Załącznik do uchwały

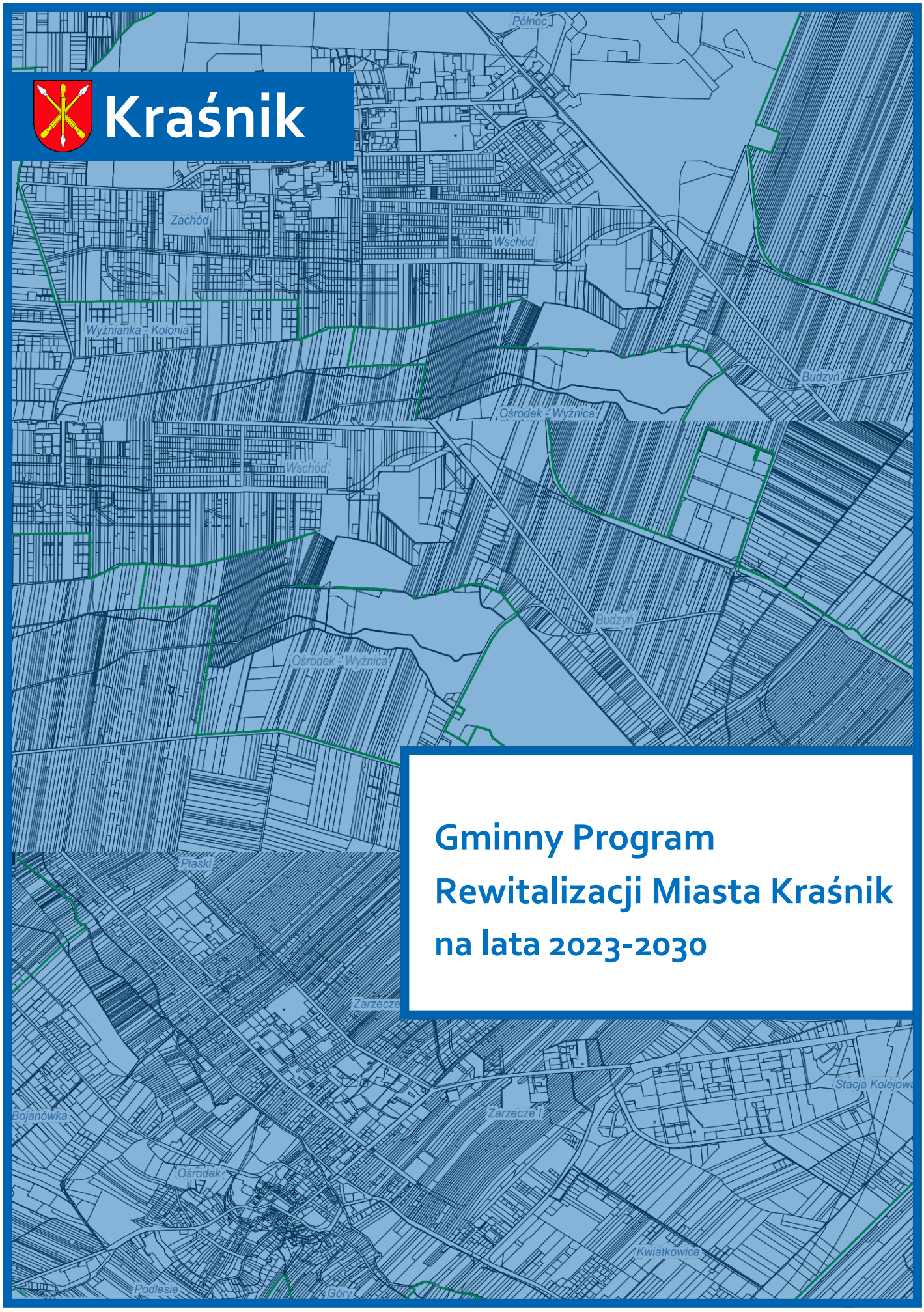

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik

na lata 2023-2030

Opracowanie: czerwiec 2024 r.

Aktualizacja: maj 2025 r.

Spis treści

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA 5
1. Wstęp 5
2. Metodyka prac nad dokumentem 8
2.1. Podstawowe pojęcia 8
2.2. Metodologia prac 9
3. Najważniejsze regulacje prawne 16
3.1. Ustawa o rewitalizacji 16
3.2. Definicja rewitalizacji i jej interesariuszy 17
3.3. Rewitalizacja jako zadanie własne gminy 18
3.4. Zasady prowadzenia rewitalizacji 19
3.5. Zasady sporządzania diagnozy 19
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA 22
1. Ogólna charakterystyka Miasta Kraśnik 22
1.1. Położenie administracyjne 22
1.2. Położenie geograficzne i rzeźba terenu 24
1.3. Położenie komunikacyjne 25
1.4. Miejski Obszar Funkcjonalny Kraśnika 26
1.5. Zagospodarowanie przestrzenne 30
1.5.1. Studium uwarunkowań 30
1.5.2. Plany miejscowe 30
2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych 32
2.1. Diagnoza sfery społecznej 33
2.1.1. Liczba ludności 33
2.1.2. Gęstość zaludnienia 33
2.1.3. Przyrost naturalny i saldo migracji 33
2.1.4. Infrastruktura pomocy społecznej i wykluczenie społeczne 34
2.1.5. Infrastruktura szkół i edukacja 49
2.1.6. Poziom zatrudnienia i rynek pracy 49
2.1.7. Rynek pracy i bezrobocie 50
2.1.8. Bezpieczeństwo publiczne 51
2.1.9. Jakość i poziom kapitału społecznego 51
2.2. Diagnoza sfery gospodarczej 57
2.3. Diagnoza sfery środowiskowej 63
2.3.1. Rzeźba terenu 63
2.3.2. Budowa geologiczna 64
2.3.3. Gleby 65
2.3.4. Zasoby wodne 66
2.3.5. Klimat 67
2.3.6. Flora i fauna 68
2.3.7. Obszary chronione 69
2.3.8. Przekroczenia standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska 72
2.4. Diagnoza sfery przestrzenno-funkcjonalnej 79
2.4.1. Dziedzictwo kulturowe 79
2.4.2. Drogi i komunikacja 83
2.4.3. Zieleń miejska 85
2.5. Diagnoza sfery technicznej 90
2.5.1. Gospodarka mieszkaniowa 90
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji 97
3.1. Wyznaczenie i charakterystyka obszarów zdegradowanych 97
3.1.1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji 97
3.1.1.1. Delimitacja obszarów zdegradowanych 97
3.1.1.2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego 102
3.1.1.3. Obszar zdegradowany 103
3.1.1.4. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji 106

4. Podsumowanie szczegółowej diagnozy 115
4.1. Analiza SWOT 115
4.2. Lokalne potencjały obszarów rewitalizacji 117
4.3. Synteza szczegółowej diagnozy podobszarów rewitalizacji 121
5. Obszar rewitalizacji 132
III. CZĘŚĆ PLANISTYCZNA 153
1. Wizja, misja, cele i kierunki działań 153
1.1. Wizja stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji 153
1.2. Misja i cel główny procesu rewitalizacji 155
1.3. Cele i kierunki działań procesu rewitalizacji 156
2. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi 163
2.1. Dokumenty planistyczno-strategiczne na poziomie centralnym 163
2.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności 163
2.1.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 164
2.1.3. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK) 164
2.1.4. Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia 166
2.2. Dokumenty planistyczno-strategiczne na poziomie regionalnym 166
2.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku 166
2.2.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030 (PZPWL) 167
2.3. Dokumenty planistyczno-strategiczne na poziomie lokalnym 169
2.3.1. Strategia rozwoju ponadlokalnego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2035 roku 170
2.3.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kraśnik 175
2.3.3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kraśnik na lata 2021-2027 181
3. Przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne 187
3.1. Mechanizmy integrowania przedsięwzięć 248
3.2. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych 249
4. Struktura zarzadzania GPR 253
4.1. System realizacji GPR w mieście 253
4.2. Komitet Rewitalizacji 256
4.3. Harmonogram działań GPR 257
5. Monitoring i ewaluacja GPR 259
5.1. Wskaźniki monitoringowe 259
5.2. Ewaluacja postanowień GPR 263
6. Planowane do przyjęcia uchwały, narzędzia oraz niezbędne zmiany w uchwałach obowiązujących 264
6.1. Zmiany w polityce mieszkaniowej 264
6.2. Komitet Rewitalizacji 264
6.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji 264
6.4. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego 264
6.4.1. Niezbędne zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 265
6.4.2. Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania 266
6.4.3. Miejscowy plan rewitalizacji 266
6.5. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych na obszarze rewitalizacji 267
7. Mechanizmy włączania interesariuszy w proces rewitalizacji 268
8. Uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko 274
Spis tabel, map, wykresów i schematów 275
Załączniki
1. Mapy podobszarów rewitalizacji
2. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.

1. Wstęp.

W efekcie przemian społeczno-gospodarczych wywołanych transformacją ustrojową, globalizacją i wyzwaniami gospodarki wolnorynkowej, na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza ujawnił się szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach miejskich, jak i wiejskich.

W wielu miastach i gminach doszło do degradacji tkanki infrastrukturalnej (w zakresie zużycia technicznego i zestarzenia funkcjonalnego zarówno infrastruktury, jak i zabudowy, zwłaszcza mieszkaniowej), erozji stosunków społecznych, niekorzystnych procesów demograficznych (migracje, depopulacja), przestrzennych (suburbanizacja), infrastrukturalnych (niesprawny transport, niska efektywność energetyczna), kulturowych (degradacja materialna obiektów dziedzictwa kulturowego, spadek uczestnictwa w kulturze) oraz środowiskowych (zanieczyszczenie środowiska). Sytuacja ta wymaga zdecydowanego i konsekwentnego przeciwdziałania negatywnym zjawiskom. Odpowiedzią na te wyzwania jest rewitalizacja, rozumiana nie jedynie jako modernizacja w wymiarze infrastrukturalnym (i to dotychczas często punktowa i nieco przypadkowa), ale jako zespół działań prowadzonych kompleksowo, wielowymiarowo, skoordynowanych i skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie w celu osiągnięcia założonych przemian w obszarach kryzysowych.

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie **społeczne** oraz **gospodarcze**, **przestrzenno-funkcjonalne**, **techniczne** lub **środowiskowe**), integrujące interwencję na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Pojęcie „rewitalizacja” jest w ostatnich latach często stosowane, niekiedy nawet nadużywane. Wbrew powszechnemu rozumieniu, nie oznacza jedynie remontu. Jest to **ożywienie**, czyli **przywrócenie do życia** i uzupełnienie o nowe funkcje zdegradowanych części gminy. Istotnym elementem tego procesu jest **współpraca z lokalną społecznością** i dążenie do **poprawy jakości życia** mieszkańców. Rewitalizacja to **długotrwały proces**, którego powodzenie zależy od zaangażowania wszystkich interesariuszy – **mieszkańców, przedsiębiorców, instytucji, organizacji pozarządowych, samorządu i innych zainteresowanych**. Współpraca interesariuszy stwarza realną szansę na odwrócenie niekorzystnych tendencji i ożywienie zdegradowanych obszarów.

Od 2015 roku problematykę przygotowania i prowadzenia rewitalizacji przez gminę regulują szczegółowo przepisy ustawy z dnia 9 października 2015 r. *o rewitalizacji*[1]. Gmina, chcąc kontynuować działania rewitalizacyjne po 31 grudnia 2023 roku, musi przyjąć gminny program rewitalizacji, o którym mowa w ustawie.

W Mieście Kraśnik do 31 grudnia 2023 r. obowiązywała Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2017-2023[2], która została sporządzona na gruncie innych

[1] Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.) https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150001777/U/D20151777Lj.pdf

[2] Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2017-2023 https://umkrasnik.e-biuletyn.pl/index.php?id=304&akcja=szczegoly&p2=243966

regulacji niż ustawa *o rewitalizacji*. Po zakończeniu obowiązywania programu opracowano „Raport z monitoringu i ewaluacji ex-post Aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2017-2023”[3], w którym zawarto rekomendacje kontynuacji rewitalizacji w oparciu o gminny program rewitalizacji (GPR). Według ustawy *o rewitalizacji* pierwszym krokiem na drodze przygotowania GPR jest **opracowanie diagnozy** w skali całego miasta, służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. **Obszar zdegradowany** obejmuje tereny znajdujące się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk **społecznych**, m.in. **bezrobocia, ubóstwa, przestępczości oraz niskiego poziomu edukacji** i towarzyszących im negatywnych zjawisk w co najmniej jednej ze sfer: **gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej**. Z kolei **obszar rewitalizacji** obejmuje całość lub część obszaru zdegradowanego, który cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk i na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Granice tych obszarów ustala Rada Miasta w drodze uchwały, która stanie się prawem miejscowym.

Zgodnie z ustawą *o rewitalizacji* wyznaczenie obszaru zdegradowanego musi być poprzedzone analizą sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej na terenie gminy (art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji). W odróżnieniu od większości diagnoz sporządzanych na potrzeby innych dokumentów o charakterze strategicznym, które odnoszą się do sytuacji w gminie jako całości, diagnozy na potrzeby delimitacji[4] obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji mają pokazywać zróżnicowanie badanych zjawisk na poziomie wewnątrzgminnym. Zjawiska te powinny być przeanalizowane z użyciem obiektywnych i weryfikowalnych mierników i metod badawczych, dostosowanych do lokalnych uwarunkowań (art. 4 ust. 1 ustawy o rewitalizacji).

Przeprowadzenie ww. analiz odbywa się poprzez podzielenie obszaru gminy na mniejsze jednostki referencyjne, do których można przypisać (geokodować) informacje charakteryzujące poszczególne zjawiska, a następnie porównać poszczególne jednostki/części i zidentyfikować obszary miasta o największym nasileniu niekorzystnych zjawisk.

Realizując te założenia, obszar Kraśnika analizowany był na poziomie poszczególnych 202 ulic miasta. Metodę przeprowadzonego procesu oraz sposobu wyznaczenia obszarów zaprezentowano w rozdziale 2 części I oraz w rozdziale 3 części II niniejszego dokumentu.

Diagnoza została przygotowana w oparciu o analizę dostępnych danych, dostarczonych przez wydziały i biura Urzędu Miasta Kraśnik, miejskie jednostki organizacyjne, spółki miejskie oraz instytucje i podmioty zewnętrzne. Dane na poziomie wewnątrzgminnym dotyczyły lat 2019-2022. Kontekstowo podano informacje dla całego miasta za lata 2017-2021. Pozwoliło to na uchwycenie szerokiego spektrum zjawisk społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie miasta oraz przedstawienie ich na różnych poziomach, od ogólnego (poziom miasta) do szczegółowego (poziom jednostek urbanistycznych).
Układ dokumentu odwołuje się do katalogu zjawisk kryzysowych wskazanych w ustawie o rewitalizacji.

[3] Raport z monitoringu i ewaluacji ex-post Aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2017-2023 https://umkrasnik.e-biuletyn.pl/upload/pliki/206_zal1_2024.pdf

[4] Delimitacja: wyznaczenie granic czegoś, http://sjp.pwn.pl/slowniki/

Do czasu wejścia w życie ustawy *o rewitalizacji* samo pojęcie rewitalizacji było często nadużywane w celu określania działań o charakterze techniczno-budowlanym, określanych jako: remont, przebudowa i rozbudowa, modernizacja, rewaloryzacja, adaptacja, konserwacja, itp. Tymczasem, zgodnie z definicją zawartą w ustawie „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji."

Proces ten realizowany jest poprzez projekty lub przedsięwzięcia rewitalizacyjne rozumiane, jako podejmowanie działań o charakterze całościowym (integrujące interwencję na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki), skoncentrowanych terytorialnie i prowadzonych we współpracy z lokalną społecznością. Oznacza to inne, niż potocznie rozumiane podejście, prowadzące do pełniejszego, całościowego rozumienia rewitalizacji – nie jedynie jako modernizacji w wymiarze infrastrukturalnym, ale jako zespołu działań prowadzonych kompleksowo, wielowymiarowo, skoordynowanych i skoncentrowanych tematycznie oraz terytorialnie, w celu osiągnięcia założonych przemian w obszarach kryzysowych.

Obecnie w Kraśniku obowiązuje *Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2017-2023*, przyjęta uchwałą nr XVII/166/2020 Rady Miasta Kraśnik z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie aktualizacji programu rewitalizacji[5]. W oparciu o ten dokument realizowane i rozliczane są projekty rewitalizacyjne.

Wyznaczony w 2020 r. obszar rewitalizacji wyniósł 238,18 ha, co stanowiło 9,333% powierzchni Miasta Kraśnik. Ulice znajdujące się w obszarze zdegradowanym zamieszkiwało łącznie 8 987 osób, co stanowiło 26,55% populacji miasta. Obszar rewitalizacji składał się z czterech podobszarów: 1) części dzielnicy Starego Miasta wraz z obszarem Zalewu Kraśnickiego i ścieżką będącą łącznikiem podobszaru Starego Miasta i obszaru Zalewu Kraśnickiego, 2) części Osiedla Koszary, 3) części osiedla Stacji Kolejowej 4) części dzielnicy Kraśnika Fabrycznego. Obejmował następujące ulice lub ich części wraz z należącymi do nich działkami: Adama Mickiewicza, aleja Niepodległości, aleja Tysiąclecia, Andrzeja Struga, Armii Krajowej, Balladyny, Bagno, Bolesława Prusa, Bóżniczna, Dolna, Elizy Orzeszkowej, Eugeniusza Kwiatkowskiego, Festiwalowa, Fryderyka Chopina, Gabriela Narutowicza, Garażowa, Generała Władysława Sikorskiego, Grodzka, Grunwaldzka, Jagiellońska, Jana Kochanowskiego, Jana Matejki, Jana Styki, Jasna, Juliusza Osterwy, Juliusza Słowackiego, Józefa Piłsudskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Kazimierza Puławskiego, Klasztorna, Kolejowa, Koszarowa, Krakowska, Krańcowa, Krzywa, Lubelska, Marii Dąbrowskiej, Mikołaja Kopernika, Miła, Mleczarska, Mostowa, Nadstawna, Niecała, Obóźna, Ogrodowa, Okopowa, Olejna, Parkowa, Plac Wolności, Podleska, Podwalna, Polna, Racławicka, Ratuszowa, Rondo Żołnierzy Wyklętych, Rybna, Rycerska, Rzeczycka, Skośna, Sportowa, Spółdzielcza, Stanisława Małachowskiego, Stanisława Moniuszki, Strażacka, Stroma, Szewska, Szkolna, Szpitalna, Sądowa, Tadeusza Kościuszki, Towarowa, Tęczyńskich, Urzędowska, Wałowa, Wesoła, Wierzbowa, Wojskowa, Wąska, Zaklikowska, Zamkowa, Zgoda, Zygmunta Krasińskiego, Łożyskowa, Łąkowa, Śliska oraz Żwirki i Wigury.

[5] UCHWAŁA NR XVII/166/2020 RADY MIASTA KRAŚNIK z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie aktualizacji programu rewitalizacji pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2017-2023", https://www.prawomiejscowe.pl/UrzadMiastaKrasnik/document/606524/Uchwa%C5%82a-XVII_166_2020 .

LPR nie jest jednak gminnym programem rewitalizacji w rozumieniu ustawy o rewitalizacji. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o rewitalizacji może on obowiązywać nie dłużej, niż do 31 grudnia 2023 roku, stąd kontynuacja procesu rewitalizacji w mieście Kraśnik wymaga wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, a następnie, dla uchwalonego obszaru rewitalizacji, opracowania gminnego programu rewitalizacji.

2. Metodyka prac nad dokumentem.

2.1. Podstawowe pojęcia.

Ustawa *o rewitalizacji* definiuje najważniejsze pojęcia związane z procesem rewitalizacji. Prawidłowe ich zrozumienie jest podstawą do realnego i skutecznego zaangażowania się w niniejszy proces.

Zgodnie z ustawą:

- **Rewitalizacja** – stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.
- **Interesariuszami rewitalizacji** – możemy nazywać w szczególności:
  1) mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
  2) mieszkańców gminy innych niż wymienieni w pkt 1,
  3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
  4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
  5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
  6) organy władzy publicznej,
  7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.
- **Partycypacja społeczna** – obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji.
- **Obszar zdegradowany** – to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.
- **Obszar rewitalizacji** – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby

mieszkańców gminy. Może on być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. Niezamieszkałe tereny poprzemysłowe, w tym poportowe i powydobywcze, tereny powojskowe albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

2.2. Metodologia prac.

Metodologia opracowania niniejszego dokumentu bazuje przede wszystkim na zasadach wskazanych w ustawie o rewitalizacji oraz innych opracowaniach i wytycznych z zakresu przygotowania gminnych programów rewitalizacji (np. *„Delimitacja krok po kroku. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji", Praca zbiorowa pod redakcją Wojciecha Jarczewskiego* oraz *„Gminny Program Rewitalizacji. Praktyczny poradnik dla mieszkańców i władz lokalnych", Praca zbiorowa pod redakcją Aleksandry Jadach-Sepioło).*

Etap I – diagnoza.

W ramach prac nad dokumentem Gminnego Programu Rewitalizacji dokonano analizy wskaźników odpowiednich do zdiagnozowanych problemów społecznych w podziale na ulice wraz z przylegającymi do nich działkami, następnie uzupełniając ją analizą wskaźników gospodarczych, środowiskowych, infrastrukturalnych lub przestrzennych w tej samej skali. Diagnoza obejmuje szczegółową ocenę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie obszaru.

Zakres diagnozy służącej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji został określony wprost w art. 9. ustawy *o rewitalizacji*. Przedmiotowy artykuł w sposób jednoznaczny wskazuje jakie elementy należy poddać weryfikacji w celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Analiza jakościowa obejmowała obszar całego miasta i przedstawiona została w formie szczegółowej diagnozy, zawierającej charakterystykę sfery społecznej, sfery gospodarczej, sfery przestrzenno- funkcjonalnej, sfery środowiskowej i sfery technicznej.

Analiza wskaźnikowa obejmowała obszar miasta Kraśnik w podziale administracyjno-geodezyjnym na ulice wraz z przyległymi do nich działkami. W mieście nie występują inne formalne podziały administracyjne, np. na dzielnice, sołectwa, czy miejscowości. W analizie zaprezentowano wartości wskaźników przypisanych do konkretnej ulicy i w kapitalnej większości porównano je do średniej referencyjnej wartości danego wskaźnika dla całego miasta w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Przedstawiona diagnoza oraz proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji spełnia formalne wymagania stawiane przez ustawę, będąc jednocześnie fundamentem i pierwszym krokiem dla opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, poprzedzające opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji, opierało się o kilka opisanych w podrozdziale 3.5 zasad i składało się z kilku etapów.

Zakres niniejszego opracowania obejmuje zagadnienia odnoszące się do pięciu obowiązkowych sfer:

1) społecznej,
2) gospodarczej,
3) środowiskowej,
4) technicznej,
5) przestrzenno-funkcjonalnej.

W ramach ww. sfer wykonano szczegółową, wieloaspektową diagnozę obszaru miasta Kraśnik pod kątem występowania zjawisk kryzysowych.

Na podstawie przeprowadzonych analiz: jakościowej i wskaźnikowej wyznaczono obszar zdegradowany miasta Kraśnik, który swoim zasięgiem obejmuje 5 podobszarów, nieposiadających ze sobą wspólnych granic.

1. **Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim".**
2. **Podobszar rewitalizacji „Zarzecze".**
3. **Podobszar rewitalizacji „Osiedle Koszary".**
4. **Podobszar rewitalizacji „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym".**
5. **Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Kraśnik Fabryczny".**

Jako obszary zdegradowane uznano ulice i przylegające do nich działki, w obrębie których stwierdzono gorsze niż średnia w mieście Kraśnik (w przeliczeniu na jednego mieszkańca) wskaźniki dotyczące wybranych problemów społecznych, współwystępujące z gorszymi wskaźnikami dotyczącymi co najmniej jednego z problemów o charakterze gospodarczym, środowiskowym, technicznym lub przestrzennym.

Zastosowana w opracowaniu metoda umożliwia syntetyczne przedstawienie charakterystyki obszarów, na których kumuluje się największa liczba czynników degradujących. Analiza ta koncentruje się na ukazaniu zróżnicowania wewnątrzmiejskiego, przez co możliwe jest porównanie poszczególnych obszarów i wskazanie tych o największym oddziaływaniu czynników uznanych za kryzysowe.

Zgodnie z art. 4 ustawy *o rewitalizacji*, w celu opracowania diagnoz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, wójt, burmistrz albo prezydent miasta prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i **weryfikowalne mierniki oraz metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań**. W ustawie *o rewitalizacji* nie został wskazany jeden uniwersalny algorytm, za pomocą którego należy obliczać skalę kryzysu w poszczególnych obszarach. Ustawodawca, wychodząc z założenia, że bardzo różne mogą być przyczyny kryzysu, a degradacja może przejawiać się w różnych wymiarach, pozostawił w tym zakresie samorządom gminnym pewną swobodę. Art. 4 ustawy *o rewitalizacji* wskazuje, że mierniki i metody badawcze powinny być dostosowane do lokalnych uwarunkowań[6].

W ślad za dyspozycją ustawową, w opracowaniu przyjęto zakres i metodykę analiz opartych na dostępnych oraz zweryfikowanych pod względem rzetelności i trafności danych, uwzględnia-

[6] Delimitacja krok po kroku. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji, Instytut Rozwoju Miast, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Warszawa 2016.

jących specyfikę Kraśnika, jego złożoną strukturę przestrzenną i funkcjonalną, charakter, skalę i genezę potencjalnych zjawisk kryzysowych.

Pozyskane dane analizowano w obrębie całego miasta, w podziale na ulice wraz z przylegającymi do nich działkami, **odnosząc je najczęściej do wartości średniej obliczonej dla miasta w przeliczeniu na jednego mieszkańca**. Opracowane na podstawie danych wskaźniki odniesione zostały do danego obszaru tak, by możliwe było jak najbardziej precyzyjne wskazanie obszarów o największym nasileniu zjawisk.

Diagnoza została oparta w głównej mierze na danych za lata 2019-2022, które analizowano na poziomie poszczególnych ulic Miasta Kraśnik wraz z należącymi do nich działkami:

L.p.	Nazwa ulicy
1.	3 Maja
2.	Adama Asnyka
3.	Adama Mickiewicza
4.	Adolfa Dygasińskiego
5.	aleja Młodości
6.	aleja Niepodległości
7.	aleja Tysiąclecia
8.	Andrzeja Struga
9.	Armii Krajowej
10.	Bagno
11.	Balladyny
12.	Batalionów Chłopskich
13.	Belgijska
14.	Bojanowska
15.	Bolesława Prusa
16.	Brzozowa
17.	Budzyńska
18.	Bóżniczna
19.	Cegielniana
20.	Ceramiczna
21.	Chopina
22.	Chłodna
23.	Cicha
24.	Cmentarna
25.	Cypriana Kamila Norwida
26.	Cyprysowa
27.	Dolna
28.	Dębowa
29.	Długa
30.	Elizy Orzeszkowej
31.	Energetyczna
32.	Eugeniusza Kwiatkowskiego
33.	Fabryczna
34.	Festiwalowa
35.	Filaretów
36.	Francuska
37.	Gabriela Narutowicza
38.	Gajowa
39.	Garażowa
40.	Generała Władysława Sikorskiego
41.	Graniczna
42.	Grodzka
43.	Grunwaldzka
44.	Harcerska
45.	Henryka Sienkiewicza
46.	Hermanna Gmeinera
47.	Hieronima Dekutowskiego „Zapory"

48.	Hugo Kołłątaja
49.	Ignacego Krasickiego
50.	Inwalidów Wojennych
51.	Jacka Kaczmarskiego
52.	Jagiellońska
53.	Jana Kasprowicza
54.	Jana Kochanowskiego
55.	Jana Matejki
56.	Jana Stelmaszczyka
57.	Jana Styki
58.	Janowska
59.	Jasna
60.	Juliana Tuwima
61.	Juliusza Osterwy
62.	Juliusza Słowackiego
63.	Józefa Ignacego Kraszewskiego
64.	Józefa Piłsudskiego
65.	Józefa Widerlika
66.	Kardynała Stefana Wyszyńskiego
67.	Karmelowa
68.	Kasztanowa
69.	Kazimierza Juliusza Dworaka
70.	Kazimierza Jurkiewicza
71.	Kazimierza Pułaskiego
72.	Klasztorna
73.	Klonowa
74.	Kolejowa
75.	Komisji Edukacji Narodowej
76.	Komunalna
77.	Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego
78.	Konwaliowa
79.	Kornela Makuszyńskiego
80.	Koszarowa
81.	Krakowska
82.	Krańcowa
83.	Krzywa
84.	Księdza Jerzego Popiełuszki
85.	Księdza Stanisława Zielińskiego
86.	Kwiatkowicka
87.	Lawendowa
88.	Leopolda Staffa
89.	Leśna
90.	Lipowa
91.	Lubelska
92.	Lubelskiego Lipca 1980
93.	Makowa
94.	Marii Dąbrowskiej
95.	Marii Konopnickiej
96.	Mała
97.	Maurycego Klemensa Zamoyskiego
98.	Metalowców
99.	Miedziana
100.	Mieszka I
101.	Mikołaja Kopernika
102.	Mikołaja Reja
103.	Miodowa
104.	Miła
105.	Mleczarska
106.	Modrzewiowa
107.	Mostowa
108.	Młyńska
109.	Nadstawna

110.	Niecała
111.	Nowa
112.	Oboźna
113.	Obwodowa
114.	Ogrodowa
115.	Okopowa
116.	Olejna
117.	Orzechowa
118.	Ostrowiecka
119.	Parkowa
120.	Piaskowa
121.	Piastowska
122.	Plac Ofiar niemieckiego obozu „Budzyń”
123.	plac Wolności
124.	Podleska
125.	Podwalna
126.	Pogodna
127.	Polna
128.	Powstańców Śląskich
129.	Przechodnia
130.	Przemysłowa
131.	Północna
132.	Racławicka
133.	Ratuszowa
134.	Rondo Budowniczych COP
135.	Rondo Narodowych Sił Zbrojnych
136.	Rondo NSZZ „Solidarność”
137.	Rondo Pamięci Ofiar Wołynia
138.	Rondo Rotmistrza Witolda Pileckiego
139.	Rondo Żołnierzy Wyklętych
140.	Roztocze
141.	Rumiankowa
142.	Rybna
143.	Rycerska
144.	Rzeczycka
145.	Różana
146.	Skośna
147.	Spacerowa
148.	Spokojna
149.	Sportowa
150.	Spółdzielcza
151.	Stanisława Konarskiego
152.	Stanisława Małachowskiego
153.	Stanisława Moniuszki
154.	Stanisława Staszica
155.	Stanisława Wyspiańskiego
156.	Starej Baśni
157,	Stefana Lelka-Sowy
158.	Stefana Żeromskiego
159.	Strażacka
160.	Stroma
161.	Suchyńska
162.	Szewska
163.	Szkolna
164.	Szpitalna
165.	Sądowa
166.	Słoneczna
167.	Szafirowa
168.	Tadeusza Kościuszki
169.	Tadeusza Zawadzkiego „Zośki"
170.	Towarowa
171.	Tęczyńskich

172.	Urzędowska
173.	Ułańska
174.	Wałowa
175.	Wesoła
176.	Widok
177.	Wierzbowa
178.	Willowa
179.	Wiosenna
180.	Wojska Polskiego
181.	Wojskowa
182.	Wąska
183.	Węgierska
184.	Władysława Reymonta
185.	Zachodnia
186.	Zakątek
187.	Zaklikowska
188.	Zakrzowiecka
189.	Zamkowa
190.	Zgoda
191.	Zielona
192.	Zofii Nałkowskiej
193.	Zygmunta Krasińskiego
194.	Łożyskowa
195.	Łąkowa
196.	Śliska
197.	Świerkowa
198.	Świętej Faustyny
199.	Żwirki i Wigury
200.	Żytnia
201.	aleja gen. Ryszarda Kuklińskiego
202.	por. Romana Grońskiego „Żbika”

Dodatkowo, oprócz działek związanych z powyższymi ulicami, analizami diagnostycznymi postanowiono tym razem, po raz pierwszy, objąć również tereny będące w gestii wojska.

Do czerwca 2010 r. na terenie miasta Kraśnik funkcjonowały dwie jednostki wojskowe. Jedna położona przy ulicy Lubelskiej, obejmująca obszar ponad 20 ha, potocznie zwana „paliwówką” i druga, położona przy ulicy Kolejowej, obejmująca obszar prawie 17 ha.

Od momentu podjęcia decyzji o likwidacji jednostek wojskowych postępowała powolna degradacja wyżej wspomnianych terenów. Te zaniedbane części miasta utraciły swą funkcjonalność, a znajdujące się tam budynki uległy częściowemu zniszczeniu.

Jednym z pozytywnych bodźców do stopniowego i etapowego rozwoju zdegradowanych tere-nów jest fakt, że w październiku 2022 r. na terenie jednostki wojskowej przy ulicy Lubelskiej 159 powstał 24. Batalion Lekkiej Piechoty w Kraśniku, który wchodzi w skład 2 Lubelskiej Brygady Obrony Terytorialnej.

W 2022 r. nabrały tempa działania związane z przystosowaniem koszar do potrzeb batalionu lekkiej piechoty. Obecnie trwają prace budowlane oraz remont budynków koszarowo-biurowych, pomieszczeń gospodarczych i garażowych, które potrwają do końca 2025 r.

Tereny jednostki 24. Batalionu, jak również obszar wojskowy przy ulicy Kolejowej, znajdujący się we władaniu Agencji Mienia Wojskowego, zostały ponownie częściowo zagospodarowane na potrzeby wojskowe. Nie mniej jednak, pozostałe niewykorzystywane obszary będą ulegać dalszej degradacji, wpływając negatywnie na wizerunek i estetykę przestrzeni miejskich.

Część tych obszarów można zrewitalizować i „oddać" mieszkańcom Kraśnika. W perspektywie tereny te mogą znacząco przyczynić się do rozwoju miasta zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej. W Kraśniku dostrzegalny jest deficyt większej ilości terenów rozwojowych. Grunty znajdujące się przy ulicy Kolejowej stanowią w tym momencie bufor i łącznik między dzielnicą Stacja Kolejowa a resztą miasta. Obszar ten mógłby być w dużej części zaadaptowany przede wszystkim na cele rekreacyjne, usługowe czy też mieszkalnictwa wielorodzinnego.

Obszar rewitalizacji ustalono, wybierając z obszarów zdegradowanych te obszary, w których występuje najgorsza sytuacja społeczna, na którą nawarstwia się największa liczba innych zdiagnozowanych problemów, przy czym, zgodnie z ustawą o rewitalizacji i zapisami dotyczącymi wymogu koncentracji przestrzennej, łączna powierzchnia wybranych terenów nie przekracza 20% powierzchni miasta, a ich ludność nie stanowi więcej niż 30% liczby jego mieszkańców.

Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię **445,2855 ha**, co stanowi **17,06%** powierzchni miasta Kraśnik, a zamieszkuje go **8 950 mieszkańców,** co stanowi **28,28%** mieszkańców miasta Kraśnik. Obszar rewitalizacji obejmuje 5 podobszarów:

1. Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim", zajmujący powierzchnię 150,0054 ha i zamieszkały przez 1 306 osób.
2. Podobszar rewitalizacji „Zarzecze", zajmujący powierzchnię 113,6288 ha i zamieszkały przez 2 380 osób.
3. Podobszar rewitalizacji „Osiedle Koszary", zajmujący powierzchnię 11,7040 ha i zamieszkały przez 561 osób.
4. Podobszar rewitalizacji „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym", zajmujący powierzchnię 101,8842 ha i zamieszkały przez 247 osób.
5. Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Kraśnik Fabryczny", zajmujący powierzchnię 68,0631 ha i zamieszkały przez 4 456 osób.

Nie należy zapominać również o tym, że niezwykle istotnym elementem procesu rewitalizacji jest włączenie lokalnej społeczności, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zarówno w sam etap diagnozowania obszaru miasta, jak również późniejszego przygotowania działań rewitalizacyjnych. Takie podejście wpływa na zapewnienie dogłębnej analizy oraz jej trafność, jak również zapewnienie akceptacji planowanych przedsięwzięć. Rewitalizacja stanowi odpowiedź na wieloaspektowy kryzys w konkretnej społeczności zajmującej zdefiniowany obszar. W przypadku prac nad niniejszą diagnozą zwrócono szczególną uwagę na podejście partycypacyjne, tak aby już od pierwszych etapów prac zaangażować społeczność lokalną w realizowany proces.

Etap II – opracowanie Programu Rewitalizacji.

Drugi etap prac nad dokumentem obejmował:

- określenie – przy udziale interesariuszy – celów i działań, które stanowią odpowiedź na zidentyfikowane problemy społeczne i zdefiniowaną wizję rozwoju,
- opracowanie listy przedsięwzięć inwestycyjnych (które mogą być finansowane np. w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027),

- opracowanie systemu wdrażania i monitoringu GPR oraz mechanizmów włączania interesariuszy w ten proces. Zastosowana metodyka opiera się na partnerstwie i szerokiej współpracy międzysektorowej, które stanowią skuteczny model pracy nad planowaniem rozwoju wspólnoty samorządowej.

3. Najważniejsze regulacje prawne.

3.1. Ustawa o rewitalizacji.

Ustawa *o rewitalizacji* weszła w życie w specyficznym momencie, w którym wiele gmin od lat prowadziło działania wpisujące się, w mniejszym lub większym stopniu, w definicję rewitalizacji. Dlaczego rewitalizację prowadzą akurat gminy, a nie na przykład administracja rządowa? Gmina, jako jednostka samorządu terytorialnego będąca najbliżej mieszkańców i najlepiej znająca ich problemy, korzysta z domniemania właściwości w sprawach publicznych o znaczeniu lokalnym. Oznacza to, że jeżeli przewiduje się realizację jakiegoś zadania publicznego, bez przybliżenia podmiotu właściwego do jego realizacji, kompetencja w tym zakresie przysługuje gminie. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*, do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.

Gminy, nie dysponując dotąd dedykowaną rewitalizacji ustawą, prowadziły działania rewitalizacyjne w oparciu o uchwały, w których zawierały programy działań służących wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego. Uchwały te, różnie zatytułowane (np. lokalny program rewitalizacji, miejski program rewitalizacji) przyjmowane były w oparciu o art. 18 ust. 2pkt 6 *ustawy o samorządzie gminnym*, ustanawiający kompetencję gminy do uchwalania tzw. programów gospodarczych – naprawczych, realizowanych w różnych uwarunkowaniach.

Prawodawca zmierzył się z problemem odniesienia się w treści ustawy do zastanych sytuacji, na które ustawa może wpływać. Dlatego w przepisie art. 52 ust. 1 zawarto regulacje o charakterze przejściowym. Przepis ten pozwala gminie kontynuować działania rewitalizacyjne w oparciu o opisane programy gospodarcze (niezależnie od tytułu nadanego uchwale) do końca 2023 r. Ustawa w tym zakresie ma zatem charakter fakultatywny – oznacza to, że gmina prowadząca w dniu jej wejścia w życie działania rewitalizacyjne, nie musi stosować rozwiązań ustawowych.

Ustawa ma opcjonalny charakter, czego nie należy rozumieć jako możliwość niestosowania się do jej norm, lecz wyłącznie jako możliwość (w granicach przepisów w niej zawartych) nie prowadzenia działań rewitalizacyjnych na zasadach w niej określonych, w okresie przejściowym. Co więcej, sama rewitalizacja jako zadanie własne gminy, pozostaje zadaniem o charakterze nieobowiązkowym, jednak w przypadku, gdy gmina zdecyduje się to zadanie realizować, musi stosować się do regulacji ustawowych.

Prowadzenie rewitalizacji na podstawie programu innego niż Gminny Program Rewitalizacji konsekwentnie nie pozwala na zastosowanie któregokolwiek z narzędzi ustawowych:

a) **wyznaczenia w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,**
b) **ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji,**
c) **uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.**

3.2. Definicja rewitalizacji i jej interesariuszy.

W ustawie wprowadzono definicję legalną rewitalizacji, wskazując w art. 2 ust. 1, że jest to „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji".

Definicja ta wprowadza szereg zasad ogólnych, a także pojęć, które precyzowane są w dalszych przepisach ustawy. Przede wszystkim określa rewitalizację jako proces, nie zaś jednostkowe zdarzenie. Z zasadą tą korespondują dalsze przepisy ustawy, opisujące kolejne fazy tego procesu: diagnostykę, przygotowanie programu, jego realizację, a w końcu ocenę aktualności prowadzącą do modyfikacji procesu lub uznania go za zakończony.

Rewitalizacja dotyczyć ma wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego. Szczegółowa definicja tego obszaru oraz sposób jego wyznaczania opisane są w rozdziale 3 ustawy. Wyprowadzenie ze stanu kryzysowego należy rozumieć jako spowodowanie zmiany w zakresie intensywności występowania niekorzystnych zjawisk (art. 9 ustawy) do takiego poziomu, który przesądzi o utracie przez obszar charakteru obszaru zdegradowanego. Na tle całego terytorium gminy miano to zyska wówczas inny obszar, cechujący się większym stopniem nasilenia tych zjawisk, bądź stwierdzony zostanie brak możliwości wskazania obszaru, który w ten negatywny sposób będzie się wyróżniał.

Proces ten ma mieć charakter kompleksowy. Jest to odpowiedź na dotychczasowe negatywne doświadczenia w prowadzeniu rewitalizacji, którą nazywano działania o charakterze wybiórczym, wycinkowym, zwykle skoncentrowane na celach łatwiejszych do przeprowadzenia i dających szybki efekt, takich jak np. remonty budynków lub przebudowy dróg. Stosunkowo najrzadziej podejmowano działania najtrudniejsze do przeprowadzenia, o wieloletnim charakterze – a takie właśnie cechy noszą działania społeczne (również przestrzenne). „Kompleksowość" opisano zatem w definicji jako integrację działań dotyczących społeczności, przestrzeni i gospodarki. Dodatkowo wymagana jest koncentracja terytorialna działań, którą zapewniają dalsze regulacje ustawy: obowiązek wyznaczenia obszaru rewitalizacji i parametry ograniczające jego wielkość. Ma to zapobiec osłabianiu efektów rewitalizacji prowadzonej w formie działań „rozlanych" po większym obszarze gminy.

Rewitalizacja, stanowiąca zasadniczo zadanie publiczne, prowadzona ma być nie tylko przez podmioty publiczne, lecz także przez interesariuszy tego procesu. Deklaracja ta podkreśla złożoność procesu rewitalizacji, który dla pełnego powodzenia wymaga zaangażowania nie tylko odpowiednich władz publicznych, lecz również innych osób i podmiotów, których szeroko pojęte interesy spotykają się na obszarze rewitalizacji. W ustawie zawarto dodatkowo otwarty katalog interesariuszy, wskazując, że są nimi w szczególności:

1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
2) pozostali mieszkańcy gminy, nie mieszkający na obszarze rewitalizacji,
3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,

4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
6) organy władzy publicznej,
7) podmioty inne niż organy władzy publicznej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa (np. spółki Skarbu Państwa realizujące inwestycje infrastrukturalne, Agencja Mienia Wojskowego).

Ostatnim elementem definicji jest wskazanie gminnego programu rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji. Ustawa przewiduje obowiązek uchwalenia tego programu w przypadku, gdy gmina chce skorzystać z jej narzędzi.

3.3. Rewitalizacja jako zadanie własne gminy.

Ustawa *o rewitalizacji* stanowi, że przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią zadania własne gminy. Gmina korzysta z domniemania wykonywania zadań publicznych, określonych jako jej zadania własne. Pomimo tego domniemania, w orzecznictwie nie przyjęła się możliwość uznania rewitalizacji lub jej elementów za zadanie własne bez wyraźnej podstawy ustawowej. Rewitalizacji nie ma bowiem w podstawowym katalogu zadań własnych gminy, zawartym w art. 7 ustawy o samorządzie gminnym. Katalog ten uzupełniono zatem odpowiednim zapisem ustawy.

Wychodząc z założenia, że rewitalizacja jest procesem prowadzonym przez interesariuszy (działania, które składają się na proces rewitalizacji mogą być wykonywane zarówno przez gminę, jak również inne podmioty publiczne i prywatne), wskazano, że zadaniem własnym nie jest „rewitalizacja" jako całość, lecz wybrane jej elementy, w tym jej prowadzenie jedynie w zakresie właściwości gminy (tj. realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych należących do zadań własnych bądź zleconych gminy).

Kierując się możliwością określoną w ustawie *o samorządzie gminnym*, ww. zadanie własne przyjęto jako zadanie fakultatywne. Oznacza to, że gmina nie ma obowiązku jego wykonywania, inaczej mówiąc: gmina nie musi korzystać z przepisów ustawy o rewitalizacji, jeżeli nie chce lub nie może wykonywać zadania w postaci wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego.

Warto zaznaczyć, że ustawa *o samorządzie gminnym* wymienia jako zadania obligatoryjne szereg elementów, które mogą składać się na działania w ramach rewitalizacji, takich jak przykładowo: kształtowanie ładu przestrzennego, utrzymywanie i budowę infrastruktury, utrzymywanie gminnego zasobu mieszkaniowego. Jednak wykonywanie tych zadań w ramach rewitalizacji następuje w sposób zintegrowany i w formie skoncentrowanej interwencji, a ponadto uznanie rewitalizacji za zadanie własne gminy umożliwia włączenie do ustawy szczególnych narzędzi jej wsparcia, takich jak np. dotacje na rzecz właścicieli nieruchomości położonych w obszarze rewitalizacji.

3.4. Zasady prowadzenia rewitalizacji.

Ustawa, definiując rewitalizację, wprowadza jednocześnie zasady ogólne warunkujące sposób i tryb prowadzenia tego procesu. Pierwszą z zasad jest wymóg prowadzenia rewitalizacji w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy na każdym etapie. W definicji wskazano, że elementy te składają się na partycypację społeczną. Szczegółowe wymagania odnośnie sposobu zapewnienia udziału społeczeństwa w procesach rewitalizacyjnych zawiera rozdział 2 ustawy, zaś o jego jawności przesądzają dodatkowo przepisy odrębne, np. ustawy o dostępie do informacji publicznej, która reguluje sposób prowadzenia Biuletynu Informacji Publicznej stanowiący publikator dokumentów opisanych w ustawie.

Kolejna zasada dotyczy inkluzji społecznej. Zgodnie z jej brzmieniem, rewitalizacja prowadzona ma być w sposób zapobiegający wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości czerpania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji, w szczególności w zakresie warunków korzystania z gminnego zasobu mieszkaniowego. Zasadę tę realizują przepisy szczegółowe ustawy, w tym art. 15 ust. 4 (objęcie mieszkańców obszaru rewitalizacji działaniami, niezależnie od ich aktualnego miejsca zamieszkania), art. 28 ust. 3 (wyraźna preferencja dla możliwości powrotu lokatora do remontowanego lokalu mieszkalnego) oraz art. 40 (nakazujący uwzględ-nienie w polityce czynszowej gmin mieszkańców obszaru rewitalizacji).

Ostatnią z ogólnych zasad prowadzenia rewitalizacji jest zasada uniwersalnego projektowania, w rozumieniu art. 2 *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r., która po ratyfikacji przez Polskę stanowi element krajowego porządku prawnego. Pojęcie uniwersalnego projektowania rozumiane jest przez Konwencję jako projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania (art. 2 Konwencji). Zasada ta adresowana jest zatem do różnych działań możliwych do przeprowadzenia w ramach rewitalizacji, w tym działań planistycznych i budowlanych.

Katalog zasad ogólnych uzupełniono o przepis zobowiązujący gminę do współpracy przy procesie rewitalizacji, zarówno z jednostkami samorządu terytorialnego wyższego stopnia (powiatem, województwem), jak i administracją rządową oraz innymi podmiotami realizującymi uprawnienia Skarbu Państwa (np. spółkami). Przepis ten koresponduje z zadeklarowaną w definicji rewitalizacji zasadą, zgodnie z którą jest to proces realizowany nie tylko przez gminę, lecz przez wszystkich interesariuszy.

3.5. Zasady sporządzania diagnozy.

Proces rewitalizacji (ujęty w definicji) został przedstawiony jako przedsięwzięcie całościowe (na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany. Dlatego w przebiegu tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacyjnego będą stosowane poniższe zasady, które stanowią trzon dokumentu:

1) **Partycypacja społeczna** – to nieodłączny element rewitalizacji i stanowi podstawy wszelkich działań na każdym założonym etapie tego procesu. Udział wszystkich interesariuszy w wypracowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji można określić jako wystarczający i szeroki, rozpoczynając od informacji o działaniach władz lokalnych, poprzez współudział w podejmowaniu wszelkich decyzji o kierunkach interwencji, kończąc na aktywnym uczestnictwie w projektach. Olbrzymi wkład w przygotowaniu oraz wdrażaniu

programu ma nie tylko społeczność lokalna, ale również organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, jak i ogólnie przyjęte społeczeństwo obszarów zdegradowanych. Partycypacja społeczna w tworzeniu Gminnego Programu Rewitalizacji ma swoje miejsce na etapie diagnozy sytuacji kryzysowej na obszarach zdegradowanych, jak również na etapie identyfikacji możliwych rozwiązań (identyfikacja głównych problemów, propozycja działań rewitalizacyjnych).

W związku z tym, wypracowane i przyjęte założenia muszą być utrzymane, a następnie konsekwentnie wdrożone przez społeczność lokalną obszaru Miasta Kraśnik.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji, w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji, polegają w szczególności na:

1) poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności z nimi planowanych działań,
2) prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy oraz o przebiegu tego procesu,
3) inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
4) zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji,
5) wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji,
6) zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

2) **Diagnoza** – szczegółową diagnozę sytuacji kryzysowej, mogącą gwarantować osiągnięcie sukcesu, przeprowadzono w ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji. Dokument został przygotowany w oparciu o analizę najbardziej istotnych czynników z punktu widzenia rozwoju gminy, opierających się na wytycznych określonych w ustawie z dnia 9 października 2015 r. *o rewitalizacji*. Zawiera on porównywalne dane pozwalające na obiektywną i wnikliwą ocenę obszarów wymagających kompleksowego wsparcia. Analiza zjawisk kryzysowych została przeprowadzona z uwzględnieniem sfery społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, gospodarczej i środowiskowej. Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają wyniki analizy oraz mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju. Pozwoliły one określić zasięg terytorialny obszarów zdegradowanych, w których występuje największa koncentracja problemów.
3) **Kompleksowość** – zakłada się ujęcie w dokumencie projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków z różnych źródeł zewnętrznych, zarówno publicznych jak i prywatnych tak, aby nie pomijać aspektu społecznego, ekonomicznego, techni-cznego, przestrzennego i środowiskowego związanego zarówno z obszarem zdegra-dowanym, jak i jego otoczeniem. Program złożony będzie z wielu różnorodnych projektów, które warunkują osiągnięcie kompleksowości interwencji. Zakłada się wyeliminowanie wybiórczych inwestycji.

4) **Koncentracja** – działania rewitalizacyjne dotyczyć będą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju miasta, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego oraz dotkniętych największą skalą problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych – podjęte działanie to dokonanie delimitacji obszaru, identyfikacja potrzeb i problemów.

5) **Komplementarność projektów rewitalizacyjnych** – zakłada się, że projekty zaproponowane w ramach programu będą cechować się komplementarnością w różnych wymiarach, a w szczególności:

- **Przestrzenną** – komplementarność przestrzenna w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kraśnik zostanie zapewniona dzięki skupieniu projektów wybranych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne będą skupiać się na obszarze rewitalizacji i będą z nim ściśle powiązane. Bedą odpo-wiedzią na główne problemy dla tego terenu.
- **Problemową** – w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kraśnik zapewniona zostanie komplementarność problemowa poprzez dokonanie delimitacji obszaru, identyfikacji potrzeb i problemów. Ponadto, wybrane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie będą się dopełniać. Dodatkowo, w celu wykazania komplementarności, karty proponowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą zawierać prognozowane rezultaty oraz informację na temat oddziaływania zadania w odniesieniu do pięciu sfer.
- **Proceduralno–instytucjonalną** – za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik będzie odpowiadać Zespół ds. Rewitalizacji, przy współpracy Komitetu Rewitalizacji Miasta Kraśnik oraz partnerów Programu. Zespół będzie powołany przez Burmistrza, a w jego skład wejdą przedstawiciele Urzędu Miasta Kraśnik, spółek miejskich oraz jednostek organizacyjnych miasta odpowiedzialnych za pomoc społeczną, kulturę i sport. Takie rozwiązanie, w ramach istniejących struktur, zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli, ze względu na dużą liczbę zadań społecznych, na ich lepszą i precyzyjną koordynację. Przyjęta struktura organizacyjna zapewni współpracę różnych podmiotów działających na rzecz realizacji programu i poprawy sytuacji obszarów zdegradowanych i rewitalizacji.
- **Międzyokresową** – Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik będzie zachowywał ciągłość programową. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych będą miały swoją ciągłość i kontynuację w przygotowywanym dokumencie. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwolą na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej.
- **Źródeł finansowania** – projekty, które zostaną zapisane w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kraśnik, będą zakładać finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie będą się uzupełniać i łączyć.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.

1. Ogólna charakterystyka Miasta Kraśnik.

1.1. Położenie administracyjne.

Miasto Kraśnik jest **gminą miejską** położoną w południowo-zachodniej części **województwa lubelskiego**, na południe od stolicy województwa – miasta Lublin oraz w środkowej części powiatu kraśnickiego. Całkowita powierzchnia miasta wynosi 26,1 km^2.

Mapa 1. Położenie miasta Kraśnik na tle Polski i województwa lubelskiego.

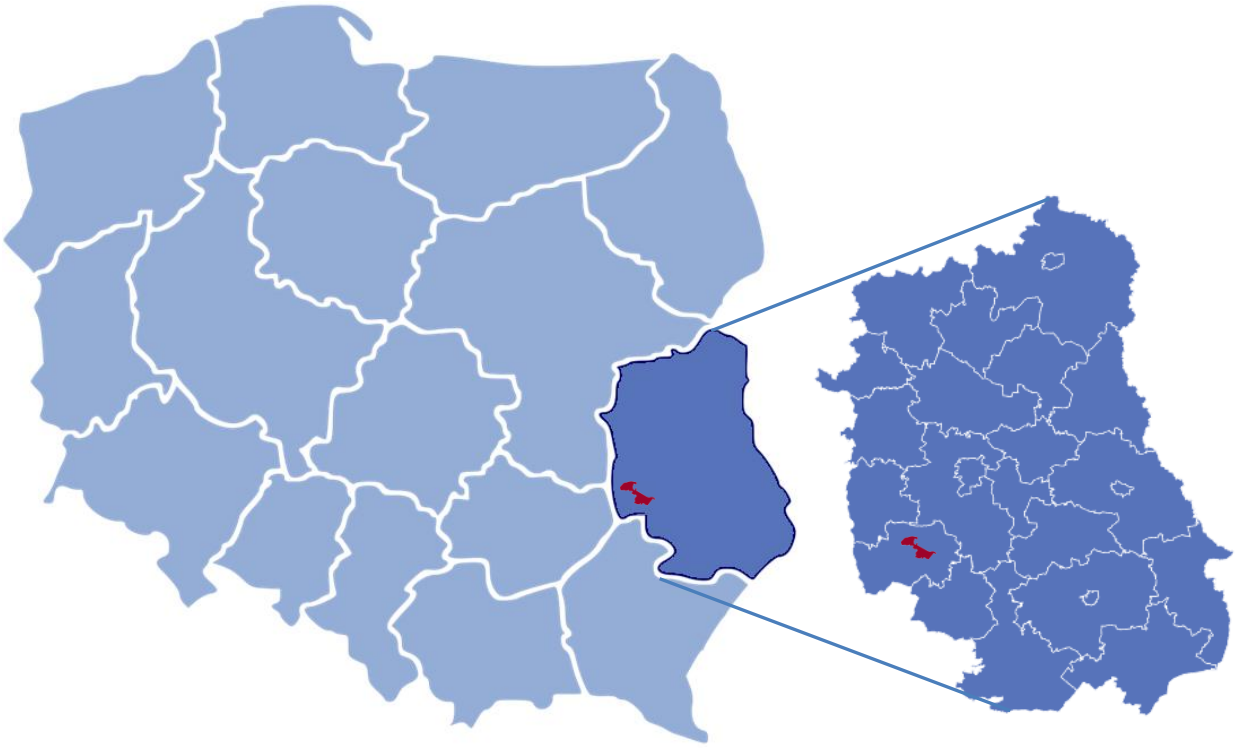

Źródło: Opracowanie własne.

Kraśnik jest stolicą **powiatu kraśnickiego**. W skład powiatu kraśnickiego wchodzi **10 gmin**: gmina miejska Kraśnik, **2 gminy miejsko-wiejskie**: Annopol, Urzędów i **7 gmin wiejskich**: Dzierzkowice, Gościeradów, Kraśnik, Szastarka, Trzydnik Duży, Wilkołaz i Zakrzówek.

Mapa 2. Położenie miasta Kraśnik na tle powiatu kraśnickiego.

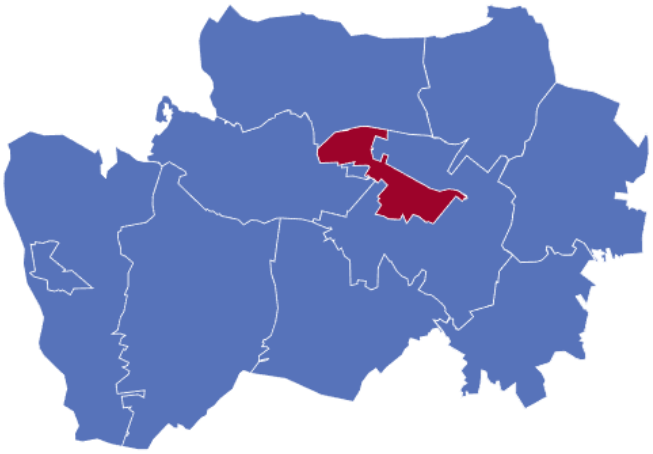

Źródło: Opracowanie własne.

Miasto Kraśnik składa się z dwóch głównych części: położonego na południowym wschodzie Kraśnika Starego (zwanego też **Kraśnikiem Lubelskim lub dzielnicą starą**) oraz położonego na północnym zachodzie Kraśnika Fabrycznego (zwanego też **dzielnicą fabryczną**), będących przed

1975 rokiem odrębnymi miastami. Obie te części są oddalone od siebie o 6 km i łączy je prosto-liniowa ulica Urzędowska.

Zdjęcie 1. Miasto Kraśnik z lotu drona – zabudowa mieszkaniowa po obydwu stronach ul. Urzędowskiej.

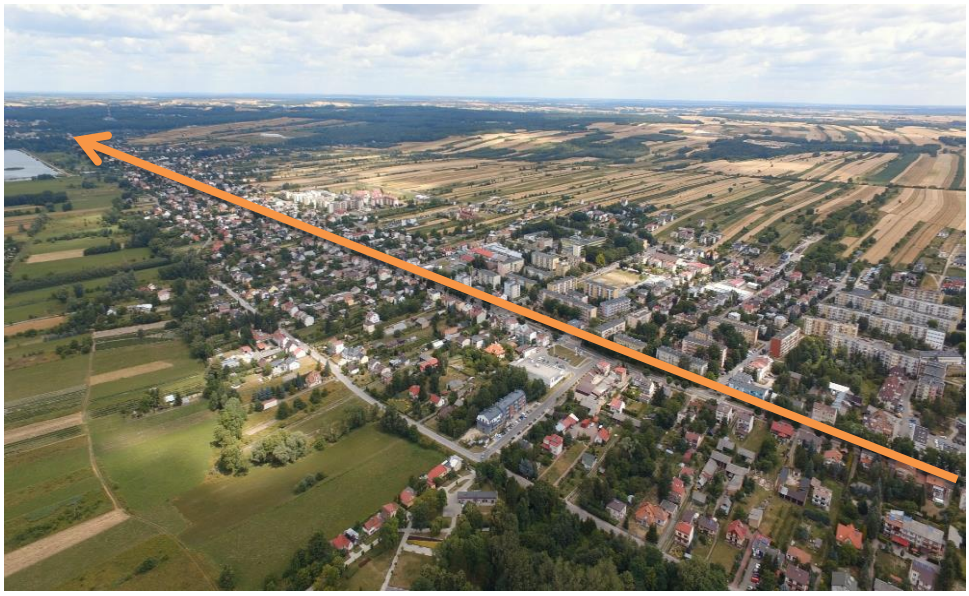

Źródło: Baza zdjęć Urzędu Miasta Kraśnik.

Jako centralny punkt Kraśnika uważa się skrzyżowanie ulicy Lubelskiej z ulicami: Jagiellońską, Andrzeja Struga i Mostową w dzielnicy starej. To w tej części miasta funkcjonuje **główny węzeł komunikacyjny**, tzw. **„PRZYSTANEK KRAŚNIK”.**

Zdjęcie 2. „Przystanek Kraśnik”.

Źródło: Baza zdjęć Urzędu Miasta Kraśnik.

1.2. Położenie geograficzne i rzeźba terenu.

Miasto Kraśnik leży w południowo-wschodniej części mezoregionu **Wzniesienia Urzędowskie** wchodzącego w skład makroregionu **Wyżyna Lubelska,** podprowincja **Wyżyna Lubelsko-Lwowska**. Jest to pogranicze dwóch wyraźnie odmiennych od siebie pod względem krajobrazowym mikroregionów geomorfologicznych, rozdzielonych **doliną Wyżnicy**. Zarzecze I, Zarzecze II, Piaski, Budzyń oraz Kraśnik Fabryczny znajdują się w obszarze pagórkowatej wierzchowiny zbudowanej przede wszystkim z opok i opok marglistych. Natomiast stara część miasta znajduje się na terenie pagórkowatej wierzchowiny z pokrywą lessową.

Kraśnik leży nieopodal **zachodniego skraju Roztocza** – krainy geograficznej sięgającej aż po Lwów. Roztocze jest obszarem wyżynnym, o dużych walorach turystycznych i krajobrazowych. W niewielkiej odległości od Kraśnika leżą: Kazimierz Dolny, Janowiec i Nałęczów – miasta tworzące trójkąt turystyczny o znaczeniu krajowym.

Mapa 3. Położenie miasta Kraśnik na tle krainy geograficznej Roztocze.

Źródło: https://wczasypolskie.pl/roztocze-niezwykla-kraina

Miasto Kraśnik leży w obszarze dwóch jednostek strukturalnych: antykliny Kraśnika (sięgającej 5 km długości i 1 km szerokości oraz o amplitudzie 400 m) i synkliny Liśnika. W strefie antykliny rozwinęła się dolina Wyżnicy, której oś na południowy-wschód od miasta, tj. od Stróży do wschodniej granicy gminy, pokrywa się z osią antykliny.

Decydujące znaczenie w budowie geologicznej tego terenu odgrywają skały kredowe tworzące podłoże przedczwartorzędowe. Ich spąg obniża się od głębokości 100 m w strefie zachodniej granicy miasta do głębokości 500-800 m w części południowej (tj. w synklinie Liśnika) i do głębokości 250 m w części południowo-wschodniej, tj. w rejonie Stróży. W obszarze miasta, skały kredowe odsłaniają się na powierzchni tylko na południe od Suchyni oraz w prawym zboczu doliny Wyżnicy, od dzielnicy fabrycznej przez Piaski do Stróży, miejscami są przykryte cienką warstwą osadów piaszczystych i piaszczysto-pylastych pochodzących z okresu zlodowacenia Odry. Na południe od Wyżnicy skały kredowe są przykryte warstwą lessów o miąższości 3-10 m, w spągowej części silnie spiaszczonych. Dno doliny Wyżnicy buduje utwory holoceńskie (współczesne), tj. piaski przechodzące w stropowej części w muły i torfy, o łącznej miąższości 3-5 m.

O rzeźbie obszaru zadecydowały skomplikowana tektonika, dość zróżnicowana litologia utworów powierzchniowych, a także procesy rzeźbotwórcze w okresie czwartorzędu. Kierunek doliny Wyżnicy (NW-SE) jest identyczny z kierunkiem uskoku, a o kierunkach suchych dolin denudacyjnych przesądzają spękania kredy.

Osią morfologiczną miasta jest płaskodenna, asymetryczna dolina Wyżnicy. Wcięta jest w przyległy teren na głębokość 23-25 m. Jej lewe, nadbudowane lessem zbocze, jest bardziej strome od prawego (nachylenie na dłuższych odcinkach sięga 15 stopni, lokalnie dochodzi nawet do 25 stopni) i silniej rozcięte różnowiekowymi formami erozyjnymi. Szerokość dna doliny na ogół stopniowo rośnie od 270 m w Słodkowie I do 500 m przy zachodniej części miasta (w rejonie śródmieścia zmniejsza się do 150 m). Wysokości względne dna sięgają maksimum 3 m.

Charakter rzeźby terenu w granicach miasta jest wyraźnie dwudzielny. Pozbawiona pokrywy lessowej część obszaru miasta położona na północny wschód i północ od doliny Wyżnicy, odznacza się niewielkim zróżnicowaniem rzeźby. Dominują tam szerokie doliny denudacyjne oraz połogie, długie stoki. Wypukłymi formami rzeźby są wały wydmowe spotykane w lesie kraśnickim. Natomiast obszar miasta położony na przeciwległym brzegu Wyżnicy charakteryzuje się bardzo żywym ukształtowaniem powierzchni topograficznej. Najbardziej znamienne są młode formy erozyjne, tj. wąwozy i debrza rozcinające strefę zboczową doliny na głębokości do 35 m i przebiegające na ogół prostopadle do jej przebiegu. W granicach miasta znajduje się tylko jeden duży wąwóz - Podlesie, natomiast tereny położone na północny zachód od Podlesia (rejon Bojanówki) są silnie przekształcone odkrywkową eksploatacją lessu (wyrobiska poeksplo-atacyjne, skarpy). Drugorzędnymi formami morfologicznymi wierzchowiny lessowej są niewielkie zagłębienia bezodpływowe i kotły sufozyjne utrudniające budownictwo.

1.3. Położenie komunikacyjne.

Kraśnik zawsze był ważnym węzłem komunikacyjnym Polski. Kiedyś miasto leżało na skrzyżowaniu szlaków łączących Kraków z Wilnem oraz Śląsk i Góry Świętokrzyskie z Kijowem

i Włodzimierzem. Obecnie jest kluczowym węzłem komunikacyjnym południowo-wschodniej części kraju. Krzyżują się tutaj **dwie drogi krajowe S 19 i DK 74**.

Kraśnik oddalony jest o **65 km od lotniska w Świdniku** (Port Lotniczy Lublin). Przez miasto przebiega również **linia kolejowa Lublin Główny – Przeworsk**.

W 2022 r. oddano do użytku fragment **drogi ekspresowej S 19** (odcinek biegnący od Lasów Janowskich, przez Kraśnik, w kierunku Lublina) stanowiącej część **międzynarodowego szlaku „Via Carpatia"**. Dzięki tej inwestycji poprawie uległo połączenie miasta z innymi ośrodkami miejskimi oraz portem lotniczym, co w znacznym stopniu wpłynęło na atrakcyjność inwestycyjną miasta oraz poprawę jakości życia mieszkańców.

Mapa 4. Położenie miasta Kraśnik względem przebiegu Via Carpatia.

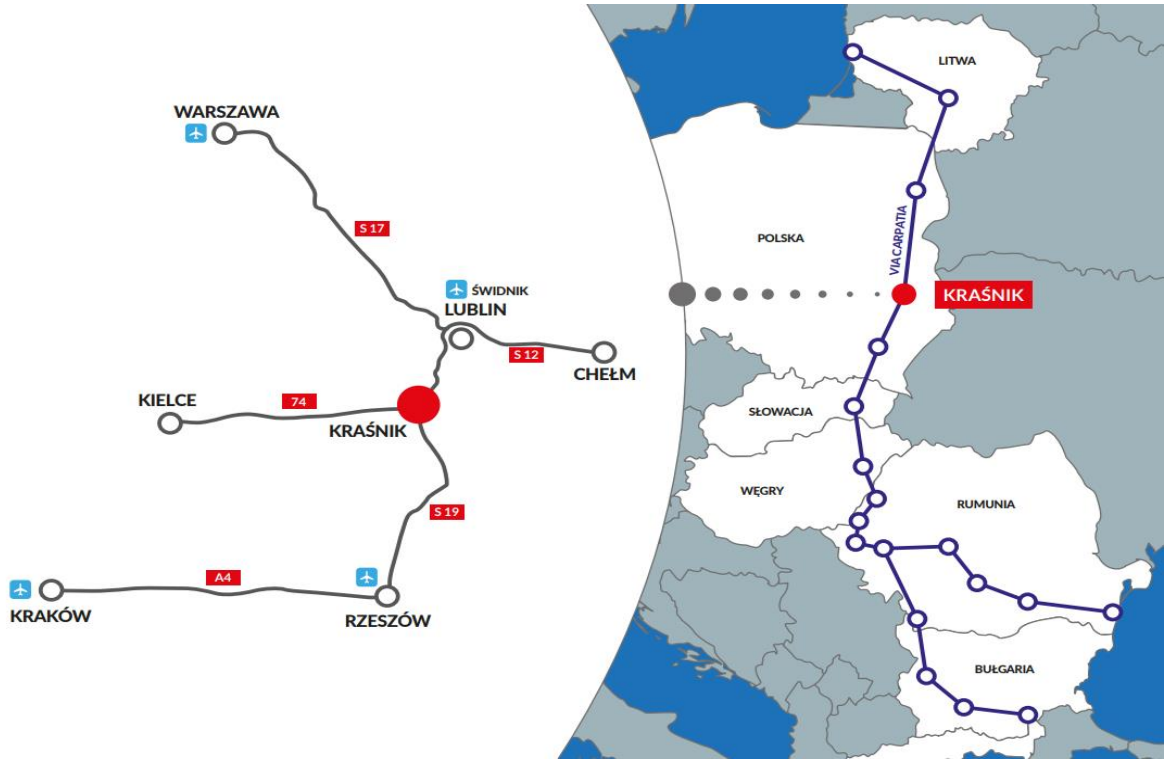

Źródło: https://investin.krasnik.eu/krasnik-broszura.pdf

1.4. Miejski Obszar Funkcjonalny Kraśnika.

Miasto Kraśnik należy do **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kraśnika**. Położenie i szczegółowy zasięg Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kraśnika został określony w dokumencie strategicznym szczebla krajowego *„Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030"*[7]. Zasięg ten potwierdzono również w *„Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku"*[8].

[7] https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego
[8] https://strategia.lubelskie.pl/srwl/2030/srwl.2030.pdf

Mapa 5. MOF Kraśnika na tle OSI Miejskich Obszarów Funkcjonalnych województwa lubelskiego.

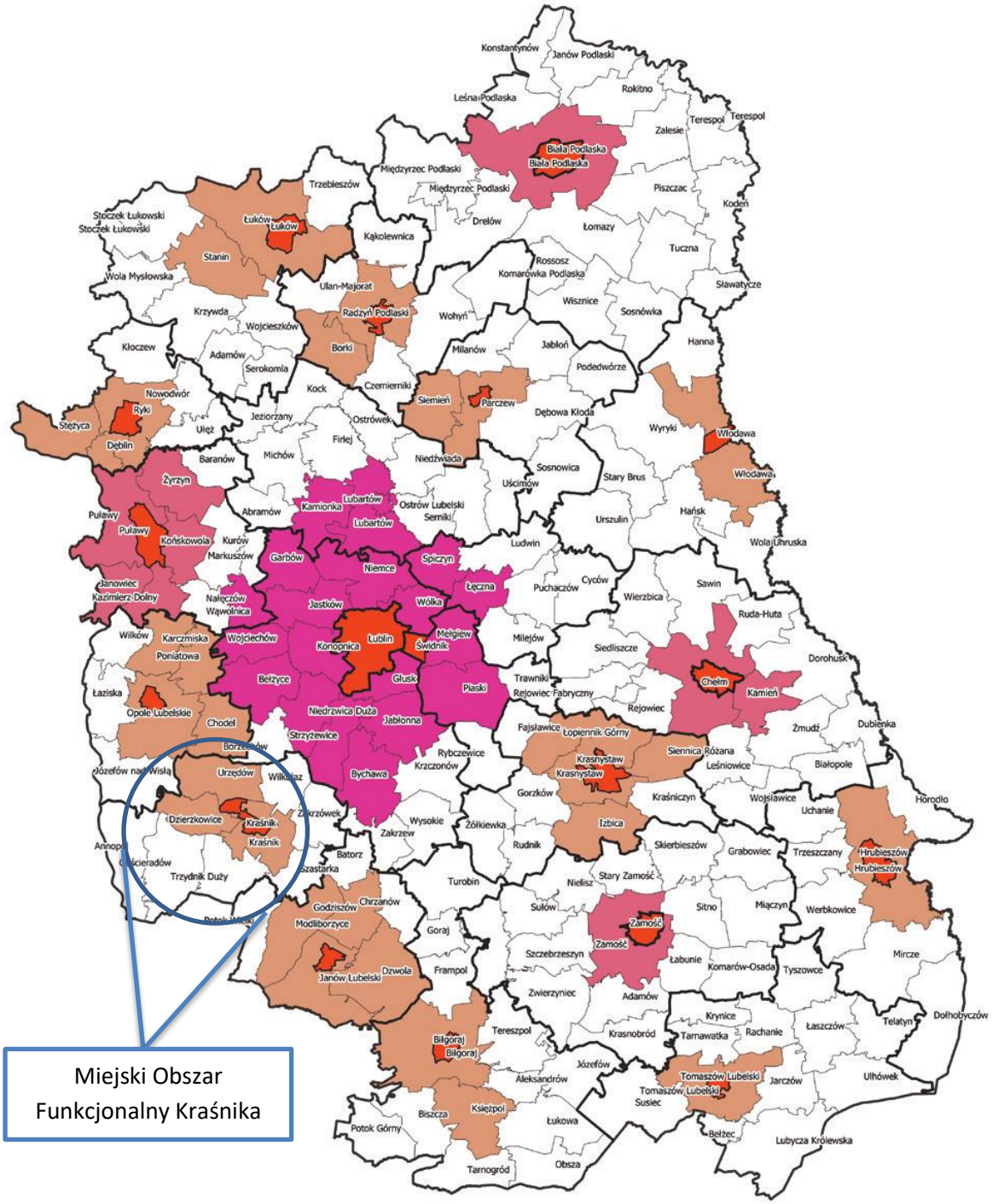

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030.

Miejski Obszar Funkcjonalny, obejmuje teren 4 jednostek samorządu terytorialnego z powiatu kraśnickiego. W jego skład wchodzą:

- **miasto Kraśnik (ośrodek rdzeniowy);**
- gmina wiejska Kraśnik;
- gmina wiejska Dzierzkowice;
- gmina miejsko-wiejska Urzędów (strefa zewnętrzna MOF).

W dniu 10 marca 2022 r. miasto Kraśnik, gmina Kraśnik, gmina Dzierzkowice i gmina Urzędów podpisały Porozumienie międzygminne w sprawie współpracy celem realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kraśnika. Liderem Porozumienia zostało Miasto Kraśnik[9].

MOF Kraśnika zajmuje łącznie 337 km^2 co stanowi 1,34% powierzchni województwa lubelskiego i 33,53% powierzchni powiatu kraśnickiego. W 2021 r. obszar objęty Porozumieniem zamieszkiwały łącznie 52 772 osoby (57,99% ludności powiatu).

Zgodnie z *„Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030”* gminy wchodzące w skład MOF Kraśnika zostały zaliczone do obszarów o szczególnych problemach i barierach rozwojowych. Miasto Kraśnik znalazło się na liście imiennej 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Miasto wymieniono wśród miast stagnujących (umiarkowane powiększanie niekorzystnego dystansu, zła sytuacja społeczno-gospodarcza). Pozostałe wchodzące w skład MOF jednostki, tj. gmina Kraśnik, gmina Dzierzkowice i gmina Urzędów zostały natomiast zaliczone w poczet gmin zagrożonych trwałą marginalizacją.

W dokumencie *„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego”* Kraśnik został wymieniony jako **międzygałęziowy węzeł o znaczeniu regionalnym** integrujący transport kolejowy i drogowy (obok ośrodków takich jak: Dęblin, Łuków i Terespol). Gminy Kraśnik i Urzędów zostały ponadto zaliczone do obszarów wiejskich uczestniczących w procesach rozwo-jowych. Wśród celów rozwoju zagospodarowania przestrzennego tych obszarów wymieniono:

- **stworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami – włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe,**
- **zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej,**
- **stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej,**
- **dywersyfikacja sektorowa gospodarki rolnej.**

Ponadto miasto Kraśnik oraz gmina Kraśnik zostały zdefiniowane jako **roztoczańsko-puszczański obszar funkcjonalny**. Priorytet rozwojowy określony dla tych obszarów to: aktywizacja gospodarcza poprzez wykorzystanie potencjału uzdrowiskowego, leśnego i turystycznego. Funkcje rozwojowe:

- podstawowe – gospodarcza (ukierunkowana na przetwórstwo drewna), turystyczna,
- towarzyszące – rolnicza (ukierunkowana na rolnictwo ekologiczne i produkcję roślin przemysłowych), uzdrowiskowa.

MOF Kraśnika został zaliczony w *„Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku”* do **OSI Roztocze**. Cechami wiodącymi (przesłankami delimitacji) były:

- wysoka lesistość, która w wielu gminach przekracza 50% powierzchni,
- duży udział powierzchni obszarów objętych różnymi formami ochrony przyrody,
- uznany wysoki potencjał turystyczny, w tym wynikający z unikalnego w skali kraju krajobrazu naturalno-kulturowego,
- wysokie walory krajoznawcze, które predestynują ten obszar do rozwoju aktywnych form wypoczynku, tj.: turystyki krajoznawczej, przyrodniczej, wędrówek pieszych i rowerowych, a także edukacji ekologicznej,

[9] http://g.ekspert.infor.pl/p/_dane/akty_pdf/U81/2022/70/1313.pdf

- sprzyjające warunki klimatyczne dla rozwoju turystyki zimowej i leczniczej oraz odpowiednie warunki hipsometryczne do uprawiania sportów zimowych,
- złożona, wielofunkcyjna struktura przyrodnicza, stanowiąca o szczególnym znaczeniu obszaru w kształtowaniu powiązań ekologicznych,
- istniejące naturalne powiązania funkcjonalne w układzie transgranicznym,
- zidentyfikowane zasoby uzdrowiskowe (klimat leczniczy i wody mineralne),
- wysoki poziom nasłonecznienia.

Mapa 6. OSI Roztocze.

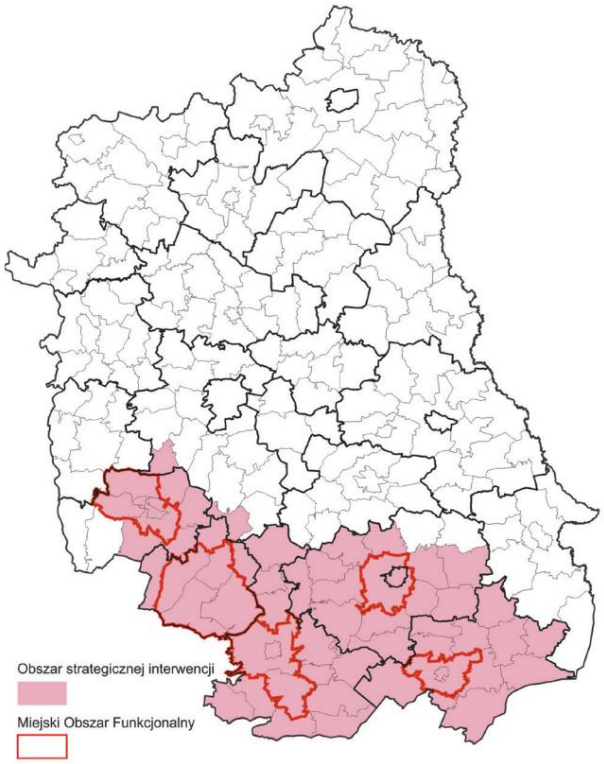

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.

MOF Kraśnika jest częścią szerszego partnerstwa, zwanego Obszarem Współpracy Ponadlokalnej. Jest to obszar funkcjonalny obejmujący miasto Kraśnik, gminę Kraśnik, gminę Zakrzówek, gminę Wilkołaz, gminę Urzędów, gminę Dzierzkowice, gminę Gościeradów, gminę Annopol, gminę Trzydnik Duży.

1.5. Zagospodarowanie przestrzenne.

1.5.1. Studium uwarunkowań.

Polityka przestrzenna określa lokalne zasady gospodarowania przestrzenią i jest prowadzona w oparciu o przepisy ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Dokumentami planistycznymi określającymi politykę zagospodarowania przestrzennego dla całego danego obszaru są *Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* danej jednostki samorządu terytorialnego. Zadaniem studium jest:

- zidentyfikowanie kompleksowych uwarunkowań rozwojowych gminy,
- rozpoznanie potrzeb oraz problemów do rozwiązania,
- określenie podstawowych funkcji terenu i zasad ich przekształcania, w tym szczególnie pożądanej weryfikacji istniejącego i planowanego zagospodarowania,
- stworzenie podstaw do aktualizacji i koordynacji planów miejscowych,
- stworzenie podstaw merytorycznych prowadzenia negocjacji w zakresie ponadlokalnych zadań publicznych,
- określenie podstaw formułowania strategii i programów dotyczących realizacji określonych celów i zadań wynikających z polityki samorządu.

Ostatniej oceny aktualności *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kraśnik* dokonano w 2021 r. Przyjęto ją uchwałą Nr XXXVII/280/2021 Rady Miasta Kraśnik z dnia 25 marca 2021 r. *w sprawie oceny aktualności studium i planów miejscowych w mieście Kraśnik*. Studium uznano za nieaktualne. Od 01.08.2022 r. trwają prace nad zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kraśnik.

Zgodnie ze zmianą ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688) w przyszłości dokument studium zastąpi plan ogólny gminy. Będzie on uwzględniał ustalenia Gminnego Programu Rewitalizacji, tak aby umożliwić realizację procesu rewitalizacji, w tym przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

1.5.2. Plany miejscowe.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego określa cele polityki przestrzennej województwa[10], którymi są:

Cel wiodący: zrównoważony rozwój przestrzenny regionu prowadzący do podniesienia konkurencyjności województwa i poprawy warunków życia.

Cele główne:

1. Policentryczny rozwój sieci osadniczej.
2. Wzbogacenie i racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi uwzględniające potrzeby przyszłych pokoleń.
3. Utrzymanie walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu.
4. Zintegrowana ochrona jakości życia człowieka.
5. Wzmocnienie stabilności środowiska przyrodniczego.

[10] https://umwl.bip.lubelskie.pl/?id=935&action=details&document_id=1035314

6. Wzmocnienie tożsamości kulturowej regionu poprzez ochronę i pielęgnację zasobów kulturowych oraz ich wzbogacenie walorami współczesnymi.
7. Zwiększenie konkurencyjności gospodarki województwa oraz poprawa jego atrakcyjności inwestycyjnej.
8. Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu.
9. Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego województwa.
10. Powszechny dostęp do usług teleinformatycznych.
11. Wyposażenie jednostek osadniczych w systemy wodno-ściekowe.
12. Wyposażenie obszaru województwa w niezbędna liczbę obiektów i instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych, przemysłowych i niebezpiecznych.
13. Zapewnienie warunków przestrzennych służących potrzebom obronnym państwa oraz ochronie ludności i jej mienia przed zagrożeniami naturalnymi i cywilizacyjnymi.

W 2022 r. 63,6% powierzchni miasta objęte było **pięcioma** obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dokumenty te podlegały zmianom. Nie posiadają spójnej struktury, a dodatkowo derogacja wyrokiem NSA planu uchwalonego w 2014 roku doprowadziła do sytuacji, w której prowadzenie spójnej, racjonalnej i konsekwentnej polityki przestrzennej miasta w ostatnich latach zostało poważnie utrudnione.

W oparciu o uchwałę Rady Miasta Kraśnik Nr XVII/162/2020 z dnia 30 stycznia 2020 r. *w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kraśnik* opracowano dwa nowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- uchwałą Nr XLVIII/395/2022 Rady Miasta Kraśnik z dnia 31.03.2022 r. uchwalono plan miejscowy w **obszarze rejonu al. gen. Ryszarda Kuklińskiego, al. Tysiąclecia i ul. Ostrowieckiej**,
- uchwałą Nr XLIX/410/2022 Rady Miasta Kraśnik z dnia 28.04.2022 r. uchwalono plan dla **obszaru pomiędzy ulicą Urzędowską, al. gen. Ryszarda Kuklińskiego i św. Faustyny, Strefa Ekonomiczna, część Zarzecza II – powyżej al. Tysiąclecia.**

Tabela 1. Powierzchnia miasta Kraśnik objęta obowiązującymi i uchwalonymi MPZP w latach 2017-2022.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Powierzchnia miasta objęta MPZP (w ha)	2 609	1 565,4	1 565,4	1 565,4	1 565,4	1 660,8
Udział MPZP w powierzchni miasta (w %)	100	60	60	60	60	63,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Kraśniku.

Tabela 2. Powierzchnia miasta Kraśnik objęta MPZP w 2022 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba planów	Powierzchnia (w ha)	Udział w powierzchni miasta (%)
Plany obowiązujące, w tym:	5	1 660,80	63,6
▪ plany uchwalone w 2022 r.	2	371,29	14,2
▪ plany procedowane	0	0,00	0,00
▪ plany oczekujące na wejście w życie	0	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Kraśniku.

2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy *o rewitalizacji*, gminny program rewitalizacji powinien zawierać szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze. Diagnoza ta ma na celu pogłębienie wiedzy o obszarze rewitalizacji, tak aby zaplanowana tam interwencja była „skrojona na miarę", tj. aby w jak największym stopniu była dopasowana do specyfiki miejsca, odpowiadała na jego potrzeby i rozwijała jego potencjały. Diagnoza ta nazywana jest często diagnozą pogłębioną, jako że jej istotą jest identyfikowanie zależności między poszczególnymi zjawiskami, tak aby dotrzeć do, w miarę możliwości, pierwotnych źródeł kryzysu. Od ich zrozumienia zależy bowiem skuteczność działania, a zatem powodzenie całego procesu rewitalizacji.

Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji stanowi rozwinięcie diagnozy delimitacyjnej, która służy wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Odnosi się ona do tego samego katalogu zjawisk kryzysowych, które były przedmiotem analizy delimitacyjnej i które wprost wynikają z art. 9 ust. 1 ustawy *o rewitalizacji*, z zastrzeżeniem, iż pogłębiona diagnoza dotyczy wyłącznie obszaru rewitalizacji (a nie całej gminy). Jej zakres można dowolnie modyfikować (uzupełniać o inne zjawiska), tak aby móc uzyskać pełniejszy obraz sytuacji na obszarze rewitalizacji, a także – co jest kluczowe – diagnoza pogłębiona powinna dawać odpowiedź nie tylko na pytanie co się dzieje, ale także dlaczego.

Innymi słowy, pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji powinna nie tylko identyfikować zjawiska kryzysowe, ale także zachodzące między nimi związki przyczynowo-skutkowe. Istotna jest też przejrzysta struktura diagnozy, czytelnie pokazująca zależności między poszczególnymi zjawiskami i źródła problemów, a tym samym ułatwiająca wnioskowanie i trafne formułowanie celów i kierunków działania oraz zaplanowanie skutecznej interwencji rewitalizacyjnej.

Układ diagnozy odwołuje się do katalogu zjawisk kryzysowych wskazanych w ustawie *o rewitalizacji* – analizę przeprowadzono z podziałem na sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową.

W ramach diagnozy obszaru rewitalizacji w Kraśniku przeprowadzono analizę wskaźnikową w oparciu o najnowsze dostępne dane, głównie z lat 2019-2022, pokazującą aktualną sytuację obszaru rewitalizacji na tle sytuacji w mieście. Odnoszono się również do danych z lat 2017-2019, a tam, gdzie było to zasadne analizowano dane w jeszcze dłuższym okresie, aby zaobserwować trendy.

W wyniku diagnozy zidentyfikowano katalog aktualnych potrzeb rewitalizacyjnych miasta oraz jego potencjałów, stanowiących podstawę dla sformułowania wizji obszaru rewitalizacji oraz celów i kierunków działania.

2.1. Diagnoza sfery społecznej.

2.1.1. Liczba ludności.

Do podstawowych danych charakteryzujących ludność na danym obszarze należy jej liczba i rozmieszczenie. Liczba mieszkańców miasta wg danych pochodzących z Ewidencji Ludności prowadzonej w Urzędzie Miasta Kraśnik na koniec 2022 r. wyniosła: **31 647 osób**. Najwięcej mieszkańców mieszka przy ulicach: aleja Niepodległości (2 722), Zygmunta Krasińskiego (1 846), Urzędowskiej (1 696), Koszarowej (1 345), Piaskowej (1 060), Lubelskiej (1 012), Generała Władysława Sikorskiego (923) i Kardynała Stefana Wyszyńskiego (866).

Niepokojący jest spadek liczby kobiet w wieku **15-49 lat** z **10 573** w 1998 r. do **6 868** w 2022 r. – **zmniejszenie o 35,04%**. Przy spadku dzietności z **1,27** w 2009 r. do **1,07** w 2020 r. widoczny jest obraz trudności przed jakimi staje samorząd miasta Kraśnika, w celu zahamowania lub odwrócenia negatywnych procesów demograficznych.

Rokrocznie liczba mieszkańców zameldowanych na terenie miasta Kraśnik spada o **ponad 1%.** W porównaniu do 2021 r., w 2022 r. liczba mieszkańców zmalała o **1,44%**. Pomiędzy rokiem 2021 a 2020 nastąpił spadek o **1,13%**, natomiast między 2020 a 2019 – o **1,39%.**

W ostatnich 20-tu latach liczba ludności Kraśnika **zmniejszyła się ogółem o 6 092 osoby (-16,10%)**. W 1998 r. w Kraśniku mieszkało **37 836 osób**, a w 2022 już tylko **31 647 osób.** Zmiana wynika z ogólnopolskich trendów demograficznych, ale mocno niepokoi rozłożenie zmiany w poszczególnych kategoriach wiekowych.

Dalsze utrzymanie takiego trendu, gdzie liczba osób w wieku poprodukcyjnym (**9 297**) jest prawie dwukrotnie wyższa niż liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (**4 748**), powodować może w najbliższych latach **niekorzystne zjawiska społeczno-gospodarcze.**

2.1.2. Gęstość zaludnienia.

Wskaźnik osób zameldowanych w Kraśniku na km^2 w 2022 r. wyniósł **1 216** (w 2021 r. – 1 221, w 2020 r. – 1 249, a w 2019 r. – 1 264).

2.1.3. Przyrost naturalny i saldo migracji.

Kraśnik ma od wielu lat **ujemny przyrost naturalny i saldo migracji**. W 2022 r. przyrost naturalny wynosił **-6,4 osoby na 1000** mieszkańców Kraśnika (w 2020 r. **-4,56**, a w 2019 r. **-3,8**). Saldo migracji w 2022 r. wynosiło **-8,1 osoby na 1000** (w 2021 r. **-4,0**, w 2019 r. **-6,3**).

W porównaniu do lat wcześniejszych (2019-2020), w latach 2021-2022 **zwiększył się współczynnik obciążenia demograficznego** mieszkańców Kraśnika.

Sukcesywnie rośnie liczba osób w wieku **nieprodukcyjnym** (czyli przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) w stosunku do liczby osób w wieku **produkcyjnym,** co przekłada się na wzrost obciążenia demograficznego. Wskaźnik obciążenia, obrazujący liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym, w 2022 r. wyniósł **79 os.** – wobec **76 os.** rok wcześniej i **74 os.** w 2020 r. W 2020 r. dla Polski współczynnik ten wynosił **68 os.**, zaś w 2021 r. **69 os.** (wg GUS).

2.1.4. Infrastruktura pomocy społecznej i wykluczenie społeczne.

Infrastruktura pomocy społecznej

Infrastrukturę społeczną na terenie miasta tworzy przede wszystkim Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej mający swoją siedzibę w Kraśniku. MOPS stanowi jednostkę organizacyjną miasta Kraśnik i jest kluczową instytucją przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, obejmującą swoim działaniem obszar całego miasta.

- Ośrodek Pomocy Społecznej działa w budynku przy ul. Szpitalnej 1.

Ponadto, od 1 września 2023 r., obsługa klientów ośrodka odbywa się w również w Urzędzie Miasta, przy ul. Lubelskiej 84, gdzie dyżury pełnią pracownicy MOPS.
Celem działalności MOPS jest organizowanie i wykonywanie zadań z zakresu pomocy społecznej, w szczególności poprzez doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia potrzebujących osób i rodzin oraz zintegrowanie ich ze środowiskiem.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kraśniku to jednostka organizacyjna miasta Kraśnik wykonująca głównie zadania z zakresu pomocy społecznej w Kraśniku. Realizuje wiele form wsparcia na rzecz osób i rodzin znajdujących się w kryzysie zarówno ekonomicznym jak i społecznym. Głównym celem działalności Ośrodka jest zabezpieczenie potrzeb osób chorych, niepełnosprawnych, starszych oraz osób i rodzin niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, jak również posiadających dochody mniejsze niż określone odrębnymi przepisami.

W takiej sytuacji możliwe jest zapewnienie pomocy w formie przyznawania przewidzianych ustawą świadczeń, np. świadczenia pielęgnacyjnego, umieszczenie w domu pomocy społecznej, pomocy finansowej i rzeczowej, inicjowanie prac społecznie użytecznych, pracy socjalnej, poradnictwo realizowane przez pracowników socjalnych, monitorowanie procesu prawidłowego funkcjonowania społecznego, współdziałanie z rodzinami osób chorych psychicznie, szczególnie wspieranie ich w opiece nad chorym lub zaburzonym psychicznie członkiem rodziny, informowanie o przysługujących uprawnieniach i pomoc w ich egzekwowaniu, a także w załatwianiu innych spraw urzędowych. Osoby z zaburzeniami objęte są pracą socjalną, poradnictwem specjalistycznym, pomocą w formie usług opiekuńczo-specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Dodatkowo pracownicy socjalni współpracują z organizacjami pozarządowymi, jak również realizowana jest szeroko zakrojona współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradniami Zdrowia Psychiatrycznego oraz lekarzami – psychiatrami i poradniami psychologicznymi.

Utworzenie i utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku jest zadaniem obowiązkowym gminy.

Ponadto w Kraśniku działają następujące placówki ochrony zdrowia – opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień:

PORADNIE I PRZYCHODNIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

- Powiatowa Przychodnia Specjalistyczna (Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdro-wotnej w Kraśniku), al. Niepodległości 25, 23-204 Kraśnik,

- Przychodnia NZOZ Lekarz Rodzinny Pogotowie Ratunkowe, ul. Rumiankowa 6, 23-200 Kraśnik,
- Oddział Dzienny Psychiatryczny, al. Niepodległości 23, 23-204 Kraśnik.

Poradnie Psychologiczne

- Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, ul. Słowackiego 7, 23-204 Kraśnik.
- NZOZ DAW-MED M. Kowalska, M. Kowalski, Al. Tysiąclecia 3b, 23-200 Kraśnik

Poradnie Leczenia Uzależnień i Współuzależnień

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień Baran Grzegorz, ul. Fabryczna 6, 23-204 Kraśnik,
- Poradnia Leczenia Uzależnień Elżbieta Bosowska, ul. Fabryczna 6, 23-204 Kraśnik.

Istotną cechą pomocy społecznej jest posiadanie zasobów instytucjonalnych wspomagających zabezpieczenie potrzeb osób wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu, w celu eliminowania zjawiska osamotnienia, nieporadności i izolacji społecznej w sferze życia codzien-nego, nauki i pracy - tzn. obszarów mających wpływ na stan zdrowia, w tym zdrowia psychi-cznego.

Instytucje pomocy społecznej realizują następujące cele wynikające z Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego:

1) promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym,
2) zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej

W zakresie promowania zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym działa-niem podstawowym jest organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego. Działanie to realizowane jest w ramach funkcjonowania Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kraśniku, ul. Sikorskiego 19. Celem działalności **Ośrodka Interwencji Kryzysowej** jest wsparcie osób i rodzin na rzecz przywrócenia utraconej równowagi psychicznej i przywró-cenia umiejętności samodzielnego radzenia sobie z problemem, który wywołał stan kryzysowy.

Środowiskowy Dom Samopomocy

W zakresie zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środo-wisku rodzinnym i społecznym, działaniem podstawowym jest upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego oraz aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychi-cznymi. Działanie to jest realizowane w ramach działalności Środowiskowego Domu Samo-pomocy w Kraśniku, ul. Grunwaldzka 6.

Podstawowym celem działalności placówki jest przeciwdziałanie marginalizacji, stygmatyzacji i wykluczeniu społecznemu osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kraśniku funkcjonuje **Miejska Komisja Rozwią-zywania Problemów Alkoholowych**. Obsługą Komisji zajmuje się wyznaczony do tego pracownik MOPS.

Ośrodek w 2019 r. w ramach realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi powierzył PCK zadania z udzieleniem dotacji na sfinansowanie ich realizacji na rzecz mieszkańców miasta Kraśnik.

INSTYTUCJE I PODMIOTY WSPOMAGAJĄCE

1. **Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Kraśniku.**

Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych jest placówką publiczną, udzielającą dzieciom i młodzieży pomocy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, jak również udzielającą rodzicom oraz nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem, a także kształceniem dzieci i młodzieży.

2. **Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.**

W celu ochrony zdrowia psychicznego, obok działań bezpośrednich, realizowane są także działania instytucjonalne w ramach koordynowania różnych form opieki i pomocy. Taką funkcję wypełnia Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kraśniku, ul. Szpitalna 4.

Podstawowym zadaniem Zespołu jest wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności, wydawanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności oraz wydawanie legitymacji dokumentującej niepełnosprawność i stopień niepełnosprawności.

Zadania Zespołu obejmują orzekanie wobec osób, u których stwierdzono okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, również z powodu zaburzeń psychicznych, upośledzenia umysłowego i chorób psychicznych.

Podmiotami wspomagającymi, które zapewniają **aktywizację zawodową osób z zaburzeniami psychicznymi** są działające na terenie miasta Kraśnika zakłady pracy chronionej. W zależności od potrzeb i możliwości rehabilitacyjnych zatrudniają one osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Należą do nich:

- Spółdzielnia „Jedność” w Kraśniku,
- Zakłady Poligraficzne AJG w Kraśniku,
- PPW „Nabor” w Kraśniku.

Współpraca MOPS z innymi społecznościami samorządowymi

- Kraśnickie Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Impuls” – współpraca przy realizacji projektów.
- Kluby Seniora: Senior Plus, przy ul. Sikorskiego 22 i przy ul. Tysiąclecia 3b.
- Grupa Samopomocowa „Zadyma” – działa przy MOPS od 2007 r., skupia 20 osób po 60-tym roku życia, członkinie grupy integrują się spędzając wspólnie czas, działając jako wolontariuszki udzielając korepetycji, biorą udział w lokalnych imprezach okolicznościowych.

- Związek Emerytów i Rencistów z siedzibą przy al. Tysiąclecia – kierowanie przez pracowników socjalnych osób zainteresowanych do ww. związku, udzielanie informacji nt. przysługujących świadczeń z MOPS, PCPR.
- Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Uśmiech" – szkolenie pracowników socjalnych przez członków stowarzyszenia, kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do wspólnoty, monitorowanie leczenia, przekazywanie zainteresowanym leczeniem ulotek, wizytówek z adresem wspólnoty.
- Uniwersytet Trzeciego Wieku – utrzymywanie stałego kontaktu MOPS z członkami UTW, informowanie klientów MOPS o możliwości wstąpienia w szeregi Uniwersytetu.
- Rada Seniorów – Grupa Samopomocowa „Zadyma" posiada swojego przedstawiciela w Radzie Seniorów, który przekazuje bieżące informacje z obrad Rady dotyczące spraw starszych mieszkańców Kraśnika.
- PCK – współpraca i czuwanie nad prawidłową realizacją pomocy usługowej, stały kontakt z opiekunkami zatrudnionymi w PCK realizującymi pomoc usługową.
- Świetlice Środowiskowe: „Akademia Młodzieżowa", Centrum Wolontariatu „Serce na dłoni", Świetlica środowiskowa „Okno na świat" – kierowanie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych do ww. placówek wsparcia dziennego.
- SOS Wioski Dziecięce (Program Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie") – współpraca pracownika socjalnego ze specjalistami z ww. stowarzyszenia, kierowanie rodzin z dziećmi do ww. placówki.
- Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kraśniku przy ul. Szpitalnej 1A oraz w Punkcie pracowników socjalnych działa Bank rzeczy używanych. Mieszkańcy przekazują do niego używaną odzież, sprzęt gospodarstwa domowego, meble itp., które są przekazywane osobom potrzebującym.

Wykluczenie społeczne

Zgodnie z ustawą *o pomocy społecznej* – pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując przy tym własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna ma za zadanie wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ośrodki pomocy społecznej są najczęściej pierwszą instytucją, do której zgłaszają się po pomoc osoby będące w trudnej sytuacji.

Instrument aktywizacji społeczno-zawodowej, którym są **prace społecznie użyteczne**, stanowi istotny element aktywnych form pomocy na rzecz osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, które nie uzyskują zasiłku dla bezrobotnych oraz korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne stanowią pierwszy etap w reintegracji społeczno-zawodowej beneficjentów pomocy społecznej.

Prace społecznie użyteczne to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku, w szczególności osoby uczestniczące w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, jednocześnie korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

Do wykonywania prac społecznie użytecznych osoby są kierowane przez Powiatowy Urząd Pracy według listy sporządzonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Osoba wykonująca prace społecznie użyteczne jest objęta ubezpieczeniem zdrowotnym (z tytułu posiadania statusu osoby bezrobotnej).

W 2022 r. do prac społecznie użytecznych skierowanych zostało 20 osób. Porozumienie w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych zawarte zostało na okres od 01.04.2022 r. do 30.11.2022 r.

Dodatki mieszkaniowe, czyli świadczenie pieniężne wypłacane przez miasto Kraśnik osobom w trudnej sytuacji finansowej, służące dofinansowaniu do wydatków ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkaniowego.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa (FEAD) 2014-2020 współfinansowany jest z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Skierowania w 2022 r. otrzymało 1 470 osób.

Wieloletni Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019– 2023 wsparcie dla najuboższych mieszkańców. MOPS przy aktywnym współudziale placówek oświatowych zapewnia potrzebującym gorący posiłek.

W 2022 r. z usług Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało **703 rodziny** z terenu miasta (**3,65% mieszkańców**). Pomoc udzielana jest głównie w formie zasiłków pieniężnych, pomocy rzeczowej, poradnictwa specjalistycznego oraz finansowania posiłków dla dzieci. Ośrodek realizuje zarówno zadania własne, jak i zlecone miastu z zakresu opieki społecznej.

Tabela 3. Rodziny objęte pomocą społeczną w mieście Kraśnik w latach 2017 – 2022.

Rok	Liczba rodzin	Łączna wysokość wydatkowanych środków w złotych (bez DPS)	Średnia wysokość świadczeń przypadających w roku na rodzinę (w zł)
2017	932	3 689 380	3 958,60
2018	854	3 549 398	4 156,20
2019	847	2 942 124	3 474,00
2020	867	3 106 293	3 583,00
2021	733	2 779 746	3 792,00
2022	703	2 869 300	4 081,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku.

Tabela 4. Udzielona pomoc społeczna w mieście Kraśnik w latach 2017 – 2022.

Rok	Liczba osób objęta pomocą	Liczba rodzin objęta pomocą
2017	1 172	990
2018	1 075	915
2019	1 076	847
2020	1 081	867
2021	856	733
2022	842	703

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku.

Tabela 5. Wydatki na świadczenia wg ich rodzaju w latach 2017-2022 (w PLN).

Rodzaj świadczenia	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	3 397 000	3 025 647	2 744 316	2 439 437	2 070 129	1 698 318
Świadczenia pielęgnacyjne	1 352 264	1 395 781	1 470 644	1 816 494	3 187 388	4 084 327
Zasiłki pielęgnacyjne	1 402 704	1 390 418	1 703 805	1 893 314	1 931 553	1 953 999
Specjalne zasiłki opiekuńcze	279 498	262 300	261 796	262 937	169 260	110 980
Zasiłek dla opiekuna	207 665	164 556	145 440	115 981	17 980	24 800
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka finansowana z budżetu państwa	220 000	206 000	174 000	153 000	133 100	116 000
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	1 454 940	1 300 065	1 172 232	1 063 062	997 219	915 563
Świadczenie rodzicielskie	1 454 950	8 85 319	673 500	643 668	617 168	451 957
Świadczenia wychowawcze	1 026 633	885 319	-	-	-	-
Świadczenie wychowawcze UMK	1 7570 802	16 403 444	21 188 681	26 981 080	26 292 017	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku.

Tabela 6. Liczba świadczeniobiorców w latach 2017-2022 (świadczenie pobierane co miesiąc).

Rodzaj świadczenia	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Świadczeniobiorcy ogółem, z tego:						
pobierający świadczenia rodzinne	1 537	1 388	1 332	1 202	1 155	1 110
pobierający świadczenie z funduszu alimentacyjnego	272	247	220	195	181	164
pobierający świadczenie wychowawcze (500+)	6 194	5 788	7 403	4 805	9 120	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku.

Tabela 7. Liczba świadczeń rodzinnych i ich wartość w latach 2017-2022.

Rodzaj świadczenia	Liczba przyznanych świadczeń						Kwota wypłaconych świadczeń w zł					
	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Zasiłek rodzinny	20 789	19 049	16 119	14 176	11 614	9 766	2 363 548	2 152 754	1 871 909	1 651 210	1 357 126	1 145 932
Dodatki do zasiłku rodzinnego, w tym z tytułu:												
▪ urodzenia dziecka	158	117	81	70	49	50	125 270	102 759	81 000	70 000	49 000	50 000
▪ opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	588	394	381	336	256	206	229 101	151 853	149 246	129 404	100 484	80 455
▪ samotnego wychowywania dziecka	694	720	660	627	599	595	135 016	132 030	130 100	122 771	117 047	116 675
▪ kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 520	1 253	1 091	1 011	908	828	160 074	133 315	117 010	108 310	98 160	89 120
▪ rozpoczęcia roku szkolnego	1 792	1 707	834	767	643	569	113 245	98 740	83 400	76 700	64 191	56 900
▪ podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	251	264	223	141	68	62	21 244	24 617	22 251	12 809	6 100	5 906
▪ wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 706	2 515	2 101	1 933	1 847	1 614	249 498	229 605	199 522	183 548	175 465	4 181
Świadczenia pielęgnacyjne	964	949	950	998	1 634	1 947	1 352 624	1 395 781	1 500 615	1 816 494	3 187 388	4 084 327
Zasiłki pielęgnacyjne	9 168	8 801	9 053	8 883	8 949	9 053	1 402 704	1 390 449	1 715 553	1 893 314	1 931 553	1 953 999
Specjalny zasiłek opiekuńczy	546	497	426	429	273	180	279 498	262 300	291 796	262 937	169 260	110 980
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka finansowana z budżetu gminy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka finansowana z budżetu państwa	220	206	174	153	133	116	220 000	206 000	174 000	153 000	133 000	116 000
Zasiłek dla opiekuna	400	311	235	188	29	40	207 665	164 556	145 440	115 981	17 980	24 800
Świadczenie rodzicielskie	1 074	959	739	707	678	504	1 026 633	885 319	673 500	643 668	617 168	451 967

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku.

Tabela 8. Rodzaje oraz koszty świadczeń udzielonych przez MOPS w Kraśniku w latach 2017-2022.

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń						Kwota świadczeń w zł						Liczba rodzin						Liczba osób w rodzinach					
	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Zasiłki stałe ogółem	2 397	2 314	2 167	2 020	1 955	2 030	1 202 933	1 116 286	1 173 263	1 114 496	1 087 262	1 241 054	234	230	213	202	200	212	304	302	269	258	254	267
dla osoby samotnie gospodarującej	1 981	1 967	1 860	1 764	1 730	1 795	10 80 705	1 085 340	1 089 415	1 046 071	1 026 362	1 153 078	197	193	184	172	176	186	197	193	184	172	176	186
dla osoby pozostającej w rodzinie	416	347	307	256	225	235	122 228	100 946	84 118	68 425	60 900	84 976	39	39	33	30	26	30	109	111	89	86	80	85
Zasiłki okresowe ogółem	1 510	1 321	1 382	1 487	1 180	951	471 054	433 221	455 545	506 734	380 694	349 912	320	261	259	251	225	187	600	481	457	437	358	317
z powodu bezrobocia	1 334	1 070	1 070	1 204	990	676	422 855	353 960	373 474	420 678	326 129	257 507	283	222	213	215	194	146	530	407	373	375	300	254
z powodu długotrwałej choroby	43	91	139	114	69	86	12 762	32 001	42 337	41 887	20 127	29 879	17	22	27	20	18	21	30	38	49	38	34	29
z powodu niepełnosprawności	112	112	125	86	52	83	30 723	32 103	24 091	16 578	11 955	22 550	25	28	28	22	14	21	61	69	51	48	32	39
Schronienie	346	937	3 315	4 593	5 972	0	51 723	65 780	85 082	107 962	149 387	147 258	21	21	16	16	20	26	22	21	16	16	20	26
Posiłek	53 898	52 678	50 857	53 601	30 999	23 528	351 618	348 420	373 450	406 266	261 360	350 122	264	253	266	281	187	198	694	658	726	839	487	562
Wyprawka szkolna	1 792	1 707				0	113 245	98 740	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zasiłki szkolne	1	1	0	0	0	0	620	620	0	0	0	-	1	1	0	0	0	-	5	3	0	0	0	0
Stypendia szkolne	4 060	3 010	1 376	1 086	656	660	202 455	147 994	126 858	108 708	72 526	62 441	251	198	86	84	88	75	878	693	317	309	334	281
w tym dla dzieci	4 060	3 010	1 376	1 086	656	660	202 455	147 994	126 858	108 708	72 526	62 441	251	198	235	210	154	75	878	693	553	238	147	131
Usługi opiekuńcze	43 690	43 296	44 353	48 832	44 578	64 990	510 659	533 737	598 606	726 909	698 048	630 503	171	161	146	139	138	128	209	193	174	154	153	142
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	17	1	2	5	2	1	10 974	1000	3 500	13 500	6 600	1700	16	1	2	5	2	1	19	4	2	8	7	1
Inne zasiłki celowe i w naturze	-	-	791	729	708	0	305 460	259 977	247 618	219 066	189 135	148 751	517	432	410	385	320	289	940	738	731	688	528	470
zasiłki specjalne celowe	96	102	92	98	88	66	18 220	21 882	20 488	23 704	21 960	13 400	51	62	61	59	42	31	89	101	90	87	58	49
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	7	35	20	37	49	14	10	55	34	63	71
Interwencja kryzysowa	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	0	0	1	1	0	2	0	0	6	1	0	2	0
Praca socjalna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	51	57	312	218	303	354	99	98	480	369	466	559

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku.

Tabela 9. Liczba osób korzystających ze wszystkich form pomocy społecznej w podziale na poszczególne ulice miasta Kraśnik.

L.p.	Nazwa ulicy	Liczba ludności ogółem	UBÓSTWO								
			Liczba osób korzystających z pomocy społecznej (średnia wartość w latach 2019-2022), w tym z tytułu:								
			ubóstwa	bezdomności	bezrobocia	niepełnospra-wności	długotrwałej lub ciężkiej choroby	bezradności w sprawach opiekuńczo wycho-wawczych	wielo-dzietności	przemocy w rodzinie	alkoholizmu
1.	3 Maja	72	1	0	0	1	1	0	0	0	0
2.	Adama Asnyka	128	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Adama Mickiewicza	397	9	0	2	3	6	0	0	0	2
4.	Adolfa Dygasińskiego	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	aleja Młodości	422	0	0	1	1	3	0	0	0	0
6.	aleja Niepodległości	2722	64	1	44	21	32	15	10	1	10
7.	aleja Tysiąclecia	351	5	0	11	1	1	0	0	0	0
8.	Andrzeja Struga	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	Armii Krajowej	64	2	0	2	1	2	2	2	1	2
10.	Bagno	8	0	0	0	0	0	1	0	0	0
11.	Balladyny	190	4	0	12	3	2	0	2	0	1
12.	Batalionów Chłopskich	37	4	0	2	1	1	1	0	0	0
13.	Belgijska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Bojanowska	119	3	0	1	1	1	0	0	0	0
15.	Bolesława Prusa	72	3	0	2	2	2	0	0	0	6
16.	Brzozowa	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0
17.	Budzyńska	167	5	0	1	3	2	2	2	0	2

18.	Bóżniczna	12	0	0	0	1	0	0	0	0	0
19.	Cegielniana	89	4	0	3	1	1	1	1	0	1
20.	Ceramiczna	44	2	0	0	0	0	0	1	0	0
21.	Chopina	507	6	0	6	4	7	2	0	0	3
22.	Chłodna	72	1	0	0	1	1	0	0	0	1
23.	Cicha	85	0	0	0	1	0	0	0	0	1
24.	Cmentarna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25.	Cypriana Kamila Norwida	27	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26.	Cyprysowa	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27.	Dolna	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28.	Dębowa	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29.	Długa	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30.	Elizy Orzeszkowej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31.	Energetyczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32.	Eugeniusza Kwiatkowskiego	200	4	0	3	3	3	0	0	0	1
33.	Fabryczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34.	Festiwalowa	9	1	0	0	0	0	0	0	0	0
35.	Filaretów	69	0	0	0	1	1	0	0	0	0
36.	Francuska	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37.	Gabriela Narutowicza	127	4	0	2	2	1	0	0	0	1
38.	Gajowa	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39.	Garażowa	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40.	Generała Władysława Sikorskiego	923	9	0	4	4	5	0	0	0	7
41.	Graniczna	525	6	0	9	3	3	1	2	0	0
42.	Grodzka	37	6	0	1	0	0	0	0	0	0
43.	Grunwaldzka	495	8	1	7	3	7	8	3	0	7
44.	Harcerska	42	0	0	0	1	1	0	0	0	0

45.	Henryka Sienkiewicza	313	0	0	0	1	2	0	1	0	0
46.	Hermanna Gmeinera	330	0	0	1	0	0	0	0	0	0
47.	Hieronima Dekutowskiego „Zapory"	394	30	0	23	3	0	1	0	0	6
48.	Hugo Kołłątaja	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0
49.	Ignacego Krasickiego	129	2	0	2	2	2	0	1	0	0
50.	Inwalidów Wojennych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51.	Jacka Kaczmarskiego	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52.	Jagiellońska	606	14	0	7	4	8	6	5	0	7
53.	Jana Kasprowicza	138	3	0	2	2	2	2	4	0	3
54.	Jana Kochanowskiego	520	15	0	11	6	12	3	2	0	0
55.	Jana Matejki	321	2	0	12	3	14	3	0	0	2
56.	Jana Stelmaszczyka	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
57.	Jana Styki	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
58.	Janowska	484	7	0	12	8	2	1	0	0	2
59.	Jasna	61	2	0	2	2	2	0	0	0	0
60.	Juliana Tuwima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
61.	Juliusza Osterwy	264	5	0	3	4	4	0	0	0	1
62.	Juliusza Słowackiego	592	11	0	3	5	13	0	3	0	0
63.	Józefa Ignacego Kraszewskiego	110	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64.	Józefa Piłsudskiego	83	2	0	2	1	1	0	0	0	0
65.	Józefa Widerlika	136	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66.	Kardynała Stefana Wyszyńskiego	866	15	0	19	3	11	5	2	0	8
67.	Karmelowa	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68.	Kasztanowa	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0
69.	Kazimierza Juliusza Dworaka	86	1	0	0	1	1	0	0	0	1
70.	Kazimierza Jurkiewicza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
71.	Kazimierza Pułaskiego	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0

72.	Klasztorna	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73.	Klonowa	430	3	0	9	4	3	3	2	0	2
74.	Kolejowa	227	5	0	4	3	3	3	3	2	1
75.	Komisji Edukacji Narodowej	54	0	0	0	0	0	0	0	0	0
76.	Komunalna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
77.	Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego	136	0	0	0	2	1	0	0	0	0
78.	Konwaliowa	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0
79.	Kornela Makuszyńskiego	70	0	0	0	0	1	0	0	0	0
80.	Koszarowa	1345	7	0	9	8	4	13	2	0	2
81.	Krakowska	23	1	0	1	1	1	0	0	0	0
82.	Krańcowa	13	2	0	0	0	0	0	0	0	0
83.	Krzywa	49	6	0	2	1	1	0	0	0	0
84.	Księdza Jerzego Popiełuszki	968	3	0	6	3	3	3	0	0	2
85.	Księdza Stanisława Zielińskiego	709	2	0	4	4	4	3	1	0	2
86.	Kwiatkowicka	115	0	0	0	0	0	2	0	0	0
87.	Lawendowa	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0
88.	Leopolda Staffa	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0
89.	Leśna	81	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90.	Lipowa	55	5	0	2	1	1	0	0	0	0
91.	Lubelska	1012	26	1	9	7	19	2	2	1	2
92.	Lubelskiego Lipca 1980	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
93.	Makowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
94.	Marii Dąbrowskiej	60	5	0	1	2	2	0	0	0	0
95.	Marii Konopnickiej	73	0	0	0	0	0	0	0	0	0
96.	Mała	26	0	0	1	0	0	0	0	0	0
97.	Maurycego Klemensa Zamoyskiego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
98.	Metalowców	874	31	0	9	12	36	1	1	0	4

99.	Miedziana	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0
100.	Mieszka I	179	8	0	2	1	2	0	0	0	0
101.	Mikołaja Kopernika	180	3	0	5	4	8	3	0	0	0
102.	Mikołaja Reja	62	0	0	0	0	0	0	0	0	0
103.	Miodowa	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0
104.	Miła	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
105.	Mleczarska	51	2	0	1	0	0	0	0	0	0
106.	Modrzewiowa	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0
107.	Mostowa	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
108.	Młyńska	64	3	0	1	1	1	0	0	0	0
109.	Nadstawna	63	2	0	1	1	0	0	0	0	0
110.	Niecała	12	1	0	0	0	0	0	0	0	0
111.	Nowa	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112.	Oboźna	192	5	0	3	3	3	0	1	0	0
113.	Obwodowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
114.	Ogrodowa	32	3	0	2	0	0	0	0	0	0
115.	Okopowa	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
116.	Olejna	19	2	0	0	0	0	0	0	0	0
117.	Orzechowa	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0
118.	Ostrowiecka	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
119.	Parkowa	6	1	0	0	0	0	0	0	0	0
120.	Piaskowa	1060	8	0	11	3	5	0	0	0	1
121.	Piastowska	134	0	0	0	0	2	0	0	0	0
122.	Plac Ofiar niemieckiego obozu „Budzyń”	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
123.	Plac Wolności	32	0	0	0	1	1	0	0	0	0
124.	Podleska	142	3	0	5	2	3	0	0	0	0
125.	Podwalna	54	3	0	2	1	3	0	0	0	0

126.	Pogodna	496	6	0	2	9	5	2	2	0	0
127.	Polna	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0
128.	Powstańców Śląskich	42	1	0	0	0	0	0	0	0	0
129.	Przechodnia	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
130.	Przemysłowa	120	0	0	0	0	0	0	0	0	0
131.	Północna	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0
132.	Racławicka	47	3	0	1	1	1	0	0	0	0
133.	Ratuszowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
134.	Rondo Budowniczych COP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
135.	Rondo Narodowych Sił Zbrojnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
136.	Rondo NSZZ „Solidarność”	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
137.	Rondo Pamięci Ofiar Wołynia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
138.	Rondo Rotmistrza Witolda Pileckiego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
139.	Rondo Żołnierzy Wyklętych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
140.	Roztocze	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
141.	Rumiankowa	464	4	0	3	6	6	0	1	0	0
142.	Rybna	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
143.	Rycerska	29	2	0	1	1	0	0	0	0	0
144.	Rzeczycka	50	5	0	0	2	1	0	0	0	0
145.	Różana	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0
146.	Skośna	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
147.	Spacerowa	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0
148.	Spokojna	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0
149.	Sportowa	51	1	0	1	1	2	0	0	0	0
150.	Spółdzielcza	630	17	1	11	2	11	7	0	0	0
151.	Stanisława Konarskiego	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0
152.	Stanisława Małachowskiego	93	3	0	5	1	4	3	1	0	0

153.	Stanisława Moniuszki	55	1	0	0	1	1	0	0	0	0
154.	Stanisława Staszica	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0
155.	Stanisława Wyspiańskiego	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
156.	Starej Baśni	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0
157.	Stefana Lelka-Sowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
158.	Stefana Żeromskiego	84	0	0	0	0	1	0	0	0	0
159.	Strażacka	78	2	0	0	0	1	0	1	0	0
160.	Stroma	15	1	0	0	0	0	0	0	0	0
161.	Suchyńska	124	0	0	0	0	0	0	0	0	0
162.	Szewska	64	2	0	3	0	0	0	0	0	0
163.	Szkolna	12	1	0	0	0	0	0	0	0	0
164.	Szpitalna	336	1	0	5	0	0	1	0	0	0
165.	Sądowa	276	4	0	1	2	4	0	0	0	1
166.	Słoneczna	89	0	0	3	0	1	0	0	0	0
167.	Szafirowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
168.	Tadeusza Kościuszki	147	3	0	6	1	1	0	7	0	0
169.	Tadeusza Zawadzkiego „Zośki"	547	5	0	5	2	4	0	0	0	0
170.	Towarowa	84	4	0	3	0	2	0	0	0	0
171.	Tęczyńskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
172.	Urzędowska	1696	36	0	14	13	42	12	5	1	9
173.	Ułańska	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0
174.	Wałowa	21	1	0	1	1	1	0	1	0	0
175.	Wesoła	32	1	0	1	1	1	0	0	0	0
176.	Widok	47	0	0	0	0	0	0	0	0	0
177.	Wierzbowa	25	2	0	1	0	0	0	0	0	0
178.	Willowa	52	0	0	0	0	0	0	0	0	0
179.	Wiosenna	35	0	0	0	0	0	0	0	0	0

180.	Wojska Polskiego	44	0	0	0	0	0	0	0	0	0
181.	Wojskowa	101	4	0	2	1	1	0	0	0	0
182.	Wąska	12	1	0	0	0	0	0	0	0	0
183.	Węgierska	53	0	0	0	0	0	0	0	0	0
184.	Władysława Reymonta	92	0	0	0	0	0	0	0	0	0
185.	Zachodnia	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0
186.	Zakątek	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
187.	Zaklikowska	121	3	0	1	3	2	4	0	0	0
188.	Zakrzowiecka	86	1	0	4	0	0	0	1	0	0
189.	Zamkowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
190.	Zgoda	38	2	0	0	1	0	0	0	0	0
191.	Zielona	65	0	0	0	1	1	0	0	0	0
192.	Zofii Nałkowskiej	66	0	0	0	0	0	0	0	0	0
193.	Zygmunta Krasińskiego	1846	39	1	51	43	42	18	6	1	11
194.	Łożyskowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
195.	Łąkowa	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0
196.	Śliska	49	1	0	0	0	3	0	1	0	0
197.	Świerkowa	217	1	0	4	3	2	0	0	0	0
198.	Świętej Faustyny	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
199.	Żwirki i Wigury	174	2	0	1	1	1	0	1	0	4
200.	Żytnia	36	1	0	1	0	0	0	1	0	0
201.	aleja gen. Ryszarda Kuklińskiego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
202.	por. Romana Grońskiego „Żbika”	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	SUMA:	**31 647**	**564**	**5**	**433**	**270**	**405**	**134**	**81**	**7**	**116**
Kolorem pomarańczowym zaznaczono ulice z największą koncentracją osób korzystających z powyższych form pomocy społecznej.											

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku.

2.1.5. Infrastruktura szkół i edukacja.

Infrastruktura wychowania i szkolnictwa

Na ożywienie gospodarcze i rozwój miasta znaczny wpływ ma dostępność do placówek oświatowych oraz wysokowykwalifikowanej kadry. Jakość kształcenia w bezpośredni sposób oddzia-łuje na zagadnienienia w zakresie problemów społeczno-gospodarczych tj. wykluczenie spo-łeczne, bezrobocie, a przede wszystkim niedostosowanie kwalifikacji do obecnych wymagań rynku pracy.

Zaspokojenie potrzeb edukacyjnych mieszkańców miasta realizowane jest przez placówki podległe samorządowi w zakresie wychowania przedszkolnego i szkolnictwa podstawowego. Poniższe informacje przedstawiają dane dotyczące infastruktury szkolnej z terenu miasta Kraśnik.

W mieście Kraśnik w 2022 r. zadania wychowawczo-oświatowe realizowało: 7 przedszkoli dla 911 dzieci w 38 oddziałach – wzrost w stosunku do 2021 r. o 58 dzieci, do 2020 r. o 73, a do 2019 r. o 68 i 6 szkół podstawowych (2 165 uczniów w 105 oddziałach – spadek w stosunku do 2021 r. o 167 uczniów i 9 oddziałów, do 2020 r. o 197, a do 2019 r. o 177), przez 400 nauczycieli. Są to:

- Przedszkole Miejskie nr 1 „Słoneczny Promyk”,
- Przedszkole Miejskie nr 2,
- Integracyjne Przedszkole Miejskie nr 3,
- Przedszkole Miejskie nr 4,
- Przedszkole Miejskie nr 6,
- Zespół Placówek Oświatowych nr 1, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa nr 1 im. Marii Skłodowskiej - Curie oraz Przedszkole Miejskie nr 7,
- Zespół Placówek Oświatowych nr 2, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa nr 2 im. Mikołaja Kopernika oraz Przedszkole Miejskie nr 5 (od dnia 1 września 2021 roku),
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Adama Mickiewicza,
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kornela Makuszyńskiego,
- Szkoła Podstawowa nr 5 im. Henryka Sienkiewicza,
- Szkoła Podstawowa nr 6 im. Jana Pawła II.

Na terenie miasta funkcjonuje również Społeczna Szkoła Podstawowa im. 24 Pułku Ułanów, do której w 2022 r. uczęszczało 111 uczniów.

Poziom edukacji

Niełatwo zmierzyć obiektywnie poziom edukacji i negatywne zjawiska związane z tym obszarem odnosząc się do poszczególnych ulic miasta. Brakuje wszystkich danych statystycznych. Aby zbadać ten element wykorzystano wskaźnik jakim jest średni wynik z egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki oraz wybranego języka w latach 2019-2022, co zostało zobra-zowane w tabeli nr 10.

2.1.6. Poziom zatrudnienia i rynek pracy.

W Kraśniku na 1000 mieszkańców pracuje 261 osób. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa lubelskiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. 47,3% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 52,7% mężczyźni. W 2021 r. przeciętne miesięczne

wynagrodzenie brutto w Kraśniku wynosiło 4 683,04 PLN, co odpowiada 78% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.
Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Kraśnika 894 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 2 293 pracujących przyjeżdża do pracy spoza miasta – tak więc saldo przyjazdów i wyja-zdów do pracy wynosi 1 399.

2.1.7. Rynek pracy i bezrobocie.

Wg danych GUS 59,9% aktywnych zawodowo mieszkańców Kraśnika pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 15,9% w przemyśle i budownictwie, a 7,0% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,0% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Bezrobocie rejestrowane w Kraśniku wynosiło w 2021 r. 7,9% (8,2% wśród kobiet i 7,6% wśród mężczyzn). Jest to więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa lubelskiego (7,2%) oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (5,4%).

Mapa 7. Stopa bezrobocia w 2021 r. w powiecie kraśnickim na tle innych powiatów województwa lubelskiego.

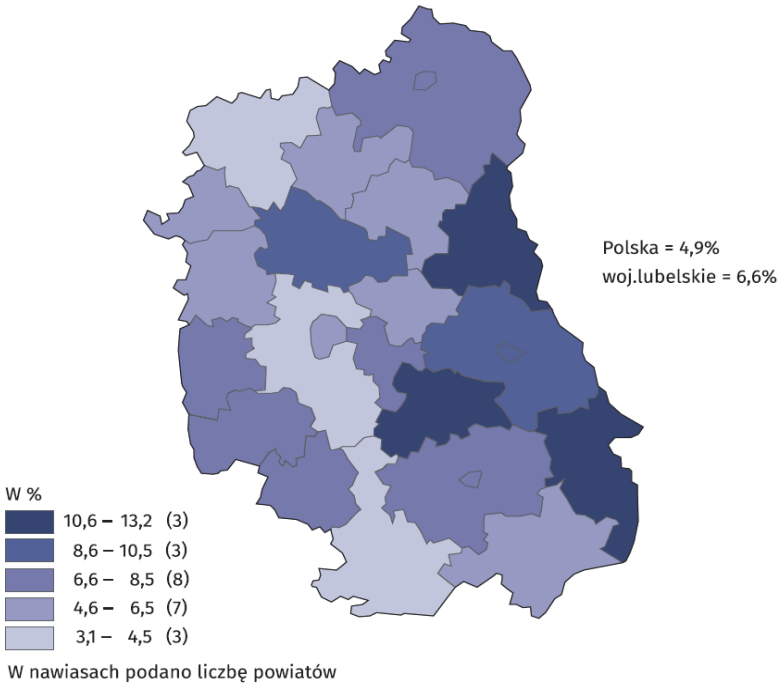

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, publikacja „Bezrobocie rejestrowane w województwie lubelskim".

Bezrobocie jest jednym z podstawowych czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Dlatego kluczowe jest podejmowanie działań minimalizujących poziom tego zjawiska. **Szczególny nacisk winien być położony na wsparcie grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych powyżej 24 miesięcy, które stanowią ponad 65% ogółu mieszkańców pozostających bez pracy na terenie miasta.**

Dane dotyczące bezrobocia w mieście Kraśnik w rozbiciu na poszczególne ulice zostały zaprezentowane w tabeli nr 10.

2.1.8. Bezpieczeństwo publiczne.

Poziom bezpieczeństwa jest jednym z głównych aspektów mówiących o jakości życia mieszkańców danej jednostki administracyjnej. Z tego powodu ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego należą do podstawowego zakresu zadań instytucji państwa i samorządu.

Bezpieczeństwo publiczne zagrożone jest przez pojawiającą się na terenie miasta przestępczość. Zdarzenia kryminalne stanowią zwykle tę część życia społecznego, która może oddziaływać na formowanie się postaw i zachowań mieszkańców oraz mieć wpływ na funkcjonowanie miasta. Nad bezpieczeństwem mieszkańców Kraśnika czuwają policjanci Komendy Powiatowej Policji w Kraśniku i Posterunku Policji w Kraśniku Fabrycznym.

Ilość przestępstw popełnionych na terenie miasta od kilku lat systematycznie spada. W 2022 r. ich liczba wyniosła 408 i była niższa o 44 niż w roku 2020.

Zgodnie z danymi Komisariatu Policji na terenie gminy w 2022 roku dokonano łącznie:

- **408 przestępstw,**
- **817 wykroczeń,**
- **166 interwencji domowych,**
- **297 przestępstw kryminalnych.**

Założono ponadto 33 „Niebieskie Karty". Karty są zakładane w ramach procedury, która obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrze-niem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Dane dotyczące bezpieczeństwa publicznego w mieście Kraśnik w rozbiciu na poszczególne ulice miasta i związane z nimi nieruchomości zostały zaprezentowane w tabeli nr 10.

2.1.9. Jakość i poziom kapitału społecznego.

Organizacje pozarządowe stanowią jeden z filarów funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego. Działalność organizacji przynosi oprócz oczywistych bezpośrednich korzyści, także szereg korzyści pośrednich, które są niejednokrotnie w równym stopniu znaczące, jak te podstawowe.

Do sztandarowych działań organizacji pozarządowych należą m.in.: tworzenie miejsc pracy, wypełnianie usługami bądź dobrami nisz, którymi rynek ani państwo nie są zainteresowane[11]. Działalność każdej organizacji pozarządowej wiąże się z pewnymi kosztami stałymi. Organizacje (stowarzyszenia, fundacje) posiadają możliwość pozyskiwania środków na rzecz rozwoju i funkcjonowania z funduszy europejskich w ramach tzw. partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami.

W mieście Kraśnik w analizowanym okresie, czyli latach 2017-2022, zanotowano niewielki wzrost wskaźnika liczby zarejestrowanych stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji.

W 2017 r. z terenu miasta zarejestrowanych było **88 stowarzyszeń i organizacji społecznych**, zaś **w 2022 r.** – **93**. Jeśli chodzi o **fundacje** to ich liczba **w 2017 r.** wynosiła – **16**, w **2022 r.** – **19**.

[11] Na podstawie *www.osektorze.ngo.pl.*

Tabela 10. Liczba osób korzystających ze wszystkich form pomocy społecznej w podziale na poszczególne ulice miasta Kraśnik.

L.p.	Nazwa ulicy	Liczba ludności ogółem w 2022 r.	UBÓSTWO									BEZROBOCIE		PRZESTĘPCZOŚĆ					POZIOM EDUKACJI	POZIOM UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM		SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK WSPIERZE SPOŁECZNEJ	Średnia wartość na 1 mieszkańca
			Liczba osób korzystających z pomocy społecznej (**średnia** wartość w latach 2019-2022), w tym z tytułu:									Liczba bezrobotnych w latach 2019-2022		Poziom przestępczości (**średnia** wartość w latach 2019-2022), w tym z tytułu:									
			ubóstwa	bezdomności	bezrobocia	niepełnosprawności	długotrwałej lub ciężkiej choroby	bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych	wielodzietności	przemocy w rodzinie	alkoholizmu	liczba osób bezrobotnych	liczba osób długotrwale bezrobotnych	liczba przestępstw	liczba wykroczeń zgodnie z RSoW (bez mandatów)	interwencje domowe	przestępstwa kryminalne	liczba założonych "Niebieskich Kart"	gorszy od średniej wynik z egzaminu ósmoklasisty	brak aktywnych organizacji NGO	brak zrealizowanych wniosków o dotacje złożonych do miasta przez NGO		
1.	3 Maja	72	1	0	0	1	1	0	0	0	0	3	2	0	0	0	1	0	1	1	1	12	0,17
2.	Adama Asnyka	128	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	2	0	0	0	0	0	1	1	1	13	0,10
3.	Adama Mickiewicza	397	9	0	2	3	6	0	0	0	2	7	5	6	31	2	3	1	1	0	0	78	0,20
4.	Adolfa Dygasińskiego	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1	1	5	0,10
5.	aleja Młodości	422	0	0	1	1	3	0	0	0	0	10	2	3	1	1	5	0	0	0	0	27	0,06
6.	aleja Niepodległości	2722	64	1	44	21	32	15	10	1	10	89	66	55	88	13	22	6	1	0	0	538	0,20
7.	aleja Tysiąclecia	351	5	0	11	1	1	0	0	0	0	19	5	8	29	1	3	0	1	0	0	84	0,24
8.	Andrzeja Struga	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	0,15
9.	Armii Krajowej	64	2	0	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	0	0	0	0	1	1	1	22	0,34
10.	Bagno	8	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0,25
11.	Balladyny	190	4	0	12	3	2	0	2	0	1	4	5	1	3	1	2	0	1	1	1	43	0,23
12.	Batalionów Chłopskich	37	4	0	2	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	0,32
13.	Belgijska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	x
14.	Bojanowska	119	3	0	1	1	1	0	0	0	0	6	0	1	0	1	4	0	0	1	1	20	0,17
15.	Bolesława Prusa	72	3	0	2	2	2	0	0	0	6	2	0	2	1	0	1	0	0	1	1	23	0,32
16.	Brzozowa	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	4	0,50
17.	Budzyńska	167	5	0	1	3	2	2	2	0	2	4	1	3	1	1	0	1	1	1	1	31	0,19
18.	Bóżnicza	12	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	4	0,33
19.	Cegielniana	89	4	0	3	1	1	1	1	0	1	4	3	3	2	1	0	0	0	1	1	27	0,30
20.	Ceramiczna	44	2	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	7	0,16
21.	Chopina	507	6	0	6	4	7	2	0	0	3	9	3	18	28	6	6	1	0	0	0	99	0,20
22.	Chłodna	72	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	7	0,10
23.	Cicha	85	0	0	0	1	0	0	0	0	1	5	0	0	0	0	1	0	0	1	1	10	0,12
24.	Cmentarna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
25.	Cypriana Kamila Norwida	27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0,07
26.	Cyprysowa	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0,15
27.	Dolna	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0,17
28.	Dębowa	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0,25
29.	Długa	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	4	0,18
30.	Elizy Orzeszkowej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	3	x
31.	Energetyczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
32.	Eugeniusza Kwiatkowskiego	200	4	0	3	3	3	0	0	0	1	7	2	5	4	0	3	2	0	1	1	39	0,20
33.	Fabryczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
34.	Festiwalowa	9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	0,33

35.	Filaretów	69	0	0	0	1	1	0	0	0	0	5	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	12	0,17
36.	Francuska	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	1	0	1	1	1	7	0,17
37.	Gabriela Narutowicza	127	4	0	2	2	1	0	0	0	1	2	1	3	4	1	4	0	1	1	1	28	0,22	
38.	Gajowa	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	0,30	
39.	Garażowa	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2	0,33	
40.	Generała Władysława Sikorskiego	923	9	0	4	4	5	0	0	0	7	17	6	12	115	5	12	0	1	0	0	197	0,21	
41.	Graniczna	525	6	0	9	3	3	1	2	0	0	13	17	11	10	3	7	1	0	0	0	86	0,16	
42.	Grodzka	37	6	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1	12	0,32	
43.	Grunwaldzka	495	8	1	7	3	7	8	3	0	7	10	4	9	14	3	9	0	0	0	0	93	0,19	
44.	Harcerska	42	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	5	0,12	
45.	Henryka Sienkiewicza	313	0	0	0	1	2	0	1	0	0	14	2	2	1	1	2	0	0	1	1	28	0,09	
46.	Hermanna Gmeinera	330	0	0	1	0	0	0	0	0	0	12	2	5	5	5	5	0	0	1	1	37	0,11	
47.	Hieronima Dekutowskiego „Zapory"	394	30	0	23	3	0	1	0	0	6	9	3	8	7	2	8	0	0	0	0	100	0,25	
48.	Hugo Kołłątaja	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	1	4	0,13	
49.	Ignacego Krasickiego	129	2	0	2	2	2	0	1	0	0	5	0	2	1	2	0	0	0	0	0	19	0,15	
50.	Inwalidów Wojennych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	x	
51.	Jacka Kaczmarskiego	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	1	4	0,13	
52.	Jagiellońska	606	14	0	7	4	8	6	5	0	7	14	5	15	16	5	4	1	1	1	1	114	0,19	
53.	Jana Kasprowicza	138	3	0	2	2	2	2	4	0	3	4	2	1	7	1	1	0	1	0	0	35	0,25	
54.	Jana Kochanowskiego	520	15	0	11	6	12	3	2	0	0	15	3	8	9	7	4	0	1	0	1	97	0,19	
55.	Jana Matejki	321	2	0	12	3	14	3	0	0	2	8	1	5	4	5	5	0	1	1	0	66	0,21	
56.	Jana Stelmaszczyka	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00	
57.	Jana Styki	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1,00	
58.	Janowska	484	7	0	12	8	2	1	0	0	2	22	4	11	11	3	3	0	0	1	1	88	0,18	
59.	Jasna	61	2	0	2	2	2	0	0	0	0	5	0	1	0	0	1	0	0	1	1	17	0,28	
60.	Juliana Tuwima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x	
61.	Juliusza Osterwy	264	5	0	3	4	4	0	0	0	1	9	2	9	15	1	2	0	0	0	0	55	0,21	
62.	Juliusza Słowackiego	592	11	0	3	5	13	0	3	0	0	21	4	11	33	4	4	0	1	1	1	115	0,19	
63.	Józefa Ignacego Kraszewskiego	110	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	1	0	0	1	1	1	7	0,06	
64.	Józefa Piłsudskiego	83	2	0	2	1	1	0	0	0	0	8	2	1	0	0	0	0	0	1	0	18	0,22	
65.	Józefa Widerlika	136	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	2	0	0	2	0	1	1	1	13	0,10	
66.	Kardynała Stefana Wyszyńskiego	866	15	0	19	3	11	5	2	0	8	24	4	18	35	7	8	2	0	0	0	161	0,19	
67.	Karmelowa	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	0,12	
68.	Kasztanowa	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	4	0,15	
69.	Kazimierza Juliusza Dworaka	86	1	0	0	1	1	0	0	0	1	2	1	4	2	0	3	0	0	1	1	18	0,21	
70.	Kazimierza Jurkiewicza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x	
71.	Kazimierza Pułaskiego	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	5	1,00	
72.	Klasztorna	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	3,00	
73.	Klonowa	430	3	0	9	4	3	3	2	0	2	12	2	2	6	2	10	0	0	1	1	62	0,14	
74.	Kolejowa	227	5	0	4	3	3	3	3	2	1	9	2	2	8	4	4	0	1	0	0	54	0,24	
75.	Komisji Edukacji Narodowej	54	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	1	1	1	8	0,15	
76.	Komunalna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x	
77.	Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego	136	0	0	0	2	1	0	0	0	0	6	0	3	0	0	3	0	1	1	1	18	0,13	
78.	Konwaliowa	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0,14	
79.	Kornela Makuszyńskiego	70	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0	1	1	0	1	0	1	1	1	9	0,13	

80.	Koszarowa	1345	7	0	9	8	4	13	2	0	2	36	3	6	16	5	8	2	1	0	0	122	0,09
81.	Krakowska	23	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	8	0,35
82.	Krańcowa	13	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	5	0,38
83.	Krzywa	49	6	0	2	1	1	0	0	0	0	3	0	0	0	1	0	0	0	1	1	16	0,33
84.	Księdza Jerzego Popiełuszki	968	3	0	6	3	3	3	0	0	2	14	2	4	11	8	7	1	1	0	0	68	0,07
85.	Księdza Stanisława Zielińskiego	709	2	0	4	4	4	3	1	0	2	28	3	9	20	3	9	1	0	0	0	93	0,13
86.	Kwiatkowicka	115	0	0	0	0	0	2	0	0	0	9	0	1	0	3	1	0	1	1	1	19	0,17
87.	Lawendowa	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0,13
88.	Leopolda Staffa	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	1	5	0,17
89.	Leśna	81	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	3	0	0	3	0	1	1	1	14	0,17
90.	Lipowa	55	5	0	2	1	1	0	0	0	0	4	1	0	0	0	0	0	1	1	1	17	0,31
91.	Lubelska	1012	26	1	9	7	19	2	2	1	2	58	4	18	23	8	10	2	1	0	0	193	0,19
92.	Lubelskiego Lipca 1980	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	x
93.	Makowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
94.	Marii Dąbrowskiej	60	5	0	1	2	2	0	0	0	0	3	1	0	0	0	0	0	1	1	1	17	0,28
95.	Marii Konopnickiej	73	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	1	1	1	6	0,08
96.	Mała	26	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	4	0,15
97.	Maurycego Klemensa Zamoyskiego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
98.	Metalowców	874	31	0	9	12	36	1	1	0	4	29	3	11	17	2	5	2	1	1	1	166	0,19
99.	Miedziana	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	0,15
100.	Mieszka I	179	8	0	2	1	2	0	0	0	0	4	0	2	5	0	0	0	0	1	1	26	0,15
101.	Mikołaja Kopernika	180	3	0	5	4	8	3	0	0	0	9	2	0	1	1	1	0	1	1	1	40	0,22
102.	Mikołaja Reja	62	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	1	0	1	1	1	7	0,11
103.	Miodowa	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	1	1	1	6	0,14
104.	Miła	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	1	4	x
105.	Mleczarska	51	2	0	1	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	0	1	0	0	0	0	9	0,18
106.	Modrzewiowa	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	0,16
107.	Mostowa	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0,33
108.	Młyńska	64	3	0	1	1	1	0	0	0	0	4	1	0	0	0	1	0	1	1	1	15	0,23
109.	Nadstawna	63	2	0	1	1	0	0	0	0	0	3	1	0	2	0	0	0	0	1	1	12	0,19
110.	Niecała	12	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	5	0,42
111.	Nowa	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	1	1	1	6	0,26
112.	Obozna	192	5	0	3	3	3	0	1	0	0	5	3	0	10	0	0	0	1	1	1	36	0,19
113.	Obwodowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
114.	Ogrodowa	32	3	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	4	0	0	0	0	1	1	12	0,38
115.	Okopowa	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	3	1,00
116.	Olejna	19	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	5	0,26
117.	Orzechowa	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	1	5	0,31
118.	Ostrowiecka	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	4	0,27
119.	Parkowa	6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0,33
120.	Piaskowa	1060	8	0	11	3	5	0	0	0	1	25	3	8	10	4	7	2	1	0	0	88	0,08
121.	Piastowska	134	0	0	0	0	2	0	0	0	0	5	0	1	0	0	1	0	1	1	1	12	0,09
122.	Plac Ofiar niemieckiego obozu „Budzyń”	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	x
123.	Plac Wolności	32	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	3	0	0	1	1	10	0,31

124.	Podleska	142	3	0	5	2	3	0	0	0	0	9	2	0	2	1	1	0	1	1	1	31	0,22
125.	Podwalna	54	3	0	2	1	3	0	0	0	0	2	1	0	0	1	0	0	0	1	1	15	0,28
126.	Pogodna	496	6	0	2	9	5	2	2	0	0	9	3	0	2	2	4	0	1	0	0	47	0,09
127.	Polna	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	1	0	0	1	0	0	1	1	1	11	0,32
128.	Powstańców Śląskich	42	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	4	0,10
129.	Przechodnia	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
130.	Przemysłowa	120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	2	0	3	0	0	1	1	11	0,09
131.	Północna	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	1	4	0,22
132.	Radawicka	47	3	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	1	1	13	0,28
133.	Ratuszowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	3	x
134.	Rondo Budowniczych COP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
135.	Rondo Narodowych Sił Zbrojnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
136.	Rondo NSZZ „Solidarność”	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	x
137.	Rondo Pamięci Ofiar Wołynia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
138.	Rondo Rotmistrza Witolda Pileckiego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
139.	Rondo Żołnierzy Wyklętych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
140.	Roztocze	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0,10
141.	Rumiankowa	464	4	0	3	6	6	0	1	0	0	7	3	1	1	2	2	0	1	0	0	37	0,08
142.	Rybna	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0,50
143.	Rycerska	29	2	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	1	9	0,31
144.	Rzeczycka	50	5	0	0	2	1	0	0	0	0	4	1	0	2	0	0	0	1	1	1	18	0,36
145.	Różana	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0,10
146.	Skośna	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,20
147.	Spacerowa	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0,18
148.	Spokojna	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	3	0,18
149.	Sportowa	51	1	0	1	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	11	0,22
150.	Spółdzielcza	630	17	1	11	2	11	7	0	0	0	26	4	2	26	3	9	2	1	0	0	122	0,19
151.	Stanisława Konarskiego	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	1	4	0,13
152.	Stanisława Małachowskiego	93	3	0	5	1	4	3	1	0	0	4	1	0	0	1	0	0	1	1	1	26	0,28
153.	Stanisława Moniuszki	55	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	3	0	0	1	1	10	0,18
154.	Stanisława Staszica	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0,09
155.	Stanisława Wyspiańskiego	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0,13
156.	Starej Baśni	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	3	0,16
157.	Stefana Lelka-Sowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	3	x
158.	Stefana Żeromskiego	84	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	1	0	1	0	1	0	1	1	1	9	0,11
159.	Strażacka	78	2	0	0	0	1	0	1	0	0	4	1	0	4	0	1	0	0	1	1	16	0,21
160.	Stroma	15	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	1	6	0,40
161.	Suchyńska	124	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	2	0	1	1	1	7	0,06
162.	Szewska	64	2	0	3	0	0	0	0	0	0	2	0	0	4	2	0	0	0	1	1	15	0,23
163.	Szkolna	12	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	5	0,42
164.	Szpitalna	336	1	0	5	0	0	1	0	0	0	9	4	5	8	0	5	0	0	1	1	40	0,12
165.	Sądowa	276	4	0	1	2	4	0	0	0	1	7	4	9	15	1	3	0	0	1	1	53	0,19
166.	Słoneczna	89	0	0	3	0	1	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	1	1	10	0,11
167.	Szafirowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
168.	Tadeusza Kościuszki	147	3	0	6	1	1	0	7	0	0	4	1	0	11	1	3	0	0	1	1	40	0,27

169.	Tadeusza Zawadzkiego „Zośki"	547	5	0	5	2	4	0	0	0	0	11	2	1	4	1	2	0	0	1	1	39	0,07
170.	Towarowa	84	4	0	3	0	2	0	0	0	0	3	1	2	0	0	1	0	1	1	1	19	0,23
171.	Tęczyńskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	x
172.	Urzędowska	1696	36	0	14	13	42	12	5	1	9	37	10	47	72	4	11	3	1	1	1	319	0,19
173.	Ułańska	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	0,27
174.	Wałowa	21	1	0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	7	0,33
175.	Wesoła	32	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	11	0,34
176.	Widok	47	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	1	5	0,11
177.	Wierzbowa	25	2	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	1	8	0,32
178.	Willowa	52	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	1	1	1	6	0,12
179.	Wiosenna	35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	1	1	1	6	0,17
180.	Wojska Polskiego	44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1	1	5	0,11
181.	Wojskowa	101	4	0	2	1	1	0	0	0	0	6	1	0	0	0	3	0	0	1	1	20	0,20
182.	Wąska	12	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	0,25
183.	Węgierska	53	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	1	5	0,09
184.	Władysława Reymonta	92	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	1	0	1	1	1	9	0,10
185.	Zachodnia	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	1	5	0,15
186.	Zakątek	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
187.	Zaklikowska	121	3	0	1	3	2	4	0	0	0	3	2	0	3	0	0	0	0	1	1	23	0,19
188.	Zakrzowiecka	86	1	0	4	0	0	0	1	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1	1	11	0,13
189.	Zamkowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	x
190.	Zgoda	38	2	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1	8	0,21
191.	Zielona	65	0	0	0	1	1	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	1	1	10	0,15
192.	Zofii Nałkowskiej	66	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	1	1	1	10	0,15
193.	Zygmunta Krasińskiego	1846	39	1	51	43	42	18	6	1	11	48	9	32	17	8	14	4	1	1	1	347	0,19
194.	Łozyskowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	x
195.	Łąkowa	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,13
196.	Śliska	49	1	0	0	0	3	0	1	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	1	1	10	0,20
197.	Świerkowa	217	1	0	4	3	2	0	0	0	0	5	2	0	1	0	0	0	1	1	1	21	0,10
198.	Świętej Faustyny	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
199.	Żwirki i Wigury	174	2	0	1	1	1	0	1	0	4	3	3	9	2	1	2	1	1	1	1	34	0,20
200.	Żytnia	36	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0,11
201.	aleja gen. Ryszarda Kuklińskiego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0,00
202.	por. Romana Grońskiego „Żbika"	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0,00
	SUMA:	**31647**	**564**	**5**	**433**	**270**	**405**	**134**	**81**	**7**	**116**	**999**	**256**	**428**	**809**	**156**	**289**	**35**	**88**	**160**	**156**	**5387**	

Kolorem czerwonym zaznaczono wartości z najwyższą skumulowaną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych występujących przy danej ulicy w przeliczeniu na 1 mieszkańca (powyżej średniej). W przypadku, gdy ulica jest niezamieszkała i zanotowano w jej obszarze występowanie wysokiej koncentracji negatywnych zjawisk (powyżej średniej dla ulic zamieszkałych) – zamiast wartości liczbowej wstawiono znak „x" i zaznaczono kolorem czerwonym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Kraśnik, GUS, Policji, Powiatowego Urzędu Pracy, ankiet konsultacyjnych.

2.2. Diagnoza sfery gospodarczej.

W 2022 r. na terenie miasta Kraśnik wg danych GUS BDL funkcjonowało 3 162 podmioty gospodarcze, z czego większość, bo aż 95,16% stanowiły podmioty zaliczane do sektora prywatnego. W sektorze prywatnym najwięcej podmiotów jest prowadzonych przez osoby fizyczne – 73,48%. Znacznie mniejszą część sektora prywatnego stanowią organizacje społeczne, bo jedynie 3,09% oraz spółki handlowe 6,02%. Sektor publiczny w ogólnej liczbie podmiotów działających na terenie gminy stanowi niewielką część i wynosi 2,99%.

Tabela 11. Podmioty gospodarcze w poszczególnych sektorach funkcjonujących w latach 2017 – 2022 w mieście Kraśnik.

Rodzaj sektora	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
podmioty gospodarki narodowej ogółem	2 971	3 043	3 022	3 136	3 219	3 162
sektor publiczny – ogółem	90	87	84	86	88	90
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	66	64	60	62	64	64
sektor publiczny - spółki handlowe	5	3	3	3	3	4
sektor prywatny – ogółem	2 862	2 929	2 902	3 009	3 085	3 009
sektor prywatny – osoby fizyczne	2 068	2 150	2 124	2 226	2 291	2 211
sektor prywatny – stowarzyszenia i org. społ.	88	86	87	91	90	93
sektor prywatny – spółki handlowe	172	153	155	158	174	181
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	32	23	19	17	16	17
sektor prywatny - fundacje	16	16	17	17	18	19
sektor publiczny - ogółem	90	87	84	86	88	90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Na podstawie powyższych danych można zauważyć, że od roku 2017, kiedy to całkowita liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie miasta Kraśnik miała najniższą wartość i wynosiła 2 971, liczba podmiotów systematycznie rok do roku wzrasta. Zauważalny jest niewielki spadek liczby firm w ostatnim roku.

Według danych z rejestru REGON, wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Kraśniku, najwięcej (283) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (3 091) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników. 1,1% (34) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działal-ności deklarowało 21,5% (692) podmiotów, a 77,4% (2 493) podmiotów w rejestrze zakwali-fikowana jest jako pozostała działalność.

Tabela 12. Koncentracja aktywności firm z sektora prywatnego przy poszczególnych ulicach miasta Kraśnik.

L.p.	Nazwa ulicy	Liczba ludności ogółem w 2022 r.	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (bez gospodarstwa rolnego) przy danej ulicy	Liczba firm z sektora prywatnego w przeliczeniu na 1 miesz-kańca przy danej ulicy	SUMA NIEKO-RZYSTNYCH ZJEWISK W SFERZE GOSPODARCZEJ **(średnia wartość na 1 mieszkańca: 0,05)**
1.	3 Maja	72	7	0,10	
2.	Adama Asnyka	128	15	0,12	
3.	Adama Mickiewicza	397	20	0,05	1
4.	Adolfa Dygasińskiego	51	5	0,10	
5.	Aleja Młodości	422	24	0,06	
6.	Aleja Niepodległości	2722	51	0,02	1
7.	Aleja Tysiąclecia	351	19	0,05	1
8.	Andrzeja Struga	20	2	0,10	
9.	Armii Krajowej	64	3	0,05	1
10.	Bagno	8	0	0,00	1
11.	Balladyny	190	10	0,05	1
12.	Batalionów Chłopskich	37	4	0,11	1
13.	Belgijska	0	0	0,00	
14.	Bojanowska	119	11	0,09	
15.	Bolesława Prusa	72	3	0,04	1
16.	Brzozowa	8	0	0,00	1
17.	Budzyńska	167	9	0,05	1
18.	Bóżniczna	12	0	0,00	1
19.	Cegielniana	89	4	0,04	1
20.	Ceramiczna	44	2	0,05	1
21.	Chopina	507	36	0,07	1
22.	Chłodna	72	7	0,10	
23.	Cicha	85	8	0,09	
24.	Cmentarna	0	0	0,00	x
25.	Cypriana Kamila Norwida	27	1	0,04	1
26.	Cyprysowa	13	0	0,00	1
27.	Dolna	6	0	0,00	1
28.	Dębowa	8	0	0,00	1
29.	Długa	22	1	0,05	1
30.	Elizy Orzeszkowej	0	0	0,00	x
31.	Energetyczna	0	0	0,00	x
32.	Eugeniusza Kwiatkowskiego	200	9	0,05	1
33.	Fabryczna	0	7	0,00	x
34.	Festiwalowa	9	0	0,00	1
35.	Filaretów	69	7	0,10	
36.	Francuska	42	3	0,07	
37.	Gabriela Narutowicza	127	6	0,05	1
38.	Gajowa	10	0	0,00	1
39.	Garażowa	6	0	0,00	1

40.	Generała Władysława Sikorskiego	923	25	0,03	1
41.	Graniczna	525	17	0,03	1
42.	Grodzka	37	2	0,05	1
43.	Grunwaldzka	495	25	0,05	1
44.	Harcerska	42	4	0,10	
45.	Henryka Sienkiewicza	313	24	0,08	
46.	Hermanna Gmeinera	330	12	0,04	1
47.	Hieronima Dekutowskiego „Zapory"	394	21	0,05	1
48.	Hugo Kołłątaja	31	2	0,06	
49.	Ignacego Krasickiego	129	7	0,05	1
50.	Inwalidów Wojennych	0	1	0,00	
51.	Jacka Kaczmarskiego	30	2	0,07	
52.	Jagiellońska	606	20	0,03	1
53.	Jana Kasprowicza	138	7	0,05	1
54.	Jana Kochanowskiego	520	25	0,05	1
55.	Jana Matejki	321	10	0,03	1
56.	Jana Stelmaszczyka	5	0	0,00	
57.	Jana Styki	2	0	0,00	1
58.	Janowska	484	22	0,05	1
59.	Jasna	61	3	0,05	1
60.	Juliana Tuwima	0	0	0,00	
61.	Juliusza Osterwy	264	17	0,06	1
62.	Juliusza Słowackiego	592	23	0,04	1
63.	Józefa Ignacego Kraszewskiego	110	13	0,12	
64.	Józefa Piłsudskiego	83	4	0,05	1
65.	Józefa Widerlika	136	5	0,04	1
66.	Kardynała Stefana Wyszyńskiego	866	39	0,05	1
67.	Karmelowa	26	0	0,00	
68.	Kasztanowa	26	1	0,04	1
69.	Kazimierza Juliusza Dworaka	86	4	0,05	1
70.	Kazimierza Jurkiewicza	0	0	0,00	
71.	Kazimierza Pułaskiego	5	0	0,00	1
72.	Klasztorna	1	0	0,00	1
73.	Klonowa	430	12	0,03	1
74.	Kolejowa	227	22	0,10	
75.	Komisji Edukacji Narodowej	54	1	0,02	1
76.	Komunalna	0	14	0,00	x
77.	Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego	136	7	0,05	1
78.	Konwaliowa	7	0	0,00	
79.	Kornela Makuszyńskiego	70	2	0,03	1
80.	Koszarowa	1345	47	0,03	1
81.	Krakowska	23	4	0,17	
82.	Krańcowa	13	0	0,00	1
83.	Krzywa	49	2	0,04	1
84.	Księdza Jerzego Popiełuszki	968	37	0,04	1
85.	Księdza Stanisława Zielińskiego	709	33	0,05	1

86.	Kwiatkowicka	115	18	0,16	
87.	Lawendowa	16	0	0,00	1
88.	Leopolda Staffa	29	1	0,03	1
89.	Leśna	81	10	0,12	
90.	Lipowa	55	3	0,05	1
91.	Lubelska	1012	29	0,03	1
92.	Lubelskiego Lipca 1980	0	0	0,00	x
93.	Makowa	0	0	0,00	x
94.	Marii Dąbrowskiej	60	6	0,10	
95.	Marii Konopnickiej	73	2	0,03	1
96.	Mała	26	3	0,12	
97.	Maurycego Klemensa Zamoyskiego	0	0	0,00	
98.	Metalowców	874	20	0,02	1
99.	Miedziana	13	1	0,08	
100.	Mieszka I	179	15	0,08	
101.	Mikołaja Kopernika	180	9	0,05	1
102.	Mikołaja Reja	62	9	0,15	
103.	Miodowa	42	0	0,00	1
104.	Miła	0	0	0,00	x
105.	Mleczarska	51	2	0,04	1
106.	Modrzewiowa	19	1	0,05	1
107.	Mostowa	6	2	0,33	
108.	Młyńska	64	9	0,14	
109.	Nadstawna	63	9	0,14	
110.	Niecała	12	2	0,17	
111.	Nowa	23	4	0,17	
112.	Oboźna	192	10	0,05	1
113.	Obwodowa	0	13	0,00	x
114.	Ogrodowa	32	1	0,03	1
115.	Okopowa	3	0	0,00	1
116.	Olejna	19	3	0,16	
117.	Orzechowa	16	0	0,00	1
118.	Ostrowiecka	15	2	0,13	
119.	Parkowa	6	1	0,17	
120.	Piaskowa	1060	29	0,03	1
121.	Piastowska	134	3	0,02	1
122.	Plac Ofiar niemieckiego obozu „Budzyń”	0	0	0,00	x
123.	Plac Wolności	32	6	0,19	
124.	Podleska	142	3	0,02	1
125.	Podwalna	54	5	0,09	
126.	Pogodna	496	26	0,05	1
127.	Polna	34	1	0,03	1
128.	Powstańców Śląskich	42	0	0,00	1
129.	Przechodnia	6	4	0,67	
130.	Przemysłowa	120	10	0,08	
131.	Północna	18	3	0,17	

132.	Racławicka	47	5	0,11	
133.	Ratuszowa	0	0	0,00	x
134.	Rondo Budowniczych COP	0	0	0,00	
135.	Rondo Narodowych Sił Zbrojnych	0	0	0,00	
136.	Rondo NSZZ "Solidarność"	0	0	0,00	
137.	Rondo Pamięci Ofiar Wołynia	0	0	0,00	
138.	Rondo Rotmistrza Witolda Pileckiego	0	0	0,00	
139.	Rondo Żołnierzy Wyklętych	0	0	0,00	
140.	Roztocze	10	0	0,00	1
141.	Rumiankowa	464	17	0,04	1
142.	Rybna	2	1	0,50	
143.	Rycerska	29	1	0,03	1
144.	Rzeczycka	50	2	0,04	1
145.	Różana	20	1	0,05	1
146.	Skośna	5	1	0,20	
147.	Spacerowa	11	0	0,00	1
148.	Spokojna	17	1	0,06	
149.	Sportowa	51	2	0,04	1
150.	Spółdzielcza	630	24	0,04	1
151.	Stanisława Konarskiego	30	1	0,03	1
152.	Stanisława Małachowskiego	93	8	0,09	
153.	Stanisława Moniuszki	55	7	0,13	
154.	Stanisława Staszica	23	4	0,17	
155.	Stanisława Wyspiańskiego	8	0	0,00	1
156.	Starej Baśni	19	1	0,05	1
157.	Stefana Lelka-Sowy	0	0	0,00	
158.	Stefana Żeromskiego	84	12	0,14	
159.	Strażacka	78	17	0,22	
160.	Stroma	15	4	0,27	
161.	Suchyńska	124	17	0,14	
162.	Szewska	64	7	0,11	
163.	Szkolna	12	6	0,50	
164.	Szpitalna	336	5	0,01	1
165.	Sądowa	276	3	0,01	1
166.	Słoneczna	89	4	0,04	1
167.	Szafirowa	0	0	0,00	
168.	Tadeusza Kościuszki	147	15	0,10	
169.	Tadeusza Zawadzkiego „Zośki"	547	12	0,02	1
170.	Towarowa	84	12	0,14	
171.	Tęczyńskich	0	0	0,00	
172.	Urzędowska	1696	36	0,02	1
173.	Ułańska	11	2	0,18	
174.	Wałowa	21	1	0,05	1
175.	Wesoła	32	8	0,25	
176.	Widok	47	4	0,09	
177.	Wierzbowa	25	4	0,16	

178.	Willowa	52	4	0,08	
179.	Wiosenna	35	4	0,11	
180.	Wojska Polskiego	44	2	0,05	1
181.	Wojskowa	101	4	0,04	1
182.	Wąska	12	1	0,08	
183.	Węgierska	53	2	0,04	1
184.	Władysława Reymonta	92	5	0,05	1
185.	Zachodnia	33	5	0,15	
186.	Zakątek	2	0	0,00	
187.	Zaklikowska	121	15	0,12	
188.	Zakrzowiecka	86	8	0,09	
189.	Zamkowa	0	0	0,00	
190.	Zgoda	38	3	0,08	
191.	Zielona	65	7	0,11	
192.	Zofii Nałkowskiej	66	2	0,03	1
193.	Zygmunta Krasińskiego	1846	25	0,01	1
194.	Łożyskowa	0	1	0,00	x
195.	Łąkowa	8	0	0,00	1
196.	Śliska	49	7	0,14	
197.	Świerkowa	217	10	0,05	1
198.	Świętej Faustyny	1	0	0,00	1
199.	Żwirki i Wigury	174	17	0,10	
200.	Żytnia	36	4	0,11	
201.	aleja gen. Ryszarda Kuklińskiego	0	0	0,00	
202.	por. Romana Grońskiego „Żbika”	0	0	0,00	
	SUMA:	**31 647**	**1 436**	**13**	-

Kolorem czerwonym z liczbą „1” zaznaczono wartości z najwyższą skumulowaną koncentracją negatywnych zjawisk gospodarczych występujących przy danej ulicy w przeliczeniu na 1 mieszkańca (poniżej średniej). W przypadku, gdy ulica jest niezamieszkała i zanotowano w jej obszarze występowanie wysokiej koncentracji negatywnych zjawisk (poniżej średniej dla ulic zamieszkałych) – zamiast wartości liczbowej „1” wstawiono znak „x” i zaznaczono kolorem czerwonym.
Kolorem różowym wyróżniono ulice z kumulacją problemów w sferze społecznej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Kraśnik.

2.3. Diagnoza sfery środowiskowej.

Środowisko przyrodnicze to ogół elementów przyrodniczych, w szczególności powierzchnia ziemi łącznie z glebą, kopaliny, wody, powietrze, świat roślinny i zwierzęcy, a także krajobraz znajdu-jący się w stanie naturalnym, jak też przekształcony w wyniku działalności człowieka.

Walory krajobrazowe środowiska to wartości ekologiczne, estetyczne, widokowe i kulturowe terenu oraz związane z nimi elementy przyrodnicze ukształtowane przez przyrodę lub w wyniku działalności człowieka.

2.3.1. Rzeźba terenu.

Budowa geologiczna, w tym zróżnicowana litologia utworów przypowierzchniowych, skomplikowana tektonika w strefie struktur kontynentalnych, a przede wszystkim zjawiska i procesy geomorfologiczne zdecydowały o rzeźbie Kraśnika i jego okolic. Dominantą rzeźby miasta jest dolina Wyżnicy. Powstała ona na rozłamie tektonicznym (jego kierunek jest identyczny z przebiegiem doliny). Osnowa rzeźby omawianego obszaru istniała już przed najstarszym (południowopolskim) zlodowaceniem.

Krajobraz odznacza się dużymi wysokościami względnymi między wierzchowiną a doliną rzeki. Dolina Wyżnicy jest najbardziej czytelnym elementem rzeźby miasta i charakteryzuje się wyraźną asymetrią zboczy. Lewe zbocze, nadbudowane lessem jest znacznie wyższe, a przede wszystkim bardziej strome, niż prawe. Różnica wysokości względnej kilku metrów jest widoczna w krajobrazie, a dodatkowo wrażenie tej cechy potęguje występowanie długiego i połogiego zbocza prawostronnego.

W rejonie miasta występują dwa poziomy wierzchowinowe: wyższy, około 280 m n.p.m., występuje w okolicach Słodkowa II i III, Kolonii Pasieki i Podlesia, czyli generalnie na południe od doliny oraz średni 220-250 m n.p.m., na pozostałym obszarze.

Rzeźbę omawianego obszaru cechuje ścisły związek mikroform rzeźby z odpornością skał powierzchniowych. Naturalne procesy niszczenia osadów, a tym samym procesy rzeźbotwórcze, w warunkach naturalnych związane są z erozją rzeczną i denudacyjną na stokach wierzchowiny. W warunkach antropogennych, przy udziale człowieka, zostały one przyspieszone, a ich intensywność jest proporcjonalna do sposobu użytkowania terenu. Poza doliną Wyżnicy zdeterminowane są urbanizacja i związane z nią wielkoskalowe przekształcenia rzeźby i krajobrazu.

W lessowej części rejonu miasta dominują zjawiska erozji wąwozowej i powierzchniowej. Najbardziej czytelnym ich rezultatem są wąwozy i doliny denudacyjne - tworzy to typowy krajobraz z dominacją rzeźby terenów lessowych, o powierzchni rozciętej licznymi formami dolinnymi, zagłębieniami i obniżeniami. Obszary miasta położone poza płatem lessowym charakteryzują się mniejszym zróżnicowaniem rzeźby, a wysokości względne i spadki są tu znacznie mniejsze - Budzyń, Piaski, dzielnica fabryczna rozlokowały się w obszarach niemal płaskich, monotonnych, o nieznacznych deniwelacjach.

Analiza warunków geomorfologicznych ujawnia generalnie duże potencjały rzeźby dla urbanizacji. Zarówno płat lessowy, jak i położony na północ od Wyżnicy rejon Piaski – Budzyń – Kraśnik Fabryczny, na wierzchowinach ma dobre i bardzo dobre warunki morfologiczne dla zabudowy.

2.3.2. Budowa geologiczna.

Miasto Kraśnik leży w obrębie paleozoicznego podniesienia radomsko-kraśnickiego. Stanowi ono podłoże południowo-zachodniego skrzydła niecki lubelskiej.

Zasadnicze znaczenie w budowie geologicznej mają skały kredowe zalegające na utworach jury i dewonu. Utwory kredowe należą do trzech pięter stratygraficznych: górny i środkowy kampan i dolny mastrycht.

Twarde, sztywne podłoże krystaliczne zbudowane z granitów występuje tu bardzo głęboko – około 12 km pod powierzchnią ziemi. Nieckę wypełniają młodsze utwory mezozoiczne, wykształ-cone w postaci różnorodnych skał węglanowych, co świadczy, że była ona częścią rozległego, morskiego zbiornika. Miąższość skał ery mezozoicznej jest bardzo duża i wynosi kilkaset metrów. Skały mezozoiczne zalegają zgodnie z kierunkiem i układem warstw nawiązującym do struktur paleozoicznych. Dla budowy geologicznej, jak i warunków litosferycznych, zasadnicze znaczenie mają skały najmłodszego okresu kredowego, które są charakterystyczne dla całej Lubelszczyzny (osady tzw. kredy lubelskiej).

Na terenie miasta występują dwie jednostki strukturalne, ograniczone wyraźnymi rozłamami tektonicznymi, są to antyklina Kraśnika i synklina Liśnika. Struktura antyklinalna jest rejonem, w którym rozwinęła się dolina Wyżnicy - oś doliny pokrywa się z osią antykliny. Ogólna charakter-rystyka kredy w omawianym rejonie odnosi się do ich występowania i roli w rzeźbie, jak i krą-żeniu wód. Spąg utworów kredowych w zachodniej części miasta znajduje się na głębokości około 100 m i bardzo szybko się obniża, co oznacza, że w profilu geologicznym warstwy kredowe zwiększają swoją miąższość, bowiem w południowej strefie miasta (w synklinie Liśnika) wystę-puje na głębokości 500-800 m, zaś w południowo-wschodniej strefie (okolice Stróży) spąg kredy nawiercono na głębokości około 250 m. Osady kredowe w obszarze miasta odsłaniają się na powierzchni jedynie na południe od Suchyni oraz na prawym zboczu doliny Wyżnicy.

Osady czwartorzędowe powstałe w trakcie zlodowacenia środkowopolskiego reprezentowane są przez piaski i żwiry wodnolodowcowe, występujące w pasie: Piaski – Budzyń – Kraśnik Fabryczny. W części południowej, utwory peryglacjalne wykształcone są w postaci piasków rzecznych oraz lessu. Jest to głównie less młodszy górny stanowiący kontynuację lessów głębokich Roztocza i Wyżyny Lubelskiej. Jego miąższość dochodzi miejscami do 10,5 m.

Najmłodsze holoceńskie osady reprezentowane są przez utwory fluwialne: piaski, piaski pylaste, torfy i muły wyścielające dolinę Wyżnicy. Łączna miąższość osadów dolinnych jest znaczna i lokal-nie przekracza 5 m.

Obecna rzeźba terenu miasta ukształtowała się nie tylko w wyniku naturalnych procesów geomorfologicznych. Dużą rolę odegrała również gospodarka człowieka, w wyniku której powstały nowe formy rzeźby, takie jak skarpy lessowe, groble, rowy, nasypy. Ożywiła ona również tempo procesów rzeźbotwórczych: wzmogła erozję na wylesionych obszarach, zwłaszcza na stokach i w obrębie głębocznic, przyspieszyła akumulację osadów wynoszonych z wyższych partii do dolin.

Mapa 8. Ukształtowanie terenu miasta Kraśnik.

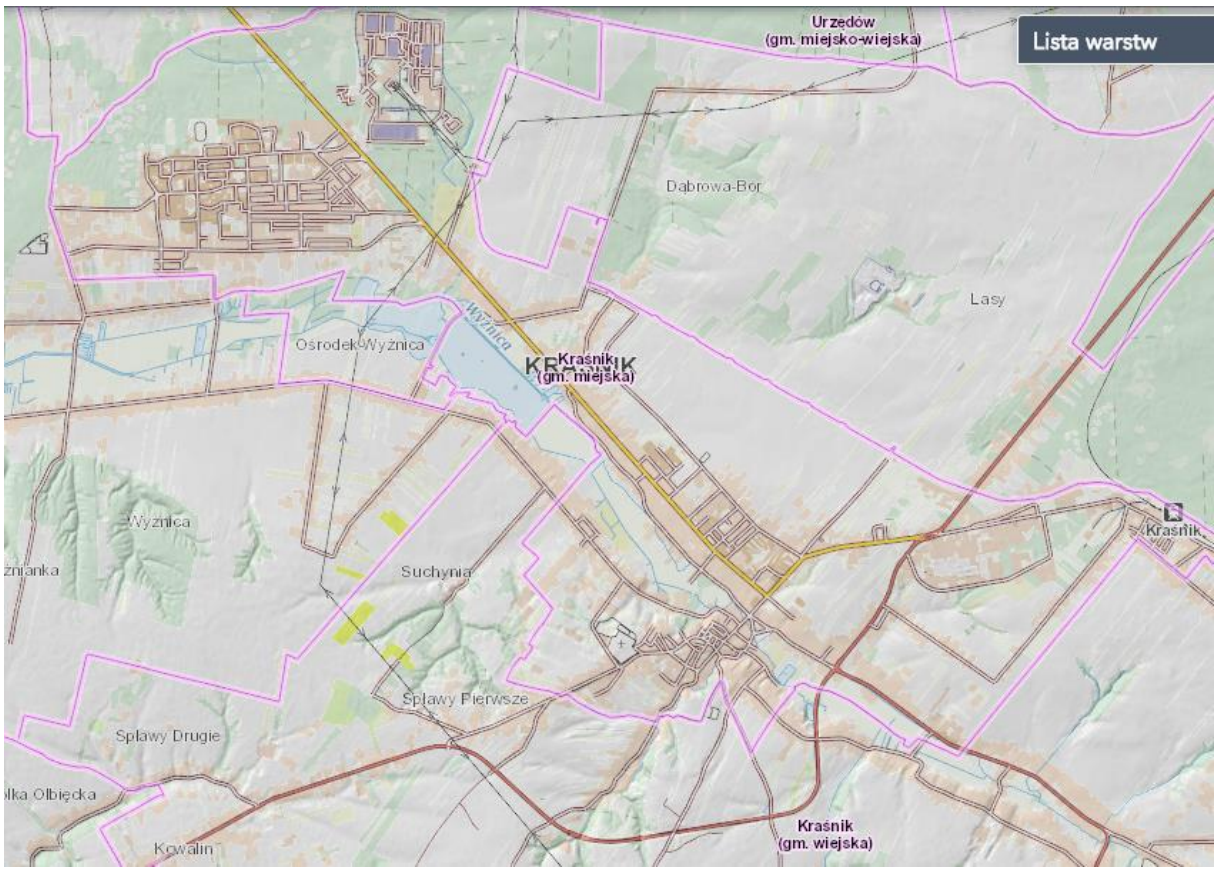

Źródło: http://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/apps/MapSeries/index.html?appid=8d14826a895641e2be10385ef3005b3c

2.3.3. Gleby.

Na terenie miasta pokrywa glebowa jest dość zróżnicowana. Wynika to z faktu zróżnicowania geologicznego i geomorfologicznego podłoża. Na głębokich lessach w południowej strefie miasta powstały żyzne bielice lessowe, a tylko na stromych stokach występują mniej żyzne gleby brunatne. Natomiast w rejonie północnym, na zwietrzelinie kredowej, przykrytej piaskami gliniastymi – dominują bielice słabe i średnie. Gleby lessowe są pozbawione węglanu wapnia do około 1,5 m, a ponadto słabo zasobne w potas. Drobnoziarnisty skład mechaniczny nie wpływa niekorzystnie na ich właściwości fizyczne, a zwłaszcza wodne. Są to gleby wysokiej produktywności, ale pozbawione trwałej szaty roślinnej łatwo ulęgają zmywaniu, spłukiwaniu i erozji wodnej. Jak wspomniano wykazują cechy bielicowe. Należy również zauważyć, że na stoku wierzchowinowym przechodzącym w zbocze Wyżnicy w północnej części miasta występują gleby brunatne, które powstały przez zmycie górnych poziomów do iluwium. Są to gleby zaliczane do II i III klasy bonitacyjnej i kompleksu gleb pszennych. W zachodniej części dzielnicy fabrycznej, w pobliżu krawędzi doliny Wyżnicy, znajduje się płat gleb rędzinowych. Cechuje się on znaczną zawartością próchnicy, słabo alkalicznym odczynem oraz zasobnością w odżywcze składniki (fosfor, potas).

W dolinie Wyżnicy, na osadach aluwialnych, powstały mady pyłowe i pyłowo-ilaste. W obniżeniach i zaklęsłościach na madach występują torfy niskie.

Z punktu widzenia wartości produkcyjnych w mieście przeważają gleby klas: IIIa (33,4% powierzchni gruntów ornych), IIIb (32,4%) i IVa (17,5%). Pozostałe klasy bonitacyjne

reprezentowane są w niewielkich udziałach. Gleby łąkowe: klasa II – 39,3%, klasa III – 25,9 i klasa V – 21,4%.

Pod względem walorów agroekologicznych w powierzchni gruntów ornych przeważają gleby w 2. kompleksie, czyli pszennym dobrym (41,5%), natomiast w areale gleb łąkowych proporcje kompleksów 1z, 2z i 3z są następujące: 39,3%, 35,7%, 25,0%.

2.3.4. Zasoby wodne.

Wody powierzchniowe

W rejonie Kraśnika tereny wierzchowinowe są pozbawione elementów sieci hydrograficznej. Mała gęstość wód powierzchniowych jest odbiciem warunków hydrograficznych, z których najistotniejszym jest wspomniana wysoka przewodność zasilania naturalnego. Głównym cie-kiem miasta i rejonu jest Wyżnica – prawostronny dopływ Wisły.

Dolina Wyżnicy jest silnie zabagniona, co wynika z niewielkich spadków podłużnych doliny. Miasto rozbudowało się na przewężeniu doliny, które w tym miejscu nie przekracza 150m. Jest to forma przełomu i ciek przecina wyniesienie powstałe na garbie kredowym.

Bardziej na zachód, w kierunku Budzynia, Piask i dzielnicy fabrycznej, dolina rozszerza się na kilkaset metrów. Wyżnica charakteryzuje się śnieżno-deszczowym reżimem zasilania i odpływu.

Maksymalne przepływy pojawiają się w kwietniu. Od kwietnia ilość odpływającej wody zmniejsza się, aż do rocznego minimum przypadającego na wrzesień. W październiku pojawia się drugorzędne maksimum, związane ze wzrostem zasilania i zmniejszaniem ewapotranspiracji. Zwiększone przepływy w lutym spowodowane są roztopami, dzięki którym ilość odpływającej wody wzrasta. Cechą charakterystyczną wielkości miesięcznego przepływu rzeki Wyżnica, jest niewielka zmienność ilości odpływającej wody. Aż 85% przepływu rzeki stanowi udział wód podziemnych. Wody powierzchniowe stojące zajmują w omawianym rejonie niewielki obszar, obejmujący zalew w Budzyniu, który został włączony w granice miasta.

Wody podziemne

Osady wieku kredowego: margle, wapienie i opoki kampanu oraz mastrychtu uległy spękaniu i potrzaskaniu. Powstała sieć zróżnicowanych szczelin, które generalnie dobrze przewodzą oraz magazynują wody. W rejonie miasta stwierdza się tektoniczne uwarunkowania krążenia wody podziemnej. Przejawia się to w przesunięciu osi podziemnego drenażu wód na odcinku Stróża – Kraśnik Fabryczny ku północy względem koryta Wyżnicy, która jest naturalną bazą drenażu. Tak więc rzeka odwadnia jedynie tereny z południa, bowiem rozłam tektoniczny izoluje (ekranizuje) dopływ z północy. Naturalny drenaż przez koryto Wyżnicy i jej dolinę odbywa się dopiero poniżej Kraśnika Fabrycznego.

W okolicach Kraśnika występują dwa poziomy wodonośne:

1. Poziom czwartorzędowy, który powstał w utworach piaszczystych plejstocenu oraz madach i torfach. Spadki hydrauliczne są niewielkie, wody występują na niewielkich głębokościach i mają ścisły związek hydrauliczny z wodami w korycie cieku. Wody aluwialne silnie reagują na zasilanie naturalne lub jego brak (odpowiednio od tego podnosi się lub obniża poziom

zwierciadła) oraz poziom wody w rzece. Są to wody w zasadzie nie odpowiadające normom wód do picia, ze względu na zanieczyszczenie bakteriologiczne.

2. Poziom kredowy tworzą wody krążące w systemie warstwowo-szczelinowym w silnie spękanych opokach mastrychtu. Jest to poziom najbardziej zasobny, powszechnie sczerpywany na potrzeby komunalne miasta. Zasilają go opady atmosferyczne i wody roztopowe. Wsiąkanie najłatwiejsze jest w strefach płytkiego występowania spękanych skał kredowych przykrytych cienką warstwą zwietrzeliny lub osadów piaszczystych (rejon Bojanówki na prawym zboczu doliny). W zasilaniu wód kredowych najważniejszą rolę spełniają obszary wierzchowinowe i ich zbocza, na których miąższość nadkładu czwartorzędowego jest zwykle mniejsza. Ponadto wyżej wymienione tereny maja zwiększone zasilanie atmosferyczne, a dzięki czemu potencjalnie większe możliwości retencjonowania wody. W rejonie Kraśnika piętro kredowe tworzą wody szczelinowo-warstwowe, których rzędna zwierciadła stabilizuje się na wysokości 180-200 m n.p.m.

Największe zmiany położenia zwierciadła wody podziemnej stwierdza się na wierzchowinach. Są to strefy alimentacyjne dla doliny Wyżnicy, gdzie pionowa prędkość przemieszczania się wody jest znacznie większa niż prędkość pozioma, co oznacza możliwość podnoszenia się stanów wody w okresach wysokiego zasilania i późniejsze obniżenie zwierciadła wód podziemnych na skutek odpływu wód do dolin rzecznych.

Analizowany teren miasta leży w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych PLGW2300106 oraz w obrębie głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 406 „Niecka Lubelska” (Lublin), którego szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 230000 m3/d. Jest to zbiornik szczelinowo porowaty, a warstwami wodonośnymi są spękane utwory górnokredowe.

2.3.5. Klimat.

Omawiany obszar, według „Atlasu klimatycznego woj. lubelskiego" (A. i W. Zinkiewiczów 1975), znajduje się w tzw. lubelsko-chełmskiej dzielnicy klimatycznej. Wyróżnia się ona roczną sumą opadów w granicach 500-600 mm, znaczną ilością dni z gradem (10 - 18 dni), bardzo wysokim w skali Lubelszczyzny wartościami usłonecznienia względnego w półroczu letnim (45-50%), przewagą wiatrów zachodnich z wysoką średnią prędkością (ponad 3 m/s).

Warunki klimatyczne są modyfikowane lokalnymi warunkami fizjograficznymi: rzeźbą terenu, głębokością zwierciadła wód gruntowych, obecnością wód powierzchniowych, szatą roślinną, rodzajem podłoża oraz zagospodarowaniem terenu. Duże deniwelacje terenu, duże kompleksy leśne, wody powierzchniowe powodują kształtowanie się swoistych mikroklimatów. Miasto pomimo niewielkiej powierzchni posiada zróżnicowany topoklimat.

Najkorzystniejszymi cechami i warunkami klimatu lokalnego cechują się zbocza o ekspozycji południowej, południowo-wschodniej i południowo-zachodniej. Te warunki spełniają tereny prawostronnego, rozległego zbocza i stoku wierzchowinowego. Najbardziej niekorzystne są zbocza o ekspozycji północnej, a zwłaszcza wąwozy i dolina Wyżnicy. Są to tereny, gdzie występują zdecydowanie gorsze niż na wysoczyźnie warunki insolacyjne i termiczno-wilgotnościowe, o dużych amplitudach dobowych i rocznych temperatury, a ponadto narażone na spływ i zaleganie zimnego powietrza. Występują tu często inwersje termiczne i przymrozki radiacyjne.

W obszarach zabudowy warunki mikroklimatyczne są kształtowane przez zespół czynników antropogennych. Wskutek zabudowy, dużego udziału sztucznych nawierzchni, występowania wielu emitorów ciepła, zmianie ulegają wartości wielu parametrów klimatycznych: temperatury, wilgotności, prędkości i kierunku wiatru. Notowane są tu z reguły wyższe temperatury, zarówno ekstremalne, jak i średnie, szybciej znika pokrywa śnieżna, zwiększa się turbulencja powietrza.

2.3.6. Flora i fauna.

Flora

Zróżnicowanie biocenotyczne terenu jest pochodną warunków geomorfologicznych, hydrologicznych, glebowych, klimatycznych w przeszłości i obecnie oraz antropopresji. Znaczna część flory, a szczególnie gatunki rzadkie, wywodzą się z różnych okresów kształtowania się flory po ustąpieniu lodowca. Dziś występują one w postaci reliktów powiązanych z obszarami o klimatach dawniej u nas dominujących.

Według podziału geobotanicznego (*J. Matuszkiewicz 1993*) Kraśnik znajduje się w Prowincji Środkowoeuropejskiej na styku jednostek Dział Wyżyn Południowopolskich, kraina Roztoczańska, okręg Roztocza Zachodniego, podokręg Modliborzycko – Olbięciński oraz Dział Mazowiecko – Poleski, poddział Mazowiecki, kraina Wyżyny Lubelskie, okręg Wyżyny Lubelskie, podokręg Urzędowski.

Pomimo długotrwałej antropopresji w granicach miasta zachowały się enklawy roślinności seminaturalnej: kompleks leśny w dzielnicy fabrycznej oraz pozostałości roślinności dolinnej w podmokłych rejonach doliny Wyżnicy.

Lasy w omawianym rejonie należą zasadniczo do dwóch typów leśno-siedliskowych: lasu świeżego i lasu mieszanego świeżego. Reprezentowane są one głównie przez zespół grądu lipowo-grabowego (Tilio-Carpinetum). Wskutek wieloletniego sztucznego preferowania sosny i dębu został on istotnie przekształcony. Zasadzone na użytkach lasy sosnowe, pod względem ogólnego składu gatunkowego runa, przypominają zespoły boru mieszanego Querco-robori-Pinetum.

W podmokłych częściach doliny Wyżnicy zachowały się wprawdzie liczne, ale niewielkie skupiska olsu i łęgów. Nawiązują one do 2 zespołów: (1) łęg jesionowo-olchowy (Circaeo-Alnetum) i olsu porzeczkowego (Ribo nigri-Alnetum). W zachowanych fragmentach tych lasów sukcesywnie rozprzestrzeniają się ziołoroślowe i nitrofilne gatunki roślin: pokrzywa (Urtica dioica), malina (Rubus idaeus), podgorycznik (Aegopodium podagraria) i inne.

Roślinność wodna i nadwodna jest zgrupowana w dolinie Wyżnicy. Są tu najbardziej pospolite w kraju zbiorowiska roślinne. Na skraju doliny i stawów rybnych często spotykana jest grupa roślin pływających i zanurzonych w wodzie (z klas Lamnetea i Potamogetonetea) oraz grupa roślin szuwarowych i wysokich turzyc. W dolinie występują również zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe. Lokalnie najpowszechniejsze są zespoły łąki świeżej rajgrasowej, znajdujące się na siedliskach żyźniejszych, stale utrzymujących wilgoć.

Fauna

Biorąc pod uwagę, iż obszar opracowania obejmuje miasto, skład gatunkowy występującej fauny jest ograniczony do gatunków, które potrafią żyć w bliskim sąsiedztwie człowieka.
Zróżnicowanie warunków środowiskowych oraz różny stopień antropopresji warunkuje rodzaj oraz liczebność gatunków. W miejscach gdzie zagospodarowanie terenu zbliżone jest do naturalnego, na terenach rolnych, łąkowych i leśnych, świat zwierząt jest najbogatszy.

Najcenniejsze są obszary podmokłej części doliny Wyżnicy pomiędzy Słodkowem I a Budzyniem.

Fauna leśna związana jest głównie z kompleksami leśnymi w północnej części miasta, występują tutaj jelenie, sarny, dziki, lisy, zające, kuny leśne i tchórze. Fauna łąkowo-zaroślowa - występują gatunki takie jak: bąk, bączek, brzeczka, błotniak stawowy, brzegówka, czapla siwa, czernica, dziwonia, głowienka, krzyżówka, łabędź niemy, łyska, mewa śmieszka, makolągwa, myszołów zwyczajny, perkoz rdzawoszyi, piecuszek, piegża, potrzos, pustułka, rokitniczka, trzciniak, trzciniaczek i zausznik. Fauna wodna - występująca w dolinach rzecznych, a także w okolicy Zalewu Kraśnickiego i stawów rybnych. Istnieją tam dogodne warunki bytowe dla płazów chronionych, takich jak kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, ropucha szara, rzekotka drzewna. Awifauna – stwierdzono występowanie wielu gatunków ptaków, m.in.: dzięcioła dużego, drozda śpiewaka, kukułki, kowalika, kosa, myszołowa zwyczajnego, muchołówki małej, pierwiosnka, pokrzywki czarnołbistej, przepiórki, kuropatwy, bażanta, rudzika, sikory modrej, sikory bogatki, świstunki, trznadla i zięba. Owady – najcenniejsze i najbarwniejsze motyle, to objęty ochroną paź królowej i mieniak tęczowiec oraz niechronione: czerwończyk dukacik, listowiec cytrynek, perłowiec mniejszy i większy, pokłonnik kamilla, gatunki rusałki (drzewoszek, osetnik, pawik, pokrzywnik, żałobnik). Podobnie jak motyle, także objęte ochroną trzmiele mają tu bardzo dobre warunki bytowania.

2.3.7. Obszary chronione.

Na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* składają się parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Obszarami chronionymi na terenie miasta są:

- **Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu,**
- **użytek ekologiczny w dolinie Wyżnicy,**
- **12 pomników przyrody.**

Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu, dla którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 39 Wojewody Lubelskiego z dnia 17 lutego 2006 r. *w sprawie Kraśnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu* (Lubel.06.65.1224), obejmuje powierzchnię 29 270 ha i położony jest w powiecie kraśnickim, na terenie gmin: Zakrzówek, Dzierzkowice, Urzędów, Wilkołaz, miasta Kraśnik i gminy Kraśnik oraz w powiecie opolskim, na terenie gminy Józefów.

Na miasto Kraśnik przypada 1,5 km^2, tj. 6,2 % jego terytorium. Z obszaru chronionego została wyłączona skrajnie południowa część miasta, choć ze względu na silne urzeźbienie niewątpliwie zasługuje na ochronę. W rejonie Podlesia i Gór granica obszaru chronionego krajobrazu biegnie granicą administracyjną miasta.

Użytek ekologiczny w dolinie Wyżnicy w rejonie ul. Obożnej i stadionu „Tęczy", ustanowiony uchwałą Rady Miejskiej w Kraśniku, obejmuje fragment torfowiska oraz łąki i tereny podmokłe i zabagnione o dużych walorach florystycznych (Uchwała Nr XLIII/307/94 Rady Miejskiej w Kraśniku z dn. 28 marca 1994 r. *w sprawie uznania użytków ekologicznych w dolinie rzeki Wyżnicy*).

Pomniki przyrody

1) kasztanowiec zwyczajny (Aesculus hipocastanum) o obwodzie pnia 254 cm na cmentarzu przykościelnym kościoła pw. Świętego Ducha (nr ewid. 277),
2) lipa drobnolistna (Tilia mordata) o obwodzie pnia 352 cm na tym samym cmentarzu (nr ewid. 278),
3) kasztanowiec zwyczajny (Aesculus hipocastanum) o obwodzie pnia 292 cm na skwerze przy ulicy Narutowicza 29 (nr ewid. 279),
4) jesion wyniosły (Fraxinus excelsior) o obwodzie pnia 280 cm na skwerze przy ulicy Narutowicza 29 (nr ewid. 280),
5) dąb szypułkowy (Quercus robur) o obwodzie pnia 245 cm, tzw. Rotmistrz, w pasie drogowym Alei Tysiąclecia, działka nr 389 (nr ewid. 314),
6) dąb szypułkowy (Quercus robur) o obwodzie pnia 232 cm, tzw. Chorąży, na terenie ZOZ, przy wjeździe do szpitala od ul. Chopina 13 (nr ewid. 315),
7) kasztanowiec zwyczajny (Aesculus hipocastanum) o obwodzie pnia 291 cm, tzw. Starszy Wachmistrz, na terenie ZOZ, przy wjeździe do szpitala od ul. Chopina 13, miedzy magazynami (nr ewid.316),
8) kasztanowiec zwyczajny (Aesculus hipocastanum) o obwodzie pnia 231 cm, tzw. Wachmistrz, na terenie ZOZ przy ul. Chopina 13, przy prosektorium (nr ewid. 318),
9) grusza pospolita (Pyrus communis) o obwodzie pnia 178 cm, tzw. Sanitariuszka, na terenie ZOZ, przy ul. Chopina, za ujęciem wody (nr ewid. 317),
10) trójrzędowa aleja grabowa (Carpinus bet ulus) złożona z 60 szt. drzew o obwodach pni 32-108 cm, tzw. Szwadron, na terenie ZOZ przy ul. Chopina 13, przy drodze wjazdowej (nr ewid. 319),
11) głaz narzutowy zlokalizowany na terenie parku miejskiego w Kraśniku przy ul. Sikor-skiego,
12) głaz narzutowy zlokalizowany na terenie posesji przy ul. Urzędowskiej 402 w Kraśniku.

Obszary Natura 2000

Na terenie Miasta Kraśnik nie występują obszary Natura 2000.

Mapa 9. Położenie wszystkich obszarów chronionych na terenie miasta Kraśnik.

Źródło: http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy

Mapa 10. Położenie użytku ekologicznego w Dolinie Wyżnicy.

Źródło: http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy

2.3.8. Przekroczenia standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

W 2022 r. na terenie Kraśnika zebrano łącznie ponad **9 tys. ton odpadów komunalnych** (**9 621**), w tym od mieszkańców (**8 296**), co oznacza, że na statystycznego mieszkańca przypadało ich **303 kg** (odbiór odpadów deklaruje **24 776 osób**).

Zauważalnym pozytywnym efektem prowadzonych działań mających na celu m.in. zwiększenie świadomości mieszkańców na temat zasad zbierania i segregowania odpadów – **jest zmniejszenie w stosunku do poprzednich lat ogólnej masy odpadów zebranych od mieszkańców oraz spadek masy odpadów niesegregowanych zmieszanych i spadek masy bioodpadów**.

Niemniej jednak dużym problemem jest niewystarczający poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu segregowanych odpadów.

Wśród całej ilości odpadów komunalnych odebranych z obszaru miasta Kraśnik w 2022 roku największą część stanowią niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – **5 185,62 ton**, co stanowi ok**. 54% ilości wszystkich odpadów.**

Na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych zostały zorganizowane **dwa Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych** w następujących lokalizacjach:

ul. Obwodowa 7,
ul. Graniczna 3.

Tabela 13. Ilość odpadów komunalnych zebranych z terenu miasta Kraśnik w 2022 r.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa [Mg]
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury.	14,570
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych.	0,670
15 01 07	Opakowania ze szkła.	414,536
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone.	0,005
16 01 03	Zużyte opony.	36,731
20 01 01	Papier i tektura.	358,607
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji.	1 043,260
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć.	0,066
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony.	8,598
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27.	2,312
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31.	1,033
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie.	0,324
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki.	8,331
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35.	14,174
20 01 39	Tworzywa sztuczne.	23,720
20 01 99 ex	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (popiół).	176,668
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny.	583,820
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji.	747,640
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji.	55,480
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.	5 185,620
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe.	460,600
	Razem:	**9 136,765**

Tabela 14. Ilość odpadów budowlanych i rozbiórkowych z terenu miasta Kraśnik w 2022 r.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa [Mg]
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów.	377,120

17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06.	103,520
17 02 03	Tworzywa sztuczne.	0,720
17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03.	2,873
	Razem:	**484,233**

Wszystkie odpady odebrane i zebrane na terenie Kraśnika w 2022 r. to: **9 620,998 Mg.**

Tabela 15. Ilość odpadów komunalnych zebranych w PSZOK w 2022 r.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa [Mg]
15 01 07	Opakowania ze szkła.	5,396
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone.	0,005
16 01 03	Zużyte opony.	35,392
20 01 01	Papier i tektura.	10,967
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć.	0,066
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony.	8,558
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27.	2,312
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31.	0,168
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie.	0,324
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki.	8,282
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35.	13,914
20 01 39	Tworzywa sztuczne.	1,640
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (popiół).	28,188
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny.	2,380
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji.	255,060
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe.	172,840
	Razem:	**545,492**

Tabela 16. Ilość odpadów budowlanych i rozbiórkowych zebranych w PSZOK w 2022 r.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa [Mg]
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	374,160
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	82,18
17 02 03	Tworzywa sztuczne	0,720
17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	2,873
	Razem:	**459,933**

Wszystkie odpady zebrane PSZOK w 2022 r. to: **1 005,425 Mg.**

W mieście Kraśnik na tym etapie diagnozy stwierdzono występowanie negatywnych zjawisk w obszarze środowiska naturalnego, w szczególności obecność odpadów wyrobów zawierających azbest, czy też odpadów niebezpiecznych.

Szczegółowe dane dotyczące przedmiotowych zjawisk zawiera tabela 17.

Tabela 17. Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska przy poszczególnych ulicach miasta Kraśnik.

L.p.	Nazwa ulicy	Liczba ludności w 2022 r.	Duże lub znaczne ilości azbestu ogółem przy danej ulicy	Ilości wyrobów zawierających azbest (w tonach) w przeliczeniu do 1 mieszkańca	Występowanie substancji niebezpiecznych	SUMA NIEKO-RZYSTNYCH ZJEWISK W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ
1.	3 Maja	72	0	0	0	0
2.	Adama Asnyka	128	0	0	0	0
3.	Adama Mickiewicza	397	0	1	1	2
4.	Adolfa Dygasińskiego	51	0	0	0	0
5.	Aleja Młodości	422	1	0	0	1
6.	Aleja Niepodległości	2722	1	0	0	1
7.	Aleja Tysiąclecia	351	1	0	0	1
8.	Andrzeja Struga	20	0	1	0	1
9.	Armii Krajowej	64	0	1	0	1
10.	Bagno	8	0	1	0	1
11.	Balladyny	190	0	1	0	1
12.	Batalionów Chłopskich	37	0	1	0	1
13.	Belgijska	0	0	0	0	0
14.	Bojanowska	119	0	1	0	1
15.	Bolesława Prusa	72	1	0	0	1
16.	Brzozowa	8	0	0	0	0
17.	Budzyńska	167	1	1	0	2
18.	Bóżniczna	12	0	1	0	1
19.	Cegielniana	89	1	0	0	0
20.	Ceramiczna	44	0	0	0	0
21.	Chopina	507	1	1	1	3
22.	Chłodna	72	0	0	0	0
23.	Cicha	85	0	0	0	0
24.	Cmentarna	0	0	0	0	0
25.	Cypriana Kamila Norwida	27	0	0	0	0
26.	Cyprysowa	13	0	0	0	0
27.	Dolna	6	0	1	0	1
28.	Dębowa	8	0	0	0	0
29.	Długa	22	0	1	0	1
30.	Elizy Orzeszkowej	0	0	0	0	0
31.	Energetyczna	0	0	0	0	0
32.	Eugeniusza Kwiatkowskiego	200	0	1	0	1
33.	Fabryczna	0	1	0	1	xx
34.	Festiwalowa	9	0	1	0	1
35.	Filaretów	69	0	0	0	0
36.	Francuska	42	0	0	0	0
37.	Gabriela Narutowicza	127	1	0	0	1
38.	Gajowa	10	0	0	0	0
39.	Garażowa	6	1	0	0	1
40.	Generała Władysława Sikorskiego	923	1	0	0	1

41.	Graniczna	525	1	0	0	1
42.	Grodzka	37	0	1	0	1
43.	Grunwaldzka	495	1	0	0	1
44.	Harcerska	42	0	0	0	0
45.	Henryka Sienkiewicza	313	1	0	0	1
46.	Hermanna Gmeinera	330	1	0	0	1
47.	Hieronima Dekutowskiego „Zapory"	394	1	0	0	1
48.	Hugo Kołłątaja	31	0	0	0	0
49.	Ignacego Krasickiego	129	0	1	0	1
50.	Inwalidów Wojennych	0	0	0	0	0
51.	Jacka Kaczmarskiego	30	0	0	0	0
52.	Jagiellońska	606	1	0	0	1
53.	Jana Kasprowicza	138	0	0	0	0
54.	Jana Kochanowskiego	520	1	0	0	1
55.	Jana Matejki	321	1	0	0	1
56.	Jana Stelmaszczyka	5	0	0	0	0
57.	Jana Styki	2	0	1	0	1
58.	Janowska	484	1	0	0	1
59.	Jasna	61	0	1	0	1
60.	Juliana Tuwima	0	0	0	0	0
61.	Juliusza Osterwy	264	1	0	0	1
62.	Juliusza Słowackiego	592	1	0	0	1
63.	Józefa Ignacego Kraszewskiego	110	0	0	0	0
64.	Józefa Piłsudskiego	83	1	0	0	1
65.	Józefa Widerlika	136	0	0	0	0
66.	Kardynała Stefana Wyszyńskiego	866	1	0	0	1
67.	Karmelowa	26	0	0	0	0
68.	Kasztanowa	26	0	0	0	0
69.	Kazimierza Juliusza Dworaka	86	0	0	0	0
70.	Kazimierza Jurkiewicza	0	0	0	0	0
71.	Kazimierza Pułaskiego	5	0	1	0	1
72.	Klasztorna	1	0	1	0	1
73.	Klonowa	430	0	0	0	0
74.	Kolejowa	227	1	0	1	2
75.	Komisji Edukacji Narodowej	54	0	0	0	0
76.	Komunalna	0	0	0	1	x
77.	Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego	136	0	0	0	0
78.	Konwaliowa	7	0	0	0	0
79.	Kornela Makuszyńskiego	70	0	0	0	0
80.	Koszarowa	1345	1	0	0	1
81.	Krakowska	23	1	0	0	1
82.	Krańcowa	13	0	1	0	1
83.	Krzywa	49	0	1	0	1
84.	Księdza Jerzego Popiełuszki	968	0	0	0	0
85.	Księdza Stanisława Zielińskiego	709	0	0	0	0

86.	Kwiatkowicka	115	1	0	0	1
87.	Lawendowa	16	0	0	0	0
88.	Leopolda Staffa	29	0	0	0	0
89.	Leśna	81	0	0	0	0
90.	Lipowa	55	0	0	0	0
91.	Lubelska	1012	1	0	1	2
92.	Lubelskiego Lipca 1980	0	0	0	0	0
93.	Makowa	0	0	0	0	0
94.	Marii Dąbrowskiej	60	0	1	0	1
95.	Marii Konopnickiej	73	0	0	0	0
96.	Mała	26	0	0	0	0
97.	Maurycego Klemensa Zamoyskiego	0	0	0	0	0
98.	Metalowców	874	0	0	0	0
99.	Miedziana	13	0	0	0	0
100.	Mieszka I	179	0	0	0	0
101.	Mikołaja Kopernika	180	0	1	0	1
102.	Mikołaja Reja	62	0	0	0	0
103.	Miodowa	42	0	0	0	0
104.	Miła	0	1	0	0	x
105.	Mleczarska	51	0	1	0	1
106.	Modrzewiowa	19	0	0	0	0
107.	Mostowa	6	0	1	0	1
108.	Młyńska	64	1	0	0	1
109.	Nadstawna	63	1	0	0	1
110.	Niecała	12	0	1	0	1
111.	Nowa	23	0	0	0	0
112.	Oboźna	192	1	0	1	1
113.	Obwodowa	0	0	0	1	x
114.	Ogrodowa	32	0	1	0	1
115.	Okopowa	3	0	1	0	1
116.	Olejna	19	0	1	0	1
117.	Orzechowa	16	0	0	0	0
118.	Ostrowiecka	15	0	0	0	0
119.	Parkowa	6	0	1	0	1
120.	Piaskowa	1060	1	0	0	1
121.	Piastowska	134	1	0	0	1
122.	Plac Ofiar niemieckiego obozu „Budzyń”	0	0	0	0	0
123.	Plac Wolności	32	0	1	0	1
124.	Podleska	142	1	0	0	1
125.	Podwalna	54	0	1	0	1
126.	Pogodna	496	0	0	0	0
127.	Polna	34	0	1	0	1
128.	Powstańców Śląskich	42	0	0	0	0
129.	Przechodnia	6	0	0	0	0
130.	Przemysłowa	120	1	0	1	2

131.	Północna	18	0	0	0	0
132.	Racławicka	47	0	1	0	1
133.	Ratuszowa	0	0	1	0	x
134.	Rondo Budowniczych COP	0	0	0	0	0
135.	Rondo Narodowych Sił Zbrojnych	0	0	0	0	0
136.	Rondo NSZZ „Solidarność”	0	0	0	0	0
137.	Rondo Pamięci Ofiar Wołynia	0	0	0	0	0
138.	Rondo Rotmistrza Witolda Pileckiego	0	0	0	0	0
139.	Rondo Żołnierzy Wyklętych	0	1	0	0	x
140.	Roztocze	10	0	0	0	0
141.	Rumiankowa	464	1	0	0	1
142.	Rybna	2	0	1	0	1
143.	Rycerska	29	1	1	0	2
144.	Rzeczycka	50	1	1	0	2
145.	Różana	20	0	0	0	0
146.	Skośna	5	0	1	0	1
147.	Spacerowa	11	0	0	0	0
148.	Spokojna	17	0	0	0	0
149.	Sportowa	51	0	1	0	1
150.	Spółdzielcza	630	1	0	0	1
151.	Stanisława Konarskiego	30	0	0	0	0
152.	Stanisława Małachowskiego	93	0	1	0	1
153.	Stanisława Moniuszki	55	0	1	0	1
154.	Stanisława Staszica	23	0	0	0	0
155.	Stanisława Wyspiańskiego	8	0	0	0	0
156.	Starej Baśni	19	0	0	0	0
157.	Stefana Lelka-Sowy	0	0	0	0	0
158.	Stefana Żeromskiego	84	0	1	0	1
159.	Strażacka	78	0	1	0	1
160.	Stroma	15	0	1	0	1
161.	Suchyńska	124	1	0	0	1
162.	Szewska	64	0	1	0	1
163.	Szkolna	12	0	1	0	1
164.	Szpitalna	336	0	1	0	1
165.	Sądowa	276	0	1	0	1
166.	Słoneczna	89	0	0	0	0
167.	Szafirowa	0	0	0	0	0
168.	Tadeusza Kościuszki	147	1	1	0	2
169.	Tadeusza Zawadzkiego „Zośki"	547	0	0	0	0
170.	Towarowa	84	0	1	0	1
171.	Tęczyńskich	0	0	0	0	x
172.	Urzędowska	1696	1	0	1	2
173.	Ułańska	11	0	0	0	0
174.	Wałowa	21	0	1	0	1
175.	Wesoła	32	0	1	0	1
176.	Widok	47	0	0	0	0

177.	Wierzbowa	25	**0**	1	0	1
178.	Willowa	52	**0**	0	0	0
179.	Wiosenna	35	**0**	0	0	0
180.	Wojska Polskiego	44	**0**	1	0	1
181.	Wojskowa	101	**1**	0	0	1
182.	Wąska	12	**0**	1	0	1
183.	Węgierska	53	**0**	0	0	0
184.	Władysława Reymonta	92	**0**	0	0	0
185.	Zachodnia	33	**0**	0	0	0
186.	Zakątek	2	**0**	0	0	0
187.	Zaklikowska	121	**1**	0	0	1
188.	Zakrzowiecka	86	**1**	0	0	1
189.	Zamkowa	0	**0**	0	0	x
190.	Zgoda	38	**1**	0	0	1
191.	Zielona	65	**0**	0	0	0
192.	Zofii Nałkowskiej	66	**0**	0	0	0
193.	Zygmunta Krasińskiego	1846	**1**	0	0	1
194.	Łożyskowa	0	**0**	0	0	x
195.	Łąkowa	8	**0**	1	0	1
196.	Śliska	49	**0**	1	0	1
197.	Świerkowa	217	**1**	0	0	1
198.	Świętej Faustyny	1	**0**	1	0	1
199.	Żwirki i Wigury	174	**0**	1	0	1
200.	Żytnia	36	**0**	1	0	1
201.	aleja gen. Ryszarda Kuklińskiego	0	**0**	0	0	0
202.	por. Romana Grońskiego „Żbika”	0	**0**	0	0	0
	SUMA:	**31 647**	**51**	**61**	**10**	-

Kolorem czerwonym z liczbą „1” zaznaczono wartości z najwyższą skumulowaną koncentracją negatywnych zjawisk środowiskowych występujących przy danej ulicy. W przypadku, gdy ulica jest niezamieszkała i zanotowano w jej obszarze występowanie negatywnych zjawisk – zamiast wartości liczbowej „1” wstawiono znak „x” lub jego wielokrotność i zaznaczono kolorem czerwonym. Kolorem różowym wyróżniono ulice z kumulacją problemów w sferze społecznej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Kraśnik.

2.4. Diagnoza sfery przestrzenno-funkcjonalnej.

2.4.1. Dziedzictwo kulturowe.

Zabytki

Do rejestru **zabytków województwa lubelskiego** wpisane zostały:

1. Zespół urbanistyczny Kraśnika w granicach dawnych obwarowań miejskich wraz z sylwetą miasta i skalą jego zabudowy.

Zdjęcie 3. Zespół urbanistyczny Kraśnika.

Źródło: Baza zdjęć Urzędu Miasta Kraśnik.

2. Zespół kościoła pod wezwaniem Wniebowzięcia NPM i d. Klasztoru Kanoników Regularnych, jeden z najlepszych i najciekawszych przykładów architektury sakralnej Lubelszczyzny.

Zdjęcie 4. Zespół kościoła pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP i d. Klasztoru Kanoników Regularnych.

Źródło: Baza zdjęć Urzędu Miasta Kraśnik.

3. Zespół d. kościoła szpitalnego, ob. rektoralnego pod wezwaniem Świętego Ducha.

Zdjęcie 5. Zespół d. kościoła szpitalnego, ob. rektoralnego, pod wezwaniem Świętego Ducha.

Źródło: Baza zdjęć Urzędu Miasta Kraśnik.

4. Szpital przykościelny tzw. dworek modrzewiowy przy ul. Narutowicza.

Zdjęcie 6. Szpital przykościelny tzw. dworek modrzewiowy przy ul. Narutowicza.

Źródło: Baza zdjęć Urzędu Miasta Kraśnik.

5. Dwie synagogi (Duża i Mała) przy ul. Bóżnicznej, o wysokiej wartości historycznej i architektonicznej.

Zdjęcie 7. Dwie synagogi (Duża i Mała) przy ul. Bóżnicznej.

Źródło: Baza zdjęć Urzędu Miasta Kraśnik.

Tabela 18. Wykaz obiektów na terenie miasta Kraśnik objętych ochroną konserwatorską.

Lp.	Obiekt	Adres	Nr rej. zab.
1.	Układ urbanistyczny miasta Kraśnik w obrębie dawnych obwarowań miejskich, wzgórza zamkowego i rejonu kościoła szpitalnego wraz z sylwetą miasta i skalą jego zabudowy.	-	A/641
2.	D. zespół klasztorny kanoników regularnych złożony z: kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP, klasztor obecnie plebania, kaplica pod wezwaniem św. Jacka (d. kostnica), dzwonnica, dziedziniec klasztorny otoczony murem z bramą wjazdową, d. zabudowania gospodarcze, cmentarz przykościelny z zadrzewieniem i żelaznym ogrodzeniem z bramkami.	ul. Kościuszki 4/ Klasztorna 1	A/482
3.	Zespół kościoła szpitalnego złożony z: d. kościoła szpitalnego ob. Rektoralny pod wezwaniem Ducha Świętego, d. szpitala tzw. dworku modrzewiowego, drzewostanu i kamiennych nagrobków cmentarza przykościelnego,	ul. Narutowicza 29/31	A/545
4.	Bóżnica tzw. Duża Synagoga, późn. dom kahalny	ul. Bóżniczna 6	A/565
5.	Bóżnica tzw. Mała Synagoga	ul. Bóżniczna 6	A/565
6.	Cmentarz z I wojny światowej	ul. Lipowa	A/1059

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków województwa lubelskiego.

Ponadto w Gminnej Ewidencji Zabytków ujęte zostały budynki mieszkalne, cmentarze i stanowiska archeologiczne. Szczegółowy wykaz zawiera tabela 19.

Tabela 19. Zabytki ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Lp.	Obiekt	Adres
1.	Układ urbanistyczny Kraśnika Fabrycznego	
2.	Dom mieszkalny (kamienica)	ul. Kościuszki 6/8
3.	Dom mieszkalny (kamienica)	ul. Kościuszki 7
4.	Dom mieszkalny (kamienica)	ul. Kościuszki 11
5.	Dom mieszkalny (kamienica)	ul. Kościuszki 26
6.	Dom mieszkalny (kamienica)	ul. Narutowicza 20
7.	Dom mieszkalny (kamienica)	ul. Narutowicza 34
8.	Dom mieszkalny (kamienica)	ul. Narutowicza 36
9.	Dom mieszkalny (kamienica)	ul. Narutowicza 38
10.	Cmentarz parafialny	ul. Kościuszki/Cmentarna
11.	Najstarszy cmentarz żydowski	ul. Podwalna
12.	Cmentarz żydowski	ul. Ogrodowa/Strażacka
13.	Cmentarz wojenny	ul. Niepodległości
14.	Pomnik – krzyż poświęcony powstańcom styczniowym	ul. Klasztorna 3/Kościuszki 4
15.	Pomnik ku czci poległych ułanów 24 Pułku Ułanów	ul. Klasztorna 3/Kościuszki 4
16.	Głaz pamiątkowy poświęcony 100 rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki	Zbieg ul. Kościuszki i Piłsudskiego
17.	Pomnik poświęcony ofiarom hitlerowskiego terroru (na cmentarzu parafialnym)	ul. Kościuszki/Cmentarna
18.	Pomnik na zbiorowej mogile żołnierzy Armii Radzieckiej (na cmentarzu parafialnym)	ul. Kościuszki/Cmentarna
19.	Tablica obok miejsca straceń	ul. Urzędowska
20.	Kapliczka przydrożna z figurą św. Floriana	u zbiegu ulic Piłsudskiego, Strażackiej i Podleskiej
21.	Zajazd ob. budynek usługowy	Plac Wolności 11/13
22.	Budynek Archiwum Państwowego, d. Prezydium	ul. Niepodległości 41
23.	Dom Kultury, ob. Centrum Kultury i Promocji	ul. Niepodległości 44
24.	Stajnia koszarowa	ul. Kopernika 3
25.	Stajnia koszarowa	ul. Kopernika 5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków.

W Kraśniku występują także zabytki archeologiczne. Zabytek archeologiczny to zabytek nieruchomy, będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji lub działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i pozostałych po nich wytworów bądź ich śladów lub zabytek ruchomy, będący tym wytworem.

W oparciu o wyniki badań w ramach programu Archeologiczne Zdjęcie Polski, miasto Kraśnik objęte jest obszarami AZP nr 83 – 77 i 84 – 78. W obrębie obszaru 84 -78 wyznaczono jedno stanowisko – Zamczysko. Są to w większości ślady osadnictwa (tj. punkty, na których zlokalizowano zabytki ruchome typu ceramika, narzędzia krzemienne, metalowe, itp.) lub osady z wielu okresów chronologicznych, poczynając od neolitu (II poł. IV - II w. p.n.e.), poprzez epokę brązu (II w. p.n.e.), okres wpływów rzymskich I- IV w. n.e.), wczesne średniowiecze (VI - poł. XIII w.) po czasy nowożytne. Stanowiska archeologiczne zlokalizowane są głównie na terenach prywatnych, na obszarach użytków rolnych, leśnych lub w obrębie zabudowy siedliskowej. Łącznie zlokalizowano **39 stanowisk archeologicznych**. Wszystkie zostały ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Zdecydowana większość zabytków Kraśnika zlokalizowana jest w obszarze objętym rewitalizacją. Zabytki i obiekty o charakterze zabytkowym to substancja o dużym potencjale, wpływającym na walory miasta. Charakterystycznym, potwierdzającym tę tezę przykładem, mogą być prace

konserwatorskie i roboty budowlane podjęte w latach ubiegłych przy zespole klasztornym kanoników regularnych. Wysiłek włożony w przywrócenie świetności kościołowi i obiektom towarzyszącym uczynił go m. in. atrakcją turystyczną na skalę regionu. Z dużym prawdopodobieństwem należy założyć, że działania o podobnym charakterze podjęte w stosunku do substancji zabytkowej zlokalizowanej w obszarze rewitalizacji wpłyną pozytywnie, nie tylko na podniesienie stanu technicznego i estetyki samych obiektów przywracając im prawidłową funkcję, ale podniosą atrakcyjność całego śródmieścia Kraśnika. W efekcie jakościowej zmiany miasto zyska poważny atut, dzięki któremu jego bogata historia będzie mogła być ukazana we właściwym wymiarze stając się czynnikiem rozwoju turystyki, generującej inne obszary aktywności.

Strefa ochrony konserwatorskiej

W celu zapewnienia właściwej ochrony substancji zabytkowej Kraśnik podzielono na 3 strefy ochrony konserwatorskiej:

- **SOK 1** obejmująca Stare Miasto w granicach wpisu układu urbanistycznego do Rejestru Zabytków oraz jego poszerzenie ku południowemu-zachodowi – do granic historycznych,
- **SOK 2** zespół dawnych koszar przy ul. Urzędowskiej,
- **SOK 3** – socrealistyczne założenie urbanistyczne Kraśnika Fabrycznego.

W strefie SOK1 obowiązuje nadrzędność wartości kulturowych oraz priorytet zachowania i opieki nad zabytkami, z dopuszczalnością przekształceń wyłącznie w celu rewaloryzacji względnie modernizacji zabytku pozwalającą na jego rewitalizację.

2.4.2. Drogi i komunikacja.

Miasto Kraśnik położone jest na przecięciu ważnych szlaków komunikacyjnych, z których najważniejsze to: droga ekspresowa S 19 (**2,786 km**), droga krajowa nr 74 – obwodnica miasta w części na terenie miasta stanowiącej drogę powiatową 2758 L (**0,244 km**) i droga powiatowa 2757 L (**4,676 km**) – dawna droga wojewódzka 833 ul. Urzędowska oraz DW 833 tzw. „północna obwodnica" (**5,710 km**).

W 2010 r. wzdłuż drogi nr 74 oddano do użytku tzw. „dużą/zachodnią obwodnicę" (**5,268**) – odcinek, który pozwolił kierowcom ominąć rynek miasta. Realizacja tej inwestycji otworzyła nowe możliwości zagospodarowania centrum Kraśnika, szczególnie pod kątem turystycznym. W 2021 r. oddano do użytku w Kraśniku tzw. „północną obwodnicę" o nazwie Lubelskiego Lipca 1980 (**5,710 km**), przebiegającą równolegle do dawnej drogi wojewódzkiej nr 833, a obecnie drogi powiatowej 2757 L (**4,676 km**) – ul. Urzędowskiej. Ukończona została również realizacja drogi S 19.

Ponadto, przez północną i północno-wschodnią część Kraśnika, przebiega linia kolejowa nr 68 relacji Lublin-Przeworsk.

Wewnętrzny układ komunikacyjny miasta stanowią drogi miejskie (**64,261 km**) i drogi powiatowe (**25,859 km**).
Powierzchnia poboczy utwardzonych w 2022 r. wynosiła **32 820 m²**, natomiast chodników – **114 005 m²**.

Na terenie miasta Kraśnik znajduje się ponad **16 km** tras rowerowych. Główna o dł. **5,100 km** jest zlokalizowana przy ul. Urzędowskiej. Druga pod względem długości **3,385 km** ścieżka rowerowa, do której włącza się kilka krótszych odcinków biegnie wzdłuż ul. Granicznej.

Na terenie miasta zlokalizowanych jest **67 przystanków** będących własnością lub zarządzanych przez miasto Kraśnik oraz **49 wiat przystankowych** będących własnością miasta Kraśnik. Większość przystanków, przy głównych ciągach komunikacyjnych, wyposażona jest w przeszklone wiaty, którymi administruje Kraśnickie Przedsiębiorstwo Mieszkaniowe.

W 2022 roku do użytkowania zostało oddane **Centrum Przesiadkowe „Przystanek Kraśnik”**, wyposażone w **6 przystanków**, **toaletę oraz poczekalnię dla podróżnych**. Dodatkowo zakupiono **6** nowych wiat przystankowych (4 na ulicy Urzędowskiej, po 1 na ul. Balladyny i Słowackiego).

W 2022 roku z komunikacji miejskiej realizowanej przez MPK skorzystało **1,75 mln** pasażerów (w 2020 r. **1,60 mln**).

Na koniec 2022 r. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. posiadało **16 pojazdów** i jeden autobus wypożyczony (z czego 11 w ruchu w dni robocze, 6 w soboty i 5 w niedziele i święta), były to:

- autobusy klasy maxi – **7 szt.** – MAN A21 – 2 szt., MAN A37 – 1 szt., oraz Solaris Urbino 12 – 4 szt.
- autobusy klasy midi – **10 szt.** – Autosan H7.20 Solina City – 4 szt., Autosan A8V Wetlina City – 2 szt., Autosan Sancity M09LE – 1 szt., Mercedes Citaro 0530K – 1 szt., Iveco Rossero First City – 1 szt., Jelcz L081MB Vero – 1 szt.

16 autobusów MPK jest przystosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnościami. Są to pojazdy niskopodłogowe lub niskowejściowe. Jeden z autobusów, obsługujący linię podmiejską nie spełnia tych warunków.

W 2022 r. autobusy przejechały ogółem **ok. 860 000 km** (ok. 2 600 km dziennie na liniach w dni robocze, ok. 1 480 km w soboty oraz ok. 1 395 km w niedziele i święta).

Dzienny przebieg w dni robocze wynosi ok. **2 600 wzkm** (wozo-kilometrów), w soboty **1 480 wzkm**, w niedziele **1 395 wzkm.**

Linie komunikacyjne:

- 0: Kol. Wyżnianka – Dąbrowa Bór;
- 1: Kowalin – Kraśnik;
- 2: Stróża – Urzędów;
- 3: Karpiówka – Kraśnik;
- 4: Kraśnik – Bęczyn;
- 5: Mikulin – Kraśnik;
- 6: Podlesie – Kraśnik;
- 7: Stróża – Urzędów;
- 8: Sosnowa Wola – Kraśnik;
- 9: Podlesie – Kraśnik;
- 10: Kraśnik – Popkowice;
- 11: Lasy – Kraśnik;
- 12: Ludmiłówka – Kraśnik;

- 13: Słodków III – Kraśnik;
- 14: Kraśnik – Wierzbica;
- 15: Kraśnik – Kol. Wyżnica – Kraśnik;
- 16: Kraśnik – Stróża – Kraśnik;
- 21: Kol. Wyżnianka – Kraśnik;
- 22: Lasy – Kraśnik.

2.4.3. Zieleń miejska.

Na terenie miasta znajduje się:

- **19,40 ha** zieleńców i skwerów miejskich,
- **18,20 ha** zieleni ulicznej,
- **12,40 ha** zieleni osiedlowej,
- **5,20 ha** parków i ciągów spacerowo-wypoczynkowych.

Od 2018 do 2022 roku, w przestrzeni naszego miasta wzdłuż kraśnickich ulic oraz na osiedlach mieszkaniowych, w parkach miejskich, na skwerach i nad Zalewem Kraśnickim posadzono z inicjatywy samorządu miasta łącznie **1 999 drzew**. Dodatkowo w tym okresie przybyło ponad **61 101 różnych krzewów (w tym w 2022 r. 199 drzew i 1 101 krzewów).**

Tabela 20. Poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną i jakość terenów publicznych przy poszczególnych ulicach miasta Kraśnik.

L.p.	Nazwa ulicy	Liczba ludności ogółem w 2022 r.	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną (TAK/NIE)	Deficyt lub niskiej jakości tereny publiczne (TAK/NIE)	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJEWISK W SFERZE PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWEJ
1.	3 Maja	72	NIE	NIE	0
2.	Adama Asnyka	128	NIE	NIE	0
3.	Adama Mickiewicza	397	NIE	TAK	1
4.	Adolfa Dygasińskiego	51	NIE	NIE	0
5.	Aleja Młodości	422	NIE	NIE	0
6.	Aleja Niepodległości	2722	TAK	TAK	2
7.	Aleja Tysiąclecia	351	TAK	TAK	2
8.	Andrzeja Struga	20	TAK	NIE	1
9.	Armii Krajowej	64	TAK	TAK	2
10.	Bagno	8	TAK	NIE	1
11.	Balladyny	190	TAK	TAK	2
12.	Batalionów Chłopskich	37	TAK	NIE	1
13.	Belgijska	0	NIE	NIE	0
14.	Bojanowska	119	NIE	NIE	0
15.	Bolesława Prusa	72	TAK	NIE	1
16.	Brzozowa	8	NIE	NIE	0
17.	Budzyńska	167	NIE	TAK	1
18.	Bóżniczna	12	TAK	TAK	2
19.	Cegielniana	89	NIE	NIE	0

20.	Ceramiczna	44	NIE	NIE	0
21.	Chopina	507	TAK	TAK	2
22.	Chłodna	72	NIE	NIE	0
23.	Cicha	85	NIE	NIE	0
24.	Cmentarna	0	NIE	NIE	0
25.	Cypriana Kamila Norwida	27	NIE	NIE	0
26.	Cyprysowa	13	NIE	NIE	0
27.	Dolna	6	TAK	NIE	1
28.	Dębowa	8	NIE	NIE	0
29.	Długa	22	NIE	NIE	0
30.	Elizy Orzeszkowej	0	TAK	NIE	x
31.	Energetyczna	0	NIE	NIE	0
32.	Eugeniusza Kwiatkowskiego	200	TAK	TAK	2
33.	Fabryczna	0	NIE	NIE	0
34.	Festiwalowa	9	TAK	TAK	2
35.	Filaretów	69	NIE	NIE	0
36.	Francuska	42	TAK	NIE	1
37.	Gabriela Narutowicza	127	TAK	NIE	1
38.	Gajowa	10	NIE	NIE	0
39.	Garażowa	6	TAK	NIE	1
40.	Generała Władysława Sikorskiego	923	TAK	TAK	2
41.	Graniczna	525	NIE	NIE	0
42.	Grodzka	37	TAK	NIE	1
43.	Grunwaldzka	495	TAK	TAK	2
44.	Harcerska	42	NIE	NIE	0
45.	Henryka Sienkiewicza	313	NIE	NIE	0
46.	Hermanna Gmeinera	330	NIE	NIE	0
47.	Hieronima Dekutowskiego „Zapory"	394	NIE	NIE	0
48.	Hugo Kołłątaja	31	NIE	NIE	0
49.	Ignacego Krasickiego	129	NIE	NIE	0
50.	Inwalidów Wojennych	0	NIE	NIE	0
51.	Jacka Kaczmarskiego	30	NIE	NIE	0
52.	Jagiellońska	606	TAK	TAK	2
53.	Jana Kasprowicza	138	NIE	NIE	0
54.	Jana Kochanowskiego	520	TAK	TAK	2
55.	Jana Matejki	321	TAK	TAK	2
56.	Jana Stelmaszczyka	5	NIE	NIE	0
57.	Jana Styki	2	TAK	NIE	1
58.	Janowska	484	NIE	NIE	0
59.	Jasna	61	TAK	NIE	1
60.	Juliana Tuwima	0	NIE	NIE	0
61.	Juliusza Osterwy	264	TAK	NIE	1
62.	Juliusza Słowackiego	592	TAK	NIE	1
63.	Józefa Ignacego Kraszewskiego	110	NIE	NIE	0
64.	Józefa Piłsudskiego	83	TAK	TAK	2
65.	Józefa Widerlika	136	NIE	NIE	0

66.	Kardynała Stefana Wyszyńskiego	866	TAK	NIE	1
67.	Karmelowa	26	NIE	NIE	0
68.	Kasztanowa	26	NIE	NIE	0
69.	Kazimierza Juliusza Dworaka	86	NIE	NIE	0
70.	Kazimierza Jurkiewicza	0	NIE	NIE	0
71.	Kazimierza Pułaskiego	5	TAK	NIE	1
72.	Klasztorna	1	TAK	TAK	2
73.	Klonowa	430	NIE	NIE	0
74.	Kolejowa	227	TAK	TAK	2
75.	Komisji Edukacji Narodowej	54	NIE	NIE	0
76.	Komunalna	0	NIE	NIE	0
77.	Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego	136	NIE	NIE	0
78.	Konwaliowa	7	NIE	NIE	0
79.	Kornela Makuszyńskiego	70	NIE	NIE	0
80.	Koszarowa	1345	TAK	TAK	2
81.	Krakowska	23	TAK	TAK	2
82.	Krańcowa	13	TAK	NIE	1
83.	Krzywa	49	TAK	NIE	1
84.	Księdza Jerzego Popiełuszki	968	NIE	NIE	0
85.	Księdza Stanisława Zielińskiego	709	NIE	NIE	0
86.	Kwiatkowicka	115	NIE	NIE	0
87.	Lawendowa	16	NIE	NIE	0
88.	Leopolda Staffa	29	NIE	NIE	0
89.	Leśna	81	NIE	NIE	0
90.	Lipowa	55	TAK	TAK	2
91.	Lubelska	1012	TAK	TAK	2
92.	Lubelskiego Lipca 1980	0	NIE	NIE	0
93.	Makowa	0	NIE	NIE	0
94.	Marii Dąbrowskiej	60	TAK	NIE	1
95.	Marii Konopnickiej	73	NIE	NIE	0
96.	Mała	26	NIE	NIE	0
97.	Maurycego Klemensa Zamoyskiego	0	NIE	NIE	0
98.	Metalowców	874	TAK	TAK	2
99.	Miedziana	13	NIE	NIE	0
100.	Mieszka I	179	NIE	NIE	0
101.	Mikołaja Kopernika	180	TAK	TAK	2
102.	Mikołaja Reja	62	NIE	NIE	0
103.	Miodowa	42	NIE	NIE	0
104.	Miła	0	TAK	NIE	x
105.	Mleczarska	51	TAK	NIE	1
106.	Modrzewiowa	19	TAK	NIE	1
107.	Mostowa	6	TAK	TAK	2
108.	Młyńska	64	NIE	NIE	0
109.	Nadstawna	63	TAK	TAK	2
110.	Niecała	12	TAK	NIE	1

111.	Nowa	23	NIE	NIE	0
112.	Oboźna	192	TAK	NIE	1
113.	Obwodowa	0	NIE	NIE	0
114.	Ogrodowa	32	TAK	NIE	1
115.	Okopowa	3	TAK	NIE	1
116.	Olejna	19	TAK	NIE	1
117.	Orzechowa	16	NIE	NIE	0
118.	Ostrowiecka	15	TAK	TAK	2
119.	Parkowa	6	TAK	TAK	2
120.	Piaskowa	1060	TAK	TAK	2
121.	Piastowska	134	TAK	NIE	1
122.	Plac Ofiar niemieckiego obozu „Budzyń”	0	NIE	NIE	0
123.	Plac Wolności	32	TAK	TAK	2
124.	Podleska	142	TAK	NIE	1
125.	Podwalna	54	TAK	NIE	1
126.	Pogodna	496	TAK	NIE	1
127.	Polna	34	TAK	NIE	1
128.	Powstańców Śląskich	42	NIE	NIE	0
129.	Przechodnia	6	NIE	NIE	0
130.	Przemysłowa	120	NIE	NIE	0
131.	Północna	18	TAK	NIE	1
132.	Racławicka	47	TAK	TAK	xx
133.	Ratuszowa	0	TAK	TAK	xx
134.	Rondo Budowniczych COP	0	NIE	NIE	0
135.	Rondo Narodowych Sił Zbrojnych	0	NIE	NIE	0
136.	Rondo NSZZ „Solidarność”	0	NIE	NIE	0
137.	Rondo Pamięci Ofiar Wołynia	0	NIE	NIE	0
138.	Rondo Rotmistrza Witolda Pileckiego	0	NIE	NIE	0
139.	Rondo Żołnierzy Wyklętych	0	NIE	NIE	0
140.	Roztocze	10	NIE	NIE	0
141.	Rumiankowa	464	TAK	NIE	1
142.	Rybna	2	TAK	NIE	1
143.	Rycerska	29	TAK	NIE	1
144.	Rzeczycka	50	TAK	NIE	1
145.	Różana	20	NIE	NIE	0
146.	Skośna	5	TAK	NIE	1
147.	Spacerowa	11	NIE	NIE	0
148.	Spokojna	17	NIE	NIE	0
149.	Sportowa	51	TAK	TAK	2
150.	Spółdzielcza	630	TAK	TAK	2
151.	Stanisława Konarskiego	30	NIE	NIE	0
152.	Stanisława Małachowskiego	93	TAK	TAK	2
153.	Stanisława Moniuszki	55	TAK	NIE	1
154.	Stanisława Staszica	23	NIE	NIE	0
155.	Stanisława Wyspiańskiego	8	NIE	NIE	0

156.	Starej Baśni	19	NIE	NIE	0
157.	Stefana Lelka-Sowy	0	NIE	NIE	0
158.	Stefana Żeromskiego	84	NIE	NIE	0
159.	Strażacka	78	TAK	TAK	2
160.	Stroma	15	TAK	NIE	1
161.	Suchyńska	124	NIE	NIE	0
162.	Szewska	64	TAK	NIE	1
163.	Szkolna	12	TAK	NIE	1
164.	Szpitalna	336	TAK	TAK	2
165.	Sądowa	276	TAK	TAK	2
166.	Słoneczna	89	NIE	NIE	0
167.	Szafirowa	0	NIE	NIE	0
168.	Tadeusza Kościuszki	147	TAK	TAK	2
169.	Tadeusza Zawadzkiego „Zośki"	547	NIE	NIE	0
170.	Towarowa	84	TAK	NIE	1
171.	Tęczyńskich	0	TAK	NIE	x
172.	Urzędowska	1696	TAK	TAK	2
173.	Ułańska	11	NIE	NIE	0
174.	Wałowa	21	TAK	NIE	1
175.	Wesoła	32	TAK	NIE	1
176.	Widok	47	TAK	NIE	1
177.	Wierzbowa	25	TAK	NIE	1
178.	Willowa	52	TAK	NIE	1
179.	Wiosenna	35	NIE	NIE	0
180.	Wojska Polskiego	44	NIE	NIE	0
181.	Wojskowa	101	TAK	NIE	1
182.	Wąska	12	TAK	NIE	1
183.	Węgierska	53	TAK	NIE	1
184.	Władysława Reymonta	92	NIE	NIE	0
185.	Zachodnia	33	TAK	NIE	1
186.	Zakątek	2	NIE	NIE	0
187.	Zaklikowska	121	TAK	NIE	1
188.	Zakrzowiecka	86	NIE	NIE	0
189.	Zamkowa	0	TAK	TAK	xx
190.	Zgoda	38	TAK	NIE	1
191.	Zielona	65	NIE	NIE	0
192.	Zofii Nałkowskiej	66	NIE	NIE	0
193.	Zygmunta Krasińskiego	1846	TAK	TAK	2
194.	Łożyskowa	0	TAK	NIE	x
195.	Łąkowa	8	TAK	NIE	1
196.	Śliska	49	TAK	NIE	1
197.	Świerkowa	217	TAK	NIE	1
198.	Świętej Faustyny	1	NIE	NIE	0
199.	Żwirki i Wigury	174	TAK	TAK	2
200.	Żytnia	36	TAK	NIE	1
201.	aleja gen. Ryszarda Kuklińskiego	0	NIE	NIE	0
202.	por. Romana Grońskiego „Żbika”	0	NIE	NIE	0
	SUMA:	**31 647**	-	-	-

Kolorem czerwonym – ze stwierdzeniem „TAK” i wartością liczbową powyżej „O” zaznaczono ulicę z koncentracją negatywnych zjawisk środowiskowych. W przypadku, gdy ulica jest niezamieszkała i zanotowano w jej obszarze występowanie negatywnych

zjawisk środowiskowych – zamiast wartości liczbowej wstawiono znak „x" lub jego wielokrotność i zaznaczono kolorem czerwonym. Kolorem różowym wyróżniono ulice z kumulacją problemów w sferze społecznej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Kraśnik.

2.5. Diagnoza sfery technicznej.

2.5.1. Gospodarka mieszkaniowa.

Warunki mieszkaniowe to jeden z ważniejszych czynników świadczących o rozwoju gospo-darczym społeczeństwa oraz stopniu jego zamożności.

Zasób mieszkaniowy miasta tworzą zarówno indywidualne budynki jednorodzinne, jak i wielo-rodzinne. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna skupia się głównie w pasie pomiędzy ul. Urzędowską a Al. Tysiąclecia oraz w Kraśniku Fabrycznym (wzdłuż al. Niepodległości oraz ul. Krasińskiego). Są to w większości budynki 4-5 kondygnacyjne wzniesione w technologii wielkiej płyty.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 r. na terenie Miasta Kraśnik zlokalizo-wanych było **13 115 mieszkań** o łącznej powierzchni użytkowej **858 246 m²**. Liczba mieszkań na przełomie lat 2017-2021 wzrosła o ponad **1%**, natomiast powierzchnia użytkowa zwiększyła się o ponad **3%**.

Szczegółowe dane dotyczące infrastruktury mieszkaniowej zawiera tabela 21.

Tabela 21. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych miasta Kraśnik.

Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
budynki mieszkalne – ogółem (szt.)	3 657	3 695	3 784	3 719	3 747	-
mieszkania – ogółem (szt.)	12 970	13 024	12 062	13 047	13 115	-
izby – ogółem (szt.)	47 954	48 158	48 316	47 772	48 024	-
powierzchnia użytkowa mieszkań - ogółem (m^2)	831 664	836 616	840 001	853 160	858 246	-
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m^2)	64,1	64,2	64,3	65,4	65,4	-
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m^2)	23,9	24,2	24,5	26,1	26,7	-
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu (szt.)	3,70	3,70	3,70	3,66	3,66	-
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie (szt.)	2,68	2,65	2,62	2,51	2,45	-
przeciętna liczba osób na 1 izbę (szt.)	0,73	0,72	0,71	0,68	0,67	-
Mieszkania wyposażone w instalacje – w % ogółu mieszkań						
wodociąg (%)	98,7	98,7	98,7	98,7	98,8	98,8
łazienka (%)	96,6	96,6	96,6	96,7	96,7	96,7
centralne ogrzewanie (%)	94,9	94,9	95,0	95,1	95,1	95,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Wskaźnik powierzchni mieszkalnej przypadającej na jednego mieszkańca miasta Kraśnik wyniósł w roku 2021 – **26,7 m²** i wzrósł w odniesieniu do 2017 roku o **2,8 m²/osobę**. Średnia powierz-chnia użytkowa przeciętnego mieszkania w 2021 r. wyniosła **65,4 m²** i wzrosła w odniesieniu do 2017 roku o **1,3 m²**.

Analiza wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne jest niezbędna przy ocenie stanu jakości zasobów mieszkaniowych. Dzięki temu możliwe jest określenie warunków socjalno-bytowych. W tym celu, na podstawie danych GUS zbadano wyposażenie w: wodociąg, łazienkę i centralne ogrzewanie.

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że wprawdzie nie wszystkie mieszkania spełniają podstawowe warunki socjalno-bytowe, jednak odsetek lokali pozostających bez wyposażenia w podstawowe urządzenia techniczno-sanitarne jest stosunkowo niewielki.

W 2021 r. dostęp do **wodociągu** posiadało **98,8% mieszkań**, dostęp do **łazienki - 96,7% mieszkań**, zaś do **centralnego ogrzewania** dostęp miało **95,2% mieszkań**.

Struktura wiekowa mieszkań miasta Kraśnik odznacza się wysokim udziałem mieszkań powstałych w latach 1945 – 1978 **(51,60%**). Technologia stosowana w tym okresie nie zapewnia należytej efektywności wykorzystania energii cieplnej, chociaż dzięki stopniowej termo-modernizacji efektywność energetyczna tych mieszkań jest sukcesywnie poprawiana.

Szczegółowe dane dotyczące struktury wiekowej mieszkań przedstawia tabela 22.

Tabela 22. Charakterystyka energetyczna zasobów mieszkaniowych miasta Kraśnik.

Okres budowy	Liczba mieszkań (szt.)	Powierzchnia mieszkań (m^2)
przed 1918	81	4 368
1918 - 1944	967	51 193
1945 - 1970	4 214	230 417
1971 - 1978	2 506	148 045
1979 - 1988	2 121	144 740
1989 - 2002	2 080	158 737
2003 - 2018	1 146	120 746
RAZEM:	**13 115**	**858 246**

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

Na terenie miasta Kraśnik występują obiekty i budynki użyteczności publicznej oraz budynki o przeznaczeniu mieszkaniowym w złym stanie technicznym, wymagające działań termomo-dernizacyjnych oraz wyposażenia w instalacje OZE.

Tabela 23. Stopień i skala degradacji stanu technicznego budynków oraz obiektów użyteczności publicznej i o przeznaczeniu mieszkaniowym, a także brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów, w szczególności w zakresie efektywności energetycznej i ochrony środowiska przy poszczególnych ulicach miasta Kraśnik.

L.p.	Nazwa ulicy	Liczba ludności ogółem w 2022 r.	Występowanie zdegradowanych budynków i obiektów użyteczności publicznej (TAK/NIE)	Występowanie zdegradowanych obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym (TAK/NIE)	Występowanie budynków użyteczności publicznej, gdzie brak rozwiązań termomo-dernizacyjnych (TAK/NIE)	SUMA NIEKO-RZYSTNYCH ZJEWISK W SFERZE TECHNICZNEJ (0,94)
1.	3 Maja	72	NIE	NIE	NIE	0
2.	Adama Asnyka	128	NIE	NIE	NIE	0
3.	Adama Mickiewicza	397	TAK	TAK	TAK	3
4.	Adolfa Dygasińskiego	51	NIE	NIE	NIE	0
5.	Aleja Młodości	422	NIE	TAK	NIE	1

6.	Aleja Niepodległości	2722	TAK	TAK	TAK	3
7.	Aleja Tysiąclecia	351	TAK	TAK	TAK	3
8.	Andrzeja Struga	20	TAK	TAK	TAK	3
9.	Armii Krajowej	64	TAK	TAK	TAK	3
10.	Bagno	8	NIE	TAK	Nie dotyczy	1
11.	Balladyny	190	TAK	TAK	TAK	3
12.	Batalionów Chłopskich	37	NIE	NIE	NIE	0
13.	Belgijska	0	NIE	NIE	NIE	0
14.	Bojanowska	119	NIE	NIE	NIE	0
15.	Bolesława Prusa	72	TAK	TAK	TAK	3
16.	Brzozowa	8	NIE	NIE	NIE	0
17.	Budzyńska	167	NIE	TAK	NIE	1
18.	Bóżniczna	12	TAK	TAK	TAK	3
19.	Cegielniana	89	NIE	NIE	NIE	0
20.	Ceramiczna	44	NIE	NIE	NIE	0
21.	Chopina	507	TAK	TAK	TAK	3
22.	Chłodna	72	NIE	NIE	NIE	0
23.	Cicha	85	NIE	NIE	NIE	0
24.	Cmentarna	0	NIE	NIE	NIE	0
25.	Cypriana Kamila Norwida	27	NIE	NIE	NIE	0
26.	Cyprysowa	13	NIE	NIE	NIE	0
27.	Dolna	6	Nie dotyczy	TAK	NIE	1
28.	Dębowa	8	NIE	NIE	NIE	0
29.	Długa	22	NIE	NIE	NIE	0
30.	Elizy Orzeszkowej	0	TAK	TAK	TAK	xxx
31.	Energetyczna	0	NIE	NIE	NIE	0
32.	Eugeniusza Kwiatkowskiego	200	TAK	TAK	TAK	3
33.	Fabryczna	0	NIE	NIE	NIE	0
34.	Festiwalowa	9	TAK	TAK	TAK	3
35.	Filaretów	69	NIE	NIE	NIE	0
36.	Francuska	42	NIE	NIE	NIE	0
37.	Gabriela Narutowicza	127	TAK	TAK	TAK	3
38.	Gajowa	10	NIE	NIE	NIE	0
39.	Garażowa	6	NIElladyny	TAK	NIE	1
40.	Generała Władysława Sikorskiego	923	TAK	TAK	TAK	3
41.	Graniczna	525	NIE	TAK	NIE	1
42.	Grodzka	37	NIE	TAK	NIE	1
43.	Grunwaldzka	495	TAK	TAK	TAK	3
44.	Harcerska	42	NIE	NIE	NIE	0
45.	Henryka Sienkiewicza	313	NIE	TAK	NIE	1
46.	Hermanna Gmeinera	330	NIE	TAK	NIE	1
47.	Hieronima Dekutowskiego „Zapory"	394	NIE	TAK	NIE	1
48.	Hugo Kołłątaja	31	NIE	NIE	NIE	0
49.	Ignacego Krasickiego	129	NIE	TAK	NIE	1
50.	Inwalidów Wojennych	0	NIE	NIE	NIE	0
51.	Jacka Kaczmarskiego	30	NIE	NIE	NIE	0

52.	Jagiellońska	606	TAK	TAK	TAK	3
53.	Jana Kasprowicza	138	NIE	TAK	NIE	1
54.	Jana Kochanowskiego	520	NIE	TAK	NIE	1
55.	Jana Matejki	321	TAK	TAK	TAK	3
56.	Jana Stelmaszczyka	5	NIE	NIE	NIE	0
57.	Jana Styki	2	NIE	TAK	NIE	1
58.	Janowska	484	NIE	TAK	NIE	1
59.	Jasna	61	NIE	TAK	NIE	1
60.	Juliana Tuwima	0	NIE	NIE	NIE	0
61.	Juliusza Osterwy	264	NIE	TAK	NIE	1
62.	Juliusza Słowackiego	592	TAK	TAK	TAK	3
63.	Józefa Ignacego Kraszewskiego	110	NIE	TAK	NIE	1
64.	Józefa Piłsudskiego	83	TAK	TAK	TAK	3
65.	Józefa Widerlika	136	NIE	TAK	NIE	1
66.	Kardynała Stefana Wyszyńskiego	866	NIE	TAK	NIE	1
67.	Karmelowa	26	NIE	NIE	NIE	0
68.	Kasztanowa	26	NIE	NIE	NIE	0
69.	Kazimierza Juliusza Dworaka	86	NIE	NIE	NIE	0
70.	Kazimierza Jurkiewicza	0	NIE	NIE	NIE	0
71.	Kazimierza Pułaskiego	5	NIE	TAK	NIE	1
72.	Klasztorna	1	TAK	TAK	TAK	3
73.	Klonowa	430	NIE	TAK	NIE	1
74.	Kolejowa	227	TAK	TAK	NIE	2
75.	Komisji Edukacji Narodowej	54	NIE	NIE	NIE	0
76.	Komunalna	0	NIE	NIE	NIE	0
77.	Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego	136	NIE	TAK	NIE	1
78.	Konwaliowa	7	NIE	NIE	NIE	0
79.	Kornela Makuszyńskiego	70	NIE	NIE	NIE	0
80.	Koszarowa	1345	TAK	TAK	TAK	3
81.	Krakowska	23	NIE	TAK	NIE	1
82.	Krańcowa	13	NIE	TAK	NIE	1
83.	Krzywa	49	NIE	TAK	NIE	1
84.	Księdza Jerzego Popiełuszki	968	NIE	TAK	NIE	1
85.	Księdza Stanisława Zielińskiego	709	NIE	TAK	NIE	1
86.	Kwiatkowicka	115	NIE	TAK	NIE	1
87.	Lawendowa	16	NIE	NIE	NIE	0
88.	Leopolda Staffa	29	NIE	NIE	NIE	0
89.	Leśna	81	NIE	NIE	NIE	0
90.	Lipowa	55	NIE	NIE	NIE	0
91.	Lubelska	1012	TAK	TAK	TAK	3
92.	Lubelskiego Lipca 1980	0	NIE	NIE	NIE	0
93.	Makowa	0	NIE	NIE	NIE	0
94.	Marii Dąbrowskiej	60	NIE	TAK	NIE	1
95.	Marii Konopnickiej	73	NIE	NIE	NIE	0
96.	Mała	26	NIE	NIE	NIE	0

97.	Maurycego Klemensa Zamoyskiego	0	NIE	NIE	NIE	0
98.	Metalowców	874	NIE	TAK	NIE	1
99.	Miedziana	13	NIE	NIE	NIE	0
100.	Mieszka I	179	NIE	TAK	NIE	1
101.	Mikołaja Kopernika	180	NIE	TAK	NIE	1
102.	Mikołaja Reja	62	NIE	NIE	NIE	0
103.	Miodowa	42	NIE	NIE	NIE	0
104.	Miła	0	TAK	NIE	NIE	x
105.	Mleczarska	51	NIE	TAK	NIE	1
106.	Modrzewiowa	19	NIE	NIE	NIE	0
107.	Mostowa	6	TAK	TAK	TAK	3
108.	Młyńska	64	NIE	NIE	NIE	0
109.	Nadstawna	63	NIE	TAK	NIE	1
110.	Niecała	12	NIE	TAK	NIE	1
111.	Nowa	23	NIE	NIE	NIE	0
112.	Oboźna	192	NIE	TAK	NIE	1
113.	Obwodowa	0	NIE	NIE	NIE	0
114.	Ogrodowa	32	NIE	TAK	NIE	1
115.	Okopowa	3	NIE	TAK	NIE	1
116.	Olejna	19	TAK	TAK	TAK	3
117.	Orzechowa	16	NIE	NIE	NIE	0
118.	Ostrowiecka	15	NIE	NIE	NIE	0
119.	Parkowa	6	NIE	TAK	NIE	1
120.	Piaskowa	1060	NIE	TAK	NIE	1
121.	Piastowska	134	NIE	TAK	NIE	1
122.	Plac Ofiar niemieckiego obozu „Budzyń”	0	NIE	NIE	NIE	0
123.	Plac Wolności	32	TAK	TAK	TAK	3
124.	Podleska	142	NIE	TAK	NIE	1
125.	Podwalna	54	NIE	TAK	NIE	1
126.	Pogodna	496	NIE	TAK	NIE	1
127.	Polna	34	NIE	TAK	NIE	1
128.	Powstańców Śląskich	42	NIE	NIE	NIE	0
129.	Przechodnia	6	NIE	NIE	NIE	0
130.	Przemysłowa	120	NIE	NIE	NIE	0
131.	Północna	18	NIE	NIE	NIE	0
132.	Racławicka	47	NIE	TAK	NIE	1
133.	Ratuszowa	0	TAK	TAK	TAK	xxx
134.	Rondo Budowniczych COP	0	NIE	NIE	NIE	0
135.	Rondo Narodowych Sił Zbrojnych	0	NIE	NIE	NIE	0
136.	Rondo NSZZ „Solidarność”	0	NIE	NIE	NIE	0
137.	Rondo Pamięci Ofiar Wołynia	0	NIE	NIE	NIE	0
138.	Rondo Rotmistrza Witolda Pileckiego	0	NIE	NIE	NIE	0
139.	Rondo Żołnierzy Wyklętych	0	TAK	TAK	TAK	xxx
140.	Roztocze	10	NIE	NIE	NIE	0
141.	Rumiankowa	464	NIE	TAK	NIE	1

142.	Rybna	2	NIE	TAK	NIE	1
143.	Rycerska	29	NIE	TAK	NIE	1
144.	Rzeczycka	50	NIE	TAK	NIE	1
145.	Różana	20	NIE	NIE	NIE	0
146.	Skośna	5	NIE	TAK	NIE	1
147.	Spacerowa	11	NIE	NIE	NIE	0
148.	Spokojna	17	NIE	NIE	NIE	0
149.	Sportowa	51	NIE	TAK	NIE	1
150.	Spółdzielcza	630	TAK	TAK	NIE	2
151.	Stanisława Konarskiego	30	NIE	NIE	NIE	0
152.	Stanisława Małachowskiego	93	TAK	TAK	TAK	3
153.	Stanisława Moniuszki	55	TAK	TAK	TAK	3
154.	Stanisława Staszica	23	NIE	NIE	NIE	0
155.	Stanisława Wyspiańskiego	8	NIE	NIE	NIE	0
156.	Starej Baśni	19	NIE	NIE	NIE	0
157.	Stefana Lelka-Sowy	0	NIE	NIE	NIE	0
158.	Stefana Żeromskiego	84	NIE	NIE	NIE	0
159.	Strażacka	78	NIE	TAK	NIE	1
160.	Stroma	15	NIE	TAK	NIE	1
161.	Suchyńska	124	NIE	TAK	NIE	1
162.	Szewska	64	NIE	TAK	NIE	1
163.	Szkolna	12	NIE	TAK	NIE	1
164.	Szpitalna	336	TAK	TAK	TAK	3
165.	Sądowa	276	NIE	TAK	NIE	1
166.	Słoneczna	89	NIE	NIE	NIE	0
167.	Szafirowa	0	NIE	NIE	NIE	0
168.	Tadeusza Kościuszki	147	TAK	TAK	TAK	3
169.	Tadeusza Zawadzkiego „Zośki"	547	NIE	TAK	NIE	1
170.	Towarowa	84	NIE	TAK	NIE	1
171.	Tęczyńskich	0	TAK	NIE	NIE	x
172.	Urzędowska	1696	TAK	TAK	TAK	3
173.	Ułańska	11	NIE	NIE	NIE	0
174.	Wałowa	21	NIE	TAK	NIE	1
175.	Wesoła	32	NIE	TAK	NIE	1
176.	Widok	47	NIE	NIE	NIE	0
177.	Wierzbowa	25	NIE	TAK	NIE	1
178.	Willowa	52	NIE	NIE	NIE	0
179.	Wiosenna	35	NIE	NIE	NIE	0
180.	Wojska Polskiego	44	NIE	NIE	NIE	0
181.	Wojskowa	101	NIE	TAK	NIE	1
182.	Wąska	12	NIE	TAK	NIE	1
183.	Węgierska	53	NIE	NIE	NIE	0
184.	Władysława Reymonta	92	NIE	TAK	NIE	1
185.	Zachodnia	33	NIE	NIE	NIE	0
186.	Zakątek	2	NIE	NIE	NIE	0
187.	Zaklikowska	121	NIE	TAK	NIE	1

188.	Zakrzowiecka	86	NIE	TAK	NIE	1
189.	Zamkowa	0	TAK	TAK	TAK	xxx
190.	Zgoda	38	NIE	TAK	NIE	1
191.	Zielona	65	NIE	NIE	NIE	0
192.	Zofii Nałkowskiej	66	NIE	NIE	NIE	0
193.	Zygmunta Krasińskiego	1846	TAK	TAK	TAK	xxx
194.	Łożyskowa	0	TAK	NIE	NIE	1
195.	Łąkowa	8	TAK	TAK	NIE	2
196.	Śliska	49	TAK	TAK	TAK	3
197.	Świerkowa	217	NIE	TAK	NIE	1
198.	Świętej Faustyny	1	NIE	NIE	NIE	0
199.	Żwirki i Wigury	174	TAK	TAK	TAK	3
200.	Żytnia	36	NIE	TAK	NIE	1
201.	aleja gen. Ryszarda Kuklińskiego	0	NIE	NIE	NIE	0
202.	por. Romana Grońskiego „Żbika”	0	NIE	NIE	NIE	0
	SUMA:	**31 647**	-	-	-	**189**

Kolorem czerwonym – ze stwierdzeniem „TAK” i wartością liczbową powyżej „O” zaznaczono ulicę z koncentracją negatywnych zjawisk technicznych. W przypadku, gdy ulica jest niezamieszkała i zanotowano w jej obszarze występowanie negatywnych zjawisk technicznych – zamiast wartości liczbowej wstawiono znak „x” lub jego wielokrotność i zaznaczono kolorem czerwonym. Kolorem różowym wyróżniono ulice z kumulacją problemów w sferze społecznej.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.

3.1. Wyznaczenie i charakterystyka obszarów zdegradowanych.

Zgodnie z ustawą *o rewitalizacji* za obszar zdegradowany uważany jest obszar miasta lub gminy, na którym w toku prac diagnostycznych zidentyfikowany został stan kryzysowy, przejawiający się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej w jednej ze sfer: **gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-technicznej lub technicznej**. W analizie diagnostycznej wykorzystane zostały mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań Miasta Kraśnik, które wynikają z charakteru dostę-pnych danych wykorzystanych w analizach, ale przede wszystkim z odmiennego charakteru potrzeb rewitalizacyjnych

3.1.1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

3.1.1.1. Delimitacja obszarów zdegradowanych.

Sfera społeczna

W sferze społecznej przeanalizowano takie wymiary jak: **ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, poziom edukacji, poziom kapitału społecznego** oraz **poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym**.

W ramach diagnozy zbadano negatywne zjawisko jakim jest **wykluczenie społeczne z powodu ubóstwa.**

W katalogu diagnozowanych zjawisk kryzysowych ubóstwo stanowi jeden z najpoważniejszych czynników kryzysotwórczych. Ubóstwo stanowi problem społeczny, który może skutkować niesamodzielnością mieszkańców, objawiającą się poprzez konieczność pozyskiwania pomocy społecznej, także w wymiarze wsparcia finansowego. W niektórych częściach miasta zauważyć można większą koncentrację mieszkańców, którzy mogą mieć problem z zapewnieniem sobie i swoim rodzinom podstawowych warunków do życia.

Analizowano poniższe wskaźniki dotyczące **ubóstwa**:

1) **liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa,**
2) **liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności,**
3) **liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia,**
4) **liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności,**
5) **liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby,**
6) **liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,**
7) **liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności,**
8) **liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie,**
9) **liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmowi.**

Wszystkie powyższe wskaźniki analizowano w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Kolejnym analizowanym zjawiskiem społecznym było **wykluczenie społeczne z powodu bezrobocia.**

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym i ekonomicznym, które polega na pozostawianiu bez pracy pewnej części ludności w wieku produkcyjnym gotowych do jej podjęcia na typowych warunkach istniejących w gospodarce. Należy zaznaczyć, że zjawisku temu towarzyszą zatem trzy charakterystyczne cechy stanowiące o tym, że daną osobę możemy nazywać bezrobotną. Te cechy to: pozostawanie bez pracy, poszukiwanie pracy, gotowość do podjęcia pracy.

Analizowano poniższe wskaźniki dotyczące **bezrobocia**:

1) **liczbę bezrobotnych na 1 mieszkańca,**
2) **liczbę długotrwale bezrobotnych na 1 mieszkańca.**

Poziom bezpieczeństwa to czynnik, który w istotny sposób wpływa na jakość życia mieszkańców. Jego poziom zależy od liczby **przestępstw** w mieście.

Analizowano poniższe wskaźniki dotyczące **przestępczości**:

1) **liczbę przestępstw na 1 mieszkańca,**
2) **liczbę wykroczeń na 1 mieszkańca,**
3) **liczbę interwencji domowych na 1 mieszkańca,**
4) **liczbę odnotowanych przestępstw kryminalnych na 1 mieszkańca,**
5) **liczbę założonych "Niebieskich Kart" na 1 mieszkańca.**

Przestępczość jest negatywnym zjawiskiem wywołującym sytuację kryzysową w aspekcie społecznym, a tym samym istotną składową degradacji obszaru obniżającą jakość życia jego mieszkańców. Przestępczość w znacznym stopniu wpływa na poczucie bezpieczeństwa. Przestępstwo stwierdzone to przestępstwo będące zbrodnią lub występkiem ściganym z oskarżenia publicznego, w tym także przestępstwem skarbowym, objętym zakończonym postępowaniem przygotowawczym, w wyniku którego potwierdzono zaistnienie czynu zabronionego.

Bardziej bezpośrednio na poczucie bezpieczeństwa obywateli wpływają popełniane **wykroczenia**, czyli czyny zabronione i społecznie szkodliwe niebędące przestępstwami. Należą do nich m.in.: wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, przeciwko instytucjom państwowym, samorządowym i społecznym, przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia, przeciwko osobom, zdrowiu, mieniu oraz obyczajności. Ich cechą charakterystyczną jest zdecydowanie większe natężenie, niż w przypadku przestępstw. We wskaźniku nie uwzględniono wykroczeń komunikacyjnych ze względu na większą korelację przestrzenną z układem komunikacyjnym, niż z gęstością zaludnienia.

Poziom edukacji to kolejny analizowany problem ze sfery społecznej, który brany był pod uwagę jako jedna z przesłanek do wskazania danego terenu jako obszaru zdegradowanego.

Niski poziom edukacji, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy *o rewitalizacji*, może być jedną z przesłanek wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Z uwagi na dostępność danych, do analizy wykorzystano wskaźnik średniego wyniku egzaminu na koniec szkoły podstawowej.

Porównując ***średni wynik z egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki oraz wybranego języka obcego*** można dostrzec różnice w osiągnięciach uczniów zamieszkujących różne części miasta. Należy jednocześnie podkreślić, iż na podstawie tego wskaźnika nie można wprost wnioskować o poziomie nauczania w rozumieniu jakości pracy poszczególnych szkół. Świadczą one raczej o liczbie dzieci przejawiających trudności w edukacji, a problemy te często związane są także z czynnikami pozaszkolnymi, np. sytuacją domową.

Wskaźnik ten przyjęto, jako miarę poziomu edukacji ze względu na jego powszechny i obligatoryjny charakter, co czyni go reprezentatywnym dla populacji.

Do analizy wybrano tylko szkoły publiczne samorządowe z odnotowanym wynikiem z egzaminu. Wskaźnik obejmuje średni wynik egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki oraz wybranego języka obcego nowożytnego w roku 2022.

Witalność miasta uzależniona jest od poziomu zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalnej społeczności. **Aktywność obywatelska** mieszkańców miasta Kraśnik jest na coraz wyższym poziomie, co uwidocznione jest przez rosnące zainteresowanie zrzeszaniem się w organizacje pozarządowe i uczestnictwem w wyborach powszechnych. Występuje zróżnicowanie pomiędzy rożnymi terenami miasta.

Analizowano poniższe wskaźniki dotyczące **poziomu kapitału społecznego oraz poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym:**

1) **liczbę aktywnych organizacji NGO na 1 mieszkańca,**
2) **liczbę wniosków o dotacje złożonych do miasta przez NGO na 1 mieszkańca.**

Sfera społeczna – obszary kryzysowe

Na podstawie przeanalizowanych danych (**19 wskaźników**) wyznaczono obszar zdegradowany w sferze społecznej, który objął **5 podobszarów**, będących jednocześnie obszarami kryzysu społecznego:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**,
4) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**,
5) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

Sfera gospodarcza

Jednym ze źródeł degradacji poszczególnych obszarów miasta jest niska kondycja ekonomiczna, zarówno mieszkańców, jak i lokalnej przedsiębiorczości, brak odpowiedniej infrastruktury, odpowiednich zachęt do inwestowania, a w szczególności brak postaw przedsiębiorczych wśród osób z grup defaworyzowanych. Proces rewitalizacji obejmuje zatem działania zmierzające do ograniczenia bezrobocia i rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności ekonomii społecznej, wzrostu jakości usług i osiągnięcia równowagi ekonomicznej na obszarze kryzysowym. Dobrze prosperująca gospodarka miasta jest kluczowa dla rozwoju infrastruktury i świadczenia wysokiej jakości usług publicznych.

Ważną cechą zdrowej tkanki miasta jest aktywność gospodarcza, obejmująca także działania zmierzające do rozwoju przedsiębiorczości i postaw przedsiębiorczych. Kluczowym, w odniesieniu do obszarów zdegradowanych aspektem **aktywności gospodarczej,** jest jej zdolność do realizacji lokalnych potrzeb. Najczęściej stwierdzanym problemem w sferze gospodarczej jest znaczna liczba ulic, przy których funkcjonuje niewiele jednoosobowych działalności gospodarczych i spółek cywilnych.

W sferze gospodarczej przeanalizowano jeden wskaźnik – ***liczbę firm z sektora prywatnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca przy danej ulicy.***

Sfera gospodarcza – obszary kryzysowe

W wyniku analizy (1 wskaźnika) wyznaczono obszar zdegradowany w **sferze gospodarczej**, który objął **4 podobszary**, będące jednocześnie obszarami kryzysu społecznego:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”,**
4) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”.**

Sfera środowiskowa

Środowisko jest jednym z czynników wpływających na zdrowie mieszkańców i jakość ich życia, a także pośrednio na stan sanitarny miasta. Utrzymanie lokalnego środowiska we właściwym stanie wpływa w pozytywny sposób na samopoczucie mieszkańców. Stwarza również możliwość wypoczynku i rekreacji wśród zieleni miejskiej.

W **sferze środowiskowej** przeanalizowano obszar miasta Kraśnik pod kątem **przekroczenia standardów jakości środowiska i obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska** – analizując wskaźniki dotyczące:

1) ***dużej lub znacznej ilości azbestu ogółem przy danej ulicy,***
2) ***ilości wyrobów zawierających azbest (w tonach) przy danej ulicy,***
3) ***występowanie substancji niebezpiecznych.***

Sfera środowiskowa – obszary kryzysowe

Analiza (3 wskaźników) pozwoliła wyodrębnić **4 podobszary** kryzysowe w sferze środowiskowej, będących jednocześnie obszarami kryzysu społecznego. Są to:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**,
4) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna obejmuje system powiązanych ze sobą elementów zagospodarowania przestrzeni miasta, ich wzajemnych relacji oraz powiązań między tymi elementami,

a całym miastem. Kształtowanie relacji w sposób odpowiedzialny i zrównoważony powinno charakteryzować się racjonalnym wykorzystaniem przestrzeni miasta, polegającym na intensyfikacji inwestowania z uwzględnieniem lokalnych wartości przyrodniczych i kulturowych oraz potrzeb mieszkańców. Jednym z kryteriów kryzysu w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest niedostateczna dostępność usług publicznych. W skali lokalnej należy w szczególności zwrócić uwagę na dostępność przestrzenną, czyli łatwość dotarcia do miejsca świadczenia usług o charakterze podstawowym.

W **sferze przestrzenno-funkcjonalnej** przeanalizowano obszar miasta Kraśnik pod kątem: **niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny; brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość; niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru; niedobór lub niskiej jakości tereny publiczne** – analizując wskaźniki dotyczące:

1) ***niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną,***
2) ***deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych.***

Sfera przestrzenno-funkcjonalna – obszary kryzysowe

W wyniku analizy (2 wskaźników) wyodrębnionych zostało **4 podobszary** w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, będących jednocześnie obszarami kryzysu społecznego.

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**,
4) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**.

Sfera techniczna

W sferze technicznej przeanalizowano teren miasta Kraśnik pod kątem: **degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym; nie funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska** – analizując wskaźniki dotyczące:

1) ***występowania zdegradowanych budynków i obiektów użyteczności publicznej,***
2) ***występowania zdegradowanych obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym,***
3) ***występowania budynków użyteczności publicznej, gdzie brak rozwiązań termomodernizacyjnych.***

Sfera techniczna – obszary kryzysowe

W wyniku analizy (**3 wskaźników**) wyodrębnionych zostało **5 podobszarów** w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, będących jednocześnie obszarami kryzysu społecznego.

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,

3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**,
4) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**,
5) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

Schemat 1. Podział negatywnych zjawisk na sfery.

Źródło: Opracowanie własne.

Kluczowym elementem delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji były konsultacje społeczne z mieszkańcami miasta Kraśnik. Konsultacje miały formę otwartych spotkań oraz badań ankietowych, zarówno w formie papierowej, jaki i elektronicznej. W trakcie spotkań z mieszkańcami konsultowano granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem zasięgu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

Projekt GPR zawierający mapki obrazujące obszar zdegradowany i rewitalizacji z uzasadniłem jego zasięgu i metodologią wyboru upubliczniony został na stronie internetowej Miasta Kraśnik oraz dostępny do wglądu w Urzędzie Miasta Kraśnik wraz z formularzem uwag.

3.1.1.2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy *o rewitalizacji* obszar zdegradowany stanowi obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, a ponadto występowania co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Zapisy ustawy *o rewitalizacji* definiują podejście metodyczne, na które składają się dwa kroki analityczne:

1) wyznaczenie obszaru kryzysowego pod kątem sfery społecznej,
2) wyznaczenie obszaru, na którym występują problemy o charakterze społecznym i problem związany z co najmniej jedną z pozostałych sfer (gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną, bądź techniczną).

Biorąc pod uwagę przyjętą w diagnozie metodykę opartą na analizie zróżnicowania wielorakich zjawisk w obrębach poszczególnych ulic, przyjęto następujące etapy:

1) wyznaczenie jednostek kryzysowych w sferze społecznej, tj. tych, których wartości wskaźników przekraczają przyjęte miary kryzysu,
2) wyznaczenie z wyłonionego zbioru danych obszaru kryzysu społecznego, według przyjętych wag kryzysu,
3) wyznaczenie zbiorów jednostek kryzysowych w pozostałych sferach, czyli gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, tj. tych, których wartości wskaźników przekraczają przyjęte miary kryzysu,
4) wyznaczenie jednostek kryzysowych w sferze społecznej, dla których stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

W ramach prac nad delimitacją (określeniem granic) obszaru zdegradowanego przeprowadzono analizę sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Kraśnik. Opracowany zestaw prostych wskaźników w sposób całościowy ilustruje złożoność najważniejszych problemów w przestrzeni miasta. Wybór wskaźników zdeterminowany został w szczególności specyfiką miasta, ale w pro-cesie delimitacji brano również pod uwagę dostępność danych statystycznych w poszczególnych sferach, liczbę wskaźników oraz stopień ich zróżnicowania.

Analiza wskaźnikowa dostarczyła zbiór informacji o natężeniu stanu kryzysowego w poszczególnych obszarach wyrażony natężeniem występowania (liczbą) cech kryzysowych. Jednostki te są jednak w znacznym stopniu zróżnicowane, zarówno w zakresie powierzchni, jak i liczby mieszkańców, co czyni je trudnymi do porównania. Podobnie jest z charakterystycznymi dla tych silnie odróżniających się obszarów warunkami i stylem życia.

3.1.1.3. Obszar zdegradowany.

Dostosowując metodologię badań do obszaru miasta Kraśnik zdecydowano się na przeprowadzenie analizy wskaźnikowej badającej nagromadzenie negatywnych zjawisk, w obszarze każdej ulicy. Problem obrazowany jest wskaźnikiem, najczęściej jest to wskaźnik ukazujący zjawisko w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Wartość wskaźnika określana jest jako niekorzystna kiedy wskaźniki te przyjmują w obszarze wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla całego miasta.

Zgodnie z ustawą *o rewitalizacji* jako jednostkę zdegradowaną uznano obszar, gdzie zaobserwowano występowanie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej oraz co najmniej jednego czynnika kryzysowego w pozostałych sferach.

W oparciu o wyniki ww. analiz na poziomie poszczególnych ulic miasta Kraśnik wyznaczono obszary zdegradowane obejmujące następujące ulice lub ich części wraz z należącymi do nich działkami:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**:

- Krzywa
- Rzeczycka
- Zaklikowska
- Śliska
- Szewska

- Stroma
- Skośna
- Miła
- Bagno
- Batalionów Chłopskich
- Wałowa
- Gabriela Narutowicza
- Podleska
- Strażacka
- Ogrodowa
- Rycerska
- Jasna
- Marii Dąbrowskiej
- Wierzbowa
- Wąska
- Szkolna
- Plac Wolności
- Olejna
- Ratuszowa
- Tadeusza Kościuszki
- Młyńska
- Cegielniana
- Kazimierza Pułaskiego
- Polna
- Mleczarska
- Józefa Piłsudskiego
- Festiwalowa
- Zamkowa
- Klasztorna
- Tęczyńskich
- Okopowa
- Podwalna
- Krakowska
- Wesoła
- Niecała
- Bóżnicza
- Zgoda
- Grodzka
- Mostowa
- Jagiellońska
- Parkowa
- Obożna
- Rybna
- Rondo Żołnierzy Wyklętych

- Lubelska
- Krańcowa
- Łąkowa
- Bolesława Prusa
- Nadstawna
- Budzyńska

2) podobszar zdegradowany „**Zarzecze**”:

- Armii Krajowej
- Lubelska
- Urzędowska
- Ostrowiecka
- Tysiąclecia
- Spółdzielcza
- Jana Kochanowskiego
- Sądowa
- Juliusza Osterwy

3) podobszar zdegradowany „**Osiedle Koszary**”:

- Urzędowska
- Fryderyka Chopina
- Mikołaja Kopernika
- Kazimierza Juliusza Dworaka
- Ułańska
- Nowa

4) podobszar zdegradowany „**Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym**”:

- Kolejowa
- Obwodowa
- Towarowa
- Stanisława Małachowskiego
- Lipowa
- Wojskowa
- Orzechowa
- Brzozowa
- Gajowa

5) podobszar zdegradowany „**Dzielnica Kraśnik Fabryczny**”:

- Juliusza Słowackiego
- Balladyny
- Adama Mickiewicza
- Jana Kasprowicza
- Zygmunta Krasińskiego
- Elizy Orzeszkowej

- Gen. Władysława Sikorskiego
- Jana Styki
- Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- Racławicka
- Jana Matejki
- Grunwaldzka
- Łożyskowa
- Żwirki i Wigury
- Sportowa
- Eugeniusza Kwiatkowskiego
- Garażowa
- Niepodległości
- Hieronima Dekutowskiego „Zapory"
- Metalowców
- Grunwaldzka
- Stefana Lelka-Sowy

Wyodrębnione działki zostały połączone, a następnie podzielone **w pięć podobszarów zdegradowanych**:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim"** o powierzchni: 150,0054 ha,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze"** o powierzchni: 113,6288 ha,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary"** o powierzchni: 11,7040 ha,
4) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym"** o powierzchni: 101,8842 ha,
5) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny"** o powierzchni: 68,0631 ha.

3.1.1.4. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji kryzys w sferze społecznej związany jest z koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, szczególnie zaś bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji i kapitału społecznego oraz niskiej aktywności w życiu publicznym i kulturalnym. Szczegółowa diagnoza stanu istniejącego na obszarze rewitalizacji ma na celu zbadanie sytuacji obecnej w zakresie negatywnych zjawisk występujących w poszczególnych sferach życia oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru.

W ramach *uchwały Nr LXVII/543/2023 Rady Miasta Kraśnik z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Kraśnik*, wskazane zostały najważniejsze negatywne zjawiska w sferze społecznej i współwystępujące z nimi zjawiska negatywne z co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej czy technicznej. Stanowiły one podstawę do wskazania danego obszaru Miasta Kraśnik jako obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Występująca na obszarze rewitalizacji koncentracja negatywnych zjawisk traktowana jest jako rama planowanej interwencji publicznej. Zgodnie z zasadami polityki rozwoju, wyznaczonymi

w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030* interwencja na obszarze rewitalizacji charakteryzować będzie się:

- **zintegrowanym podejściem** – punktem odniesienia dla działań realizowanych w procesie rewitalizacji będzie obszar rewitalizacji, o zdefiniowanym zbiorze cech: społecznych, przestrzennych, środowiskowych, gospodarczych, określających potencjał rozwojowy, a tym samym działania dopasowane zostaną do specyfiki obszaru rewitalizacji, z uwzględnieniem łączenia działań o charakterze twardym oraz miękkim oraz partnerstw lokalnych,
- **koncentracją terytorialną i tematyczną** – proces rewitalizacji w Mieście Kraśnik ukierunkowany zostanie na wyznaczony obszar rewitalizacji (lub podobszary), dzięki temu zasoby, środki i działania zostaną skoncentrowane na wsparciu priorytetowych problemów obszaru,
- **partnerstwem i współpracą** – proces rewitalizacji ukierunkowany zostanie na budowanie relacji partnerstwa i współpracy pomiędzy poszczególnymi interesariuszami rewitalizacji,
- **subsydiarnością** – wybór celów i priorytetyzacja działań rozwojowych w procesie rewitalizacji odbywa się na możliwie najniższym poziomie samorządu terytorialnego, co zapewnia efektywność wdrażanego procesu i udzielanego wsparcia,
- **podejmowanie decyzji w oparciu o dowody** – planowany proces rewitalizacji opiera się na zgromadzonych danych, wnioskach, rekomendacjach, analizach,
- **warunkowość** – uznająca, iż wsparcie publiczne dedykowane rewitalizacji odbywać będzie się tylko po spełnieniu określonych warunków i kryteriów, m.in. uzyskanie wpisu do rejestru programów rewitalizacji województwa lubelskiego,

- **zrównoważone inwestowanie** – odniesieniem dla planowanych i realizowanych działań rewitalizacyjnych będzie zasada trwałego, odpowiedzialnego i zrównoważonego rozwoju, co przełoży się na osiąganie możliwie jak najlepszych efektów przy jak najmniejszym oddziaływaniu na środowisko i przestrzeń.

Proces rewitalizacji w Mieście Kraśnik uwzględnia również zasady o charakterze horyzontalnym, do których należą:

1) **zasada niedyskryminacji**, tym:
   - *zasada równości szans kobiet i mężczyzn* jako jednej z podstawowych zasad UE, gwarantującej kobietom i mężczyznom równe prawa i obowiązki, a także równy dostęp do zasobów, z których mogą korzystać,
   - *zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełno-sprawnościami* mająca na celu zapobieganie wszelkim formom dyskryminacji, nie tylko ze względu na płeć, ale również z powodu rasy lub pochodzenia etnicznego, religii lub światopoglądu, niepełnosprawności, wieku lub orientacji seksualnej;
2) **zasada zrównoważonego rozwoju i zasada „nie czyń poważnych szkód" (DNSH)** – proces rewitalizacji Miasta Kraśnik uwzględnia działania, które są zgodne ze standardami i priorytetami Unii w zakresie klimatu i środowiska, wykorzystują rozwiązania proekologiczne i w miarę możliwości zmierzają do zmiany postaw i zachowań interesariuszy rewitalizacji;

3) **zasada partnerstwa** – przekładająca się na włączenie przedstawicieli instytucji publicznych, partnerów społecznych, gospodarczych, organizacji pozarządowych w proces przygotowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji procesu rewitalizacji w Mieście Kraśnik.

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji Miasta Kraśnik, wyznaczonego *uchwałą Nr LXVII/543/2023 Rady Miasta Kraśnik z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Kraśnik* sporządzona jest w oparciu o analizę ilościową i jakościową, przy zaangażowaniu interesariuszy procesu rewitalizacji.

Proces partycypacji na etapie tworzenia szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji umożliwiał interesariuszom procesu wzięcie udziału w ogólnodostępnym badaniu ankietowym. Formularz ankiety odnosił się do oceny problemów podobszarów rewitalizacji wykazanych w diagnozie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, która była podstawą uchwały delimitacyjnej. Dodatkowo w szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji zaangażowany został Zespół ds. rewitalizacji powołany stosownym Zarządzeniem Burmistrza Miasta Kraśnik.

W ramach prac Zespół ds. rewitalizacji wraz z ekspertem zewnętrznym przeprowadził analizę ilościową i jakościową podobszarów w zakresie strefy społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i środowiskowej. Zorganizowano również spotkanie konsultacyjno-doradcze z osobami reprezentującymi interesariuszy rewitalizacji.

Przedmiotem szczegółowej diagnozy są ustalenia dotyczące obszaru rewitalizacji Miasta Kraśnik, z podziałem na podobszary zgodnie z art. 14 ust. 3 ustawy rewitalizacyjnej. Diagnoza w istocie służy prawidłowemu ukształtowaniu pozostałych elementów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik, w tym wspomaga proces decyzyjny w zakresie stosowania instrumentów ustawowych rewitalizacji. Diagnoza zawiera analizę negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji oraz analizę lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru, która została dostosowana do lokalnej specyfiki i uwarunkowań gminy miejskiej jaką jest Miasto Kraśnik.

Obszar społeczny

Diagnoza obszaru społecznego stanowi najistotniejszy element mający wpływ na wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Ma ona na celu zidentyfikowanie terytoriów znajdujących się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności ubóstwa, bezrobocia, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Ubóstwo

Ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym. Zgodnie z definicją przyjętą przez ONZ ubóstwo to ograniczenie wyboru i szans życiowych, naruszenie ludzkiej godności. Oznacza brak możliwości skutecznego uczestnictwa w społeczeństwie, niedostatek żywności i ubrań potrzebnych rodzinie, brak możliwości uczęszczania do szkoły i korzystania ze służby zdrowia, brak dostępu do ziemi, którą można uprawiać lub pracy, żeby móc zarobić na życie. Ubóstwo oznacza również zagrożenie, bezsilność i wykluczenie jednostek, rodzin i społeczności. Oznacza podatność na przemoc i często wiąże się z życiem w niepewnych warunkach bez dostępu do czystej wody i urządzeń sanitarnych.

Ubóstwo jest zatem pojęciem, które z jednej strony określa warunki życia jednostki, a z drugiej strony wskazuje na nierówności i sprzeczności występujące w społeczeństwie. Dla polityki społecznej ubóstwo związane będzie z kontrastem sytuacji ekonomicznej jednostki i rodziny. W takim zakresie gromadzone są dane statystyczne. Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Zgodnie z przyjętymi w niej zasadami udzielania pomocy społecznej, wywnioskować można, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza kryterium dochodowego 514 zł oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza kryterium dochodowego 634 zł, żyją w ubóstwie.

Zgodnie z przeprowadzoną delimitacją obszaru rewitalizacji wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, w porównaniu do całego miasta był wyższy w poniżej wymienionych podobszarach składających się na obszar rewitalizacji:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**,
4) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**,
5) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

W opinii osób zaangażowanych w pracę Zespołu ds. rewitalizacji problem ubóstwa na terenie obszaru rewitalizacji, składającego się z 5 ww. podobszarów jest specyficzny i wynika z uwarunkowań lokalnych. Dotyka rodziny, w których występują przede wszystkim inne problemy społeczne a samo ubóstwo jest ich pochodną. Problem ubóstwa związany jest zatem z współwystępowaniem problemu alkoholowego w rodzinie, niewydolności rodziny oraz niepełnosprawności i długotrwałej choroby. Wiąże się z niezaradnością życiową danej osoby i jej rodziny. Najczęściej dotyka osoby starsze, gospodarujące samodzielnie. Z przeprowadzonej diagnozy wynika, iż Miasto Kraśnik wpisuje się w krajowe trendy.

Wpływ na zmianę – obniżenie wskaźników poziomu ubóstwa ogółem ma tendencja systematycznego podnoszenia poziomu życia Polaków. Wartość wskaźnika deprywacji materialnej Polaków ma tendencję spadkową. Ważne na tę okoliczność jest zwrócenie uwagi na to, jakie elementy jakości życia poddawane są analizie tego wskaźnika.

Zgodnie z definicją GUS badaniu poddawany jest odsetek osób w gospodarstwach domowych deklarujących brak możliwości zaspokojenia ze względów finansowych co najmniej 4 z 9 wymienionych potrzeb: opłacenia tygodniowego wyjazdu wszystkich członków gospodarstwa domowego na wypoczynek raz w roku, spożywania mięsa, ryb (lub wegetariańskiego odpowiednika) co drugi dzień, ogrzewania mieszkania odpowiednio do potrzeb, pokrycia niespodziewanego wydatku (w wysokości odpowiadającej miesięcznej wartości granicy ubóstwa relatywnego, przyjętej w danym kraju, w roku poprzedzającym badanie), terminowego regulowania opłat związanych z mieszkaniem, spłatą rat i kredytów, posiadania telewizora kolorowego, posiadania samochodu, posiadania pralki, posiadania telefonu (stacjonarnego lub komórkowego).

Największa liczba z osób (564) objętych pomocą społeczną w obszarze rewitalizacji przypada na problem ubóstwa. Inne najczęstsze powody przyznania pomocy społecznej, to wg kolejności:

bezrobocie (433 os.), długotrwała lub ciężka choroba (405 os.), niepełnosprawność (270 os.), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (134 os.), alkoholizm (116 os.) i wielodzietność (81 os.).

Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym i ekonomicznym, które polega na pozostawianiu bez pracy pewnej części ludności w wieku produkcyjnym gotowych do jej podjęcia na typowych warunkach istniejących w gospodarce. Należy zaznaczyć, że zjawisku temu towarzyszą zatem trzy charakterystyczne cechy stanowiące o tym, że daną osobę możemy nazywać bezrobotną. Te cechy to: pozostawanie bez pracy, poszukiwanie pracy, gotowość do podjęcia pracy.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą wskaźnikową na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji wskaźnik liczby osób bezrobotnych, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, w porównaniu do całego miasta był wyższy w poniżej wymienionych podobszarach składających się na obszar rewitalizacji:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**,
4) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**,
5) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

Z przeprowadzonej analizy ilościowej i jakościowej, w szczególności wiedzy członków Zespołu ds. rewitalizacji wynika, iż struktura bezrobotnych w tych podobszarach wskazuje na koncentrację problemu długotrwałego bezrobocia. Udział osób długotrwale bezrobotnych w łącznej liczbie bezrobotnych wynosi ponad 62% przy średniej dla miasta wynoszącej 57%. Problem długotrwałego bezrobocia jest zjawiskiem społecznym trudnym do rozwiązania, ze względu na jego psychologiczny aspekt. Osoby długotrwale bezrobotne dotyka problem niskiej samooceny, spadek ogólnej aktywności życiowej, często towarzyszy im uczucie bezcelowości, bezradności a nawet poczucie porażki. Długotrwałe bezrobocie jest również związane z współwystę-powaniem szeregu innych problemów społecznych, które dotykają już całe gospodarstwo domowe i rodzinę bezrobotnego. Główne współistniejące problemy to ubóstwo, przemoc domowa, problem opiekuńczo – wychowawcze, nadużywanie alkoholu.

W ramach pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji Miasta Kraśnik przeprowadzono badanie ankietowe skierowane do interesariuszy procesu rewitalizacji. W opinii biorących udział w badaniu problem bezrobocia występuje na wszystkich podobszarach rewitalizacji. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji potwierdziła, iż problem ten występuje i jest dotkliwy przede wszystkim dla podobszarów:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**.

Na obszarze rewitalizacji zaobserwować można poza bezrobociem rejestrowanym, zjawisko bezrobocia utajonego. W znacznej mierze dotyczy ono osób, które są nieaktywne zawodowo, ale

też nie figurują w powiatowych urzędach pracy jako osoby poszukujące nowego zatrudnienia. W ramach funkcjonującej na obszarze rewitalizacji działalności rolniczej oraz rozwijających się stale usług okołorolniczych, obserwowane jest zjawisko szarej strefy, dotyczy ono osób bez wysokich kwalifikacji zawodowych, aktywnych zawodowo od pracujących bez umowy, często dorywczo lub sezonowo. Osoby te znajdują się poza systemem, od ich kosztów pracy nie są odciągane podatki na ubezpieczenia.

Bezrobocie nierejestrowane nie jest mierzone statystycznie. Występowanie tego problemu bazuje na wiedzy i doświadczeniu członków Zespołu zadaniowego, w tym pracowników samorządowych znających lokalne środowisko i jego problemy. Skalę problemu, potwierdzili również w badaniu ankietowym sami interesariusze procesu rewitalizacji.

Przestępczość

Bezpieczeństwo jest wartością należącą do najważniejszych kwestii. Bezpieczeństwo przestrzeni ma związek z zagrożeniami grup społecznie słabszych (dzieci, młodzieży, kobiet czy osób starszych). Analiza wskaźnikowa pozwala na ocenę ilościową zjawiska przestępczości na obszarze rewitalizacji Miasta Kraśnik. Ocena jakościowa bazuje na wiedzy i doświadczeniu pracowników służb i instytucji działających w obszarze porządku publicznego.

Zgodnie z przeprowadzoną delimitacją obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wysoki wskaźnik interwencji domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, względem średniej dla całego miasta występuje we wszystkich pięciu podobszarach rewitalizacji:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**,
4) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**,
5) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

Z danych uzyskanych z MOPS i rozmów przeprowadzonych z pracownikami Urzędu Miasta Kraśnik wynika, iż w zakresie interwencji w gospodarstwach domowych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji zakres ich obejmuje rodziny dotknięte innymi problemami, najczęściej związanymi z: uzależnieniami (szczególnie z problemem alkoholowym), niewydolnością opiekuńczo – wychowawczą. To właśnie tym dysfunkcjom towarzyszy często przemoc domowa.

Ofiarami przemocy najczęściej są kobiety w wieku do 55 lat. Wskaźnikiem obrazującym poziom przemocy i jakość bezpieczeństwa osób zamieszkujących obszar rewitalizacji jest liczba założonych na obszarze rewitalizacji Niebieskich Kart.

Procedura Niebieskiej Karty to zespół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli zaangażowanych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Średnia wskaźnika – Niebieskie Karty dla Miasta Kraśnika, w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest zdecydowanie niższa niż we wszystkich podobszarach rewitalizacji, tj.:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,

2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**,
4) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**,
5) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

W zakresie przestępczości innym wskaźnikiem obrazującym to zjawisko jest liczba wykroczeń. Zgodnie z art. 1. Kodeksu wykroczeń odpowiedzialności za wykroczenie podlega tylko ten, kto popełnia czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia, pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, do 5000 złotych grzywny lub nagany, jeżeli można mu przypisać winę w czasie czynu. Różnica między tym, co jest już przestępstwem a wykroczeniem polega przede wszystkim na różnicy w stopniu szkodliwości społecznej zabronionego czynu oraz dolegliwości przewidzianej kary.

Zgodnie z przeprowadzoną delimitacją obszaru rewitalizacji na podstawie danych z policji wskaźnik przestępczości w przeliczeniu na jednego mieszkańca w poniższych podobszarach zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji jest wyższy od średniej dla całego miasta:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**,
4) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**,
5) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

Poziom edukacji i kapitału społecznego oraz uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym

Jednym z elementów obrazujących marginalizację społeczną jest dostęp do systemu kształcenia. Poziom edukacji ma związek z dystrybucją dóbr i usług w danej społeczności oraz na zdolność jednostek do podejmowania sprawnych działań ekonomicznych i społecznych.

Kapitał społeczny to wartości niematerialne, które powstają w wyniku relacji między osobami i grupami, ich wzajemnego zaufania, zrozumienia, współpracy. Odnosi się do cech takich jak: zaufanie społeczne, zdolność do współpracy, wartości i normy postępowania, sieć kontaktów i poczucie wspólnoty, solidarność, zorientowanie na przyszłość. Poziom kapitału społecznego wpływa na wzrost aktywności społecznej i ekonomicznej mieszkańców danego obszaru.

Zgodnie z przeprowadzoną delimitacją obszaru rewitalizacji na podstawie danych ze szkół dotyczących średniego wyniku egzaminu ósmoklasisty w przeliczeniu na jednego mieszkańca, w podobszarach stanowiących w sumie obszar rewitalizacji przedmiotowy wskaźnik uzyskał najbardziej negatywne wyniki w poniższych podobszarach rewitalizacji:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**.

W pozostałych podobszarach:

1) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**,
2) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

był także poniżej średniej dla całego miasta.

Wskaźnikami obrazującymi poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym na obszarze rewitalizacji Miasta Kraśnik są wskaźniki badające zaangażowanie mieszkańców w sprawy ważne dla danego podobszaru rewitalizacji. Jednym ze wskaźników jest brak aktywnych organizacji NGO. Drugim jest liczba brak zrealizowanych wniosków o dotacje złożonych do miasta przez NGO. Zgodnie z przeprowadzoną delimitacją obszaru rewitalizacji pod tym względem niekorzystne wskaźniki kumulują się w wszystkich podobszarach rewitalizacji.

Obszar gospodarczy

Obszar rewitalizacji Miasta Kraśnik charakteryzuje się zróżnicowanym poziomem przedsię-biorczości i stosunkowo słabszej na tle pozostałej części miasta kondycji lokalnych przedsię-biorców.

Poziom aktywności gospodarczej na obszarze rewitalizacji wyrażony wskaźnikiem liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (bez gospodarstwa rolnego) przy danej ulicy oraz liczby firm z sektora prywatnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca przy danej ulicy jest niższy od średniej dla miasta (0,05), w poniższych podobszarach rewitalizacji:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**,
4) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

Obszar środowiskowy

Obszar rewitalizacji Miasta Kraśnik charakteryzuje się występowaniem negatywnych zjawisk w obszarze środowiska naturalnego, w szczególności obecność odpadów wyrobów zawiera-jących azbest i odpadów niebezpiecznych. Duże nagromadzenie powyższych zjawisk występuje we wszystkich podobszarach stanowiących obszar rewitalizacji, a w szczególności:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**,
4) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

Obszar przestrzenno-funkcjonalny

Dokonana przez członków Zespołu ds. rewitalizacji analiza ilościowa i jakościowa w zakresie strefy przestrzenno-funkcjonalnej poprzez analizę stopnia wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz stan terenów publicznych (deficyt lub niskiej jakości tereny publiczne) wykazała, że duże nagromadzenie powyższych zjawisk występuje w poniższych podobszarach rewitalizacji.

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**,

4) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

Obszar techniczny

Analiza ilościowa i jakościowa obszaru rewitalizacji dokonana przez członków Zespołu ds. rewitalizacji wskazuje na występowanie:

1) zdegradowanych budynków i obiektów użyteczności publicznej,
2) występowanie zdegradowanych obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym,
3) występowanie budynków użyteczności publicznej, gdzie brak rozwiązań termomodernizacyjnych

we wszystkich podobszarach rewitalizacji:

1) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar zdegradowany **„Zarzecze”**,
3) podobszar zdegradowany **„Osiedle Koszary”**,
4) podobszar zdegradowany **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**,
5) podobszar zdegradowany **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”**.

4. Podsumowanie pogłębionej szczegółowej diagnozy.

4.1. Analiza SWOT.

W celu podsumowania pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji posłużono się analizą SWOT, tj. metodą umożliwiającą kompleksową ocenę strategiczną sytuacji na danym obszarze, z uwzględnieniem wszystkich istotnych aspektów. Zastosowanie tej metody pozwoliło zrozumieć zidentyfikowane zależności pomiędzy danymi i umożliwiło dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji[12]. Proces definiowania elementów analizy SWOT, jak też identyfikacji problemów i potencjałów na poszczególnych podobszarach rewitalizacji przeprowadził ekspert zewnętrzny, wykorzystując w tym celu m.in. wyniki badań ankietowych mieszkańców oraz wnioski z dyskusji przeprowadzonej podczas spotkań służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyniki obu analiz przedstawiono poniżej. Są one charakterystyczne dla wszystkich pięciu podobszarów rewitalizacji.

Tabela 24. Analiza SWOT obszarów rewitalizacji.

Mocne strony	Słabe strony
▪ dostępność komunikacyjna (połączenie z S 19, bliska odległość do lotniska), ▪ przemysłowy profil miasta (wizerunek - tradycje przemysłowe, kadra, infrastruktura), ▪ nieszkodliwy dla środowiska przemysł, ▪ możliwość wyznaczenia wolnych terenów pod działalność gospodarczą, turystyczną oraz rekreacyjną, ▪ wysoka atrakcyjność Kraśnika pod kątem inwestycyjnym, krajobrazowym i turystycznym, ▪ długookresowa korzystna koniunktura na rynku pracy, wzrastająca liczba MŚP, spadające bezrobocie oraz zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej, ▪ rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego i wielorodzinnego, ▪ rozwinięta infrastruktura oświatowa, ▪ dobrze rozwinięta sieć teleinformatyczna, ▪ infrastruktura sportowa i rekreacyjna, (2 baseny, 4 hale sportowo-widowiskowe, 16 km ścieżek rowerowych, 7 parków, 3 "Orliki", 3 korty tenisowe), ▪ wspólna komunikacja publiczna (działalność Powiatowo-Gminnego Związku Komunikacyjnego Ziemi Kraśnickiej), ▪ dobry dostęp do infrastruktury spędzania czasu wolnego (duża liczba instytucji kultury i obiektów	▪ nasilające się problemy demograficzne i procesy starzenia się społeczeństwa (ujemny przyrost natu-ralny, ujemne saldo migracji, niekorzystna stru-ktura wiekowa mieszkańców, wysokie obciążenie demograficzne), ▪ postępujące ubożenie mieszkańców, ograniczające inwestowanie w oparciu o dochody własne, ▪ malejące poczucie tożsamości lokalnej, ▪ występowanie zjawiska ukrytego bezrobocia, ▪ niski poziom wykształcenia części osób bezrobotnych, ▪ niewystarczająca jakość części kapitału ludzkiego (apatia i niechęć do rozwiązywania własnych problemów, zbyt duża zależność od pomocy społecznej), ▪ niewystarczająca aktywność organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych i gospodarczych, ▪ odczuwalna tzw. niska emisja, ▪ niezaspokojone potrzeby w zakresie montażu odnawialnych źródeł energii, ▪ niedobór uzbrojonych terenów inwestycyjnych oraz terenów budowlanych pod działalność gospodarczą na terenie miasta, ▪ dominowanie w strukturze firm samozatrudnienia,

[12] Analiza SWOT – technika analityczna pozwalająca na porządkowanie danych, dotyczących problemu w czterech kategoriach czynników strategicznych: S (Strengths) – mocne strony, W (Weaknesses) – słabe strony, O (Opportunities) – szanse, T (Threats) – zagrożenia.

sportowych, w tym ogólnodostępnych i bezpłatnych), ▪ warunki geograficzne i krajobrazowe sprzyjające wykorzystywaniu Odnawialnych Źródeł Energii oraz zapewniające ich wysoką efektywność, ▪ rozwój Kraśnickiego Klastra Energii, ▪ duży potencjał ludzki, ▪ zasoby konkurencyjnych płacowo aktywnych zawodowo osób, ▪ doświadczenie w realizacji projektów oraz umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych, ▪ świadome wyzwań cywilizacyjnych władze miasta.	▪ niski wskaźnik przedsiębiorczości, ▪ pasywność mieszkańców w zakresie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, ▪ niewystarczająca ilość działań ukierunkowanych na specjalizację obszaru, ▪ brak lokalnych organizacji gospodarczych w zakresie wspierania przedsiębiorczości, ▪ brak wystarczającej ilości mieszkań komunalnych, ▪ niewystarczający stopień wyposażenia w infrastrukturę techniczną, ▪ luki i braki w infrastrukturze drogowej w wymiarze wewnętrznym (niskie parametry techniczne i użytkowe części dróg), ▪ niewystarczający poziom rozwoju turystyki (brak zróżnicowanej bazy noclegowo-gastronomicznej oraz atrakcyjnej oferty dla turystów), ▪ niewystarczająca oferta lokalna w zakresie kultury, sportu i turystyki oraz spędzania czasu wolnego, ▪ niewystarczający poziom estetyki przestrzeni publicznej i infrastruktury komunalnej, ▪ brak wystarczających środków własnych na realizację inwestycji rozwojowych i prospołecznych.
Szanse	**Zagrożenia**
▪ rozwój oparty o wzrost znaczenia MOF Kraśnika, ▪ możliwość wyznaczenia wolnych terenów pod działalność gospodarczą, turystyczną oraz rekreacyjną, ▪ dalszy rozwój transportu drogowego i kolejowego, ▪ wspieranie przedsiębiorczości wszystkich dziedzin w celu utworzenia nowych miejsc pracy, ▪ rozwój edukacji i kompetencji w dziedzinie robotyki / nowych technologii, ▪ sieciowanie przedsiębiorstw w klastry i siatki powiązań (powiązanie dostawców, odbiorców, przetwórców), ▪ uzbrajanie terenów inwestycyjnych i rozwój stref gospodarczych, w tym wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych pod inwestycje przyjazne środowisku, ▪ potencjał do wykorzystania energetyki słonecznej oraz osiągnięcia samowystarczalności energetycznej ▪ promocja przedsiębiorczości wśród ludzi młodych, ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, pozabudżetowych, w tym funduszy Unii Europejskiej w okresie 2021-2027, ▪ możliwość wykorzystania środków UE na rozwój usług społecznych, ▪ dostępność środków unijnych na wsparcie zmniejszenia niskiej emisji, ▪ nowy paradygmat polityki rozwojowej przedstawiony w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 – zasady prowadzenia polityki regionalnej m.in.: zintegrowane podejście terytorialne, współpraca, koncentracja, ▪ rozwój współpracy pomiędzy gminami obszaru funkcjonalnego,	▪ nasilające się problemy demograficzne i procesy starzenia się społeczeństwa (ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, niekorzystna struktura wiekowa mieszkańców, wysokie obciążenie demograficzne), ▪ postępujące ubożenie mieszkańców, ograniczające inwestowanie w oparciu o dochody własne ▪ negatywne konsekwencje dla rozwoju gospodarczego w wyniku przedłużającej się wojny w Ukrainie, ▪ długotrwałe, negatywne skutki wywołane izolacją społeczną podczas pandemii COVID-19 (nauka i praca w trybie zdalnym) dla mieszkańców (np. rozluźnienie więzi społecznych, kryzysy psychiczne, pogorszenie stanu zdrowia i kondycji fizycznej), ▪ rosnące ceny surowców energetycznych, ▪ niekorzystne prognozy demograficzne – starzenie się społeczeństwa, emigracja edukacyjna i zarob-kowa młodych ludzi, bez planów powrotu, ▪ ubożenie społeczeństwa, ▪ pogłębiające się zjawisko wykluczenia społecznego, ▪ bierność i niechęć mieszkańców do zmiany swojej sytuacji życiowej (zwiększająca się zależność od tzw. transferów socjalnych), ▪ wzrastające wydatki na pomoc społeczną, ▪ stosunkowo wysokie bezrobocie w powiecie, regionie, w odniesieniu do statystyk krajowych, ▪ nasilająca się konkurencja w przyciąganiu inwestorów zagranicznych i turystów,

▪ wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań proekologicznych/zwiększająca się świadomość eko-logiczna, ▪ rozwój nowych technologii OZE i możliwości pozyskania dotacji, ▪ potencjał sprzyjający tworzeniu przestrzeni atrakcyjnej wypoczynkowo i turystycznie, ▪ rosnące zainteresowanie różnymi formami rekreacji i spędzania wolnego czasu, ▪ wzrastająca popularność produktów lokalnych, ▪ pojawienie się inwestorów z branży produkcyjnej, ▪ potencjał w zakresie rozwoju sieciowego produktu turystycznego poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, ▪ moda na turystykę i zdrowy styl życia, ▪ utworzenie spółki SIM Lubelskie Sp. z o.o. i planowana budowa niskoczynszowych mieszkań dla osób o umiarkowanym dochodzie, ▪ przystąpienie do Roztoczańskiego Związku Powiatowo-Gminnego.	▪ brak skoordynowanej polityki wspierania MSP, ▪ pogorszenie stanu powietrza w z związku z kryzysem energetycznym, ▪ niewystarczające możliwości przyłączeniowe do sieci PGE w kontekście rozwoju energetyki słonecznej (fotowoltaiki), ▪ brak środków na budowę i remonty dróg, ▪ wzrost kosztów utrzymania infrastruktury, ▪ zbyt mała pula środków pomocowych na inwestycje komunalne w gminach, szczególnie z funduszy Unii Europejskiej w okresie 2021-2027, ▪ niedobór kapitału społecznego i prywatnego na przedsięwzięcia rewitalizacyjne na terenie miasta, ▪ coraz większe finansowe obciążenia gmin wynikające z regulacji prawnych na poziomie krajowym (m.in. szkolnictwo, podatki), ▪ zmienność w regulacjach prawnych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz stosowania prawa w zakresie zamówień publicznych, finansów publicznych, energetyki odnawialnej, ochrony środowiska itp.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Miasta Kraśnik, Policji, MOPS, Powiatowego Urzędu Pracy i GUS oraz badań ankietowych i wniosków z konsultacji społecznych.

4.2. Lokalne potencjały i problemy podobszarów rewitalizacji.

W ramach podsumowania wniosków ze szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji zestawiono potencjały i problemy zidentyfikowane podczas przeprowadzonych badań. Stały się one podstawą do określenia kierunków działań, a następnie przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Potencjały i problemy obszaru rewitalizacji zostały podzielone na sfery. Wszystkie występują z podobnym nasileniem i zawsze plasują się negatywnie (problemy) lub pozytywnie (potencjały) względem średniej dla całego miasta we wszystkich podobszarach rewitalizacji.

1. Sfera społeczna.

Potencjały:

- doświadczone służby miejskie wspierające osoby ubogie,
- stosunkowo jeszcze mała grupa osób wymagająca wsparcia, pozwalająca na pracę indywidualną,
- doświadczenie Kraśnika w działaniach aktywizujących i integrujących,w tym o charakterze kulturalnym, sportowym edukacyjnym,
- aktywne i twórcze instytucje kultury,
- wieloletnie doświadczenie w organizowaniu i prowadzeniu działań społeczno-kulturalnych aktywizujących i integrujących,
- rozwinięta infrastruktura oświatowa,
- rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego i wielorodzinnego,
- rozwój edukacji i kompetencji w dziedzinie robotyki / nowych technologii,
- społeczność zgromadzona wokół dziedziny robotyki oraz zespół wykwalifikowanych mentorów.

Problemy:

- nasilające się problemy demograficzne i procesy starzenia się społeczeństwa (ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, niekorzystna struktura wiekowa mieszkańców, wysokie obciążenie demograficzne),
- strukturalny charakter zjawiska bezrobocia,
- rosnąca liczba seniorów, wśród której pojawia się coraz większa grupa osób w trudnej sytuacji finansowej, która z uwagi na poziom dochodów nie może być wsparta przez MOPS, ale też ze względu na ponoszone koszty i pozostający dochód rozporządzalny kwalifikuje się do grupy osób ubogich,
- zwiększająca się liczba rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej,
- konieczność zabezpieczenia różnego rodzaju usług publicznych (bezpłatnych) dla coraz większej liczby osób starszych, którym niskie dochody nie pozwalają na korzystanie z komercyjnej oferty czasu wolnego, usług opiekuńczych itp.,
- wzrost udziału osób pobierających świadczenia w sposób długotrwały, co bardzo utrudnia aktywizację społeczną i zawodową,
- występowanie coraz większej liczby osób, dla których źródłem ubóstwa nie jest brak pracy lecz zbyt niskie dochody, niepokrywające rosnących kosztów życia (zjawisko ubóstwa pracujących),
- czynniki makroekonomiczne mogące wpłynąć na zasadniczą zmianę sytuacji na części rynku pracy (szczególnie usługi, handel) oraz zwiększenie poziomu bezrobocia w tych branżach,
- pozostawanie w rejestrach PUP osób najgłębiej wykluczonych, najbardziej oddalonych od rynku pracy, których aktywizacja zawodowa wymaga ponadstandardowych działań,
- niewystarczające działania w zakresie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami,
- problem ubóstwa niedostrzegalny przez młodzież,
- konieczność utrzymania infrastruktury społecznej, często zbyt rozbudowanej w stosunku do malejącej liczby mieszkańców,
- niewystarczające wsparcie organizacji pozarządowych,
- brak koordynacji współpracy między działającymi w mieście organizacjami pozarządowymi,
- niewystarczająca ilość przestrzeni (lokali), w których organizacje pozarządowe mogłyby prowadzić swoją działalność,
- brak lokalnych liderów/animatorów życia społecznego, organizacji, które katalizowałyby rozwój więzi społecznych, szczególnie widoczny w centrum miasta, gdzie społeczność jest najbardziej zatomizowana,
- rosnące wydatki na edukację i niewystarczająca kwota subwencji oświatowej,
- konieczność dostosowania infrastruktury społecznej do potrzeb zmieniającego się profilu użytkownika,
- brak wystarczającej ilości miejsc spotkań,
- wykluczenie osób z niepełnosprawnościami,
- brak wystarczającej ilości mieszkań komunalnych.

2. Sfera gospodarcza.

Potencjały:

- przemysłowy profil miasta (wizerunek – tradycje przemysłowe, kadra, infrastruktura),
- wolne tereny możliwe do przekształcenia w tereny inwestycyjne,

Problemy:

- spadek liczby firm w ostatnim roku,
- występowanie czynników ograniczających rozwój przedsiębiorczości (niewystarczająca powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych),
- niska koncentracja podmiotów z sektora kreatywnego, innowacyjnego oraz przemysłu czasu wolnego,
- niekorzystne zmiany sytuacji w otoczeniu społeczno-gospodarczym oraz rosnąca niepewność rynku i pogorszenie nastrojów wśród przedsiębiorców odnośnie perspektyw prowadzonej przez nich działalności,
- zmiany zachowań konsumenckich spowodowane wysoką inflacją, negatywnie oddziałujące na niektóre branże, szczególnie w zakresie przemysłów czasu wolnego,
- w związku z inflacją i kryzysem energetycznym zagrożone funkcjonowanie lokalnych przedsiębiorstw, szczególnie z branży gastronomicznej, usługowej i handlowej, których znaczna część zlokalizowana jest na obszarze rewitalizacji,
- ryzyko znaczących redukcji zatrudnienia i likwidacji części firm, a co za tym – wzrostu bezrobocia,
- silna konkurencja dla małych działalności gospodarczych ze strony galerii handlowych.

3. Sfera środowiskowa.

Potencjały:

- brak uciążliwych zakładów produkcyjnych oddziałujących negatywnie na środowisko naturalne,
- występowanie obiektów i budynków z niską efektywnością energetyczną,
- warunki geograficzne i krajobrazowe sprzyjające wykorzystywaniu OZE oraz zape-wniające ich wysoką efektywność,
- funkcjonowanie Kraśnickiego Klastra Energii,
- parki miejskie na obszarze rewitalizacji,
- wysoka atrakcyjność Kraśnika pod kątem inwestycyjnym, krajobrazowym i turystycznym.

Problemy:

- niska jakość powietrza w sezonie grzewczym,
- niezadawalająca jakość selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- niewystarczająca liczba stacji pomiarowych jakości powietrza,
- niezaspokojone potrzeby w zakresie montażu OZE,
- uciążliwość hałasu komunikacyjnego.

4. Sfera przestrzenno- funkcjonalna.

Potencjały:

- dostępność komunikacyjna (połączenie z S 19, bliska odległość do lotniska),
- dostęp do wielkopowierzchniowych terenów zieleni, wody o dużym potencjale do rozwo-ju funkcji społecznych, w tym kultury, rekreacji i rozrywki (Zalew Kraśnicki),

- dostępne tereny pod rozwój budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego,
- wspólna komunikacja publiczna (działalność Powiatowo-Gminnego Związku Komunikacyjnego Ziemi Kraśnickiej),

Problemy:

- niska jakość części przestrzeni publicznych,
- luki i braki w infrastrukturze komunikacyjnej i transportowej w wymiarze wewnętrznym (niskie parametry techniczne i użytkowe części dróg, brak nowoczesnego centrum przesiadkowego w Kraśniku Fabrycznym),
- niewystarczające wykorzystanie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego (brak profesjonalnej oferty turystycznej, słaby potencjał bazy noclegowej i gastronomicznej),
- niezadawalająca dostępność do infrastruktury rekreacyjnej (m.in. placów zabaw, boisk, stref aktywności),
- mało rozwinięta i niespójna sieć dróg rowerowych,
- brak rozdzielenia różnych uczestników ruchu drogowego (piesi, rowerzyści, hulajnogi), skutkujący ryzykiem potrąceń,
- preferencja dla ruchu samochodowego względem pieszego, co jest szczególnie dokuczliwe w obszarze centrum,
- niewykorzystany potencjał zagospodarowania przestrzennego rynku,
- brak harmonii ładu przestrzennego w pobliżu rynku,
- brak lokalnych regulacji prawnych, które umożliwiłyby władzom samorządowym skuteczne opanowanie chaosu reklamowego,
- brak opracowania waloryzującego przestrzenie publiczne w mieście, określającego ich funkcje docelowe, przy jednoczesnym niskim standardzie części przestrzeni publicznych,
- ograniczona liczba miejsc parkingowych w stosunku do wzrastającej liczby gospodarstw domowych posiadających samochód (bardzo wysoki wskaźnik liczby samochodów osobowych na 1000 mieszkańców) i związana z tym presja na ograniczanie terenów publicznych w sąsiedztwie zabudowy wielorodzinnej i przekształcanie ich w kolejne miejsca postojowe,
- wysoki odsetek dojeżdżających do pracy lub szkoły samochodem.

5. Sfera techniczna.

Potencjały:

- dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna (baseny, hale sportowo-widowiskowe, ścieżki rowerowe, parki, "Orliki", korty tenisowe),

Problemy:

- wysoki średni wiek budynków komunalnych na obszarze rewitalizacji,
- duża koncentracja budynków o niedostatecznym, dopuszczającym lub dostatecznym stanie technicznym w centrum miasta,

- potrzeby remontowe zasobu komunalnego znacznie większe od możliwości finansowych miasta,
- niewielki odsetek budynków wielorodzinnych posiadających windy,
- słaba dostępność do centralnej sieci ciepłowniczej w jednostkach peryferyjnych,
- wciąż duży odsetek budynków opalanych paliwami stałymi,
- ograniczenie zainteresowania wymianą kotłów na paliwo stałe na inne ekologiczne źródła energii w wyniku kryzysu energetycznego,
- znaczący wzrost kosztów ogrzania budynków oznaczający drastyczny spadek środków na działania remontowe,
- wciąż duże potrzeby w zakresie termomodernizacji, zarówno jeśli chodzi o kamienice, jak i zabudowę jednorodzinną,
- bariery architektoniczne w dostosowaniu przejść dla pieszych dla osób ze specjalnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami,
- dekapitalizacja substancji mieszkaniowej, włącznie z pojawianiem się pustostanów,
- niewystarczające dostosowanie miejsc parkingowych i budynków użyteczności publicznej do osób z specjalnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.
- niewystarczająco rozwinięty monitoring miejski.

4.3. Synteza szczegółowej diagnozy podobszarów rewitalizacji.

Szczegółowa diagnoza podobszarów rewitalizacji potwierdza, że granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostały właściwie wyznaczone. Pomimo wieloletnich działań rewitalizacyjnych w obszarze rewitalizacji, w Kraśniku nadal koncentrują się negatywne zjawiska społeczne oraz negatywne zjawiska dotyczące gospodarki, środowiska, przestrzeni itd.

Wsparcie z pomocy społecznej ogółem w poszczególnych podobszarach rewitalizacji co prawda spadło, ale nie oznacza to w rzeczywistości poprawy sytuacji. Najprawdopodobniej wynika jedynie z tego, iż na przestrzenni czasu znacznie wzrosła minimalna pensja, natomiast kryterium dochodowe dotyczące możliwości ubiegania się o część form wsparcia wzrosło nieznacznie. Podobnie liczba osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo spadła we wszystkich podobszarach.

Problem stanowi sytuacja mieszkaniowa, szczególnie wśród najuboższych, zamieszkujących lokale komunalne i socjalne. Zadłużenie tych lokali nadal jest na wysokim poziomie - największe w podobszarach rewitalizacji „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim” i „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”. Część mieszkańców obszaru rewitalizacji jest narażona na wykluczenie społeczne ze względu na trudną sytuację rodzinną. Zjawisko to dotyczy w różnym stopniu rodzin wielodzietnych, rodziców samotnych czy rodzin zagrożonych przemocą. Największe potrzeby w zakresie wsparcia rodzin w trudnej sytuacji życiowej występują w podobszarach: „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim” i „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym” i „Dzielnica Kraśnik Fabryczny”.

Obszar rewitalizacji zamieszkuje duża liczba osób ze szczególnymi potrzebami wsparcia, ok. 2 razy więcej niż średnio w mieście, które są w szczególny sposób zagrożone wykluczeniem. Wpływają na to zarówno czynniki społeczne, jak i przestrzenne. Najwięcej osób o szczególnych potrzebach mieszka w podobszarach „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”, „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym” i „Dzielnica Kraśnik Fabryczny”.

Na obszarze rewitalizacji nasila się również problem uzależnień, a skala zjawiska jest zapewne wyższa niż oficjalne statystyki i powiązana jest z ubóstwem, przemocą w rodzinie oraz innymi problemami społecznymi. Także wskaźnik bezrobocia dla obszaru rewitalizacji jest wyższy niż dla pozostałych obszarów miasta. Problem ten najbardziej widoczny jest w podobszarach: „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim", „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym", „Zarzecze" i „Dzielnica Kraśnik Fabryczny".

Bezrobocie długotrwałe stanowi ponad 60% wszystkich bezrobotnych w większości podobszarów. To duże wyzwanie, gdyż bezrobotni długotrwale mają większe trudności w powrocie na rynek pracy. W strukturze wiekowej najbardziej na bezrobocie narażone roczniki to osoby w wieku 25-54 (łącznie prawie 70% wszystkich bezrobotnych).

Obszar rewitalizacji wyludnia się znacznie szybciej niż pozostałe obszary miasta. Najsilniejsze spadki w liczbie ludności zanotowano w podobszarach: „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim", „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym" i „Osiedle Koszary". Wyludnianie się obszaru wiąże się z pogorszeniem wskaźnika obciążenia demograficznego, a co za tym idzie uwydatnieniem problemu zagrożenia wykluczeniem osób starszych. Ważne jest, aby w procesie rewitalizacji wykorzystać potencjał aktywnych osób starszych oraz wspierać aktywność dzieci i młodzieży. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się niską aktywnością społeczną, co przejawia się między innym w braku lub niewielkiej liczbie aktywnych organizacji NGO i braku lokalnych liderów. Dotyczy to przede wszystkim podobszarów: „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim, „Zarzecze" i „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym".

W przypadku bezpieczeństwa publicznego zagrożenie przestępstwami dla obszaru rewitalizacji jest wyższe niż w innych częściach miasta. Najczęściej zdarzają się kradzieże i niszczenie mienia prywatnego. Inną kategorią są zagrożenia w ruchu drogowym, dotyczą one przede wszystkim najbardziej ruchliwych ulic w mieście, gdzie są ograniczenia w ruchu np. w okolicach szkół, gdzie kierowcy oraz piesi często nie przestrzegają przepisów o ruchu drogowym. Największe nagromadzenia tego typu negatywnych zjawisk notuje się w podobszarach: „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim" i „Dzielnica Kraśnik Fabryczny".

Pod względem społeczno-kulturalnym w obszarze rewitalizacji tkwi ogromny potencjał. W jego obrębie zlokalizowane są najważniejsze instytucje kultury, jednak ich rozmieszczenie jest nierównomierne, koncentruje się w podobszarach: „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim" i „Dzielnica Kraśnik Fabryczny", zaś pozostałe podobszary są znacznie uboższe pod tym względem. W obszarze rewitalizacji koncentruje się również szerokie dziedzictwo materialne i niematerialne miasta.

W sferze edukacji przedmiotowy obszar wyróżnia się na tle miasta słabszymi wynikami w nauce, szczególnie w podobszarach: „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim" i „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym".

Rejestrowanym problemem społecznym jest również przemoc w rodzinnie. Z jednej strony widoczny jest niewielki wzrost tego zjawiska, z drugiej strony oficjalne dane mogą świadczyć także o pozytywnych zmianach, wzroście świadomości i zmniejszeniu akceptacji społecznej dla przemocy. Równocześnie skala zjawiska może być znacznie większa niż oficjalne statystyki. Przestrzennie zjawisko to koncentruje się w podobszarach: „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim", "Zarzecze" i „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym".

W kwestiach gospodarczych na obszarze rewitalizacji istnieje zagrożenie dla drobnego handlu detalicznego i usług. Spowodowane jest ono przez konkurencję ze strony centrów handlowych i sieci sklepów wielkopowierzchniowych oraz sieciowych dyskontów. Potencjał lokalnych przedsiębiorców jest niewystarczająco wykorzystany. Z drugiej strony obszar rewitalizacji posiada bardzo duży potencjał inwestycyjny. Na podobszarze „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym" znajduje się kilka działek inwestycyjnych.

Pod względem zagrożeń środowiskowych na obszarze rewitalizacji występuje większe nagromadzenie wyrobów zawierających azbest i substancji niebezpiecznych, w szczególności na podobszarach: „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim", „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym" i „Dzielnica Kraśnik Fabryczny".

Niska jakość przestrzeni publicznych decyduje o obniżeniu jakości życia i atrakcyjności miasta dla mieszkańców i przyjezdnych. Jedną z przyczyn niskiej jakość przestrzeni jest niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i deficyt lub niskiej jakości tereny publiczne. Na obszarze rewitalizacji występuje znaczne zróżnicowanie w zakresie stanu przestrzeni publicznych. Mimo poczynionych w tym zakresie inwestycji i działań wciąż liczne miejsca charakteryzują się niską jakością i dostępnością. Najwięcej do zrobienie w tym zakresie jest w podobszarach: „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim", „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym", „Zarzecze" i „Osiedle Koszary".

Pod względem technicznym część budynków i obiektów użyteczności publicznej w obszarze rewitalizacji jest wiekowa i w złym stanie technicznym. Występują także na obszarze rewitalizacji zdegradowane obiekty budowlane o przeznaczeniu mieszkaniowym. Są to również budynki, o niskiej efektywności energetycznej. Jednocześnie Kraśnik jest zielonym miastem, z dużymi zasobami zieleni publicznej.

Podobszar I	
Podobszar rewitalizacji **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim".**	
Powierzchnia	150,0054 ha – 5,75% powierzchni miasta.
Liczna os ob. zamieszkujących	1 306 osób – 4,13% ludności miasta.
Problemy i potencjały	Podobszar I jest bardzo ważnym miejscem dla wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji oraz rozwoju całego miasta. To w tym obszarze znajduje się wykształcone centrum miasta przy Rynku, które w powiązaniu z ulicami bezpośrednio przyległemu do Rynku lub w jego najbliższych okolicach oraz wraz z ul. Lubelską pełnią funkcje ośrodka usług podstawowych obsługi ludności i administracji. Ten podobszar to także ośrodek podstawowy mieszkalnictwa, usług i rekreacji, lokalizacji przemysłu i rzemiosła. I wreszcie ośrodek rozrządu ruchu komunikacyjnego i turystycznego. W ramach analizy prowadzącej do wyodrębnienia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazano jego wielofunkcyjność. Stanowi ona zasadniczy potencjał rozwojowy podobszaru. Do kluczowych z perspektywy procesu rewitalizacji funkcji zaliczyć należy: mieszkaniową, administracyjną i rekreacyjną, a także handlowo – usługową. Na podobszarze zlokalizowane są usługi publiczne, zdrowotne i komercyjne zaspokające potrzeby mieszkańców. Podobszar rewitalizacji ma wpływać na rozwój całego miasta, przez koncentrację usług

publicznych jest kluczowym miejscem destynacji mieszkańców miasta, stanowi centralny wewnętrzny węzeł komunikacyjny w aspekcie całego miasta oraz w wymiarze zewnętrznym z innymi ośrodkami pozamiejskimi.

Centralnym punktem tego podobszaru jest skrzyżowanie ulicy Lubelskiej z ulicami: Jagiellońską, Andrzeja Struga i Mostową. To w tej części miasta funkcjonuje główny węzeł komunikacyjny przedmiotowego podobszaru, tzw. „Przystanek Kraśnik", który powstał na bazie LPR Miasta Kraśnik, jako jedno z trzech zadań rewitalizacyjnych niedawno zrealizowanego projektu pn. „Rewitalizacja miasta Kraśnik" (Zad. 1 – Przebudowa i rozbudowa budynku przy ul. Kościuszki 26. Zad. 2 – Przebudowa Rynku. Zad. 3 – Przebudowa ronda im. Żołnierzy Wyklętych – „Przystanek Kraśnik").

To najstarsza część miasta o wybitnie historycznym charakterze znajdującym się w 1 strefie ochrony konserwatorskiej obejmującej Stare Miasto w granicach wpisu układu urbanistycznego Rejestru Zabytków. Badania archeologiczne wykazują, że osadnictwo na obszarze tej części miasta rozwijało się od okresu neolitu środkowej epoki kamienia (4500 - 1700 lat p.n.e.). Liczne są też znaleziska z epoki brązu i wpływów rzymskich.

To tutaj występują kluczowe elementy dziedzictwa kulturowego, które podlegają prawnej opiece konserwatorskiej. Do rejestru zabytków woj. lubelskiego wpisany jest zespół urbanistyczny Kraśnika w granicach dawnych obwarowań miejskich wraz z sylwetą miasta i skalą jego zabudowy, zespół kościoła pod wezwaniem Wniebowzięcia NPM i d. klasztoru kanoników regularnych, zespół d. kościoła szpitalnego, ob. rektoralnego pod wezwaniem Ducha Świętego, szpital przykościelny tzw. dworek modrzewiowy przy ul. Narutowicza oraz dwie synagogi (Duża i Mała) przy ul. Bóżnicznej. Ponadto w Gminnej Ewidencji Zabytków ujęte zostały budynki mieszkalne, cmentarze i stanowiska archeologiczne. Niewątpliwie największe znaczenie pośród zabytkowych obiektów znajdujących się na terenie Kraśnika posiada dawny zespół klasztorny kanoników regularnych, a szczególnie kościół, ob. parafialny pw. Wniebowzięcia NMP. Trwające przez ostanie kilka lat prace konserwatorskie wydobyły walory zabytkowe świątyni, dotychczas zatartew trakcie kolejnych przebudów. Przywrócono gotycki charakter fasady kościoła, wprowadzając w pełnym zakresie schodkowy szczyt wraz ceglanym wątkiem, ostrołukowym portalem oraz wysokimi oknami, tak charakterystycznymi elementami dla tego okresu, a jednocześnie tak rzadko występującymi na Lubelszczyźnie. Wnętrze świątyni to nie tylko gotyckie sieciowe sklepienie równie sporadycznie występujące na tym terenie jak schodkowy szczyt, ale także wyposażenie z renesansowymi nagrobkami na czele. Nagrobki Kośli i Tęczyńskich powstały w warsztatach Santi Gucciego i Jana Marii Padovano, rzeźbiarzy pochodzących z Włoch, jednych z najwybitniejszych artystów polskiego renesansu. Tu też znajdują się liczne obrazy powstałe ok. 1627 r. w pracowni Tomasza Dolabelli, jednego z najlepszych malarzy polskiego baroku. Dzięki tym walorom artystycznym świątynia stawiana jest w rzędzie najlepszych i najciekawszych przykładów architektury sakralnej Lubelszczyzny tego okresu. Wysoką wartość posiada także zespół synagogalny znajdujący się przy ul. Bóżnicznej składający się z Dużej (barok) i Małej (neoklasycyzm) Synagogi.

	Podobszar zamieszkuje 1 306 osób z tego blisko 30% stanowią osoby w wieku powyżej 60 roku życia. Jednym z problemów społecznych skumulowanych na tym podobszarze jest poziom ubóstwa. Kolejnymi problemami społecznymi na podobszarze I w temacie ubóstwa jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba. Dodatkowo na podobszarze I rewitalizacji występuje duża liczba osób bezrobotnych. Na podobszarze notuje się interwencje domowe policji. Ponadto podobszar charakteryzuje wysoki poziom wykroczeń. W zakresie aktywności społecznej i kapitału ludzkiego na podobszarze funkcjonuje stosunkowo niewiele aktywnych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Brakuje pełnej i zróżnicowanej oferty aktywizującej i włączającej kapitał ludzki do współpracy. Obszar stanowi również koncentrację problemów sfery środowiskowej i przestrzennej. Występują duże ilości wyrobów zawierających azbest i substancje niebezpieczne. W zakresie przestrzennym i infrastrukturalnym obszar charakteryzuje stosunkowo zwarta i zróżnicowana zabudowa. Na podobszarze występują budynki mieszkalne jednorodzinne i wielorodzinne. Stan techniczny budynków użyteczności publicznej również jest zróżnicowany – część obiektów jest w złym stanie technicznym oraz estetycznym. Na obszarze zajmowanym wyłącznie przez Zalew Kraśnicki wraz z przyległymi działkami policja oraz straż miejska odnotowuje występowanie negatywnych zjawisk ze sfer, tj. społecznej (alkoholizm, przestępstwa, wykroczenia). Ponadto występują negatywne zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w postaci niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną (złej jakości infrastruktura drogowa i komunikacyjna, braki w sieci wodociągowej, braki w sieci kanalizacyjnej, braki w sieci gazowej, braki systemu ciepłowniczego, niewystarczająco rozwinięta infrastruktura energetyczna) oraz niskiej jakości tereny publiczne. Kolejne negatywne zjawiska mają charakter gospodarczy (na terenie Zalewu Kraśnickiego funkcjonuje tylko jedna firma i wyłącznie w sezonie letnim). Na terenie zalewu Kraśnickiego występują także negatywne zjawiska charakterystyczne dla sfery technicznej, tj. zły stan niektórych budynków i obiektów użyteczności publicznej, zdegradowane obiekty budowlane, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym (domki kempingowe). Dodatkowo negatywne zjawiska występujące na terenie Zalewu Kraśnickiego, głównie w sferze społecznej są wynikiem kumulacji problemów mieszkańców przebywającym w okresie letnim nad Zalewem, a mieszkających na terenie czterech podobszarów rewitalizacji. Generalnie nad Zalewem Kraśnickim brak jest nadal odpowiedniej, w pełni bezpiecznej i kompletnej infrastruktury do spędzania wolnego czasu i rekreacji. Teren Zalewu Kraśnickiego jest w znikomym stopniu wykorzystany turystycznie i gospodarczo, pomimo olbrzymiego potencjału w tym obszarze.

Właściwe zagospodarowanie tego terenu i zdegradowanych obiektów oraz budynków w jego granicach pozwoli na stworzenie kompleksowej (zintegrowanej, systemowej, innowacyjnej i sieciowej) oferty rekreacyjnej, kulturalno-turystycznej obszaru rewitalizacji (ścieżki turystycznej z elementami historycznymi, edukacyjnymi i rekreacyjnymi), w podobszarze rewitalizacji obejmującym część starego miasta (gdzie występuje nagromadzenie obiektów zabytkowych i o charakterze kulturalnym) oraz obszar Zalewu Kraśnickiego (stanowiący olbrzymi potencjał do rozwoju funkcji turystycznych, rekreacyjnych, miejsc spędzania wolnego czasu oraz integracji społecznej i międzypokoleniowej).

Podsumowując podobszar I obejmuje tereny silnie nasycone, w szczególności problemami społecznymi, gospodarczymi i przestrzenno-funkcjonalnymi. To obszar miasta, gdzie zamiera przedsiębiorczość i wiele lokali użytkowych „świeci pustkami". Biorąc pod uwagę powierzchnię podobszaru i jego specyfikę mieszka tam stosunkowo niewiele osób, duży odsetek seniorów, a po godzinie 17.00 ta część miasta niemal całkowicie zamiera.

Zalew Kraśnicki bez doposażenia go w punkty gastronomiczne, nowe funkcje sportowe i zabawowe – także straci funkcję rekreacyjną.

Odrębnych działań wymaga proces integracji społecznej, aktywizacji osób pozostających bez pracy czy rozwoju usług społecznych ważnych dla osób niesamodzielnych.

Potencjałem podobszaru I jest przede wszystkim występowanie bardzo dużej liczby budynków, obiektów i przestrzeni publicznych, w ramach których mogą koncentrować się życie kulturalne, następować integracja społeczności lokalnej oraz koncentracja i rozwój usług – będących podstawą do rozwoju przedsiębiorczości i powstawania nowych miejsc pracy:

- Rynek,
- ul. Narutowicza oraz ul. Tadeusza Kościuszki,
- Amfiteatr,
- Wzgórze Zamkowe,
- Zespół Placówek Oświatowych nr 1, ul. T. Kościuszki 23,
- Szkoła Podstawowa nr 3,
- Kościół pw. Wniebowzięcia NMP wraz z zespołem dawnego zespołu klasztornego oo. Kanoników Regularnych w Kraśniku przy ul. Klasztornej 3,
- Kościół św. Ducha,
- Park im. Jana Pawła II,
- LKS „Tęcza",
- miejska OSP,
- teren Zalewu Kraśnickiego,
- działki 327 i część 328 położone w Kraśniku, obręb Ośrodek, stanowiące własność „SPOŁEM", wszystkie budynki przy placu Wolności oraz budynki wzdłuż ulicy Gabriela Narutowicza od nr 2 do 38 oraz 231 obręb Ośrodek,
- budynek przy ul. Narutowicza 36,
- budynki wielorodzinne wchodzące w zasób mieszkaniowy miasta przy ul. Prusa 5,

	▪ budynki położone w rejonie kraśnickiego rynku oraz wzdłuż ulic Gabriela Narutowicza, ▪ najstarsza część cmentarza parafii pw. NMP .

Podobszar II	
Podobszar rewitalizacji „**Zarzecze**”.	
Powierzchnia	113,6288 ha – 4,35% powierzchni miasta.
Liczna os ob. zamieszkujących	2 380 osób – 7,52% ludności miasta.
Problemy i potencjały	Podobszar II znajduje się w granicach ulic: Armii Krajowej, Urzędowskiej, Tysiąclecia, Lubelskiej i Przemysłowej. W zakresie przestrzennym i infrastrukturalnym obszar charakteryzuje stosunkowo zwarta i zróżnicowana zabudowa. Na podobszarze występują zarówno budynki mieszkalne jednorodzinne, jak i wielorodzinne. Bloki mieszkalne wielorodzinne zajmują kwartał pomiędzy ul. Tysiąclecia a ul. Urzędowską. Podobszar zamieszkuje 2 380 osób z tego ponad 30% stanowią osoby w wieku powyżej 60 roku życia. Zatem to część miasta, gdzie zamieszkują głównie osoby starsze. Ta część miasta najszybciej się wyludnia. Jednym z problemów społecznych na tym podobszarze jest wysoki poziom ubóstwa. Innymi problemami społecznymi na podobszarze II w temacie ubóstwa jest bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, długotrwała lub ciężka choroba i alkoholizm. Dodatkowo na podobszarze II rewitalizacji „Zarzecze” występuje duża liczba osób bezrobotnych. Na podobszarze notuje się interwencje domowe policji. Podobszar charakteryzuje także wysoki poziom wykroczeń w porównaniu do średniej ogólnomiejskiej i pozostałych obszarów rewitalizacji. Pod kątem aktywności społecznej i kapitału ludzkiego na podobszarze funkcjonuje niewiele aktywnych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Brakuje kompleksowej i zróżnicowanej oferty aktywizującej i włączającej kapitał ludzki do współpracy. Podobszar rewitalizacji „Zarzecze” stanowi także koncentrację problemów sfery środowiskowej i przestrzennej. Występują w tym podobszarze duże ilości wyrobów zawierających azbest. Stan techniczny budynków użyteczności publicznej również jest zróżnicowany – część obiektów jest w złym stanie technicznym oraz estetycznym. Należy podejmować działania przyciągające do tego miejsca młode rodziny z dziećmi i zatrzymywanie rodzin już mieszkających. Odrębnych działań wymaga proces integracji społecznej, aktywizacji osób pozostających bez pracy czy rozwoju usług społecznych ważnych dla osób niesamodzielnych.

	Potencjałem podobszaru II jest przede wszystkim występowanie budynków, obiektów i przestrzeni publicznych, w ramach których może koncentrować się życie kulturalne i następować integracja społeczności lokalnej: ▪ Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Koszarowa 10A, ▪ miejski Zespół Placówek Oświatowych Nr 2, przy ul. Urzędowskiej 10 (Szkoła Podstawowa nr 2 im. Mikołaja Kopernika i Przedszkole Miejskie nr 5), ▪ powiatowy Zespół Szkół nr 1, przy ul. Armii Krajowej 25, ▪ Komenda Powiatowa Policji.

Podobszar III	
Podobszar rewitalizacji „**Osiedle Koszary**”.	
Powierzchnia	11,7040 ha – 0,45% powierzchni miasta.
Liczna os ob. zamieszkujących	561 osób – 1,77% ludności miasta.
Problemy i potencjały	Podobszar III znajduje się w granicach ulic: Urzędowska, Kopernika, Nowa, Tysiąclecia i Mieszka I. W zakresie przestrzennym i infrastrukturalnym obszar charakteryzuje stosunkowo zwarta zabudowa. Na podobszarze występują przede wszystkim budynki mieszkalne wielorodzinne. Podobszar zamieszkuje 561 osób z tego ponad 30% stanowią osoby w wieku powyżej 60 roku życia. Zatem to część miasta, gdzie zamieszkują głównie osoby starsze. Ta część miasta obok podobszaru II najszybciej się wyludnia. Kluczowym z problemów społecznych na tym podobszarze jest wysoki poziom ubóstwa. Kolejnymi problemami społecznymi na podobszarze III w temacie ubóstwa jest bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Dodatkowo na podobszarze III rewitalizacji „Osiedle Koszary” występuje duża liczba osób bezrobotnych. Na podobszarze notuje się interwencje domowe policji. Biorąc pod uwagę aktywność społeczną i kapitał ludzki na podobszarze funkcjonuje niewiele aktywnych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Brakuje pełnej i zróżnicowanej oraz dostępnej dla osób starszych i z niepełno-sprawnościami oferty aktywizującej i włączającej kapitał ludzki do współpracy. Podobszar rewitalizacji „Osiedle Koszary” stanowi także koncentrację problemów sfery środowiskowej i przestrzennej. Występują w tym podobszarze znaczne ilości wyrobów zawierających azbest. Część budynków i obiektów użyteczności publicznej jest w złym stanie technicznym oraz estetycznym. Należy podejmować działania (podobnie jak w stosunku do podobszaru II) przyciągające do tego miejsca młode rodziny z dziećmi i zatrzymywanie rodzin istniejących.

	Odrębnych działań wymaga proces integracji społecznej, aktywizacji osób pozostających bez pracy czy rozwoju usług społecznych ważnych dla osób niesamodzielnych. Potencjałem podobszaru III jest przede wszystkim występowanie budynków, obiektów i przestrzeni publicznych, w ramach których mogą koncentrować się życie kulturalne i następować integracja społeczności lokalnej: ▪ teren SPZOZ w Kraśniku przy ul. Chopina 13 w Kraśniku, ▪ zdegradowany plac, na którym umiejscowiony jest zdegradowany plac zabaw oraz nieużytkowane przez wiele lat boiska sportowe, ▪ wartownia (budynek USC).
Podobszar IV	
Podobszar rewitalizacji „**Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**.	
Powierzchnia	101,8842 ha – 3,90% powierzchni miasta.
Liczna os ob. zamieszkujących	247 osób – 0,78% ludności miasta.
Problemy i potencjały	Podobszar IV znajduje się w granicach głównych ulic: Obwodowa, Kolejowa, Wojskowa i Lipowa. To obszar leżący w strefie peryferyjnej miasta Kraśnik. Znajdują się tam przede wszystkim zakłady pracy, przedsiębiorstwa, które oczekują wsparcia w zakresie pomocy w rozwoju infrastruktury mieszkaniowej i drogowej. W zakresie przestrzennym i infrastrukturalnym obszar charakteryzuje stosunkowo zwarta zabudowa mieszkaniowa. Na podobszarze występują przede wszystkim budynki mieszkalne jednorodzinne i kilka wielorodzinnych. Podobszar zamieszkuje 247 osób z tego ponad 30% stanowią osoby w wieku powyżej 60 roku życia. Kluczowym z problemów społecznych na tym podobszarze jest wysoki poziom ubóstwa. Innymi problemami społecznymi na podobszarze IV w temacie ubóstwa jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, przemoc w rodzinie i alkoholizm. Na podobszarze notuje się interwencje domowe policji. Pod kątem aktywności społecznej i kapitału ludzkiego na podobszarze funkcjonuje bardzo niewiele aktywnych organizacji pozarządowych. Brakuje kompleksowej i zróżnicowanej oraz dostępnej dla osób starszych i z niepełnosprawnościami oferty aktywizującej i włączającej kapitał ludzki do współpracy. Podobszar rewitalizacji „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym” stanowi także koncentrację problemów sfery środowiskowej i przestrzennej. Występują w tym podobszarze znaczne ilości wyrobów zawierających azbest i odpady niebezpieczne. Występują budynki i obiekty użyteczności publicznej charakteryzujące się złym stanem technicznym oraz estetycznym.

	Odrębnych działań wymaga proces integracji społecznej, aktywizacji osób pozostających bez pracy czy rozwoju usług społecznych ważnych dla osób niesamodzielnych. Potencjałem podobszaru IV jest przede wszystkim występowanie budynków, obiektów i przestrzeni publicznych, w ramach których mogą koncentrować się życie kulturalne i następować integracja społeczności lokalnej oraz mogą być tworzone nowe miejsca pracy: ▪ Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kornela Makuszyńskiego przy ul. Kolejowej 28 wraz z przyległymi działkami, ▪ Przedszkole Miejskie nr 6, ul. S. Małachowskiego 39, ▪ budynek przy ulicy Kolejowej 6 (na działce o numerze 70/8, obręb Stacja Kolejowa) z przeznaczeniem na hotel z restauracją, ▪ okolice Dworca Kolejowego, ▪ ul. Kolejowa, dz. ewid. nr 365/35, 365/30, obręb Stacja Kolejowa (na potrzeby retencji i ponownego wykorzystania wody deszczowej).

Podobszar V	
Podobszar rewitalizacji „**Dzielnica Kraśnik Fabryczny**”.	
Powierzchnia	68,0631 ha – 2,61% powierzchni miasta.
Liczna os ob. zamieszkujących	4 456 osób – 14,08% ludności miasta.
Problemy i potencjały	Podobszar V znajduje się w granicach głównych ulic: Niepodległości, Słowackiego, Mickiewicza, Krasińskiego, Wyszyńskiego. To obszar wpisany do rejestru zabytków, znajdujący się w 3 strefie ochrony konserwatorskiej SOK 3 – jako socrealistyczne założenie urbanistyczne Kraśnika Fabrycznego. W zakresie przestrzennym i infrastrukturalnym obszar charakteryzuje bardzo zwarta zabudowa mieszkaniowa. Na podobszarze występują przede wszystkim budynki wielorodzinne, ale też osiedle domków wielorodzinnych. Podobszar zamieszkuje 4 456 osób z tego blisko 30% stanowią osoby w wieku powyżej 60 roku życia. Najważniejszym z problemów społecznych na tym podobszarze jest wysoki poziom ubóstwa. Kolejnymi problemami społecznymi na podobszarze V w temacie ubóstwa jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie i alkoholizm. Dodatkowo na podobszarze V rewitalizacji „Dzielnica Kraśnik Fabryczny” występuje duża liczba osób bezrobotnych. Na podobszarze notuje się interwencje domowe policji. Biorąc pod uwagę aspekt aktywności społecznej i kapitału ludzkiego na podobszarze funkcjonuje niewiele aktywnych organizacji pozarządowych. Nadal brakuje kompleksowej i zróżnicowanej oraz dostępnej dla osób starszych i z niepełnosprawnościami oferty aktywizującej i włączającej kapitał ludzki do współpracy.

	V podobszar rewitalizacji stanowi także koncentrację problemów sfery środowiskowej i przestrzennej. Występują w tym podobszarze znaczne ilości wyrobów zawierających azbest i odpady niebezpieczne. Występują budynki i obiekty użyteczności publicznej charakteryzujące się złym stanem technicznym oraz estetycznym. Odrębnych działań wymaga proces integracji społecznej, aktywizacji osób pozostających bez pracy czy rozwoju usług społecznych ważnych dla osób niesamodzielnych. Potencjałem podobszaru V jest przede wszystkim występowanie wielu budynków, obiektów i przestrzeni publicznych, w ramach których mogą koncentrować się życie kulturalne i następować integracja społeczności lokalnej oraz mogą być tworzone nowe miejsca pracy: ▪ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kraśniku, ul. Szpitalna 1A, ▪ Centrum Kultury i Promocji, al. Niepodległości 44, wraz z przylegającymi do niego terenami, ▪ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Żwirki i Wigury 2, ▪ odkryta pływalnia MOSIR (Działki nr 16/3 i 16/4 położone w Kraśniku obręb Północ), ▪ Szkoła Podstawowa nr 5, ul. Ks. J. Popiełuszki 1, dz. nr 203/71, 197/6, obręb Zachód, ▪ Szkoła Podstawowa nr 6, ul. Grunwaldzka 2, dz. nr 28, obręb Północ, ▪ Przedszkole Miejskie nr 1 „Słoneczny Promyk”, ul. Moniuszki 3, dz. nr 117, obręb Północ, ▪ Przedszkole Miejskie nr 2, ul. J. Matejki 1, dz. nr 136, obręb Północ, ▪ Integracyjne Przedszkole Miejskie nr 3, ul. Balladyny 8, dz. nr 155, obręb Północ, ▪ Przedszkole Miejskie nr 4, ul. J. Słowackiego 5, dz. nr 153, obręb Północ, ▪ budynek wielorodzinny wchodzący w zasób mieszkaniowy miasta, ul. Sikorskiego 2, dz. nr 120/6, obręb Północ, ▪ skrzyżowanie ul. Krasińskiego i Mickiewicza, dz. ewid. nr 207/7, 205/22, obręb Zachód (na potrzeby retencji i ponownego wykorzystania wody deszczowej).

5. Obszar rewitalizacji.

Zgodnie z treścią art. 10 ustawy *o rewitalizacji* „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, (…) na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji". Może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. Tak więc, by jakiś fragment gminy mógł zostać uznany za obszar rewitalizacji, muszą zostać spełnione łącznie trzy warunki:

1. **Szczególna koncentracja negatywnych zjawisk.**

Jednostki wchodzące w skład obszaru rewitalizacji charakteryzują się szczególną koncentracją zjawisk negatywnych przede wszystkim w sferze społecznej oraz dodatkowo przynajmniej w jednej z pozostałych: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Należy przy tym zauważyć, że koncentracja stanów kryzysowych jest najważniejszym czynnikiem, ale nie jedynym. Istotne jest zarówno natężenie i charakter stanów kryzysowych, jak i ich wpływ na funkcjonowanie całego miasta.

2. Musi być istotny dla rozwoju lokalnego.

Obszar rewitalizacji stanowią najistotniejsze dla rozwoju lokalnego obszary zdegradowane, a ich wybór jest wynikiem oceny strategicznej w sferze zarządzania miastem oraz podejmowanych decyzji. Obszar rewitalizacji powinien obejmować tereny, na których miasto jest w stanie prowadzić działania rewitalizacyjne nie wykraczające poza możliwości finansowe i organizacyjne. Przy ocenie strategicznej brane powinny być również pod uwagę: spójność przestrzenna i funkcjonalna pozwalająca wyróżnić specyficzne obszary i je pogrupować, występowanie obiektów i terenów wpisanych do rejestru zabytków lub pełniących funkcje kulturalne, występowanie obiektów i obszarów wymagających działań podnoszących ich efektywność energetyczną, a także możliwość realizacji w ramach procesu rewitalizacji strategii, programów i polityk gminy oraz możliwość kontynuacji procesu rewitalizacji realizowanego dotychczas w ramach Aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2017-2023.

3. **Jego powierzchnia nie może przekroczyć 20% obszaru gminy, a liczba ludności nie może być większa niż 30% liczby mieszkańców gminy.**

Wyznaczony obszar rewitalizacji zweryfikowano jeszcze pod kątem powyższych, ustawowych kryteriów, ostatecznie wydzielając z przestrzeni miasta pięć wskazanych na wstępie pod-obszarów rewitalizacji:

1) podobszar rewitalizacji **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”** o powierzchni: 150,0054 ha,
2) podobszar rewitalizacji **„Zarzecze”** o powierzchni: 113,6288 ha,
3) podobszar rewitalizacji **„Osiedle Koszary”** o powierzchni: 11,7040 ha,
4) podobszar rewitalizacji **„Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”** o powierzchni: 101,8842 ha,
5) podobszar z rewitalizacji **„Dzielnica Kraśnik Fabryczny”** o powierzchni: 68,0631 ha.

Razem podobszary rewitalizacji zajmują powierzchnię: **445,2855 ha,** co stanowi **17,6%** powierzchni miasta.

Łącznie na ww. pięciu podobszarach rewitalizacji zameldowanych jest: **8 950 mieszkańców**, co stanowi **28,28%** ogółu mieszkańców.

Obszar rewitalizacji spełnił ustawowe warunki związane z maksymalną powierzchnią i liczbą ludności i pokrywa się w 100% z obszarem zdegradowanym.

Opierając się na wynikach przeprowadzonych analiz na poziomie poszczególnych ulic miasta Kraśnik zawartych w zarówno na etapie opracowywania diagnozy ogólnej (analizującej obszar całego miasta), jak i na etapie opracowywania diagnozy pogłębionej (skupiającej się na szczegółowych problemach występujących w poszczególnych obszarach rewitalizacji na tle całego miasta) – wyznaczono podobszary rewitalizacji obejmujące następujące ulice lub ich części wraz z należącymi do nich działkami:

1) Adama Mickiewicza
2) Armii Krajowej
3) Bagno
4) Balladyny
5) Batalionów Chłopskich
6) Bolesława Prusa
7) Bóżnicza
8) Brzozowa
9) Budzyńska
10) Cegielniana
11) Elizy Orzeszkowej
12) Eugeniusza Kwiatkowskiego
13) Festiwalowa
14) Fryderyka Chopina
15) Gabriela Narutowicza
16) Gajowa
17) Garażowa

18) Gen. Władysława Sikorskiego
19) Grodzka
20) Grunwaldzka
21) Hieronima Dekutowskiego „Zapory”
22) Jagiellońska
23) Jana Kasprowicza
24) Jana Kochanowskiego
25) Jana Matejki
26) Jana Styki
27) Jasna
28) Józefa Piłsudskiego
29) Juliusza Osterwy
30) Juliusza Słowackiego
31) Kardynała Stefana Wyszyńskiego
32) Kazimierza Juliusza Dworaka
33) Kazimierza Pułaskiego
34) Klasztorna
35) Kolejowa
36) Krakowska
37) Krańcowa
38) Krzywa
39) Lipowa
40) Lubelska
41) Łąkowa
42) Łożyskowa
43) Marii Dąbrowskiej
44) Metalowców
45) Mikołaja Kopernika
46) Miła
47) Mleczarska
48) Młyńska
49) Mostowa
50) Nadstawna
51) Niecała
52) Niepodległości
53) Nowa
54) Obożna
55) Obwodowa
56) Ogrodowa
57) Okopowa
58) Olejna
59) Orzechowa
60) Ostrowiecka
61) Parkowe

62) Plac Wolności
63) Podleska
64) Podwalna
65) Polna
66) Racławicka
67) Ratuszowa
68) Rondo Żołnierzy Wyklętych
69) Rybna
70) Rycerska
71) Rzeczycka
72) Sądowa
73) Skośna
74) Sportowa
75) Spółdzielcza
76) Stanisława Małachowskiego
77) Stefana Lelka-Sowy
78) Strażacka
79) Stroma
80) Szewska
81) Szkolna
82) Śliska
83) Tadeusza Kościuszki
84) Tęczyńskich
85) Towarowa
86) Tysiąclecia
87) Ułańska
88) Urzędowska
89) Wałowa
90) Wąska
91) Wesoła
92) Wierzbowa
93) Wojskowa
94) Zaklikowska
95) Zamkowa
96) Zgoda
97) Zygmunta Krasińskiego
98) Żwirki i Wigury

Z uwagi na fakt, że obszar zdegradowany obejmuje tereny najsilniej nasycone występowaniem problemów społecznych i współwystępowaniem problemów środowiskowych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, a zatem najbardziej wymagających kompleksowej interwencji, za obszar zdegradowany uznano obszary związane z niżej wymienionymi ulicami miasta Kraśnik.

Obszar rewitalizacji został podzielony na **pięć podobszarów**:

1) podobszar rewitalizacji „**Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim**”:

- Krzywa
- Rzeczycka
- Zaklikowska
- Śliska
- Szewska
- Stroma
- Skośna
- Miła
- Bagno
- Batalionów Chłopskich
- Wałowa
- Gabriela Narutowicza
- Podleska
- Strażacka
- Ogrodowa
- Rycerska
- Jasna
- Marii Dąbrowskiej
- Wierzbowa
- Wąska
- Szkolna
- Plac Wolności
- Olejna
- Ratuszowa
- Tadeusza Kościuszki
- Młyńska
- Cegielniana
- Kazimierza Pułaskiego
- Polna
- Mleczarska
- Józefa Piłsudskiego
- Festiwalowa
- Zamkowa
- Klasztorna
- Tęczyńskich
- Okopowa
- Podwalna
- Krakowska
- Wesoła
- Niecała
- Bóżnicza
- Zgoda
- Grodzka

- Mostowa
- Jagiellońska
- Parkowa
- Obożna
- Rybna
- Rondo Żołnierzy Wyklętych
- Lubelska
- Krańcowa
- Łąkowa
- Bolesława Prusa
- Nadstawna
- Budzyńska

2) podobszar rewitalizacji „**Zarzecze**”:

- Armii Krajowej
- Lubelska
- Urzędowska
- Ostrowiecka
- Tysiąclecia
- Spółdzielcza
- Jana Kochanowskiego
- Sądowa
- Juliusza Osterwy

3) podobszar rewitalizacji „**Osiedle Koszary**”:

- Urzędowska
- Fryderyka Chopina
- Mikołaja Kopernika
- Kazimierza Juliusza Dworaka
- Ułańska
- Nowa

4) podobszar rewitalizacji „**Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym**”:

- Kolejowa
- Obwodowa
- Towarowa
- Stanisława Małachowskiego
- Lipowa
- Wojskowa
- Orzechowa
- Brzozowa
- Gajowa

5) podobszar rewitalizacji „**Dzielnica Kraśnik Fabryczny**”:

- Juliusza Słowackiego
- Balladyny
- Adama Mickiewicza
- Jana Kasprowicza
- Zygmunta Krasińskiego
- Elizy Orzeszkowej
- Gen. Władysława Sikorskiego
- Jana Styki
- Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- Racławicka
- Jana Matejki
- Grunwaldzka
- Łożyskowa
- Żwirki i Wigury
- Sportowa
- Eugeniusza Kwiatkowskiego
- Garażowa
- Niepodległości
- Hieronima Dekutowskiego „Zapory"
- Metalowców
- Klonowa
- Stefana Lelka-Sowy.

Łączna powierzchnia tak wyznaczonego **obszaru rewitalizacji** pokrywa się w 100% z obszarem zdegradowanym i wynosi **445,2855 ha**, tj. **17,06%** powierzchni miasta Kraśnik, zamieszkuje go **8 950 mieszkańców,** zameldowanych na terenie miasta, czyli **28,28%** mieszkańców miasta Kraśnik.

Tym samym wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia przesłanki określone w art. 10 ust. 2 ustawy *o rewitalizacji*.

Nazwa podobszaru rewitalizacji	Liczba mieszkańców	Powierzchnia (ha)
Podobszar rewitalizacji **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim"**	1 306	150,0054
Podobszar rewitalizacji „**Zarzecze**"	2 380	113,6288
Podobszar rewitalizacji „**Osiedle Koszary**"	561	11,7040
Podobszar rewitalizacji „**Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym"**	247	101,8842
Podobszar rewitalizacji „**Dzielnica Kraśnik Fabryczny**"	4 456	68,0631
RAZEM:	**8 950**	**445,2855**

Mapa 11. Podobszar zdegradowany „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim – część 1”.

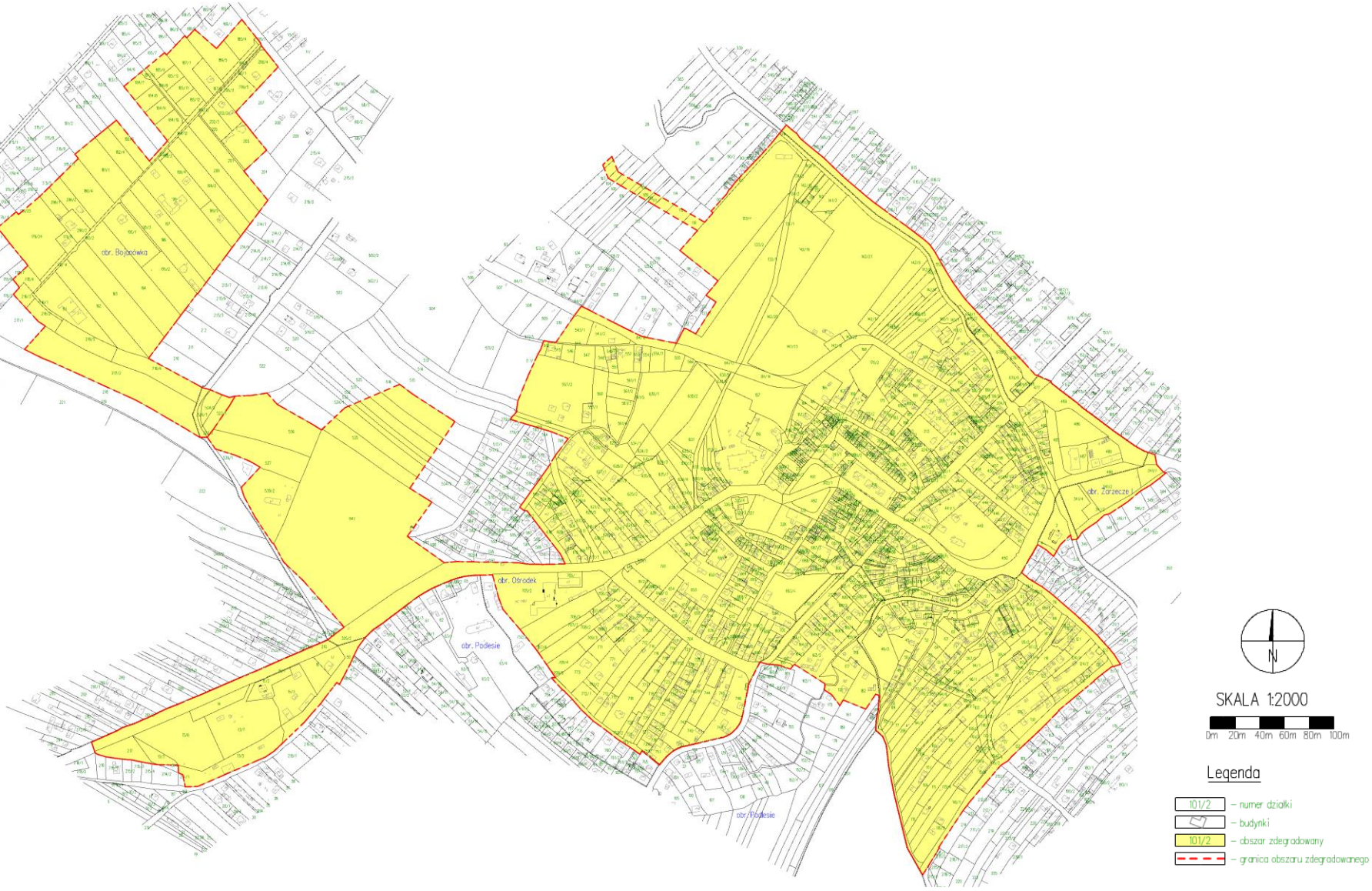

Mapa 12. Podobszar zdegradowany „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim – część 2".

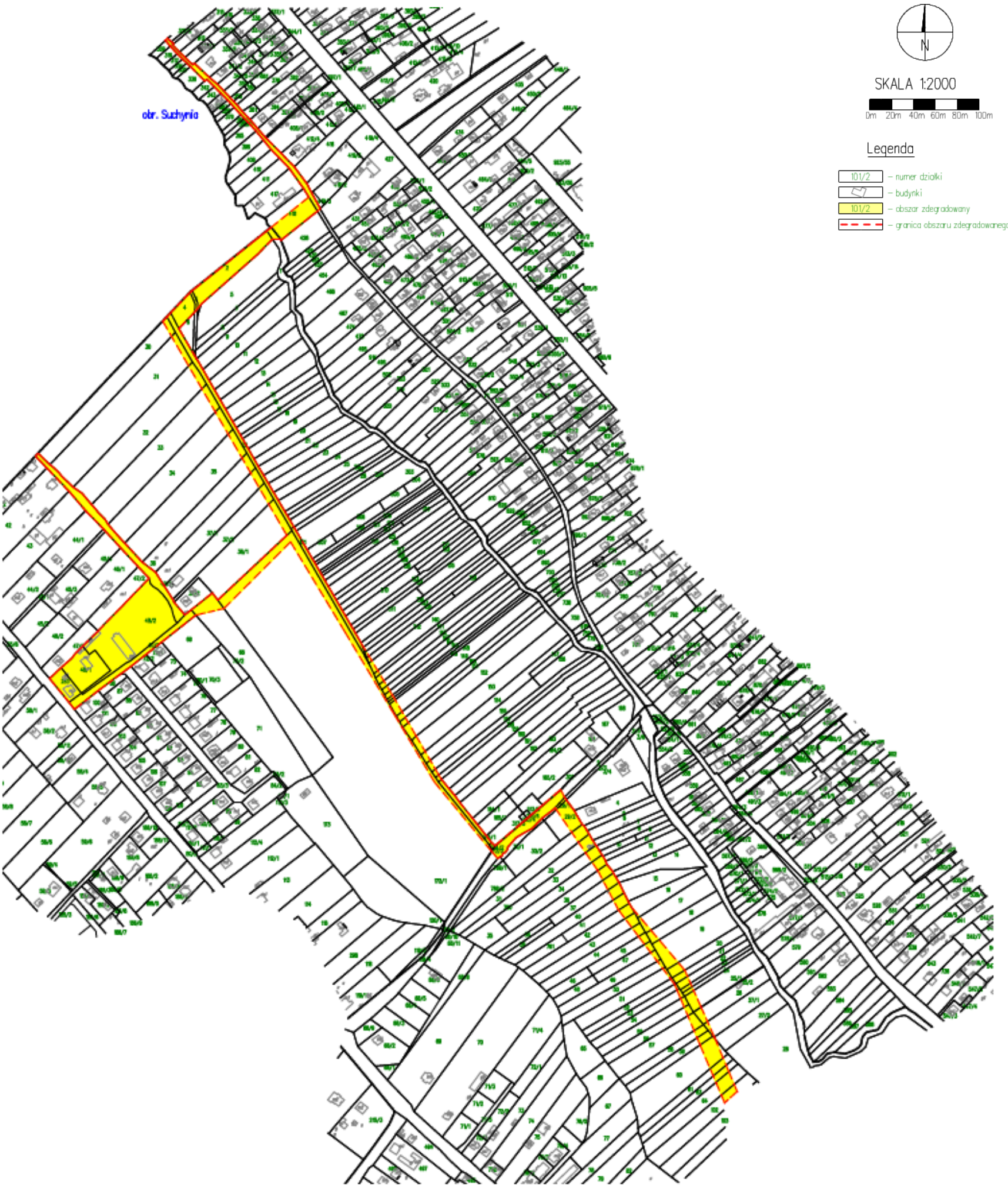

Mapa 13. Podobszar zdegradowany „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim – część 3”.

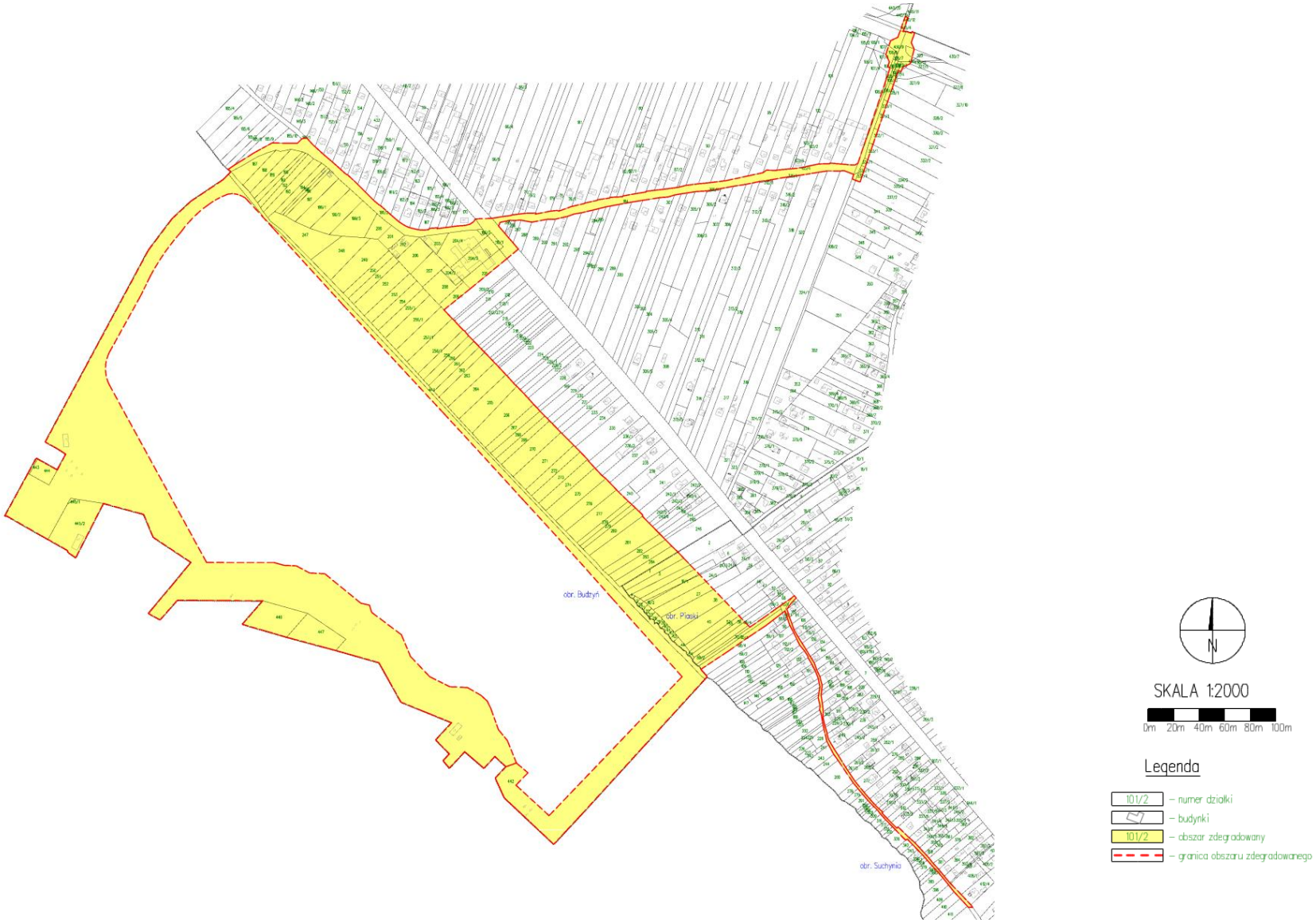

Mapa 14. Podobszar zdegradowany „Zarzecze”.

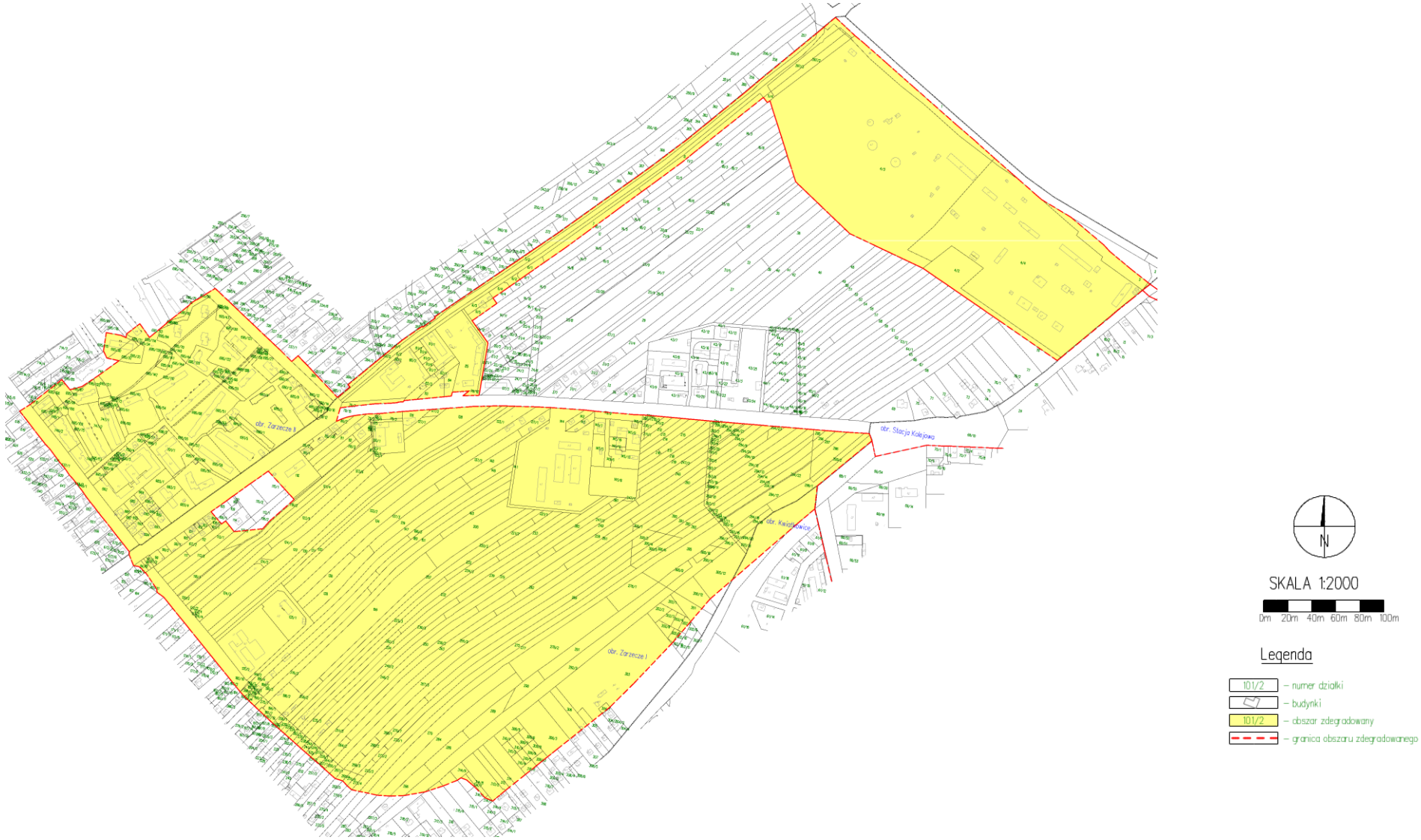

Mapa 15. Podobszar zdegradowany „Osiedle Koszary”.

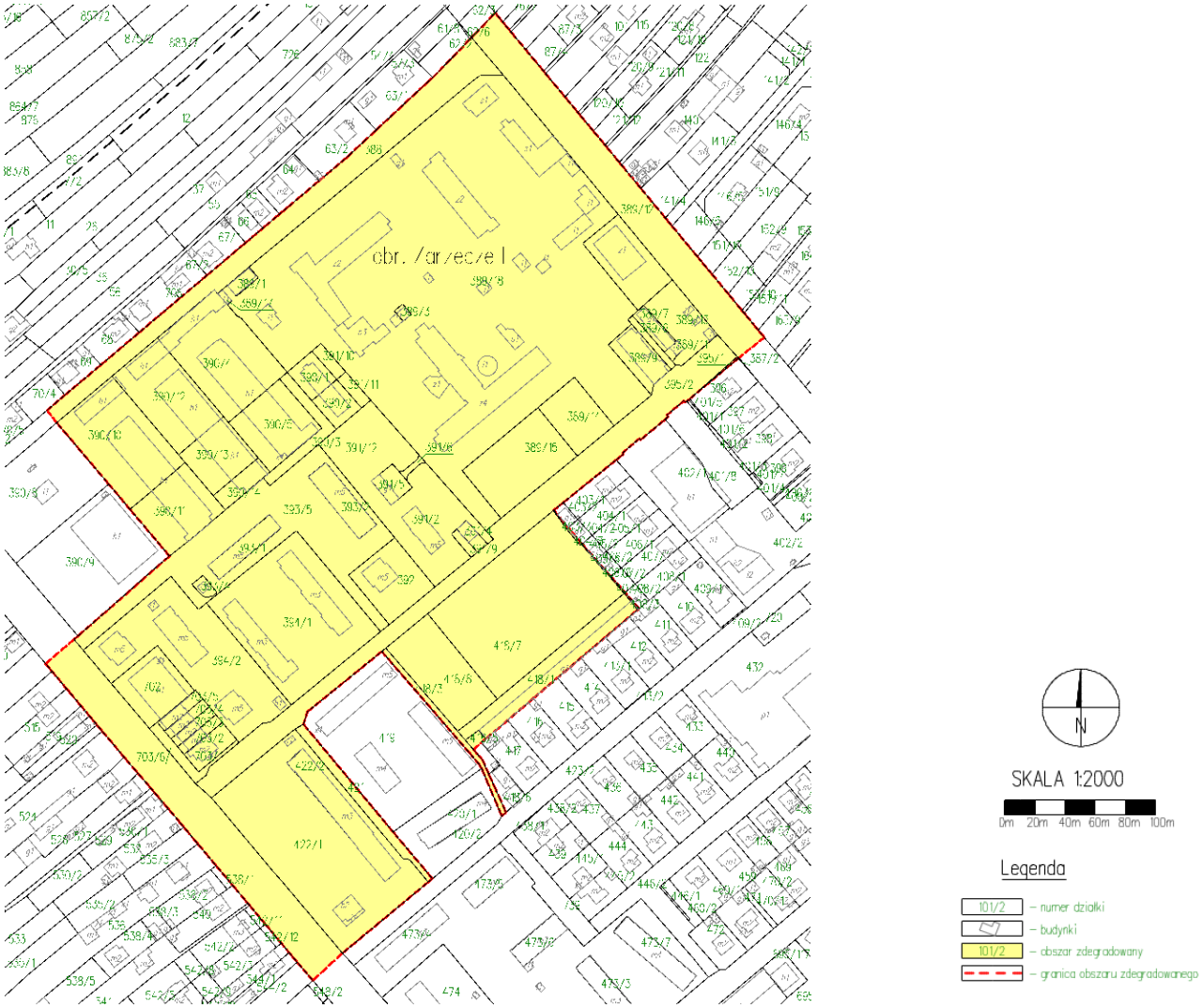

Mapa 16. Podobszar zdegradowany „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym".

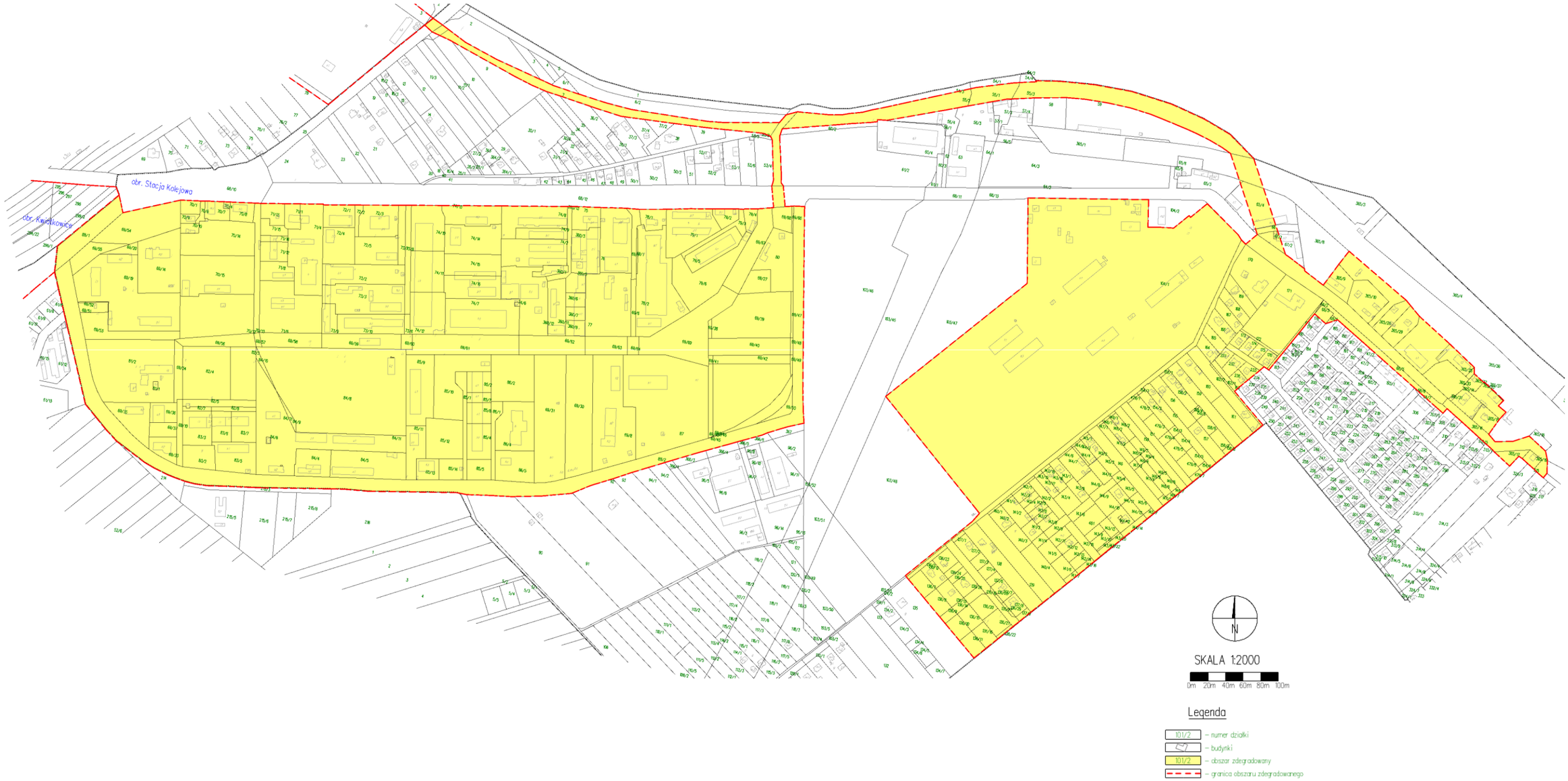

Mapa 17. Podobszar zdegradowany „Dzielnica Kraśnik Fabryczny”.

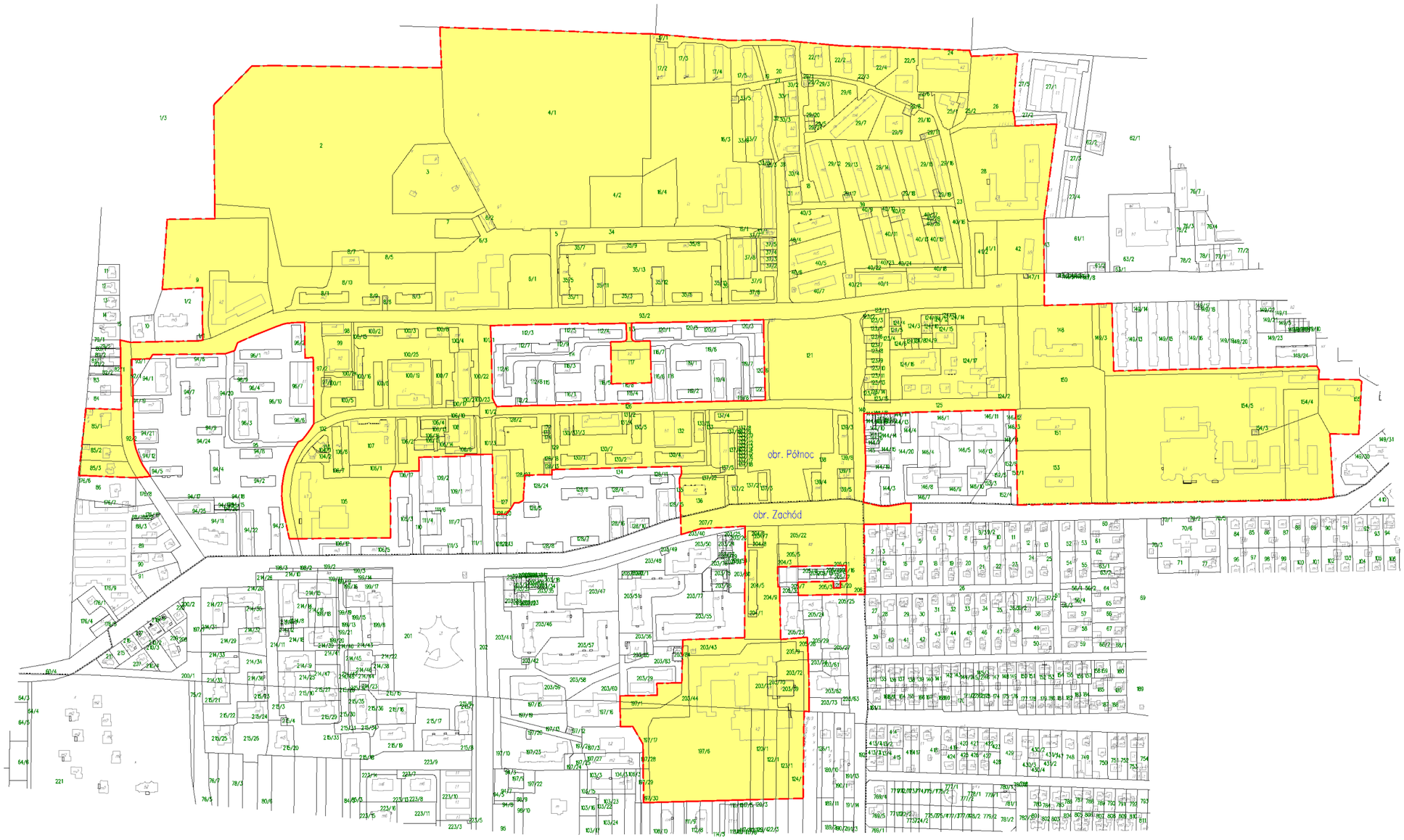

Mapa 18. Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim – część 1”.

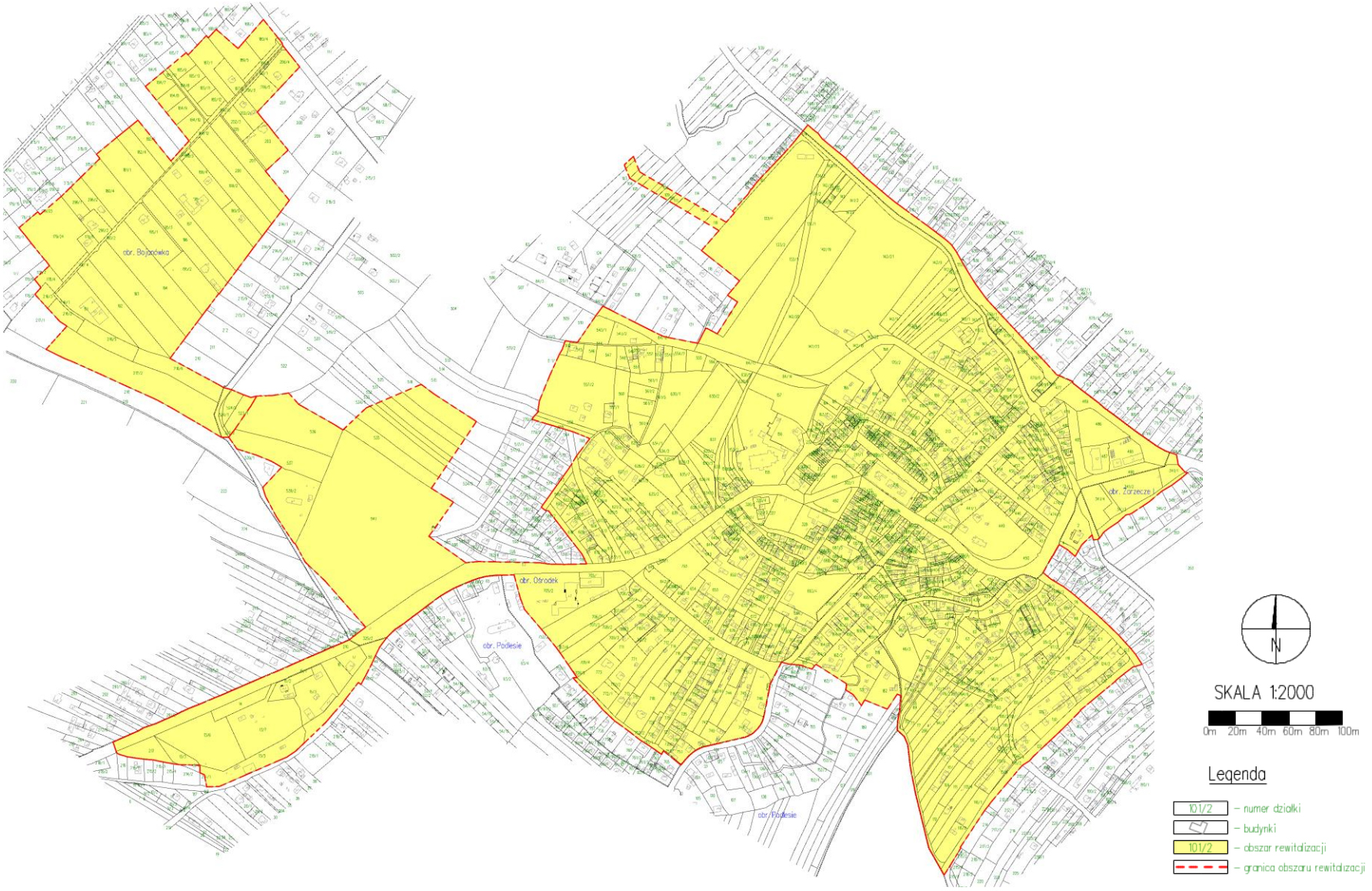

Mapa 19. Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim – część 2".

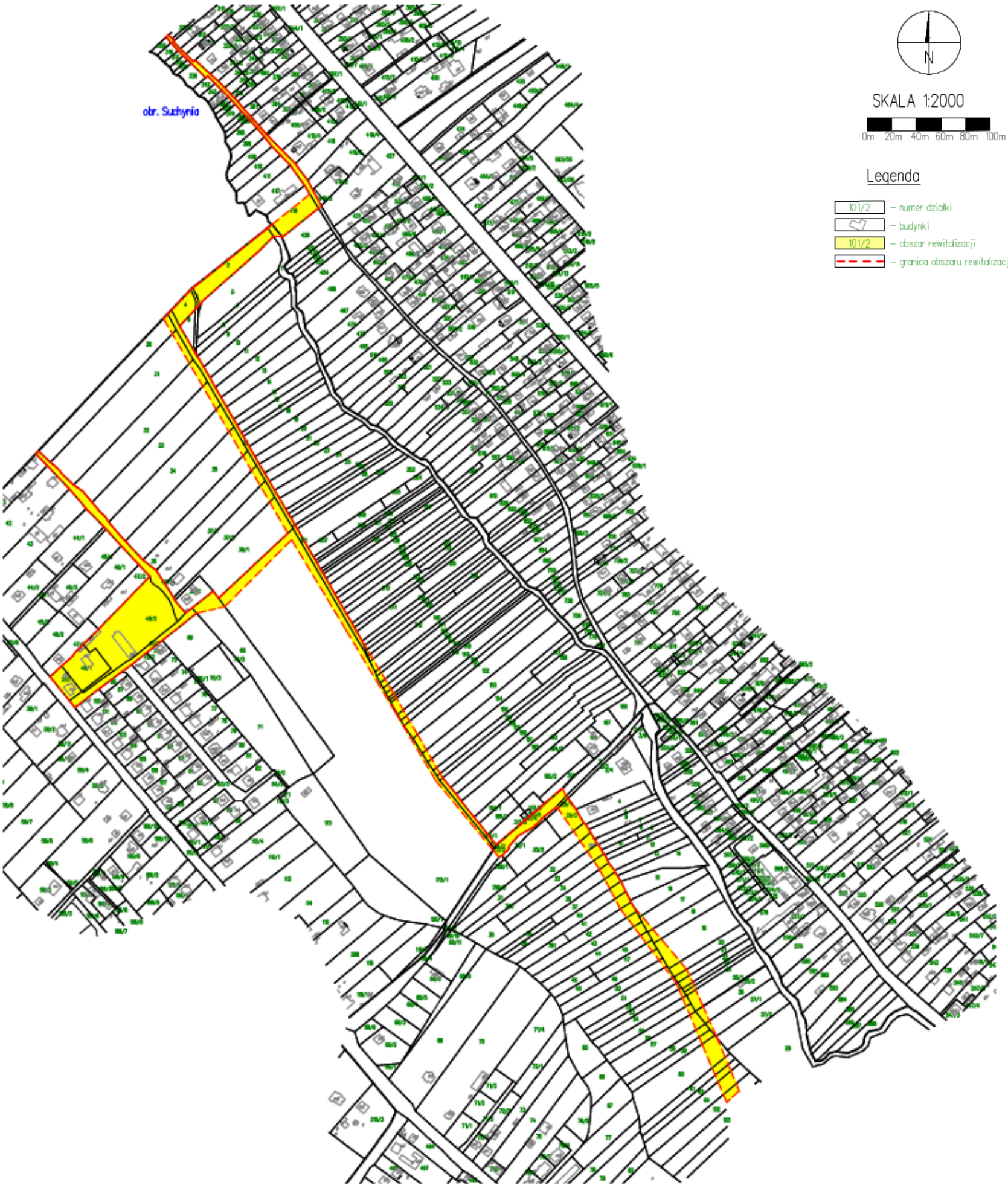

Mapa 20. Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim – część 3”.

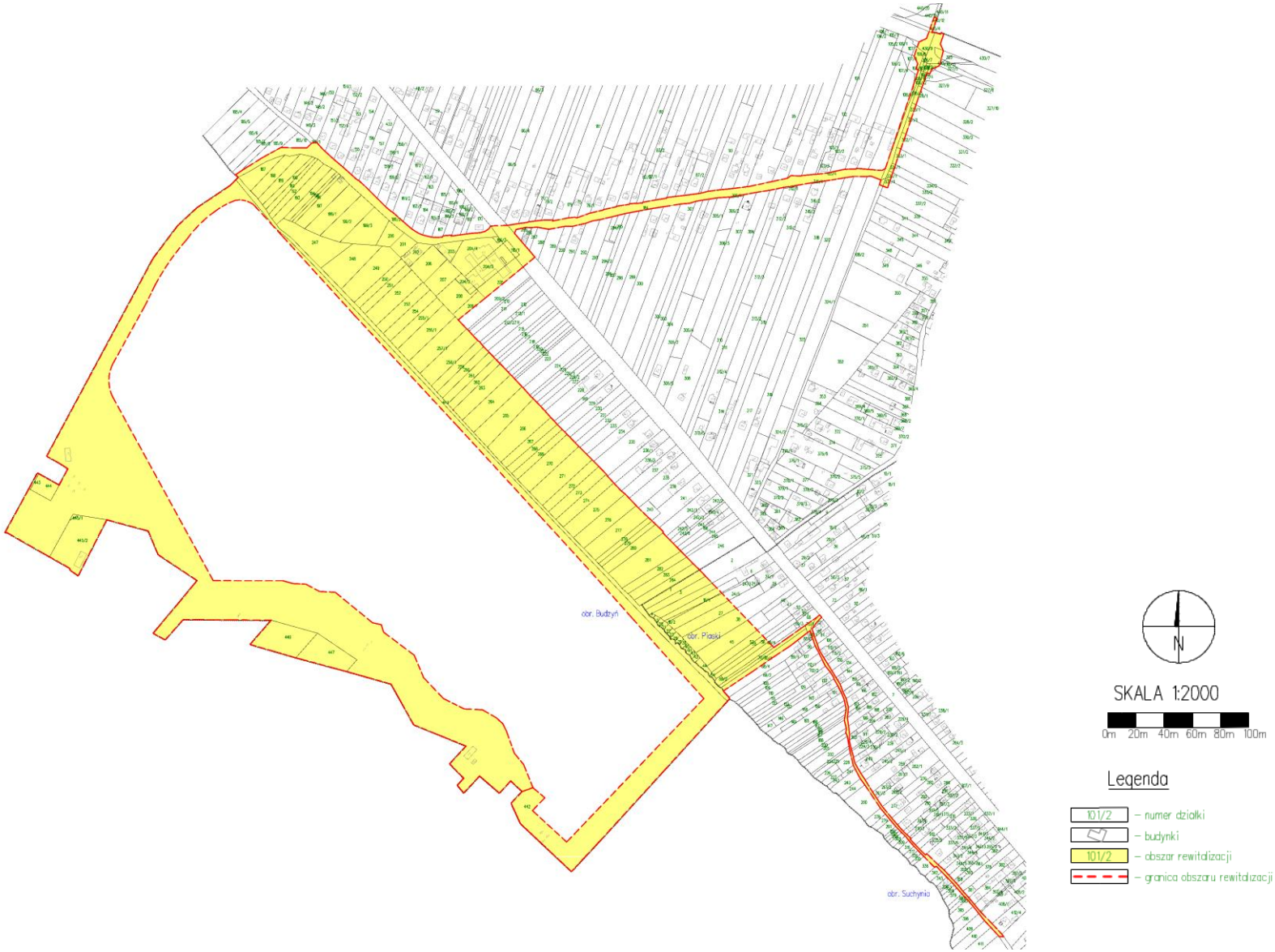

Mapa 21. Podobszar rewitalizacji „Zarzecze”.

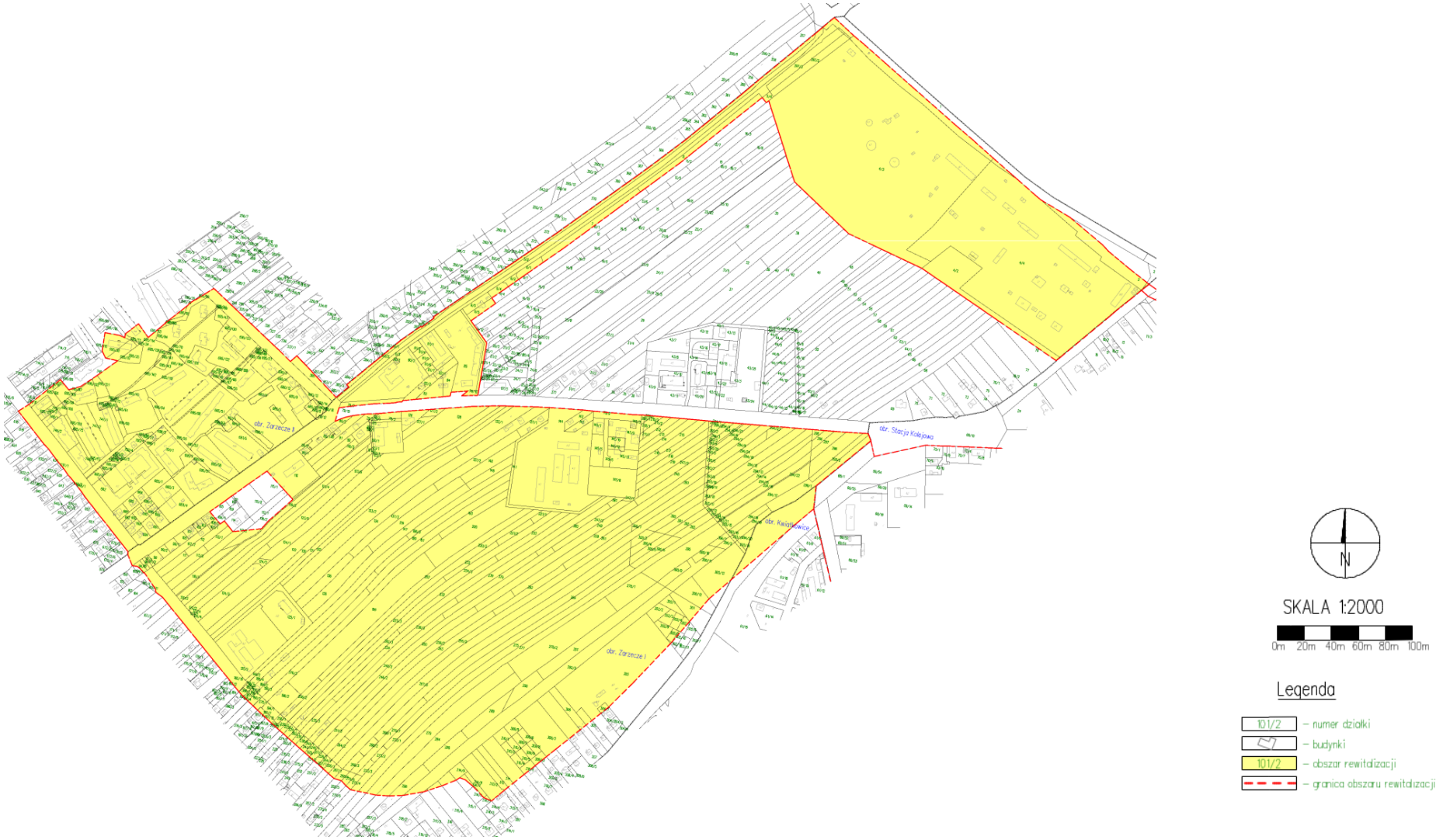

Mapa 22. Podobszar rewitalizacji „Osiedle Koszary”.

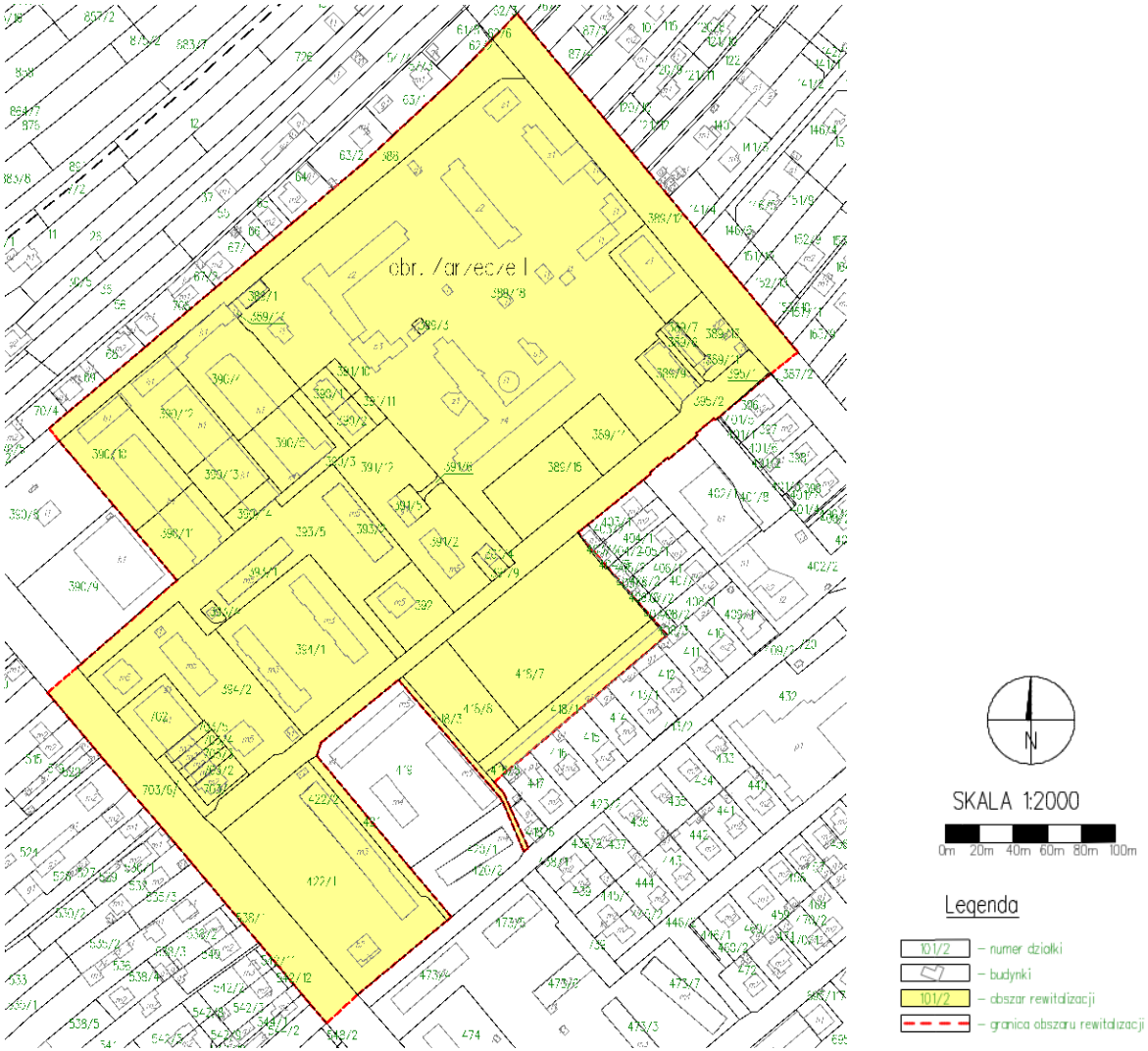

Mapa 23. Podobszar rewitalizacji „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym".

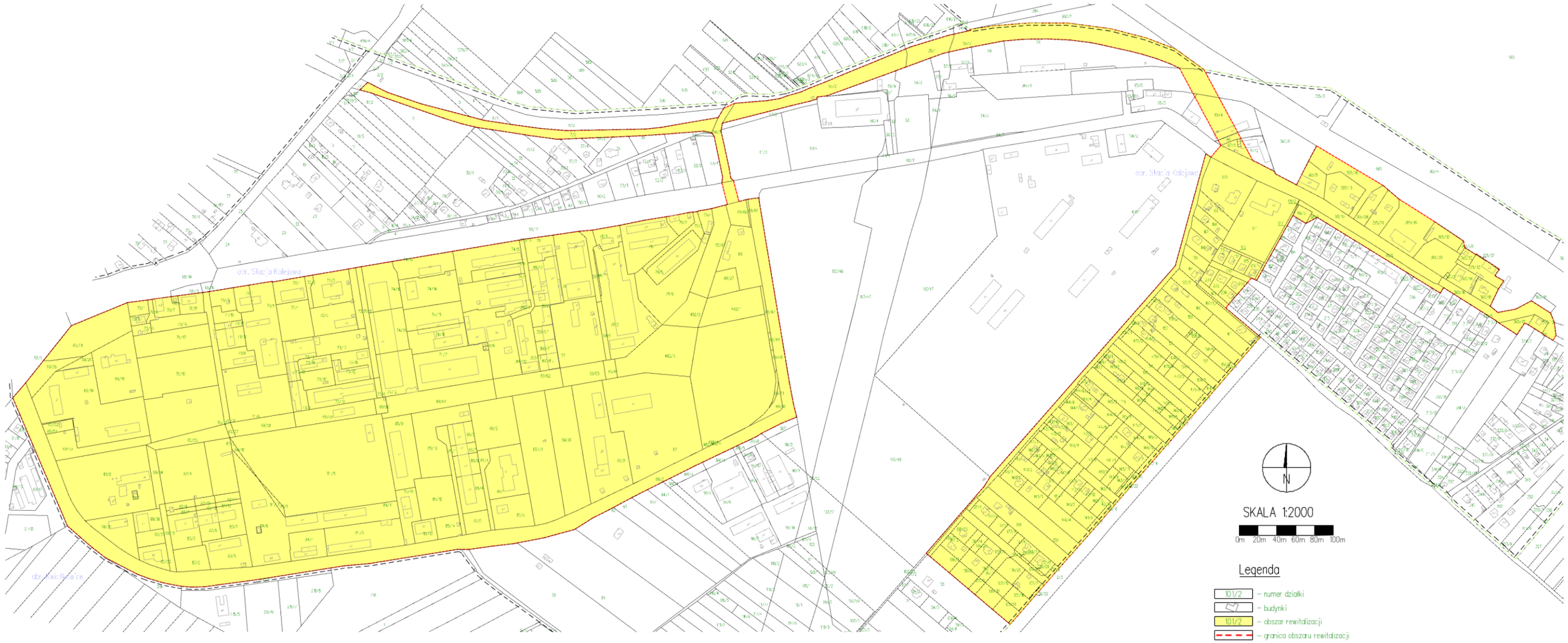

Mapa 24. Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Krośnik Fabryczny”.

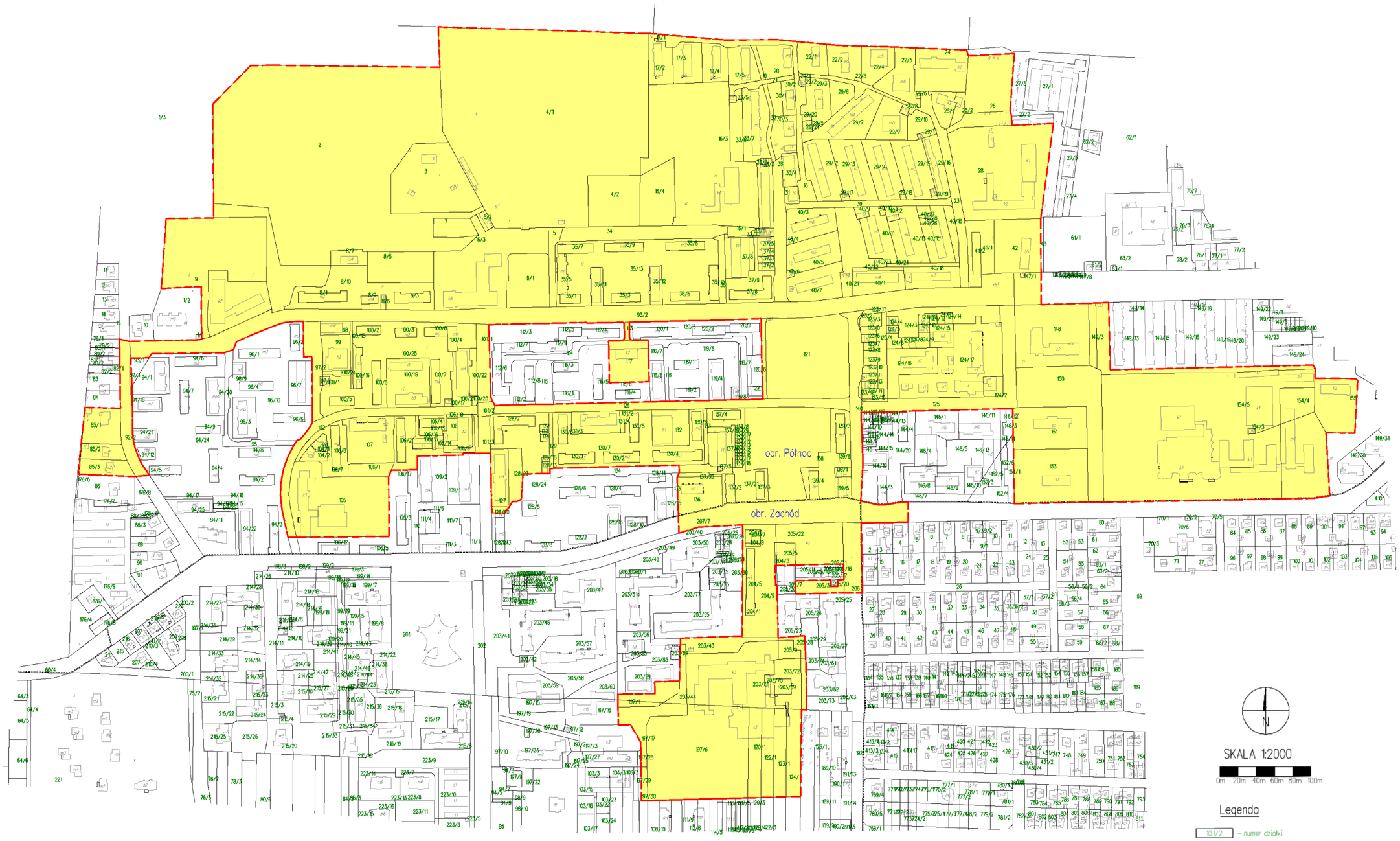

III. CZĘŚĆ PLANISTYCZNA.

Planowanie rewitalizacji stanowi ważny etap, który polega m.in. na zdefiniowaniu, w oparciu o przeprowadzone prace analityczne i diagnostyczne, wizji i celów rewitalizacji. Są one opracowywane na podstawie wykonanej szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji, w której określono potencjały i problemy, a także ich przyczyny i skutki. Wobec tego część planistyczna stanowi odpowiedź dla zebranych i przeanalizowanych wcześniej danych, a także określonego potencjału obszaru rewitalizacji.

1. Wizja, misja, cele i kierunki działań.

Zgodnie z art. 15 ust. 3 i 4 ustawy *o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 r. gminny program rewitalizacji powinien zawierać m.in. „opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji oraz cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk". Wizja, to wyrażona słownie wizualizacja obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji. Misja pełni funkcję celu nadrzędnego, wyznaczającego kierunek działań. Wizja i misja wraz z celami strategicznymi powinny stanowić spójną całość i dążyć do niwelacji negatywnych zjawisk.

1.1. Wizja stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji.

Wizja wskazuje kierunek, w którym podąża miasto Kraśnik. Jest ona również pewnym zobrazowaniem pożądanej przyszłości, która zakłada rozwiązanie zdiagnozowanych z udziałem lokalnej społeczności problemów oraz wykorzystanie zidentyfikowanych potencjałów. Ambitna wizja ma w tym przypadku na celu motywowanie wszystkich interesariuszy procesu rewitaliza-cyjnego do sprawnego i skutecznego działania.

Rewitalizacja, jako kompleksowy proces przemian, obejmuje swoim zasięgiem wiele płaszczyzn życia na danym obszarze. Dotyczy w sposób szczególny: jakości życia mieszkańców, rozwoju gospodarczego, podniesienia jakości oraz atrakcyjności przestrzeni publicznej, wykorzystania potencjału turystycznego w oparciu o dziedzictwo kulturowe, przyrodnicze itd.

Podstawowym założeniem, związanym z wyprowadzeniem obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego jest odwrócenie negatywnych zjawisk zdiagnozowanych w poprzednich rozdziałach niniejszego dokumentu. Wnioski z dokonanej analizy posłużyły do identyfikacji mocnych i słabych stron oraz czynników sukcesu rewitalizacji w mieście Kraśnik.

Konsekwentne i przemyślane działania systemowe, wdrażane etapami przy udziale społeczeństwa pozwolą na stopniową poprawę funkcjonowania całej przestrzeni na wszystkich płaszczyznach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Można zatem sformułować następującą wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji brzmi następująco:

„W 2030 roku podobszary rewitalizacji Miasta Kraśnik są atrakcyjną przestrzenią tętniącą życiem społecznym i gospodarczym. To obszary aktywizujące i inspirujące

mieszkańców. Oparte na dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym, z atrakcyjną ofertą kulturalno-oświatową, dzięki wzrastającej przedsiębiorczości oraz rozwijającej się turystyce w zdrowym i bezpiecznym otoczeniu. Na nowo budujący wewnętrzne relacje społeczne, zaangażowanie społeczne i wysoki poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Obszary otwarte na osoby z zewnątrz, ale przede wszystkim przyjazny stałym mieszkańcom, stanowiące miejsce spotkań i integracji, zachęcające atrakcyjnymi i bezpiecznymi przestrzeniami publicznymi. Dobrze skomunikowane w wymiarze regionalnym i lokalnym, bezpieczne i przyjazne dla osób w różnym wieku i o różnym poziomie sprawności".

Rozwijając i uszczegóławiając powyższą wizję, obszary rewitalizacji w 2030 r. staną się miejscem bezpiecznym i przyjaznym. Mieszkańcy będą korzystać z usług publicznych i komunalnych wysokiej jakości.

W celu podniesienia warunków życia odnowiona zostanie niezbędna infrastruktura techniczna i społeczna z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Udostępniona odnowiona infrastruktura i tereny pod zabudowę oraz zróżnicowana oferta spędzania czasu wolnego zachęcać będzie do pozostania dotychczasowych mieszkańców i osiedlenia się nowych na obszarze rewitalizacji. Wykreowane przyjazne, zielone przestrzenie staną się atrakcyjnym miejscem wypoczynku i rekreacji mieszkańców i turystów.

Wokół rozbudowanych/modernizowanych obiektów wykorzystujących dziedzictwo kulturowe, historyczne i przyrodnicze rozwinie się przedsiębiorczość.

Osoby wykluczone społecznie otrzymają możliwość wyjścia z kryzysowej sytuacji życiowej, poprzez aktywizację społeczną i zawodową. Zaangażowanie organizacji pozarządowych zaowo-cuje integracją społeczną, zwiększeniem aktywności obywatelskiej i niwelowaniem wystę-pujących problemów. Młode pokolenie, seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami skorzystają z szansy wszechstronnego rozwoju.

Obszary rewitalizacji będą zamieszkiwać ludzie otwarci na zmiany, przedsiębiorczy i odważnie realizujący swoje pomysły na życie. Dziedzictwo kulturowe stanie się motorem pozytywnych przemian społeczno-gospodarczych.

Wyznaczone podobszary, w latach 2024-2030 zostaną poddane kompleksowej rewitalizacji w oparciu o szczegółowo zaplanowaną i skoordynowaną interwencję. Planowane efekty zostaną uzyskane poprzez realizację przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, wpisujących się w wyznaczone cele rewitalizacji. Należy również zaznaczyć, że wizja ma w tym przypadku charakter optymalny i została zbudowana na racjonalnych przesłankach pozwalających stwierdzić, że osiągnięcie zakładanej wizji jest możliwe do realizacji.

Stan docelowy obszarów zostanie osiągnięty na koniec obowiązywania niniejszego programu. Perspektywa roku 2030 koresponduje również z datą wyznaczającą możliwość absorpcji środków unijnych z okresu finansowania 2021-2027. Wizja, jako stan docelowy, odnosi się zatem w dużej mierze do konkretnych przemian społeczno-gospodarczych, które są pożądane i zostaną osiągnięte dzięki wdrożeniu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030.

Obszary objęte rewitalizacją po przeprowadzeniu zaplanowanych procesów, zostaną efektywnie przeobrażone zarówno społecznie, przestrzennie, jak i gospodarczo, uzyskując naturalną funkcjonalność oraz użyteczność publiczną. Odnowiona zabudowa i wyposażona w niezbędną infrastrukturę przestrzeń, poprawi odczuwaną przez mieszkańców jakość życia oraz korzystnie wpłynie na atrakcyjność zarówno turystyczną, jak i gospodarczą oraz osiedleńczą obszarów zdegradowanych. Przestrzenie publiczne będą stanowić miejsce spotkań społeczności lokalnej i integracji międzypokoleniowej. Co bardzo istotne, w wyniku działań rewitalizacyjnych, zmianie ulegnie również wizerunek całego obszaru. Będzie on postrzegany jako miejsce tętniące życiem z bogatą ofertą kulturalną oraz bazą turystyczno-rekreacyjną.

Na zrewitalizowanych terenach zmniejszy się poziom wykluczenia społecznego, a zjawiska stygmatyzujące środowiska defaworyzowane zastąpi inicjatywa gospodarcza, silne poczucie wspólnoty lokalnej oraz aktywna postawa obywatelska. W efekcie działań rewitalizacyjnych ograniczone zostaną problemy społeczne, których szczególna koncentracja występuje w zdelimitowanym obszarze. Wsparciem dla tego procesu będą prace na rzecz przeciwdziałania procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej, wynikających m.in. z ubóstwa i bezrobocia, służące włączeniu tych osób w różne wymiary życia społecznego.

Istotnym skutkiem przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych będzie zwiększony poziom dostępności oraz jakości świadczonych usług publicznych (zwłaszcza wychowawczych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjno-wypoczynkowych) dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wśród efektów realizacji zamierzeń Gminnego Programu Rewitalizacji ważne miejsce zajmują również inicjatywy dotyczące poprawy dostępności oraz jakości infrastruktury społecznej (w tym infrastruktury oświatowej). Związane są one również z poprawą warunków edukacyjnych, mającą wpływ na poziom kształcenia, a następnie dostęp do rynku pracy.

1.2. Misja i cel główny procesu rewitalizacji.

Spełnienie misji przyczyni się do wyprowadzenia obszaru ze stanu kryzysowego i urzeczywistnienia określonej wizji. Ponadto stanowi ona odpowiedź na problemy zidentyfikowane w szczegółowej diagnozie obszarów rewitalizacji.

Pamiętając, że rewitalizacja to długofalowy, kompleksowy proces zmian realizowanych na rzecz lokalnej społeczności, sformułowano misję skoncentrowaną na rozwoju i aktywizacji mieszkańców – zarówno w obszarze społecznym, jak i zawodowym:

Zintegrowane działania władz miasta Kraśnik, interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji, liderów opinii publicznej i mieszkańców na obszarach rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej, połączone z akumulacją własnego kapitału publicznego i prywatnego, wspartego funduszami zewnętrznymi, stworzą otwartą przestrzeń do aktywności publicznej, społecznej i komercyjnej oraz rozwiązywania problemów na rewitalizowanym obszarze.

Misja stanowi deklarację w jakim kierunku będą zmierzały podejmowane przez samorząd i innych interesariuszy zadania. Misja podkreśla, że proces rewitalizacji jest prowadzony przez wszystkich – mieszkańców, przedsiębiorców, instytucje publiczne, kulturalne, placówki oświatowe i inne podmioty funkcjonujące w rewitalizowanej przestrzeni lub mające na nią wpływ.

Jednocześnie odnosząc się do tego, że pokonanie zdiagnozowanych problemów nastąpi jedynie przy zjednoczeniu i wspólnym działaniu na rzecz aktywizacji gospodarczej, integracji społecznej i estetyzacji przestrzeni.

Uzupełnieniem i rozwinięciem wizji oraz misji rozwoju GPR jest określenie głównego celu rozwoju, celów strategicznych i kierunków działań. A oto cel główny:

Wzrost poziomu życia i satysfakcji mieszkańców oraz poprawa atrakcyjności obszarów rewitalizacji poprzez kompleksową odnowę społeczną oraz gospodarczą, środowiskową, przestrzenną i techniczną.

W kolejnych rozdziałach zaprezentowano i opisano cele strategiczne, kierunki działań oraz przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne przyczyniające się do ich realizacji.

1.3. Cele i kierunki działań procesu rewitalizacji.

W myśl art. 15 ust. 1 pkt 4) ustawy – cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służą eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk społecznych oraz innych, określonych w szczegółowej diagnozie. W konsekwencji wielowątkowy, kompleksowy i zintegrowany proces jaki stanowi rewitalizacja wymaga hierarchizacji i usystematyzowania wszystkich celów i działań wynikających z przeprowadzonych diagnoz i konsultacji społecznych. W niniejszym opracowaniu przyjęto dwustopniową strukturę celów (misję i cele strategiczne). Następnie zdefiniowano kierunki działań, które ściśle korespondują z przyjętymi celami strategicznymi. Określają one ramy w jakich będą mieściły się przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne, czyli precyzują i odzwierciedlają politykę miasta Kraśnik w poszczególnych dziedzinach.

Cele rewitalizacji zostały określone w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym. Są ze sobą wyraźnie skorelowane i tworzą spójny katalog. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań mają służyć eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk na obszarach rewitalizacji, znajdującym się w stanie kryzysowym. **Cele strategiczne i kierunki działań są uniwersalne i odpowiadają wszystkim problemom występującym w każdym z podobszarów rewitalizacji.**

Cele rewitalizacji opisują przejście od sytuacji wyjściowej do sytuacji pożądanej. Odpowiadają one na potrzeby i oparte są o potencjały rewitalizacyjne zidentyfikowane na etapie diagnostycznym. Identyfikacja kluczowych zmian niezbędnych do realizacji założonych celów rewitalizacji pozwoli na określenie najważniejszych kierunków działań, a następnie instrumentów realizacyjnych (w tym przedsięwzięć rewitalizacyjnych).

Należy zaznaczyć, że Gminny Program Rewitalizacji jest skierowany do różnych grup interesariuszy. Stanowi odpowiedź na rzeczywiste problemy oraz potrzeby rewitalizacyjne, które zostały zidentyfikowane w trakcie procesu diagnostycznego w ramach programowania rewitalizacji. Potencjały i aspiracje lokalnych grup interesariuszy również zostały uwzględnione w procesie doprecyzowania celów strategicznych GPR.

Struktura celów w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 tworzy logicznie powiązany, spójny system odpowiadający na poszczególne obszary problemowe.

Realizacja zaplanowanych kierunków działań powinna zapewniać osiąganie celów strategicznych wskazanych w ramach obszarów: społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-funkcjonalnego oraz technicznego. Należy również zaznaczyć, że kierunki działań planowane w ramach poszczególnych celów wzajemnie się przenikają i uzupełniają. Niejednokrotnie będą mogły zostać zrealizowane dzięki zintegrowanym projektom, wzmacniając tym samym możliwość uzyskania efektu synergii.

Zgodnie z metodą SMART cele są: specyficzne, mierzalne, akceptowalne, realistyczne i określone w czasie.

Cele rewitalizacji możemy podzielić na cele występujące w poszczególnych obszarach, które poddawane były wyczerpującej diagnozie:

1) obszar społeczny,
2) obszar gospodarczy,
3) obszar środowiskowy,
4) obszar przestrzenno-funkcjonalny,
5) obszar techniczny.

Tabela 25 zawiera zestawienie celów strategicznych oraz przypisanych do nich kierunków działań, którym możliwe będzie przypisanie konkretnych mierników stopnia spełnienia każdego z nich. Każdy z celów strategicznych powinien być osiągany na wszystkich z wyodrębnionych podobszarów rewitalizacji. Oznaczają one zakres niezbędnych interwencji, które powinny być podejmowane wspólnie przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Odpowiadają na pytanie „co należy zrobić?", aby w ramach wybranych obszarów problemowych osiągnąć założone cele strategiczne. Kierunki działań (wdrażane poprzez przedsięwzięcia rewitalizacyjne), będą podstawą realizacji postanowień Programu. Wskazanie kierunków działań lub tam, gdzie to jest możliwe, konkretnych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, jest zatem bardzo istotnym elementem prac.

Tabela 25. Cele strategiczne i kierunki działań GPR.

Cel strategiczny	Kierunki działań
1. Wzmocnienie kapitału społecznego i przeciwdziałanie	1. Aktywizacja grup zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz podniesienie ich kompetencji społecznych i zawodowych.

wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji.	2. Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców w zakresie inicjatyw oddolnych. 3. Wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców oraz wzrost poziomu integracji społecznej mieszkańców. 4. Rozwijanie oferty kulturalno-edukacyjnej dla różnych grup mieszkańców oraz poszerzenie możliwości samorozwoju ludzi młodych. 5. Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców.
2. Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.	1. Wykorzystanie atrakcyjnych gospodarczo fragmentów obszaru rewitalizacji do wspierania tworzenia nowych miejsc pracy. 2. Aktywizacja przestrzeni publicznych poprzez rozwój funkcji turystycznych, kulturalnych i rozwijanie przemysłu czasu wolnego. 3. Rozwój funkcji turystycznych. 4. Wspieranie inicjatyw w zakresie wzmacniania aktywności gospodarczej mieszkańców. 5. Zbudowanie płaszczyzny współpracy przedsiębiorców działających na obszarze rewitalizacji w celu wzmocnienia ich konkurencyjności.
3. Podniesienie jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji.	1. Podejmowanie inicjatyw z zakresu ograniczania niskiej emisji. 2. Poprawa efektywności energetycznej budynków. 3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 4. Zagospodarowanie terenów zdegradowanych na cele rekreacyjne, turystyczne i sportowe. 5. Przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze środowiska naturalnego (burze, powodzie itp.).
4. Zwiększenie dostępności, poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych dla mieszkańców i gości obszaru rewitalizacji.	1. Rozwój infrastruktury funkcjonalnej w zakresie opieki społecznej, przedsiębiorczości, edukacji, kultury, turystyki, rekreacji i sportu. 2. Pełniejsze wykorzystanie zasobów kulturowych i turystycznych obszaru. 3. Tworzenie wysokiej jakości, dostępnych przestrzeni publicznych. 4. Reorganizacja i uzupełnienie systemu monitoringu wizyjnego. 5. Likwidacja barier przestrzennych oraz architektonicznych.
5. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji.	1. Przebudowa, rozbudowa i modernizacja zdegradowanych budynków przywracająca im utracone lub nadająca nowe funkcje użytkowe (społeczne, gospodarcze, turystyczne, kulturalne itp.) wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. 2. Poprawa warunków mieszkaniowych społeczeństwa. 3. Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej (w tym parkingowej) jako uzupełnienie większego przedsięwzięcia/projektu. 4. Modernizacja i rozwój infrastruktury komunalnej (wodno-kanalizacyjnej, gazowej, elektrycznej, telekomunikacyjnej, gospodarki odpadami) jako uzupełnienie większego przedsięwzięcia/projektu. 5. Rozszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Miasta Kraśnik, Policji, MOPS, Powiatowego Urzędu Pracy i GUS BDL oraz badań ankietowych i wniosków z konsultacji społecznych.

Cel strategiczny	Kierunki działań
1. Wzmocnienie kapitału społecznego i przeciwdziałanie	1. Aktywizacja grup zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społe-cznym oraz podniesienie ich kompetencji społecznych i zawodowych.

wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji.	2. Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców w zakresie inicjatyw oddolnych. 3. Wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców oraz wzrost poziomu integracji społecznej mieszkańców. 4. Rozwijanie oferty kulturalno-edukacyjnej dla różnych grup mieszkańców oraz poszerzenie możliwości samorozwoju ludzi młodych. 5. Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel stanowi odpowiedź na następujące zidentyfikowane problemy:

- nasilające się problemy demograficzne i procesy starzenia się społeczeństwa (ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, niekorzystna struktura wiekowa mieszkańców, wysokie obciążenie demograficzne),
- strukturalny charakter zjawiska bezrobocia,
- rosnąca liczba seniorów, wśród której pojawia się coraz większa grupa osób w trudnej sytuacji finansowej, która z uwagi na poziom dochodów nie może być wsparta przez MOPS, ale też ze względu na ponoszone koszty i pozostający dochód rozporządzalny kwalifikuje się do grupy osób ubogich,
- zwiększająca się liczba rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej,
- konieczność zabezpieczenia różnego rodzaju usług publicznych (bezpłatnych) dla coraz większej liczby osób starszych, którym niskie dochody nie pozwalają na korzystanie z komercyjnej oferty czasu wolnego, usług opiekuńczych itp.,
- wzrost udziału osób pobierających świadczenia w sposób długotrwały, co bardzo utrudnia aktywizację społeczną i zawodową,
- występowanie coraz większej liczby osób, dla których źródłem ubóstwa nie jest brak pracy, lecz zbyt niskie dochody, niepokrywające rosnących kosztów życia (zjawisko ubóstwa pracujących),
- czynniki makroekonomiczne mogące wpłynąć na zasadniczą zmianę sytuacji na części rynku pracy (szczególnie usługi, handel) oraz zwiększenie poziomu bezrobocia w tych branżach,
- pozostawanie w rejestrach PUP osób najgłębiej wykluczonych, najbardziej oddalonych od rynku pracy, których aktywizacja zawodowa wymaga ponadstandardowych działań,
- niewystarczające działania w zakresie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami,
- problem ubóstwa niedostrzegalny przez młodzież,
- konieczność utrzymania infrastruktury społecznej, często zbyt rozbudowanej w stosunku do malejącej liczby mieszkańców,
- niewystarczające wsparcie organizacji pozarządowych,
- brak koordynacji współpracy między działającymi w mieście organizacjami pozarządowymi,
- niewystarczająca ilość przestrzeni (lokali), w których organizacje pozarządowe mogłyby prowadzić swoją działalność,
- brak lokalnych liderów/animatorów życia społecznego, organizacji, które katalizowałyby rozwój więzi społecznych, szczególnie widoczny w centrum miasta, gdzie społeczność jest najbardziej zatomizowana,
- rosnące wydatki na edukację i niewystarczająca kwota subwencji oświatowej,
- konieczność dostosowania infrastruktury społecznej do potrzeb zmieniającego się profilu użytkownika,
- brak wystarczającej ilości miejsc spotkań,
- wykluczenie osób z niepełnosprawnościami,
- brak wystarczającej ilości mieszkań komunalnych.

Przy realizacji celu będą wykorzystane następujące zidentyfikowane potencjały:

- doświadczone służby miejskie wspierające osoby ubogie,
- stosunkowo jeszcze mała grupa osób wymagająca wsparcia, pozwalająca na pracę indywidualną,
- doświadczenie Kraśnika w działaniach aktywizujących i integrujących, w tym o charakterze kulturalnym, sportowym, edukacyjnym),
- aktywne i twórcze instytucje kultury,
- wieloletnie doświadczenie w organizowaniu i prowadzeniu działań społeczno-kulturalnych aktywizujących i integrujących,
- rozwinięta infrastruktura oświatowa,
- rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego i wielorodzinnego,
- rozwój edukacji i kompetencji w dziedzinie robotyki / nowych technologii,

- społeczność zgromadzona wokół dziedziny robotyki oraz zespół wykwalifikowanych mentorów.

Mierniki realizacji celu i sposób ich pomiaru:

Liczba osób kwalifikujących się do wsparcia z pomocy społecznej (↓)
Liczba miejsc aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji (↑)
Liczba wydarzeń kulturalnych, sportowych aktywizujących na obszarze rewitalizacji rocznie (↑)
Liczba organizacji społecznych zaangażowanych w realizację programu GPR (↑)
Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (rocznie) (↑)
Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (w ramach GPR) rocznie (↑)
Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji (=)

Badanie na podstawie własnych analiz, obserwacji i pomiarów.

2. Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.	1. Wykorzystanie atrakcyjnych gospodarczo fragmentów obszaru rewitalizacji do wspierania tworzenia nowych miejsc pracy. 2. Aktywizacja przestrzeni publicznych poprzez rozwój funkcji turystycznych, kulturalnych i rozwijanie przemysłu czasu wolnego. 3. Rozwój funkcji turystycznych. 4. Wspieranie inicjatyw w zakresie wzmacniania aktywności gospodarczej mieszkańców. 5. Zbudowanie płaszczyzny współpracy przedsiębiorców działających na obszarze rewitalizacji w celu wzmocnienia ich konkurencyjności.

Cel stanowi odpowiedź na następujące zidentyfikowane problemy:

- spadek liczby firm w ostatnim roku,
- występowanie czynników ograniczających rozwój przedsiębiorczości (niewystarczająca powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych),
- niska koncentracja podmiotów z sektora kreatywnego, innowacyjnego oraz przemysłu czasu wolnego,
- niekorzystne zmiany sytuacji w otoczeniu społeczno-gospodarczym oraz rosnąca niepewność rynku i pogorszenie nastrojów wśród przedsiębiorców odnośnie perspektyw prowadzonej przez nich działalności,
- zmiany zachowań konsumenckich spowodowane wysoką inflacją, negatywnie oddziałujące na niektóre branże, szczególnie w zakresie przemysłów czasu wolnego,
- w związku z inflacją i kryzysem energetycznym zagrożone funkcjonowanie lokalnych przedsiębiorstw, szczególnie z branży gastronomicznej, usługowej i handlowej, których znaczna część zlokalizowana jest na obszarze rewitalizacji,
- ryzyko znaczących redukcji zatrudnienia i likwidacji części firm, a co za tym – wzrostu bezrobocia,
- silna konkurencja dla małych działalności gospodarczych ze strony galerii handlowych.

Przy realizacji celu będą wykorzystane następujące zidentyfikowane potencjały:

- przemysłowy profil miasta (wizerunek – tradycje przemysłowe, kadra, infrastruktura),
- wolne tereny możliwe do przekształcenia w tereny inwestycyjne.

Mierniki realizacji celu i sposób ich pomiaru:

Liczba wspartych przedsiębiorstw (w ramach realizacji GPR) (↑)
Liczba długotrwale bezrobotnych z obszaru rewitalizacji (↓)
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach (↑)
Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach (↑)

Badanie na podstawie własnych analiz i zebranych danych.

3. Podniesienie jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji.	1. Podejmowanie inicjatyw z zakresu ograniczania niskiej emisji. 2. Poprawa efektywności energetycznej budynków. 3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 4. Zagospodarowanie terenów zdegradowanych na cele rekreacyjne, turystyczne i sportowe.

	5. Przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze środowiska naturalnego (burze, powodzie itp.).

Cel stanowi odpowiedź na następujące zidentyfikowane problemy:

- niska jakość powietrza w sezonie grzewczym,
- występowanie obiektów i budynków z niską efektywnością energetyczną,
- niezadawalająca jakość selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- niewystarczająca liczba stacji pomiarowych jakości powietrza,
- niezaspokojone potrzeby w zakresie montażu OZE,
- uciążliwość hałasu komunikacyjnego.

Przy realizacji celu będą wykorzystane następujące zidentyfikowane potencjały:

- brak uciążliwych zakładów produkcyjnych oddziałujących negatywnie na środowisko naturalne,
- warunki geograficzne i krajobrazowe sprzyjające wykorzystywaniu OZE oraz zapewniające ich wysoką efektywność,
- funkcjonowanie Kraśnickiego Klastra Energii,
- parki miejskie na obszarze rewitalizacji,
- wysoka atrakcyjność Kraśnika pod kątem inwestycyjnym, krajobrazowym i turystycznym.

Mierniki realizacji celu i sposób ich pomiaru:

Liczba budynków gminnych objętych poprawą efektywności energetycznej (↑)
Ilość instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej (↑)
Ilość instalacji OZE na budynkach prywatnych (↑)
Powierzchnia terenów zdegradowanych zaadaptowanych na cele rekreacyjne (↑)

Badanie na podstawie własnych analiz i zebranych danych.

4. Zwiększenie dostępności, poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych dla mieszkańców i gości obszaru rewitalizacji.	1. Rozwój infrastruktury funkcjonalnej w zakresie opieki społecznej, przedsiębiorczości, edukacji, kultury, turystyki, rekreacji i sportu. 2. Pełniejsze wykorzystanie zasobów kulturowych i turystycznych obszaru. 3. Tworzenie wysokiej jakości, dostępnych przestrzeni publicznych. 4. Reorganizacja i uzupełnienie systemu monitoringu wizyjnego. 5. Likwidacja barier przestrzennych oraz architektonicznych.

Cel stanowi odpowiedź na następujące zidentyfikowane problemy:

- niska jakość części przestrzeni publicznych,
- luki i braki w infrastrukturze komunikacyjnej i transportowej w wymiarze wewnętrznym (niskie parametry techniczne i użytkowe części dróg, brak nowoczesnego centrum przesiadkowego w Kraśniku Fabrycznym),
- niewystarczające wykorzystanie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego (brak profesjonalnej oferty turystycznej, słaby potencjał bazy noclegowej i gastronomicznej),
- niezadawalająca dostępność do infrastruktury rekreacyjnej (m.in. placów zabaw, boisk, stref aktywności),
- mało rozwinięta i niespójna sieć dróg rowerowych,
- brak rozdzielenia różnych uczestników ruchu drogowego (piesi, rowerzyści, hulajnogi), skutkujący ryzykiem potrąceń,
- preferencja dla ruchu samochodowego względem pieszego, co jest szczególnie dokuczliwe w obszarze centrum,
- niewykorzystany potencjał zagospodarowania przestrzennego rynku,
- brak harmonii ładu przestrzennego w pobliżu rynku,
- brak lokalnych regulacji prawnych, które umożliwiłyby władzom samorządowym skuteczne opanowanie chaosu reklamowego,
- brak opracowania waloryzującego przestrzenie publiczne w mieście, określającego ich funkcje docelowe, przy jednoczesnym niskim standardzie części przestrzeni publicznych,
- ograniczona liczba miejsc parkingowych w stosunku do wzrastającej liczby gospodarstw domowych posiadających samochód (bardzo wysoki wskaźnik liczby samochodów osobowych na 1000 mieszkańców) i związana z tym presja

na ograniczanie terenów publicznych w sąsiedztwie zabudowy wielorodzinnej i przekształcanie ich w kolejne miejsca postojowe,
- wysoki odsetek dojeżdżających do pracy lub szkoły samochodem.

Przy realizacji celu będą wykorzystane następujące zidentyfikowane potencjały:

- dostępność komunikacyjna (połączenie z S 19, bliska odległość do lotniska),
- dostęp do wielkopowierzchniowych terenów zieleni, wody o dużym potencjale do rozwoju funkcji społecznych, w tym kultury, rekreacji i rozrywki (Zalew Kraśnicki),
- dostępne tereny pod rozwój budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego,
- wspólna komunikacja publiczna (działalność Powiatowo-Gminnego Związku Komunikacyjnego Ziemi Kraśnickiej).

Mierniki realizacji celu i sposób ich pomiaru:

Liczba zmodernizowanych lub utworzonych przestrzeni publicznych (↑)
Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (Powierzchnia/liczba zmodernizowanych utworzonych terenów zieleni) (↑)
Liczba inwestycji istotnie ułatwiających dostępność pieszo, rowerem, transportem publicznym do lub na obszarze rewitalizacji (↑)
Liczba przestrzeni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (↑)
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (↑)

Badanie na podstawie własnych analiz i zebranych danych.

5. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji.	1. Przebudowa, rozbudowa i modernizacja zdegradowanych budynków przywracająca im utracone lub nadająca nowe funkcje użytkowe (społeczne, gospodarcze, turystyczne, kulturalne itp.) wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. 2. Poprawa warunków mieszkaniowych społeczeństwa. 3. Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej (w tym parkingowej) jako uzupełnienie większego przedsięwzięcia/projektu. 4. Modernizacja i rozwój infrastruktury komunalnej (wodno-kanalizacyjnej, gazowej, elektrycznej, telekomunikacyjnej, gospodarki odpadami) jako uzupełnienie większego przedsięwzięcia/projektu. 5. Rozszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.

Cel stanowi odpowiedź na następujące zidentyfikowane problemy:

- wysoki średni wiek budynków komunalnych na obszarze rewitalizacji,
- duża koncentracja budynków o niedostatecznym, dopuszczającym lub dostatecznym stanie technicznym w centrum miasta,
- potrzeby remontowe zasobu komunalnego znacznie większe od możliwości finansowych miasta,
- niewielki odsetek budynków wielorodzinnych posiadających windy,
- słaba dostępność do centralnej sieci ciepłowniczej w jednostkach peryferyjnych,
- wciąż duży odsetek budynków opalanych paliwami stałymi,
- ograniczenie zainteresowania wymianą kotłów na paliwo stałe na inne ekologiczne źródła energii w wyniku kryzysu energetycznego,
- znaczący wzrost kosztów ogrzania budynków oznaczający drastyczny spadek środków na działania remontowe,
- wciąż duże potrzeby w zakresie termomodernizacji, zarówno jeśli chodzi o kamienice, jak i zabudowę jednorodzinną,
- bariery architektoniczne w dostosowaniu przejść dla pieszych dla osób ze specjalnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami,
- dekapitalizacja substancji mieszkaniowej, włącznie z pojawianiem się pustostanów,
- niewystarczające dostosowanie miejsc parkingowych i budynków użyteczności publicznej do osób z specjalnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.
- niewystarczająco rozwinięty monitoring miejski.

Przy realizacji celu będą wykorzystane następujące zidentyfikowane potencjały:

- dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna (baseny, hale sportowo-widowiskowe, ścieżki rowerowe, parki, "Orliki", korty tenisowe),

Mierniki realizacji celu i sposób ich pomiaru:

Liczba odnowionych (wspartych w ramach GPR) obiektów infrastruktury innych niż budynki mieszkalne w obszarze rewitalizacji (↑)

Liczba zrewaloryzowanych obiektów zabytkowych (↑)

Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (↑)

Liczba wspartych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (↑)

Badanie na podstawie własnych analiz i zebranych danych.

2. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi.

Poniżej przedstawiono analizę spójności niniejszego GPR z dokumentami obowiązującymi w mieście Kraśnik, a także wskazano w jaki sposób cele i kierunki działań określone w GPR wpływają na realizację celów i założeń programów i dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.

2.1. Dokumenty planistyczno-strategiczne na poziomie centralnym.

2.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (DSRK) – to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju. Tabela 26 prezentuje zgodność GPR z wybranymi celami DSRK.

Tabela 26. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 / Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.	**Cel 1.** Wzmocnienie kapitału społecznego i przeciw-działanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji.	**Cel 2.** Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.	**Cel 3.** Podniesienie jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji.	**Cel 4.** Zwiększenie dostępności, poprawa jakości i funkcjo-nalności przestrzeni publicznych dla mieszkańców i gości obszaru rewitalizacji.	**Cel 5.** Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji.
Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.	x				
Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state" Kapitał Ludzki.	x				
Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energe-			x		

tycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.					
Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.				x	x
Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.	x				

Źródło: Opracowanie własne.

2.1.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) jest podstawowym dokumentem wyznaczającym ramy polityki regionalnej Polski do roku 2030. Celem głównym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym". W tabeli 27 została przedstawiona zgodność GPR z wybranymi celami KSRR.

Tabela 27. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 / Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.	**Cel 1.** Wzmocnienie kapitału społecznego i przeciw-działanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji.	**Cel 2.** Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.	**Cel 3.** Podniesienie jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji.	**Cel 4.** Zwiększenie dostępności, poprawa jakości i funkcjo-nalności przestrzeni publicznych dla mieszkańców i gości obszaru rewitalizacji.	**Cel 5.** Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji.
Cel 1. Zwiększenie spójności i rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.	x	x	x	x	x
Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.	x	x	x	x	x

Źródło: Opracowanie własne.

2.1.3. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK).

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK) jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym określającym warunki oraz wizję zagospodarowania przestrzennego kraju. KZPK 2030 posiada cechy strategii ogólnorozwojowej, która wiąże planowanie przestrzenne z elementami rozwoju społeczno-gospodarczego. W dokumencie przedstawione zostały cele i kierunki polityki zagospodarowania kraju, a także wytyczne w temacie zasad i mechanizmów wdrażania polityk rozwojowych. Tabela 28 prezentuje zgodność GPR z wybranymi celami KPZK.

Tabela 28. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 / Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.	**Cel 1.** Wzmocnienie kapitału społecznego i przeciw-działanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji.	**Cel 2.** Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.	**Cel 3.** Podniesienie jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji.	**Cel 4.** Zwiększenie dostępności, poprawa jakości i funkcjo-nalności przestrzeni publicznych dla mieszkańców i gości obszaru rewitalizacji.	**Cel 5.** Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji.
Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.					x
Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.				x	x
Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.			x		x
Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.			x	x	x
Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.					x

Źródło: Opracowanie własne.

2.1.4. Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia.

Tabela 29. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Narodowego Planu Rewitalizacji 2022. Założenia.

Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia
Zgodnie z założeniami Narodowy Plan Rewitalizacji ma stanowić pakiet rozwiązań systemowych, będących zarazem wykładnią dla prowadzenia procesów rewitalizacyjnych jako działań kompleksowych i zintegrowanych, a także zawierać zasady tworzenia, koordynacji i wdrażania programów rewitalizacyjnych. Realizacja założeń Narodowego Programu Rewitalizacji będzie odbywać się w ramach 4 modułów: ▪ opracowania dokumentów związanych z wdrażaniem NPR (np. Wytycznych ministerstwa właściwego ds. rozwoju w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych – perspektywa finansowa 2014-2020; wzorcowych dokumentów strategicznych, operacyjnych, technicznych, przetargowych etc.; tematycznych programów rozwoju) i innych dokumentów pośrednio związanych z rewitalizacją lub jej finansowaniem (np. Umowa Partnerstwa, Regionalne Programy Operacyjne), ▪ wprowadzenia właściwych regulacji prawnych (dotyczących m.in.: statusu rewitalizacji i procedur jej dotyczących, powiązania rewitalizacji i planowania przestrzennego, stworzenia sprzyjającego otoczenia prawnego i zachęt do działań rewitalizacyjnych), ▪ określenia instrumentów wsparcia: krajowych i unijnych, ▪ stworzenia kanałów informacji i edukacji (np. poprzez utworzenie centrum wiedzy, realizację projektów pilotażowych, kampanie informacyjne dla mieszkańców, etc.). **Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 w pełni wpisuje się w główne założenia Narodowego Planu Rewitalizacji, gdyż zakłada kompleksowe podejście do procesu rewitalizacji łącząc działania społeczne, gospodarcze, przestrzenne oraz środowiskowe.**

Źródło: Opracowanie własne.

2.2. Dokumenty planistyczno-strategiczne na poziomie regionalnym.

2.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.

Dokument został przyjęty Uchwałą Nr XXIV/ 406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r., jest dokumentem programowym, który określa wizję oraz kierunki rozwoju regionu.

Strategia prezentuje zasadniczą zmianę podejścia do programowania rozwoju i prowadzenia polityki regionalnej. Zakłada całościowe rozumienie zarządzania, również poprzez mobilizowanie inicjatyw lokalnych.

Dokument wyznacza kluczowe długoterminowe cele i kierunki rozwoju województwa lubelskiego i jest głównym dokumentem umożliwiającym racjonalne organizowanie działań i prowadzenie skoordynowanej polityki rozwoju w horyzoncie czasowym objętym Strategią.

Strategia formułuje wizję rozwoju regionu, wskazuje cele i kierunki działań, które samorząd regionalny, zgodnie z kompetencjami, samodzielnie podejmuje i za nie odpowiada przed społeczeństwem regionu.

Wizją przyszłościowego rozwoju regionu nakreśloną w Strategii jest: **„Województwo lubelskie racjonalnie wykorzystując specyfikę społeczno-gospodarczą, zasoby środowiska, a także policentryczność sieci ośrodków miejskich rozwija się w sposób zrównoważony. Kreatywność i otwartość mieszkańców, aktywność naukowo-badawcza, tworzenie i stosowanie rozwiązań innowacyjnych oraz partnerstwo w zarządzaniu kształtują nowoczesny charakter regionu. Wzrasta jego znaczenie jako strategicznego producenta finalnych wyrobów bazujących na surowcach rolniczych, dostarczyciela usług prozdrowotnych i czasu wolnego. W efekcie region**

oferuje atrakcyjną przestrzeń do życia, pracy i inwestowania w zdrowym i bezpiecznym otoczeniu”.

W tabeli 30 przedstawione zostały cele strategiczne odzwierciedlające wizję województwa lubelskiego oraz spójność celów GPR z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.

Tabela 30. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 / Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.	**Cel 1.** Wzmocnienie kapitału społecznego i przeciw-działanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji.	**Cel 2.** Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.	**Cel 3.** Podniesienie jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji.	**Cel 4.** Zwiększenie dostępności, poprawa jakości i funkcjo-nalności przestrzeni publicznych dla mieszkańców i gości obszaru rewitalizacji.	**Cel 5.** Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji.
Cel strategiczny 2. Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych.					x
Cel strategiczny 3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu.	x	x			
Cel strategiczny 4. Wzmacnianie kapitału społecznego.	x	x			

Źródło: Opracowanie własne.

Miasto Kraśnik położone jest w Obszarze Strategicznej Interwencji (OSI) ROZTOCZE. Cele strategiczne GPR wpisują się w przewidziany dla tego obszaru rodzaj interwencji, określony w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, tj.:

- 2.1 Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej.
- 2.4 Ochrona walorów środowiska.
- 3.3 Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senio-ralnej.
- 3.4 Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu.
- 4.4 Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej.

2.2.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030 (PZPWL).

Dokumentem, który reguluje politykę przestrzenną w województwie lubelskim jest *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego*. Obowiązujący dokument został przyjęty Uchwałą nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30.10.2015 r.

PZPWL określa zasady i kierunki kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych stanowiąc formalną i merytoryczną płaszczyznę odniesienia dla podejmowanych decyzji przestrzennych.

W PZPWL Kraśnik został wymieniony jako **międzygałęziowy węzeł o znaczeniu regionalnym** integrujący transport kolejowy i drogowy (obok ośrodków takich jak: Dęblin, Łuków i Terespol). Gminy Kraśnik i Urzędów zostały ponadto zaliczone do obszarów wiejskich uczestniczących w procesach rozwojowych. Wśród celów rozwoju zagospodarowania przestrzennego tych obszarów wymieniono:

- stworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami – włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe,
- zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej,
- stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej,
- dywersyfikacja sektorowa gospodarki rolnej.

Ponadto miasto Kraśnik oraz gmina Kraśnik zostały zdefiniowane jako **roztoczańsko-puszczański obszar funkcjonalny**. Priorytet rozwojowy określony dla tych obszarów to: aktywizacja gospodarcza poprzez wykorzystanie potencjału uzdrowiskowego, leśnego i turystycznego. Funkcje rozwojowe:

- podstawowe – gospodarcza (ukierunkowana na przetwórstwo drewna), turystyczna,
- towarzyszące – rolnicza (ukierunkowana na rolnictwo ekologiczne i produkcję roślin przemysłowych), uzdrowiskowa.

Tabela 31. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 / Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do 2030 roku.	**Cel 1.** Wzmocnienie kapitału społecznego i przeciw-działanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji.	**Cel 2.** Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.	**Cel 3.** Podniesienie jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji.	**Cel 4.** Zwiększenie dostępności, poprawa jakości i funkcjo-nalności przestrzeni publicznych dla mieszkańców i gości obszaru rewitalizacji.	**Cel 5.** Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji.
Cel strategiczny 1. Wzmacnianie zewnętrznych powiązań sieciowych oraz poprawa spójności wewnątrzregionalnej w układzie przestrzennym i społeczno-gospodarczym.	x				x
Cel strategiczny 2. Wzrost konkurencyjności przestrzeni województwa pod względem atrakcyjności gospodarczej i warunków życia.	x	x			x

Źródło: Opracowanie własne.

2.3. Dokumenty planistyczno-strategiczne na poziomie lokalnym.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 jest dokumentem o charakterze operacyjnym, którego podstawowym założeniem jest wyznaczenie ram dla skutecznej interwencji rewitalizacyjnej ukierunkowanej na wyznaczone obszary problemowe.

GPR ma przede wszystkim wymiar lokalny, dlatego odpowiada na problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji, nakreślając tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest miasto Kraśnik.

Dokument ten identyfikuje cele pozwalające na zniwelowanie problemów i wykorzystanie potencjałów zdiagnozowanych w ramach obszaru: społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-funkcjonalnego i technicznego.

Schemat 2. Schemat zgodności GPR z dokumentami lokalnymi.

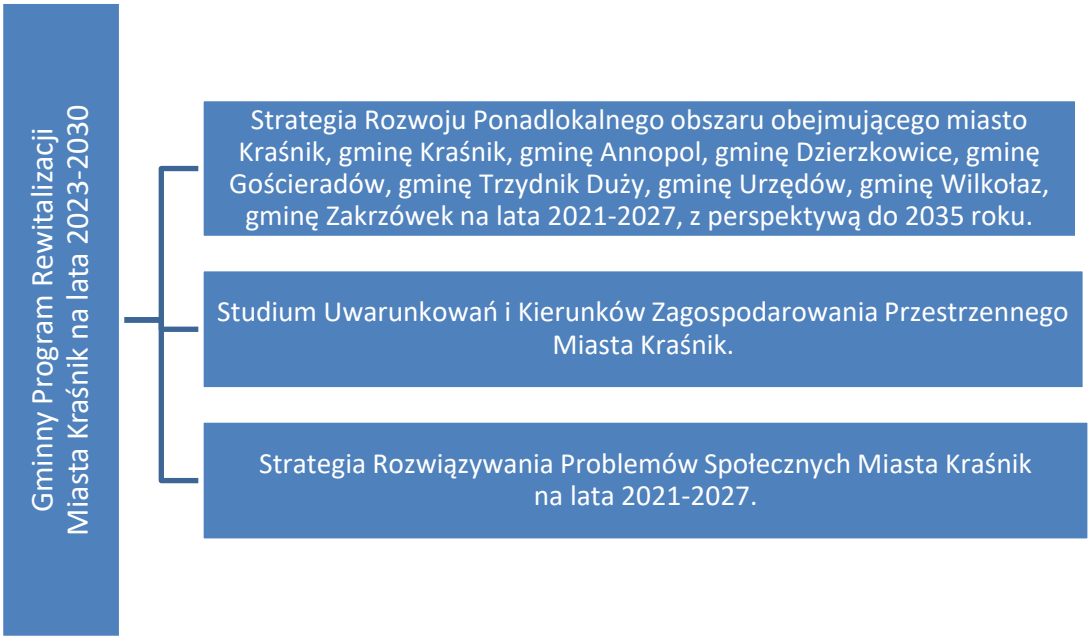

Źródło: Opracowanie własne.

Dlatego też należy podkreślić, że GPR w pewnym sensie spaja zagadnienia związane z szeroko pojętą rewitalizacją, które występują w innych dokumentach na poziomie lokalnym. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 jest komplementarny w swoich założeniach z dokumentami o charakterze programowym i strategicznym. Poniżej przedstawiono w jaki sposób założenia GPR wpisują się w inne dokumenty gminne obowiązujące we wskazanych obszarach.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 jest powiązany i zgodny z innymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na terenie miasta. W szczególności należy tutaj wymienić:

1. Strategię Rozwoju Ponadlokalnego obszaru obejmującego miasto Kraśnik, gminę Kraśnik, gminę Annopol, gminę Dzierzkowice, gminę Gościeradów, gminę Trzydnik Duży, gminę Urzędów, gminę Wilkołaz, gminę Zakrzówek na lata 2021-2027, z perspektywą do 2035 roku.

2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kraśnik.
3. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kraśnik na lata 2021-2027.

2.3.1 Strategia Rozwoju Ponadlokalnego obszaru obejmującego miasto Kraśnik, gminę Kraśnik, gminę Annopol, gminę Dzierzkowice, gminę Gościeradów, gminę Trzydnik Duży, gminę Urzędów, gminę Wilkołaz, gminę Zakrzówek na lata 2021-2027, z perspektywą do 2035 roku.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 jest w pełni spójny ze Strategią rozwoju ponadlokalnego. Celami strategicznymi przedmiotowej strategii są:

- w obszarze środowisko (1. Zwiększenie wykorzystania OZE. 2. Skuteczne zagospodarowania odpadów.);
- w obszarze przestrzeń (1. Poprawa dostępności komunikacyjnej i jakości taboru.);
- w obszarze gospodarka (1. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej.);
- w obszarze społeczeństwo (1. Poprawa jakości życia społeczeństwa i rozwój mieszkalnictwa).

W tabeli 32 zaprezentowano zgodność celów GPR z celami strategicznymi „Strategii Rozwoju Ponadlokalnego obszaru obejmującego miasto Kraśnik, gminę Kraśnik, gminę Annopol, gminę Dzierzkowice, gminę Gościeradów, gminę Trzydnik Duży, gminę Urzędów, gminę Wilkołaz, gminę Zakrzówek na lata 2021-2027, z perspektywą do 2035 roku".

Tabela 32. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Strategii Rozwoju Ponadlokalnego obszaru obejmującego miasto Kraśnik, gminę Kraśnik, gminę Annopol, gminę Dzierzkowice, gminę Gościeradów, gminę Trzydnik Duży, gminę Urzędów, gminę Wilkołaz, gminę Zakrzówek na lata 2021-2027, z perspektywą do 2035 roku.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 / Strategia Rozwoju Ponadlokalnego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2035 roku.	**Cel 1.** Wzmocnienie kapitału społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji.	**Cel 2.** Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.	**Cel 3.** Podniesienie jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji.	**Cel 4.** Zwiększenie dostępności, poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych dla mieszkańców i gości obszaru rewitalizacji.	**Cel 5.** Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji.
Obszar środowisko: **Cel strategiczny 1.** Zwiększenie wykorzystania OZE. **Cel strategiczny 2.** Skuteczne zagospodarowania odpadów.			x		
Obszar przestrzeń: **Cel strategiczny 1.** Poprawa dostępności komunikacyjnej i jakości taboru.				x	x
Obszar gospodarka: **Cel strategiczny 1.** Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej.		x			
Obszar społeczeństwo: **Cel strategiczny 1.** Poprawa jakości życia społeczeństwa i rozwój mieszkalnictwa.	x				

Rozwinięciem celów strategicznych Strategii Rozwoju Ponadlokalnego w obszarze środowisko **Cel 1. Zwiększenie wykorzystania OZE** i **Cel 2. Skuteczne zagospodarowania odpadów** – są m.in. cele komplementarne dotyczące szeroko pojętej **ochrony bioróżnorodności i poprawy zielono-niebieskiej infrastruktury**. Cele strategiczne i komplementarne, będą realizowane przez m. in. takie kierunki działań jak:

- wsparcie rozwoju systemów OZE,
- inwestycje w odnawialne źródła energii oraz modernizację źródeł ciepła na mniej emisyjne,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
- wsparcie rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury poprawiającej odporność na zmiany klimatyczne,
- edukacja ekologiczna.

Poniższe przedsięwzięcia i projekty zaplanowane do realizacji na bazie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 oraz wynikające z nich działania rewitalizacyjne, w bezpośredni sposób przyczynią się do realizacji wymienionych celów środowiskowych Strategii Rozwoju Ponadlokalnego:

- **Rewitalizacja kamienicy przy ul. Narutowicza 36 w Kraśniku,**
- **Zielony Kraśnik** (Projekt 1. Parki kieszonkowe; Projekt 2. Kraśnik łapie wodę – ogrody deszczowe),
- **Rewitalizacja zdegradowanych terenów podobszaru Koszary (**Projekt 4. Odwodnienie ulicy Dworaka),
- **Inwestycja w przyszłość** (Projekt 4. Deszczowe miasto – warsztaty tworzenia ogrodów deszczowych),
- **Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych** (Zadanie 1. Prace modernizacyjno-remontowe),
- **Termomodernizacja budynków w podobszarze rewitalizacji.**

Rozwinięciem celu strategicznego Strategii Rozwoju Ponadlokalnego w obszarze przestrzeń **Cel 1. Poprawa dostępności komunikacyjnej** – są m.in. takie cele komplementarne jak: **Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i Poprawa atrakcyjności otoczenia**. Przedmiotowy cel strategiczny i cele komplementarne, będą realizowane przez m. in. takie kierunki działań jak:

- tworzenie odpowiedniej jakości, dostępnej infrastruktury komunikacyjnej z zakresu mobilności aktywnej,
- zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni na cele turystyki, rekreacji i wypoczynku oraz rozwoju przedsiębiorczości usługowej,
- wzbogacanie oferty turystycznej poprzez wyeksponowanie w ofercie walorów przyrodniczych, kulturowych oraz rekreacyjnych wraz z towarzyszącymi inwestycjami w tym zakresie (renowacja zabytków, tworzenie ścieżek dydaktycznych, rozbudowa infrastruktury kultury, itp.),
- rewitalizacja obszarów i obiektów zdegradowanych,
- poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznych,
- zagospodarowanie nowych przestrzeni na cele rekreacyjno-turystyczne,
- zagospodarowanie istniejących terenów rekreacyjnych.

W zasadzie wszystkie przedsięwzięcia i projekty wpisane do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 i wynikające z nich działania rewitalizacyjne pomogą w realizacji powyższego celu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego, a w szczególności:

Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika.

Projekt 1. Rozbudowa i modernizacja amfiteatru.
Projekt 2. Rewitalizacja wzgórza zamkowego w Kraśniku.
Projekt 3. Przywrócenie i poszerzenie rekreacyjno-kulturalnej funkcji terenów wokół Centrum Kultury i Promocji w Kraśniku.
Projekt 4. „Miasto dwóch kultur – artystycznie o historii starej dzielnicy Kraśnika".
Projekt 5. „Instalacja kultura uliczna" – udostępnienie przestrzeni dla artystów sztuki ulicznej wielu technik.
Projekt 6. 24 Pułk Ułanów w historii i teraźniejszości miasta – obchody święta pułku i Dni Kraśnika.
Projekt 7. Centrum Spotkań Młodzieży.

Rewitalizacja terenu przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kraśniku.

Śpiewający ogród Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Projekt 1. Zagospodarowanie ogrodu biblioteki.
Projekt 3. „Śpiewający piknik w ogrodzie".

Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.

Projekt 1. Rewitalizacja korony zalewu.
Projekt 2. Modernizacja i reorganizacja istniejących domków noclegowych, budynku sanitariatu oraz terenu wokół nich (NOCLEGOWA WIOSKA).
Projekt 3. Terenowy plac zabaw.
Projekt 4. Marina/sporty wodne.
Projekt 5. Siłownia plenerowa.
Projekt 6. Przebudowa i modernizacja budynku w celu nadania mu nowych funkcji użytkowych.
Projekt 7. Tężnia solankowa.

8. Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.

Projekt 1. Zmiana organizacji ruchu i parkowania.
Projekt 2. Wsparcie dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy.
Projekt 3. Wyeksponowanie części historycznych zabytków w obszarze Rynku
Projekt 4. Odbudowa dawnego traktu do zabudowań klasztornych (ul. Okopowa).

Rewitalizacja zdegradowanych terenów podobszaru Koszary.

Projekt 1. Rewitalizacja placu zabaw.
Projekt 2. Znam przepisy od małego – budowa Miasteczka Ruchu Drogowego.
Projekt 3. Parking dla samochodów osobowych.
Projekt 4. Odwodnienie ulicy Dworaka.

Dostępna przestrzeń miejska – prawo, a nie przywilej! Dostosowanie przestrzeni miejskiej do osób o szczególnych potrzebach.

Projekt 1: Integracyjne place zabaw.
Projekt 2. Dostępny urząd.

Projekt 3. Modernizacja łazienek szkolnych z dostosowaniem dla uczniów o szczególnych potrzebach.
Projekt 4. Zapewnienie dostępności do placówek oświatowych w Kraśniku.

Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni ogólnodostępnej przy Komendzie Powiatowej Policji w Kraśniku.

Rewitalizacja starej części cmentarza z poprawą komunikacji i dostępności zasobów historyczno-artystycznych.

Prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane obiektów w zespole dawnego zespołu klasztornego oo. Kanoników Regularnych w Kraśniku przy ul. Klasztornej 3.

Rozwinięciem celu strategicznego Strategii Rozwoju Ponadlokalnego w obszarze gospodarka **Cel 3. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej** – są m.in. takie cele komplementarne jak: **Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców i Poprawa stanu rynku pracy**. Przedmiotowy cel strategiczny i cele komplementarne, będą realizowane przez m. in. takie kierunki działań jak:

- współpraca z jednostkami badawczo-rozwojowymi – utworzenie instytucji otoczenia biznesu – inkubatora przedsiębiorczości,
- budowa ekosystemu i kultury przedsiębiorczości,
- rozwój współpracy lokalnych przedsiębiorców i wzmacnianie relacji gospodarczych,
- tworzenie klastrów tematycznych,
- stworzenie dogodnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i wysoka jakość obsługi przedsiębiorców,
- rozwój rynku okołoturystycznego i usług sportowo-rekreacyjnych,
- realizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych, system praktyk w przedsiębiorstwach strategicznych sektorów.

Poniższe przedsięwzięcia, projekty i wynikające z nich działania uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 przyczynią się do bezpośredniej realizacji celu gospodarczego Strategii Rozwoju Ponadlokalnego:

Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.

Projekt 1. Rewitalizacja korony zalewu.
Projekt 2. Modernizacja i reorganizacja istniejących domków noclegowych, budynku sanitariatu oraz terenu wokół nich (NOCLEGOWA WIOSKA).
Projekt 3. Terenowy plac zabaw.
Projekt 4. Marina/sporty wodne.
Projekt 5. Siłownia plenerowa.
Projekt 6. Przebudowa i modernizacja budynku w celu nadania mu nowych funkcji użytkowych.
Projekt 7. Tężnia solankowa.

Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.

Projekt 1. Zmiana organizacji ruchu i parkowania.
Projekt 2. Wsparcie dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy.

Remont i rozbudowa budynku przy ulicy Kolejowej z przeznaczeniem na hotel z restauracją.

Kraśnicki Inkubator Przedsiębiorczości.

Projekt 1. Wsparcie szkoleniowo-doradcze.
Projekt 2. Lokalny produkt.

Utworzenie Kraśnickiego Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych.

Zadanie 1. Remont, adaptacja i wyposażenie pomieszczeń na potrzeby utworzenia KCWOP.
Zadanie 2. Wsparcie lokalnych liderów przez tutoring.

Rozwinięciem celu strategicznego Strategii Rozwoju Ponadlokalnego w obszarze społeczeństwo **Cel 4. Poprawa jakości życia społeczeństwa i rozwój mieszkalnictwa** – są m.in. takie cele komplementarne jak: **Dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy, Wzrost aktywności społecznej mieszkańców i Poprawa efektywności opieki senioralnej.** Przedmiotowy cel strategiczny i cele komplementarne, będą realizowane przez m. in. takie kierunki działań jak:

- współpraca jednostek edukacyjnych z lokalnymi przedsiębiorcami,
- wsparcie systemów stypendialnych i praktyk zawodowych,
- tworzenie systemów wsparcia i samopomocy,
- aktywizacja mieszkańców, wsparcie instytucji kultury,
- współpraca z instytucjami rynku pracy oraz przedsiębiorstwami, mająca na celu aktywizację grup zagrożonych wykluczeniem,
- współpraca międzysektorowa mająca na celu wzrost standardu świadczenia usług społecznych,
- wsparcie działań z zakresu opieki nad dziećmi, seniorów i osób z niepełnosprawnościami,
- tworzenie infrastruktury wsparcia zdrowotnego,
- realizacja działań aktywizujących grupy dewaloryzowane.

Poniższe przedsięwzięcia, projekty i wynikające z nich działania uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 przyczynią się do bezpośredniej realizacji celu społecznego Strategii Rozwoju Ponadlokalnego:

Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni ogólnodostępnej przy Komendzie Powiatowej Policji w Kraśniku.

Rewitalizacja terenu przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kraśniku.

Rewitalizacja kamienicy przy ul. Narutowicza 36 w Kraśniku.

Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych.

Zadanie 1. Prace modernizacyjno-remontowe.
Zadanie 2. Utworzenie CUS.

Rewitalizacja budynków wielorodzinnych wchodzących w zasób mieszkaniowy miasta.

Zadanie 1. Rewitalizacja budynku mieszkalnego przeznaczonego na najem socjalny przy ul. Prusa 5.
Zadanie 2. Przebudowa części budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Sikorskiego 2, z przeznaczeniem na lokale mieszkalne wchodzące w skład zasobu mieszkaniowego gminy.

Utworzenie Kraśnickiego Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych.

Zadanie 1. Remont, adaptacja i wyposażenie pomieszczeń na potrzeby utworzenia KCWOP.
Zadanie 2. Wsparcie lokalnych liderów przez tutoring.

Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.

Akcja – Integracja!

Animacje kulturalne.

Oba dokumenty są ze sobą spójne, zarówno pod względem celów, jak i sposobu realizacji, a proces rewitalizacji określony w GPR stanowi narzędzie do realizacji założeń Strategii Rozwoju Ponadlokalnego.

2.3.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kraśnik.

Obecnie obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kraśnik zostało przyjęte uchwałą Nr XL/327/01 Rady Miejskiej w Kraśniku z dnia 29 listopada 2001 roku, zmienione uchwałą Nr XLIV/439/2017 Rady Miasta Kraśnik z dnia 31 sierpnia 2017 roku.

W zakresie zgodności Gminnego Programu Rewitalizacji z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego należy wskazać na spójność dokumentów już w zakresie głównych zasad polityki przestrzennej.

W treści studium określone zostały w szczególności:

- obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
- obszary zabudowane, ze wskazaniem, w miarę potrzeby, terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji, przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, wynikające z konieczności zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary, na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także tereny niezbędne do wytyczania ścieżek rowerowych,
- obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
- obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa.

Najistotniejsze główne kierunki rozwoju miasta określone w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kraśnik w aspekcie ochrony wartości kulturowych:

1. Stworzenie warunków do aktywizacji obszaru Starego Miasta poprzez wsparcie go ośrodkami satelitarnymi zabudowy jednorodzinnej, położonymi na jego obrzeżu: tereny przy Widerlika, Rzeczyckiej i uliczkach sąsiednich oraz przy Kościuszki i Cegielnianej, Oboźnej i Suchyńskiej (inwestowanie w infrastrukturę i sieć uliczną spowoduje napływ inwestorów chętnych do zamieszkania na tych terenach lub prowadzenia usług).
2. Podjęcie wszelkich wysiłków i działań w kierunku wyeliminowania ruchu tranzytowego ze strefy ochrony konserwatorskiej poprzez „przerzucenie go" tymczasowo na inne obejście, np. ul. Żytnią, które miasto będzie w stanie zrealizować w dającym się określić przedziale czasowym, a w przyszłości na obwodnice; w perspektywie poczynienie starań o eliminację zupełną ruchu, nawet osobowego (z wyjątkiem dostawczego i samochodów mieszkańców dzielnicy) z obszaru miasta w liniach dawnych murów obronnych; proponuje się z tego obszaru uczynić strefę tzw. „uspokojonego ruchu" – ruch osobowy ("obcy") oraz komunikacja miejska powinny odbywać się ulicami Strażacką i Piłsudskiego.
3. Zaktywizowanie centrum Starego Miasta poprzez wprowadzenie na jego teren funkcji publicznych i służących rozwojowi turystyki – szczególnie istotne byłoby podniesienie znaczenia centrum poprzez zlokalizowanie przy Rynku Ratusza i Starostwa Powiatowego oraz rewaloryzacja lub rekonstrukcja zajazdów.
4. Uporządkowanie i odbudowanie najatrakcyjniejszych widokowo i romantycznych uliczek Starego Miasta: Bagno, Boźniczej, Podwalnej, Niecałej i Zgoda, Wałowej z malowniczym przejściem bramowym, Wąskiej.
5. Objęcie strefą ochrony planistycznej zespołów architektury drewnianej w Budzyniu, głównie przy ul. Nadstawnej i przeznaczenie ich do rewitalizacji. W planie miejscowym – przy ul. Nadstawnej oraz na obszarze pomiędzy ul. Budzyńską a Urzędowską - należy dopuścić nowe budynki wyłącznie parterowe, z poddaszem mieszkalnym, o horyzontalnej bryle, z drewnianym wystrojem elewacji.
6. Zastosowanie wszelkich instrumentów polityki przestrzennej w celu zaktywizowania obszaru śródmieścia, w tym szczególnie miasta w strefie ochrony konserwatorskie.
7. Dążenie do wykreowania przestrzeni publicznych: wnętrz urbanistycznych, skwerów, zieleńców na obszarze przylegającym do strefy ochrony konserwatorskiej (szczególnie widzi się takie możliwości w obszarze doliny ulicy Szewskiej oraz w dolinie rzeki Wyżnicy przy Krańcowej i u wlotu w Śródmieście ulicy Lubelskiej).
8. Na obszarze najstarszej części układu urbanistycznego Kraśnika Fabrycznego, ujętego w GEZ, należy zachować klimat istniejącej zabudowy, natomiast przebudowy i nadbudowy należy prowadzić „systemowo" (nie „wyrywkowo"), dążąc do ujednoliconego charakteru pierzei ulicznych i kwartałów zabudowy.

Szczegółowe kierunki zagospodarowania miasta w granicy dawnych murów obronnych, wzgórza „Zamczysko" i dawnego Przedzamcza

1. Zachować istniejącą siatkę ulic, bez wyrównywania ich szerokości i z zachowaniem promieni skrętu zbliżonych do kąta prostego oraz ujednolicić ich nawierzchnię brukiem lub kostką kamienną. Do zadań priorytetowych należy: zadbanie o dostępność ulicy Ratuszowej, zachowanie szerokości ulicy Tęczyńskich, zachowanie ul. Wąskiej z odtworzeniem wąziutkiego zbiegu tej ulicy z ulicą Szkolną przez odpowiednią zabudowę, zachowanie uliczki od d. bramy Lubelskiej w kierunku d. baszty "Baba".

2. Odtworzyć regularny i wyjątkowy na Lubelszczyźnie szachownicowy układ ulic i bloków, a w szczególności dokonać rekompozycji ulic historycznych wybiegających prostopadle z naroży Rynku.
3. Uczytelnić linię dawnych murów obronnych i parkanów wzdłuż ulic: Wierzbowa, Strażacka, Lubelska, Podwalna i Okopowa poprzez zachowanie wzdłuż nich ukształtowania zielonej skarpy, którą należy traktować jako zabytkową i strefę ekspozycyjną (utrzymywać ją w stanie zadarnienia, bez upraw i ogrodzeń oraz zlikwidować na niej zabudowę.
4. W miejscach dawnych baszt, furt i bram postuluje się wydobycie badaniami archeologicznymi reliktów murowych i ich wyeksponowanie (wskazuje się miejsce po dawnej baszcie "Baba" jako najbardziej dogodne).
5. Nowo wytyczane parcele w obrębie dawnych murów obronnych powinny mieć szerokość 8-11 m i długość 30 - 50 m oraz nawiązywać swym kształtem do działek historycznych.
6. Zabudowę należy kształtować jako zwartą przy Rynku i głównych ulicach, w sposób analogiczny do XIX wiecznej, z budynkami mieszkalnymi w części frontowej oraz gospodarczymi.
7. Należy utrzymać historyczną skalę zabudowy nieprzekraczającą trzech kondygnacji, z zakazem wprowadzania wokół Rynku budowli obcych klimatem architektonicznym zabytkowej zabudowie (wzorując się na historycznej pierzei północno - zachodniej, którą należy bezwzględnie zachować jako parterową). W strefie pozarynkowej należy wykluczyć zabudowę powyżej trzech kondygnacji. Należy utrzymać nastrojowość niewielkiego miasta. Nowa zabudowa powinna być parterowa lub wyższa wąsko frontowa (możliwość wprowadzenia podcieni wokół Rynku).
8. W nowych obiektach należy dążyć do harmonii z substancją zabytkową, charakteryzującą się zwartą kalenicową zabudową czynszową z lat międzywojennych z eklektycznym skromnym detalem (profilowane gzymsy, nadproża, dekoracyjne szczyty, boniowania, przykrycie otworów łukiem odcinkowym ze stolarką ościeżnicową ze ślemieniem). Należy stosować gładkie, malowane tynki, balkony z metalowym, ażurowymi balustradami o geometrycznych motywach oraz stosować tradycyjne w formie dachy, z pokryciem blachą ocynkowaną w arkuszach.
9. Dopuszcza się na tyłach działek budynki gospodarczo-usługowe, a nawet mieszkalne nie przekraczające 1 kondygnacji, kryte dachami o tradycyjnych formach.
10. Nie należy nasycać miasta w obrąbie murów obronnych zielenią – szczególnie wysoką.
11. Płyta Rynku. Wielkość i kształt Rynku uznaje się za nienaruszalne. Zakazuje się wszelkiej zabudowy na płycie Rynku – również nowych pomników, a szczególnie kiosków. Należy kontynuować rewaloryzację płyty rynku w nawiązaniu do już zrealizowanych rozwiązań.
12. Zespół kościoła i klasztoru. Należy zakazać wszelkiej zabudowy na stoku północnym zbocza staromiejskiego z zakazem prowadzenia na nim dróg, wprowadzania zieleni wysokiej, szklarni i upraw oraz zakazem ogrodzeń; za właściwe można uznać obsadzenie podnóża niskimi kłębiastymi krzewami o charakterze niestrzyżonego żywopłotu np. dziką różą lub klematisem. W części architektonicznej zespołu klasztornego należy uporządkować nawierzchnię brukiem z kostki kamiennej.
13. Wzgórze Zamkowe. Wzgórze jako wpisane do rejestru zabytków chronione jest z mocy prawa. Należy bezwzględnie zakazać wszelkiej zabudowy, prowadzenie jakichkolwiek prac ziemnych, w tym budowy dróg, wznoszenia ogrodzeń, prowadzenia upraw rolnych, warzywniczych i szklarniowych; współczesne nasadzenia drzew należy usunąć jak również zlikwidować próby zieleni komponowanej. Wzgórze nie może mieć charakteru rekreacyjnego, lecz turystyczny z punktami widokowymi i stanowiskiem badawczym do badań architektoniczno-archeologicznych (które może być udostępnione dla zwiedzających). Postuluje się odtworzenie wzdłuż południowej

skarpy wzgórza parkanu obronnego z wrotami, z doprowadzoną do nich kładką w miejsce mostu zwodzonego oraz podobnej kładki z zamku dolnego do górnego. Należy przywrócić dawny kształt wzgórza poprzez zlikwidowanie obecnego ostrego wcięcia w części południowej. Z pozostałych stron nie należy grodzić trwale, a jedynie żywopłotem niestrzyżonym z głogu lub tarniny. Należy chronić wzgórze wraz z fosami – szczególnie zagrożoną fosę zachodnią.

14. Przedzamcze (amfiteatr i tereny sąsiednie). Dojazd do terenu dawnego zamku (ul. Festiwalową) należy wybrukować kostką kamienną. Pożądana jest mała zielona skarpa po zachodniej stronie dojazdu. Dopuszcza się poprowadzenie wzdłuż południowego boku Zamczyska ciągu komunikacyjnego ku ul. Mleczarskiej. Zaleca się przestrzeganie wielkości działek przy tym ciągu bez dalszych podziałów.
15. Zabudowa przy ul. Kościuszki i Wierzbowej. Należy utrzymać charakter małomiasteczkowej architektury nie przekraczającej trzech kondygnacji (w tym poddasze użytkowe). Uzupełnienia zabudowy powinny harmonizować z eklektycznym stylem obiektów istniejących; zaleca się odtworzyć pierwotną dekorację kamienicy przy ul. Kościuszki 24.

Szczegółowe kierunki rozwoju obszaru strefy ochrony konserwatorskiej oraz terenów innych - nie objętych studium historyczno-urbanistycznym Z. D. H. „Mansarda”

1. Należy zrewaloryzować obszar śródmieścia pomiędzy ulicami Narutowicza, Strażacką i Wałową, ze zwróceniem szczególnej uwagi na zagospodarowanie pieszo-jezdnej ulicy Wałowej prowadzącej do przejścia bramowego przy ul. Narutowicza 36 (interesujący obiekt wpisany do ewidencji zabytków). Od strony ul. Wałowej przy bramie zabytkowej kamienicy znajduje się bardzo malownicze miejsce (mimo lokalizacji śmietnika) – zakątek godny uwagi (z biegnącej na skarpie ulicy Wałowej rozciąga się widok na dolinę ulicy Szewskiej) i działań porządkujących oraz nowych inwestycji (zagospodarowania małą architekturą, wybrukowania ulicy Wałowej kostką, efektownego oświetlenia). Zabudowę w kwartale przy ulicy Narutowicza należy przeznaczyć do rehabilitacji, szczególnie należy poddać zabiegom konserwatorskim obiekty o nr 34, 36, 38 ujęte w gminnej ewidencji zabytków.
2. Zabudowę mieszkaniową (obecnie zdegradowaną) po zachodniej stronie ulicy Wałowej (na skarpie nad ulicą) wskazuje się do sanacji, z możliwością dopuszczenia usług, szczególnie handlu i gastronomii. Natomiast należy zlikwidować slumsową zabudowę zlokalizowaną poniżej nawierzchni ulicy, po jej południowo-wschodniej stronie i teren ten przeznaczyć na zieleń.
3. Należy zagospodarować zielenią niską zakole strumyka Podlesianki płynącego w ulicy Szewskiej u podnóża ulicy Wałowej. Wysoka zieleń jest niepożądana, gdyż przysłoni walory „skarpy nad Wałową” i piętrzącej się na niej zabudowy. Wskazuje się na celowość utrzymywania w całej dolinie ulicy Szewskiej zieleni niskiej (z zachowaniem istniejących drzew), aby uczytelnić i wyeksponować ogromną skarpę biegnącą wzdłuż południowo -wschodniej strony rzeczki Podlesianki. Dopuszcza się nasadzenia zieleni średniej i pojedynczych egzemplarzy zieleni wysokiej przy samym korycie strumyka, dla podkreślenia jego przebiegu. Korytarz zieleni ogólnodostępnej wzdłuż strumyka powinien mieć przynajmniej po 10 m szerokości po obu stronach jego koryta.
4. Zaleca się likwidację zdegradowanej zabudowy stanowiącej zamknięcie widokowe ul. Narutowicza (na jej skrócie obok wzgórza Kościoła św. Ducha), zlokalizowanej pomiędzy ul. Szewską, a strumykiem i przeznaczenie tego terenu na zieleń. Usytuowany w tym miejscu skwer będzie powiązaniem ekologicznym oraz funkcjonalnym doliny ul. Szewskiej i zieleni wysokiej usytuowanej u podnóża kościoła św. Ducha.

5. Zabudowę usytuowaną na skarpie nad ulicą Szewską i u podnóża skarpy wzdłuż tej ulicy należy przeznaczyć do wymiany z zakazem jej dogęszczania. Zabudowa ta powinna mieć wysokość do dwóch kondygnacji, w tym obowiązkowo poddasze (ew.) mieszkalne i być wzorowana na tradycyjnej zabudowie drewnianej Kraśnika, co najmniej w zakresie zewnętrznego wystroju architektonicznego.
6. Zabudowę w kwartale wokół kościoła św. Ducha, przy ul. Lubelskiej należy przeznaczyć do wymiany. Zabudowa ta usytuowana poniżej poziomu jezdni ul. Lubelskiej nie spełnia wymogów sanitarnych zamieszkiwania i jest w złym stanie technicznym. Przy lokalizowaniu tam nowych obiektów należy zadbać o ich harmonię przestrzenną ze wspomnianym zabytkiem. Wskazuje się na możliwość bardziej intensywnego wykorzystania nieruchomości za dworkiem modrze-wiowym.
7. W kwartale pomiędzy Grodzką, Lubelską, Narutowicza i Krańcową należy przeznaczyć do likwidacji substandardową zabudowę mieszkaniową w dolinie rzeki od strony ulicy Krańcowej, poszerzając wzdłuż rzeki pas terenu wolny od zabudowy do wysokości przedłużenia ulicy Grodzkiej. Teren ten powinno przeznaczyć się na zieleń publiczną.
8. Wzdłuż ulicy Lubelskiej należy dążyć do sytuowania zabudowy w postaci zwartych kamieniczek, z wystrojem nawiązującym do cech lokalnej zabudowy tego typu.
9. Teren cmentarza z I Wojny światowej przy ul. Lipowej (dz. nr ew. 314/2 314/6) wpisanego do rejestru zabytków, należy oznakować umieszczając stosowną tablicę informacyjną oraz ogrodzić wykonać nowe ogrodzenie w formie nawiązującej do stosowanych w okresie zakładania cmentarzy wojennych, usunąć drzewa owocowe i zakłócające osiową kompozycją cmentarza lub niszczące mogiły ziemne. Zaleca się położenie kamienia upamiętniającego poległych lub zastosowanie innej formy podkreślającej powagę i szacunek dla miejsca.
10. Teren cmentarza z I Wojny światowej, założonego w 1915 r., wpisanego do ewidencji zabytków (położonego w Kraśniku Fabrycznym, ok. 300 m od ujęcia wody, ok. 500m na zach. od obiektów sportowych i w bezpośrednim sąsiedztwie szkoły podstawowej przy Al. Niepodległości) należy ogrodzić, oznakować, uporządkować oraz odnowić i zabezpieczyć zdewastowane płyty nagro-bne.
11. Wszystkim kapliczkom przydrożnym pozostającym na tle istniejącej, nieraz pozbawionej walorów estetycznych lub zdewastowanej zabudowy (albo przytłaczającej kubaturą i nieodpowiednim klimatem architektonicznym), należy stworzyć odpowiednie warunki ekspozycji. W tym celu należy przede wszystkim zastosować środki w postaci tła ze zwartej zieleni iglastej średniej wysokości lub innej zimozielonej; w szczególności taki zielony parawan powinien być tłem dla białej figury Matki Boskiej usytuowanej na rogu ul. Urzędowskiej i Nadstawnej.

Najważniejsze kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów

Głównym kierunkiem działania w planach miejscowych związanym z istniejącą zabudową powinny być działania renowacyjne w stosunku do starej zabudowy w złym stanie technicznym. Działania te mają na celu modernizacje i renowacje istniejącej zabudowy, rozumiane jako:

- przeprowadzenie niezbędnych rozbiórek i wyburzeń obiektów w bardzo złym stanie technicznym,
- odbudowę lub przebudowę budynków nadających się do renowacji,
- zmniejszanie energochłonności budynków związane z poprawą ich stanu technicznego,
- podniesienie standardów wyposażenia w instalacje i urządzenia oraz poprawę ich stanu technicznego,
- poprawę jakości otoczenia budynków i zagospodarowania nieruchomości.

Dla terenu usług sportu i rekreacji, oznaczonego na rysunku Studium symbolem US/UT1 postuluje się przyjęcie funkcji podstawowej – zieleni parkowej z terenami usług sportu, turystyki, rekreacji, hotelarstwa, obiektów gastronomicznych wraz z niezbędnym zapleczem techniczno-sanitarnym. Wysokość realizowanych budynków może wynosić maksymalnie 12 m. Minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do działki budowlanej powinien wynosić 10%. Ponadto dopuszcza się realizację ciągów pieszych i rowerowych, dojść i dojazdów, innych terenów komunikacji, oświetlania, elementów małej architektury parkowej, placów publicznych, wód powierzchniowych, infrastruktury technicznej i innych obiektów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tego terenu.

Dla terenu usług sportu i rekreacji, oznaczonego na rysunku Studium symbolem US/UT2 postuluje się przyjęcie funkcji podstawowej – usług sportu i rekreacji, w tym obiektów budowlanych oraz terenowych urządzeń sportu i rekreacji konnej, boisk i urządzeń sportowych wraz z niezbędnym zapleczem techniczno-sanitarnym, budowli służących obsłudze ruchu rekreacyjnego i turystycznego. Dopuszcza się realizację zabudowy usługowej związanej z obsługą terenów sportowo-rekreacyjnych oraz usług handlu i obiektów gastronomicznych. Wysokość realizowanych budynków może wynosić maksymalnie 15 m. Minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do działki budowlanej powinien wynosić 20%. Ponadto dopuszcza się realizację ciągów pieszych, rowerowych i konnych, dojść i dojazdów, innych terenów komunikacji, oświetlania, pomników, elementów małej architektury parkowej, wód powierzchniowych, infrastruktury technicznej i innych obiektów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tego terenu.

Dla terenów zieleni parkowej, oznaczonych na rysunku Studium symbolami ZP i ZP1 postuluje się przyjęcie funkcji podstawowej – zieleni w postaci parków i zieleńców. Jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się realizację obiektów i urządzeń sportowo-rekreacyjnych oraz terenów o funkcji usługowej, związanej z funkcją podstawową (gastronomia, szatnie, zaplecze techniczne, wypożyczalnie sprzętu sportowego itp.). Ponadto dopuszcza się realizację ciągów pieszych i rowe-rowych, oświetlania, pomników, elementów małej architektury parkowej w postaci altan, trejaży, miejsc do grillowania, placów publicznych, wód powierzchniowych, infrastruktury technicznej i innych obiektów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tych terenów.
Dla terenów wód otwartych, oznaczonych na rysunku Studium symbolami WS1, WS2 postuluje się przyjęcie funkcji podstawowej – zbiorników wodnych z możliwością wykorzystania w turystyce i rekreacji. Na terenach tych dopuszcza się realizację urządzeń sportowo-rekreacyjnych, kąpielisk, pomostów, mol, przystani na łodzie i inny sprzęt wodny.

Wyznaczone funkcje dla wyżej wymienionych terenów oznaczają preferowany rodzaj zabudowy na danym terenie, dopuszcza się jednak całkowitą wymienność funkcji ustalanych w planach miejscowych sposobów zagospodarowania, w ramach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej oraz zabudowy związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą – nieuciążliwych usług i rzemiosła. Dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stosowanie rozwiązań przestrzennych, w ramach wyznaczonej funkcji, z zastosowaniem zieleni towarzyszącej (izolacyjnej, ozdobnej, parkowej) w formie zieleni publicznej jak i prywatnej.

Szczegółowe kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta w aspekcie ekologicznym

Kierunki rozwoju przestrzennego miasta powinny wynikać z uwarunkowań ochronnych, ekologicznych i fizjograficznych. W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego przyjmuje się następujące kierunki działań w dążeniu do zrównoważonego rozwoju miasta:

- ograniczenie ekspansji terytorialnej starego Kraśnika w kierunkach południowych ze względu na bardzo dobre gleby (które są podstawą produkcji żywności w mieście), udokumentowane złoża surowców mineralnych i obszary prognostyczne ich występowania, trudne warunki naturalne dla budownictwa (morfometryczne rzeźby i geologiczno-inżynierskie podłoża), a także rozgałęziony system wąwozów, zapewniających ekologiczno-przestrzenną więź doliny Wyżnicy z wierzchowinowymi terenami rolnymi i leśnymi; dopuszczenie jedynie (na niewielkich wybranych obszarach) rozwoju budownictwa jednorodzinnego – do wysokości dwóch kondygnacji,
- bezwzględne wykluczenie doliny Wyżnicy (dna i stromego zbocza) ze względów ekologiczno-klimatycznych spod wszelkiej zabudowy kubaturowej,
- preferowanie w wyznaczaniu nowych terenów pod zabudowę obszarów położonych na pn.-wsch. i północ od doliny Wyżnicy, odznaczających się brakiem lub słabszymi barierami rozwoju o tym charakterze.

Rozwój starego Kraśnika będzie polegał przede wszystkim na:

- modernizacji substandardowej zabudowy,
- zajmowaniu pod cele mieszkaniowe lub usługowe zrekultywowanych terenów poeksploatacyjnych (których prawny status powinien być uregulowany poprzez zdjęcie tych terenów z bilansu zasobów), z równoczesnym zapewnieniem możliwości kształtowania Systemu Przyrodniczego Miasta, głównie poprzez zachowanie ciągłości przestrzennej terenów zieleni.

W kształtowaniu optymalnych, w sytuacji nasilonej presji urbanistycznej na środowisko, ekologicznych warunków rozwoju miasta, pierwszoplanowe znaczenie przypisuje się dolinie Wyżnicy. Pełnienie przez nią funkcji ekologiczno-klimatycznej, do której jest predysponowana, wymaga:

- utrzymania walorów terenu otwartego przez te odcinki doliny, które je zachowały,
- przywrócenia dolinie funkcji i walorów terenu otwartego tam, gdzie to konieczne i możliwe (dolina w śródmieściu i w jego pobliżu),
- podniesienia potencjału ekologicznego doliny.

2.3.3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kraśnik na lata 2021-2027.

Powyższy dokument jest jednym z dokumentów źródłowych dla opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030.

Najważniejszymi celami strategicznymi i kierunkami działań GPR spójnymi w całości z poniż-szymi celami strategicznymi, celami operacyjnymi i kierunkami działań Strategii Rozwią-zywania Problemów Społecznych Miasta Kraśnik na lata 2021-2027 są:

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie kapitału społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji.

Kierunki działań (wszystkie)

1. Aktywizacja grup zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz podniesienie ich kompetencji społecznych i zawodowych.
2. Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców w zakresie inicjatyw oddolnych.
3. Wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców oraz wzrost poziomu integracji społecznej mieszkańców.
4. Rozwijanie oferty kulturalno-edukacyjnej dla różnych grup mieszkańców oraz poszerzenie możliwości samorozwoju ludzi młodych.
5. Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel strategiczny 2. Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.

Kierunki działań (wybrane)

1. Wykorzystanie atrakcyjnych gospodarczo fragmentów obszaru rewitalizacji do wspierania tworzenia nowych miejsc pracy.
4. Wspieranie inicjatyw w zakresie wzmacniania aktywności gospodarczej mieszkańców.

Cel strategiczny 4. Zwiększenie dostępności, poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych dla mieszkańców i gości obszaru rewitalizacji.

Kierunki działań (wybrane)

1. Rozwój infrastruktury funkcjonalnej w zakresie opieki społecznej, przedsiębiorczości, edukacji, kultury, turystyki, rekreacji i sportu.
3. Tworzenie wysokiej jakości, dostępnych przestrzeni publicznych.
5. Likwidacja barier przestrzennych oraz architektonicznych.

Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kraśnik na lata 2021-2027:
Cel strategiczny 1: Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny.

Cele operacyjne:

1. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju, zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.
3. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.

Kierunki działań do **celu operacyjnego 1**:

1. Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo, polegającej na:
   - diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci,
   - diagnozie – ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.

2. Zapewnienie szerszego dostępu do specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych, zastępczych, a także terapii rodzinnej.
3. Wspieranie materialne rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.
4. Opracowanie i realizacja trzyletniego Miejskiego Programu Wspierania Rodziny.
5. Opracowanie i realizacja „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie".

Kierunki działań do **celu operacyjnego 2**:

1. Kontynuowanie wsparcia dla działających świetlic, oferujących pomoc dzieciom z rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez: dożywianie, właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego, nabywanie przez dzieci różnych umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.
2. Dążenie do uzyskania bezpłatnej lub taniej opieki nad dziećmi dla pracujących oraz podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe osób samotnie wychowujących dzieci – podjęcie działań w kierunku zwiększenia dostępu do żłobków i placówek przedszkolnych.
3. Wspieranie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich poprzez: organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży i wyposażenia w artykuły szkolne, organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego oraz organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom.
4. Organizowanie dla rodziców i ich dzieci różnych form edukacji z wykorzystaniem istniejącego systemu szkolnego oraz tworzenie systemu poradnictwa.
5. Wspieranie działań mających na celu tworzenie na terenie Kraśnika mieszkań socjalnych przeznaczonych w szczególności dla rodzin w kryzysie oraz osób pozbawionych dachu nad głową.

Kierunki działań do **celu operacyjnego 3**:

1. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną.
2. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom i młodzieży.
3. Rozwój nowych form działań osłonowo-aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.
4. Tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego m.in. poprzez zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne.
6. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.
7. Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

8. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad – nawiązanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
9. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.

Cel strategiczny 2. Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele operacyjne:

1. Zintegrowany system wsparcia osób z niepełnosprawnościami i seniorów.
2. Pomoc osobom dotkniętym i zagrożonym problemami bezrobocia i bezdomności.
3. Rozwijanie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Kierunki działań do **celu operacyjnego 1**.

1. Systematyczny monitoring i analiza potrzeb mieszkańców będących w wieku poprodukcyjnym oraz z niepełnosprawnościami.
2. Propagowanie działań profilaktycznych na rzecz osób niepełnosprawnych i seniorów w miejscu ich zamieszkania, w szczególności poprzez promocję aktywnego i zdrowego stylu życia.
3. Rozwijanie usług opiekuńczych, w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry, co ma bezpośredni wpływ na jakość świadczonych usług oraz świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych.
4. Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób starszych i z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, m.in. poprzez opracowywanie projektów socjalnych promujących integrację społeczną.
5. Wsparcie rzeczowe i finansowe seniorów, osób samotnych i z niepełnosprawnościami.
6. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i z niepełnosprawnościami,
   w tym organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych.
7. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie:
   - likwidacji barier architektonicznych, w szczególności w obiektach użyteczności publicznej,
   - aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami.
8. Wsparcie osób z problemami psychicznymi w samodzielnym funkcjonowaniu, w szczególności poprzez poradnictwo socjalne, pracę socjalną i pomoc materialną.
9. W przypadku wyczerpania wszystkich możliwości zapewnienia opieki w środowisku, umieszczenie osób wymagających całodobowej opieki w zakładach opiekuńczo-leczniczych, domach pomocy społecznej lub placówkach wsparcia dziennego.

Kierunki działań do **celu operacyjnego 2**.

1. Zmniejszanie skutków bezrobocia i bezdomności poprzez systematyczną pomoc finansową i rzeczową realizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

2. Objęcie pracą socjalną osób bezrobotnych (ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych kobiet), aby zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia im wszechstronnej pomocy w zakresie poradnictwa i zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
3. Rozwijanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie miasta, obejmującej m.in. upowszechnianie ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach i kursach umożliwiających zmianę kwalifikacji zawodowych, organizowanie stażów i przygotowania zawodowego, prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych.
4. Systematyczne dokształcanie pracowników socjalnych w zakresie wdrażania instrumentów w pracy socjalnej – kontraktów socjalnych oraz ekonomii społecznej.
5. Tworzenie sprzyjającego klimatu dla podmiotów ekonomii społecznej.
6. Współudział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.
7. Bieżący monitoring ofert programowych mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.
8. Podejmowanie działań na rzecz wsparcia w wychodzeniu z bezdomności.
9. Dążenie do poprawy sytuacji osób bezdomnych poprzez zapewnienie tymczasowego miejsca przebywania w okresie zimowym.

Kierunki działań do **celu operacyjnego 3.**

1. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie profilaktyki uzależnień.
2. Zintensyfikowanie skutecznych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
3. Zwiększanie świadomości społeczności lokalnej, w szczególności osób młodych, odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek.
4. Opracowanie i realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Cel strategiczny 3. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Cele operacyjne:

1. Profesjonalizacja służb społecznych.
2. Rozszerzanie współpracy pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami rządowymi i samorządowymi.

Kierunki działań do **celu operacyjnego 1**:

1. Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych.
2. Systematyczne dokształcanie pracowników socjalnych.
3. Utrzymanie liczby pracowników socjalnych na poziomie zgodnym z ustawą o pomocy społecznej.
4. Zapewnienie łatwego dostępu do systemu informacyjnego na temat różnych form wsparcia.
5. Podnoszenie jakości pracy ośrodka pomocy społecznej.

Kierunki działań do **celu operacyjnego 2**:

1. Propagowanie idei samopomocy, wolontariatu oraz obywatelskiego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.
2. Opracowanie i realizacja rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.
3. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi o działalności ponadlokalnej.
4. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.
5. Zwiększenie koordynacji działań organizacji pozarządowych już funkcjonujących na terenie miasta min. poprzez systematyczny przepływ informacji o podejmowanych inicjatywach, regularne spotkania.

Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kraśnik na lata 2021-2027 będą wspierane poprzez realizację poniższych konkretnych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych dedykowanych obszarowi rewitalizacji.

Podstawowe przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne:

1. Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika.

Projekt. Centrum Spotkań Młodzieży.

2. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

3. Rewitalizacja terenu przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kraśniku.

5. Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.

Projekt. Wsparcie dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy.

6. Rewitalizacja kamienicy przy ul. Narutowicza 36 w Kraśniku.

7. Dostępna przestrzeń miejska – prawo, a nie przywilej! Dostosowanie przestrzeni miejskiej do osób o szczególnych potrzebach.

Projekt 1. Integracyjne place zabaw.
Projekt 2. Dostępny urząd.
Projekt 3. Modernizacja łazienek szkolnych z dostosowaniem dla uczniów o szczególnych potrzebach.
Projekt 4. Zapewnienie dostępności do placówek oświatowych w Kraśniku. Projekt przewiduje budowę podjazdów dla osób o szczególnych potrzebach.

8. Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni ogólnodostępnej przy Komendzie Powiatowej Policji w Kraśniku.

9. Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych.

Zadanie 1. Prace modernizacyjno-remontowe.
Zadanie 2. Utworzenie CUS.

10. Rewitalizacja budynków wielorodzinnych wchodzących w zasób mieszkaniowy miasta.

Zadanie 1. Rewitalizacja budynku mieszkalnego przeznaczonego na najem socjalny przy ul. Prusa 5.

Zadanie 2. Przebudowa części budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Sikorskiego 2, z przeznaczeniem na lokale mieszkalne wchodzące w skład zasobu mieszkaniowego gminy.

Pozostałe przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne:

1. Utworzenie Kraśnickiego Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych.

Zadanie 1. Remont, adaptacja i wyposażenie pomieszczeń na potrzeby utworzenia KCWOP.
Zadanie 2. Wsparcie lokalnych liderów przez tutoring.

2. Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.
3. Akcja – Integracja!

3. Przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne.

Ustawa *o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 r. wprost wskazuje, że gminny program rewitalizacji powinien obejmować opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym. W dokumencie można wydzielić podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne i pozostałe dopuszczalne (uzupełniające).

Adekwatnie pierwszy typ powinien zawierać konkretny opis, tj.: nazwę, podmiot realizujący, zakres zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji oraz opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.

Tabela 33. Podstawowe przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne.

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia</td><td colspan="7">Nazwa przedsięwzięcia</td><td>Realizator</td></tr>
<tr><td>1.1.</td><td colspan="7">Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika.</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik, CKiP i organizacje pozarządowe.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td>x</td><td>x</td><td>x</td><td>x</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td>1,4, 5</td><td>3,4</td><td>1,2</td><td>1,2, 3,4</td><td>1,5</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie przedsięwzięcia.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera Gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera Techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia.</td><td colspan="5">Adres</td><td colspan="2">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="5">1. Działki nr 635/7, 635/2, 635/4, 634/3, 635/5 obręb Ośrodek, stanowiące własność Gminy Miasta Kraśnik, 635/6 (muszla koncertowa) – brak regulacji stanu prawnego, 635/5 – własność Skarb Państwa, wykonywanie prawa własności Gmina Miasto Kraśnik. Część ogrodzonej działki 627/1 stanowi własność SPOŁEM.
2. Działki nr 630/1, 630/2, 631, 630/3, 630/5, 630/6, 633, 634/4, 634/4, 157, 158/1 obręb Ośrodek.
3. Działki nr 6/3 własność Gminy Miasta Kraśnik użyczona na czas nieokreślony na rzecz CKiP, 7 własność Gminy Miasta Kraśnik oddana w użytkowanie wieczyste na rzecz KPWiK, 6/1 własność Gminy Miasta Kraśnik, część działki 2 własność Gminy Miasta Kraśnik oddana w trwały zarząd na rzecz MOSiR, część działki 6/2 własność Gminy Miasta Kraśnik – użytkownicy wieczyści garaży, część działki 8/5 własność Gminy Miasta Kraśnik, obręb Północ.
4. Amfiteatr, rynek, synagogi, Kościół pw. Wniebowzięcia NMP, Kościół św. Ducha.
5. Amfiteatr, rynek.
6. Amfiteatr, rynek, Park im. Jana Pawła II, wartownia (budynek USC), zalew.
7. Oddział CKiP, ul. Kościuszki 26.</td><td>Obszar rewitalizacji</td><td>X</td></tr>
<tr><td colspan="5"></td><td>Poza obszarem rewitalizacji</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">31 000 000,00</td><td colspan="2">2025-2027</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajowe,
- budżet miasta,
- środki prywatne.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie.</td><td colspan="7">Diagnoza przeprowadzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji uwidoczniła problem z dostępnością do wydarzeń kulturalnych. Oferta miasta w tym zakresie jest niewystarczająca, a także nie jest dostosowana do potrzeb i oczekiwań różnych grup społecznych i wiekowych. Same obiekty kulturalne również wymagają modernizacji. W podobszarze rewitalizacji: Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim położony jest zdegradowany amfiteatr wraz z przylegającym do niego terenem „Zamczyska”, czyli pozostałości dawnego zamku.
Kraśnicki amfiteatr powstał w wąwozie przy ul. Karmelickiej w 1972 r. w ciągu zaledwie kilku miesięcy. Decyzja ówczesnych władz o budowie obiektu spowodowana była rosnącą popularnością Festiwalu Pieśni Partyzanckiej, którego I edycja odbyła się w 1969 r. Zadaszona scena o wymiarach 20x10m, 2 669 miejsc siedzących, położenie w centrum miasta wśród zieleni, bliskość przystanku</td></tr>
</table>

	autobusowego i restauracji oraz duży parking czynią obiekt doskonałym miejscem do realizacji wszelkich przyciągających tłumy wydarzeń. Położenie amfiteatru sprawia, że zyskuje on malowniczą scenerię, ale ustawicznie narażony jest na zalewanie. Spływająca po każdym deszczu woda niszczyła pomieszczenia znajdujące się pod podłogą, które kiedyś służyły za zaplecze organizacyjne, garderobę i bar. Pilnego remontu wymagają także zadaszenie i scena, nigdy dotąd nie wymieniane. Ponadto ogrodzenie amfiteatru jest skorodowane i wielu miejscach uszkodzone, a otoczenie – mocno zaniedbane i nieuporządkowane, przyciągające osoby zagrożone wykluczeniem. Wiek, atrakcyjność i wartość sentymentalna amfiteatru sprawiają, że obiekt wręcz domaga się rewitalizacji, tym bardziej, że przylega do gruntownie odrestaurowanego w 2022 r. zespołu budynków przy ul. Kościuszki 26, w których prowadzona jest działalność artystyczna i społeczna. W sąsiedztwie amfiteatru, położone jest „Zamczysko" – teren nieregularnie zakrzewiony i zadrzewiony, w zachodniej części wykorzystywany pod uprawy rolne i sadownicze. Obecnie obszar ten tworzy przestrzeń chaotyczną i nie w pełni wykorzystaną, jak na miejsce o ogromnej wartości kulturalnej, historycznej i krajobrazowej. Kilka lat temu teren ten został prześwietlony poprzez usunięcie drzew i krzewów oraz objęty projektem zieleniowym. Od wielu lat mieszkańcy miasta zwracają uwagę na konieczność rewitalizacji obiektu amfiteatru wraz z przyległym terenem „Zamczyska" i podjęcie działań, mających na celu stworzenie oferty kulturalnej dla wszystkich grup wiekowych kraśniczan. Obszar ten, skupiony wokół „starego miasta", jest najstarszą częścią miasta i zasługuje niewątpliwie na większą koncentrację na działaniach artystycznych, również tych wykraczających poza podstawowe formy, a przyciągających mieszkańców w różnym wieku. W podobszarze rewitalizacji Dzielnica Kraśnik Fabryczny również położony jest obiekt, który wymaga gruntownej modernizacji. Centrum Kultury i Promocji znajdujące się w Kraśniku przy Al. Niepodległości 44, z racji wykonywania zadań domu kultury oraz swego położenia, stanowi ważne miejsce na mapie Kraśnika. Jego otoczenie wręcz zachęca mieszkańców do spędzania tu wolnego czasu oraz korzystania z oferty kulturalnej. Uroku miejscu dodaje jego lokalizacja, bliskie sąsiedztwo lasu oraz terenów zielonych. Po wschodniej części CKiP znajduje się Plac Solskiego, który jest małym parkiem z umiejscowioną w jego centralnej części fontanną, zaś w części północnej z Plac Festynowy, na którym odbywają się różne imprezy o charakterze kulturalnym, sportowym czy społecznym. Bliskość przystanku autobusowego, restauracji, obiektów sportowych, lasu oraz duży parking czynią przylegające do CKiP tereny doskonałym miejscem do odpoczynku i realizacji wszelkich wydarzeń przyciągających tłumy. Miejscem, gdzie mieszkańcy będą mogli spotykać się, wypoczywać na leżakach, piknikować czy posłuchać koncertu na świeżym powietrzu. Na terenie tym zdiagnozowano następujące problemy wymagające rozwiązania: 1. Obecny kształt placu festynowego za CKiP powstał w wyniku prac przeprowadzonych w latach 90 ubiegłego wieku. Powstała wtedy scena plenerowa, plac festynowy z ławkami. Jednak w wyniku działania czasu i czynników atmosferycznych jego substancja ulega degradacji. W trakcie użytkowania przestrzeni zauważono również, że nie jest wykorzystywany cały potencjał miejsca a zrealizowane rozwiązania nie są do końca funkcjonalne. 2. Niewystarczające oświetlenie placu festynowego oraz przestarzały monitoring powodują, że miejsce to jest niebezpieczne w porach wieczornych i nocnych co potwierdzają liczne interwencje Policji. 3. Działająca w sezonie letnim na terenie Placu Solskiego fontanna oraz kwiecisty park zachęcają do odpoczynku w tym miejscu, jednak fontanna wymaga gruntownej modernizacji i zamontowania jej podświetlenia. Z racji swojego ogromnego potencjału miejsca te wymagają rewitalizacji i wykorzystania ich wszystkich atutów.
Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.	Projekt ma na celu modernizację obiektów kultury na terenie obszarów rewitalizacji oraz rozwój oferty kulturalnej skierowanej do mieszkańców miasta, a zwłaszcza mieszkańców obszaru rewitalizacji. W ramach projektu realizowane będą następujące zadania: **Projekt 1. Rozbudowa i modernizacja amfiteatru.** Projekt obejmuje następujące zadania/działania:

- modernizację istniejącej sceny i zadaszenia amfiteatru,
- rozbudowę i modernizację istniejących dróg dojazdowych w obrębie amfiteatru,
- wymianę ogrodzenia amfiteatru,
- przebudowę i rozbudowę istniejącej infrastruktury technicznej, w tym elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej,
- budowę instalacji fotowoltaicznej i solarnej,
- rozbudowę i przystosowanie pomieszczeń pod sceną na potrzeby amfiteatru (m.in. garderoby, pomieszczenia techniczne) oraz działalności kulturalnej CKiP w Kraśniku,
- przebudowę i modernizację obiektu kasy biletowej,
- montaż monitoringu,
- zakup nowoczesnego zestawu nagłaśniającego oraz oświetleniowego wraz z ekranem LED niezbędnego dla realizacji funkcji amfiteatru, w tym realizacji koncertów, projekcji kina letniego, innych wydarzeń artystycznych,
- modernizacja widowni wraz z jej zadaszeniem.

Obiekt zostanie dostosowany do potrzeb osób o szczególnych potrzebach.

Szacowana wartość projektu: **7 000 000,00 zł.**

Projekt 2. Rewitalizacja wzgórza zamkowego w Kraśniku.

Projekt obejmuje następujące zadania/działania:

- częściowe odsłonięcie, zabezpieczenie, odwodnienie do skarp i wyeksponowanie funda-mentów zamku w wykopach o skośnych profilach skarp, w tym elementy murów obwodowych, studni, przypuszczalnej bramy wjazdowej na zamek górny, pozostałości dworu rezyden-cjonalnego oraz zwartej posadzki ceglanej, które odsłonięto i zasypano po sezonie archeo-logicznym 1987-1988 (szczegółowy zakres prac określi konserwator zabytków),
- miejscową rekonstrukcję wapiennej wylewki dziedzińca zamkowego (szczegółowy zakres prac określi konserwator zabytków),
- montaż tablic zlokalizowanych przy odsłoniętych fundamentach zamku zawierających infor-macje o okolicznościach odkrycia danego fundamentu budowli, jak również fotokopie i rysunki artefaktów (naczyń, ceramiki, militariów przedmiotów codziennego użytku), które zostały odsłonięte w danym miejscu,
- oznaczenie konturów zabudowy zamku na powierzchni np. poprzez wysypanie grysu (tam gdzie nie możliwe będzie z przyczyn technicznych odsłonięcie pozostałości zamku górnego i dolnego),
- przeprowadzenie badań geoarcheologicznych, których głównym zadaniem będzie zadokumen-towanie metodami archeologicznymi sekwencji stratygraficznej na odsłoniętych już profilach ziemnych, ustalenie zakresu uszkodzeń zabytkowej tkanki oraz ewentualne pozyskanie zabytków ruchomych oraz zbadanie zmian powierzchni wzgórza do jakich dochodziło w ostat-nim okresie,
- wykonanie metalowej makiety z oznaczeniem zamku, fosy, kościoła, parku i amfiteatru,
- zaprojektowanie i ustawienie masztu z flagą przedstawiającą herb Tęczyńskich, czyli budo-wniczych zamku i bliskich współpracowników Jagiellonów – Topór,
- wykonanie ławki Jana i Cecylii z odlanymi postaciami z metalu i tablicą opisującą historię miłości Jana Baptysty Tęczyńskiego (właściciela miasta i zamku) i Cecylii Wazówny, królewny szwedzkiej,
- wykonanie oświetlenia nawiązującego do istniejącego – klasyczne latarnie,
- wykonanie toalety przy parkingu ul. Festiwalowa,
- wykonanie tablicy z elementami zabawowymi – Herb Topór: konstrukcja ma zawierać system 12 obracanych trójściennych brył, które po odpowiednim ułożeniu utworzą wzory trzech herbów rodów związanych z kraśnikiem: herb Korczak, herb Topor, herb Jelita,
- wykonanie drzewa genealogicznego (tablica z elementami zabawowymi): konstrukcja będzie przedstawiać uproszczone drzewo genealogiczne rodziny Tęczyńskich z wyróżnieniem właści-cieli zamku. Elementami zabawowymi będą przekręcane „okienka" zawierające informacje o najważniejszych osobach w historii Kraśnika i kraśnickiego Zamku,
- wykonanie aplikacji na telefon w celu zwiedzania z odtwarzaniem głosowym,
- nasadzenia roślin (szczegółowy zakres prac określi konserwator zabytków).

Szacowana wartość projektu: **1 500 000,00 zł.**

Projekt 3. Przywrócenie i poszerzenie rekreacyjno-kulturalnej funkcji terenów wokół Centrum Kultury i Promocji w Kraśniku.

Projekt obejmuje następujące zadania/działania:

- zamówienie projektu i wykonanie gruntownej modernizacji i rozbudowy istniejącej sceny plenerowej, w tym podłogi sceny i jej zadaszenia oraz konstrukcji nośnych dla podwieszenia techniki scenicznej,
- zamówienie projektu i wykonanie gruntownej modernizacji istniejącego placu festynowego, w tym terenu wyłożonego kostką wraz z ławkami oraz przylegających terenów zielonych, w tym wyłożenie jego części ażurową kostką oraz stworzenie stref odpoczynku i rekreacji z wykorzystaniem sąsiedztwa lasu,
- zamówienie projektu i wykonanie modernizacji i remontu dróg dojazdowych oraz parkingów przy terenie objętym projektem,
- zakup nowoczesnego sprzętu nagłaśniającego i oświetleniowego w celu realizacji imprez plenerowych,
- zakup 100 sztuk płotków ochronnych lekkich, 30 płotków ochronnych ciężkich w celu orga-nizacji imprez plenerowych,
- zakup 300 sztuk leżaków, 30 sztuk puf plenerowych odpornych na warunki atmosferyczne,
- 30 kompletów stolików wraz z ławkami – europalety lub skrzynki – zestaw 2 kanapy plus stolik oraz 30 zestawów bawarskich (ława plus 2 ławki) w celu organizacji imprez plenerowych,
- zakup i instalacja stacjonarnego oraz przenośnego podświetlenia budynku CKiP w celu wydobycia jego atrakcyjnych cech architektonicznych,
- modernizacja oświetlenia placu festynowego w technologii LED,
- zakup profesjonalnych girland świetlnych 200 mb. Wraz z niezbędnymi wspornikami w celu udekorowania terenu,
- zakup i instalacja 4 szt. hamaków miejskich przy fontannie oraz 2 szt. żagli słonecznych,
- instalacja nowoczesnego monitoringu miejskiego na terenie przyległym do CKiP w tym na Placu Solskiego i placu festynowym,
- przebudowa i rozbudowa istniejącej infrastruktury technicznej, w tym elektrycznej wraz z niezbędnymi zewnętrznymi przyłączami elektrycznymi, wykonanie miejsc do ładowania małych urządzeń elektrycznych (USB) np. telefonu, laptopa.
- dostosowanie konstrukcji nośnej dachu oraz budowa instalacji fotowoltaicznej na dachu sali gimnastycznej CKiP w celu zapewnienia zasilania infrastruktury elektrycznej objętej projektem,
- remont i modernizacja pomieszczeń w budynku CKiP na potrzeby garderób dla artystów występujących na scenie plenerowej,
- wykonanie projektu i modernizacji fontanny na Placu Solskim wraz z jej całorocznym podświetleniem,
- zaprojektowanie i instalacja ozdobnego podświetlanego napisu Kraśnik na terenie zielonym przy fontannie,
- w parku przy fontannie, montaż małej architektury na potrzeby rekreacyjno – wypoczynkowe: tężnie solankowe, ławki …. Altany, pergole itp.

Szacowana wartość projektu: **8 000 000,00 zł.**

Projekt 4. „Miasto dwóch kultur – artystycznie o historii Starej Dzielnicy Kraśnika”.

Zadanie będzie cyklicznym wydarzeniem nawiązującym do historii miasta. Jego celem będzie wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej oraz wzrost poziomu integracji mieszkańców. Zadanie to posiada wymiar historyczny, społeczny oraz kulturalny i obejmuje następujące działania:

- żywe lekcje historii – lekcje prowadzone w formie spacerów historycznych, połączone ze zwiedzanie „starego miasta” oraz przylegających do niego obiektów sakralny, tj. Kościoła pw. Wniebowzięcia NMP, Kościoła św. Ducha, kompleksu synagogalnego, a także wzgórza zamkowego i amfiteatru,
- organizacja międzypokoleniowych warsztatów, np. z wypiekania cebularzy, czerpania papieru, tańca izraelskiego. Warsztaty, przygotowywane we współpracy np. z ośrodkiem „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie lub Regionalnym Muzeum Cebularza, odbywałyby się na rynku, a do

udziału w nich zaproszone by były całe rodziny, tak by praca, zabawa i taniec integrowały dzieci, rodziców i dziadków.

- spektakl/inscenizacja nawiązująca do dziejów starej dzielnicy miasta i/lub kultury żydowskiej, np. spektakl teatru NOTOCO Senior „Sztetl Kraśnik",
- koncert muzyki klezmerskiej na rynku lub w synagodze – co roku zapraszani będą inni artyści prezentujący utwory klezmerskie, chasydzkie lub synagogalne,
- opracowanie i wydanie publikacji zawierającej informacje historyczne dotyczące zabudowy rynku.

Projekt 5: „Instalacja kultura uliczna" – udostępnienie przestrzeni dla artystów sztuki ulicznej wielu technik.

Zadanie przewiduje przygotowanie przestrzeni do stworzenia instalacji artystycznej. Jego głównym założeniem jest połączenie historii z nowoczesnością poprzez cykliczne udostępnienie np. ścianek z podstawami i stworzenie mobilnej wystawy i zachęcenie kraśniczan do wyrażania siebie poprzez StreetArt, w kontrolowanych, bezpiecznych, a co najważniejsze zgodnych z prawem warunkach.
W ramach projektu będą organizowane cykliczne warsztaty plenerowe, wykorzystujące różne metody ekspresji wykorzystywane w szeroko rozumianej sztuce ulicznej. Warsztaty będą prowadzone przez artystów zajmujących się np. murale, grafitti itp. Każdy z organizowanych warsztatów będzie miał swoją myśl przewodnią – np. wydarzenie historyczne związane z miastem, jago architektura, przyroda itp.
Warsztatom będzie towarzyszyła muzyka dobrana do tematyki. Stworzone instalacje artystyczne pozostaną w przestrzeni publicznej – na koronie amfiteatru i w jego bezpośrednim otoczeniu, na rynku, jak również, dzięki swojej mobilności, będą mogły być przewożone w inne miejsca i wykorzystywane do promowania sztuki ulicznej i miasta.
Zadanie złączy kulturę sztuki ulicznej z tematyką dotyczącą aktualnych problemów społecznych. W swoim założeniu będzie komponentem wiążącym rodzaj sztuki najbliższy młodszemu pokoleniu, z szeroko rozumianą edukacją. Atutami instalacji będzie jej mobilność, sezonowość, podążanie za tym co aktualne, a także promocja miasta w kraju. Dodatkowo zaangażowanie i włączenie mieszkańców w czynny udział w powstawaniu instalacji będzie pożądanym i brakującym elementem społeczności miasta.

Projekt 6: 24 Pułk Ułanów w historii i teraźniejszości miasta – obchody święta pułku i Dni Kraśnika.

Zadanie obejmuje cykliczną, coroczną organizację obchodów Święta 24 Pułku Ułanów – pułku, który na stałe wpisał się w świadomość i tożsamość mieszkańców miasta. W ramach zadania organizowane będą następujące działania:

- inscenizacja/widowisko historyczne,
- koncert orkiestry wojskowej,
- Kraśnik Półmaraton im. 24 Pułku Ułanów – do uczestnictwa w nim, oprócz mieszkańców i pasjonatów biegania, zostaną zaproszeni również żołnierze z 10 Brygady Kawalerii Pancernej ze Świętoszowa, kultywującej tradycje 24 Pułku Ułanów oraz 24 Batalionu Lekkiej Piechoty z Kraśnika,
- piknik militarny,
- lekcje w muzeum – lekcje w Muzeum im. 24 Pułku Ułanów organizowane dla uczniów szkół podstawowych. Realizacja zadania zakłada współpracę między instytucjami oraz włączenie organizacji społecznych.

Projekt 7: Centrum Spotkań Młodzieży.

Celem zadania jest stworzenie miejsca integracji i aktywności, które będzie kształtowane i wykorzystywane przez młodzież i zgodnie z jej potrzebami. Będzie to przestrzeń bezpłatna, otwarta dla wszystkich, gdzie będzie można spędzić czas, odrobić lekcje, realizować swoje pomysły, wziąć udział w warsztatach i zajęciach lub samemu je zorganizować. W aranżowaniu przestrzeni będzie brała udział młodzież. Będzie ona również współdecydować o tym, co będzie się działo w lokalu. Centrum zostanie utworzone w jednej z sal budynku przy ul. Kościuszki 26, który został oddany do użytku w 2022 r. po gruntownej modernizacji jaką przeszedł w ramach projektu rewitalizacyjnego

<table>
<tr><td></td><td>pn. „Przebudowa zespołu budynków przy ul. Kościuszki 26”. Sala ta, która wykorzystywana jest przez Młodzieżową Radę Miasta wymaga doposażenia. Jest ona niedostępna dla osób z zewnątrz, ponieważ nie jest dostosowana do takich celów. Zadanie obejmuje:
▪ doposażenie sali – zakup sof, puf, gier planszowych, sprzętu multimedialnego i audio, itp.,
▪ organizację warsztatów dla młodzieży, np. kulinarnych, dietetycznych, fotograficznych graffiti, okolicznościowych.
Uniwersalność centrum sprzyjałaby wymianie doświadczeń, rozwojowi, rozwijaniu pasji, nauki, a także spotkaniom kulturalno-społecznym.
Wszelkie podejmowana w ramach zadania działania będą uwzględniały dostęp dla osób o szczególnych potrzebach.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td>Przy realizacji działań infrastrukturalnych, tam, gdzie to możliwe, będzie uwzględnione uniwersalne projektowanie lub co najmniej racjonalne usprawnienia.
Przy organizacji zajęć, warsztatów czy też wydarzeń plenerowych będą podjęte działania zapewniające dostęp osobom z niepełnosprawnościami i innym osobom ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td>Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td>Prognozowane rezultaty.</td><td>
<table>
<tr><th>Nazwa wskaźnika</th><th>Jednostka miary</th><th>Wartość docelowa</th><th>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obiektów.</td><td>os./rok</td><td>10000</td><td>Rejestry administratorów dotyczące uczestników imprez bezpłatnych, liczba sprzedanych biletów</td></tr>
<tr><td>Liczba zorganizowanych wydarzeń.</td><td>szt./rok</td><td>25</td><td>Program, dokumentacja organizatora, sprawozdania</td></tr>
<tr><td>Liczba osób uczestniczący w wydarzeniach (warsztatach/ spacerach/przedstawieniach).</td><td>osoba/ wydarzenie</td><td>100</td><td>Program, dokumentacja organizatora, sprawozdania</td></tr>
<tr><td>Liczba zorganizowanych wystaw.</td><td>wystawa/ rok</td><td>3</td><td>Rejestr organizatora</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td>1.5. Śpiewający ogród.
1.4. Animacje kulturalne! (przedsięwzięcie dodatkowe).
1.3. Akcja: Integracja! (przedsięwzięcie dodatkowe).</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="7">Nazwa projektu.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>1.2</td><td colspan="7">Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych
i osób z niepełnosprawnościami.</td><td rowspan="3">Kościół Rektoralny pw. Świętego Ducha.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td>x</td><td>x</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td>1</td><td></td><td>3</td><td>1</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera Gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera Techniczna.</td><td colspan="2">Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="4">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">ul. Narutowicza 31, 23-200 Kraśnik, obręb geodezyjny Ośrodek, dz. 449, prawo własności.</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="4">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">10 000 000,00 zł</td><td colspan="2">2025-2030</td><td colspan="4">- środki UE,
- środki krajowe,
- środki prywatne,
- kredyt/pożyczka.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="8">Kwestie związane z identyfikacją problemów osób starszych, osób z niepełnosprawnością, a także ich integracji społecznej i zawodowej powinny służyć zwiększeniu uczestnictwa tych osób w życiu społecznym oraz przeciwdziałać ich wykluczeniu społecznemu. Zgodnie z danymi statystycznymi w 2050 r. udział osób w wieku 60+ w społeczeństwie wyniesie powyżej 30%. Według prognozowanych danych populacja osób starszych stanie się jedną z najliczniejszych grup społecznych. Taki wskaźnik jest już widoczny w mieście Kraśnik. Wg danych GUS (stan na 31.12.2022 r.) osoby 60+ stanowią 30,94% ogółu mieszkańców.
Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin mieszkających na terenie miasta jest trudna. Usługi opiekuńcze dla takich osób nie są formą powszechnie dostępną. Liczba mieszkańców niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania czy potrzebujących pomocy wciąż wzrasta. W obecnej sytuacji społeczno-ekonomicznej rodziny nie zawsze mogą zapewnić im właściwy poziom opieki.
Choroba przewlekła i niepełnosprawność wywołują w życiu rodziny poważny kryzys. Zmianie ulega zwykle system wartości, rytm życia, pełnione role i zadania. Zachodzi konieczność przeorganizowania wielu spraw, jednak przede wszystkim rodzina musi poradzić sobie z lękiem, żalem, bezsilnością, niepewnością i przeciążeniem. Sprawowanie długotrwałej opieki pociąga za sobą konsekwencje określane mianem obciążenia. Ponadto w wielu przypadkach sprawowanie opieki wymaga rezygnacji z zatrudnienia, co automatycznie przekłada się na sytuację materialną takiej rodziny.
W obszarze rewitalizacji „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim” brakuje miejsc, gdzie seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby niesamodzielne mogłyby spędzać bezpiecznie czas, znaleźć specjalistyczną pomoc i opiekę oraz integrować się z innymi ludźmi. Brakuje również miejsca, gdzie opiekunowie takich osób mogliby znaleźć wsparcie – specjalistyczne (np. psychologiczne) lub tzw. wytchnieniowe.
Ideą wsparcia dziennego jest zapewnieniem osobom starszym, niesamodzielnych czy też z niepełnosprawnościami opieki od godzin porannych do popołudniowych, od poniedziałku do piątku. Pobyt dzienny prowadzony jest nie tylko przez wykwalifikowanych terapeutów, ale także przez współpracujących z nimi lekarzy, psychologów i innych specjalistów.
Zapewnienie całodziennego wsparcia jest odciążeniem dla opiekunów, którzy mogą zyskać choć trochę wolnego czasu dla siebie. Dzięki takiemu rozwiązaniu opiekunowie mają możliwość połączenia własnej pracy zawodowej z opieką nad chorym członkiem rodziny. Ponadto nie muszą się martwić o to, co ich bliscy robią pod ich nieobecność w domu. Wsparcie dzienne daje opiekunom także stały kontakt z terapeutami, od których mogą zasięgnąć fachowej porady dotyczącej organizacji opieki nad osobą chorą.</td></tr>
</table>

	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami (dalej: DDP) jest odpowiedzią na następujące problemy: ▪ starzenie się społeczeństwa Kraśnika, ▪ duże uzależnienie od korzystania z pomocy społecznej, ▪ ubożenie osób starszych, niepełnosprawnych, niesamodzielnych i ich rodzin, ▪ trudności związane z odnalezieniem się seniorów w nowej sytuacji po przejściu na rentę/ emeryturę, ▪ ograniczone usługi rehabilitacyjne dla niesamodzielnych osób starszych i dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami, ▪ brak ośrodków wsparcia dla rodzin niesamodzielnych osób starszych, z niepełnosprawnościami, długotrwale chorych, ▪ niewystarczająca oferta w zakresie usług opiekuńczych.
Zakres planowanych do realizacji zadań w projekcie.	Zakres projektu obejmuje: ▪ przygotowanie terenu poprzez wzmocnienie skarpy poprzez wykonanie ok. 108 (stu ośmiu) żelbetonowych słupów wzmacniających, ▪ wykonanie projektu i budowę budynku lub dostosowanie istniejącego budynku z przeznaczeniem na DDP z uwzględnieniem samowystarczalności energetycznej poprzez montaż pompy ciepła oraz instalacji fotowoltaicznej, ▪ zakup wyposażenia, uwzględniający potrzeby osób starszych, z niepełnosprawnościami, ▪ zatrudnienie wykwalifikowanej kadry – terapeutów, opiekunów, itp., ▪ organizację zajęć terapeutycznych dla podopiecznych DDP, ▪ animowanie czasu wolnego podopiecznych, ▪ stworzenie grupy wsparcia dla opiekunów i rodzin osób niesamodzielnych, ▪ wykonanie parkingu, ▪ utwardzenie i uporządkowanie drogi dojazdowej. Dzienny Dom Pobytu będzie realizował zadania mające na celu zapewnienie wsparcia, pomocy i opieki osobom niesamodzielnym i zaspokajanie ich potrzeb w sposób pozwalający na uczestniczenie w życiu społecznym, a także dążenie do poprawy stanu psychofizycznego osób objętych pomocą. Podopieczni, przy udziale wykwalifikowanego personelu, będą mogli poprawić jakość życia i usprawnić swoje funkcjonowanie w dotychczasowym środowisku. Dom dziennego pobytu zapewniałby swoim podopiecznym i ich rodzinom: ▪ terapię zajęciową, ▪ terapię dla podtrzymania kondycji psychofizycznej, ▪ zaspokajanie potrzeb towarzyskich, rekreacyjnych, kulturalnych, ▪ ćwiczenia rehabilitacyjne, ▪ odpowiednie wyżywienie, ▪ transport, ▪ wsparcie specjalistyczne i wytchnieniowe dla opiekunów/rodzin. Placówka będzie pracować 5 dni w tygodniu.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.	Budynek oraz jego otoczenie zostanie zaprojektowane zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Projekt jest skierowany do osób ze szczególnymi potrzebami.
Zgodność z dokumentami planistycznymi.	Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.

Prognozowane rezultaty.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika

	Liczba osób korzystających z nowopowstałego obiektu.	osoba/rok	50	Rejestr administratora.
	Liczba nowoutworzonych miejsc pracy.	EPC	3	Rejestr administratora.
	Ilość rodzin/opiekunów korzystających ze wsparcia.	osoba/rok	25	Rejestr administratora.
	Wzrost aktywności podopiecznych.	%	30	Obserwacja/ankieta/ ocena kadry.
	Wzrost aktywności członków rodzin/opiekunów.	%	30	Ankieta.
Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.	1.3. Rewitalizacja terenu przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kraśniku. 2.2. Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika. 5.1. Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych.			

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="6">Nazwa projektu.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>1.3.</td><td colspan="6">Rewitalizacja terenu przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kraśniku.</td><td rowspan="3">Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kraśniku.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td></td><td></td><td>x</td><td>x</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td></td><td></td><td>4</td><td>3</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera Gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera Techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="2">x</td><td colspan="2"></td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Działki nr 389/18 obręb: Zarzecze II, Kraśnik, dla których Sąd Rejonowy w Kraśniku prowadzi księgę wieczystą Nr LU1K/00085014/0, nieodpłatne użytkowanie.</td><td>Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td>Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">8 000 000,00 zł</td><td colspan="2">2025-2028</td><td colspan="3">- środki UE
- środki publiczne krajowe,
- środki budżetu powiatu.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="7">Teren SPZOZ w Kraśniku przy ul. Chopina 13 w Kraśniku, otaczający budynki szpitala jest obszarem zdegradowanym, wymagającym przywrócenia do funkcji jakie powinien spełniać. W złym stanie są: ciągi piesze, drogi wewnętrzne, miejsca parkingowe i tereny zielone. Pilnych prac modernizacyjnych wymaga ogrodzenie terenu oraz budynki małej architektury. Teren ten nie spełnia obecnie swojej funkcji, a zdegradowane otoczenie szpitala wpływa niekorzystnie na pacjentów, pracowników szpitala oraz mieszkańców Kraśnika.</td></tr>
<tr><td>Zakres planowanych do realizacji zadań w projekcie.</td><td colspan="7">Zakres projektu będzie obejmował zagospodarowanie terenów zielonych w celu stworzenia przyjaznego miejsca do odpoczynku na zewnątrz szpitala dla pacjentów i odwiedzających ich rodzin. Teren szpitala pozwala na stworzenie parku z alejkami pieszymi, ławkami itp. dla pacjentów oraz dostosowanie tego terenu do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. Przebudowy wymagają schody terenowe, chodniki i drogi dojazdowe. Konieczne jest również wydzielenie miejsc postojowych dla pojazdów.

Rewitalizacji wymaga również zdegradowana zieleń. Konieczna jest częściowa wycinka drzew i dokonanie nowych nasadzeń, pielęgnacyjne podcięcie drzew i krzewów oraz pielęgnacja drzew będących pomnikami przyrody.

Odnowienia wymagają również budynki pomocnicze na terenie nieruchomości tj. altanki śmietnikowe, agregatorownie, itp.
Konieczne jest również wykonanie wyburzenia i zasypania starych magazynów na opał zlokalizowanych przy budynku głównym szpitala i utworzenie w tym miejscu miejsc parkingowych dla pojazdów.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td colspan="7">Budynek oraz jego otoczenie zostanie zaprojektowane zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Projekt jest skierowany do osób ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td colspan="7">Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Prognozowane rezultaty.</td><td colspan="3">Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td colspan="2">Wartość docelowa</td><td>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba dostosowanych terenów do osób o szczególnych potrzebach.</td><td>szt.</td><td colspan="2">1</td><td>Projekt budowlany.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba osób korzystających ze wspartych obiektów.</td><td>osoby/rok</td><td colspan="2">500</td><td>Rejestr administratora.</td></tr>
</table>

Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.	1.2. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. 4.2. Rewitalizacja zdegradowanych terenów podobszaru Koszary. 5.1. Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych.

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="6">Nazwa projektu.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>1.4.</td><td colspan="6">Aktywizacja sportowa.</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik we współpracy z klubami sportowymi.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td>1, 3, 4</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="4">Adres.</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Wszystkie podobszary rewitalizacji.</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji.</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji.</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">150 000,00 zł</td><td colspan="2">2024-2028</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki publiczne krajowe,
- budżet miasta.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="7">Niski poziom integracji społecznej i aktywności sportowej wśród mieszkańców obszarów rewitalizacji.</td></tr>
<tr><td>Zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektu.</td><td colspan="7">Projekt realizowany będzie poprzez pokrycie kosztów działalności klubów sportowych, w których prowadzone będą zacięcia sportowe dla dzieci i młodzieży zamieszkałej w obszarze rewitalizacji.

Projekt przyczyni się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i problemowi dziedziczenia biernej postawy wobec życia poprzez zmianę form spędzania wolnego czasu i promowanie pozytywnych wzorców. Dzięki realizacji przedsięwzięcia wzrośnie poczucie sprawczości uczestników oraz bezpieczeństwo w obszarze rewitalizacji.

Mieszkańcy obszaru będą zachęcani do podjęcia aktywności sportowej przez następujące działania:
▪ zajęcie będą prowadzone przez doświadczonych trenerów,
▪ dyscypliny sportowe dobrane będą pod względem ich popularności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji,
▪ zapewniona zostanie możliwość kontaktu z najpopularniejszymi sportowcami z Kraśnika i województwa lubelskiego.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td colspan="7">Umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td colspan="7">Nie dotyczy.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Prognozowane rezultaty.</td><td colspan="3">Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td>Wartość docelowa</td><td colspan="2">Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących z zajęciach sportowych – 200 os. (po 40 rocznie).</td><td>osoba</td><td>200</td><td colspan="2">Listy obecności, protokoły, sprawozdania.</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td colspan="7">2.1. Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.
4.1. Zadbajmy o kondycję – modernizacja obiektu krytej pływalni.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia.</td><td colspan="7">Nazwa przedsięwzięcia.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>1.5.</td><td colspan="7">Śpiewający ogród Miejskiej Biblioteki Publicznej.</td><td rowspan="3">Miejska Biblioteka Publiczna.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td>x</td><td>x</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td>2,3, 4,5</td><td></td><td>4</td><td>1,3, 4,5</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie przedsięwzięcia.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td colspan="2">Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="2">x</td><td colspan="2"></td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia.</td><td colspan="4">Adres.</td><td colspan="4">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Koszarowa 10A, działka o nr ewid. 695/30, obręb Zarzecze, KW LU1K/00090964/2.</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji.</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji.</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="3">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">2 500 000,00 zł</td><td colspan="3">2024-2026</td><td colspan="3">- środki unijne,
- środki publiczne krajowe,
- budżet miasta</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie.</td><td colspan="8">Miejska Biblioteka Publiczna ma siedzibę na osiedlu domów wielorodzinnych. Brakuje tutaj miejsc, gdzie mieszkańcy bloków mogliby w ciekawy sposób spędzać wolny czas.

W 2023 r. do użytku został oddany wyremontowany budynek MBP (projekt ujęty był w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2017-2023). Zagospodarowania wymaga teren wokół niego. Prowadzone w ostatnich latach prace związane z termomodernizacją i remontem budynku MBP doprowadziły do znacznego zdewastowania ogrodu biblioteki. Obecnie na podwórzu wybudowany jest plac w kształcie koła z kostki brukowej, który wykorzystywany jest na potrzeby wydarzeń plenerowych organizowanych przez jednostkę. Jest to jednak przestrzeń niezadaszona, nieprzyjazna dzieciom, mocno nasłoneczniona. Aby biblioteka mogła w pełni rozwinąć swój potencjał i realizować swoje działania również na zewnątrz, konieczne są prace związane z zagospodarowaniem przestrzeni wokół obiektu. Niezbędne są nowe nasadzenia roślin – kwiatów, bylin i krzewów, które podniosą estetykę miejsca, a jednocześnie będą absorbowały wodę opadową oraz oczyszczały powietrze z zanieczyszczeń (preferowane będą gatunki pochłaniające zanieczyszczenia). Wymiany wymaga również ogrodzenie biblioteki.</td></tr>
<tr><td>Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.</td><td colspan="8">Projekt zakłada realizację następujących projektów:

1. Zagospodarowanie ogrodu biblioteki:

▪ nasadzenia roślin (z uwzględnieniem gatunków oczyszczających powietrze), rekultywacja trawnika,
▪ zakup i montaż małej architektury – ławeczki, namiot/altana, krzesełka, stoliki,
▪ budowa małej sceny z zadaszeniem,
▪ elementy małej architektury przystosowane dla dzieci z niepełnosprawnościami,
▪ pochylnia do wjazdu na scenę,
▪ zestaw karaoke i nagłośniania,
▪ kino plenerowe, leżaki,
▪ zadaszenie nad utwardzonym placem przeznaczonym na wydarzenia widowiskowe,
▪ wykonanie nowych utwardzeń terenu,
▪ instalacja oświetlenia terenu i sceny plenerowej,
▪ montaż systemu monitoringu.

2. „Teatrzyk Małego Aktora”:

Organizacja cyklicznej imprezy – przeglądu scenek teatralnych pn. „Teatrzyk Małego Aktora”. Celem zadania jest upowszechnianie i rozwijanie twórczości teatralnej inspirowanej utworami pisarzy dziecięcych. Przegląd przeznaczony będzie dla przedszkolaków i uczniów klas I-III szkół podstawowych z terenu miasta. Przegląd miałby charakter otwarty, będą mogły w nim brać udział</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td colspan="4">zorganizowane grupy przedszkolne, szkolne i uczestnicy indywidualni. Na przegląd będzie można zgłaszać scenki teatralne – ilustrację żywoplanową związaną z twórczością pisarzy dziecięcych (maksymalny czas trwania 10 minut). Finał odbędzie się w ogrodzie biblioteki, natomiast finaliści będą mogli się zaprezentować w amfiteatrze.

3. „Śpiewający piknik w ogrodzie”:

Zadanie polega na zaproszeniu do ogrodu zespołów i mieszkańców Kraśnika na wspólne „biesiadowanie” i czytanie w ogrodzie biblioteki najlepszych fragmentów książek. Śpiewający piknik byłby formą muzykoterapii i okazją do integracji międzypokoleniowej.
Wydarzenie planowane jest jako impreza cykliczna.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td colspan="4">Przy projektowaniu ogrodu będą wzięte pod uwagę takie aspekty jak: likwidacja istniejących barier architektonicznych, budowa utwardzonych ciągów pieszych z cofniętą małą architekturą, tereny zieleni o konkretnie określonych granicach oraz czytelnym układem kompozycyjnym, pozbawionym w miarę możliwości barier architektonicznych ograniczającym samodzielność.

Sposób promowania wydarzeń oraz sama ich organizacja będzie przygotowana w sposób zapewniający dostępność osobom o szczególnych potrzebach.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td colspan="4">Nie dotyczy.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Prognozowane rezultaty</td><td>Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td>Wartość docelowa</td><td>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td>Wzrost liczby osób korzystających z oferty kulturalnej biblioteki.</td><td>%</td><td>10</td><td>Rejestr MBP.</td></tr>
<tr><td>Liczba zorganizowanych wydarzeń plenerowych.</td><td>wydarzenie/ rok</td><td>2</td><td>Sprawozdanie organizatora.</td></tr>
<tr><td>Liczba uczestników wydarzeń organizowanych na zrewitalizowanym terenie.</td><td>osoba/rok</td><td>200</td><td>Sprawozdanie organizatora, listy obecności.</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td colspan="4">1.1. Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców.
1.3. Akcja – Integracja! (przedsięwzięcie dodatkowe).
1.4. Animacje kulturalne (przedsięwzięcie dodatkowe).</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia</td><td colspan="6">Nazwa przedsięwzięcia</td><td>Realizator</td></tr>
<tr><td>1.6.</td><td colspan="6">Lubelska 116 strefa aktywności - rewitalizacja obiektu Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Lublinie – oddział w Kraśniku.</td><td rowspan="4">Zakład Doskonalenia Zawodowego w Lublinie – Oddział w Kraśniku</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td>x</td><td>x</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td>1,2,3,4,5</td><td></td><td>1, 3, 4</td><td>1,2, 3,4, 5</td><td>5</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie przedsięwzięcia</td><td>Sfera społeczna</td><td>Sfera gospodarcza</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa</td><td colspan="2">Sfera techniczna</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia</td><td colspan="4">Adres.</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Działka nr 144 położona w Kraśniku obręb Zarzecze I, przy ulicy Lubelskiej 116, stanowiąca własność Skarbu Państwa, będąca w użytkowaniu (prawo użytkowania) Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Lublinie ul. Królewska 15 20-950 Lublin. Księga wieczysta - KW LU1K/00009187/7</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">8 100 000,00 zł</td><td colspan="2">2026-2028</td><td colspan="3">- środki UE
- środki krajowe publiczne
-środki prywatne</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie</td><td colspan="7">Projekt kompleksowo i dzięki zintegrowanym działaniom odpowiada na zdiagnozowane problemy w podobszarze rewitalizacji, w tym: brak kompleksowej i zróżnicowanej oferty aktywizującej i włączającej kapitał ludzki do współpracy, malejące poczucie tożsamości lokalnej, brak atrakcyjnej, zróżnicowanej oferty lokalnej w zakresie kultury, sportu, spędzania czasu wolnego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz niewystarczający poziom estetyki przestrzeni i występującej na niej infrastruktury, niezadowalająca dostępność do infrastruktury rekreacyjnej (placów zabaw, obiektów rekreacyjno-sportowych, stref aktywności) niewielka liczba podmiotów z tzw. przemysłu czasu wolnego, diagnozowany brak wystarczającej ilości miejsc spotkań, wykluczenie osób z niepełnosprawnościami, nasilające się problemy demograficzne, procesy starzenia się społeczeństwa, rosnąca liczba seniorów i coraz większa w tej grupie liczba osób w trudnej sytuacji finansowej, (ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, niekorzystna struktura wiekowa mieszkańców, wysokie obciążenie demograficzne) niestarczająca liczba usług publicznych (bezpłatnych) dla coraz większej liczby osób starszych, którym niskie dochody nie pozwalają na skorzystanie z komercyjnej oferty czasu wolnego, konieczność zabezpieczenia różnego wykluczenie osób z niepełnosprawnościami oraz wysoka liczba mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, występujące bariery architektoniczne, wyższy niż w innych częściach miasta problem bezrobocia, niewystarczająca liczba działań wspomagających integrację społeczną i aktywizację osób pozostających bez pracy, zagrożenie wykluczeniem osób starszych, niska jakość przestrzeni publicznej, decydująca o obniżeniu jakości życia miasta, niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną, niska jakość i dostępność inwestycji. Obecne inne problemy społeczne np. uzależnienia, wysoki poziom ubóstwa, przemoc w rodzinie, przestępczość, spadek liczby ludności na podobszarze rewitalizacji, długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
W podobszarze rewitalizacji brakuje miejsc bezpiecznych, wysokiej jakości i dostępnych, ożywiających relacje społeczne i przywracających poczucie własnej wartości, w których seniorzy, rodziny z dziećmi, młodzież, osoby ze szczególnymi potrzebami, mogłyby bezpiecznie spędzać czas wolny, uczestniczyć w wydarzeniach integracyjno- rekreacyjnych, dbać o aktywność fizyczną, budować tożsamość lokalną i nawiązywać relacje społeczne, aktywizować się w wielofunkcyjnej przestrzeni, która znacząco ograniczy zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego.

W omawianym podobszarze rewitalizacji ,,Zarzecze” położony jest teren, na którym znajduje się przestarzały, archaiczny obiekt rekreacyjno- sportowy. Teren wymaga pilnej rewitalizacji, doposażenia, jest mało funkcjonalny. Nawierzchnia jest ziemna, pokryta trawą, co w czasie deszczu powoduje powstanie błota. Jest to przestrzeń zdewastowana, z niewykorzystanym potencjałem, bez możliwości korzystania z nieruchomości osób ze szczególnymi potrzebami, w tym różnymi formami niepełnosprawności, wymagająca gruntownego i kompleksowego zagospodarowania.</td></tr>
</table>

	Uroku temu miejscu dodaje lokalizacja, bliskie sąsiedztwo terenów zielonych, jest dobrze skomunikowane z innymi częściami miasta, co czyni ten obszar wręcz doskonałym wyborem do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego na rzecz mieszkańców i stworzenia obiektu zachęcającego do spędzania wolnego czasu, korzystania z bogatej oferty rekreacyjnej, odpoczynku i organizacji wydarzeń przyciągających mieszkańców. Miejsca dostępnego, gdzie mieszkańcy będą mogli spotykać się, wypoczywać, piknikować, dbać o zdrowie i aktywność fizyczną, czuć bezpiecznie. Obiekt ze względu na położenie stanowi ważne miejsce na mapie Kraśnika. Z racji ogromnego potencjału, zróżnicowanego ukształtowania terenu, miejsce zasługuje na rewitalizację i wykorzystanie wszystkich jego atutów. Planowana jest organizacja wydarzeń integracyjnych z Hufcem Pracy 3-16 w Kraśniku (umowa o współpracy).
Zakres planowanych do realizacji zadań	Adaptacja, rewaloryzacja i modernizacja całego obiektu zostały zaplanowane szczegółowo i angażująco. Koncepcja rewitalizacji zakłada reorganizację, modernizację przestrzeni, stworzenie rekreacyjnego obiektu z infrastrukturą wkomponowaną w ukształtowanie istniejącego terenu. Nowe zagospodarowanie o charakterze rekreacyjno-sportowym uwzględniać będzie wartości przyrodnicze i potrzeby różnorodnych użytkowników i służyć aktywizacji dzieci, młodzieży i osób starszych. Przedmiotowe przedsięwzięcie jest odpowiedzią na zapotrzebowanie na tego typu miejsce na tym obszarze, stwarzające sprzyjające warunki do spędzania czasu, integracji oraz łatwego i bezpiecznego przemieszczania się. Projekt będzie realizowany w podziale na etapy. Projekt obejmuje następujące działania: 1.modernizację i rewaloryzację istniejącego obiektu, 2.powstanie wielofunkcyjnych obiektów rekreacyjno- sportowych, 3. uporządkowanie terenu- dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz innych grup użytkowników, 4. wykonanie małej architektury, pomieszczeń i obiektów niezbędnego zaplecza socjalno–gospodarczego, techniczno-sanitarnego, nawierzchni alejek, ścieżek tematycznych, tablic informacyjnych, siłowni zewnętrznej dla lokalnej społeczności (drabinki, orbitreki, chodziarze, wioślarze i inne, place ćwiczeń workout i fitness), 5. wykonanie instalacji oświetlenia i monitoringu, instalacji fotowoltaicznej i solarnej– zasilającej powstałe obiekty, 6. powstanie miejsc widokowych z zadaszeniem, elementów małej architektury, ławek, koszy na śmieci, elementów błękitno- zielonej infrastruktury, terenowe urządzenia rekreacji, punktowe inwestycje, stołki (w tym z szachownicą), budki lęgowe dla ptaków, rewaloryzację zieleni, nowe nasadzenia, modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej, w tym ogrodzenia oraz inne obiekty niezbędne do prawidłowego funkcjonowania terenu.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przedsięwzięcie projektowe będzie planowane i projektowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego, w rozumieniu art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku 13 grudnia 2006 r oraz innymi przepisami na poziomie unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe będą planowane, projektowane i realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (w szczególności umożliwienia im aktywnego korzystania z obiektu, utworzonych i zrewaloryzowanych terenów zieleni, obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz udziału w wydarzeniach). Projektowana rewaloryzacja projektowana będzie przy poszanowaniu sąsiedztwa i relacji przestrzennych i widokowych – możliwie wielofunkcyjnej i włączającej przestrzeni adresowanej do zróżnicowanych grup użytkowników, w tym ze specjalnymi potrzebami, ze strefą wypoczynku biernego i aktywnego (skierowanego do zróżnicowanych grup wiekowych) Zostaną wykonane modernizacje i adaptacje odpowiadające na potrzeby mieszkańców podobszaru rewitalizacji, aby umożliwić propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego oraz maksymalnie i racjonalnie zagospodarować teren pod rekreację i inkluzywny wypoczynek mieszkańców. <u>Dodatkowo:</u> Na wszystkich etapach realizacji proces rewitalizacji będzie prowadzony uwzględniając zasady o charakterze horyzontalnym tj. zasadę niedyskryminacji (w tym zasadę równości praw kobiet i mężczyzn, zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z

<table>
<tr><td></td><td colspan="4">niepełnosprawnościami, mającą na celu zapobieganie dyskryminacji nie tylko ze względu na płeć, ale również z powodu rasy, pochodzenia etnicznego, religii lub światopoglądu, niepełnosprawności, wieku, orientacji seksualnej, zasadę zrównoważonego rozwoju i zasadę nie czyń poważnych szkód DNSH
Zgodnie z rekomendacjami zawartymi w raporcie ETO 08/2020 oraz 27/2021 r. inwestycje będą respektować zasadę zrównoważonego oddziaływania na środowisko, potrzebę rozwoju cyfrowego, zasadę dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami, zasadę stabilności i efektywności finansowej (możliwość utrzymania się w długofalowej perspektywie) oraz odporności na kryzys (stosując innowacyjne rozwiązania, dywersyfikację przychodów i usług, digitalizację).</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi</td><td colspan="4">Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Prognozowane rezultaty</td><td>Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td>Wartość docelowa</td><td>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td>liczba miejsc aktywności na obszarze rewitalizacji</td><td>szt.</td><td>1</td><td>rejestr prowadzony przez zarządcę terenu</td></tr>
<tr><td>liczba wydarzeń kulturalnych, rekreacyjno- sportowych i aktywizujących na obiekcie</td><td>szt.</td><td>30</td><td>rejestr prowadzony przez zarządcę terenu</td></tr>
<tr><td>liczba osób odwiedzających obiekty objęte wsparciem rocznie –rejestr prowadzony przez zarządcę terenu</td><td>osoba/rok</td><td>9000</td><td>rejestr prowadzony przez zarządcę terenu</td></tr>
<tr><td>liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych</td><td>szt.</td><td>1</td><td>dokumentacja projektowa/protokół odbioru końcowego</td></tr>
<tr><td>liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej</td><td>szt.</td><td>1</td><td>dokumentacja projektowa/protokół odbioru końcowego</td></tr>
<tr><td>liczba obiektów objętych poprawą efektywności energetycznej</td><td>szt.</td><td>1</td><td>dokumentacja projektowa/protokół odbioru końcowego</td></tr>
<tr><td>liczba inwestycji istotnie ułatwiających dostępność pieszo, rowerem</td><td>szt.</td><td>1</td><td>dokumentacja projektowa/protokół odbioru końcowego</td></tr>
<tr><td>liczba przestrzeni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</td><td>szt.</td><td>1</td><td>dokumentacja projektowa/protokół odbioru końcowego</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami</td><td colspan="4">1.3. Rewitalizacja terenu przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kraśniku
1.4. Aktywizacja sportowa
1.5. Śpiewający ogród Miejskiej Biblioteki Publicznej
2.1. Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego
3.2. Zielony Kraśnik
4.1. Zadbajmy o kondycję – modernizacja odkrytej pływalni MOSIR w Kraśniku
4.2. Rewitalizacja zdegradowanych terenów podobszaru Koszary
4.3. Dostępna przestrzeń miejska – prawo a nie przywilej! Dostosowanie przestrzeni miejskiej do osób o szczególnych potrzebach
4.5. Inwestycja w przyszłość
1.2. Akcja Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych (przedsięwzięcie dodatkowe).
1.3. Akcja-Integracja! (przedsięwzięcie dodatkowe).</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia.</td><td colspan="6">Nazwa przedsięwzięcia.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>2.1</td><td colspan="6">Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td></td><td>x</td><td></td><td>x</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td></td><td>2,3</td><td></td><td>1,2</td><td>1</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie przedsięwzięcia.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera Gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera Techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td>x</td><td colspan="2"></td><td colspan="2">x</td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Działki nr 442, 444, 445/2, 445/1, położone w Kraśniku obręb Budzyń oraz dz. 231/5 położona w gminie Kraśnik obręb Ośrodek – Wyżnica, stanowiące własność Gminy Miasta Kraśnik.</td><td>Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td>Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">30 000 000,00 zł</td><td colspan="2">2025-2027</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki publiczne krajowe,
- budżet miasta.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie.</td><td colspan="7">Poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji, turystów, jak i pozostałych interesariuszy projektu, w zakresie dostępu do miejsc i obszarów atrakcyjnych turystycznie jest w chwili obecnej niewystarczający.

Zalew Kraśnicki jest położony pomiędzy dwiema dzielnicami miasta, jest odsunięty od miejskiego zgiełku. Powstał on w 2006 roku na rzece Wyżnica, będącej prawym dopływem Wisły. Powierzchnia zbiornika to 42,66 ha. Pojemność szacuje się na 996 tysięcy metrów sześciennych. Średnia głębokość to 2,5 metra, długość maksymalna to 1180 m, a szerokość maksymalna to 570 m.
Na terenie Zalewu został utworzony mały ośrodek wypoczynkowy. Składa się on z 5 domków letniskowych, na terenie kempingu dostępna jest altana rekreacyjna miejsce na ognisko oraz toalety z natryskami. Na terenie Zalewu brakuje punku gastronomicznego. Przy plaży znajduje się również niewielki plac zabaw dla dzieci. Wokół całego zbiornika wiedzie ścieżka rowerowa wraz z chodnikiem, ławki i kosze na śmieci są zlokalizowane w kilkumetrowych odstępach w celu umożliwienia odpoczynku podczas spaceru wokół zbiornika. Na terenie obiektu znajduje się niewielkie molo spacerowe oraz pływający pomost do cumowania sprzętu pływającego.

Obecnie istniejące zagospodarowanie Zalewu Kraśnickiego jest słabo rozwinięte. Duża powierzchnia terenu niewykorzystanego staje się obszarem dysfunkcjonalnym i nieatrakcyjnym, zarówno dla jego mieszkańców, turystów, jak i dla inwestorów. Istnieje zagrożenie spadku wartości nieruchomości na terenach przyległych, działalność gospodarcza przenoszona jest do innych dzielnic
i stref podmiejskich. Struktura funkcjonalno-przestrzennej tego obszaru miasta jest nieuporządkowana.
W 2021 r. został zrealizowany projekt, w ramach którego wykonana została ekspozycja zabytkowego pieca, powstały również obiekty małej architektury, takie jak altany turystyczne, miejsca do gier planszowych, stoły do ping-ponga, nowa wieża ratownicza na plaży, ustawiono również nowe parasole przeciwsłoneczne. Był to pierwszy etap rozbudowy infrastruktury i rewitalizacji obszaru wokół Zalewu w celu uatrakcyjnienia tego miejsca turystycznie i rekreacyjnie.
Na terenie Zalewu znajduje się także budynek parterowy, o powierzchni około 150 m^2, który pełnił kiedyś funkcję mieszkalną, obecnie niezamieszkały. Nieruchomość ta jest w bardzo złym stanie technicznym. Ściany nośne – zewnętrzne i wewnętrzne o konstrukcji drewnianej (bale), brak poziomej izolacji przeciwwilgociowej, podłogi drewniane, ślepe, ułożone na gruncie. Strop o konstrukcji mieszanej, oparty na ścianach drewnianych. Więźba dachowa – konstrukcja drewniana. Liczne ogniska korozji biologicznej w ścianach drewnianych – miejscowe ubytki powodujące utratę ich sztywności. Na stropach liczne zarysowania i spękania świadczące o braku</td></tr>
</table>

	statyczności konstrukcji. Pokrycie dachowe z licznymi nieszczelnościami, konstrukcja drewniana więźby dachowej z widoczną korozją biologiczną.
Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.	Koncepcja rewitalizacji terenu Zalewu Kraśnickiego zakłada reorganizację i modernizację przestrzeni, stworzenie rekreacyjno-turystycznego centrum z infrastrukturą hotelową, gastronomiczną, edukacyjną, sportową i rozrywkową. Projekt przewiduje wykorzystanie lokalnych materiałów, inspirację wytwórczą oraz historyczną tożsamością miasta do stworzenia obiektów wtopionych w naturalny ekosystem doliny rzeki Wyżnicy i Wyżnianki. Koncepcja wypracowana w oparciu o analizy sytuacji społeczno-gospodarczej zakłada m.in. rozbudowę i renowację placu zabaw, siłowni, mariny, rewitalizację terenów zielonych, skarp, nabrzeża i utworzenie na nich (wkomponowanie w istniejące ukształtowanie terenu) trybuny dla wydarzeń sportowych, amfiteatru, punktu widokowego. **Projekt 1**. **Rewitalizacja korony Zalewu.** Zadanie obejmuje rewitalizację istniejącej korony wokół Zalewu z renowacją ścieżki rowerowej i ciągu pieszego oraz wzmocnieniem wałów. Działania obejmą również renowację istniejących mól oraz zejść z wału stanowiących miejsca do połowu ryb. **Projekt 2. Modernizacja i reorganizacja istniejących domków noclegowych, budynku sanitariatu oraz terenu wokół nich (NOCLEGOWA WIOSKA).** Projekt obejmie: 1. Modernizację i reorganizację istniejących domków noclegowych oraz terenu wokół nich. Liczba domków zostanie zwiększona, architektura będzie spójna z resztą zagospodarowania. Rozlokowanie domków oparte będzie na poziomicach terenu w postaci tarasów nawiązujący do reszty projektowanego, terenowego zagospodarowania. 2. Rozbudowę placu zabaw. 3. Budowę instalacji FV na potrzeby funkcjonowania domków noclegowych. 4. Modernizację sieci kanalizacji wewnętrznej poprzez montaż kratek ściekowych przeznaczonych do zlewania nieczystości z toalet turystycznych oraz podłączenie domków i budynku sanitarnego do kanalizacji sanitarnej. 5. Modernizację budynku sanitarnego poprzez przystosowanie do pełnienia funkcji pomieszczenia gospodarczej (pralnia, magazyn pościeli) i sanitarnej (toalety, prysznice). Termomodernizację budynku i wykonanie instalacji c.w.u. i c. o. oraz montaż instalacji fotowoltaicznej z magazynem energii, pompy ciepła do c.o. i c.w.u. **Projekt 3. Plac zabaw.** Tradycyjny plac zabaw np.: ścianki wspinaczkowe, zjeżdżalnie, tory przeszkód, zejścia, różne urządzenia zabawowe. **Projekt 4. Marina/sporty wodne.** Planowany do rewitalizacji teren to obszar przy wschodniej części plaży. Podejmowane działania projektowe obejmą: 1. Zmianę ukształtowania terenu poprzez podwyższenie go od strony wody i utworzenie, w tym miejscu punktu widokowego. 2. Utworzenie miejsca do cumowania i wodowania sprzętów wodnych. 3. Utworzenie pod nasypem urządzonej wypożyczalni sprzętu wodnego oraz miejsca dla „Kraśnickich Morsów" –zakup sprzętu wodnego, kamizelek ratunkowych. 4. Stworzenie zejścia z deptaka przez plażę do lustra wody przystosowanego dla osób z niepełnosprawnościami, szczególnie poruszających się na wózkach inwalidzkich. **Projekt 5. Siłownia plenerowa.** Renowacja i rozbudowa o nowe urządzenia siłowni plenerowej. **Projekt 6. Przebudowa i modernizacja budynku w celu nadania mu nowych funkcji użytkowych.** Działanie obejmie przebudowę i modernizację byłego budynku mieszkalnego i przystosowanie go do pełnienia funkcji budynku gospodarczego służącego potrzebom Kraśnickiego Zalewu. Część budynku przeznaczona zostanie jako część administracyjna.

<table>
<tr><td></td><td>Budynek będzie obiektem murowanym, dwukondygnacyjnym o powierzchni użytkowej około 400 m^2. Kondygnacja parteru będzie wysoka na około 4 m z szerokimi dwuskrzydłowymi drzwiami, tak, aby można tam umieścić wszelki sprzęt pływający, kosiarki, parasole, grille itp. Wizualnie, poprzez wprowadzenie na elewacji elementów drewnianych, budynek będzie wpasowywał się w istniejącą zabudowę. Budynek wyposażony zostanie w niezbędną infrastrukturę techniczną. Na pierwszej kondygnacji powstanie część administracyjno-biurowa oraz pomieszczenia służące spotkaniom kraśnickich grup np. kół gospodyń, stowarzyszeń, szkółki żeglarskiej itp. Na budynku zostanie zamontowana instalacja PV i ewentualnie pompy ciepła.

Projekt 7. Tężnia solankowa.

Projekt zakłada:
• budowę tężni solankowej o wymiarach ok. 600 cm i ok. 900 cm szerokości, wykonanej z drewna,
• wykonanie podświetlenia tężni,
• wykonanie niezbędnych instalacji m.in. hydraulicznej, elektrycznej, uzdatniania i dezynfekcji wody oraz wykonania zbiornika na solankę,
• zagospodarowanie terenu wokół tężni tj. zaprojektowanie małej architektury (ławki, kosze), utwardzenie dojść oraz placu spacerowego wokół,
• montaż monitoringu w pobliżu tężni solankowej.
Dojście do tężni oraz plac spacerowy wokół zostaną uporządkowane, utwardzone i wyłożone kostką brukową lub pokryte nawierzchnią ekologiczną, biologicznie czynną.
W zakresie każdego z projektów planowane jest również założenie monitoringu miejskiego.
Projekt 8. Odmulenie zbiornika.
Przywrócenie pierwotnych formatów technicznych zbiornika wodnego- odmulenie niecki.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td>Realizowane projekty będą uwzględniały dostosowanie tych miejsc dla osób ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td>Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td>Prognozowane rezultaty.</td><td>
<table>
<tr><th>Nazwa wskaźnika</th><th>Jednostka miary</th><th>Wartość docelowa</th><th>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających ze wspartych obiektów.</td><td>osoba/rok</td><td>2 000</td><td>Rejestr prowadzony przez zarządcę/administratora obiektu.</td></tr>
<tr><td>Liczba zorganizowanych wydarzeń w zrewitalizowanym obiekcie.</td><td>wydarzenia</td><td>5</td><td>Rejestr prowadzony przez zarządcę/administratora obiektu.</td></tr>
<tr><td>Liczba uczestników wydarzeń.</td><td>osoba</td><td>1000</td><td>Rejestr prowadzony przez zarządcę/ administratora obiektu.</td></tr>
<tr><td>Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE.</td><td>szt.</td><td>1</td><td>Dokumentacja projektowa, protokół odbioru końcowego.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td>1.1. Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika.
1.4. Aktywizacja sportowa.
2.2. Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.
3.2. Zielony Kraśnik.
4.1. Zadbajmy o kondycję – modernizacja obiektu odkrytej pływalni MOSIR w Kraśniku.
5.3. Prace konserwatorskie, restauratorskie, elektryczne i budowlane obiektów w zespole dawnego zespołu klasztornego oo. Kanoników Regularnych w Kraśniku przy ul. Klasztornej 3 oraz na cmentarzu parafialnym w Kraśniku, przy ul. Cmentarnej
1.3. Akcja – Integracja! (przedsięwzięcie dodatkowe).
1.4. Animacje kulturalne (przedsięwzięcie dodatkowe).</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia.</td><td colspan="7">Nazwa przedsięwzięcia.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>2.2</td><td colspan="7">Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik, inwestorzy prywatni.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td></td><td>x</td><td></td><td>x</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td></td><td>1,2,4</td><td></td><td>2, 3</td><td>3</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie przedsięwzięcia.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="3">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="3"></td><td colspan="2">x</td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia.</td><td colspan="5">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="5" rowspan="2">Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”, działki 327 i część 328 położone w Kraśniku obręb Ośrodek, stanowiące własność SPOŁEM, wszystkie budynki przy placu Wolności oraz budynki wzdłuż ulicy Gabriela Narutowicza od nr 2 do 38 oraz 231, ul. Tęczyńskich 237, ul. Klasztorna 232, 158/1, ul. Oboźna 84/15, 84/14, 84/13, 84/3, 157, ul. Podwalna 254 obręb Ośrodek.</td><td>Obszar rewitalizacji</td><td>x</td></tr>
<tr><td>Poza obszarem rewitalizacji</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia.</td><td colspan="3">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="3">40 000 000,00</td><td colspan="2">2025-2028</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki publiczne krajowe,
- budżet miast Kraśnik.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie.</td><td colspan="8">Budynki usytuowane w obwodzie rynku to stare zniszczone kamienice stanowiące własność prywatną. W kondygnacji parteru prowadzona jest niewielka działalność usługowo – handlowa, pozostałe kondygnacje w przeważającej części wykorzystywane są pod funkcję mieszkalną. Tylko kilka kamienic w całości wykorzystywanych jest pod usługi. Życie na rynku zamiera około godz. 17.00. Tylko w okresie zimowym, kiedy na rynku są iluminacje świetlne, jest on odwiedzany przez mieszkańców. Brakuje na rynku miejsc, które przyciągnęłoby mieszkańców oraz turystów – nie ma barów, restauracji, miejsc, w których można usiąść i miło spędzić czas.
W latach poprzednich przeprowadzona została częściowo rewitalizacja rynku polegająca na wyremontowaniu, przebiegającej przez jego środek drogi brukowej oraz usytuowanie na płycie Rynku obiektów małej architektury i roślin (drzew i krzewów) w donicach. Wymienione zostały również oprawy świetlne na energooszczędne oprawy led.</td></tr>
<tr><td>Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.</td><td colspan="8">Przedsięwzięcie składa się z poniższych projektów:
1. Zmiana organizacji ruchu i parkowania.
Jest to kontynuacja prowadzonej rewitalizacji rynku. Jednym z zadań będzie zorganizowanie parkingu na działce, która obecnie stanowi własność PSS SPOŁEM i jest dzierżawiona przez Miasto, właśnie na cel parkingu. Budowę parkingu trzeba będzie poprzedzić badaniami archeologicznymi całego tego terenu. Zorganizowanie w tym miejscu dużej liczby miejsc postojowych umożliwi zmianę organizacji ruchu poprzez zakaz ruchu i parkowania wzdłuż wszystkich ulic po obrysie prostokąta jaki tworzy płyta rynku. Wyprowadzenie aut z tej części rynku pozwoli na adaptację tego terenu na pasaż z możliwością usytuowania tu ogródków gastronomicznych/ kawiarnianych, co przyczyni się z jednej strony do rozwoju działalności gospodarczych prowadzonych w mieszczących się wokół rynku kamienicach, a z drugiej strony znacznie ożywi rynek wypełniając go ludźmi, którzy będą mogli skorzystać z oferty lokali gastronomicznych.
2. Wsparcie dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy.

Zadanie przewiduje przygotowanie propozycji ulg w podatku od nieruchomości dla nowych inwestorów, którzy otworzą w rejonie rynku działalność gospodarczą związaną z usługami gastronomicznymi, turystycznymi lub szeroko rozumianym przemysłem czasu wolnego.

3. Wyeksponowanie części historycznych zabytków w obszarze rynku (mur ratusza z przełomu XIV i XV w., studnia z XVIII w., pręgierz miejski z poł. XVI w.).

4. Wymiana słupów oświetleniowych na żeliwne.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td colspan="4">5. Odbudowa dawnego traktu do zabudowań klasztornych (ul. Okopowa).

Ulice Okopowa, Klasztorna, Tęczyńskich i schody od ulicy Oboźnej pozostają w złym stanie technicznym, co w sposób negatywny wpływa na bezpieczeństwo użytkowników, ale również na wizerunek historycznej części miasta. W przeszłości ulica Okopowa była traktem łączącym część miasta leżącą na północ i północny-wschód od ulicy Podwalnej z zabudowaniami klasztornymi oraz mieszczącym się w nich w latach 1919-1971 Gimnazjum.

Projekt obejmuje następujące działania:

▪ wykonanie projektu oraz odbudowa dawnego traktu do budynków klasztornych wraz z przebudową i rozbudową istniejącego fragmentu ulic Okopowej, Tęczyńskich, Klasztornej i schodów od ul. Oboźnej;
▪ budowę oświetlenia na całej długości ulic;
▪ wykup nieruchomości prywatnych – działek z przeznaczeniem pod zieleń publiczną;
▪ rewitalizacje zieleni w obrębie wskazanych ulic.
6. Odbudowa historycznych murów miejskich wzdłuż ul. Podwalnej.

Projekt zakłada rekonstrukcję historycznych murów miejskich wraz z wykupem części nieruchomości od prywatnych właścicieli w celu zagospodarowania całego terenu i podniesienia jego walorów estetycznych, a tym samym atrakcyjności przestrzeni.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td colspan="4">Przestrzeń zostanie dostosowana dla osób ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td colspan="4">Przedsięwzięcie jest zgodne z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Prognozowane rezultaty.</td><td>Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td>Wartość docelowa</td><td>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td>Liczba zrewitalizowanych przestrzeni ogólnodostępnych o poprawionej funkcjonalności.</td><td>szt.</td><td>1</td><td>Dokumentacja projektowa.</td></tr>
<tr><td>Liczba zrewitalizowanych ogólnodostępnych przestrzeni o walorach turystycznych/rekreacyjnych.</td><td>szt.</td><td>1</td><td>Dokumentacja projektowa.</td></tr>
<tr><td>Wzrost liczby osób korzystających z obiektów/przestrzeni.</td><td>osoba/rok</td><td>5 000</td><td>Raport z obserwacji administratora przestrzeni.</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td colspan="4">1.1. Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców.
2.1. Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.
3.1. Rewitalizacja kamienicy przy ul. Narutowicza 36 w Kraśniku.
5.3. Prace konserwatorskie, restauratorskie, elektryczne i budowlane obiektów w zespole dawnego zespołu klasztornego oo. Kanoników Regularnych w Kraśniku przy ul. Klasztornej 3 oraz na cmentarzy parafialnym w Kraśniku przy ul. Cmentarnej
3.1. Termomodernizacja budynków w podobszarze rewitalizacji (dodatkowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne).</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="6">Nazwa p projektu.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>2.3.</td><td colspan="6">Remont i rozbudowa budynku przy ulicy Kolejowej
z przeznaczeniem na hotel z restauracją.</td><td rowspan="4">Auto-Partner
Kotwica Elżbieta.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td></td><td>x</td><td>x</td><td></td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td></td><td>1, 2</td><td>2</td><td></td><td>1</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera Gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera Techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td></td><td>x</td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Kraśnik, ul. Kolejowa 6, działka o numerze 70/8,
obręb Stacja Kolejowa.</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">6 000 000,00</td><td colspan="2">2024-2027</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- środki prywatne.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="7">Jednym ze zdiagnozowanych problemów miasta jest spadek liczby firm zarejestrowanych w Kraśniku. Jednocześnie obserwowane jest niewystarczające wykorzystanie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego (brak profesjonalnej oferty turystycznej, słaby potencjał bazy noclegowej i gastronomicznej). Odpowiedzią na te problemy jest propozycja zagospodarowania budynku oraz przyległego do niego terenu przy ulicy Kolejowej 6 na potrzeby restauracji i hotelu. Obiekt będący przedmiotem projektu znajduje się w podobszarze rewitalizacji Stacja Kolejowa. Budynek przez wiele lat był siedzibą Wydziału Geodezji Starostwa Powiatowego w Kraśniku, ale od dawna jest już nieużytkowany i niszczeje. Jego lokalizacja, przy drodze wjazdowej do miasta, jest jego największym atutem. Z jednej strony dostępność komunikacyjna, a z drugiej względna bliskość do centrum miasta stanowią o jego dużym, aczkolwiek niewykorzystanym potencjale. Remont i rozbudowa budynku na cele hotelowo-restauracyjne nada temu budynkowi nową funkcję, a także przyczyni się do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej w tym rejonie oraz stworzy nowe miejsca pracy dla mieszkańców.</td></tr>
<tr><td>Zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektu.</td><td colspan="7">Projekt obejmuje swoim zakresem:
▪ rozbudowę i gruntowny remont budynku polegający na dobudowie sali konferencyjnej, lobby hotelowego, dodatkowych pokoi hotelowych oraz restauracji na dachu obecnego budynku,
▪ odbudowa (wykonanie od podstaw) instalacji i mediów,
▪ wymiana całej stolarki okiennej i drzwiowej.
Obecny obiekt na poziomie -1 i 0 przeznaczony będzie na prowadzenie restauracji. Poziom +1 i +2 z przeznaczeniem na pokoje hotelowe.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td colspan="7">Obiekt oraz jego otoczenie zostaną dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z wytycznymi w zakresie zapewnienia dostępności.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td colspan="7">Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Prognozowane rezultaty.</td><td colspan="3">Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td>Wartość docelowa</td><td colspan="2">Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba nowych miejsc pracy.</td><td>szt.</td><td>5</td><td colspan="2">Rejestr umów.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba osób korzystających ze wspartych obiektów.</td><td>osoba/rok</td><td>5 000</td><td colspan="2">Rejestry administratora.</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td colspan="7">2.1. Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.
2.2. Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.
2.4. Kraśnickie Centrum Przedsiębiorczości i Innowacji</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia.</td><td colspan="7">Nazwa przedsięwzięcia.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>2.4.</td><td colspan="7">Kraśnickie Centrum Przedsiębiorczości i Innowacji</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td>x</td><td>x</td><td></td><td>x</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td>1</td><td>1,4,5</td><td></td><td>1</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie przedsięwzięcia.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera Gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera Techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td>x</td><td colspan="2"></td><td colspan="2">x</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="4">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Obszar rewitalizacji,
ul. Sikorskiego 22</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="4">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">2 400 000,00 zł</td><td colspan="2">2026-2029</td><td colspan="4">- środki UE
- budżet miasta Kraśnik</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie.</td><td colspan="8">- występowanie czynników ograniczających rozwój przedsiębiorczości;
- niski poziom przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji.</td></tr>
<tr><td>Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.</td><td colspan="8">Celem projektu jest wsparcie prowadzenia działalności gospodarczej w obszarze rewitalizacji, a także promocja obszaru rewitalizacji jako atrakcyjnego miejsca do prowadzenia biznesu.

Odbiorcami projektu będą przedsiębiorcy prowadzący lub zamierzający prowadzić działalność gospodarczą w obszarze rewitalizacji. W ramach projektu realizowane będą następujące zadania:

Projekt 1. Utworzenie przestrzeni co-workingowej.
W ramach zadania zostanie wyremontowana, urządzona i wyposażona w meble i sprzęty biurowe część budynku przy ulicy Sikorskiego 22 na potrzeby stworzenia przestrzeni co-workingowej dla młodych firm oraz osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą. Pomieszczenia zostaną podzielone na strefy, m.in., socjalna, open-space, szkoleniowo-konferencyjna (boxy akustyczne, zabudowa typu lobby, sala konferencyjna, pom. socjalne). Taka organizacja powierzchni sprzyjać będzie zarówno pracy indywidualnej, jak również nawiązywaniu kontaktów pomiędzy przedsiębiorcami działającymi w KCPiI. Ponadto zostanie zakupione niezbędne wyposażenie socjalne, biurowe i sprzęt specjalistyczny na potrzeby przestrzeni co-workingowej ora działalności Centrum.

Projekt 2. Organizacja wydarzeń edukacyjno-doradczych.
Kraśnickie Centrum Przedsiębiorczości i Innowacji będzie realizowało zadania o charakterze szkoleniowo-doradczym, a zwłaszcza:
▪ szkolenia i kursy związane z umiejętnościami przydatnymi na rynku pracy i w prowadzeniu własnego przedsiębiorstwa oraz doradztwo i coaching w prowadzeniu biznesu,
▪ cykliczne spotkania ze specjalistami w zakresie doradztwa (porady prawne i podatkowe, dot. dotacji i pożyczek, tworzenia biznesplanów i marketingu firmy),
▪ cykliczne spotkania z lokalnymi liderami biznesu, których celem będzie wymiana doświadczeń między przedsiębiorcami oraz pokazywanie lokalnych dobrych wzorców,
▪ wsparcie procesu sieciowania przedsiębiorców, zawiązywania współpracy poprzez udostępnienie infrastruktury do spotkań roboczych oraz wsparcie organizacyjne w nawiązaniu pierwszych kontaktów.

Projekt 3. Lokalny produkt.

Projekt realizowany w związku z niskim poziomem rozwoju gospodarczego w obszarze rewitalizacji, którego odbiorcami będą przedsiębiorcy prowadzący swój biznes w obszarze rewitalizacji. Planuje się organizację konkursów (w odstępie 2 lat) na produkt związany z lokalnymi zasobami. Nagroda dla zwycięzcy w postaci pieniężnej, bonu lub w innej formie przeznaczona będzie na realizację</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td colspan="4">przez przedsiębiorcę działań promocyjnych dotyczących zwycięskiego produktu lub usługi oraz wsparcie doradcze i administracyjne we wdrożeniu produktu/usługi na rynek.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</td><td colspan="4">Przestrzeń zostanie zaprojektowana zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania. Organizacja spotkań i wydarzeń będzie przygotowana z troską o umożliwienie uczestnictwa w nich osób ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi</td><td colspan="4">Nie dotyczy.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Prognozowane rezultaty</td><td>Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td>Wartość docelowa</td><td>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td>Liczba przestrzeni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</td><td>szt.</td><td>1</td><td>Dokumentacja projektowa.</td></tr>
<tr><td>Liczba przedsiębiorców wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego</td><td>os.</td><td>25</td><td>Listy obecności, protokoły, sprawozdania.</td></tr>
<tr><td>Liczba wspartych przedsiębiorców w zakresie wymiany doświadczeń, dobre praktyki</td><td>os.</td><td>100</td><td>Listy obecności, protokoły, sprawozdania.</td></tr>
<tr><td>Liczba promowanych produktów/usług</td><td>szt.</td><td>3</td><td>Listy obecności, protokoły, sprawozdania.</td></tr>
<tr><td>Liczba przedsiębiorców wspartych poprzez udostępnienie przestrzeni na prowadzenie działalności</td><td>szt.</td><td>8</td><td>Listy obecności, protokoły, sprawozdania.</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami</td><td colspan="4">2.1. Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.
2.2. Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.
2.3. Remont i rozbudowa budynku przy ulicy Kolejowej z przeznaczeniem na hotel z restauracją.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia.</td><td colspan="6">Nazwa przedsięwzięcia.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>2.5</td><td colspan="6">Kraśnicka Akademia Rozwoju</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik, Fundacja Akademia Robotyki</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td>x</td><td>x</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td>1,4</td><td></td><td>2</td><td>1</td><td>1</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie przedsięwzięcia.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera Gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera Techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td>x</td><td colspan="2"></td><td colspan="2">x</td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">obszar rewitalizacji
ul. Sikorskiego 22,
placówki oświatowe z terenu Miasta Kraśnik</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">12 000 000,00 zł</td><td colspan="2">2026-2029</td><td colspan="3">- środki UE
- budżet miasta Kraśnik</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie.</td><td colspan="7">- nasilające się problemy demograficzne i procesy starzenia się społeczeństwa;
- rosnące wydatki na edukację i niewystarczająca kwota subwencji oświatowej;
- niska koncentracja podmiotów z sektora kreatywnego, innowacyjnego i przemysłu czasu wolnego.</td></tr>
<tr><td>Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.</td><td colspan="7">Tworzenie warunków do edukacji i rozwoju podnoszącego kwalifikacje zawodowe oraz promowanie aktywności zawodowej mieszkańców stanowi narzędzie długofalowego rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Kraśnik boryka się z pogłębiającym się kryzysem demograficznym – niskiej dzietności i odpływu młodych mieszkańców, którego skutkiem są coraz wyższe i trudniejsze do sfinansowania koszty usług społecznych. Młodzi ludzie kontynuując naukę, wyjeżdżają do ośrodków akademickich i najczęściej nie wracają do Kraśnika.

Celem projektu jest inwestycja w kapitał ludzki i oddziaływanie na tworzenie perspektywy zawodowej dla młodych mieszkańców poprzez stworzenie Kraśnickiej Akademii Rozwoju jako ośrodka wsparcia rozwoju młodych ludzi.

Odbiorcami projektu będą mieszkańcy miasta, zwłaszcza osoby młode oraz seniorzy, a także osoby zagrożone marginalizacją. W ramach projektu realizowane będą następujące zadania:

Projekt 1. Stworzenie Kraśnickiej Akademii Rozwoju.
Projekt ma charakter inwestycyjny i polega na stworzeniu bazy lokalowej dla KAR. Obejmuje kompleksowy remont, przebudowę układu funkcjonalnego i adaptację budynku przy ul. Sikorskiego 22. Zakres prac obejmuje m. in.:
• termomodernizację budynku (ocieplenie ścian i stropodachu, wymiana stolarki, wymiana instalacji c.o., montaż klimatyzacji, wymiana instalacji elektrycznej i elektroenergetycznej, instalacja OZE);
• dobudowę windy zewnętrznej;
• rozbiórkę dobudowy na elewacji północnej;
• wymianę instalacji wodociągowej i kanalizacji sanitarnej;
• wykonanie opaski kapilarnej;
• wykonanie izolacji pionowej budynku;
• wykonanie nowego stropu;
• wykonanie wzmocnień elementów budynku;
• wykonanie przyłączy kanalizacji deszczowej;
• remont schodów zewnętrznych;
• wymianę stolarki drzwiowej;
• przebudowę klatki schodowej z zapewnieniem dostępu na wszystkie kondygnacje;
• wykonanie nowych ścianek działowych na każdej kondygnacji budynku;
• zerwanie i wymianę podłóg.
• dostosowanie pomieszczeń wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia;</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>Ponadto projekt zakłada instalację pawilonu o powierzchni ok. 300 m2 z przeznaczeniem na laboratorium prototypowania. W ramach działań rewitalizacyjnych zostanie zagospodarowana przestrzeń wokół na potrzeby urządzenia parkingu oraz zielonego terenu rekreacji. Obiekt będzie dostosowany do osób o szczególnych potrzebach.

Projekt 2. Kraśnica Akademia Rozwoju – miejska kuźnia kadr.
Projekt obejmuje organizację:
- utworzenie Centrum Nauki i Robotyki – przestrzeni edukacyjno – technologicznej dla młodzieży, wspierającej rozwój kompetencji i umiejętności z obszarów takich jak: inżynieria, robotyka, mechatronika oraz programowanie;
- program stypendialny dla dzieci i młodzieży – pomoc materialna na sfinansowanie rozwoju uzdolnień uczniów;
- uruchomienie usług edukacyjnych KAR w placówkach oświatowych i kultury wraz z zapewnieniem zaplecza sprzętowego na potrzeby realizacji zajęć z dziećmi i młodzieżą;
- organizację wydarzeń warsztatów i grup edukacyjnych wspierających ścieżkę kariery, np. warsztaty z legorobotyki, strefy eksperymentów, spotkania z ekspertami;
- organizację wydarzeń wspierających kształcenie zawodowe młodych absolwentów oraz osób mniej aktywnych na rynku pracy, tj. organizację specjalistycznych szkoleń.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</td><td>Organizacja spotkań i wydarzeń będzie przygotowana z troską o umożliwienie uczestnictwa w nich osób ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi</td><td>Nie dotyczy.</td></tr>
<tr><td>Prognozowane rezultaty</td><td>
<table>
<tr><th>Nazwa wskaźnika</th><th>Jednostka miary</th><th>Wartość docelowa</th><th>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr>
<tr><td>Liczba przestrzeni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</td><td>szt.</td><td>1</td><td>Dokumentacja projektowa.</td></tr>
<tr><td>Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych</td><td>szt.</td><td>1</td><td>Dokumentacja projektowa.</td></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury</td><td>os./rok</td><td>200</td><td>Listy obecności.</td></tr>
<tr><td>Liczba nowych miejsc aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji.</td><td>szt.</td><td>1</td><td>Dokumentacja projektowa.</td></tr>
<tr><td>Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów.</td><td>szt./rok</td><td>10</td><td>Rejestr prowadzony przez KAR</td></tr>
<tr><td>Liczba placówek (oświatowych i kultury, w których uruchomiono usługi edukacyjne KAR).</td><td>szt.</td><td>10</td><td>Sprawozdanie realizatora projektu.</td></tr>
<tr><td>Liczba uczniów objętych programem stypendialnym.</td><td>os.</td><td>50</td><td>Sprawozdanie realizatora projektu.</td></tr>
<tr><td>Liczba uczniów korzystających z zajęć edukacyjnych.</td><td>os.</td><td>250</td><td>Listy obecności.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami</td><td>2.1. Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.
2.2. Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.
2.3. Remont i rozbudowa budynku przy ulicy Kolejowej z przeznaczeniem na hotel z restauracją.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="6">Nazwa projektu.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>3.1.</td><td colspan="6">Rewitalizacja kamienicy przy ul. Narutowicza 36 w Kraśniku.</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td></td><td></td><td>x</td><td>x</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td></td><td></td><td>2</td><td>1</td><td>1</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td>x</td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Budynek przy ul. Narutowicza 36, obręb Ośrodek, m. Kraśnik. Brak tytułu prawnego do nieruchomości 406/1, 778/1, 419/2 (część 406/1 i 778/1 – parter - stanowi własność osób fizycznych) – w trakcie zasiedzenia.</td><td>Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td>Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">30 000 000,00 zł</td><td colspan="2">2025-2027</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki publiczne krajowe,
- środki budżetu miasta,
- środki prywatne.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="7">Budynek mieszkalno-usługowy wymaga rewitalizacji i przebudowy wraz z zagospodarowaniem terenu oraz budową parkingu. Wnętrze budynku (część mieszkalna) jest obecnie niezamieszkałe (wcześniej były tam lokale socjalne Gminy Miasta Kraśnik) i wymaga gruntownego remontu (tynki, elewacja frontowa jest w bardzo złym stanie technicznym, okna są powybijane zabezpieczone tekturami, pomieszczenia są zawilgocone z uwagi na długi okres nieogrzewania budynku przez lokatorów). Brak w budynku kanalizacji, ogrzewanie z pieców węglowych, potrzebna jest wymiana drewnianych belek stropowych. Budynek wymaga przebudowy wnętrz lokali mieszkalnych/ ewentualnie połączenia mniejszych lokali w większe oraz dostosowania części usługowej (parter) do obowiązujących standardów oraz wytycznych konserwatora zabytków z uwagi na to, że obiekt wpisany jest do ewidencji zabytków.</td></tr>
<tr><td>Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.</td><td colspan="7">Rewitalizacja – przebudowa budynku mieszkalno-usługowego w Kraśniku przy ul. Narutowicza 36 wraz ze zmianą sposobu użytkowania oraz rewitalizacja terenu wokół budynku będzie polegała na:

▪ zmianie sposobu użytkowania budynku poprzez zmianę lokali mieszkalnych na użytkowe, niesłużące celom komercyjnym,
▪ wymianie stropów w budynku,
▪ wyposażeniu lokali w zaplecze higieniczno-sanitarne (wod.-kan., c.o., elektryka, wewnętrzna instalacja gazowa),
▪ likwidacji indywidualnych źródeł ogrzewania (piece węglowe),
▪ wykonaniu termomodernizacji budynku zgodnie z wymogami p.poż oraz wytycznymi konserwatora zabytków,
▪ zmianie poszycia dachu/ew. w razie potrzeby konstrukcji dachu,
▪ dostosowaniu lokali usługowych istniejących na parterze oraz mieszkalnych ze zmianą sposobu użytkowania na lokale użytku publicznego do obowiązujących norm i standardów technicznych oraz rozporządzenia w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie,
▪ wykonanie parkingów obsługujących budynek (działka przeznaczona na parking: nr 419/2 – 186 m^2).
W projekcie rewitalizacji budynku zostaną uwzględnione rozwiązania architektoniczne dostosowujące budynek do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>
 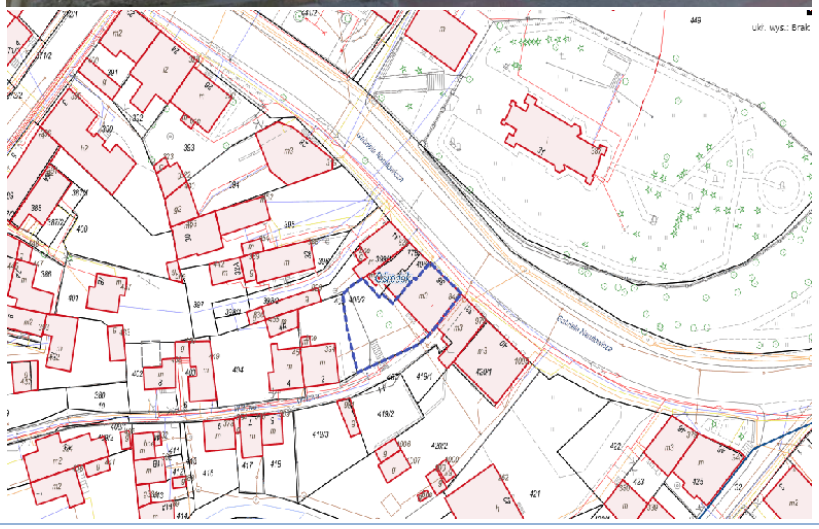 </td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td>Budynek zostanie dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td>Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td>Prognozowane rezultaty.</td><td>
<table>
<tr><th>Nazwa wskaźnika</th><th>Jednostka miary</th><th>Wartość docelowa</th><th>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr>
<tr><td>Zwiększenie liczby dostępnych lokali.</td><td>szt.</td><td>10</td><td>Projekt budowlany, protokół zdawczo-odbiorczy.</td></tr>
<tr><td>Liczba obiektów, którym nadano nowe funkcje użytkowe.</td><td>szt.</td><td>1</td><td>Projekt budowlany, protokół zdawczo-odbiorczy.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td>1.1. Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika.
2.2. Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.
1.1. Kraśnickie Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych (dodatkowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne).
1.2. Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia.</td><td colspan="6">Nazwa przedsięwzięcia.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>3.2.</td><td colspan="6">Zielony Kraśnik.</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik
we współpracy
z Kraśnickim
Przedsiębiorstwem
Mieszkaniowym
Sp. z o.o.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td>x</td><td>x</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td>1</td><td></td><td>1, 2</td><td>1, 3</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie przedsięwzięcia</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="2">x</td><td colspan="2"></td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia</td><td colspan="3">Adres</td><td colspan="4">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="2">Cały obszar rewitalizacji.</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">300 000,00</td><td colspan="2">2024-2025</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- budżet miasta.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie</td><td colspan="7">Przeprowadzona na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji diagnoza, uwidoczniła problemy jakimi są niska jakość przestrzeni publicznych, niedostatek zieleni i rekreacji służących integracji mieszkańców i zanieczyszczenie powietrza w obszarze rewitalizacji.</td></tr>
<tr><td>Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.</td><td colspan="7">Celem przedsięwzięcia jest podniesienie jakości przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji i wzrost jakości życia jego mieszkańców. Przedsięwzięcie będzie realizowane w ramach dwóch projektów:

Projekt 1. Parki kieszonkowe.

Zadanie polega na utworzeniu niewielkich rozmiarów (do kilkudziesięciu m^2) parków zawierających zieleń wysoką, ławki lub inne meble miejskiej architektury, zapewniające możliwość wypoczywania oraz energooszczędne oświetlenie typu parkowego (poniżej koron drzew).

Projekt 2. Kraśnik łapie wodę – ogrody deszczowe.

Zadanie polega na utworzeniu ogrodów deszczowych w miejscach, w których po opadach zbiera się znaczna ilość wody, m.in. przy rurach spustowych budynków zabudowy wielorodzinnej. Ogrody deszczowe to szczególny rodzaj rabat bylinowych, sadzonych w niewielkich zagłębieniach terenu. Obsadzane są przede wszystkim gatunkami roślin typowymi dla stref podmokłych i bagiennych, których korzenie i kłącza, w połączeniu z odpowiednio dobranym podłożem, zwiększają chłonność gleby oraz wspomagają oczyszczenie wody spływającej z dachów, ulic i chodników z zanieczyszczeń powierzchniowych i liniowych (m.in. metali ciężkich). Ogród deszczowy jest zasilany za pomocą instalacji odprowadzania wód opadowych – odpływów i rur spustowych. Celem projektowania i wykonanie ogrodów jest również zwiększenie bioróżnorodności środowiska miejskiego.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td colspan="7">Przygotowana przestrzeń zostanie dostosowana do osób ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td colspan="7">Przedsięwzięcie jest zgodne z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Prognozowane rezultaty.</td><td colspan="3">Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td>Wartość docelowa</td><td colspan="2">Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td colspan="3">Powierzchnia parków kieszonkowych.</td><td>ha</td><td>0,4</td><td colspan="2">Dokumentacja projektowa i inwestycyjna,</td></tr>
</table>

				protokoły odbioru, sprawozdania.
	Powierzchnia ogrodów deszczowych.	ha	0,2	Dokumentacja projektowa i inwestycyjna, protokoły odbioru, sprawozdania.
Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami	2.1. Rewitalizacja terenu zalewu kraśnickiego			

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="7">Nazwa p projektu.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>4.1.</td><td colspan="7">Zadbajmy o kondycję – modernizacja obiektu odkrytej pływalni MOSIR w Kraśniku.</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td></td><td></td><td></td><td>x</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td>1, 5</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna</td><td>Sfera gospodarcza</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa</td><td colspan="2">Sfera techniczna</td><td colspan="2">Sfera funkcjonalno-przestrzenna</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="4">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Działki nr 16/3 i 16/4 położone w Kraśniku obręb Północ, dla których Sąd Rejonowy w Kraśniku prowadzi księgę wieczystą nr KW LU1K/00035523/6, stanowiące własność Gminy Miasta Kraśnik, oddane w trwały zarząd MOSiR</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="3">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="3">12 000 000,00 zł</td><td colspan="2">2025-2027</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- budżet miasta.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="8">Obecnie niecka basenu zewnętrznego jest w złym stanie technicznym i wymaga przeprowadzenia prac remontowych. Podczas ostatniego sezonu letniego 2020, w którym basen zewnętrzny był otwarty, zostały zaobserwowane duże ubytki wody co generuje ogromne koszty.
Wymiany wymaga folia basenowa, której trwałość producenci określają średnio na 10 lat. Obecna ma ponad 20. Wobec tego straciła swoje właściwości. Ponadto, w celu zapobieganiu obniżaniu się temperatury wody oraz parowania środków chemicznych uzdatniających wodę, konieczne jest wykonanie przykrycia lustra wody.
Z jednej strony pozwoli to na oszczędność energii oraz środków chemicznych, a w konsekwencji pozwoli zmniejszyć koszty funkcjonowania obiektu. Remontu wymagają budynki pomp i filtrów wraz z instalacją nowoczesnej technologii uzdatniania wody i instalacjami (elektryczna, wod-kan) do ich prawidłowego funkcjonowania. Warto również zauważyć, iż teren wokół basenów jest w złym stanie, nawierzchnia z kostki brukowej jest nierówna a miejscami zapadnięta. Modernizacji wymagają również trybuny poprzez wykonanie ich zadaszenia chroniącego przed słońcem i opadami deszczu. W złym stanie są również tereny zielone i mała infrastruktura służąca klientom oraz infrastruktura
i wyposażenie stanowisk ratowniczych. Woda w basenach jest podgrzewana za pomocą pomp ciepła zasilanych elektrycznie, instalacja paneli FV pozwoliłaby na znaczące obniżenie kosztów opłat za energię. W związku z tym, iż pompy ciepła nie są w stanie utrzymać stałej temperatury wody, najbardziej ekonomicznym i zapewniającym utrzymanie stałej temperatury wody rozwiązaniem będzie wykonanie węzła cieplnego wraz z instalacją do podgrzewania wody basenowej z sieci ciepłowniczej.
Ponadto istnieje zapotrzebowanie na rozbudowę części rekreacyjnej zespołu basenów odkrytych o nowe atrakcje wodne dla dorosłych i dzieci, jak również nadanie nowej funkcji w obecnie zadrzewionej części obiektu poprzez organizację ścieżki zdrowia z urządzeniami rekreacyjnymi.
W celu przywrócenia obiektowi funkcji rekreacyjnej, wymiany lub zakupu nowych wymaga wiele elementów infrastruktury i wyposażenia odkrytej pływalni.
W związku z rozbudową basenu odkrytego i znacznym rozszerzeniem oferty rekreacyjnej obiektu, znacznie zwiększy się liczba osób odwiedzających, nie tylko mieszkańców Kraśnika, ale również spoza miasta, dlatego też niezbędne będzie zapewnienie im miejsca do zaparkowania samochodów na czas przebywania na basenach.

Dane techniczne kompleksu basenów zewnętrznych:

▪ basen pływacki: wymiary – 21 m x 50 m, lustro wody – 1 050 m^2, głębokość zmienna od 1,2 do 2,2 m,</td></tr>
</table>

	▪ brodzik ze zjeżdżalnią: wymiary – część płytsza 8,5 m x 8 m, część głębsza do zjeżdżalni – 4,0 m x 8,5, łączna powierzchnia lustra wody – 100 m^2, głębokość zmienna – 0,4 m w jednej części i 1,0 m w mniejszej części do zjeżdżalni.
Zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektu.	Projekt obejmuje remont istniejących otwartych basenów znajdujących się w obiekcie MOSiR, wraz z ich infrastrukturą towarzyszącą, tj.: ▪ remont istniejącej niecki dużego basenu poprzez wymianę folii basenowej, słupków startowych, lin dzielących tory, wykonanie przykrycia lustra wody, ▪ remont brodzika ze zjeżdżalnią i brodzika dla dzieci poprzez wymianę folii basenowej, instalację zabawek wodnych, ▪ dostosowanie obiektów dla osób z niepełnosprawnościami poprzez montaż podnośników umożliwiających wejście do wody osobom z niepełnosprawnościami, ▪ rewitalizacja terenu otaczającego niecki basenowe poprzez renowację/wymianę nawierzchni betonowej, terenów zielonych, zadaszenie trybun, zakup małej infrastruktury służącej klientom (leżaki, hamaki, parasole itp.) oraz infrastruktury i wyposażenia stanowisk ratowniczych – wieże ratownicze, parasole, sprzęt ratowniczy, ▪ budowę instalacji fotowoltaicznej zapewniającej obiektowi niezależność energetyczną, ▪ remont budynów pomp i filtrów wraz z instalacją nowoczesnej technologii uzdatniania wody i instalacjami (elektryczna, wod-kan), ▪ ogrzewanie niecek basenów zewnętrznych z sieci ciepłowniczej VEOLIA, budowa węzła cieplnego i instalacji do podgrzewania wody basenowej, ▪ budowę wodnego placu zabaw o powierzchni około 170 m^2, z bezpieczną nawierzchnią, wyposażonego w maksymalną liczbę urządzeń uwzględniającą strefy bezpieczeństwa, w tym np. armatki wodne, gejzery wodne, fontanny oraz wodnego zamku wraz z zjeżdżalniami, ▪ budowę zjeżdżalni wodnej (spiralnej, zewnętrznej, z hamownią) o długości zjazdu min. 50 m, ▪ dostawę i montażu hamaków, leżaków, ławek, huśtawek oraz montażu zadaszenia w formie żagli, ▪ modernizację trybun polegającej na wymianie siedzisk i budowie zadaszenia demontowalnego na okres zimowy, ▪ wymianę nawierzchni wokół niecek basenowych oraz istniejącej zjeżdżalni (na nawierzchnię antypoślizgową, przyjazną do chodzenia boso), ▪ inwentaryzację i wycinkę kolidujących z inwestycją drzew oraz wykonania nasadzenia kompensacyjnego nowej roślinności (z uwzględnieniem gatunków oczyszczających powietrze), rekultywacji trawnika, ▪ rozbudowę kasy zewnętrznej, dostawę i montaż bramki kasowej i klimatyzacji, ▪ ogrodzenie pomp ciepła, ▪ rozbudowę monitoringu obiektu basenu odkrytego, ▪ budowę ścieżki zdrowia z urządzeniami rekreacyjnymi (w terenie zadrzewionym, sąsiadującym z terenem odkrytej pływalni), ▪ uwzględnienie rozwiązań funkcjonalnych umożliwiających dostęp i poruszanie się osób z niepełnosprawnościami, ▪ dostawa i montaż natrysków zewnętrznych oraz pokryw do niecek natrysków, ▪ dostawa i montaż wiaty na kontenery z odpadami komunalnymi, ▪ odizolowanie przeciw wilgociowe ściany istniejącej serwerowni. ▪ budowa zadaszenia na liny torowe wraz z magazynem na sprzęt gospodarczy, ▪ dostawa odkurzaczy do sprzątania niecek basenowych, ▪ budowa pomieszczeń przystosowanych do przechowywania chemii basenowej zgodnie z rozporządzeniem ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 27 stycznia 1994r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu środków chemicznych do uzdatniania wody i oczyszczania ścieków, ▪ dostawa i zakup lin torowych wraz z wózkami, ▪ dostawa i zakup lin nawrotowych, ▪ dostawa i zakup linki falstartu,

<table>
<tr><td></td><td>

dostawa i zakup ośmiu słupków startowych do strony głębokiej niecki basenowej,
dostawa i zakup ośmiu pokrowców na słupki startowe,
dostawa i zakup żagli do zacieniania miejsc bardzo nasłonecznionych,
dostawa i zakup pojemników na odpady komunalne z możliwością segregacji odpadów,
dostawa i zakup fotometru do badania wody w nieckach basenowych i systemie cyrkulacji,
dostawa i zakup sond do pomiaru chloru całkowitego i związanego, redox, pH, temperatury wody wraz z komputerami i systemem zdalnego odczytu poprzez sieć internetową dla każdej niecki i systemu cyrkulacji wody basenowej,
dostawa i zakup maszyny myjąco czyszczącej wraz z akumulatorami i ładowarką do utrzymania czystości na terenie odkrytej pływalni,
dostawa i zakup kosiarki spalinowej, dmuchawy akumulatorowej wraz z akumulatorami i ładowarką, kosy i piły spalinowej do utrzymywania i pielęgnacji terenów zielonych przy odkrytej pływalni,
dostawa i zakup wózka paletowego ręcznego do transportu chemii basenowej,
dostawa i zakup wanien wychwytowych na chlor, kwas i koagulant używany na odkrytej pływalni,
dostawa i zakup atestowanych fartuchów kwasoodpornych, masek z pochłaniaczami oraz oczomyjki, które muszą znajdować się w pomieszczeniach przeznaczonych do przechowywania chemii basenowej,
dostawa i zakup wież ratowniczych,
dostawa i zakup krótkofalówek dla ratowników pełniących pracę na odkrytej pływalni,
budowa miejsc postojowych na terenie obiektu MOSiR.

</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td>Przy realizacji działań infrastrukturalnych, tam gdzie to możliwe, będzie uwzględnione uniwersalne projektowanie. Zostaną zamontowane specjalne podnośniki umożliwiające wejście do wody osoby z niepełnosprawnością. Przestrzeń wokół basenów zostanie pozbawiona barier architektonicznych.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td>Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td>Prognozowane rezultaty.</td><td>
<table>
<tr><th>Nazwa wskaźnika</th><th>Jednostka miary</th><th>Wartość docelowa</th><th>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr>
<tr><td>Wzrost liczby osób korzystających z obiektów sportowych.</td><td>osoba/rok</td><td>50</td><td>Liczba sprzedanych biletów.</td></tr>
<tr><td>Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych</td><td>MW</td><td></td><td>Dokumentacja powykonawcza.</td></tr>
<tr><td>Zmniejszenie emisji CO_2</td><td>tona/rok</td><td></td><td>Dokumentacja powykonawcza.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td>1.4. Aktywizacja sportowa.
2.1. Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia.</td><td colspan="7">Nazwa przedsięwzięcia.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>4.2</td><td colspan="7">Rewitalizacja zdegradowanych terenów podobszaru Koszary.</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td></td><td>x</td><td>x</td><td>x</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td></td><td>2</td><td>4</td><td>1,3</td><td>3,5</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie przedsięwzięcia.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="3">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="3">x</td><td colspan="2"></td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia.</td><td colspan="5">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="5" rowspan="2">Działki położone w Kraśniku obręb Zarzecze II o nr ewidencyjnych 418/8, 418/7, 418/3, 419, 420/2, 422/2</td><td>Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td>Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="3">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">7 000 000,00 zł</td><td colspan="3">2026-2028</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- środki budżetu miasta.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie.</td><td colspan="8">W podobszarze rewitalizacji „Koszary” jest zdegradowany plac, na którym znajduje się przestarzały, nadszarpnięty zębem czasu plac zabaw oraz nieużytkowane przez wiele lat boiska sportowe. Obecnie istniejący plac zabaw wymaga remontu, gdyż jego urządzenia są stare i niefunkcjonalne. Nawierzchnia jest ziemna, co w czasie deszczu powoduje powstawanie błota, a jednocześnie nie amortyzuje upadków dzieci z urządzeń. Do placu prowadzi jednokierunkowa ulica Dworaka, na której gromadzą się zastoiska wody opadowej. Od dłuższego czasu narasta również problem z miejscami postojowymi wzdłuż ul. Dworaka i Chopina.</td></tr>
<tr><td>Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.</td><td colspan="8">W ramach przedsięwzięcia realizowane będą następujące projekty:
Projekt 1. Rewitalizacja placu zabaw.
Zakupione i zamontowane zostaną urządzenia – zabawki dostosowane do różnego wieku dzieci korzystających z placu zabaw. Plac zostanie wyposażony w obiekty małej architektury, ogrodzony i oświetlony. Będzie zamontowany monitoring.
Projekt 2. Renowacja boisk rekreacyjnych.
Powstanie infrastruktura umożliwiająca uprawianie różnych dyscyplin sportowych. Nowoczesne, wielofunkcyjne boiska będą dostępną dla wszystkich mieszkańców przestrzenią aktywnego spędzania czasu wolnego.
Projekt 3. Parking dla samochodów osobowych.
Projekt dotyczy budowy parkingu przy placu zabaw, który pozwoli w sposób bezpieczny zostawić samochód osobom korzystającym z części rekreacyjnej tego terenu. Jednocześnie projekt umożliwi zagospodarowanie obszaru z korzyścią dla mieszkańców osiedla, którzy wskazują na brak miejsc parkingowych. Projekt zakłada utworzenie miejsc postojowych dla samochodów osobowych na nieurządzonym obecnie terenie położonym przy placu zabaw. W ramach projektu wykonane zostanie odwodnienie oraz oświetlenie.
Projekt 4. Park Różany.
W części działki 422/1 zostanie zamontowana niewielka fontanna. Otoczenie, dzięki renowacji zieleni i nowym obiektom małej architektury, zyska nie tylko walor estetyczny, ale stanie się jednocześnie atrakcyjnym miejsce do relaksu i wypoczynku dla mieszkańców.
Projekt 5. Odwodnienie ulicy Dworaka.
Projekt obejmuje:
▪ budowę około 125-metrowego odcinka kanalizacji deszczowej w ulicy Dworaka i Chopina;
▪ odpowiednie wyprofilowanie i poszerzenie ulicy Dworaka oraz chodnika biegnącego wzdłuż ulicy i położenie nowej nawierzchni;
▪ zagospodarowanie skarpy wzdłuż placu zabaw zielonymi nasadzeniami oraz budową schodów terenowych prowadzących na plac zabaw.
Na całym rewitalizowanym obszarze powstaną:</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>

nowe nasadzenia roślin – drzew, krzewów i bylin,
ogród deszczowy, który zagospodaruje wodę deszczową odprowadzaną z miejsc utwardzonych,
instalacja energooszczędnego oświetlenia oraz systemu monitoringu.

Ponadto w obrębie istniejącej drogi zostanie zbudowane bezpieczne przejście dla pieszych na podwyższeniu.
</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td>Przy realizacji działań infrastrukturalnych, tam gdzie to możliwe, będzie uwzględnione uniwersalne projektowanie lub co najmniej racjonalne usprawnienia.

Modernizacja placu zabaw obejmie doposażenie go w urządzenia zabawowe dostępne dla dzieci z niepełnosprawnościami. Zagospodarowane przestrzenie będą wolne od barier architekto-nicznych. Projektowane przejście dla pieszych będzie podwyższone, umożliwiające wjazd/wejście na nie z poziomu chodnika, co ułatwi poruszanie się po nim osobom ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza osobom starszym, poruszającym się na wózkach inwalidzkich oraz matek z dziećmi w wózkach dziecięcych.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td>Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td>Prognozowane rezultaty.</td><td>
<table>
<tr><th>Nazwa wskaźnika</th><th>Jednostka miary</th><th>Wartość docelowa</th><th>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury.</td><td>osoba/rok</td><td>1 500</td><td>Raport z obserwacji administratora.</td></tr>
<tr><td>Liczba nowych i zrewitalizowanych przestrzeni</td><td>szt.</td><td>2</td><td>Dokumentacja projektowa.</td></tr>
<tr><td>Liczba przestrzeni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</td><td>szt.</td><td>1</td><td>Dokumentacja projektowa.</td></tr>
<tr><td>Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń na zrewitalizowanym terenie.</td><td>szt./rok</td><td>3</td><td>Rejestr administratora.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td>1.3. Rewitalizacja terenu przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kraśniku.
1.5. Śpiewający ogród Miejskiej Biblioteki Publicznej.
2.1. Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.
4.3. Dostępna przestrzeń miejska – prawo, a nie przywilej!</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia.</td><td colspan="6">Nazwa przedsięwzięcia.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>4.3.</td><td colspan="6">Dostępna przestrzeń miejska – prawo, a nie przywilej!</td><td rowspan="4">Miasto Kraśnik</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td>x</td><td>x</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td>1</td><td></td><td>4</td><td>1, 3, 5.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>Oddziaływanie przedsięwzięcia.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td>Sfera techniczna.</td><td colspan="2">Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td></td><td>x</td><td></td><td colspan="2">x</td><td>x</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Projekt 1.
ul. Balladyny 8, dz. nr 155, obręb Północ; ul. Grunwaldzka 2, dz. nr 28, obręb Północ; Plac zabaw w Parku im. Jana Pawła II, dz. nr 133/4, obręb Ośrodek;
ul. T. Kościuszki 23, dz. nr 705/2, obręb Ośrodek;
ul. Spółdzielcza 3, dz. nr 695/40, obręb Zarzecze II; plac zabaw przy Zalewie Kraśnickim, dz. nr 442, obręb Budzyń.
Projekt 2.
Urząd Miasta Kraśnik, ul. Lubelska 84, 23-200 Kraśnik, dz. nr 116, obręb Zarzecze I.
Projekt 3.
SP nr 1, SP nr 2, SP nr 3, SP nr 4, SP nr 5, SP nr 6.</td><td>Obszar rewitalizacji</td><td>X</td></tr>
<tr><td>Poza obszarem rewitalizacji</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">4 000 000,00</td><td colspan="2">2025 - 2027</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- budżet miasta
- środki prywatne.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie.</td><td colspan="7">Kwestia dostępności przestrzeni miejskiej jest palącym problemem, z którym boryka się większość samorządów w Polsce. W Kraśniku wciąż jest wiele miejsc, które posiadają rozwiązania tymczasowe w tym zakresie. Dotyczy to zarówno ogólnodostępnej przestrzeni miejskiej, jak również placówek oświatowych oraz samego budynku urzędu.
W chwili obecnej nasze miasto w ogóle nie posiada przestrzeni do zabaw dla dzieci z dysfunkcjami ruchowymi. Dzieci z niepełnosprawnościami pozbawione są możliwości rozwojowych jakie daje im plac zabaw. Istniejące place w najmniejszym nawet stopniu nie są dostępne dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową, zwłaszcza tych poruszających się na wózkach inwalidzkich.
Problemem jest również brak dostępności infrastruktury przedszkolnej i szkolnej. Brak podjazdów, za wąskie bramy i drzwi wejściowe, niedostosowane łazienki. Również budynek Urzędu Miasta posiada deficyty w zakresie dostępności. Został on oddany do użytku pod koniec lat 70-tych XX wieku. Jest to obiekt 3-kondygnacyjny. Prowadzi do niego podjazd dla wózków, który umożliwia osobom z niepełnosprawnościami dostanie się na parter urzędu. Brak windy powoduje jednak, iż osoby o ograniczonej sprawności ruchowej nie mają możliwości dostać się na wyższe piętra urzędu i są obsługiwane na parterze przez urzędnika, który schodzi w tym celu do interesanta (dostęp alternatywny).</td></tr>
<tr><td>Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.</td><td colspan="7">Przedsięwzięcie przewiduje realizację 4 projektów.
Projekt 1: Integracyjne place zabaw.
Projekt obejmuje zniwelowanie barier architektonicznych i doposażenie części miejskich i przedszkolnych placów zabaw w urządzenia dostosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością ruchową, jak np. huśtawki, na które może wjechać wózek inwalidzki, piaskownice na podwyższeniu itp.
Urządzenia architektury placu zabaw będą dobrane w taki sposób, aby w pełni umożliwiały integrację dzieci sprawnych z ich niepełnosprawnymi rówieśnikami.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>
Projekt 2. Dostępny urząd. Przedmiotem proejktu jest budowa zewnętrznego szybu windowego z montażem dźwigu osobowego o napędzie elektrycznym przy budynku Urzędu Miasta w Kraśniku wraz z przebudową wejścia do Straży Miejskiej.
Projektowany dźwig osobowy ma zapewnić dostęp osób z niepełnosprawnościami (dalej: OzN) do 3-kondygnacyjnego budynku użyteczności publicznej. Kabina dźwigu osobowego powinna być dostosowana do potrzeb OzN (szerokość co najmniej 1,1 m, długość co najmniej 1,4 m, poręcze na wysokości 0,9 m, tablica przyzywowa na wysokości od 0,8 m do 1,2 m w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od naroża kabiny z dodatkowym oznakowaniem dla osób niewidomych i informacją głosową). Sygnalizacja optyczna i dźwiękowa będzie umożliwiać łatwą identyfikację dźwigu, zarówno osobom niesłyszącym, jak i niewidomym.
Zakłada się, iż winda będzie zainstalowana od strony północnej, w miejscu istniejącego wejścia do pomieszczeń Straży Miejskiej, co powoduje konieczność stworzenia wejścia z innej strony budynku.
Zakres projektu obejmuje następujące zadania:
▪ sporządzenie projektu,
▪ roboty konstrukcyjno-budowlane,
▪ roboty montażowe,
▪ roboty elektryczne,
▪ przebudowa wejścia do Straży Miejskiej – prace konstrukcyjno-budowlane obejmujące wybicie nowego wejścia, budowę schodów zewnętrznych, prace wykończeniowe na zewnątrz i wewnątrz budynku.
Projekt 3. Modernizacja łazienek szkolnych z dostosowaniem dla uczniów o szczególnych potrzebach.
W ramach projektu szkolne łazienki zostaną dostosowane do potrzeb osób o szczególnych potrzebach, w tym dzieci w różnym wieku – umywalki będą zamontowane na dwóch wysokościach, odpowiadających dzieciom klas młodszych (1-4) oraz starszych (5-8). Zostaną zamontowane nowe sanitariaty, umywalki oraz armatura na podczerwień lub z systemem czasowym, co ograniczy zużycie wody przez dzieci.
Projekt 4. Zapewnienie dostępności do placówek oświatowych w Kraśniku.
Projekt przewiduje budowę podjazdów dla osób o szczególnych potrzebach.
</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td>Przedsięwzięcie z definicji ma charakter dostępnościowy. Zakłada dostosowanie budynków użyteczności publicznej oraz przestrzeni miejskiej do osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td>Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td>Prognozowane rezultaty.</td><td>
<table>
<tr><th>Nazwa wskaźnika</th><th>Jednostka miary</th><th>Wartość docelowa</th><th>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających z windy.</td><td>osoba/rok</td><td>5 000</td><td>Rejestr administratora.</td></tr>
<tr><td>Liczba obiektów dostosowanych dla osób o szczególnych potrzebach.</td><td>szt.</td><td>7</td><td>Dokumentacja powykonawcza.</td></tr>
<tr><td>Liczba przestrzeni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</td><td>szt.</td><td>7</td><td>Dokumentacja powykonawcza.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td>Projekty komplementarne:
1.5. Śpiewający ogród Miejskiej Biblioteki Publicznej.
4.1. Zadbajmy o kondycję – modernizacja obiektu odkrytej pływalni MOSIR w Kraśniku.
4.5. Inwestycja w przyszłość….
5.1. Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="7">Nazwa projektu.</td><td colspan="2">Realizator.</td></tr>
<tr><td>4.4.</td><td colspan="7">Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni ogólnodostępnej przy Komendzie Powiatowej Policji w Kraśniku.</td><td colspan="2" rowspan="4">Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td></td><td>x</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td></td><td></td><td></td><td>5</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="3">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="3">x</td><td colspan="2">x</td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="5">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="5" rowspan="2">ul. Lubelska 83 23-200 Kraśnik Działka nr 80/2, obręb Zarzecze I.
WŁASNOŚĆ: SKARB PAŃSTWA, KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI W LUBLINIE
ul. Narutowicza 73, 20-019 Lublin.</td><td>Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td>Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="3">Szacunkowa wartość</td><td colspan="3">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="3">2 500 000,00 zł</td><td colspan="3">2024-2025</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- budżet Policji.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="8">Obszary ogólnodostępne Komendy Powiatowej Policji w Kraśniku znajdują się przed jej budynkiem głównym w terenie zurbanizowanym na terenie miasta. Prowadzi do niej środkiem lokomocji ulica Ostrowiecka poprzez parking, a pieszych od strony ulicy Lubelskiej chodnik bez podjazdów.

Sama Komenda jest instytucją, która odpowiada na społeczne i środowiskowe potrzeby mieszkańców, jednakże dotychczasowe zagospodarowanie sprzed kilkudziesięciu lat terenu znajdującego się od frontu budynku stwarza liczne problemy dla obywateli chcących dotrzeć do niego, aby skorzystać z pomocy organów bezpieczeństwa.

Począwszy od niewystarczającej ilości miejsc parkingowych niezawierających rozwiązań pro środowiskowych, poprzez nieodpowiadające normom prawnym ciągi komunikacyjne i licznie zdiagnozowane bariery architektoniczne od strony dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Brama wejściowa uniemożliwia wjazd osobom ze szczególnymi potrzebami (m. in. poruszających się na wózkach, osobom z dziećmi w wózkach) czy też rowerzystom. Ogrodzenie jest zardzewiałe, w złym stanie technicznym. Jego stan wpływa negatywnie na wizerunek i estetykę budynku, jak również otoczenia, wokół którego Komenda jest umiejscowiona, co dodatkowo potęguje wizerunek obszaru zdegradowanego. Brak podjazdów z parkingu, a także nieodpowiednie podjazdy przy samym budynku utrudniają osobom wcześniej wymienionym dostęp do usług ustawowo gwarantowanych przez Policję, co zmniejsza poziom bezpieczeństwa i może powodować spadek zaufania do organów publicznych na terenie miasta.

Wieloletni brak remontu nawierzchni parkingowej, ogrodzenia czy też rewitalizacji i zagospodarowania zieleni przed obiektem sprawił, że w wielu obszarach wskazane elementy są w złym stanie, swoim wyglądem oddziałują aspołecznie, rozwiązania techniczne są przestarzałe i nie funkcjonalne. Nierówności i ubytki towarzyszą części parkingowej. W okresach obfitych opadów wody opadowe zalegają na terenach zielonych i mają problem z właściwym odpływem, ziemia nanoszona jest na i tak będący w złym stanie parking oraz chodniki. Częściowo ma na to wpływ od strony technicznej i środowiskowej nieodpowiednio ukształtowany teren i jego duże różnice wysokości. Skarpa i tereny zielone znajdujące się od frontu budynku Komendy od strony przestrzenno-funkcjonalnej tworzą chaotyczną i niezorganizowaną strukturę co powoduje ich niezoptymalizowane wykorzystanie, często występują wystające z ziemi pniaki stwarzające zagrożenie. Brak odpowiednich nasadzeń nie zmniejsza poziomu hałasu dobiegającego z zewnątrz dla interesantów oraz pracowników, nie poprawia też jakości powietrza w okolicy budynku od strony głównych arterii miejskich (ul. Lubelska-Aleja Tysiąclecia) powodujących takie zagrożenia. Brak jest elementów małej infrastruktury dla interesantów, którzy od strony społecznej powinni mieć zagwarantowane takie miejsca w celu chwilowego odpoczynku. Problemem jest również przestarzałe oświetlenie, które powoduje nieefektywne i nieekologiczne zużycie energii elektrycznej,</td></tr>
</table>

	a także jego brak w kilku miejscach, gdzie powinno zapewnić bezpieczne dojście do budynku dla obywateli. Wskutek przestarzałej organizacji przestrzeni, drogi bezpieczeństwa ewakuacyjnego od frontu budynku w wielu miejscach są niemal niemożliwe do wyznaczenia bądź znacznie utrudnione, a ewentualne prowadzenie akcji ratowniczej oraz ewakuacja interesantów i pracowników przysporzyłyby wielu problemów narażając ich życie i zdrowie. Obszar zdegradowany przeznaczony do rewitalizacji w ramach projektu obejmuje na chwilę obecną powierzchnię około 0,277 ha. **Cel główny projektu** Zwiększenie dla coraz szerszej liczby mieszkańców pełnego i niczym nieograniczonego dostępu do budynku Komendy Powiatowej Policji w Kraśniku, gdzie świadczone są usługi publiczne w postaci obsługi i pomocy prawnej świadczonej przez policjantów i pracowników, a także do przestrzeni publicznej znajdującej się przed jej frontalną częścią po to, by eliminować lub ograniczać negatywne zjawisko społeczne jakim jest przestępczość i w ten sposób zwiększyć stopień uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym. **Cele szczegółowe projektu to:** ▪ poprawa jakości powietrza i eliminacja hałasu w obrębie obiektu a także w przyległej okolicy poprzez rewaloryzację istniejących i powstanie nowych terenów zielonych m. n. poprzez nowe nasadzenia, uporządkowanie i tworzenie zorganizowanych stref zieleni, ▪ zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z terenu przed budynkiem zmierzające do jak najlepszego wykorzystania ich w lokalnym środowisku poprzez opóźnianie odpływu i infil-trację oraz efektywne odprowadzanie ich nadmiaru, w zakresie w jakim jest to niezbędne do ochrony infrastruktury miejskiej poprzez odpowiednie rozwiązania architektoniczne i konce-pcyjne, w szczególności zastosowanie geokraty w obszarach parkingowych i kostki wodo-przepuszczalnej w zakresie ciągów komunikacyjnych oraz niwelowanie różnic terenu, ▪ wyposażenie terenu ogólnodostępnego przed obiektem w infrastrukturę techniczną i spo-łeczną poprawiającą jakość życia społecznego, w szczególności poprzez montaż elementów małej architektury służącej relaksowi i odpoczynkowi, aby zmniejszyć poziom stresu osób, które zostały dotknięte przestępstwem bądź podobnymi negatywnymi społecznie działaniami, ▪ poprawa obsługi komunikacyjnej terenu przed budynkiem i dostosowanie ogrodzenia i infra-struktury, w tym obszarze do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, ▪ poprawa jakości terenów publicznych obiektu poprzez odpowiednią estetykę architektury krajobrazu, a także poprawa bezpieczeństwa odwiedzających i pracowników wskutek opra-cowania ścieżek ewakuacyjnych i infrastruktury z tym związanej, ▪ zahamowanie procesu dalszej destrukcji terenu negatywnie wpływającego na jakość życia okolicznych mieszkańców i interesantów.
Zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektu.	1. Wykonanie ciągów komunikacyjnych z kostki wodoprzepuszczalnej i/lub ekokraty do budynku Komendy od strony głównego wejścia i bocznego wjazdu zgodnych z dostępnością dla osób ze szczególnymi potrzebami. 2. Budowa i przebudowa stanowisk postojowych z płyt ażurowych i/lub geokraty i/lub kostki betonowej oraz grysu. 3. Budowa podjazdów oraz schodów o odpowiednich parametrach do budynku z terenu parkingu i głównego chodnika. 4. Budowa i przesunięcie bliżej budynku ogrodzenia z bramką wejściową na teren Komendy wraz z utworzeniem nowej pochylni prowadzącej do budynku. 5. Wytyczenie i budowa dróg ewakuacyjnych przeciwpożarowych przy froncie budynku. 6. Wykonanie oświetlenia ciągów komunikacyjnych i parkingu oraz podświetlenia terenów zielonych. 7. Rozmieszczenie elementów małej architektury w obrębie rewitalizowanego obszaru przed budynkiem- ławki, kosze, elementy zabawowe dla dzieci i inne. 8. Wyznaczenie strefy wypoczynkowej w przestrzeni publicznej obszaru.

<table>
<tr><td></td><td>9. Zmiana dotychczasowego ukształtowania terenu poprzez niwelację terenu i jego wyrównanie.
10. Montaż stojaków rowerowych.
11. Nowe zagospodarowanie terenu zewnętrznego przy budynku.
12. Rozbiórka starych ciągów komunikacyjnych, ogrodzenia oraz zbędnych instalacji (ewentualna przebudowa instalacji).
13. Montaż nowej bramy sterowanej elektronicznie od strony bocznego wjazdu.
14. Wytyczenie i budowa miejsc parkingowych dla osób ze szczególnymi potrzebami/ niepełnosprawnościami.
15. Uporządkowanie i odnowienie zieleni wysokiej i niskiej z przeważającym wykorzystaniem istniejącej zieleni.
16. Uzupełnienie ubytków w zieleni nowym nasadzeniem z zastosowaniem różnych gatunków roślin przyczyniających się do ograniczania hałasu i zanieczyszczeń pyłowych, wzbogacenie drzewostanu.
17. Usunięcie drzew oraz krzewów w złym stanie zdrowotnym, o zachwianej statyce oraz kolidujących z założeniami projektowymi i nasadzenia w zamian nowych.
18. Założenie nowych trawników i renowacja starych.
19. Wprowadzenie geometrycznych układów kwitnących drzew i bylin odpornych na zanieczyszczenie powietrza, zasolenie i przemarzanie w szczególności od strony arterii komunikacyjnych.
20. Zastosowanie wielopiętrowych i wielogatunkowych założeń zieleni tworzących dobre warunki dla fauny i zwiększających bioróżnorodność.
21. Uporządkowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej i zaprojektowanie krajobrazu.
22. Opracowanie dokumentacji projektowej.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td>Projekt przewiduje dostosowanie przestrzeni miejskiej do osób ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td>Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td>Prognozowane rezultaty.</td><td>
<table>
<tr><th>Nazwa wskaźnika</th><th>Jednostka miary</th><th>Wartość docelowa</th><th>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej.</td><td>osoba/rok</td><td>1 500</td><td>Dokumentacja projektowa. Rejestr prowadzony przez administratora budynku.</td></tr>
<tr><td>Liczba osób ze szczególnymi potrzebami korzystających z obiektów infrastruktury społecznej dostosowanych do ich potrzeb.</td><td>osoba/rok</td><td>300</td><td>Dokumentacja projektowa. Rejestr prowadzony przez administratora budynku.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td>4.3. Dostępna przestrzeń miejska – prawo, a nie przywilej!
4.5. Inwestycja w przyszłość…</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia</td><td colspan="6">Nazwa przedsięwzięcia</td><td>Realizator</td></tr>
<tr><td>4.5.</td><td colspan="6">Inwestycja w przyszłość…</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td>x</td><td>x</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td>4</td><td></td><td>4</td><td>3</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie przedsięwzięcia.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Przedszkole Miejskie nr 1 „Słoneczny Promyk”, ul. Moniuszki 3, dz. nr 117, obręb Północ; Przedszkole Miejskie nr 2, ul. J. Matejki 1, dz. nr 136, obręb Północ; Integracyjne Przedszkole Miejskie nr 3, ul. Balladyny 8, dz. nr 155, obręb Północ; Przedszkole Miejskie nr 4, ul. J. Słowackiego 5, dz. nr 153, obręb Północ; Przedszkole Miejskie nr 6, ul. S. Małachowskiego 39, dz. nr 233, obręb Stacja kolejowa; Zespół Placówek Oświatowych nr 1, ul. T. Kościuszki 23, dz. nr 705/1 i 705/2, obręb Ośrodek; Zespół Placówek Oświatowych nr 2, ul. Urzędowska 10, dz. nr 682, 701/1, 695/40 obręb Zarzecze II; Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Urzędowska 435, dz. nr 203, 204/4, 204/3, 204/2, 205, 209/1, 208, 207, obręb Budzyń; Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Kolejowa 28, dz. nr 171, obręb Stacja kolejowa; Szkoła Podstawowa nr 5, ul. Ks. J. Popiełuszki 1, dz. nr 203/71, 197/6, obręb Zachód; Szkoła Podstawowa nr 6, ul. Grunwaldzka 2, dz. nr 28, obręb Północ.</td><td>Obszar rewitalizacji</td><td>X</td></tr>
<tr><td>Poza obszarem rewitalizacji</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia.</td><td colspan="3">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="2">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="3">2 000 000,00</td><td colspan="2">2024-2027</td><td colspan="2">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- budżet miasta,
- środki PFRON.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie.</td><td colspan="7">Z diagnozy przeprowadzonej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wynika, iż miasto boryka się z poważnym problemem starzejącego się społeczeństwa. Jest to problem wymagający pilnych systemowych rozwiązań na poziomie nie tylko lokalnym, ale przede wszystkim ogólnokrajowym, ze względu na fakt, iż jest to tendencja obserwowana w całej Polsce.
W wymiarze jednostkowym wymienia się 3 typy starzenia – pomyślne, kiedy wkraczanie w okres starości jest wolne od chorób, stymulowane pozytywnym wpływem środowiska i niewielkimi deficytami w sferze psychospołecznej; fizjologiczne (naturalne, zwyczajne), gdy wraz z wiekiem chronologicznym postępują równomiernie rozłożone w czasie deficyty, które są determinowane czynnikami genetycznymi i środowiskowymi; patologiczne, zachodzące, gdy dochodzi do przyśpieszonego spadku sprawności i przedwczesnej śmierci.
Podejmowane przez miasto działania w pierwszej kolejności powinny uwzględniać rozwiązania, które pozytywnie wpływają i motywują mieszkańców do aktywności fizycznej, prowadzenia zdrowego trybu życia, dbania o dobrostan psychiczny oraz zwracania uwagi na środowisko naturalne, które jest dobrem wspólnym nas wszystkich. Starania te powinny być podejmowane już od najmłodszych lat, zgodnie z polskim powiedzeniem: „Czym skorupka za młodu nasiąknie, tym na starość trąci”.
Z obserwacji dzieci i młodzieży prowadzonej w przedszkolach i szkołach przez nauczycieli i pedagogów wynika, iż kondycja fizyczna i psychiczna uczniów uległa w ostatnich latach znacznemu pogorszeniu. Duży wpływ miała na to pandemia COVID-19, której skutki młodzi ludzie będą odczuwać przez wiele lat. Ponadto dzieci spędzają za mało czasu na świeżym powietrzu. Niedobór</td></tr>
</table>

	takiej aktywności widoczny jest zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym wśród dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, które większość swojego dnia spędzają w placówkach, a po powrocie do domu często zostają wiezione na zajęcia dodatkowe lub spędzają czas w murach domów. Wszelkie dostępne badania wskazują, że dzieci, które spędzają czas w otoczeniu przyrody, mają mniejsze problemy z koordynacją ruchową, koncentracją, przyswajaniem wiedzy, łatwiej nawiązują kontakty, są bardziej otwarte i empatyczne. Natomiast dzieci, które rzadko przebywają na zewnątrz, a większość czasu przesiadują w zamkniętych pomieszczeniach, wykazują wyższy poziom stresu, mają trudności w nauce i częściej stwarzają konfliktowe sytuacje. Widoczne są, zwłaszcza wśród starszych dzieci i młodzieży, deficyty w kontaktach międzyludzkich (koleżeńskich), trudności w radzeniu sobie z emocjami oraz stresem, który uznaje się za jedną z czterech najpoważniejszych przyczyn występowania depresji i jeden z poważniejszych problemów u dzieci i młodzieży. Powoduje nieprawidłowości w funkcjonowaniu organizmu oraz zaburzenie w sferze psychicznej. Niezwykle ważne jest, żeby młodzi ludzie nauczyli się radzić sobie z problemami zarówno w szkole, jak i poza nią. Pozwoli im to na skupienie się na nauce oraz osiąganie własnych celów, a także poprawienie relacji w grupie rówieśniczej. Rolą władz miasta jest przygotowanie rozwiązań, które wsparłyby rozwiązanie powyższych problemów. Podejmowane działania będą wieloaspektowe i obejmą: 1. Stworzenie przestrzeni w szkołach sprzyjających odpoczynkowi i relaksowi. Szkoły, w której uczniowie i nauczyciele spędzają po kilkadziesiąt godzin tygodniowo, nie oferują miejsc pozwalających się wyciszyć, odpocząć, zjeść drugie śniadanie czy spokojnie porozmawiać. Długie i wąskie korytarze, nie są przestrzenią przyjazną do spędzania krótkich chwil wolnego czasu pomiędzy lekcjami. Przestrzeń korytarzowa nie sprzyja ani odpoczynkowi, ani nawiązywaniu relacji społecznych. Tymczasem relaks podczas przerw to większa efektywność na lekcjach, a pozytywna atmosfera wsparta silną siecią społeczną to jeden z warunków nie tylko dobrego samopoczucia uczniów, ale również komfortu pracy nauczycieli. Szkoła nie musi być miejscem, do którego uczniowie przychodzą wyłącznie w celu spełnienia obowiązku edukacyjnego. Młodość jest pięknym czasem beztroski, nawiązywania przyjaźni, pierwszych miłości. To w szkole rozgrywa się większa część życia młodego człowieka i to szkoła jest scenografią wspomnień, które potem nosimy w sobie przez całe życie. Dzięki strefom relaksu czas spędzony w szkole nie musi ograniczać się jedynie do lekcji. Jeśli pomożemy stworzyć w niej przyjazne środowisko, uczniowie zaczną spędzać w niej czas również po zajęciach - wtedy będzie miała realne szanse na stanie się ich prawdziwym drugim domem. 2. Zagospodarowanie ogrodów przedszkolnych i szkolnych sprzyjających wypoczynkowi na świeżym powietrzu, gdzie kontakt dzieci z naturą będzie się odbywał na dwa sposoby. Po pierwsze, podczas swobodnej zabawy, kiedy to dzieci po prostu korzystają z odpowiednio zaaranżowanej, bezpiecznej i różnorodnej przestrzeni. Po drugie, podczas zajęć dydaktycznych na temat przyrody, ekologii, zajęć sportowych czy też relaksu na świeżym powietrzu. 3. Edukację dotyczącą dbania o kondycję psychiczną dzieci i młodzieży, ale również zajęcia ekologiczne. 4. Poprawę bezpieczeństwa dzieci przebywających na terenie placówek oświatowych - stan infrastruktury przy przedszkolach i szkołach jest niezadowalający. Zniszczone ogrodzenia, brak zamykanych bram i furtek sprawia, iż poczucie bezpieczeństwa na terenie placówek jest niewystarczające. Zdegradowana infrastruktura stwarza zagrożenie w dwóch aspektach: zniszczone elementy mogą stwarzać bezpośrednie ryzyko zranienia się dziecka, a nieszczelne ogrodzenie i otwarty dostęp do terenu przedszkoli i szkół podnosi ryzyko wejścia na obszar placówek nieupoważnionych osób.
Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.	Celem przedsięwzięcia jest kształtowanie społeczeństwa świadomego, dbającego o zdrowie swoje i najbliższych, a także dobrostan środowiska naturalnego. Celem uzupełniającym jest poprawa jakości terenów zielonych oraz estetyki miasta. Cele te zostaną osiągnięte poprzez realizację poniższych projektów: **Projekt 1. Wyluzujmy! Szkolne kąciki relaksu.** Celem projektu jest edukacja dzieci w szkołach podstawowych w kwestii radzenia sobie ze stresem oraz stworzenie strefy relaksu, która pozytywnie wpłynie na jakość odpoczynku i zdrowie uczniów

w kraśnickich szkołach. Dzięki przygotowaniu takiego miejsca oraz edukacji uczniów w zakresie zagrożeń wynikających z nadmiernego stresu wzrośnie samoświadomość dzieci i młodzieży w temacie radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Edukacja psychologiczna oraz zapewnienie cichej przestrzeni, w której uczniowie będą mogli odpocząć, zebrać myśli oraz aktywnie się zrelaksować, zmniejszą poziom stresu wśród uczniów.
W każdej szkole zostanie zaprojektowana i wykonana strefa relaksu wyposażona według potrzeb w pufy, siedziska, worki sako, półki z książkami, gazetami, grami, stoliki itp. Będzie to przyjazna, zielona strefa wyciszenia i odpoczynku, ale również nieformalnych spotkań dla wszystkich uczniów poszczególnych szkół podstawowych. W proces tworzenia zostaną zaangażowani sami uczniowie, aby mieli poczucie, że ta przestrzeń należy do nich.
Partycypacja uczniów w organizacji przestrzeni szkolnej sprawi, że będą się bardziej z nią identyfikują i szanować.
Zaprojektowane strefy relaksu będą dostosowane do osób o szczególnych potrzebach.
Projekt 2: Zielone kąciki relaksu. Rewitalizacja terenów zielonych przy placówkach oświatowych.
Celem projektu jest wsparcie młodych mieszkańców miasta w zakresie ich dobrostanu psychicznego, aktywności oraz poprawę jakości środowiska naturalnego poprzez rewitalizację ogrodów przy placówkach oświatowych.
W ramach projektu zostaną zrewitalizowane ogrody przy placówkach:
PM nr 1 „Słoneczny Promyk” – zakres zadań: wymiana i doposażenie placu zabaw w nowoczesne, atrakcyjne urządzenia/zabawki, uwzględniające potrzeby dzieci z niepełnosprawnościami, np. zjeżdżalnie, bujaki, odporne na warunki atmosferyczne tablice do rysowania, itp., wymiana nawierzchni trawiastej i nowe nasadzenia roślin.
PM nr 2 – zakres zadań: montaż małej architektury, motylarnia (nasadzenia kwiatowe), kostki dydaktyczno-przyrodnicze (rodzaj gry terenowej umożliwiającej rozpoznawanie poszczególnych gatunków drzew, ssaków, ptaków), budowę remiz dla ptaków (budek lęgowych z karmnikami) wraz z tablicami dydaktycznymi ułatwiającymi obserwację ptaków, stworzenie ogródków dydaktycznych, stworzenie ogrodów sensorycznych oddziałujących kolorem, zapachem, dotykiem, nasadzenia drzew liściastych (gatunki drzew o kolorowych i ciekawych pokrojach liści wykorzystywanych do prac plastycznych, np. ambrowiec, miłorząb, dąb czerwony), stworzenie kącika małego badacza - miejsca, w którym dzieci będą mogły wykonywać proste doświadczenia związane z odkrywaniem właściwości rzeczy za pomocą przyrządów technicznych (lupy, szkła powiększającego), budowa ścieżki sensorycznej złożonej z 6 odcinków wyłożonych szyszkami, piaskiem, patykami, żwirem, korą dekoracyjną, kamieniami.
IPM nr 3 – zakres zadań: nasadzenia drzew liściastych (gatunki drzew o kolorowych i ciekawych pokrojach liści wykorzystywanych do prac plastycznych, np. ambrowiec, miłorząb, dąb czerwony), nasadzenia krzewów liściastych i iglastych, motylarnia (nasadzenia kwiatowe), kostki dydaktyczno-przyrodnicze (rodzaj gry terenowej umożliwiającej rozpoznawanie poszczególnych gatunków drzew, ssaków, ptaków), budowę remiz dla ptaków (budek lęgowych z karmnikami) i domków dla owadów wraz z tablicami dydaktycznymi ułatwiającymi obserwację ptaków i owadów, stworzenie ogródków dydaktycznych, w których dzieci będą uprawiać symboliczne gatunki roślin charakterystycznych dla poszczególnych pór roku, stworzenie ogrodów sensorycznych oddziałujących kolorem, zapachem, dotykiem, budowa małego laboratorium (miejsca, w którym dzieci będą mogły wykonywać proste doświadczenia związane z odkrywaniem właściwości rzeczy za pomocą przyrządów technicznych np. lupy, szkła powiększającego), budowa ścieżki sensorycznej złożonej z 6 odcinków wyłożonych szyszkami, piaskiem, patykami, żwirem, korą dekoracyjną, kamieniami, wykonanie podwyższonych rabat do nasadzenia ziół i kwiatów dla dzieci poruszających się na wózkach, stworzenie warunków do zamieszkania zwierząt (jeż, wiewiórka) w ogrodzie, montaż ławeczek i stolików w strefie relaksu, montaż ścianek funkcyjnych, np. muzycznej, fakturowej, itp., montaż trampoliny ziemnej, wykorzystanie naturalnego ukształtowania terenu do stworzenia ścianki wspinaczkowej z wykorzystaniem sztucznej trawy i kamieni wspinaczkowych;
PM nr 4 – zakres zadań: montaż małej architektury (altana ze stołem i ławeczkami), motylarnia (nasadzenia kwiatowe), kostki dydaktyczno-przyrodnicze (rodzaj gry terenowej umożliwiającej rozpoznawanie poszczególnych gatunków drzew, ssaków, ptaków), budowę remiz dla ptaków (budek lęgowych z karmnikami) wraz z tablicami dydaktycznymi ułatwiającymi obserwację ptaków, stworzenie ogródków dydaktycznych, w których dzieci będą uprawiać symboliczne gatunki roślin

charakterystycznych dla poszczególnych pór roku, stworzenie ogrodów sensorycznych oddziałujących kolorem, zapachem, dotykiem, nasadzenia drzew liściastych (gatunki drzew o kolorowych i ciekawych pokrojach liści wykorzystywanych do prac plastycznych, np. ambrowiec, miłorząb, dąb czerwony), stworzenie kącika małego badacza - miejsca, w którym dzieci będą mogły wykonywać proste doświadczenia związane z odkrywaniem właściwości rzeczy za pomocą przyrządów technicznych (lupy, szkła powiększającego), budowa ścieżki sensorycznej złożonej z 6 odcinków wyłożonych szyszkami, piaskiem, patykami, żwirem, korą dekoracyjną, kamieniami.
PM nr 6 – zakres zadań: montaż małej architektury, motylarnia (nasadzenia kwiatowe), kostki dydaktyczno-przyrodnicze (rodzaj gry terenowej umożliwiającej rozpoznawanie poszczególnych gatunków drzew, ssaków, ptaków), budowę remiz dla ptaków (budek lęgowych z karmnikami) wraz z tablicami dydaktycznymi ułatwiającymi obserwację ptaków, stworzenie ogródków dydaktycznych, stworzenie ogrodów sensorycznych oddziałujących kolorem, zapachem, dotykiem, nasadzenia drzew liściastych (gatunki drzew o kolorowych i ciekawych pokrojach liści wykorzystywanych do prac plastycznych, np. ambrowiec, miłorząb, dąb czerwony), stworzenie kącika małego badacza – miejsca, w którym dzieci będą mogły wykonywać proste doświadczenia związane z odkrywaniem właściwości rzeczy za pomocą przyrządów technicznych (lupy, szkła powiększającego), budowa ścieżki sensorycznej złożonej z 6 odcinków wyłożonych szyszkami, piaskiem, patykami, żwirem, korą dekoracyjną, kamieniami.
PM nr 6 – zakres zadań: nowe nasadzenia roślin kolorowych, pachnących o różnym kształcie liści, montaż małej architektury, renowacja trawników;
SP nr 4 – zakres zadań: nowe nasadzenia roślin kolorowych, pachnących o różnym kształcie liści, montaż małej architektury, renowacja trawników.
SP nr 5 – zakres zadań: zagospodarowanie terenu patio poprzez wykonanie nowych nasadzeń drzew/krzewów wolno rosnących, bylin i traw, montaż małej architektury (ławki, stoliki, kosze, żagiel przeciwsłoneczny), wytyczenie ścieżek.
SP nr 6 – zakres zadań: nowe nasadzenia roślin kolorowych, pachnących o różnym kształcie liści, montaż małej architektury, renowacja trawników.
ZPO nr 1 – zakres zadań: rewitalizacja wąwozu przylegającego do obiektów sportowych placówki (aktualnie jest to „dzikie" wysypisko śmieci i miejsce spotkań młodzieży zagrożonej wykluczeniem) poprzez renowację trawników, nasadzenia krzewów, przygotowanie rynny dla mini toru saneczkowego, stworzenie ścieżki przyrodniczo-ekologicznej i budowę alejek, ścieżek oraz montaż małej architektury.
Podejmowane w ramach przedsięwzięcia prace będą uwzględniały, od momentu projektowania do wykonania, potrzeby osób o szczególnych potrzebach.
Nasadzenia roślin zapewnią dodatkowe powierzchnie pochłaniające CO_2, zmniejszą natężenie hałasu oraz kurz w najbliższym otoczeniu placówek, jak i na ich terenie. Dzieci uczęszczające do przedszkoli i szkół objętych projektem zyskają dostęp do bezpiecznych, atrakcyjnych przestrzeni zachęcających je do aktywnego spędzania casu na świeżym powietrzu oraz relaksu.
Z ogrodów stworzonych w ramach projektu będą również mogli korzystać mieszkańcy miasta.
Wdrożone działania projektowe umożliwią poprawę jakości i atrakcyjności przestrzeni miejskiej- przy placówkach oświatowych, w wymiarze społecznym, środowiskowym i przestrzennym.

Projekt 3: Uwolnij stres – sztuka relaksu i radzenia sobie z emocjami.
Projekt przewiduje organizację cyklu warsztatów dla dzieci i młodzieży z kraśnickich przedszkoli i szkół podstawowych. Sposób organizacji, długość trwania, materiały będą dostosowane do wieku odbiorców. Przedszkolaki nauczą się jak nazywać swoje emocje i jak odpoczywać, dzieci w wieku szkolnym będą brały udział w warsztatach edukacyjnych dotyczących stresu i występowania zaburzeń psychicznych u młodzieży oraz sposobów radzenia sobie z trudnościami, w tym szukania pomocy, inteligencji emocjonalnej i radzenia sobie z emocjami. Uczniowie szkół podstawowych w czasie warsztatów nabędą wiedzę w zakresie niebezpieczeństwa, jakie niesie ze sobą nagro-madzenie stresu oraz dowiedzą się, jakie metody można zastosować w walce ze stresem. Ponadto nauczą się technik relaksacyjnych, które będą mogli wykorzystywać w stresujących dla siebie sytuacjach, a także wprowadzić do codziennego życia.
Zajęcia będą prowadzone w swobodnej atmosferze, z wykorzystaniem przestrzeni stworzonej w ramach zadania nr 1 i 2.

<table>
<tr><td></td><td colspan="4">Projekt 4: Deszczowe miasto – warsztaty tworzenia ogrodów deszczowych.
Zmiany klimatu i towarzyszące im zjawiska pogodowe mają znaczący wpływa na nasze funkcjonowanie. Postępujące zmiany klimatyczne połączone z trwałymi zmianami w porach roku, suszą i nietypowymi zjawiskami atmosferycznymi pokazują potrzebę szybkiej, mądrej i ciekawej edukacji wśród dzieci i młodzieży, ale również osób dorosłych, która w praktyczny sposób pokazuje znaczenie wody deszczowej w miasta oraz sposoby jej zagospodarowania. Jednym z takich rozwiązań są ogrody deszczowe. Jest to specjalnie przygotowany teren zieleni, do którego odprowadzana jest woda opadowa z powierzchni nieprzepuszczalnych (dachów, chodników, parkingów, dróg). Ogród zatrzymuje wodę opadową, zmniejszając ryzyko podtopień, a rosnące w nim rośliny hydrofitowe oczyszczają wodę ze szkodliwych związków, chroniąc przed nimi zasoby wodne.
W ramach proejktu zorganizowane zostaną warsztaty w placówkach oświatowych. Zajęcia będą miały na celu edukację przyrodniczo – ekologiczną związaną z zagospodarowaniem wód opadowych. W trakcie zajęć dzieci i młodzież zapoznają się z procesem obiegu wody w przyrodzie, poznają sposoby jej gromadzenia i ponownego wykorzystania. Uczestnicy zapoznają się również z zasadami tworzenia ogrodów deszczowych, jako formy zagospodarowania wód opadowych, a następnie stworzą własny ogród w gruncie lub pojemniku.
Projekt 5: Poprawa bezpieczeństwa dzieci w placówkach oświatowych.
Projekt ma na celu poprawę bezpieczeństwa dzieci przebywających na terenie placówek oświatowych poprzez wymianę istniejących, zdegradowanych ogrodzeń oraz montaż zamykanych bram i furtek z instalacją wideofonów.
W ramach projektu zostaną wykonane nowe ogrodzenia w placówkach: PM nr 1 „Słoneczny Promyk”, PM nr 4, PM nr 6, SP nr 3, ZPO nr 1. Projekt będzie obejmował następujące działania:
▪ demontaż i utylizację starych ogrodzeń, bram i bramek,
▪ wykonanie podmurówki jeśli wymaga tego projekt ogrodzenia,
▪ przebudowę wjazdu oraz wykonanie parkingu przy SP nr 3 z miejscami dla osób o szczególnych potrzebach,
▪ montaż ogrodzenia,
▪ montaż bram wjazdowych oraz bramek wejściowych,
▪ montaż wideofonów,
▪ zagospodarowanie przestrzeni zielonej wzdłuż ogrodzenia – priorytetem będzie zachowanie istniejącego drzewostanu oraz uzupełnienie poprzez nasadzenia wieloletnich roślin.
Wszystkie elementy będą spełniały najwyższe standardy bezpieczeństwa. Będą dostosowane do użytkowania w przedszkolach i szkołach. Podejmowane prace będą uwzględniały od momentu projektowania do wykonania potrzeby osób o szczególnych potrzebach (odpowiednia szerokość bramek wejściowych, otwarcie do wewnątrz, brak progów, odpowiednie oznaczenia, itp.).
Nasadzenia roślin zapewnią dodatkowe powierzchnie pochłaniające CO_2, zmniejszą natężenie hałasu oraz kurzu w najbliższym otoczeniu placówek, jak i na ich terenie.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td colspan="4">Podejmowane działania inwestycyjne będą uwzględniać zagadnienia związane z dostępnością – zachowanie odpowiednich oznaczeń, szerokości wejść, ścieżek, brak przeszkód architektonicznych. W przypadku zajęć warsztatowych wszelkie materiały będą przygotowywane w sposób dostępnościowy, zgodnie z ustawą o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td colspan="4">Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Prognozowane rezultaty.</td><td>Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td>Wartość docelowa</td><td>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających ze wspartych obiektów.</td><td>os./rok</td><td>2 000</td><td>Rejestry administratorów.</td></tr>
<tr><td>Poprawa estetyki przestrzeni miejskiej.</td><td>%</td><td>50</td><td>Ankieta.</td></tr>
<tr><td>Poprawa bezpieczeństwa na rewitalizowanym obszarze.</td><td>%</td><td>50</td><td>Ankieta.</td></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających z infrastruktury społecznej.</td><td>os./rok</td><td>1 000</td><td>Rejestry administratorów.</td></tr>
</table>

	Liczba zorganizowanych zajęć na zrewitalizowanym terenie.	szt./rok	40	Rejestry administratorów, dzienni zajęć.
	Liczba zorganizowanych warsztatów ekologicznych.	szt.	20	Program/dziennik zajęć.
	Liczba wykonanych ogrodów deszczowych.	szt.	10	Sprawozdanie.
Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.	4.3. Dostępna przestrzeń miejska – prawo, a nie przywilej!			

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="7">Nazwa projektu.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>4.6.</td><td colspan="7">Rewitalizacja starej części cmentarza z poprawą komunikacji i dostępności zasobów historyczno-artystycznych.</td><td rowspan="3">Pontes Sp z o.o.
ul. Wyszyńskiego 2,
20-105 Lublin</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td></td><td>x</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td>3, 4</td><td></td><td></td><td>2, 5</td><td>3</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna</td><td>Sfera gospodarcza</td><td colspan="3">Sfera środowiskowa</td><td colspan="2">Sfera techniczna</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="3"></td><td colspan="2">x</td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="4">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Najstarsza część cmentarza parafii pw. NMP w Kraśniku Starym, dz. nr 541 i działki 542 i 785 obręb Ośrodek.</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="3">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">2 300 000,00 zł</td><td colspan="3">2024-2030</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- środki prywatne.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="8">Cmentarz parafialny w Kraśniku Starym jest bardzo istotnym elementem pamięci zbiorowej mieszkańców miasta i okolic. Od 1839 roku, kiedy został założony, przez nasz kraj przetoczyły się powstania i wojny, okresy utraty i odzyskania niepodległości. Wszystkie te wydarzenia mają swoje ślady na kraśnickim cmentarzu w postaci nagrobków ludzi, którzy brali w nich udział, bądź byli ich świadkami. Pielęgnacja niskiej i wysokiej zieleni w ostatnich dwóch latach odsłoniła wiele cennych, zapomnianych obiektów, co zwiększyło zainteresowanie społeczności miasta historią i lokalnymi postaciami. Brakuje niestety dostępnej powszechnie informacji na temat bohaterów tych zdarzeń oraz wskazania miejsc ich pochówku, co powoduje, że pamięć o nich jest własnością jedynie bliskich i to w tych przypadkach, kiedy jeszcze takowi żyją. Bardzo wiele nagrobków ważnych ze względu na swą dawność, lub osobę, której są poświęcone nie jest objętych opieką. Część z nich znajduje się w bardzo złym stanie, jedynie szybka interwencja konserwatorska może je ochronić przed całkowitą degradacją. Znajdująca się w sektorze pierwszym Kwatera Partyzancka poświęcona poległym w II Wojnie Światowej mieszkańcom Kraśnika uczestniczącym w walkach o niepodległość pilnie wymaga przeprowadzenia badań historycznych i archeologicznych mających ujawnić rzeczywistą ilość i pochodzenie szczątków chowanych w niej do 1948 roku. Wyremontowany w 2022 r. pomnik nagrobny pochodzi z 1965 r., istnieją jednak wątpliwości co do prawdziwości umieszczonego na nim tekstu. W tym sensie przypomina ona nieodległą kwaterę, na której do 2019 r. upamiętniano tylko żołnierzy sowieckich, co uległo zmianie po ujawnieniu, że faktycznie spoczywają w niej polskie ofiary ostatniej wojny.
Poruszanie się po starej części cmentarza jest utrudnione, zwłaszcza w okresie jesiennym, kiedy tradycyjnie najwięcej osób odwiedza cmentarz, ze względu na brak utwardzonych szlaków pieszych. Jedyny parking ma ograniczoną i niewystarczającą pojemność, a także niewystarczającą ilość miejsc parkingowych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz innych osób o szczególnych potrzebach. Zdecydowanie brakuje kolejnego wejścia, które wraz z nowym parkingiem mogłoby powstać od strony ul. Żytniej. Zabytkowy mur zamykający najstarszą część cmentarza od tej samej strony grozi zawaleniem, co może spowodować osunięcie się skarpy z grobami, gdyż teren po stronie cmentarza jest znacząco wyższy.
Cmentarz w części północnej położony jest na terenie powydobywczym, graniczy również z takim przekształconym górniczo terenem od strony wschodniej. Skutkiem jest istnienie wysokich skarp zarówno na terenie cmentarza, jak i na granicy z sąsiednią nieruchomością. Skarpy muszą być odpowiednio zabezpieczone i umocnione, gdyż istnieje niebezpieczeństwo osunięcia się ziemi razem z posadowionymi tam grobami.
Cmentarz jest wpisany do Wojewódzkiej i Gminnej Ewidencji Zabytków.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Zakres planowanych do realizacji zadań w projekcie.</td><td colspan="4">W ramach realizacji projektu planowane są następujące działania:
1. Przeprowadzenie ścisłej kwerendy w archiwum cmentarza i w archiwach regionalnych w celu wytypowania postaci historycznych pochowanych na kraśnickim cmentarzu związanych z wydarzeniami historycznymi ważnymi w skali miasta, regionu i kraju.
2. Opracowanie danych biograficznych oraz historycznych o udziale wytypowanych postaci w konkretnych wydarzeniach z uwzględnieniem lokalnego i szerokiego tła zdarzeń.
3. Przygotowanie tabliczek ze skróconymi biogramami i kodami QR do ustawienia na terenie cmentarza.
4. Umieszczenie pełnych danych w sieci.
5. Przeprowadzenie badań historycznych i archeologicznych Kwatery Partyzanckiej. Publikacja wyników badań.
6. Utwardzenie ciągów pieszych na terenie najstarszej części cmentarza - 900 mb.
7. Przeprowadzenie 10 ekshumacji indywidualnych pochówków lub skrócenie Kwatery Partyzanckiej, jeśli wyniki wcześniejszych badań wskażą na taką możliwość, w celu uzyskania miejsca na utworzenie nowego wejścia od strony ulicy Żytniej.
8. Remont zabytkowego muru od strony ulicy Żytniej, Kościuszki i Cmentarnej - 473 mb.
9. Budowa parkingu na terenie pomiędzy ulicą Żytnią, a cmentarzem na działkach nr 542 i 785 obręb 0011 Ośrodek 0,23 ha z zapewnieniem miejsc dla osób o szczególnych potrzebach.
10. Zabezpieczenie i umocnienie skarpy na terenie starego cmentarza dz 541 – 100 mb, oraz skarpy na granicy z dz 539/2.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td colspan="4">Podejmowane działania będą zapewniały dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, m.in.:
▪ tabliczki z biogramami będą zawierały opisy dostępne dla osób niewidomych i słabo widzących, umieszczone na wysokości dostępnej osobom poruszającym się na wózkach czy też niskorosłych,
▪ materiały cyfrowe i publikacje będą przygotowane zgodnie z wytycznymi dotyczącymi dostępności cyfrowej,
▪ zapewnienie miejsc parkingowych dla osób ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td colspan="4">Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Prognozowane rezultaty.</td><td>Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td>Wartość docelowa</td><td>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających z nowego wejścia.</td><td>osoba/rok</td><td>200</td><td>Obserwacje, rejestr administratora.</td></tr>
<tr><td>Liczba wejść na stronę www.</td><td>liczba wejść</td><td>200</td><td>Rejestr.</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td colspan="4">1.1. Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika.
2.2. Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.
4.3. Dostępna przestrzeń miejska – prawo, a nie przywilej!
5.3. Prace konserwatorskie, restauratorskie, elektryczne i budowlane obiektów w zespole dawnego zespołu klasztornego oo. Kanoników Regularnych w Kraśniku przy ul. Klasztornej 3 oraz na cmentarzu parafialnym w Kraśniku, przy ul. Cmentarnej.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia.</td><td colspan="6">Nazwa przedsięwzięcia.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>4.7.</td><td colspan="6">Rewitalizacja Zespołu Szkół nr 3</td><td rowspan="4">Powiat kraśnicki</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td></td><td>x</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td>4</td><td></td><td></td><td>1, 3, 5</td><td>1</td></tr>
<tr><td>Oddziaływanie przedsięwzięcia.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td>Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td colspan="2">Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td></td><td>x</td><td></td><td></td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">ul. Słowackiego 7, 23-204 Kraśnik, obręb ewidencyjny „Północ”, działki nr ewidencyjny: 154/4, 154/5,</td><td>Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">X</td></tr>
<tr><td>Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">15 000 000,00</td><td colspan="2">2026 - 2029</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- budżet powiatu.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie.</td><td colspan="7">Zespół Szkół nr 3 jest największą tego typu placówką w Kraśniku i powiecie, W ramach zespołu działają następujące jednostki szkolne: Technikum nr 3, III LO, Szkoła Mistrzostwa Sportowego – LO, Branżowa Szkoła Ii II stopnia, Policealna Szkoła nr 2.
Przedsięwzięcie przewiduje rewitalizację budynków ZS nr 3, będącą odpowiedzią na następujące problemy zdiagnozowane w toku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji:
- konieczność utrzymania infrastruktury społecznej, często zbyt rozbudowanej w stosunku do malejącej liczby mieszkańców,
- rosnące wydatki na edukację i niewystarczająca kwota subwencji oświatowej,
- słaby potencjał bazy noclegowej i gastronomicznej,
Ponadto wspólną wszystkich podobszarów rewitalizacji jest niedostateczne bądź wręcz brak dostosowania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób o szczególnych potrzebach.
Rewitalizacja Zespołu Szkół nr 3 w Kraśniku będzie działaniem prowadzonym na wielu płaszczyznach – to nie będzie wyłącznie reorganizacja, modernizacja i adaptacja istniejącej zabudowy, lecz odwrócenie trendów związanych z zanikiem przeznaczenia obszaru, z uwagi na:
• brak dostosowania do potrzeb mieszkańców,
• występowanie negatywnych zjawisk społecznych,
• niską aktywność w zakresie rozwoju przedsiębiorczości poprzez edukację jako pierwszy krok do rozwoju życia społeczeństwa miasta Kraśnik.
Działania infrastrukturalne stanowić będą środek do osiągnięcia celu, jakim jest zwiększenie szans na wszechstronny rozwój lokalny Zespołu Szkół nr 3 w Kraśniku, przekładający się na wzrost komfortu życia mieszkańców Kraśnika. Ponadto przyczyni się do rozwoju bazy noclegowo-gastronomicznej, co z jednej stronie przełoży się na dywersyfikację dochodów szkoły, a z drugiej na zwiększenie i poprawę jakości tej bazy w mieście.
Spośród najważniejszych korzyści społecznych projektu należy wyróżnić:
• wyrównywanie szans nauczania i niezależność mieszkańców,
• wzbogacanie jakościowe i ilościowe oferty oświatowej – poprzez działania inwestycyjne, rozwojowe i promocyjne,
• poprawę dostępności do nowoczesnej infrastruktury edukacyjnej,
• wzmocnienie funkcji społecznych – w wyniku projektu mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w szczególności osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym będą miały dostęp do zrewitalizowanej infrastruktury,
• utworzenia stołówki z zapleczem wraz z pracownią kulinarno-gastronomiczną, recepcją oraz salą konsumpcyjno-konferencyjną, będzie jednocześnie służyć do nauki w rzeczywistych warunkach zawodów: gastronomia, hotelarstwo, logistyka, cukiernictwo, co przełoży się na rozwój i jakość oferty kształcenia zawodowego placówki,
• ożywienie przestrzeni miejskiej oraz wyprowadzenie obszaru z dysfunkcji i nieatrakcyjności,</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>
● poprawę bezpieczeństwa i ładu publicznego na obszarze rewitalizowanym,
● rewitalizację obszaru dysfunkcyjnego na terenie miasta, wpływającego na jego rozwój społeczno-gospodarczy,
● powstanie energooszczędnej infrastruktury publicznej.
</td></tr>
<tr><td>Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.</td><td>
Przedsięwzięcie rewitalizacji zakłada realizację rozwoju oferty jednostki oświatowej, a zarazem miasta, w związku z czym konieczne są następujące działania:
Projekt 1: Przebudowa budynku bursy szkolnej Zespołu Szkół nr 3 w Kraśniku,
Projekt 2: Przebudowa budynku stołówki w Zespole Szkół nr 3 w Kraśniku,
Projekt 3: Przebudowa budynku szkolnego w Zespole Szkół nr 3 w Kraśniku,
co wymaga:
● przebudowy istniejącej infrastruktury technicznej wraz z niezbędnymi zewnętrznymi przyłączami,
● wykonania windy osobowej lub wind w sytuacji, wystąpienia konieczności realizacji więcej niż jednej z uwagi na różne poziomy pomiędzy segmentami zespołów niniejszych budynków,
● likwidacji barier w: zewnętrznym dostępie do obiektu, komunikacji i użytkowaniu pomieszczeń wewnątrz na wszystkich kondygnacjach nadziemnych i podziemnej,
● dostosowania do wymogów:
– przeciwpożarowych,
– higieniczno-sanitarnych,
– efektywności energetycznej i ograniczenia emisyjności - zredukowania emisji dwutlenku węgla do atmosfery oraz zmniejszenia zapotrzebowania na energię elektryczną na cele wyłącznie użytkowania Zespołu Szkół nr 3 w Kraśniku, co pozwoli na znaczne obniżenie kosztów opłat za energię,
(których konieczność wynika z przepisów o ochronie środowiska, działań prowadzących do poprawy jakości życia, ochrony zdrowia, adaptacji do zmian klimatu oraz poprawy aspektów wpływających na wartość użytkową budynku i jednocześnie obszaru),
● dostosowania przyległego zagospodarowania terenu, celem utworzenia przy budynku miejsca rekreacji i wypoczynku,
● zakupu specjalistycznego wyposażenia pomieszczeń.
</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td>Przedsięwzięcie z definicji ma charakter dostępnościowy. Zakłada dostosowanie budynków użyteczności publicznej oraz przestrzeni miejskiej do osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td>Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td>Prognozowane rezultaty.</td><td>
<table>
<tr><th>Nazwa wskaźnika</th><th>Jednostka miary</th><th>Wartość docelowa</th><th>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr>
<tr><td>Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych</td><td>szt.</td><td>1</td><td>Dokumentacja projektowa, protokół końcowego odbioru.</td></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających z nowo zaadaptowanego obiektu</td><td>osoba/rok</td><td>500</td><td>Rejestr administratora.</td></tr>
<tr><td>Liczba obiektów dostosowanych dla osób o szczególnych potrzebach.</td><td>szt.</td><td>3</td><td>Dokumentacja powykonawcza.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td>4.5. Inwestycja w przyszłość….</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr projektu</td><td colspan="7">Nazwa projektu</td><td>Realizator</td></tr>
<tr><td>5.1.</td><td colspan="7">Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych.</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik we współpracy z MOPS.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td></td><td>x</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td>1</td><td></td><td></td><td>1</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu</td><td>Sfera społeczna</td><td>Sfera gospodarcza</td><td>Sfera środowiskowa</td><td colspan="3">Sfera techniczna</td><td colspan="2">Sfera funkcjonalno-przestrzenna</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td>x</td><td colspan="3">x</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja projektu</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="4">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Kraśniku, ul. Szpitalna 1A, 23-204 Kraśnik.</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">X</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="3">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">7 000 000,00</td><td colspan="3">2024-2027</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- budżet miasta.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt</td><td colspan="8">W mieście obserwuje się niski poziom współpracy mieszkańców, zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i współpracy z otoczeniem. Niski poziom kapitału społecznego oraz niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym – stwarza dodatkowe zagrożenie występowania niekorzystnych zjawisk społecznych tj.: bezrobocie, bezdomność, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji.

W mieście jest niewystarczająca liczba rozwiązań skierowanych do mieszkańców, występuje zjawisko nieefektywnego wykorzystania danych gromadzonych przez miasto i brakuje działań zespołowych, które wzmocniłyby poczucie wpływu mieszkańców na funkcjonowanie miasta, a przy okazji podniosłyby zaangażowanie mieszkańców w sprawy miasta.

Kraśnik nie dysponuje również wystarczająco rozwiniętymi instytucjami wspierającymi aktywność społeczną mieszkańców, w tym mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym. Rozwój taki może nastąpić poprzez przekształcenie obecnie funkcjonującego MOPSu w Centrum Usług Społecznych.

Obecna oferta edukacyjna na terenie miasta, skierowana jest głównie do dzieci i młodzieży, przez co nie zaspokaja potrzeb osób dorosłych, aktywnych zawodowo, które chcą podnieść kwalifikacje, zdobyć nową wiedzę, zainspirować się do działania. Wielu młodych ludzi posiada wiedzę – ale nie posiada doświadczenia, jak wykorzystać tę wiedzę w praktyce. Z tego też powodu działania wspierające ograniczanie bezrobocia wśród młodych i zwiększenie zaangażowania – nie powinno ograniczać się tylko do szukania bezrobotnym zatrudnienia, ale poprzez stwarzanie akcji i wydarzeń pomagających zaangażować i włączać mieszkańców w ciekawe i nowoczesne inicjatywy.

Takie działania będą zapobiegać migracji młodych, utalentowanych ludzi do większych metropolii. Mieszkańcy miasta najlepiej znają jego problemy i potrzeby, jednak brak odpowiedniego, dostępnego dla każdego z nich narzędzia sprawia, że mają problem z ich zgłaszaniem władzom swojej Małej Ojczyzny. Brak szybkiej, efektywnej komunikacji z władzami i rosnąca obawa przed nieistotnością swoich propozycji w oczach miasta powodują zniechęcenie, czego wynikiem jest niskie zaangażowanie w życie Kraśnika i rozwiązywanie jego problemów.

Narzędziem do takiej komunikacji może się właśnie stać Centrum Usług Społecznych, które swoim zasięgiem obejmie nie tylko osoby z kręgu pomocy społecznej, ale także pozostałych mieszkańców i obywateli naszego miasta.

CUS mieściłby się w budynku zajmowanym obecnie przez MOPS. Budynek jak i teren wokół, wymaga wielu prac dostosowujących go do potrzeb pracowników i klientów. Prac, które zapewnią bezpieczeństwo, komfort pracy oraz oszczędności w utrzymaniu budynku. Budynek i teren wokół</td></tr>
</table>

	niego ma wielki potencjał, jednakże wymaga wielu różnych prac, działań, modernizacji, aby w pełni spełniał swoją rolę, a także miał możliwość realizacji wielu nowych pomysłów i projektów społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych. Budynek nie jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami. Wyposażenie budynku techniczne, biurowe jest dosyć skromne i wyposażone w stare, zużyte meble i urządzenia. Jego zewnętrzny wygląd, również nie jest zbyt atrakcyjny. Teren wokół budynku również wymaga wielu napraw i dostosowań. Istnieje konieczność poprawy istniejących tras komunikacyjnych i dostosowania ich dla potrzeb osób, w tym przede wszystkim osób niepełnosprawnych. Poprawa energooszczędności budynku, jego funkcjonalności oraz wyglądu, poprawi atrakcyjność budynku i miejsca, w którym się znajduje. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest kluczową jednostką miasta w realizacji zadań pomocy społecznej. Jednostką, która ma potencjał rozwojowy i wiele możliwości działania, właśnie nie tylko w sferze pomocy społecznej, ale również rozwoju kultury, edukacji, sportu. Rewitalizacja budynku i terenu siedziby MOPS będzie inwestycją na kolejne lata, na rzecz rozwoju naszego miasta.
Zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektu	Projekt realizowany będzie poprzez 2 zadania: **Zadanie 1: Prace modernizacyjno-remontowe.** **Zadanie to obejmie:** ▪ ocieplenie i zmianę elewacji budynku, ▪ wykonanie osuszenia i odwodnienia budynku i wykonanie opaski z kostki brukowej wokół budynku, ▪ wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych i dostosowanie budynku dla potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami, ▪ wymianę podłóg w pokojach, ▪ wymianę drzwi w niektórych pomieszczeniach, ▪ remont niektórych pokoi, klatki schodowej wewnętrznej oraz piwnic, ▪ zamontowanie klimatyzacji w pokojach, ▪ doposażenie pomieszczeń w meble / wymiana starych mebli, ▪ doposażenie w sprzęt komputerowy i urządzenia biurowe, ▪ remont łazienek, ▪ doposażenie w niezbędny sprzęt do niewielkich napraw w budynku i utrzymaniu w dobrym stanie technicznym, ▪ modernizację instalacji elektrycznej, ▪ zakup energooszczędnych świetlówek, ▪ zmianę konstrukcji dachu budynku, ▪ wykonanie instalacji i zamontowanie paneli fotowoltaicznych, ▪ zamontowanie własnego źródła ogrzewania (pompa ciepła), ▪ wykonanie nowego archiwum zakładowego z zakupem profesjonalnych przesuwnych regałów, ▪ rewitalizacja terenu wokół budynku ośrodka wraz z rewitalizacją terenu zieleni, ▪ poprawa istniejącej infrastruktury chodników, parkingu, ▪ wykonanie wiaty na potrzeby realizacji projektów społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, ▪ doposażenie w niezbędny sprzęt do pielęgnacji i dbania o teren ośrodka. ▪ ocieplenie i zmiany kolorystyki elewacji budynku, ▪ wykonanie nowej instalacji elektrycznej i modernizacji istniejącego oświetlenia, ▪ modernizacja instalacji odgromowej, ▪ wymiana stolarki okiennej i drzwiowej wewnętrznej i zewnętrznej, ▪ ocieplenie stropu nad piwnicą, ▪ wymiana opaski kapilarnej (na zewnątrz), ▪ wymiana barierek w środku i na zewnątrz budynku, ▪ modernizacja wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania wraz z wymianą grzejników, ▪ roboty budowlane towarzyszące tj. posadzki w budynku, płytki pcv, miejsca po wykuciach i bruzdach instalacji wraz z malowaniem pomieszczeń, ▪ wykonanie instalacji i montażu paneli fotowoltaicznych wraz z magazynem energii, ▪ ocieplenie i wymiana pokrycia dachu, ▪ zamontowanie własnego źródła ogrzewania (pompa ciepła).

<table>
<tr><td></td><td>Zakres dotyczący dostosowania obiektu dla osób o szczególnych potrzebach, tj. dotyczących w szczególności:
▪ budowy windy zewnętrznej oraz przebudowy schodów zewnętrznych z kostki brukowej,
▪ wykonanie pojazdu dla osób o szczególnych potrzebach oraz przebudowa daszku nad wejściem i dostosowania drzwi wejściowych,
▪ remontu dwóch pomieszczeń na potrzeby realizacji usług społecznych oraz korytarza (wymiana drzwi, podłóg, malowanie ścian i sufitów, wymiana oświetlenia),
▪ remont klatki schodowej.
Zadanie uwzględnia dostosowanie budynku dla osób o szczególnych potrzebach zgodnie z obecnymi przepisami.

Zadanie 2: Utworzenie CUS.

Zadanie obejmie:

▪ utworzenie noclegowni lub ogrzewalni dla osób bezdomnych,
▪ utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,
▪ prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (doradca zawodowy, psycholog, pedagog, terapeuta zajęciowy itp.),
▪ organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry MOPS/CUS i mieszkańców miasta,
▪ organizowanie spotkań okolicznościowych dla grup wsparcia, seniorów i młodzieży,
▪ prowadzenie polityki współpracy różnych grup i środowisk na rzecz spraw społecznych.
W ramach powstałego CUS realizowane będą działania na rzecz nowych klientów:

▪ usługi opiekuńcze dla ogółu mieszkańców nie korzystających z MOPS,
▪ pobudzanie aktywności obywatelskiej (grupy wsparcia),
▪ reintegracja zawodowa i społeczna,
▪ usługi integrujące działania w zakresie edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, pobudzania aktywności obywatelskiej (w celu rozwoju integracji społecznej, CUS opracuje program współpracy na rzecz społeczności lokalnej).</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</td><td>Przedsięwzięcie obejmuje dostosowanie budynku osobom ze szczególnymi potrzebami i wyrównanie szans w dostępie do dobrej jakości usług społecznych.
Materiały przygotowywane w ramach przedsięwzięcia będą miały dostępnościowy charakter.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi</td><td>Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td>Prognozowane rezultaty</td><td>
<table>
<tr><th>Nazwa wskaźnika</th><th>Jednostka miary</th><th>Wartość docelowa</th><th>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr>
<tr><td>Zwiększenie dostępności do usług społecznych.</td><td>osoba</td><td>200</td><td>Zestawienie roczne.</td></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego.</td><td>osoba</td><td>200</td><td>Dokumentacja projektowa.</td></tr>
<tr><td>Poprawa jakości życia.</td><td>osoba</td><td>300</td><td>Zestawienie roczne, ankieta.</td></tr>
<tr><td>Liczba uczestników szkoleń.</td><td>osoba</td><td>150</td><td>Dokumentacja projektowa.</td></tr>
<tr><td>Wzrost liczby osób niepełnosprawnych korzystających z budynku.</td><td>osoba</td><td>50</td><td>Rejestr administratora.</td></tr>
<tr><td>Liczba wydarzeń/spotkań realizowanych na zrewitalizowanym obszarze.</td><td>szt./rok</td><td>5</td><td>Dokumentacja wnioskodawcy.</td></tr>
<tr><td>Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.</td><td>MW</td><td>0,17</td><td>Dokumentacja projektowa.</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie</td><td>5.4 Przebudowa i rewitalizacja obiektu byłego oddziału rehabilitacji z adaptacją na centrum edukacyjno-konferencyjne w Kraśniku.</td></tr>
</table>

z innymi projektami/ przedsięwzięciami	

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="8">Nazwa projektu.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>5.2.</td><td colspan="8">Rewitalizacja budynków wielorodzinnych wchodzących w zasób mieszkaniowy miasta.</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td>x</td><td></td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td>1,2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="3">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="3">x</td><td colspan="2">x</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="5">Adres.</td><td colspan="4">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="5" rowspan="2">ul. Sikorskiego 2, dz. nr 120/6, obręb Północ.</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="3">Szacunkowa wartość</td><td colspan="3">Okres realizacji</td><td colspan="4">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="3">2 500 000,00 zł</td><td colspan="3">2024-2027</td><td colspan="4">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- budżet miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="9">Miasto Kraśnik posiada niewystarczające zasoby mieszkaniowe, a posiadane obiekty wymagają modernizacji.
Budynek przy ul. Sikorskiego 2 – to budynek mieszkalny, wielorodzinny, w części przeznaczony na lokale mieszkalne wchodzące w skład zasobu mieszkaniowego gminy, usytuowany w centralnej części dzielnicy fabrycznej miasta, zamieszkały. Część gminna obejmuje 8 lokali mieszkalnych w złym stanie technicznym, w tym 7 lokali ze wspólnym węzłem sanitarnym i wspólną kuchnią.
Mając na uwadze konieczność poprawy warunków życia mieszkańców konieczne jest przeprowadzenie remontu i modernizacja budynków.</td></tr>
<tr><td>Zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektu.</td><td colspan="9">Głównym celem projektu jest poprawa warunków życia mieszkańców.

Przebudowa części budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Sikorskiego 2, z przeznaczeniem na lokale mieszkalne wchodzące w skład zasobu mieszkaniowego gminy. Zadanie obejmuje:

▪ wydzielenie lokali mieszkalnych z odrębnymi węzłami sanitarnymi i aneksem kuchennym,
▪ remont i przebudowę instalacji wewnętrznych.
Szacowana wartość zadania: 2 500 000,00 zł</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td colspan="9">Podejmowane działania będą służyły również dostosowaniu mieszkań do osób o szczególnych potrzebach.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td colspan="9">Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Prognozowane rezultaty.</td><td colspan="4">Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td colspan="2">Wartość docelowa</td><td colspan="2">Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td colspan="4">Zwiększenie ilości lokali mieszkalnych przeznaczonych na najem socjalny w zasobie mieszkaniowym gminy.</td><td>szt.</td><td colspan="2">16</td><td colspan="2">Ewidencja lokali w zasobie mieszkaniowym gminy.</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td colspan="9">2.1. Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.
5.1. Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="7">Nazwa projektu.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>5.3.</td><td colspan="7">Prace konserwatorskie, restauratorskie, elektryczne i budowlane obiektów w zespole dawnego zespołu klasztornego oo. Kanoników Regularnych w Kraśniku przy ul. Klasztornej 3 oraz na cmentarzu parafialnym w Kraśniku przy ul. Cmentarnej</td><td rowspan="3">Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td></td><td></td><td></td><td>x</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td></td><td></td><td></td><td>2</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna</td><td>Sfera gospodarcza</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa</td><td colspan="2">Sfera techniczna</td><td colspan="2">Sfera funkcjonalno-przestrzenna</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="2"></td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="4">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Zespół budynków poklasztornych: 23-200 Kraśnik, ul. Klasztorna 3, dz. nr 155 i 156, obręb Ośrodek; własność.
Cmentarz parafialny: 23-200 Kraśnik, ul. Cmentarna, obręb Ośrodek; własność.</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="3">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="3">4 500 000,00 zł</td><td colspan="2">2024-2030</td><td colspan="3">- środki UE
- środki prywatne</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="8">Obiekt dawnego klasztoru oo. Kanoników regularnych przy ul. Klasztornej 3 w Kraśniku obejmuje zespół budynków:
- kościół – gotycka świątynia z XV w., obecnie funkcjonująca jako kościół parafialny,
- kaplice – przedpogrzebowa i św. Jacka,
- dzwonnicę,
- klasztor – będący plebanią (mieszkania i sale katechetyczne i biblioteczne),
- dziedziniec klasztorny i ogród,
- budynki gospodarcze – sale dla grup duszpasterskich,
- kamienny mur ogrodzeniowy – bardzo zły stan techniczny, zdewastowany.
Parafia jest również właścicielem cmentarza w Kraśniku przy ul. Cmentarnej, z kilkoma zabytkowymi grobami, murem ceglanym i metalowym.
Projekt jest kontynuacją przedsięwzięcia realizowanego w ramach Aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2017-2023. Zostały podjęte prace rewitalizacyjne kościoła i terenu wokół niego ze względu na zły stan techniczny tego zabytkowego obiektu o wysokich walorach historycznych i artystycznych. Na cmentarzu parafialnym planowane są prace remontowanego muru ze względu na jego zły stan techniczny, alejki cmentarne wymagają poprawienia i utwardzenia lub wykonania wraz z instalacją elektryczną oświetleniową, a teren pod nowe kwatery do pochówku musi być wyrównany i zrekultywowany ze względu na bezpieczeństwo i potrzeby społeczne korzystających z cmentarza mieszkańców Kraśnika.
Celem zadania jest zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytkowej późnogotyckiego kościoła w Kraśniku wraz z innymi budynkami w zespole dawnego klasztoru oo. Kanoników Regularnych w Kraśniku oraz udostępnienie na cele publiczne poprzez konserwację i restaurację polichromii wnętrza i wyposażenia. Prace przy konserwacji polichromii i wystroju wnętrza są niezbędne dla utrzymania jedności stylistycznej i ikonograficznej, a przede wszystkim dla jej wzmocnienia ze względu na zdestruowane podłoże. Zadanie wymaga skomplikowanych pod względem technologicznym zabiegów. Efekt prac przywróci wnętrzu utracony blask, świeżość kolorystyki, a przede wszystkim trwałość zabytku. Stan techniczny przypory klasztornej wymaga natychmiastowej interwencji. Nawierzchnia dolnego dziedzińca klasztornego jest całkowicie zniszczona. Samoczynnie zawalił się mur okalający dolny dziedziniec klasztorny od strony północnej. Dzięki realizacji wyżej wymienionych celów kościół parafialny w Kraśniku zlokalizowany na reprezentatywnym miejscu przy rynku będzie stanowił ważną atrakcję turystyczną. Planowane efekty realizacji projektu:
- ochrona lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego,
- rozwój oferty turystycznej,</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>- poprawa jakości obiektów publicznych,
- pozytywna zmian wizerunku centrum miasta Kraśnik,
- estetyzacja otoczenia,
- zwiększenie poczucia tożsamości historycznej i przestrzennej mieszkańców.</td></tr>
<tr><td>Zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektu.</td><td>Zakres projektu obejmuje prace konserwatorskie, restauratorskie, elektryczne i budowlane obiektów w zespole dawnego zespołu klasztornego oo. Kanoników regularnych w Kraśniku przy ul. Klasztornej 3 oraz prace budowlane na cmentarzu parafialnym przy ul. Cmentarnej. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. Do wykonania pozostały prace budowlane i konserwatorskie wewnątrz dzwonnicy, prace konserwatorskie ruchomych zabytków kościoła, prace restauratorsko-konserwatorskie w części podchóralnej kościoła, prace budowlane i restauratorskie przy budynku klasztoru wraz z przyporą od strony północnej, prace budowlane związane z przebudową dolnego dziedzińca klasztornego, odbudowa muru zewnętrznego od strony północnej dolnego dziedzińca, prace iluminacyjne budynków w kompleksie dawnego klasztoru. Cmentarz parafialny wymaga prac remontowych, budowlanych i konserwatorskich dla zachowania bezpieczeństwa korzystających z niego oraz zachowania obecnej substancji i dostosowania do miejscowych potrzeb.
Wymienione obiekty będą też dostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td>Obiekty będą dostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td>Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Prognozowane rezultaty.</td><td>Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td>Wartość docelowa</td><td>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej.</td><td>osoba/rok</td><td>5 000</td><td>Rejestr prowadzony przed administratora.</td></tr>
<tr><td>Liczba zrealizowanych wydarzeń w zrewitalizowanym obiekcie.</td><td>szt./rok</td><td>10</td><td>Rejestr prowadzony przed administratora.</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td colspan="4">2.2. Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.
3.1. Rewitalizacja kamienicy przy ul. Narutowicza 36 w Kraśniku.
4.6. Rewitalizacja starej części cmentarza z poprawą komunikacji i dostępności zasobów historyczno-artystycznych.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia.</td><td colspan="6">Nazwa przedsięwzięcia.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>5.4.</td><td colspan="6">Przebudowa i rewitalizacja obiektu byłego Oddziału Rehabilitacji z adaptacją na Centrum Edukacyjno-Konferencyjne w Kraśniku.</td><td rowspan="3">Powiat kraśnicki</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td>x</td><td>x</td><td>x</td><td>x</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td>1, 3, 4</td><td>2</td><td>2</td><td>1, 3, 5.</td><td>1, 5</td></tr>
<tr><td>Oddziaływanie przedsięwzięcia.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td></td><td>x</td><td>x</td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">ul. Wyszyńskiego 6, 23-204 Kraśnik, obręb ewidencyjny „Północ”, działki nr ewid.106/10, 108, 106/9.</td><td>Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">X</td></tr>
<tr><td>Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">9 720 000,00</td><td colspan="2">2026 - 2029</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- budżet powiatu.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie.</td><td colspan="7">Przeprowadzona na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji diagnoza wykazała, iż w podobszarze rewitalizacji „Dzielnica Kraśnik Fabryczny” występują następujące problemy: duża liczba osób bezrobotnych, brak kompleksowej i zróżnicowanej oraz dostępnej dla osób starszych i z niepełnosprawnościami aktywizującej i włączającej oferty. Proces integracji społecznej, aktywizacji osób pozostających bez pracy czy rozwoju usług społecznych ważnych dla osób niesamodzielnych również wymaga podjęcia zdecydowanych działań.

Jednocześnie potencjałem tego obszaru jest występowanie wielu budynków, obiektów i przestrzeni publicznych, w ramach, których może koncentrować się życie kulturalne i następować integracja społeczności lokalnej. Jednym z takich budynków jest obiekt dawnego Oddziału Rehabilitacji Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kraśniku przy ulicy Kardynała Stefana Wyszyńskiego 6. Obecnie jest on od kilku lat nieużytkowany, zdegradowany, zawilgocony, wymaga generalnej reorganizacji, modernizacji i adaptacji. Zdegradowane jest również otoczenie wokół budynku.

Rewitalizacja i nadanie nowej funkcji temu obiektowi poprzez stworzenie przestrzeni społeczno-edukacyjno-kulturalnej w postaci Centrum Edukacyjno-Konferencyjnego przyczyni się do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców oraz przemiany i ożywienia podobszaru rewitalizacji „Dzielnica Kraśnik Fabryczny”. Inicjatywa ma za zadanie nie tylko reorganizację, modernizację i adaptację istniejącej zabudowy, lecz przede wszystkim stworzenie nowej, zrównoważonej i funkcjonalnej przestrzeni, która odpowie na potrzeby mieszkańców i stworzy żywą tkankę miejską.</td></tr>
<tr><td>Planowane przedsięwzięcie i zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektów.</td><td colspan="7">Dzięki rewitalizacji, zabudowa po dawnym Oddziale Rehabilitacji Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kraśniku przy ul. Wyszyńskiego 6 (tj. budynku dawnego oddziału i przyległego terenu), wykraczająca poza aspekty budowlane i architektoniczne, stanie się procesem operacyjnym, w którym na pierwszy plan wysuną się wartości społeczne, kulturalne, edukacyjne i ekonomiczne, przyczyniające się do zmniejszenia wykluczenia społecznego, pobudzenia lokalnej aktywności, wzmocnienia poczucia tożsamości regionalnej mieszkańców.

Podjęte działania rewitalizacyjne obejmą przekształcenie przestrzeni publicznej tak, aby służyła nie tylko jako estetyczne tło, ale przede wszystkim jako miejsce integracji, dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami.

Projekt obejmuje:</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>1) rewitalizację budynku oraz terenu przyległego obejmującą m.in.
• wymianę windy osobowej,
• likwidację barier w zewnętrznym dostępie do obiektu, komunikacji i użytkowaniu pomieszczeń wewnątrz na wszystkich kondygnacjach nadziemnych i podziemnej,
• dostosowanie budynku do wymogów:
– przeciwpożarowych,
– higieniczno-sanitarnych,
– efektywności energetycznej i ograniczenia emisyjności - zredukowania emisji dwutlenku węgla do atmosfery oraz zmniejszenia zapotrzebowania na energię elektryczną na cele wyłącznie użytkowania obiektu, co pozwoli na znaczne obniżenie kosztów opłat za energię,
z uwagi, iż konieczność tych prac podczas projektowania wynika z przepisów o ochronie środowiska, ochrony zdrowia, adaptacji do zmian klimatu oraz poprawy aspektów wpływających na wartość użytkową budynku i jednocześnie obszaru,
• przebudowę istniejącej infrastruktury technicznej wraz z niezbędnymi zewnętrznymi przyłączami,
• rewitalizację zagospodarowania terenu, celem utworzenia przy budynku miejsca rekreacji wypoczynku, miejsc do parkowania,

2) organizację Centrum Edukacyjno-Konferencyjnego
• zakup i montaż specjalistycznego wyposażenia pomieszczeń, niezbędnego do prowadzenia obiektu.
Wszelkie prace modernizacyjne, remontowe i adaptacyjne będą realizowane zgodnie z wytycznymi Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
Centrum będzie przestrzenią integracji, spełniającą różne funkcje:
• miejsce organizacji wydarzeń o charakterze: edukacyjnym, kulturalnym, patriotycznym, promocyjnym (promowanie lokalnej historii, kultury, tradycji),
• biblioteki z centrum multimedialnym,
• wewnętrznej siłowni dla młodzieży szkolnej,
• punkt wsparcia i pomocy osobom wymagającym poprawy stanu psychofizycznego, obejmującego prowadzenie gabinetów przy udziale wykwalifikowanego personelu nauczycieli specjalistów (pedagoga, pedagoga specjalisty, psychologa).

Działania realizowane z myślą o potrzebach lokalnej społeczności, przyczyniają się do:
• poprawy jakości życia mieszkańców,
• tworzenia nowych możliwości,
• poprawy ogólnej jakości przestrzeni miejskiej,</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td>Przedsięwzięcie z definicji ma charakter dostępnościowy. Zakłada dostosowanie budynków użyteczności publicznej oraz przestrzeni miejskiej do osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td>Projekt jest zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td>Prognozowane rezultaty.</td><td>
<table>
<tr><th>Nazwa wskaźnika</th><th>Jednostka miary</th><th>Wartość docelowa</th><th>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr>
<tr><td>Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych</td><td>szt.</td><td>1</td><td>Dokumentacja projektowa, protokół końcowego odbioru.</td></tr>
<tr><td>Liczba osób korzystających z nowo zaadaptowanego obiektu</td><td>osoba/rok</td><td>500</td><td>Rejestr administratora.</td></tr>
<tr><td>Liczba obiektów dostosowanych dla osób o szczególnych potrzebach.</td><td>szt.</td><td>1</td><td>Dokumentacja powykonawcza.</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

	Liczba przestrzeni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	szt.	1	Dokumentacja powykonawcza.
Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.	Projekty komplementarne: KAR KCWOP KCPiI 4.5. Inwestycja w przyszłość…. 5.1. Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych.			

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 zachowano komplementarność źródeł finansowania. Związane jest to z zasadą finansowania z kilku źródeł. Dzięki temu finansowanie przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych będzie opierało się na wykorzystaniu różnych funduszy z kilku programów. W części przedsięwzięć i projektów przewidziano łączenie publicznych i prywatnych form finansowania, co zdecydowanie uaktywni lokalne zdolności inwestycyjne w kluczowych kierunkach na rewitalizowanych obszarach.

GPR przewiduje również realizację we współpracy z organizacjami pozarządowymi, dodatkowych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, które będą wypełniały następujące cele:

- wyposażenie mieszkańców w narzędzia umożliwiające wdrażanie długotrwałych i pozytywnych zmian w obszarach rewitalizacji,
- poszukiwanie i rozwijanie innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych,
- pobudzanie zaangażowania mieszkańców obszaru rewitalizacji w sprawy lokalne,
- zachęcanie mieszkańców obszaru rewitalizacji do podejmowania oddolnych działań na rzecz dobra wspólnego,
- zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich,
- wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym,
- wykorzystanie lokalnej infrastruktury i zasobów, w szczególności z zakresu dziedzictwa kulturowego,
- wsparcie rozwoju wspólnej przestrzeni publicznej w celu budowania relacji pomiędzy mieszkańcami obszarów rewitalizacji.

Tabela 34. Pozostałe przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne.

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="6">Nazwa projektu.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>1.1.</td><td colspan="6">Kraśnickie Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych.</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td>1, 2, 3</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="3">Adres</td><td colspan="4">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="2">Kamienica przy ul. Sikorskiego 11 lub inna lokalizacja znajdująca się w obszarze rewitalizacji, wskazana przez Burmistrza Miasta Kraśnik.</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">1 600 000,00 zł</td><td colspan="2">2026-2029</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajów publiczne,
- budżet miasta.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="7">Witalność miasta uzależniona jest od poziomu zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalnej społeczności. W 2022 liczba zarejestrowanych NGO` w Kraśniku wyniosła 112 stowarzyszeń oraz 18 fundacji (diag. SRMK). Mimo relatywnie wysokiej liczny NGO znaczna ich większość funkcjonuje jedynie w rejestrach i organizacje nie prowadzą żadnej aktywności. Niemal 100% organizacji opiera się na społecznej pracy swoich członków. Organizacjom brakuje umiejętności w zakresie rozwoju instytucjonalnego, np. wiedzy lub specjalistów w zakresie rachunkowości NGO, możliwości pozyskiwania środków na swoją działalność. W Kraśniku nie ma również miejsca sprzyjającego wymianie doświadczeń i współpracy doświadczeń między organizacjami czy nieformalnymi grupami, a także przestrzeni do zajmowania działań społecznych, skierowanych do różnych grup odbiorców.</td></tr>
<tr><td>Zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektu.</td><td colspan="7">Celem projektu jest zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne, zachęcenie do podejmowania oddolnych inicjatyw na rzecz dobra wspólnego oraz zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców. Pozwoli to wzmocnić gotowość miasta do budowania dialogu z mieszkańcami oraz zwiększy poczucie identyfikacji mieszkańców z miastem. Tworzenie warunków przyjaznych do aktywności obywatelskiej wzmacnia kreowanie postaw proprzedsiębiorczych, buduje sprawczość obywatelską, wpływa na zaangażowanie mieszkańców w proces decyzyjny i w efekcie dostosowanie rozwiązań służących poprawie warunków życia w mieście do faktycznych potrzeb mieszkańców. Jest niezbędne w próbie zahamowania negatywnych trendów rozwoju Kraśnika. Do głównych zadań Centrum będzie należało:

▪ nawiązywanie współpracy z kraśnickimi organizacjami,
▪ przeprowadzanie inicjatyw mających na celu integrację środowiska sektora obywatelskiego oraz promowanie działań NGO'sów wśród mieszkańców Kraśnika,
▪ edukacja w zakresie zakładania i funkcjonowania organizacji pozarządowych,
▪ wyszukiwanie i przekazywanie informacji na temat szkoleń, konferencji, wykładów dla organizacji pozarządowych, itp.,
▪ upublicznianie i promocja działań aktywnych kraśnickich organizacji,
▪ upowszechnianie i promocja wolontariatu.
Ponadto Centrum będzie realizowało dodatkowe działania:

▪ udostępnianie swoich zasobów, m.in. pomieszczeń, sprzętu, szafek do przechowywania dokumentów, materiałów itp.,
▪ udostępnianie adresu centrum na cele korespondencyjne organizacji,
▪ udostępnianie adresu centrum jako adresu siedziby organizacji.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>W ramach projektu realizowane będą poniższe zadania:

Zadanie 1. Remont, adaptacja i wyposażenie pomieszczeń na potrzeby utworzenia KCWOP.
Zadanie obejmie remont i dostosowanie pomieszczeń wygospodarowanych na potrzeby KCWOP. Ponadto zakupione zostanie wyposażenie zaplecza socjalnego oraz m.in. meble biurowe, flipcharty, sztalugi, system wystawienniczy (wewnętrzny znajdujący się w przestrzeni wystawienniczej oraz tablice do użytku zewnętrznego), nagłośnienie wraz z mikrofonami, sprzęt komputerowy/laptopy, drukarka, namioty wystawiennicze.

Zadanie 2. Utworzenie i działalność Kraśnickiego Centrum Wsparcia Organizacji pozarządowych.
Celem KCWOP będzie wspieranie ngo`s poprzez zapewnienie im dostępu do przestrzeni roboczej, zasobów, usług doradczych i edukacyjnych, które pomagają w ich codziennej działalności. KCWOP będzie oferowało biura, salę szkoleniowo-konferencyjną oraz pomieszczenie socjalne na potrzeby działalności ngo`s, czyli przestrzenie wykorzystywane do pracy administracyjnej oraz organizowania warsztatów, inicjatyw i spotkań. KCWOP świadczyć będzie również usługi edukacyjne i doradcze, wspierające rozwój instytucjonalny ngo`s, tj. szkolenia i warsztaty (dot. np. zarządzania projektami, fundraisingu, komunikacji społecznej, efektywności organizacyjnej)wspieranie w pozyskiwaniu funduszy. Działalność KCWOP będzie miała bezpośredni wpływ na budowanie w mieście atmosfery otwartości i aktywnego uczestnictwa.

Zadanie 3. Program grantowy dla organizacji pozarządowych.
Program grantowy dla organizacji pozarządowych z jednej strony będzie ukierunkowany na poprawę jakości życia mieszkańców, a z drugiej wzmocnienie ngo`s działających na terenie Kraśnika. W praktyce uzupełniać ma działalność edukacyjną i doradczą KCWOP. Ma na celu wzmocnienie sprawczości trzeciego sektora poprzez podejmowanie samodzielnych działań rozwojowych skierowanych do mieszkańców miasta.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td>Pomieszczenia przygotowane na potrzeby Centrum zostaną dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami. Ponadto wszelkie materiały promocyjne, informacyjne i szkoleniowe będą przygotowywane zgodnie z wytycznymi w zakresie zapewnienia dostępności.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td>Nie dotyczy.</td></tr>
<tr><td>Prognozowane rezultaty.</td><td>
<table>
<tr><th>Nazwa wskaźnika</th><th>Jednostka miary</th><th>Wartość docelowa</th><th>Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr>
<tr><td>Liczba nowopowstałych organizacji pozarządowych.</td><td>szt./rok</td><td>2</td><td>Potwierdzenie wpisu do właściwego rejestru.</td></tr>
<tr><td>Liczba udzielonych porad.</td><td>szt./rok</td><td>50</td><td>Rejestr prowadzony przez Centrum.</td></tr>
<tr><td>Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów.</td><td>szt./rok</td><td>8</td><td>Rejestr prowadzony przez Centrum.</td></tr>
<tr><td>Liczba wspartych organizacji pozarządowych.</td><td>szt./rok</td><td>20</td><td>Rejestr prowadzony przez Centrum.</td></tr>
<tr><td>Liczba osób, które zdobyły wiedzę, umiejętności i kompetencje w ramach szkoleń.</td><td>osoba</td><td>15</td><td>Listy obecności.</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td>1.4. Aktywizacja sportowa.
2.4. Kraśnickie Centrum Przedsiębiorczości i Innowacji
3.1. Rewitalizacja kamienicy przy ul. Narutowicza 36 w Kraśniku.
4.5. Inwestycja w przyszłość…
1.2. Akcja: Rewitalizacja! Pilotażowy program wspierania inicjatyw oddolnych (dodatkowy projekt rewitalizacyjny)
1.3. Akcja – Integracja! (dodatkowy projekt rewitalizacyjny).</td></tr>
</table>

	1.4. Animacje kulturalne (dodatkowy projekt rewitalizacyjny).

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="7">Nazwa projektu.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>1.2.</td><td colspan="7">Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.</td><td rowspan="3">Miasto Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td>X</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td colspan="2">Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td>x</td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="4">Adres.</td><td colspan="4">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Wszystkie podobszary rewitalizacji</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="4">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">500 000,00 zł</td><td colspan="2">2024-2028</td><td colspan="4">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- budżet miasta.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="8">Rewitalizacja to proces, w który na każdym etapie powinni być zaangażowani interesariusze. To od ich aktywności zależy, jakie działania naprawcze zostaną podjęte na obszarze zdegradowanym.

Mieszkańcy w niewielkim stopniu angażują się w przygotowywane dla nich pogramy, eventy, propozycje spędzania czasu wolnego. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest to, iż bardzo trudno sformułować koncepcję przedsięwzięcia, z którym utożsamiałaby się szersza grupa ludzi.

Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, że wśród części kraśniczan funkcjonuje dość niska ocena poziomu otwartości władz samorządowych na pomysły mieszkańców. Istotne więc jest, aby z większym zaangażowaniem pracować nad poprawą relacji na linii miasto – mieszkańcy oraz wzmocnieniem partycypacji społecznej.</td></tr>
<tr><td>Zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektu.</td><td colspan="8">Projekt zakłada dofinansowanie niewielkich, inicjowanych oddolnie projektów stanowiących odpowiedź na problemy i potrzeby zdefiniowane w obszarze rewitalizacji oraz ich samodzielną realizację przez organizacje pozarządowe lub nieformalne grupy mieszkańców.

Wsparcie realizacji działań przyjmie formę inicjatywy lokalnej realizowanej na zasadach określonych w rozdziale 2a (art. 19b-19h) ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolon-tariacie. Zostanie opracowany regulamin i procedury naboru przedsięwzięć oraz powołany zespół ds. oceny projektów (funkcję tę będzie mógł pełnić Komitet Rewitalizacji).

Projekt umożliwi uzyskanie wsparcia w wysokości do 10 000,00 zł na inicjatywy społeczne (organizacja spotkań, festynów, itp.) i 25 000,00 zł na inicjatywy infrastrukturalne (mała architektura, nowe nasadzenia roślin, itp.)</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td colspan="8">Promocja projektu będzie przygotowana w taki sposób, aby dotarła i była czytelna dla różnych grup społecznych, o różnym statusie oraz do osób ze specjalnymi potrzebami. Spotkania informacyjne związane z inicjatywą będą organizowana w pomieszczeniach/przestrzeni dostosowanej do osób ze szczególnymi potrzebami, a przygotowane materiały będą zgodne z wytycznymi dotyczącymi dostępności.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td colspan="8">Nie dotyczy.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Prognozowane rezultaty.</td><td colspan="3">Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td colspan="2">Wartość docelowa</td><td colspan="2">Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba osób zaangażowanych w realizację zadań.</td><td>os./rok</td><td colspan="2">100</td><td colspan="2">Listy obecności, dokumentacja fotograficzna,</td></tr>
</table>

				sprawozdanie z realizacji zadania.
	Liczba zgłoszonych projektów.	szt./rok	25	Zestawienie projektów.
	Liczba zrealizowanych projektów.	szt./rok	15	Sprawozdania.
Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.	1.1.Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika. 1.4. Aktywizacja sportowa. 4.3. Dostępna przestrzeń miejska – prawo, a nie przywilej! 4.5. Inwestycja w przyszłość… 1.1. Kraśnickie Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych (dodatkowy projekt rewitalizacyjny). 1.3. Akcja – Integracja! (dodatkowy projekt rewitalizacyjny). 1.4. Animacje kulturalne.			

Nr przedsięwzięcia	Nazwa przedsięwzięcia						Realizator
1.3.	**Akcja – Integracja!**						**Centrum Kultury i Promocji w Kraśniku we współpracy z organizacjami pozarządowymi.**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	
	Cel strategiczny	x					
	Kierunki działań	1, 2, 3, 4					

Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	x				

Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres.	Lokalizacja	
	Al. Niepodległości 44, 23-204 Kraśnik, ul. Kościuszki 26, 23-200 Kraśnik, obszar rewitalizacji.	Obszar rewitalizacji	x
		Poza obszarem rewitalizacji	

Ramy realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość	Okres realizacji	Źródła finansowania
	300 000,00 zł	2024-2028	- środki UE, - środki krajowe publiczne, - budżet miasta.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie	Niski poziom integracji społecznej i uczestnictwa w kulturze wśród mieszkańców obszarów rewitalizacji.
Zakres planowanych do realizacji zadań	Adresatami projektu są mieszkańcy obszaru rewitalizacji, a jego celem przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez włączenie mieszkańców do uczestnictwa w kulturze, także przez zaangażowanie ich w realizację wydarzeń kulturalnych, integracja ich między sobą i zachęcenie pozostałych mieszkańców miasta do przebywania w obszarze rewitalizacji. Projekt realizowany będzie poprzez organizację otwartych konkursów dla organizacji poza-rządowych z określonym zadaniem organizowania imprez integracyjnych typu: koncerty, pikniki, spektakle, potańcówki, itp. w obszarze rewitalizacji. Bezpłatna forma wydarzeń w otwartej przestrzeni miejskiej zachęci do uczestnictwa zarówno mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i osób spoza niego.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami.
Zgodność z dokumentami planistycznymi	Nie dotyczy.

Prognozowane rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika

	Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 20 szt. (po 4 rocznie).	szt.	15	Protokoły, sprawozdania.
	Liczba osób, które wezmą udział w wydarzeniach kulturalnych.	os.	1 000	Protokoły, sprawozdania.
Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami	1.1. Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika. 1.4. Aktywizacja sportowa. 4.3. Dostępna przestrzeń miejska – prawo, a nie przywilej! 4.5. Inwestycja w przyszłość… 1.1. Kraśnickie Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych (dodatkowy projekt rewitalizacyjny). 1.4. Animacje kulturalne.			

<table>
<tr><td>Nr projektu.</td><td colspan="7">Nazwa projektu.</td><td>Realizator.</td></tr>
<tr><td>1.4.</td><td colspan="7">Animacje kulturalne.</td><td rowspan="3">Centrum Kultury i Promocji we współpracy z organizacjami pozarządowymi.</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="3"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cel strategiczny</td><td>x</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Kierunki działań</td><td>1, 3, 4.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie projektu.</td><td>Sfera społeczna.</td><td>Sfera gospodarcza.</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa.</td><td colspan="2">Sfera techniczna.</td><td colspan="2">Sfera funkcjonalno-przestrzenna.</td></tr>
<tr><td>x</td><td></td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja projektu.</td><td colspan="4">Adres.</td><td colspan="4">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Al. Niepodległości 44, 23-204 Kraśnik,
ul. Kościuszki 26, 23-200 Kraśnik
oraz cały obszar rewitalizacji.</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td colspan="2">x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji projektu.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="4">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">100 000,00 zł</td><td colspan="2">2024-2028</td><td colspan="4">▪ środki UE
▪ budżet Miasta Kraśnik
▪ środki prywatne</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt.</td><td colspan="8">Niski poziom integracji społecznej i uczestnictwa w kulturze wśród mieszkańców obszarów rewitalizacji.</td></tr>
<tr><td>Zakres planowanych do realizacji zadań w ramach projektu.</td><td colspan="8">Projekt realizowany będzie poprzez organizację otwartych konkursów dla organizacji pozarządowych z zadaniem przeprowadzenia animacji kulturalnych dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji.

Głównym przedmiotem działania będzie organizacja bezpłatnych zajęć w otwartej przestrzeni miejskiej podobszarów rewitalizacji (w razie złych warunków pogodowych w pomieszczeniach instytucji kultury).

Działania projektowe będą sprzyjać integracji społecznej, celem podniesienia poziomu aktywnego uczestnictwa w kulturze wśród mieszkańców obszarów rewitalizacji, przeciwdziałania problemowi dziedziczenia biernej postawy wobec życia, a także podniesienia potencjału działalności organizacji pozarządowych w obszarze rewitalizacji.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td colspan="8">Umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td colspan="8">Nie dotyczy.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Prognozowane rezultaty.</td><td colspan="3">Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td colspan="2">Wartość docelowa</td><td colspan="2">Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba uczestników animacji kulturalnych – 250 os. (po 50 rocznie).</td><td>osoba</td><td colspan="2">250</td><td colspan="2">Protokoły, sprawozdania.</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td colspan="8">1.1. Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika.
1.4. Aktywizacja sportowa.
4.3. Dostępna przestrzeń miejska – prawo, a nie przywilej!
4.5. Inwestycja w przyszłość…
1.1. Kraśnickie Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych (dodatkowy projekt rewitalizacyjny).
1.3. Akcja – Integracja! (dodatkowy projekt rewitalizacyjny).</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Nr przedsięwzięcia</td><td colspan="6">Nazwa przedsięwzięcia</td><td>Realizator</td></tr>
<tr><td>3.1</td><td colspan="6">Termomodernizacja budynków w podobszarze rewitalizacji.</td><td rowspan="3">Właściciele nieruchomości z obszaru rewitalizacji</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td colspan="2"></td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Cel strategiczny</td><td></td><td></td><td>x</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Kierunki działań</td><td></td><td></td><td>2</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Oddziaływanie przedsięwzięcia.</td><td>Sfera społeczna</td><td>Sfera gospodarcza</td><td colspan="2">Sfera środowiskowa</td><td colspan="2">Sfera techniczna</td><td>Sfera funkcjonalno-przestrzenna</td></tr>
<tr><td></td><td>x</td><td colspan="2">x</td><td colspan="2">x</td><td>x</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Lokalizacja przedsięwzięcia.</td><td colspan="4">Adres</td><td colspan="3">Lokalizacja</td></tr>
<tr><td colspan="4" rowspan="2">Budynki położone w podobszarze rewitalizacji „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”</td><td colspan="2">Obszar rewitalizacji</td><td>x</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poza obszarem rewitalizacji</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ramy realizacji przedsięwzięcia.</td><td colspan="2">Szacunkowa wartość</td><td colspan="2">Okres realizacji</td><td colspan="3">Źródła finansowania</td></tr>
<tr><td colspan="2">10 000 000,00 zł</td><td colspan="2">2024-2030</td><td colspan="3">- środki UE,
- środki krajowe publiczne,
- środki budżetu miasta,
- środki prywatne,
- kredyt/pożyczka.</td></tr>
<tr><td>Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada przedsięwzięcie.</td><td colspan="7">Znaczna część budynków położonych w rejonie kraśnickiego rynku oraz wzdłuż ulic Gabriela Narutowicza oraz Tadeusza Kościuszki jest w złym stanie technicznym. Większość ma nieocieplone stropy oraz ściany, elewacje oraz dachy są zniszczone i sprawiają, iż otoczenie rynku kraśnickiego jest nieestetyczne i po prostu. Efektywność energetyczna tych budynków nie spełnia norm.</td></tr>
<tr><td>Zakres planowanych do realizacji zadań.</td><td colspan="7">W ramach projektu planuje się, m.in:
▪ docieplenie i wymiana dachów budynków,
▪ docieplenie i renowacja elewacji budynków,
▪ wymiana zewnętrznej stolarki okiennej i drzwiowej,
▪ wymiana instalacji c.o., c.w.u.</td></tr>
<tr><td>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td><td colspan="7">Projekt neutralny w kontekście działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.</td></tr>
<tr><td>Zgodność z dokumentami planistycznymi.</td><td colspan="7">Projekt zgodny z dokumentami planistycznymi miasta Kraśnik.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Prognozowane rezultaty.</td><td colspan="3">Nazwa wskaźnika</td><td>Jednostka miary</td><td>Wartość docelowa</td><td colspan="2">Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba zmodernizowanych budynków</td><td>szt.</td><td>8</td><td colspan="2">Dokumentacja projektowa, protokoły odbioru.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba osób korzystających ze wspartych budynków.</td><td>osoba</td><td>100</td><td colspan="2">Dokumentacja projektowa, rejestr prowadzony przez zarządcę budynku.</td></tr>
<tr><td>Komplementarność lub powiązanie z innymi projektami/ przedsięwzięciami.</td><td colspan="7">3.1. Rewitalizacja kamienicy przy ul. Narutowicza 36 w Kraśniku.
5.1. Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych.
5.2.Rewitalizacja budynków wielorodzinnych wchodzących w zasób mieszkaniowy miasta.</td></tr>
</table>

W ramach rewitalizacji prowadzonej na wyznaczonym obszarze realizacja działań inwestycyjnych będzie uzależniona od potrzeb społecznych mieszkańców, poprzez powiązanie działań infrastrukturalnych z działaniami nieinfrastrukturalnymi, w szczególności współfinansowanymi z EFS+.

Inwestycje będą obejmowały kompleksowe działania mające na celu przeciwdziałanie degradacji infrastruktury i przestrzeni publicznej, pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej oraz poprawę środowiska zamieszkania. Inwestycje te będą obejmowały m.in. adaptację budynków do celów społecznych, kulturalnych, itp. wraz z możliwością zagospodarowania terenu funkcjonalnie związanego z obiektem, uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni na cele publiczne, kulturalne, turystyczne, itp. oraz dostosowanie przestrzeni publicznych do nowych funkcji, wsparcie infrastrukturalne przedsiębiorstw społecznych itp.

Zgodnie z wymaganiami dokumentów nadrzędnych w projektach z zakresu rewitalizacji miasto Kraśnik zamierza również zwrócić szczególną uwagę na zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, zwłaszcza ochronę drzew, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie standardów ochrony zieleni oraz dążyć do zwiększania powierzchni biologicznie czynnych i unikania tworzenia powierzchni uszczelnionych.

3.1. Mechanizmy integrowania przedsięwzięć i projektów.

Planowane przedsięwzięcia nawiązują do zapisów dokumentów zarówno lokalnych, krajowych, regionalnych, jak i międzynarodowych (UE). Program ujmuje działania w sposób kompleksowy, zakładając dialog z lokalną społecznością i wszystkimi innymi interesariuszami oraz ich bieżące zaangażowanie, także finansowe, w jego realizację. Miarą powodzenia działań rewitalizacyjnych jest stopniowe równoważenie wydatków publicznych przez zaangażowanie rzeczowe i finansowe interesariuszy. Integracja przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest wymogiem koniecznym w szczególności w zakresie komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Tabela 35. Charakterystyka metodologii komplementarności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami/projektami i podmiotami je realizującymi.

Typ komple-mentarności	Opis
Przestrzenna	Wszystkie projekty znajdują się w granicach obszaru rewitalizacji. Odbiorcami podstawowych przedsięwzięć i projektów nr 1.1., 1.4., 2.1., 2.2., 2.4., 4.3., 4.5., 5.1., 5.2., a także dodatkowych nr 1.1., 1.2., 1.3. będą przede wszystkim mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale są to też przedsięwzięcia przekrojowe, których efekty będą odczuwalne na terenie całego miasta. Przedsięwzięcia dopełniają się przestrzennie i zapobiegają przenoszeniu problemów na pozostałe obszary i nie będą prowadziły do segregacji i wykluczenia społecznego mieszkańców. Wielkość obszaru pozwoli na uniknięcie rozproszenia podejmowanych działań, dzięki czemu powstanie efekt synergii przedsięwzięć. W ten sposób zostaną ograniczone zadania punktowe.
Problemowa	Zaplanowane przedsięwzięcia i projekty odpowiadają na zidentyfikowane w szczegółowej diagnozie problemy w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej (w opisie przedsięwzięć wskazano ich oddziaływanie na poszczególne sfery). Dopełniają się i kompleksowo odpowiadają na problemy na podstawie określonej wizji, misji, celów i kierunków działań. Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań.
Proceduralno-instytucjonalna	Wdrażanie i zarządzanie Programem będzie należało do **koordynatora rewitalizacji**. Natomiast za przygotowanie i realizację poszczególnych przedsięwzięć odpowiadać będą podmioty realizujące m.in. jednostki miejskie, instytucje kultury, organizacje pozarządowe. Powołano **Komitet Rewitalizacji**, który zgodnie z ustawą o rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą burmistrza. Przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne zostały określone w ramach procesu partycypacji i dialogu społecznego. Realizatorów odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych przedsięwzięć i projektów wskazano w podrozdziale dotyczącym przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. System zarządzania został szczegółowo opisany w części zarządczej Programu.
Międzyokresowa	Założone do realizacji przedsięwzięcia i projekty stanowią ciągłość dotychczasowej polityki rewitalizacyjnej miasta Kraśnik poprzez kontynuację i uzupełnienie Aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2017-2023. W związku z tym zostanie zachowana ciągłość programowa procesu rewitalizacji. Przy wdrażaniu przedsięwzięć i projektów wykorzystane zostaną doświadczenia z dotychczas realizowanego programu rewitalizacji oraz działań infrastruktu-ralnych i społecznych z kolejnych perspektyw unijnych tj. 2004-2006, 2007-2013, 2014-2020.
Źródła finansowa-nia	Komplementarność zakłada łączenie prywatnych i publicznych źródeł finansowania przy wykorzystaniu środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięć i projektów zakładają dywersyfikację ich finansowania.

Źródło: Opracowanie własne.

3.2. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych.

Do zbudowania szacunkowych ram finansowych wykorzystano informacje pochodzące z zestawienia zarówno przedsięwzięć i projektów podstawowych, jak i uzupełniających. Informacje te dotyczą wartości poszczególnych przedsięwzięć i projektów, źródeł ich finansowania, planowanego poziomu dofinansowania, źródła pochodzenia wkładu własnego (wkład publiczny lub prywatny).

Komplementarność finansowa GPR oznacza także zdolność łączenia publicznych i prywatnych źródeł finasowania. Stymulowanie zdolności inwestycyjnych na obszarze rewitalizacji ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian. Wydatki programu rewitalizacji finansowane ze środków publicznych będą wdrażane wraz z projektami realizowanymi ze środków prywatnych. Synergia między funduszami publicznymi i prywatnymi pozwoli na uzyskanie korzystnych efektów dźwigni finansowej na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Należy również zaznaczyć, że koordynacja środków programów operacyjnych w ramach polityki spójności UE ze środkami polityk i instrumentów krajowych jest konieczna dla realizacji zasady dodatkowości środków strukturalnych, która oznacza, że środki z funduszy nie mogą zastępować środków publicznych, przeznaczanych na prowadzenie krajowej polityki strukturalnej. Zatem istotnym źródłem finansowania przedsięwzięć w ramach GPR powinny być środki własne budżetu miasta oraz środki krajowe.

W ramach funduszy unijnych, przedsięwzięcia i projekty wynikające z GPR będą finansowane w szczególności ze środków programów regionalnych zarówno z EFRR (Cel Polityki 5), jak i EFS+ (w przypadku, gdy finansowanie dotyczy komplementarnych działań miękkich w ramach CP4). Finansowanie w ramach środków polityki spójności będzie mogło być prowadzone zarówno w oparciu o dotacje, jak i o instrumenty zwrotne.

Wsparcie w formie dotacji będzie możliwe między innymi dla przedsięwzięć i projektów z dominującym wymiarem społecznym, obejmujących budynki użyteczności publicznej czy uwzględniających ochronę dziedzictwa narodowego. Istotnym źródłem finansowania przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych będzie program regionalny Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Zgodnie z zapisami w programie: IIT w zakresie rewitalizacji realizowany będzie w oparciu o GPR dla obszarów miejskich - zakres wsparcia CP5 (CS 5(i), 5(ii)). Na działania rewitalizacyjne przeznaczono 130 588 311 Euro. Preferencje dla działań rewitalizacyjnych przewidziano w cs: 4 (ii), 4h), 4k), 4l), 4a), 4f).

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 7 ustawy *o rewitalizacji* wskazano szacunkowe ramy finansowe Programu wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych przez cały okres jego trwania. Przedstawiają się one następująco:

- całkowita wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych wyniesie: **261 470 000,00 zł**,
- w tej kwocie planowany wkład budżetu miasta wyniesie: **12 557 100,00 zł**,
- środki pochodzące z UE: **221 749 500,00 zł**,
- wkład środków prywatnych wyniesie: **1 141 400,00 zł**.

Długoterminowy horyzont Programu i jego charakter generują szereg czynników ważących na powodzeniu zaplanowanego procesu. Należą do nich:

- niepewność związana z dostępem i pozyskiwaniem zewnętrznych środków,
- ograniczona dojrzałość przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych.

Uwzględnienie w Wieloletnim Planie Finansowym (WPF) poszczególnych przedsięwzięć realizujących zadania własne gminy uzależnione jest od ich stopnia przygotowania do wdrożenia – niezwłocznie po uzupełnieniu niezbędnych informacji, nastąpi wpisanie danego przedsięwzięcia do WPF (zgodnie z art. 21 ustawy o rewitalizacji).

Poniższe zestawienie szacunkowych ram finansowych ma na celu przedstawienie wielkości środków finansowych planowanych do pozyskania na realizację przedsięwzięć i projektów, pochodzących z wielu różnych źródeł finansowania i udokumentowanie w ten sposób zachowania zasady komplementarności źródeł finansowania GPR oraz dodatkowości środków pochodzących z funduszy UE.

Tabela 36. Wykaz podstawowych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych wraz z odniesieniem do kosztów, źródeł finansowania oraz okresu realizacji.

Cel		Nazwa przedsięwzięcia/projektu	Realizator	Okres realizacji przedsięwzięcia	Indykatywne środki finansowe w ramach programu rewitalizacji z podziałem na źródła finansowania [w zł]					Suma (w zł)
					Ze źródeł krajowych publicznych (10%)	Z funduszy UE (85%)	Z budżetu miasta	Prywatne	Kredyt/ pożyczka	
1. Wzmocnienie kapitału społecznego przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji.	1.1.	Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika.	Miasto Kraśnik we współpracy z CKiP i organizacjami pozarządowymi.	2025-2027	3 100 000,00	26 350 000,00	1 498 600,00	51 400,00	0,00	31 000 000,00
	1.2.	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.	Kościół Rektoralny pw. Świętego Ducha.	2025-2030	1 000 000,00	8 500 000,00	100 000,00	100 000,00	300 000,00	10 000 000,00
	1.3.	Rewitalizacja terenu przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kraśniku.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kraśniku.	2025-2028	800 000,00	6 800 000,00	400 000,00	0,00	0,00	8 000 000,00
	1.4.	Aktywizacja sportowa.	Miasto Kraśnik we współpracy z klubami sportowymi.	2024-2028	15 000,00	127 500,00	7 500,00	0,00	0,00	150 000,00
	1.5.	Śpiewający ogród Miejskiej Biblioteki Publicznej.	Miejska Biblioteka Publiczna w Kraśniku.	2024-2026	250 000,00	2 125 000,00	125 000,00	0,00	0,00	2 500 000,00
	1.6.	Lubelska 116 strefa aktywności – rewitalizacja obiektu Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Lublinie – oddział w Kraśniku	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Lublinie – Oddział w Kraśniku	2026-2028	810 000,00	6 885 000,00	405 000,00	0,00	0,00	8 100 000,00
2. Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.	2.1.	Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.	Miasto Kraśnik.	2025-2027	3 000 000,00	25 500 000,00	1 500 000,00	0,00	0,00	30 000 000,00
	2.2.	Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.	Miasto Kraśnik, inwestorzy prywatni.	2025-2028	4 000 000,00	34 000 000,00	2 000 000,00	0,00	0,00	40 000 000,00
	2.3.	Remont i rozbudowa budynku przy ulicy Kolejowej z przeznaczeniem na hotel z restauracją.	Auto-Partner Kotwica Elżbieta.	2024-2027	600 000,00	5 100 000,00	0,00	300 000,00	0,00	6 000 000,00
	2.4.	Kraśnickie Centrum Przedsiębiorczości i Innowacji	Miasto Kraśnik.	2026-2029	240 000,00	2 040 000,00	120 000,00	0,00	0,00	2 400 000,00
	2.5.	Kraśnicka Akademia Rozwoju	Miasto Kraśnik, Fundacja Akademia Robotyki	2026-2029	1 200 000,00	10 200 000,00	600 000,00	0,00	0,00	12 000 000,00
3. Podnie-sienie jakości środowi ska natural	3.1.	Rewitalizacja kamienicy przy ul. Narutowicza 36 w Kraśniku.	Miasto Kraśnik.	2025-2027	3 000 000,00	25 500 000,00	1 250 000,00	0,00	0,00	30 000 000,00
	3.2.	Zielony Kraśnik.	Miasto Kraśnik we współpracy z KPM Sp. z o.o.	2024-2025	30 000,00	255 000,00	15 000,00	0,00	0,00	300 000,00
4. Zwiększenie dostępności, poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych dla mieszkańców i gości obszaru rewitalizacji.	4.1.	Zadbajmy o kondycję – modernizacja obiektu odkrytej pływalni MOSIR w Kraśniku.	Miasto Kraśnik we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji.	2025-2027	1 200 000,00	10 200 000,00	600 000,00	0,00	0,00	12 000 000,00
	4.2.	Rewitalizacja zdegradowanych terenów podobszaru Koszary.	Miasto Kraśnik.	2026-2028	700 000,00	5 950 000,00	350 000,00	0,00	0,00	7 000 000,00
	4.3.	Dostępna przestrzeń miejska – prawo, a nie przywilej!	Miasto Kraśnik we współpracy z jedn. organizacyjnymi.	2025-2027	400 000,00	3 400 000,00	160 000,00	40 000,00	0,00	4 000 000,00
	4.4.	Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni ogólnodostępnej przy Komendzie Powiatowej Policji w Kraśniku.	Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie.	2024-2025	250 000,00	2 125 000,00	125 000,00 budżet Policji	0,00	0,00	2 500 000,00
	4.5.	Inwestycja w przyszłość…	Miasto Kraśnik we współpracy z jedn. organizacyjnymi.	2024-2027	200 000,00	1 700 000,00	100 000,00	0,00	0,00	2 000 000,00
	4.6.	Rewitalizacja starej części cmentarza z poprawą komunikacji i dostępności zasobów historyczno-artystycznych.	Pontes Sp. z o.o. ul. Wyszyńskiego 2, 20-105 Lublin.	2024-2030	230 000,00	1 955 000,00	15 000,00	100 000,00	0,00	2 300 000,00
	4.7.	Rewitalizacja Zespołu Szkół nr 3	Powiat kraśnicki	2026-2029	1 500 000,00	12 750 000,00	750 000,00	0,00	0,00	15 000 000,00
5. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji.	5.1.	Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych.	Miasto Kraśnik we współpracy z MOPS.	2024-2027	700 000,00	5 950 000,00	350 000,00	0,00	0,00	7 000 000,00
	5.2.	Rewitalizacja budynków wielorodzinnych wchodzących w zasób mieszkaniowy miasta.	Miasto Kraśnik.	2024-2027	250 000,00	2 125 000,00	125 000,00	0,00	0,00	2 500 000,00
	5.3.	Prace konserwatorskie, restauratorskie, elektryczne i budowlane obiektów w zespole dawnego zespołu klasztornego oo. Kanoników Regularnych w Kraśniku przy ul. Klasztornej 3 oraz na cmentarzu parafialnym w Kraśniku, przy ul. Cmentarnej	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP.	2024-2030	450 000,00	3 825 000,00	100 000,00	50 000,00	75 000,00	4 500 000,00
	5.4.	Przebudowa i rewitalizacja obiektu byłego Oddziału Rehabilitacji z adaptacją na Centrum Edukacyjno-Konferencyjne w Kraśniku	Powiat kraśnicki	2026-2029	972 000,00	8 262 000,00	486 000,00	0,00	0,00	9 720 000,00
		SUMA:	-	-	**24 897 000,00**	**211 624 500,00**	**11 432 100,00**	**641 400,00**	**375 000,00**	**248 970 000,00**

Tabela 37. Wykaz dodatkowych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych wraz z odniesieniem do kosztów, źródeł finansowania oraz okresu realizacji.

	Nazwa projektu	Realizator	Okres realizacji przedsięwzięcia	Indykatywne środki finansowe w ramach programu rewitalizacji z podziałem na źródła finansowania [w zł]					Suma (w zł)
				Ze źródeł krajowych publicznych (10%)	Z funduszy UE (85%)	Z budżetu miasta	Prywatne	Kredyt/ pożyczka	
Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji.									
1.1.	Kraśnickie Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych.	Miasto Kraśnik (potencjalnie we współpracy z NGO).	2026-2029	160 000,00	1 360 000,00	80 000,00	0,00	0,00	1 600 000,00
1.2.	Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.	Miasto Kraśnik (potencjalnie we współpracy z NGO).	2024-2028	50 000,00	425 000,00	25 000,00	0,00	0,00	500 000,00
1.3.	Akcja – Integracja!	Centrum Kultury i Promocji w Kraśniku we współpracy z NGO.	2024-2028	30 000,00	255 000,00	15 000,00	0,00	0,00	300 000,00
1.4	Animacje kulturalne.	Centrum Kultury i Promocji w Kraśniku we współpracy z NGO.	2024-2028	10 000,00	85 000,00	5 000,00	0,00	0,00	100 000,00
Cel 3. Podniesienie jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji.									
3.1.	Termomodernizacja budynków w podobszarze rewitalizacji.	Właściciele nieruchomości z obszaru rewitalizacji.	2024-2030	0,00	8 000 000,00	1 000 000,00	500 000,00	500 000,00	10 000 000,00
	SUMA:	-	-	**250 000,00**	**10 125 000,00**	**1 125 000,00**	**500 000,00**	**500 000,00**	**12 500 000,00**

4. Struktura zarządzania GPR.

Niniejszy rozdział zawiera zwięzły opis struktury zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu. Czytelne przedstawienie procedur i zasad realizacji dokumentu jest również podstawą jego komplementarności proceduralno-instytucjonalnej. W programie rewitalizacji zaplanowano zarówno organizację pracy na poziomie miasta, jak i współpracę z partnerami społeczno-gospodarczymi czy innymi podmiotami publicznymi. Istotne jest zapewnienie efektywnego współdziałania różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

4.1. System realizacji GPR w mieście.

Strukturę zarządzania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 tworzyć będą następujące podmioty: pełnomocnik Burmistrza Miasta Kraśnik ds. Rewitalizacji, Komitet Rewitalizacji Miasta Kraśnik (ciało opiniodawczo-doradcze) oraz Zespół ds. Rewitalizacji, w skład którego wchodzić będą jednostki odpowiedzialne za:

- merytoryczne przygotowanie i realizację projektów infrastrukturalnych tzw. twardych (Wydział Inwestycji i Rozwoju),
- merytoryczne przygotowanie i realizację projektów społecznych tzw. miękkich (Biuro Strategii i Obsługi Inwestorów, Wydział Spraw Społecznych, Kultury i Sportu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Kultury i Promocji, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Miejska Biblioteka Publiczna),
- pozyskanie środków finansowych (Wydział Inwestycji i Rozwoju, Biuro Strategii i Obsługi Inwestorów),
- finansowe rozliczenie zaplanowanych projektów (Skarbnik, Referat Budżetowo-Księgowy).

Kierowanie pracami powierzone będzie Zastępcy Burmistrza Miasta Kraśnik, który wsparty zostanie organizacyjnie przez pracowników ww. wydziałów i referatów oraz jednostek organizacyjnych.

Wszystkie projekty wskazane w Gminnym Programie Rewitalizacji będą realizowane zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową oraz poszczególnymi budżetami rocznymi, po zatwierdzeniu ich realizacji.

W przypadku konieczności realizacji projektów inwestycyjnych, wymagających skoordynowania różnych procedur i jednostek, Burmistrz może powołać zespoły zadaniowe, w skład których będą wchodzić przedstawiciele poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta, włączonych w proces realizacji zadania. Powołanie ww. zespołów ma na celu zaplanowanie działań w sposób zintegrowany, umożliwiający uwzględnienie różnych perspektyw (społecznej, prawnej, ekonomicznej i technicznej itp.) oraz przygotowanie projektu od strony formalnej, a następnie sprawne zarządzanie jego realizacją.

Rewitalizacja to proces, w którym łączą się kompetencje wielu komórek Urzędu Miasta, innych jednostek i interesariuszy (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz innych uczestników). Przy koordynacji tak skomplikowanego procesu zaplanowanie odpo-wiedniej struktury zarządczej jest niezwykle istotne. Poniższa tabela przedstawia strukturę zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 38. ***Funkcje podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.***

Podmioty zaangażowane we wdrażanie Programu. ➡ Poziomy Zarządzania. ⬇	***Z-ca Burmistrza Miasta Kraśnik*** *Pełnomocnik ds. Rewitalizacji.*	***Komitet Rewitalizacji*** *(ciało opiniodawczo-doradcze).*	***Jednostka odpowiedzialna za merytoryczne przygotowanie projektów infrastrukturalnych*** *tzw. twardych.*	***Jednostka odpowiedzialna merytorycznie za przygotowanie projektów społecznych*** *tzw. miękkich.*	***Jednostka odpowiedzialna merytorycznie za pozyskanie środków finansowych.***	***Jednostka odpowiedzialna za finansowe rozliczenie zaplanowanych projektów.***
Gminny Program Rewitalizacji.	▪ kieruje i koordynuje wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji.	▪ tworzy forum współpracy i wymiany informacji, ▪ opiniuje zmiany w GPR, ▪ rekomenduje zgłaszane zmiany w GPR, ▪ opiniuje sprawozdania z realizacji GPR.	▪ odpowiada za realizację projektów infrastrukturalnych, ▪ sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR w zakresie inwestycji infrastrukturalnych; ▪ zgłasza nowe zadania infrastrukturalne wpisujące się w przyjęte cele rewitalizacji.	▪ odpowiada za realizację projektów społecznych, ▪ sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR, ▪ zgłasza nowe zadania społeczne, kulturalne, ▪ angażuje partnerów społecznych.	▪ pozyskuje środki na rzecz realizacji działań zapisanych w GPR, ▪ sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR, ▪ monitoruje sytuację na obszarze objętym rewitalizacją, ▪ zbiera propozycje zmian do GPR, ▪ prowadzi konsultacje społeczne z mieszkańcami miasta, ▪ odpowiada za aktualizację zapisów GPR, ▪ dba o upowszechnienie założeń GPR wśród mieszkańców miasta, ▪ opracowuje procedury: zgłaszania nowych zadań do GPR, monitorowania zadań wskazanych w GPR, zgłaszania zmian do GPR.	▪ ujmuje zaplanowane w GPR zadania w Wieloletniej Prognozie Finansowej.

Przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne.	▪ kieruje i koordynuje realizację zaplanowa-nych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyj-nych.	▪ upowszechnia wśród mieszkańców obszarów rewitalizacji informacje na temat realizowanych przedsięwzięć i projektów, ▪ dostarcza informacje i opinie na temat realizowanych przed-sięwzięć i projektów oraz efektów związanych z ich realizacją.	▪ koordynuje realizację przedsięwzięć infra-strukturalnych zgodnie z Gminnym Programem Rewitalizacji.	▪ koordynuje realizację przedsięwzięć społecznych, kulturalnych.	▪ zbiera propozycje zadań wpisujących się w przyjęte cele GPR, ▪ monitoruje zmiany wynikające z realizowanych przedsięwzięć i projektów.	▪ monitoruje możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań wpisujących się w cele GPR, ▪ monitoruje przepływy finansowe związane z realizacją zadań współfinansowanych ze środków UE.

Źródło: Opracowanie własne.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że w ramach zarządzania procesem rewitalizacji miasto Kraśnik planuje skupić się na realizowanych przedsięwzięciach i projektach, jednocześnie ograniczając koszty administracyjne. Nie planuje się zatrudniania nowych pracowników ds. rewitalizacji. Wszystkie zadania będą realizowane przez wyznaczonych pracowników urzędu w ramach ich obowiązków służbowych. Obsługa Komitetu Rewitalizacji będzie również realizowana siłami własnymi, przy wykorzystaniu zasobów administracyjnych miasta. Nie przewiduje się zatem, aby realizacja procesu rewitalizacyjnego spowodowała zwiększenie kosztów administracyjnych w Urzędzie Miasta.

W ramach GPR planuje się wyłącznie występowanie kosztów związanych z zaplanowanymi przedsięwzięciami i projektami (np. opracowanie dokumentacji, wniosków aplikacyjnych, opracowanie wymaganych analiz lub ekspertyz itp.).

4.2. Komitet Rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji Miasta Kraśnik jest organem o charakterze społecznym, którego głównym zadaniem będzie sprawowanie nadzoru nad procesem rewitalizacji. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami Miasta Kraśnik w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny procesu rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą dla Burmistrza Miasta Kraśnik.

Podstawowym zadaniem Komitetu Rewitalizacji będzie poznawanie opinii wszystkich grup interesariuszy i wypracowywanie akceptowalnych rozwiązań dla obszarów rewitalizacji. Komitet uprawniony jest do wyrażania opinii, stanowisk oraz rekomendowania rozwiązań w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji.

W skład Komitetu weszli przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji, w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 roku *o rewitalizacji* oraz inne podmioty, których udział jest uzasadniony z uwagi na realizowane zadania, w tym między innymi:

1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1,
3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta działalność gospodarczą,
4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
6) organy władzy publicznej,
7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji upra-wnienia Skarbu Państwa.

Komitet Rewitalizacji powołany został w drodze Zarządzenia nr 478/2023 Burmistrza Miasta Kraśnik z dnia 26 października 2023 r. na czas określony i będzie działał w sposób ciągły. Kandydaci

na członków Komitetu wybrani zostali w trybie otwartego naboru. Regulamin w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Kraśnik został przyjęty Uchwałą Rady Miasta.

4.3. Harmonogram działań GPR.

Harmonogram działań i realizacji przedsięwzięć i projektów Gminnego Programu Rewitalizacji stanowi istotny element systemu zarządzania procesem rewitalizacji w mieście Kraśnik. Został on opracowany w oparciu o karty przedsięwzięć rewitalizacyjnych, analizy ekspertów, zapisy innych dokumentów strategicznych miasta oraz opinie mieszkańców udzielane w ramach konsultacji społecznych. Należy również zaznaczyć, że harmonogram ten został dostosowany do możliwości administracyjno-organizacyjnych oraz finansowych miasta Kraśnik.

Na pierwszym miejscu postawiono na działania najistotniejsze z punktu widzenia potrzeb rewitalizacyjnych, które zostały zidentyfikowane jako przedsięwzięcia i projekty podstawowe. Będą one tworzyć główną oś Programu i w głównej mierze to właśnie te projekty przyczynią się do osiągnięcia większości z zakładanych celów. W dalszej kolejności znajdują się projekty dodatkowe oraz działania zaplanowane przez lokalnych interesariuszy procesu. Realizacja poszczególnych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych będzie jednak uzależniona od możliwości pozyskania ich finansowania ze źródeł zewnętrznych, a także możliwości włączenia partnerów społecznych i gospodarczych.

W celu zobrazowania harmonogramu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 opracowano wykres Gantta, który doskonale sprawdza się w procesie

zarządzania projektami. Uwzględniono w nim podział procesu na poszczególne działania oraz rozplanowano je w ramach przewidzianej perspektywy czasowej dokumentu.

Tabela 39. Harmonogram realizacji podstawowych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych GPR.

L.p.	Nazwa projektu	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.	Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika.								
2.	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.								
3.	Rewitalizacja terenu przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kraśniku.								
4.	Aktywizacja sportowa.								
5.	Śpiewający ogród Miejskiej Biblioteki Publicznej.								
6.	Lubelska 116 strefa aktywności – rewitalizacja obiektu Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Lublinie – oddział w Kraśniku								
7.	Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.								
8.	Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.								
9.	Remont i rozbudowa budynku przy ulicy Kolejowej z przeznaczeniem na hotel z restauracją.								
10.	Kraśnickie Centrum Przedsiębiorczości i Innowacji								
11.	Kraśnicka Akademia Rozwoju								
12.	Rewitalizacja kamienicy przy ul. Narutowicza 36 w Kraśniku.								
13.	Zielony Kraśnik.								
14.	Zadbajmy o kondycję – modernizacja obiektu odkrytej pływalni MOSIR w Kraśniku.								
15.	Rewitalizacja zdegradowanych terenów podobszaru Koszary.								
16.	Dostępna przestrzeń miejska – prawo, a nie przywilej!								
17.	Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni ogólnodostępnej przy Komendzie Powiatowej Policji w Kraśniku.								
18.	Inwestycja w przyszłość…								
19.	Rewitalizacja starej części cmentarza z poprawą komunikacji i dostępności zasobów historyczno-artystycznych.								
20.	Rewitalizacja Zespołu Szkół nr 3								
21.	Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych.								
22.	Rewitalizacja budynków wielorodzinnych wchodzących w zasób mieszkaniowy miasta.								
23.	Prace konserwatorskie, restauratorskie, elektryczne i budowlane obiektów w zespole dawnego zespołu klasztornego oo. Kanoników Regularnych w Kraśniku przy ul. Klasztornej 3 oraz na cmentarzu parafialnym w Kraśniku, przy ul. Cmentarnej								
24.	Przebudowa i rewitalizacja obiektu byłego Oddziału Rehabilitacji z adaptacją na Centrum Edukacyjno-Konferencyjne w Kraśniku								

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 40. Harmonogram realizacji pozostałych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych GPR.

L.p.	Nazwa projektu	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.	Kraśnickie Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych.								
2.	Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.								
3.	Akcja – Integracja!								
4.	Animacje kulturalne.								
5.	Termomodernizacja budynków w podobszarze rewitalizacji.								

Źródło: Opracowanie własne.

5. Monitoring i ewaluacja GPR.

Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym Programie (art. 22 ustawy o rewitalizacji). Dlatego też, niniejszy dokument został wyposażony w narzędzia umożliwiające ocenę postępów jego realizacji, które tworzą spójny system monitorowania i oceny. System monitorowania zarówno dostarcza danych do oceny skuteczności realizowanych działań, jak i ostrzega o konieczności dokonania modyfikacji GPR, poprzez jego aktualizację. System ten może działać tylko wtedy, gdy jest dwutorowy i obejmuje zarówno monitoring realizacji przedsięwzięć i projektów, jak i osiąganie celów GPR. W przypadku braku oczekiwanych zmian lub postępów należy podjąć działania naprawcze lub aktualizacyjne, które pozwolą lepiej realizować postanowienia GPR.

Ocena dokumentu sporządzona będzie przez Burmistrza Miasta Kraśnik, a następnie zaopiniowana przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszona na stronie internetowej miasta w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku stwierdzenia, że Gminny Program Rewitalizacji wymaga zmiany, Burmistrz Miasta wystąpi do Rady Miasta z wnioskiem o jego zmianę, a w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji, o uchylenie uchwały w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części. Należy w tym miejscu również zaznaczyć, że zmiana gminnego programu rewitalizacji następuje w trybie, w jakim jest on uchwalany. Jednak nie wymaga ona uzyskania opinii instytucji, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy *o rewitalizacji*, ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, oraz nie wymaga zmiany uchwały w sprawie Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

5.1. Wskaźniki monitoringowe.

Monitorowanie GPR polegać będzie na systematycznym gromadzeniu i analizowaniu wiarygodnych danych dotyczących wyznaczonych obszarów objętych działaniami rewitalizacyjnymi oraz formułowaniem na ich podstawie ocen skuteczności i efektywności tychże procesów. Prowadzone w ramach monitoringu czynności będą miały na celu przede wszystkim zapewnienie zgodności działań wynikających z Programu względem przyjętych założeń, na tle zdiagnozowanej sytuacji problemowej. Proces monitorowania odnosi się zarówno do wskaźników, które pozwalają określić

stan obszarów objętych rewitalizacją, tempo i kierunek zachodzących zmian w wymiarze ogólnym, jak również postęp w zakresie wdrażania poszczególnych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych.

Poniżej przedstawiono wykaz wskaźników określających postęp w osiąganiu celów rewitalizacji wraz z odniesieniem do źródeł ich pomiaru. Wartość bazowa wskaźników określających postęp w osiąganiu celów rewitalizacji wynika z diagnozy obszaru rewitalizowanego. W ramach przyjętej metodologii monitoringu GPR, dla wskaźników nie wyznaczono wartości docelowej. Badana będzie ich zmiana w stosunku do wartości początkowej (wzrost lub spadek). Takie podejście pozwoli na optymalną obserwację zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji.

Tabela 41. Wskaźniki monitoringowe GPR.

Cel strategiczny	Wskaźnik monitoringowy	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
1. Wzmocnienie kapitału społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacji.	**WSKAŹNIKI PODSTAWOWE**				
	Liczba osób kwalifikujących się do wsparcia z pomocy społecznej.	os.	1 172	1 000	MOPS/ GUS.
	Liczba organizacji społecznych zaangażowanych w realizację GPR.	szt.	0	10	Dane JST.
	Liczba miejsc aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji.	szt.	0	8	Dane JST.
	Liczba wydarzeń kulturalnych, sportowych aktywizujących na obszarze rewitalizacji rocznie.	szt.	0	33	Dane JST/ realizato-rzy proje-któw
	Liczba organizacji społecznych zaangażowanych w realizację programu GPR.	szt.	0	45	Dane JST.
	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (rocznie).	os.	0	8 000	Dane JST/ admini-stratorzy obiektów
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (w ramach GPR) rocznie.	os.	0	44 235	Dane JST.
	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji.	os.	8 950	8 950	Dane JST/GUS.
	WSKAŹNIKI DODATKOWE				
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na mieszkańca.	os.	0,0178	trend malejący	MOPS/ GUS.
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności	os.	0,0002	trend malejący	MOPS/ GUS.
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na mieszkańca.	os.	0,0137	trend malejący	MOPS/ GUS.
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na mieszkańca.	os.	0,0085	trend malejący	MOPS/ GUS.
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na mieszkańca.	os.	0,0128	trend malejący	MOPS/ GUS.
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych w przeliczeniu na mieszkańca.	os.	0,0042	trend malejący	MOPS/ GUS.

Cel strategiczny	Wskaźnik monitoringowy	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności w przeliczeniu na mieszkańca.	os.	0,0026	trend malejący	MOPS/ GUS.
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie w przeliczeniu na mieszkańca.	os.	0,0002	trend malejący	MOPS/ GUS.
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na mieszkańca.	os.	0,0037	trend malejący	MOPS/ GUS.
	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na mieszkańca.	os.	0,032	trend malejący	PUP/GUS.
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na mieszkańca.	os.	0,008	trend malejący	PUP/GUS.
	Liczba przestępstw w przeliczeniu na mieszkańca.	szt.	0,014	trend malejący	Policja.
	Liczba wykroczeń zgodnie z RSoW (bez mandatów) w przeliczeniu na mieszkańca.	szt.	0,026	trend malejący	Policja.
	Liczba interwencji domowych w przeliczeniu na mieszkańca.	szt.	0,005	trend malejący	Policja.
	Liczba przestępstw kryminalnych w przeliczeniu na mieszkańca.	szt.	0,009	trend malejący	Policja.
	Liczba założonych „Niebieskich Kart” w przeliczeniu na mieszkańca.	szt.	0,001	trend malejący	Policja.
	Liczba aktywnych organizacji NGO w przeliczeniu na mieszkańca.	szt.	0,005	trend rosnacy	Starostwo Powiato-we, KRS, GUS.
	Liczba wniosków o dotacje złożonych do miasta przez NGO w przeliczeniu na mieszkańca.	szt.	0,005	trend rosnący	Dane JST.
2. Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.	**WSKAŹNIKI PODSTAWOWE**				
	Liczba wspartych przedsiębiorstw (w ramach realizacji GPR).	szt.	0	101	Dane JST, CEIDG i GUS.
	Liczba długotrwale bezrobotnych z obszaru rewitalizacji.	os.	254	200	PUP.
	WSKAŹNIKI DODATKOWE				
	Liczba firm z sektora prywatnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca.	szt.	0,0454	trend rosnący	Dane JST/ CEID/GUS.
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy.	szt.	0	29	Dane JST.
3. Podniesienie jakości środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji.	**WSKAŹNIKI PODSTAWOWE**				
	Liczba budynków gminnych objętych poprawą efektywności energetycznej.	szt.	0	4	Dane JST.
	WSKAŹNIKI DODATKOWE				
	Ilość usuniętego azbestu w porównaniu z ilością zinwentaryzowaną.	tona	Dame z 2022 r.	trend malejący	Dane JST.
	Liczba zrealizowanych projektów z zakresu poprawy stanu środowiska naturalnego.	szt.	0	5	Dane JST.
4. Zwiększenie dostępności, poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych dla mieszkańców i gości obszaru rewitalizacji.	**WSKAŹNIKI PODSTAWOWE**				
	Liczba zmodernizowanych lub utworzonych przestrzeni publicznych.	szt.	0	36	Dane JST.
	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (Powierzchnia/liczba zmodernizowanych utworzonych terenów zieleni).	ha/szt.	0/0	1,5ha/16	Dane JST.

Cel strategiczny	Wskaźnik monitoringowy	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
	Liczba inwestycji istotnie ułatwiających dostępność pieszo, rowerem, transportem publicznym do lub na obszarze rewitalizacji.	szt.	0	15	Dane JST.
	Liczba przestrzeni dostosowanych do potrzeb osób. z niepełnosprawnościami.	szt.	0	14	Dane JST/ realizato-rzy proje-któw
	WSKAŹNIKI DODATKOWE				
	Powierzchnia obszarów zrewitalizowanych.	ha	0	4,5	Dane JST/ realizato-rzy proje-któw
	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć i projektów z zakresu tworzenia wysokiej jakości, dostępnych przestrzeni publicznych.	szt.	0	21	Dane JST/ realizato-rzy proje-któw
	Liczba osób korzystających ze wspartych przestrzeni.	os.	0	12 500	Dane JST/ realizato-rzy proje-któw
5. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji.	**WSKAŹNIKI PODSTAWOWE**				
	Liczba odnowionych (wspartych w ramach GPR) obiektów infrastruktury innych niż budynki mieszkalne w obszarze rewitalizacji.	szt.	0	4	Dane JST.
	Liczba zrewaloryzowanych obiektów zabytkowych.	szt.	0	2	Dane JST/ realizato-rzy proje-któw
	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem.	szt.	0	12	Dane JST/ realizato-rzy proje-któw.
	Liczba wspartych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach.	szt.	0	2	Właściciel e/zarząd-cy nieruchо-mości
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	szt.	0	12	Dane JST/ realizato-rzy proje-któw
	WSKAŹNIKI DODATKOWE				
	Liczba zmodernizowanych lub przebudowanych budynków użyteczności publicznej.	szt.	0	12	Dane JST.
	Liczba budynków dostosowanych do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	szt.	0	7	Dane JST.
	Liczba osób korzystających ze wspartych obiektów.	os.	0	8 250	Dane JST/ admini-stratorzy obiektów

Źródło: Opracowanie własne.

Ocena postępów we wdrażaniu Programu dokonywana w cyklu **trzyletnim** będzie bazowała na: wskaźnikach statystycznych BDL GUS, danych dostępnych w bazach publicznych tj. KRS, CEIDG, CEPIK, danych gromadzonych przez komórki organizacyjne i jednostki podległe miasta Kraśnik.

5.2. Ewaluacja postanowień GPR.

Monitoring i ewaluacja Programu to procesy nadzorcze, które są niezbędne do prawidłowej i skutecznej realizacji postanowień dokumentu. Nieskomplikowany proces weryfikacji postanowień GPR będzie gwarantem skutecznej oceny realizowanych działań zarówno pod kątem osiągania zakładanych wskaźników jak i efektywnego wydatkowania środków publicznych przeznaczonych na przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne. Należy również zaznaczyć, że przedsięwzięcia i projekty realizowane w ramach niniejszego Programu z udziałem środków zewnętrznych, będą podlegać monitoringowi instytucji nadrzędnych zgodnie z umową o dofinansowanie i wytycznymi w ramach poszczególnych programów operacyjnych.

W zakresie ewaluacji postanowień Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik podjęto decyzję o opracowywaniu wymaganych przez ustawę *o rewitalizacji* raportów zawierających ocenę aktualności i stopnia realizacji postanowień i celów dokumentu raz na trzy lata od daty wejścia w życie postanowień GPR. Raport ten zawierał będzie: weryfikację osiągania zaproponowanych powyżej wskaźników monitoringu, ogólną ocenę realizacji postanowień dokumentu oraz ewentualne wskazania dotyczące proponowanego zakresu zmian i aktualizacji zapisów dokumentu.

Takie podejście spełnia przesłanki ewaluacji on-going, czyli prowadzonej w trakcie podejmo-wania interwencji społecznej lub realizacji Programu. Badanie ewaluacyjne ma tutaj za zadanie dostarczyć cenne wnioski, pozwalające na określenie prawdopodobieństwa osiągnięcia wska-źników strategicznych, mając na uwadze dotychczas podjęte działania i zrealizowane projekty.

Dzięki przeprowadzonym analizom można zidentyfikować obszary wymagające usprawnień, po czym podjąć aktywność w celu ich wdrożenia. Badanie ewaluacyjne on-going pozwala więc zwiększyć skuteczność i efektywność interwencji, uwzględniając zmieniający się kontekst społeczny oraz instytucjonalny. Może być również wykorzystane jako przesłanka do aktualizacji poszczególnych zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji.

Warto w tym miejscu również wspomnieć o fakultatywnej możliwości realizacji ewaluacji ex-post. Jest to społeczno-ekonomiczne badanie oceniające znaczenie przeprowadzonej inter-wencji w zakresie realizacji potrzeb, na które miała odpowiadać, jak również oceniające jej niezamierzone efekty. W ramach tego typu badania, należy dokonać całościowej oceny inter-wencji, dlatego też ewaluację ex-post często określa się mianem ewaluacji podsumowującej.

Specyfika ewaluacji ex-post polega na tym, że w badaniu uwzględnione zostają realne efekty wprowadzonych interwencji. Poprzez porównanie tego, co powinno zostać osiągnięte dzięki określonym działaniom z tym, co faktycznie osiągnięto. Możliwa jest wówczas odpowiedź na

pytanie: czy cele rewitalizacji zostały zrealizowane, a jeżeli tak, to w jakim stopniu zaawansowania. Weryfikowana jest tym samym przyjęta na etapie programowania wizja obszaru rewitalizacji.

6. Planowane do przyjęcia uchwały, narzędzia oraz niezbędne zmiany w uchwałach obowiązujących.

6.1. Zmiany w polityce mieszkaniowej.

Zaplanowane w Programie przedsięwzięcia nie rodzą konieczności wprowadzenia zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. *o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego*.

6.2. Komitet Rewitalizacji.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy *o rewitalizacji* Rada Miasta Kraśnik podjęła uchwałę nr LXIX/ 569/2023 Rady Miasta Kraśnik z dnia 28 września 2023 r. *w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Kraśnik*, która została poprzedzona konsultacjami społecznymi[13]. Burmistrz Miasta Kraśnik niezwłocznie po podjęciu uchwały powołał w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji. Rolę Komitetu Rewitalizacji wskazano w części zarządczej Programu.

6.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji.

Nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy.

6.4. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta wraz z planami miejscowymi to najważniejsze dokumenty, na podstawie których gminy realizują politykę rozwoju przestrzennego. Dlatego też, aby zarówno Gminny Program Rewitalizacji, jak i projekty o charakterze inwestycyjnym z niego wynikające były wykonalne, muszą być realizowane zgodnie z zapisami studium oraz zasadami wynikającymi z planu miejscowego, jakie obowiązują dla jego lokalizacji.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 13 ustawy *o rewitalizacji* w GPR należy przedstawić sposób jego realizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym poprzez wskazanie ewentualnych zmian w dokumencie studium oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

[13] Akt prawny: Uchwala-LXIX_569_2023 - Baza Aktów Własnych (prawomiejscowe.pl)

W przypadku gdy ustalenia gminnego programu rewitalizacji są niezgodne ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zgodnie z art. 20 ustawy *o rewitalizacji* przeprowadza się postępowanie w sprawie zmiany tego studium, w celu jego dostosowania do gminnego programu rewitalizacji. W przypadku konieczności uchwalenia albo zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z powodu niezgodności z gminnym programem rewitalizacji postępowanie jest prowadzone analogicznie.

6.4.1. Niezbędne zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

W chwili obecnej obowiązuje *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kraśnik* (przyjęte uchwałą Nr XL/327/01 Rady Miejskiej w Kraśniku z dnia 29 listopada 2001 roku, zmienione uchwałą Nr XLIV/439/2017 Rady Miasta Kraśnik z dnia 31 sierpnia 2017 roku).

Ostatniej oceny aktualności *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kraśnik* dokonano w 2021 r. Przyjęto ją uchwałą Nr XXXVII/280/2021 Rady Miasta Kraśnik z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie oceny aktualności studium i planów miejscowych w mieście Kraśnik. Studium uznano za nieaktualne. Od 01.08.2022 r. trwają prace nad zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kraśnik.

Dokument formułuje zasady polityki przestrzennej w mieście Kraśnik uwzględniając uwarunkowania jej rozwoju. Dokument, zaakceptowany i przyjęty przez władze lokalne, prowadzi do konsekwentnej realizacji polityki przestrzennej oraz wspierania i promocji działań zgodnych z tą polityką. Władze miasta są zobowiązane do uwzględniania ustalonych uwarunkowań w ramach posiadanych kompetencji w zakresie podejmowanych decyzji przestrzennych. Działalność zgodna z uwarunkowaniami ma na celu umocnienie i rozwinięcie uwarunkowań sprzyjających oraz osłabienie, minimalizację lub eliminację uwarunkowań ograniczających. Ranga uchwalonego studium jest wysoka zarówno w stosunku do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wykonywanych w następstwie realizacji studium, jak i w odniesieniu do działań rady i burmistrza miasta w sferze zagospodarowania przestrzennego. Decyzje rady miasta podejmowane w trybie jej uchwał nie mogą być sprzeczne z polityką przestrzenną miasta.

W praktyce powyższe zapisy Studium potwierdzają zgodność z Gminnym Programem Rewitalizacji, zarówno w zakresie uwarunkowań i podejmowanej strategii rozwoju przestrzennego, jak i celów rozwojowych miasta. Brak sprzeczności pomiędzy dokumentami zidentyfikowano w ramach całej treści Studium. Synteza uwarunkowań rozwoju identyfikuje zbieżne z GPR potencjały i problemy rozwojowe. Należy zaznaczyć, że analizy dokonano tutaj w zakresie: położenia geograficznego, administracyjnego, infrastruktury funkcjonalno-przestrzennej oraz roli miasta w regionie, potencjału społeczno-demograficznego, stanu infrastruktury technicznej i społecznej, wykorzystania i uzbrojenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej, potencjału gospodarczego, stanu zasobów i walorów środowiska przyrodniczego, uwarunkowań do zasobów wartości kulturowych. Zatem wszystkie sfery znajdujące odzwierciedlenie w analizach dokonywanych w ramach prac nad GPR.

Również po dokonaniu analizy zakresu przewidzianych w ramach procesu rewitalizacyjnego przedsięwzięć i projektów, należy stwierdzić, że są one zgodne z zakładanymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego w mieście i nie wymagają zmian w postanowieniach obecnego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kraśnik.

Podsumowując powyższe, w wyniku opracowania i przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji, a także z uwagi na zmiany w prawie dotyczące aktów planowania przestrzennego (zmiana ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* z dnia 7 lipca 2023 r. Dz.U. z 2023, poz. 1688) wprowadzające zamiast dokumentu studium plan ogólny gminy, nie przewiduje się konieczności dokonywania zmian w treści obecnego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta. Nie mniej jednak, opracowany w przyszłości plan ogólny będzie uwzględniał ustalenia ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kraśnika na lata 2023-2030.

6.4.2. Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania.

Obecnie obowiązujące w mieście Kraśnik Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego są aktami prawa miejscowego, w których ustala się przeznaczenie terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określa sposób zagospodarowania i warunki zabudowy terenu. Ustalenia planu miejscowego, wraz z innymi przepisami, kształtują sposób wykonywania prawa własności nieruchomości, dlatego też w trakcie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji należy dokonać analizy zapisów MPZP i wskazać ewentualne zmiany, które należy w nich wprowadzić.

W przypadku niniejszego dokumentu, wyznaczonym obszarem rewitalizacji są podobszary:

1) podobszar rewitalizacji **„Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim”**,
2) podobszar rewitalizacji „**Zarzecze**”,
3) podobszar rewitalizacji „**Osiedle Koszary**”,
4) podobszar rewitalizacji „**Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym”**,
5) podobszar rewitalizacji „**Dzielnica Kraśnik Fabryczny**”.

Zatem analizie poddano zapisy planów dotyczące tych właśnie obszarów. Należy zaznaczyć, że na etapie prac związanych z opracowaniem dokumentu nie stwierdzono w nich zapisów i uwarunkowań powodujących niezgodności z Gminnym Programem Rewitalizacji, w szczególności w zakresie granic terenów objętych planami, linii rozgraniczających tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania, linii zabudowy oraz ich oznaczeń. Szczegółowe ustalenia miejscowych planów zagospodarowania nie wywierają negatywnego wpływu w odniesieniu do zakresu zaplanowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych.

Na obecnym etapie prac nie występuje zatem konieczność dokonania zmiany zapisów MPZP. Niemniej jednak nie wyklucza się w przyszłości konieczności uchwalenia MPZP dla rewitalizowanych terenów, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i ustaleniami GPR.

6.4.3. Miejscowy plan rewitalizacji.

Miejscowy Plan Rewitalizacji to szczególna forma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze rewitalizacji. Plan pozwala podejmować regulacje m.in.

w zakresie: jakości nowej architektury, przestrzeni publicznych, a także możliwości powstawania obiektów wielkopowierzchniowych oraz ich liczby. Umożliwia on także kształtowanie pasa drogowego jako przestrzeni publicznej, przewidując środki, mające na celu uspokojenie ruchu lub wprowadzenie przestrzeni wspólnych.

W ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 podjęto decyzję o braku konieczności uchwalenia Miejscowego Planu Rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W przypadku wystąpienia okoliczności wymagających podjęcia stosownej uchwały na późniejszych etapach prowadzenia procesu rewitalizacyjnego, niniejszy rozdział zostanie uzupełniony o: wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego Planu. Należy w tym miejscu również zaznaczyć, że jeżeli na całości albo części obszaru rewitalizacji obowiązuje plan miejscowy i został uchwalony gminny program rewitalizacji, miejscowy plan rewitalizacji można również uchwalić w wyniku zmiany planu miejscowego.

6.5. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych na obszarze rewitalizacji.

Mapa przedstawiająca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji jest obligatoryjnym elementem GPR. Stanowi ona **załącznik graficzny nr 2 do Programu** opracowany na podkładzie mapowym w skali 1:5000 pełniący funkcję ilustracyjną i pozwalający na uchwycenie na mapie zmian wynikających z kierunków interwencji rewitalizacyjnej. Takie podejście ma pozwolić na przedstawienie postanowień GPR w czytelny dla większości odbiorców sposób.

Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji wynikają z diagnozy i analiz, zdiagnozowanych problemów, zgłoszonych potrzeb, konsultacji społecznych oraz przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030.

Na mapie wskazano lokalizację przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Wśród nich znajdują się przedsięwzięcia inwestycyjne dotyczące budynków i obiektów, które zostaną poddane modernizacji i/lub adaptacji pod inne funkcje, rewitalizację ogólnodostępnych przestrzeni publicznych, także przedsięwzięcia i projekty nieinwestycyjne dotyczące m.in. działań społecznych, którymi objęci zostaną mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Działania te będą organizowane w konkretnych lokalizacjach. Część przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych dotyczy inwestycji i działań zaplanowanych do realizacji w przestrzeni publicznej i na terenach zieleni. Faktyczny obszar oddziaływania większości przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych infrastrukturalnych i realizowanych na ich bazie projektów społecznych będzie obejmował całe podobszary rewitalizacji. Mieszkańcy z całego danego podobszaru rewitalizacji będą mogli korzystać z rezultatów przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych zlokalizowanych na tym obszarze.

7. Mechanizmy włączania interesariuszy w proces rewitalizacji.

Na etapie opracowania dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030, uwzględniono konieczność włączania (współdecydowania) interesariuszy, tj.:

- mieszkańców miasta,
- mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej,
- inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

W trakcie procesu włączania (współdecydowania) interesariuszy w prace nad opracowywaniem GPR wykorzystano różnorodne formy partycypacji społecznej, których zastosowanie spełniło wymóg skuteczności i adekwatności w kontekście aktywnego uczestnictwa jak najszerszej liczby odbiorców. Z katalogu licznych narzędzi i technik partycypacyjnych wykorzystano: badania ankietowe, składanie wniosków (fiszki projektowe), otwarte spotkania, konsultacje, formularze zgłaszania uwag.

Proces włączania składa się z 3 etapów:

- **Etap I: Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji**

Zgodnie z ustawą *o rewitalizacji* prace nad Programem rozpoczęto od wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Konsultacje społeczne przeprowadzono na podstawie art. 11 ust. 3 w związku z art. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. *o rewitalizacji* (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.), uchwały nr XIV/127/2019 Rady Miasta Kraśnik z dnia 28 listopada 2019 r. *w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Miasta Kraśnik* oraz Zarządzenia nr 166/2023 Burmistrza Miasta Kraśnik z dnia 25 kwietnia 2023 r. *w sprawie konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miasta Kraśnik w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Kraśnik*.

Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeprowadzono w terminie od **02** do **31 maja 2023 r.**

Konsultacje społeczne prowadzone były w formie:

- spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami miasta Kraśnik oraz Radnymi Miasta,
- zbierania pisemnych i elektronicznych uwag mieszkańców w oparciu o formularz konsultacyjny,
- badania ankietowego w formie papierowej i elektronicznej.

Wypełnione formularze i ankiety można było dostarczyć:

- pocztą tradycyjną na adres: Urząd Miasta Kraśnik, ul. Lubelska 84, 23-200 Kraśnik;
- osobiście do Kancelarii Ogólnej Urzędu Miasta, ul. Lubelska 84 (parter) od poniedziałku do piątku w godzinach pracy urzędu;
- drogą elektroniczną na adres: kancelaria@krasnik.eu.

Była także możliwość zgłaszania ustnych uwag do protokołu osobiście lub telefonicznie w Biurze Strategii i Obsługi Inwestorów Miasta Kraśnik, ul. Lubelska 84, pokój nr 106 (I piętro), od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu Miasta Kraśnik.

Informacje i wyjaśnienia były udzielane przez pracowników Biura Strategii i Obsługi Inwestorów.

Zarządzeniem nr 166/2023 Burmistrza Miasta Kraśnik z dnia 25 kwietnia 2023 r. *w sprawie konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miasta Kraśnik w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Kraśnik* podano do publicznej informacji termin i tryb przeprowadzenia konsultacji społecznych. Zarządzenie zostało zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej miasta Kraśnik pod linkiem https://www.krasnik.eu/upload/page-files/file-644a2915eb4b8.pdf

Informacje na temat proponowanego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Kraśnik oraz możliwościach i formach wnoszenia uwag, w postaci:

1) projektu uchwały Rady Miasta Kraśnik w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji miasta Kraśnik, wraz z mapami obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Kraśnik,
2) diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Kraśnik,
3) formularza konsultacyjnego dotyczącego wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Kraśnik,
4) ankiety dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Kraśnik,

dostępne były od 25 kwietnia 2023 r. na stronie miasta, w zakładce REWITALIZACJA: https://www.krasnik.eu/zaproszenie-na-konsultacje-spoleczne-maj-2023.

W dniu 16 maja 2023 roku odbyły się dwa spotkania konsultacyjne z mieszkańcami, przedstawicielami przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Kraśnik. W ww. spotkaniach wzięło łącznie udział ponad 20 osób.

Uczestnicy spotkań zostali zapoznani z kluczowymi zagadnieniami dotyczącymi procesu rewitalizacji tj. z definicją rewitalizacji, podstawami prawnymi związanymi z procesem rewitalizacji, z zakresem tematycznym programu rewitalizacji, etapami tworzenie gminnego programu rewitalizacji, czym jest obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, jakie znaczenie w procesie rewitalizacji ma partycypacja społeczna. Przedstawiono i szczegółowo omówiono metodologię wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, przy wykorzystaniu danych i wskaźników do delimitacji podobszarów zdegradowanych i podobszarów rewitalizacji. Podejmowano dyskusje z uczestnikami na temat wyznaczonych obszarów zaprezentowanych na wyłożonych mapach. Interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość wyrażania swoich opinii i sugestii.

Po zakończeniu konsultacji społecznych sporządzony został „Raport z konsultacji społecznych w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Kraśnik". Raport został zamieszczony na stronie internetowej:
https://www.krasnik.eu/upload/page-files/file-64a54bf91f74c.pdf

Etap I zakończył się podjęciem uchwały nr LXVII/543/2023 Rady Miasta Kraśnik z dnia 22 czerwca 2023 r. *w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Kraśnik*: https://www.krasnik.eu/upload/page-files/file-64b640829a409.pdf

- **Etap II: Tworzenie Gminnego Programu Rewitalizacji**

Przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 rozpoczęto od podjęcia uchwały nr LXVII/544/2023 Rady Miasta Kraśnik z dnia 22 czerwca 2023 r. *w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030.*

https://www.krasnik.eu/aktualnosci/ogloszenie-o-przystapieniu-do-sporzadzenia-gminnego-programu-rewitalizacji
https://www.krasnik.eu/upload/page-files/file-64b63deb44f94.pdf
https://www.krasnik.eu/upload/page-files/file-64a7ae1e5a8fa.pdf

Pogłębioną charakterystykę obszaru rewitalizacji wykonano w oparciu o dane ilościowe i jakościowe. Zostały one zebrane na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta Kraśnik oraz badania ankietowego z mieszkańcami. Zebrane informacje o przestrzeni obszaru rewitalizacji i jego mieszkańcach uzupełniono podczas organizowanych spotkań z intere-sariuszami. Po zainicjowaniu prac nad opracowywaniem Programu, rozpoczęto równolegle zbieranie formularzy zgłoszenia projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. W konsekwencji wpłynęło 54 formularzy od mieszkańców, organizacji społecznych i innych interesariuszy.

Wypełnione komputerowo lub drukowanym pismem formularze można było składać w terminie od 1 do 15 sierpnia 2023 roku w formie papierowej, osobiście lub na adres Urzędu Miasta Kraśnik, bądź za pomocą poczty elektronicznej na adres: m.bartos@krasnik.eu.

Zgromadzone wypełnione formularze, a także pomysły mieszkańców przedstawione na spotkaniach i w ankiecie internetowej zostały uwzględnione w Programie, celem stworzenia dokumentu odpowiadającego na realne potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Konsultacje społeczne projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030" przeprowadzono w dniach od 08.11.2023 r. do 12.12.2023 r.

Zasady, tryb i termin przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030" określa załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 491/2023 Burmistrza Miasta Kraśnik z dnia 6 listopada 2023 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030. Informacja o konsultacjach społecznych została opublikowana w gazecie Głos Kraśnicki (wydanie z dnia 08.11.2023), na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na oficjalnej stronie Urzędu Miasta Kraśnik wraz z formularzem zgłaszania uwag.

W toku konsultacji zorganizowane zostały dwa spotkania, w których łącznie wzięło udział ponad 60 osób. W ***Raporcie podsumowującym przebieg konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030*** opisano proces konsultacji oraz wykaz zgłoszonych uwag. Poniższy raport i sprawozdanie zawierają również informacje o zaanga-żowaniu partnerów społeczno-gospodarczych w proces opracowywania dokumentu.

https://www.krasnik.eu/upload/page-files/file-65c1e087348e7.pdf

Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy *o rewitalizacji*, projekt „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030" przekazano do zaopiniowania wskazanym w ustawie podmiotom. Lista opinii została ujęta w ***Sprawozdaniu z przebiegu opiniowania projektu dokumentu.***
https://www.krasnik.eu/upload/page-files/file-65dddf7b1666d.pdf

- **Etap III: Wdrażania, monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji**

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030, będzie miało w szerokim stopniu charakter partycypacyjny ze względu na fakt, iż część planowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych będzie realizowana przez podmioty społeczne, które miały możliwość zgłoszenia projektów do GPR. Realizację Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie projektów realizowanych przez miasto Kraśnik, powierza się Burmistrzowi Miasta Kraśnik, który będzie za pośrednictwem odpowiednich komórek organizacyjnych Urzędu Miasta realizował działania w tym zakresie.

Na każdym z poziomów, w proces wdrażania założeń GPR zaangażowane będą następujące podmioty:

- Rada Miasta Kraśnik,
- Burmistrz Miasta Kraśnik,
- Pełnomocnik Burmistrza Miasta Kraśnik ds. Rewitalizacji,
- Zespół ds. Rewitalizacji,
- Komitet Rewitalizacji Miasta Kraśnik,
- interesariusze procesu rewitalizacji, wśród których znajdują się m.in.:
  - mieszkańcy obszaru rewitalizacji i całego miasta,
  - przedsiębiorcy,
  - instytucje kultury i edukacyjne,
  - organizacje pozarządowe,
  - media lokalne.

W ramach procesu wdrażania i monitorowania GPR wskazane powyżej podmioty pełnić będą następujące, odnoszące się do poszczególnych poziomów zarządzania dokumentem, funkcje:

- przekazywania informacji nt. realizowanych zadań wpisujących się w założenia GPR oraz statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania wskaźników dla Programu,
- zgłaszania wniosków dotyczących zmian w GPR,
- zgłaszania propozycji przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych,
- aktywnego, zgodnie z posiadanymi kompetencjami, włączania się w realizację zadań wpisujących się w GPR;
- zgłaszania Zespołowi prowadzącemu proces rewitalizacji pojawienie się trudności lub dodatkowych potrzeb związanych z wdrażanymi zadaniami uwzględnionymi w GPR.

Włączanie mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie miasta w proces wdrażania GPR będzie zapewnione poprzez:

- realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez sektor społeczny i/lub prywatny,
- funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji Miasta Kraśnik o reprezentatywnym składzie, który będzie organizacyjnym łącznikiem między organami Gminy, a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji,
- organizację konsultacji społecznych w ważnych kwestiach dotyczących wdrażania GPR (np. w sytuacji aktualizacji/modyfikacji Programu),
- wsparcie zawiązywania partnerstwa projektowego integrującego sektory,
- prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej promującej potencjalne źródła finansowania rewitalizacji oraz efektów podejmowanych działań rewitalizacyjnych,
- aktywizację sektora społecznego poprzez ujęcie rewitalizacji w rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Niezbędnym elementem zarządzania procesem rewitalizacji jest uwzględnianie w nim udziału społecznego nie tylko na etapie planowania i wdrażania, ale także na etapie monitorowania GPR. Ocena Programu powinna obejmować diagnozę czynników społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych obszaru rewitalizacji, opartą na wskaźnikach oraz opinii mieszkańców. Partycypacja społeczna na etapie oceny rewitalizacji uwzględnia aktywny udział mieszkańców w szerokich konsultacjach społecznych. Formy i narzędzia aktywnego włączenia mieszkańców w ocenę efektów GPR wykorzystywane na końcowym etapie to:

- badania sondażowe i ankiety na temat oceny procesów rewitalizacji,
- debata z władzami publicznymi na temat rewitalizacji,
- analiza postrzegania przez mieszkańców zmian na obszarze rewitalizacji,
- warsztaty sektorowe, festyny, święta połączone z prezentacją efektów rewitalizacji, spacery rewitalizacyjne,
- warsztaty z mieszkańcami.

Opisywane instrumenty powinny każdorazowo być dostosowane do aktualnych warunków oraz możliwości działania.

8. Uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

W oparciu o art. 57 ust. 1 pkt.2 i art. 58 ust.1 pkt. 2 w związku z art.48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.), w listopadzie 2023 roku wystąpiono do Regionalnego Dyrektora Ochronny Środowiska w Lublinie o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Kraśnik na lata 2023-2030". Na podstawie przeprowadzonej analizy załączonych dokumentów, biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 49 ww. ustawy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie, pismem z dnia 16.11.2023 r. (nr pisma WOOŚ.410.36.2023.DS) uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030".

Dodatkowo w dniu 6 listopada 2023 roku wystąpiono do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Kraśnik na lata 2023-2030". Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, w piśmie z dnia 23.11.2023 r. (nr pisma DNS-NZ.7016.139.2023) stwierdził, że przedłożony projekt dokumentu nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i uznał, że przedmiotowy dokument nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i w związku z tym opinio-wania przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Spis map, tabel, zdjęć i schematów

Mapa 1. Położenie miasta Kraśnik na tle Polski i województwa lubelskiego.
Mapa 2. Położenie miasta Kraśnik na tle powiatu kraśnickiego.
Mapa 3. Położenie miasta Kraśnik na tle krainy geograficznej Roztocze.
Mapa 4. Położenie miasta Kraśnik względem przebiegu Via Carpatia.
Mapa 5. MOF Kraśnika na tle OSI Miejskich Obszarów Funkcjonalnych województwa lubelskiego.
Mapa 6. OSI Roztocze.
Mapa 7. Stopa bezrobocia w 2021 r. w powiecie kraśnickim na tle innych powiatów województwa lubelskiego.
Mapa 8. Ukształtowanie terenu miasta Kraśnik.
Mapa 9. Położenie wszystkich obszarów chronionych na terenie miasta Kraśnik.
Mapa 10. Położenie użytku ekologicznego w Dolinie Wyżnicy.
Mapa 11. Podobszar zdegradowany „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim – część 1".
Mapa 12. Podobszar zdegradowany „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim – część 2".
Mapa 13. Podobszar zdegradowany „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim – część 3".
Mapa 14. Podobszar zdegradowany „Zarzecze".
Mapa 15. Podobszar zdegradowany „Osiedle Koszary".
Mapa 16. Podobszar zdegradowany „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym".
Mapa 17. Podobszar zdegradowany „Dzielnica Kraśnik Fabryczny ".
Mapa 18. Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim – część 1".
Mapa 19. Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim – część 2".
Mapa 20. Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim – część 3".
Mapa 21. Podobszar rewitalizacji „Zarzecze".
Mapa 22. Podobszar rewitalizacji „Osiedle Koszary".
Mapa 23. Podobszar rewitalizacji „Stacja Kolejowa wraz z obszarem przemysłowym".
Mapa 24. Podobszar rewitalizacji „Dzielnica Kraśnik Fabryczny ".

Tabela 1. Powierzchnia miasta Kraśnik objęta obowiązującymi i uchwalonymi MPZP w latach 2017-2022.
Tabela 2. Powierzchnia miasta Kraśnik objęta MPZP w 2022 r.
Tabela 3. Rodziny objęte pomocą społeczną w mieście Kraśnik w latach 2017 – 2022.
Tabela 4. Udzielona pomoc społeczna w mieście Kraśnik w latach 2017 – 2022.
Tabela 5. Wydatki na świadczenia wg ich rodzaju w latach 2017-2022 (w PLN).
Tabela 6. Liczba świadczeniobiorców w latach 2017-2022 (świadczenie pobierane co miesiąc).
Tabela 7. Liczba świadczeń rodzinnych i ich wartość w latach 2017-2022.
Tabela 8. Rodzaje oraz koszty świadczeń udzielonych przez MOPS w Kraśniku w latach 2017-2022.
Tabela 9. Liczba osób korzystających ze wszystkich form pomocy społecznej w podziale na poszczególne ulice miasta Kraśnik.
Tabela 10. Liczba osób korzystających ze wszystkich form pomocy społecznej w podziale na poszczególne ulice miasta Kraśnik.
Tabela 11. Podmioty gospodarcze w poszczególnych sektorach funkcjonujących w latach 2017 – 2022 w mieście Kraśnik.
Tabela 12. Koncentracja aktywności firm z sektora prywatnego przy poszczególnych ulicach miasta Kraśnik.
Tabela 13. Ilość odpadów komunalnych zebranych z terenu miasta Kraśnik w 2022 r.
Tabela 14. Ilość odpadów budowlanych i rozbiórkowych z terenu miasta Kraśnik w 2022 r.
Tabela 15. Ilość odpadów komunalnych zebranych w PSZOK w 2022 r.
Tabela 16. Ilość odpadów budowlanych i rozbiórkowych zebranych w PSZOK w 2022 r.
Tabela 17. Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska przy poszczególnych ulicach miasta Kraśnik.

Tabela 18. Wykaz obiektów na terenie miasta Kraśnik objętych ochroną konserwatorską.
Tabela 19. Zabytki ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków.
Tabela 20. Poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną i jakość terenów publicznych przy poszczególnych ulicach miasta Kraśnik.
Tabela 21. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych miasta Kraśnik.
Tabela 22. Charakterystyka energetyczna zasobów mieszkaniowych miasta Kraśnik.
Tabela 23. Stopień i skala degradacji stanu technicznego budynków oraz obiektów użyteczności publicznej i o przeznaczeniu mieszkaniowym, a także brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów, w szczególności w zakresie efektywności energetycznej i ochrony środowiska przy poszczególnych ulicach miasta Kraśnik.
Tabela 24. Analiza SWOT obszarów rewitalizacji.
Tabela 25. Cele strategiczne i kierunki działań GPR.
Tabela 26. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.
Tabela 27. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.
Tabela 28. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
Tabela 29. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Narodowego Planu Rewitalizacji 2022. Założenia.
Tabela 30. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.
Tabela 31. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030.
Tabela 32. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kraśnik na lata 2023-2030 z celami Strategii Rozwoju Ponadlokalnego obszaru obejmującego miasto Kraśnik, gminę Kraśnik, gminę Annopol, gminę Dzierzkowice, gminę Gościeradów, gminę Trzydnik Duży, gminę Urzędów, gminę Wilkołaz, gminę Zakrzówek na lata 2021-2027, z perspektywą do 2035 roku.
Tabela 33. Podstawowe przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne.
Tabela 34. Pozostałe przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne.
Tabela 35. Charakterystyka metodologii komplementarności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami/projektami i podmiotami je realizującymi.
Tabela 36. Wykaz podstawowych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych wraz z odniesieniem do kosztów, źródeł finansowania oraz okresu realizacji.
Tabela 37. Wykaz dodatkowych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych wraz z odniesieniem do kosztów, źródeł finansowania oraz okresu realizacji.
Tabela 38. Funkcje podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.
Tabela 39. Harmonogram realizacji podstawowych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych GPR.
Tabela 40. Harmonogram realizacji pozostałych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych GPR.
Tabela 41. Wskaźniki monitoringowe GPR.

Zdjęcie 1. Miasto Kraśnik z lotu drona – zabudowa mieszkaniowa po obydwu stronach ul. Urzędowskiej.
Zdjęcie 2. „Przystanek Kraśnik”.
Zdjęcie 3. Zespół urbanistyczny Kraśnika.
Zdjęcie 4. Zespół kościoła pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP i d. Klasztoru Kanoników Regularnych.
Zdjęcie 5. Zespół d. kościoła szpitalnego, ob. rektoralnego, pod wezwaniem Świętego Ducha.
Zdjęcie 6. Szpital przykościelny tzw. dworek modrzewiowy przy ul. Narutowicza.
Zdjęcie 7. Dwie synagogi (Duża i Mała) przy ul. Bóżnicznej.

Schemat 1. Podział negatywnych zjawisk na sfery.
Schemat 2. Schemat zgodności GPR z dokumentami lokalnymi.

Schemat 3. Struktura zarządzania GPR.

Załączniki

1. Mapy podobszarów rewitalizacji.

2. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.

MAPY PODOBSZARÓW REWITALIZACJI

Załącznik nr 1a

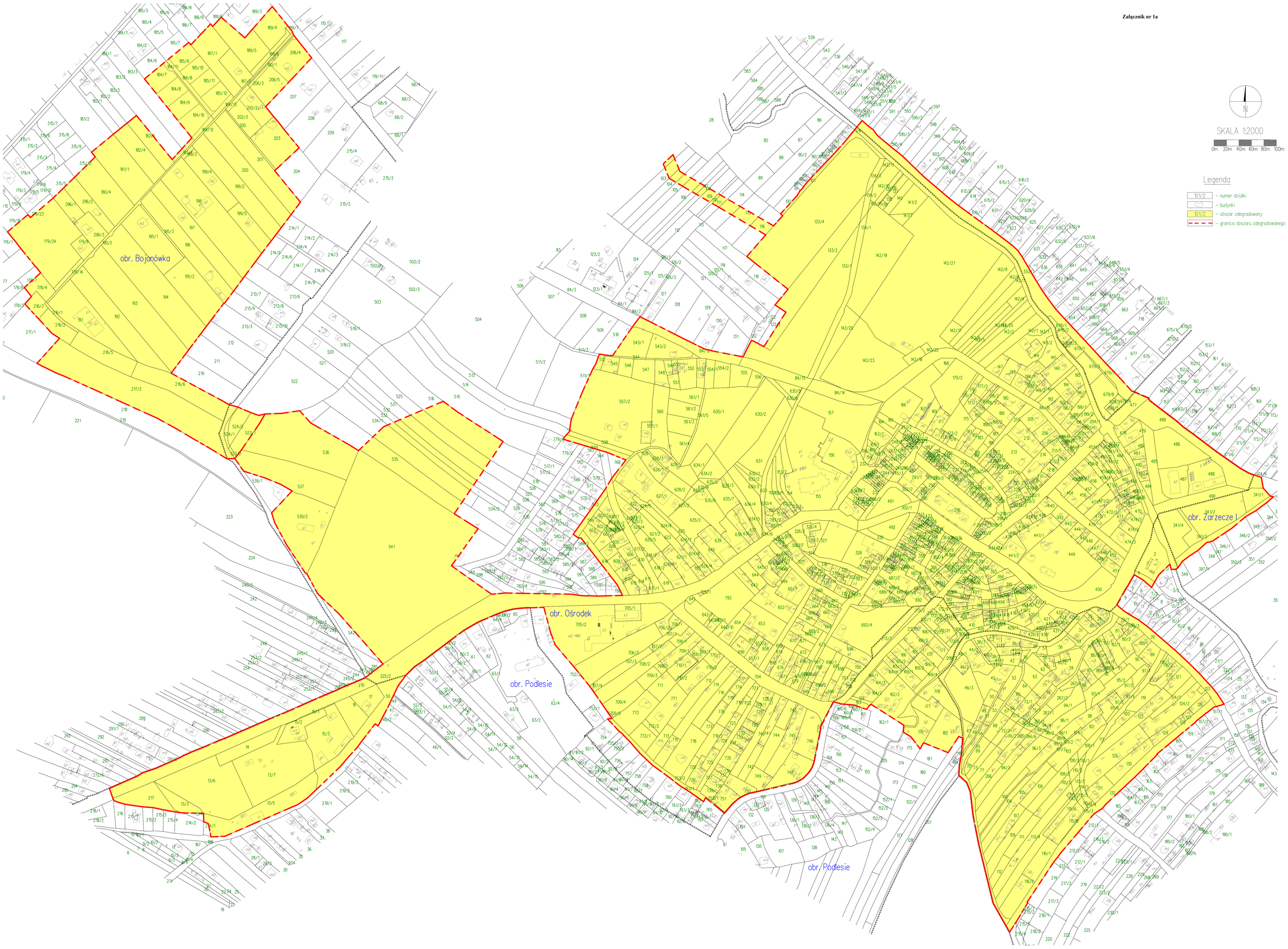

Załącznik nr 1b

obr. Suchynia

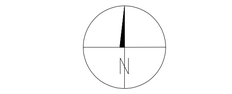

SKALA 1:2000

0m 20m 40m 60m 80m 100m

Legenda

101/2 – numer działki

– budynki

101/2 – obszar zdegradowany

– granica obszaru zdegradowanego

Załącznik nr 1c

N

SKALA 1:2000

0m 20m 40m 60m 80m 100m

Legenda

101/2 – numer działki

– budynki

101/2 – obszar zdegradowany

– granica obszaru zdegradowanego

obr. Budzyń

obr. Piaski

obr. Suchynia

Załącznik nr 2

SKALA 1:2000

0m 20m 40m 60m 80m 100m

Legenda

- 101/2 – numer działki
- – budynki
- 101/2 – obszar zdegradowany
- – granica obszaru zdegradowanego

obr. Zarzecze II

obr. Zarzecze I

obr. Stacja Kolejowa

obr. Kwiatkowice

Załącznik nr 3

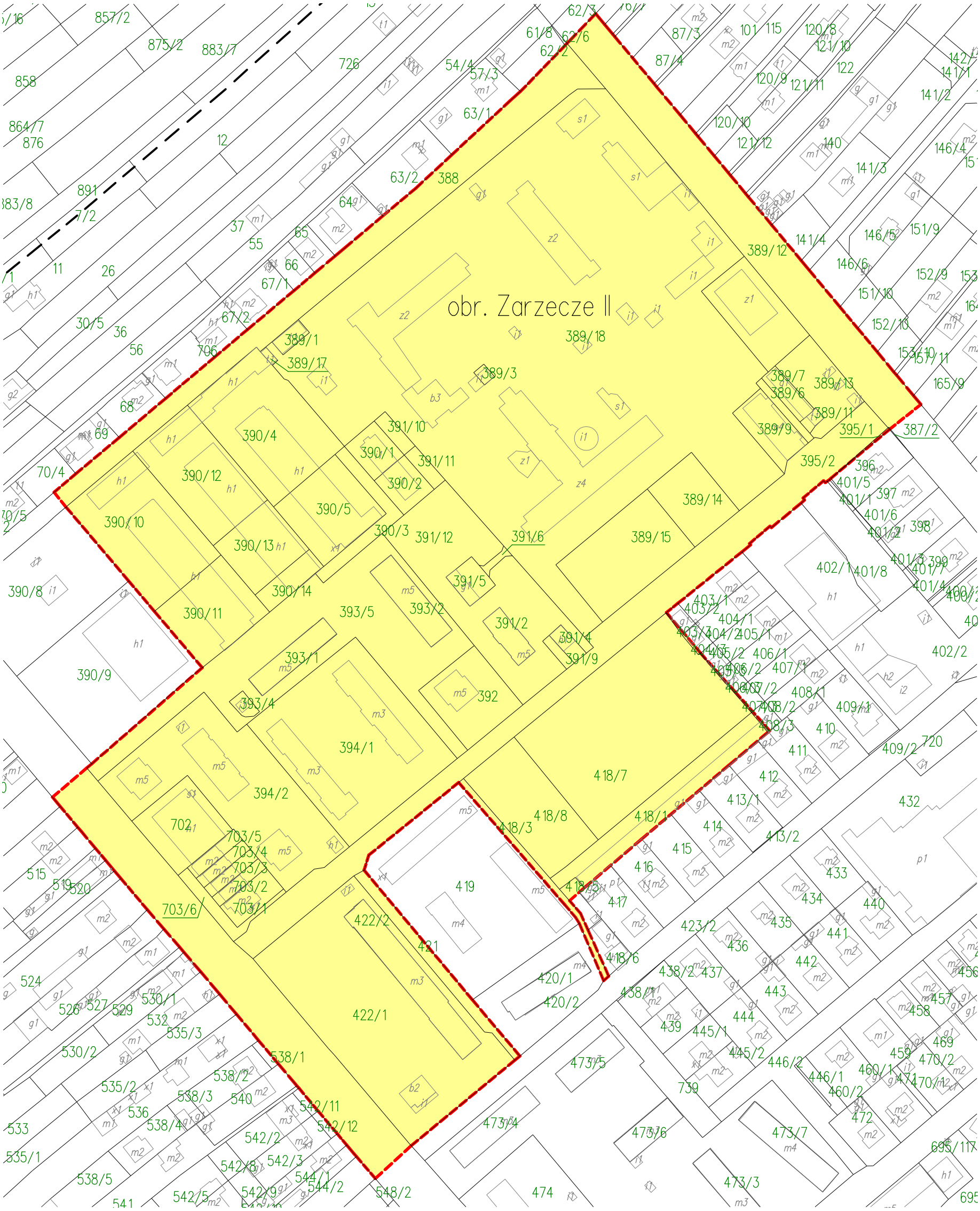

Załącznik nr 4

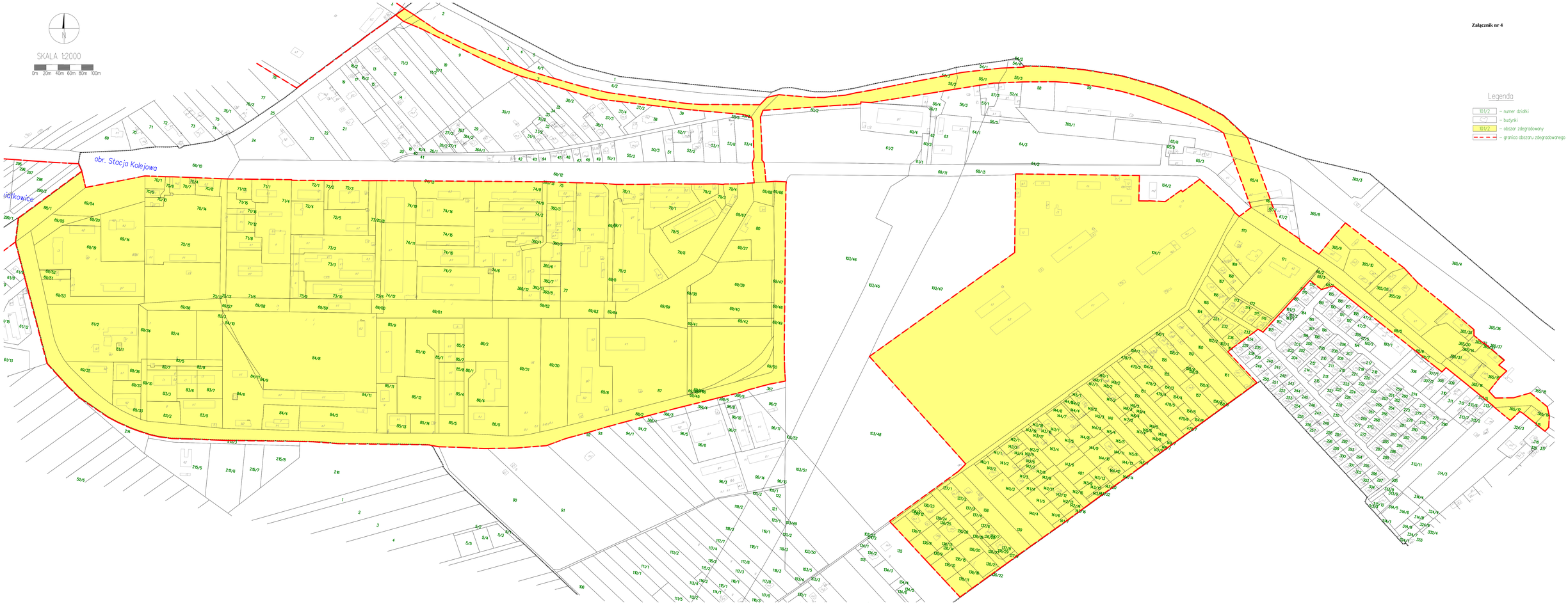

Załącznik nr 5

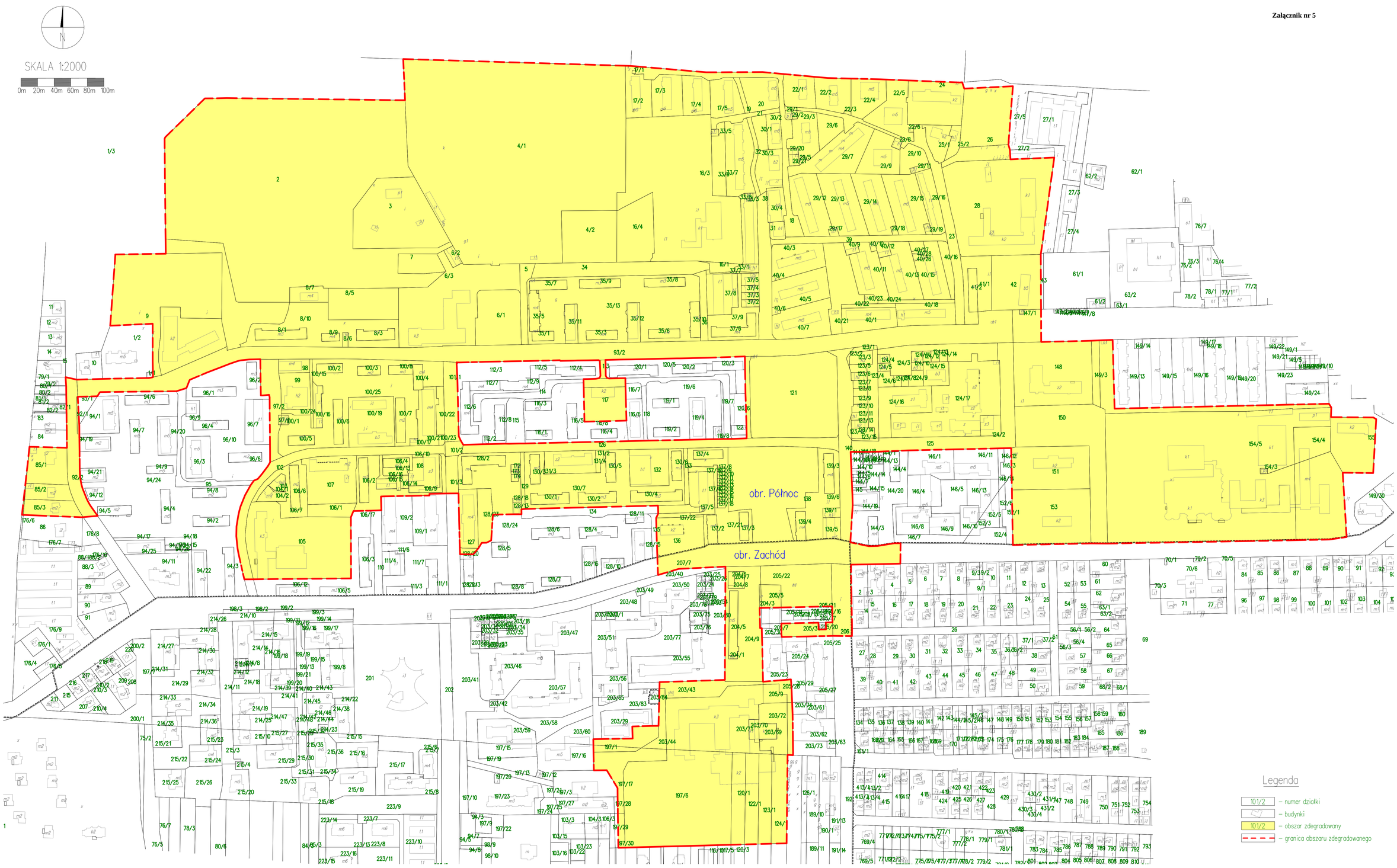

Załącznik nr 6a

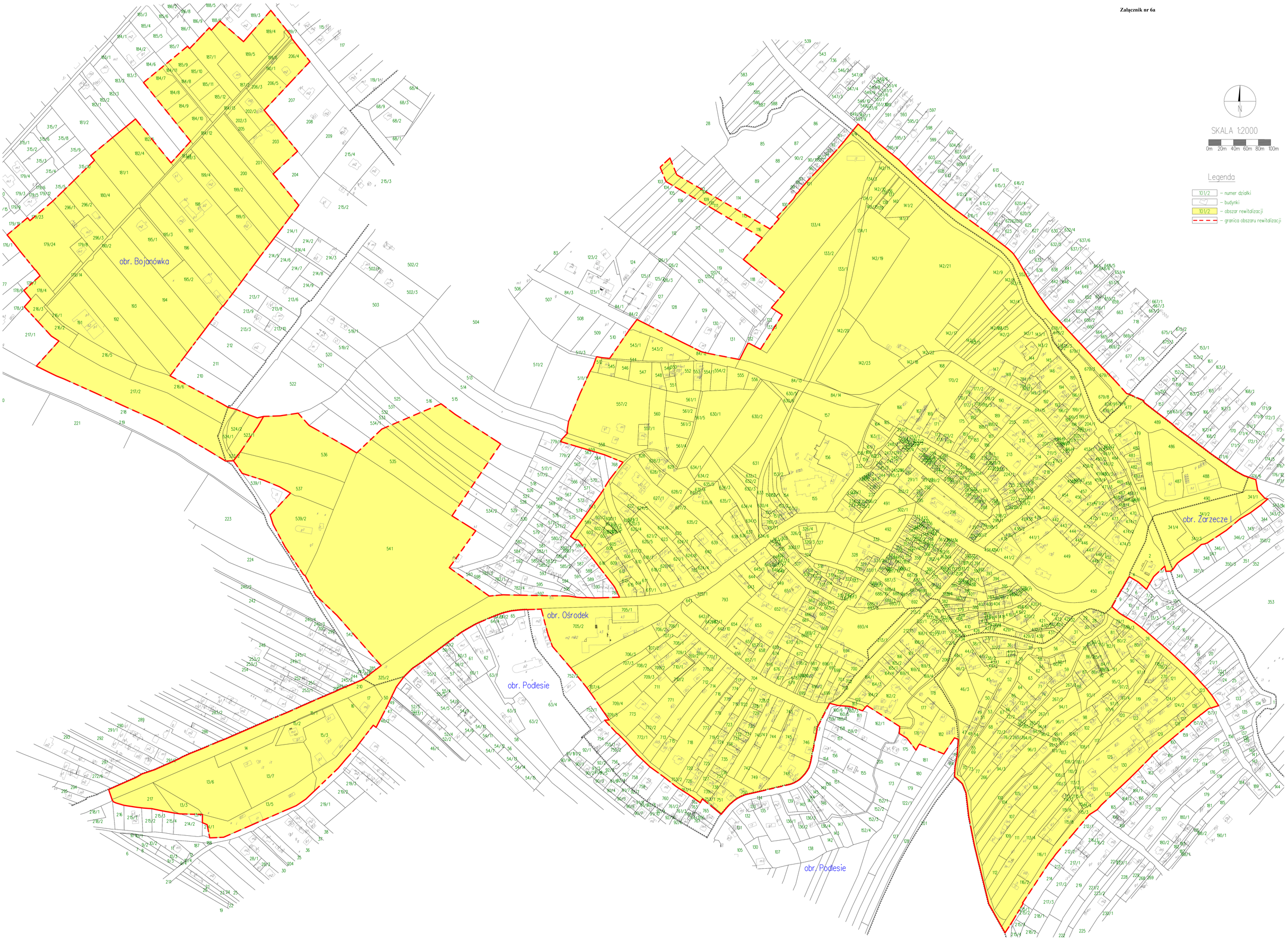

Załącznik nr 6b

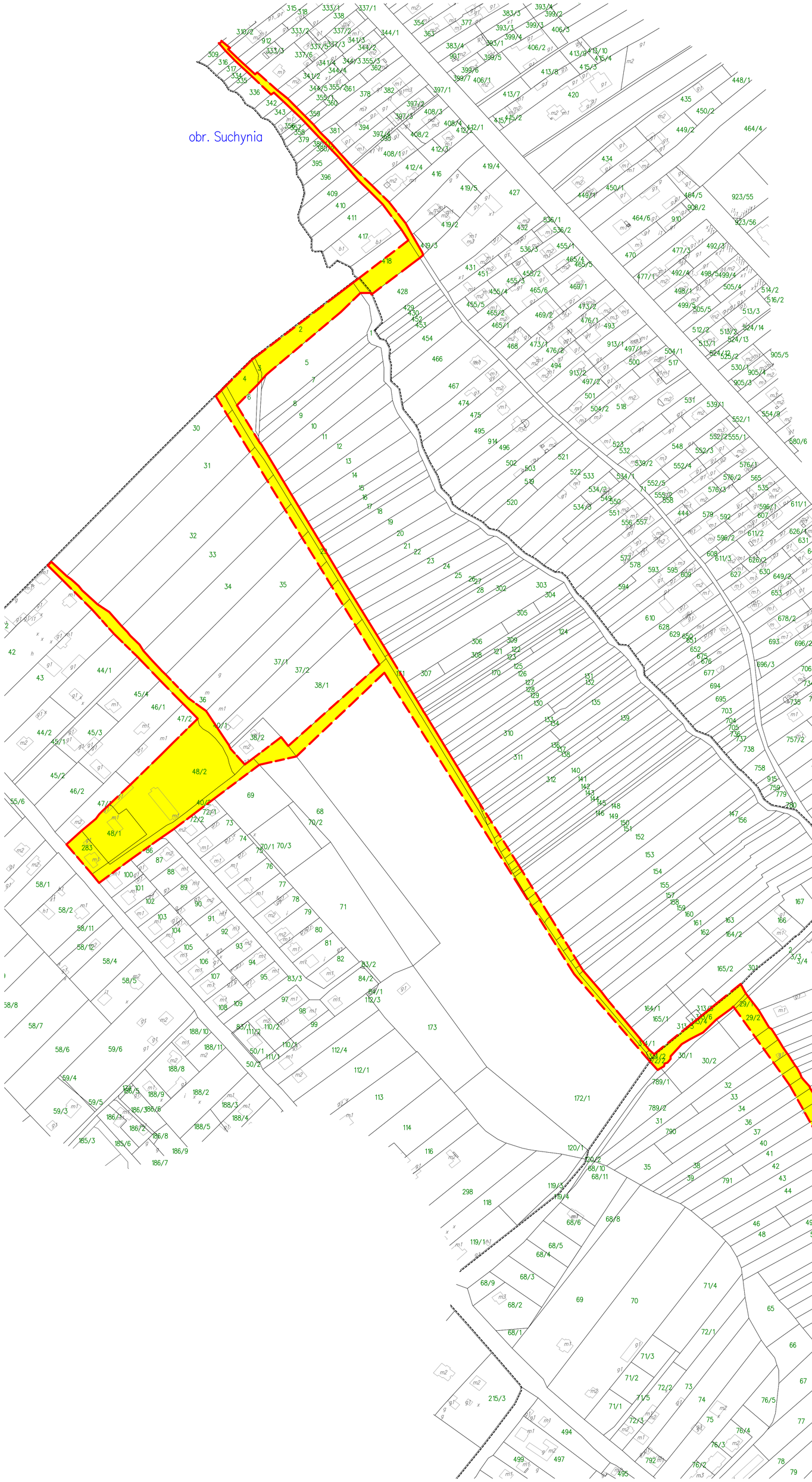

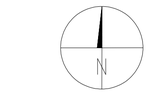

SKALA 1:2000

0m 20m 40m 60m 80m 100m

Legenda

101/2 – numer działki

– budynki

101/2 – obszar rewitalizacji

– granica obszaru rewitalizacji

Załącznik nr 6c

Legenda

101/2 – numer działki

– budynki

101/2 – obszar rewitalizacji

– granica obszaru rewitalizacji

N

SKALA 1:2000

0m 20m 40m 60m 80m 100m

obr. Budzyń

obr. Piaski

obr. Suchynia

Załącznik nr 6c

Legenda

101/2 – numer działki

– budynki

101/2 – obszar rewitalizacji

– granica obszaru rewitalizacji

N

SKALA 1:2000

0m 20m 40m 60m 80m 100m

obr. Budzyń

obr. Piaski

obr. Suchynia

Załącznik nr 7

SKALA 1:2000

0m 20m 40m 60m 80m 100m

Legenda

- 101/2 – numer działki
- – budynki
- 101/2 – obszar rewitalizacji
- – granica obszaru rewitalizacji

obr. Zarzecze II

obr. Stacja Kolejowa

obr. Kwiatkowice

obr. Zarzecze I

Załącznik nr 8

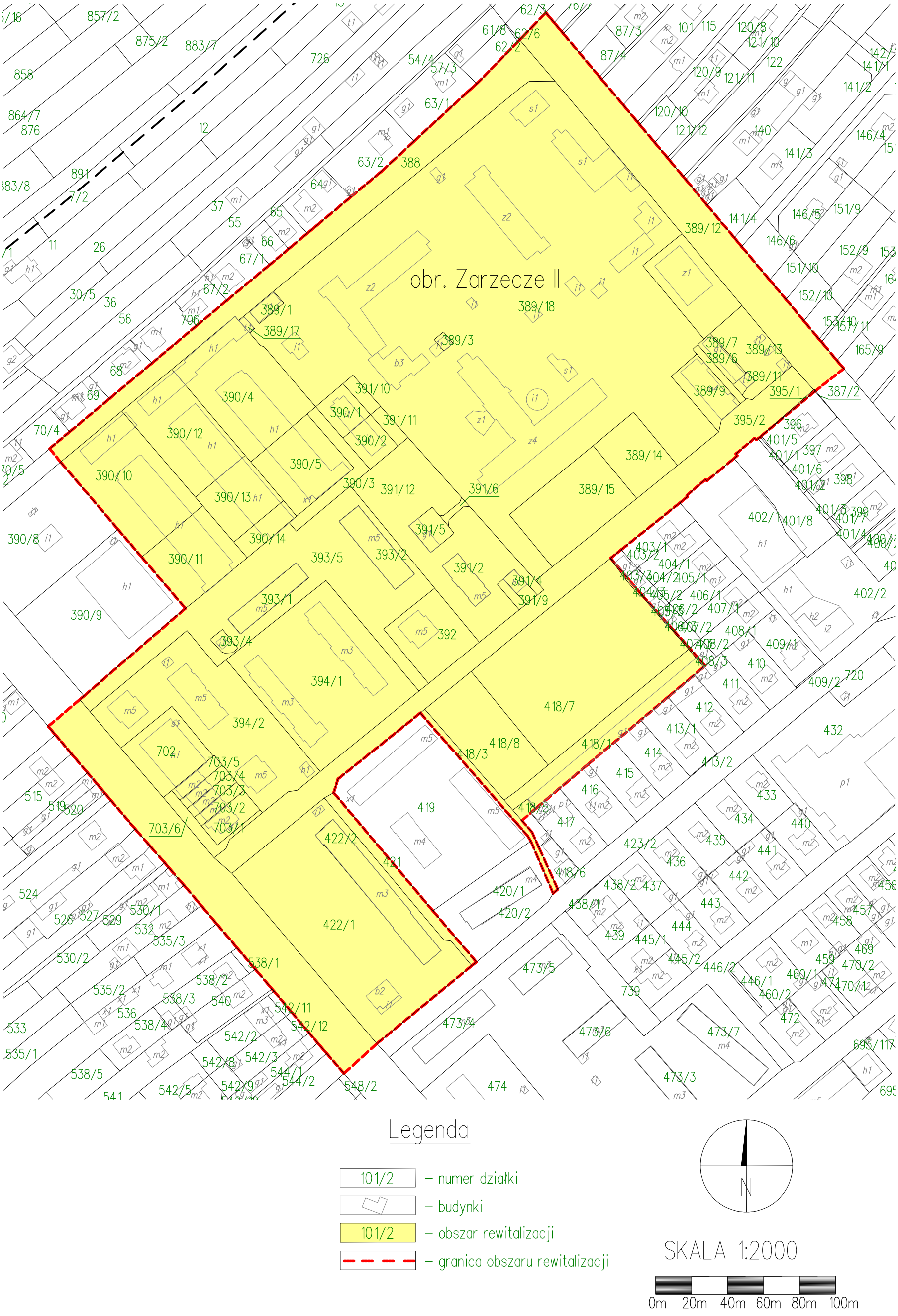

Załącznik nr 9

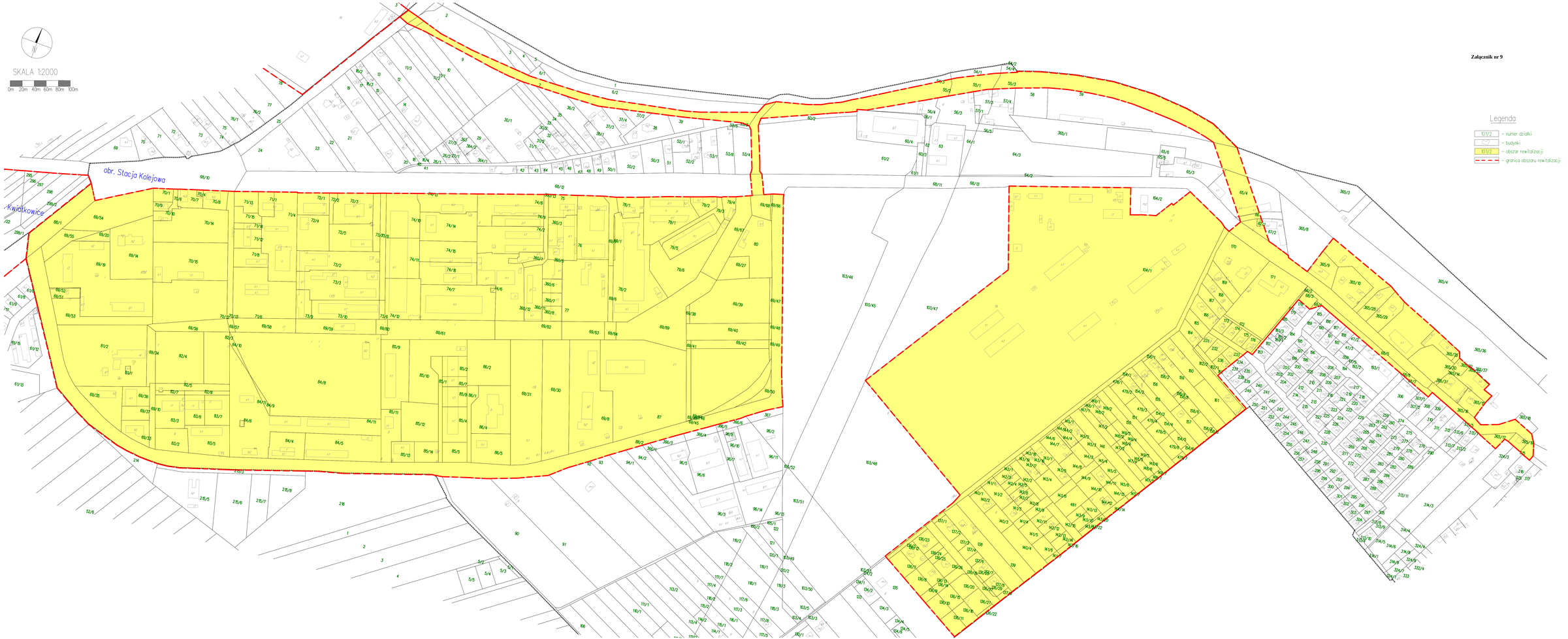

Załącznik nr 10

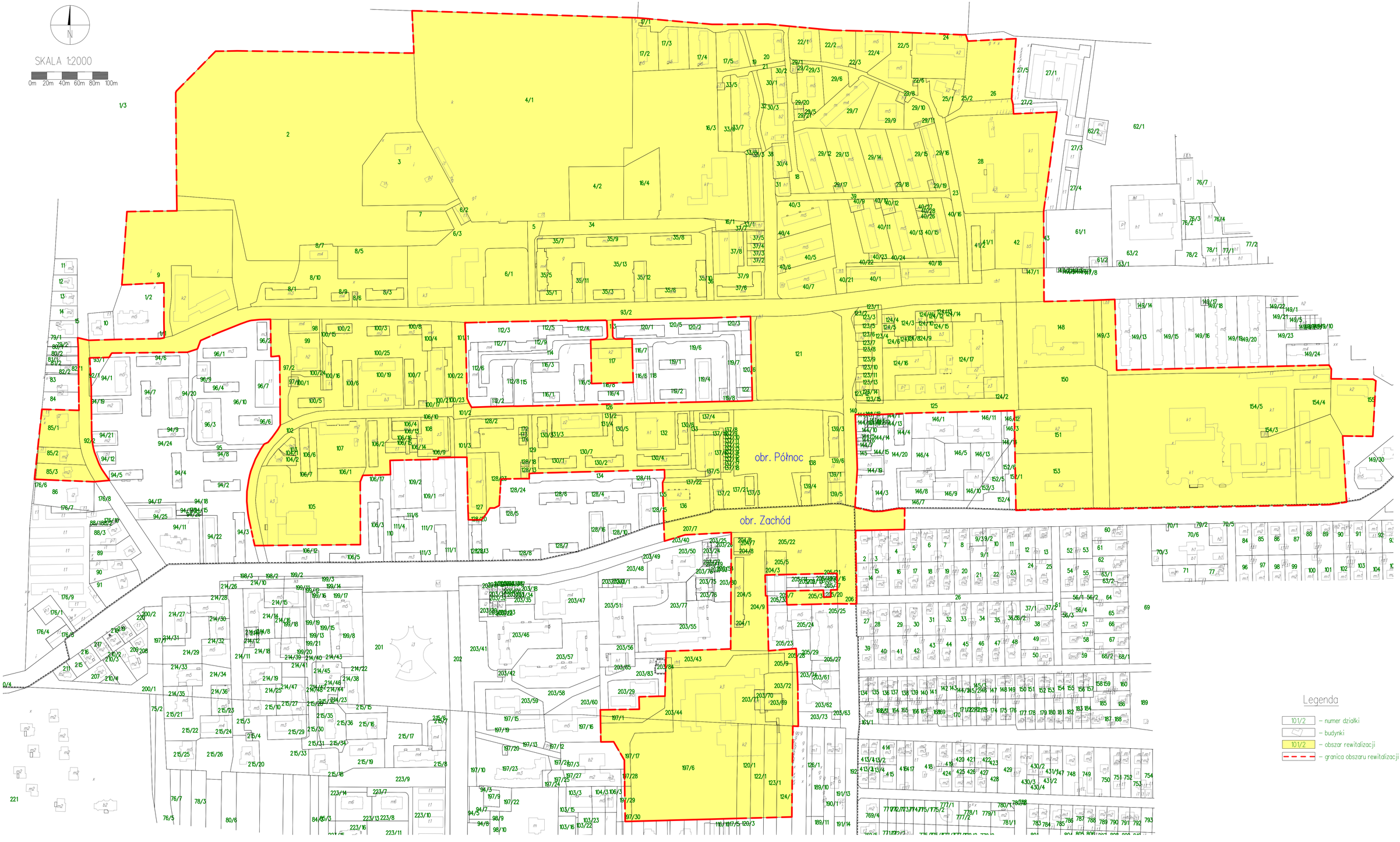

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI

Załącznik nr 1a
Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych
podobszaru rewitalizacji - Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim

LEGENDA

- 1.1. Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika.
- 1.2. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- 2.2. Serce miasta – rewitalizacja historycznego centrum Kraśnika.
- 3.1. Rewitalizacja kamienicy przy ul. Narutowicza 36 w Kraśniku.
- 4.6. Rewitalizacja starej części cmentarza z poprawą komunikacji i dostępności zasobów historyczno-artystycznych.
- 5.3. Prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane obiektów w zespole dawnego zespołu klasztornego oo. Kanoników Regularnych w Kraśniku przy ul. Klasztornej 3.
- 4.3 Dostępna przestrzeń miejska - prawo, a nie przywilej!
- 4.5 Inwestycja w przyszłość...

1.4. Utworzenie sieci wsparcia społecznego dla klientów ośrodka pomocy społecznej.
1.5. Aktywizacja sportowa.
2.4. Kraśnicki Inkubator Przedsiębiorczości.
3.3. Zielony Kraśnik.

Dodatkowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne (dot. całego obszaru rewitalizacji):
1.2.U - Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.
1.3.U - Akcja – Integracja!
1.4.U - Animacje kulturalne.

Granica obszaru objętego rewitalizacją

Granice ewidencyjne działek

1.0013-PODLESIE

1.0012-GÓRY

Załącznik nr 1b

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych

podobszaru rewitalizacji - Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim

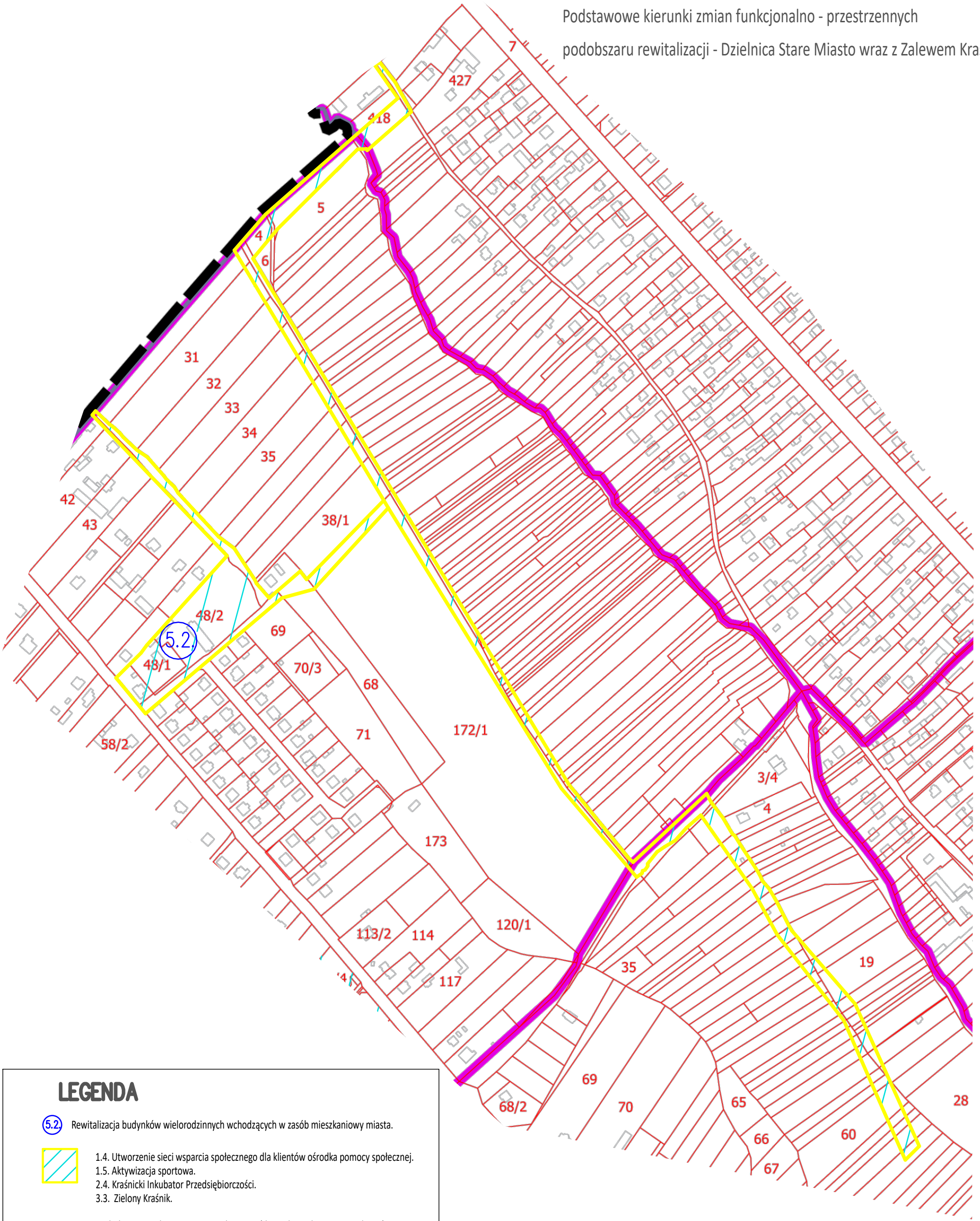

LEGENDA

5.2. Rewitalizacja budynków wielorodzinnych wchodzących w zasób mieszkaniowy miasta.

1.4. Utworzenie sieci wsparcia społecznego dla klientów ośrodka pomocy społecznej.
1.5. Aktywizacja sportowa.
2.4. Kraśnicki Inkubator Przedsiębiorczości.
3.3. Zielony Kraśnik.

Dodatkowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne (dot. całego obszaru rewitalizacji):
1.2.U - Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.
1.3.U - Akcja – Integracja!
1.4.U - Animacje kulturalne.

Granica obszaru objetego rewitalizacją

Granice ewidencyjne działek

Załącznik nr 1c
Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych
podobszaru rewitalizacji -Dzielnica Stare Miasto wraz z Zalewem Kraśnickim

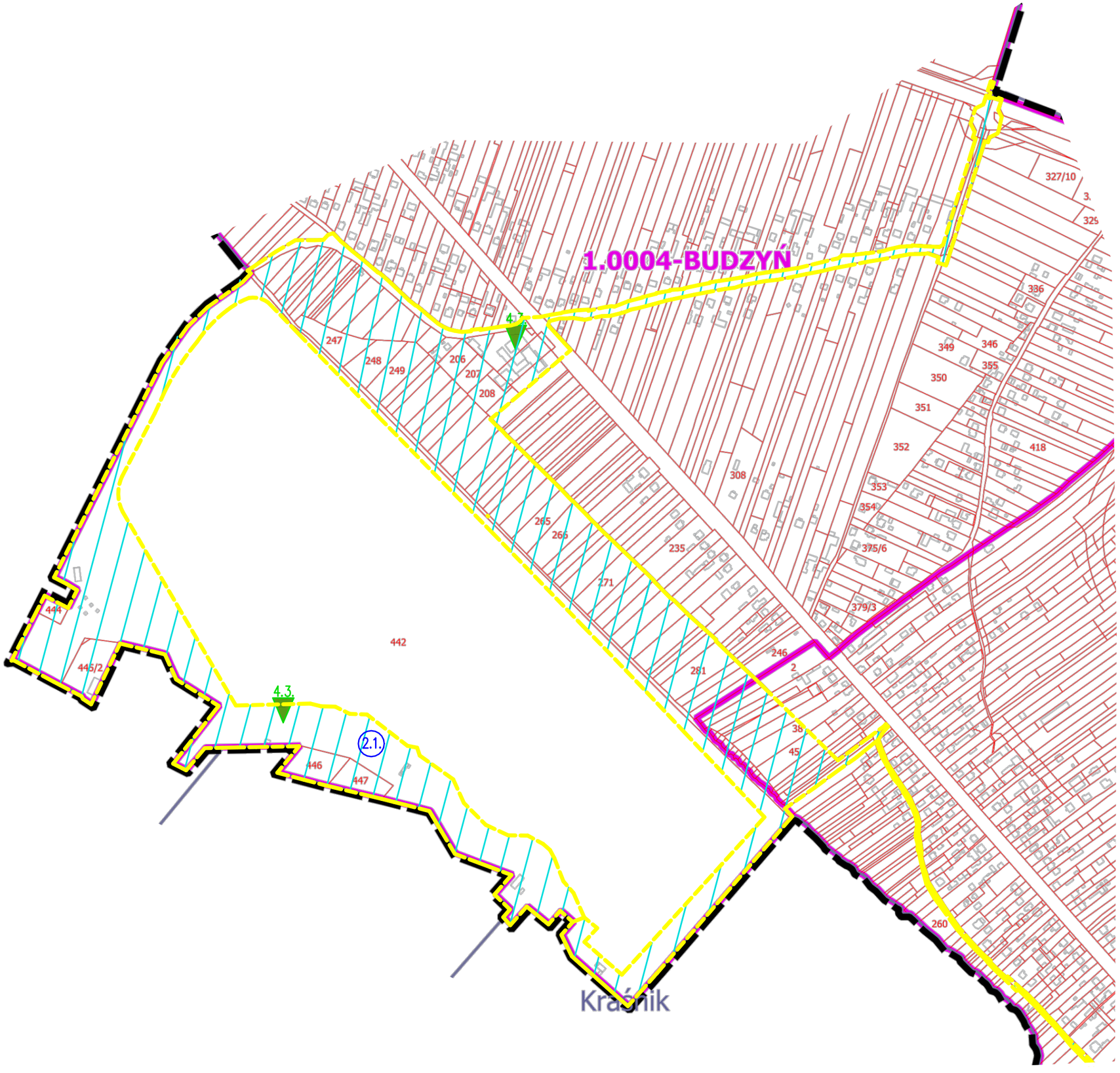

LEGENDA

2.1. Rewitalizacja terenu Zalewu Kraśnickiego.

4.3. Dostępna przestrzeń miejska - prawo, a nie przywilej!

1.4. Utworzenie sieci wsparcia społecznego dla klientów ośrodka pomocy społecznej.
1.5. Aktywizacja sportowa.
2.4. Kraśnicki Inkubator Przedsiębiorczości.
3.3. Zielony Kraśnik.

Dodatkowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne (dot. całego obszaru rewitalizacji):
1.2.U - Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.
1.3.U - Akcja – Integracja!
1.4.U - Animacje kulturalne.

Granica obszaru objetego rewitalizacją

Granice ewidencyjne działek

Załącznik nr 2
Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych podobszaru rewitalizacji - Zarzecze

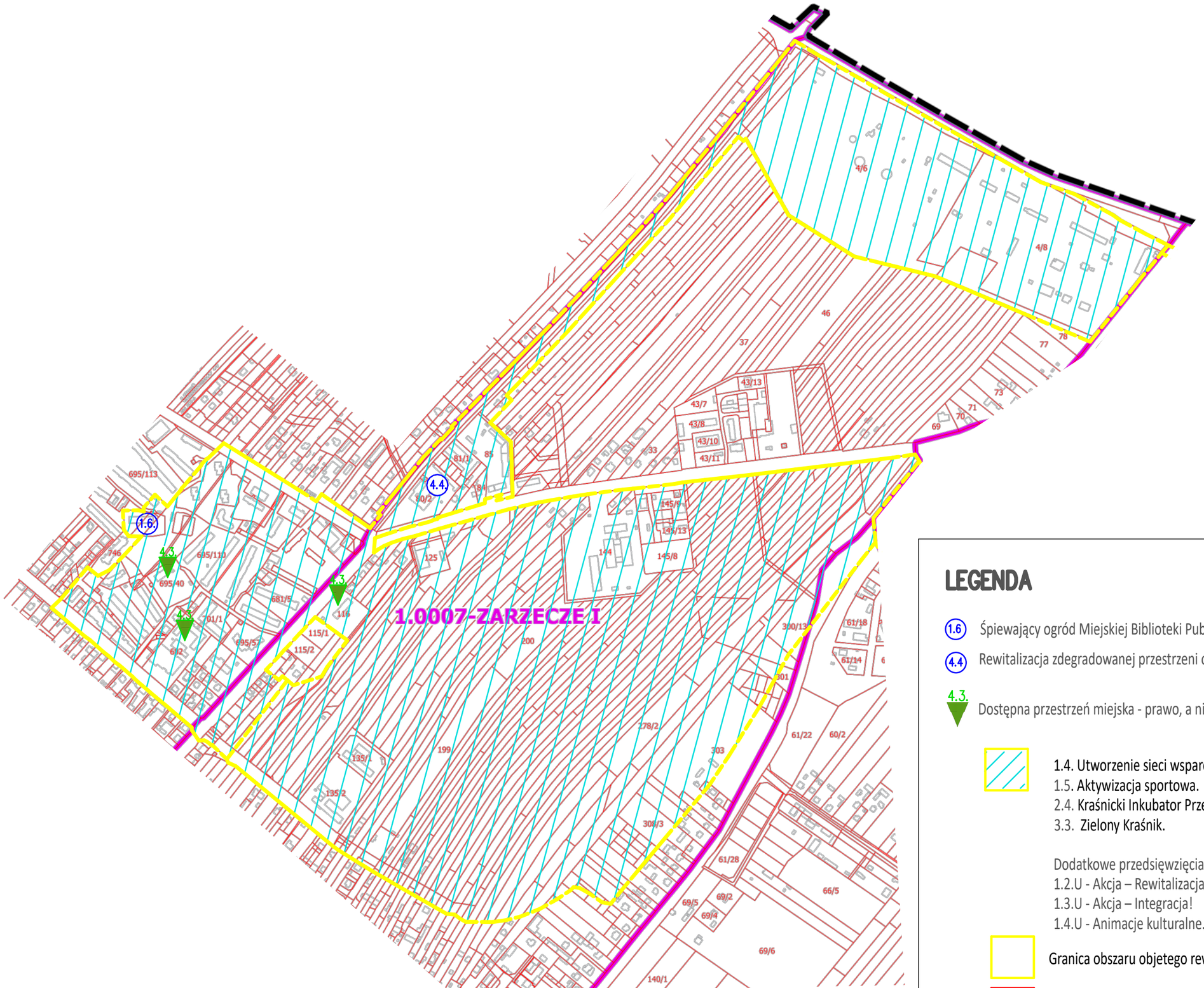

LEGENDA

1.6 Śpiewający ogród Miejskiej Biblioteki Publicznej.

4.4 Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni ogólnodostępnej przy Komendzie Powiatowej Policji w Kraśniku

4.3 Dostępna przestrzeń miejska - prawo, a nie przywilej!

1.4. Utworzenie sieci wsparcia społecznego dla klientów ośrodka pomocy społecznej
1.5. Aktywizacja sportowa.
2.4. Kraśnicki Inkubator Przedsiębiorczości.
3.3. Zielony Kraśnik.

Dodatkowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne (dot. całego obszaru rewitalizacji):
1.2.U - Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.
1.3.U - Akcja – Integracja!
1.4.U - Animacje kulturalne.

Granica obszaru objetego rewitalizacją

Granice ewidencyjne działek

Załącznik nr 3
Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych podobszaru rewitalizacji - Osiedle Koszary

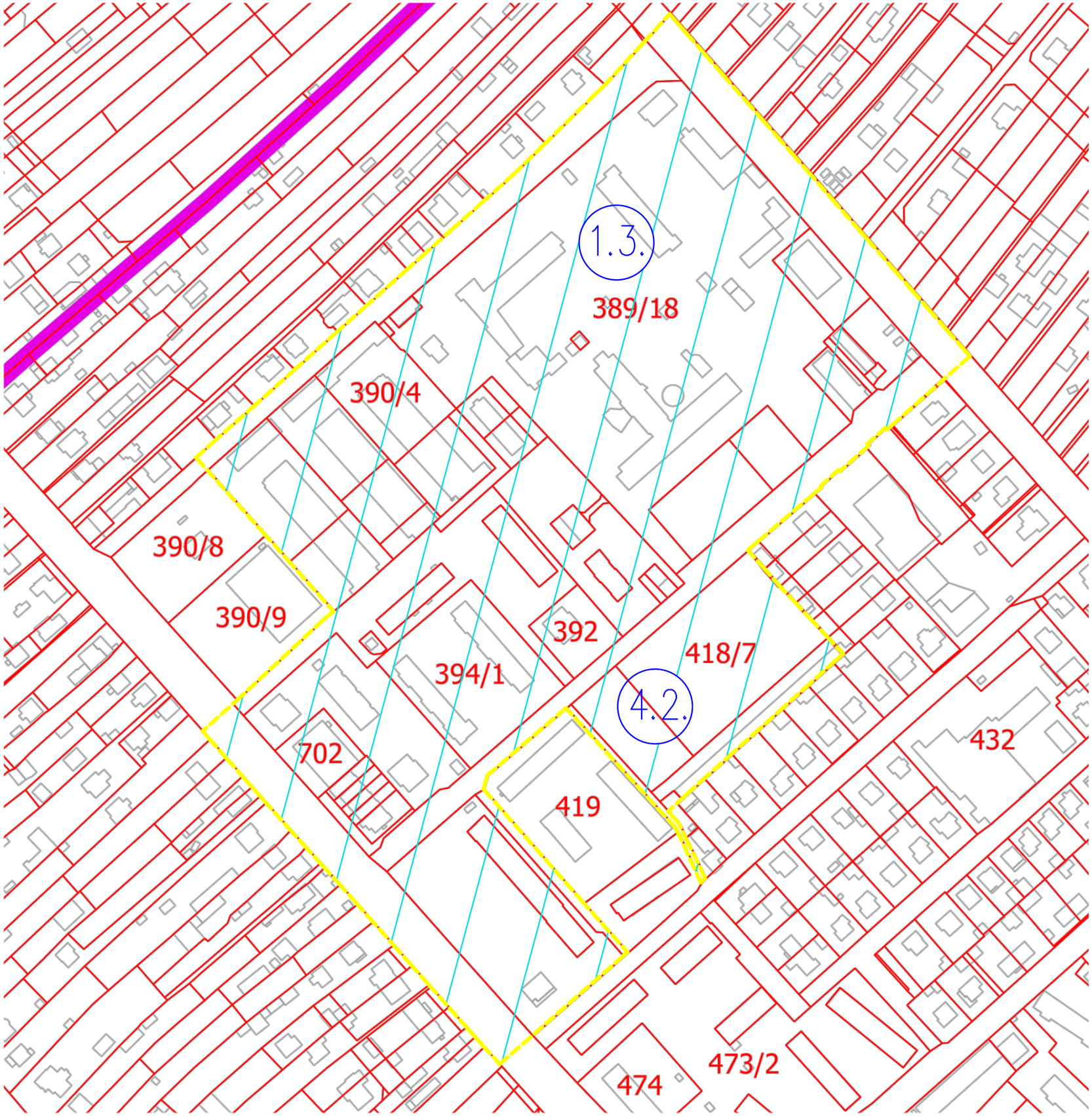

LEGENDA

1.3 Rewitalizacja terenu przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kraśniku

4.2 Rewitalizacja zdegradowanych terenów podobszaru Koszary.

1.4. Utworzenie sieci wsparcia społecznego dla klientów ośrodka pomocy społecznej
1.5. Aktywizacja sportowa.
2.4. Kraśnicki Inkubator Przedsiębiorczości.
3.3. Zielony Kraśnik.

Dodatkowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne (dot. całego obszaru rewitalizacji):
1.2.U - Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.
1.3.U - Akcja – Integracja!
1.4.U - Animacje kulturalne.

Granica obszaru objetego rewitalizacją

Granice ewidencyjne działek

Załącznik nr 4
Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych
podobszaru rewitalizacji - Stacja Kolejowa z obszarem przemysłowym

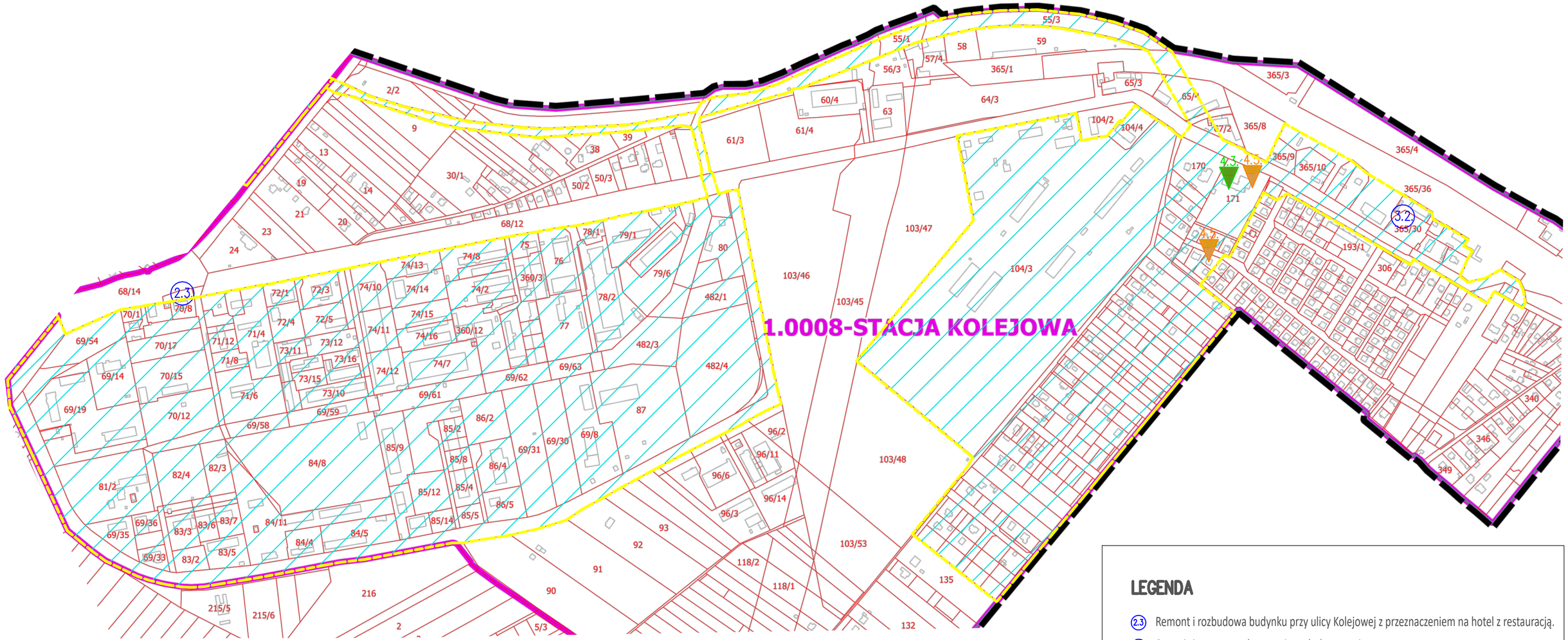

LEGENDA

(2.3) Remont i rozbudowa budynku przy ulicy Kolejowej z przeznaczeniem na hotel z restauracją.

(3.2) Retencja i ponowne wykorzystanie wody deszczowej.

4.3. Dostępna przestrzeń miejska - prawo, a nie przywilej!

4.5. Inwestycja w przyszłość...

1.4. Utworzenie sieci wsparcia społecznego dla klientów ośrodka pomocy społecznej
1.5. Aktywizacja sportowa.
2.4. Kraśnicki Inkubator Przedsiębiorczości.
3.3. Zielony Kraśnik.

Dodatkowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne (dot. całego obszaru rewitalizacji):
1.2.U - Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.
1.3.U - Akcja – Integracja!
1.4.U - Animacje kulturalne.

Granica obszaru objetego rewitalizacją

Granice ewidencyjne działek

Załącznik nr 5
Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych
podobszaru rewitalizacji- Dzielnica Kraśnik Fabryczny

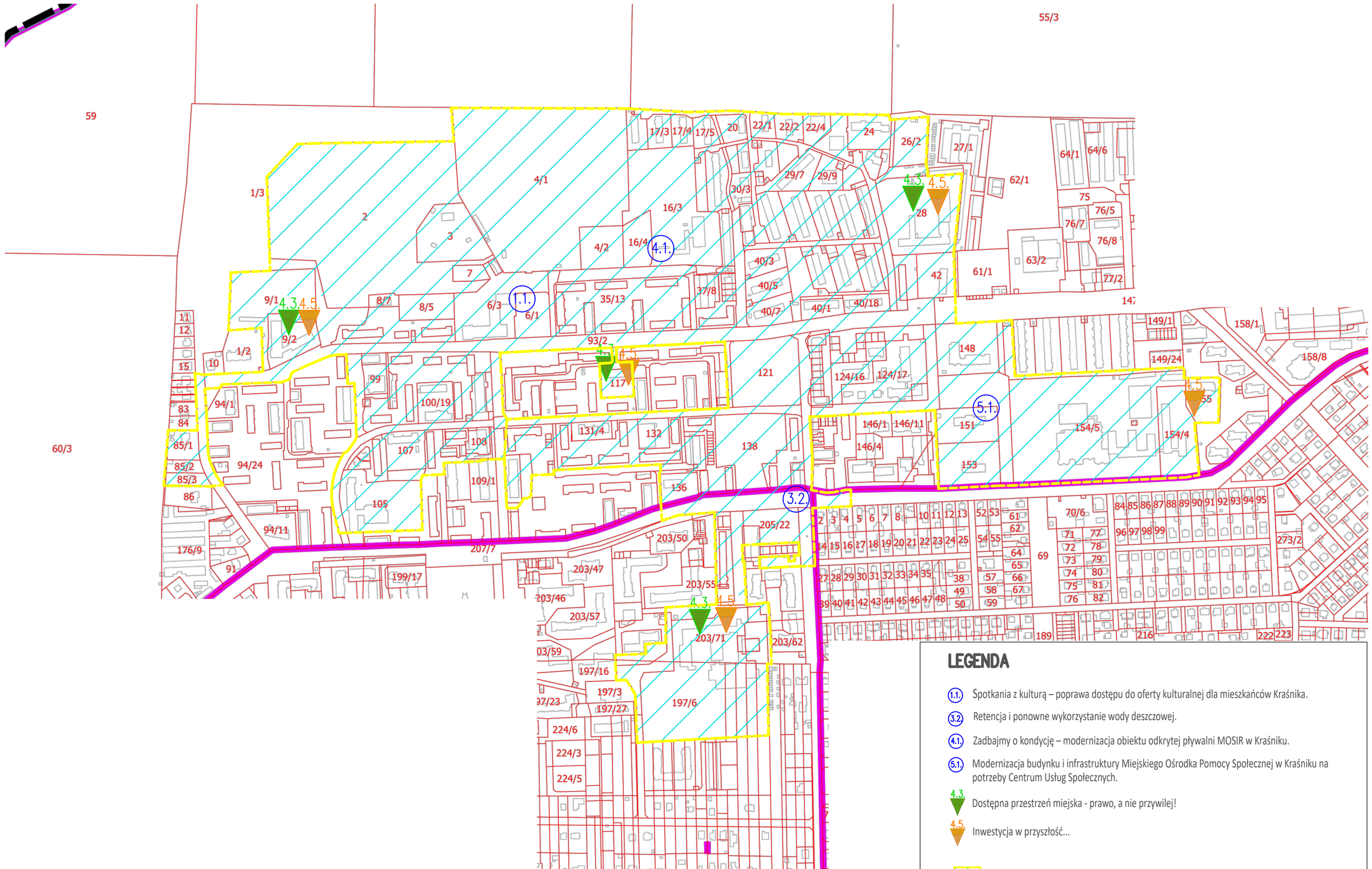

LEGENDA

- (1.1.) Spotkania z kulturą – poprawa dostępu do oferty kulturalnej dla mieszkańców Kraśnika.
- (3.2.) Retencja i ponowne wykorzystanie wody deszczowej.
- (4.1.) Zadbajmy o kondycję – modernizacja obiektu odkrytej pływalni MOSIR w Kraśniku.
- (5.1.) Modernizacja budynku i infrastruktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kraśniku na potrzeby Centrum Usług Społecznych.
- 4.3. Dostępna przestrzeń miejska - prawo, a nie przywilej!
- 4.5. Inwestycja w przyszłość...

1.4. Utworzenie sieci wsparcia społecznego dla klientów ośrodka pomocy społecznej
1.5. Aktywizacja sportowa.
2.4. Kraśnicki Inkubator Przedsiębiorczości.
3.3. Zielony Kraśnik.
Dodatkowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne (dot. całego obszaru rewitalizacji):
1.2.U - Akcja – Rewitalizacja! Pilotażowy program wspieranie inicjatyw oddolnych.
1.3.U - Akcja – Integracja!
1.4.U - Animacje kulturalne.

Granica obszaru objetego rewitalizacją

Granice ewidencyjne działek